R. P. R.

Dos. Nr 40001 Vol. Nr. 18

Ministerul Afacerilor Interne

Serviciul „C."

Secția „C."-Regionala

ARHIVA OPERATIVA

Dosar

Ancheta, cuprinzînd declarațiile diferitelor persoane, în legătură cu complotul organizat de Iuliu Maniu și Ion Mihalache. (Fuga dela Tămădău).

CSJ.C9

3/98

Data 3. mai 1955.

P213/18

Urm

ROMÂNIA

Dosarul Nr. 5108 Vol. Nr. 18

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE

DIRECȚIA GENERALĂ A POLIȚIEI

ANUL 194

DOSARUL

relativ la Procesul P.N.T. Maniu și fuga dela Tămădău

Declarații

Observațiuni:

M. O., Imprimeria Națională

Nr. volumului următor:

A

00001 1

Declarație

Subsemnatul, Achim Dinu, avocat de profesie din Giurgiu, născut în Com. Stănești Vlașca în anul 1902, căsătorit, având 2 copii cu domiciliul în Giurgiu St. Zaharof No 5, declar următoarele:

Am fost membru al Partidului N. Țărănesc din anul 1929. Ca secretar al organizației din 936–1937 apoi din Toamna lui 1944.

În P. N. T. m'am înscris datorită faptului că era un partid de stânga, cu program apărând interesele țăranilor și muncitorilor (căci eu eram fiu de țăran) și pe de altă parte din condescendența pentru def. avocat – N. Vulpe[?] la care mi-am făcut stagiul de avocat și care era vice președinte al org. P. N. T. Vlașca.

După 23 August 1944 partidul a început reorganizarea cunoscând fiind că luase parte la semnarea Convenției de Armistițiu cu puterile Aliate. Reorganizarea a continuat și în 1945.

În perioada electorală org. de Vlașca a făcut propagandă prin întruniri publice ținute deschis, în județ, pe sectoare și în oraș la Casa de Sfat a Partidului. Manifestele cred că sunt cunoscute organelor polițienești, fiind de altfel foarte puține.

Propaganda electorală s'a făcut pe baza programului Partidului, publicat de Conducerea Centrală.

Din toate problemele puse, în Vlașca, interesa mai mult reforma agrară și aci, principial se arăta că P. N. T. este pentru o reformă de expropriere mai largă, lăsând proprietarului 30 ha. iar în ce privește împroprietărirea individuală aceasta să se facă mai târziu după ce tablourile celor îndreptățiți vor fi rămas definitive, până atunci urmând ca pământul să se muncească în obștii.

Probleme muncitorești nu erau în discuție întrucât la Vlașca nu se putea pune o asemenea problemă, nefiind mulți muncitori.

Dinu

Cât despre antisemitism deasemeni nu se
punea problema, în cuprinsul Jud. Vlasca, ne-
fiind evrei, ci doar în Ghergani 7-8 familii
cari se găsesc aici de cu mult timp înainte
în cele mai bune raporturi cu restul populației.
Este drept că în oficiosul Partidului Condu-
cerea Centrală, făcea critica oricării acțiuni
întreprinsă de guvern. Dar aceasta era o cri-
tică numai din spirit de a critica și orga-
nizația de Vlasca, care făcea parte din gru-
pul organizațiilor, (Grupul Profesor Zane)
ce doreau bune raporturi și chiar colabo-
rare cu regimul, fiind adversari hotărâți
ai liberalilor, nu o subscria la modali-
tatea de acțiune a oficiosului Conducerii
Centrale.
Șeful org.; Dl Al. Cartojan, care împuș
area directivele politice, arăta că este
de datoria organizației, ca ce este reform-
bună să fie înlesnită și să nu se facă
propaganda de critica numai din spirit
de critică.
Activitatea politică pe teren pentru alegerile
din 19 Noemb. 1946, a încetat încă din luna
septembrie, nemaifiind posibil a acționa
spre a nu da loc la neplăceri cu echipele
Blocului.
În acest scop s'a închis și clubul Partidu-
lui, fapt notificat prin Portărei și Poliția Giurgiu,
și nu a mai fost redeschis.
- După 19 Noemb. 1946 nu s'a mai desfă-
șurat nici o activitate propagandistică, iar
clubul a rămas de atunci, continuu închis.
- Legătura org. cu Conducerea Centrală se
făcea de Președintele organizației.
Corespondența cu Centrul era primită de
acesta și organizației se comunica numai
cea ce d-sa credea de cuviință.
- Personal nu cunosc și nu am avut nici o
dată legătura cu nici-un membru din Conduce-
rea Centrală. O singură dată l-am văzut pe
Dl N. Penescu în 1946. În 1947 am fost numai
de 2 ori la București cu treburi particulare
la magazine de mobilă și Prof. Dr. Mane
[signature]

00002

Știu că de Conducerea Centrală a Partidului s'a dat dezlegare ca să se poată primi în organizații în Partid dintre foștii legionari. Această problemă s'a pus și la Vâlcea, și fiindcă avusem foarte multe neplăceri cu legionarii în conflictele dintre aceștia și distribuitorii ziarelor „Dimineața" și „Adevărul" când noi apăram pe aceștia de violențele legionarilor, membrii ai P.N.T. au fost loviți, unii grav și internați în spital, (cazul Raicu St. din Broache), făcându-se opoziție contra unor asemenea înscrieri, nu s'au mai înscris și astfel în Conducerea O.J. nu a putut pătrunde nici un fost legionar.

Rămâne totuși faptul că această dezlegare s'a dat de Conducerea Centrală a Partidului.

Cunosc deasemeni din ziare că la o întrunire a Tineretului, d-l Ion Mihalache, a pus în discuție problema evreiască.

Acest fapt unit cu cel de mai sus, a dat posibilitate unor elemente reacționare, să nădăjduiască că Partidul se angajează în această chestiune. Am văzut deasemeni, din ziare, că la București și în alte centre universitare s'au ivit unele manifestări cu tendințe antisemite.

Aceste fapte au dat Partidului, în ultimul timp, un caracter antisemit, regretabil și dureros, dar născut numai în inima acelora cari nu s'au acomodat progresismului și vremurilor noi de înfrățire socială. Acestea însă nu s'au întâmplat, pe cât am văzut, în ziare, decât în anumite centre, restul Partidului cele mai multe organizații, menținându-se pe linia veche a progresului de stânga, la baza vechiului program țărănesc.

Știu că de Conducerea Centrală s'au dat dispoziții în Oct. 1946, de reorganizarea Tineretului, pe baze noi

64 A.

30.8.947
Față și fața ...

Declarațiune.

Subsemnatul, Aslani Dinu, din Giurgiu Str. Zaharof N° 5, de ani 45, de profesiune avocat, condamnat nu am fost, căsătorit cu doi copii minori, 2 ani și 9 ani; asupra celor întrebate declar următoarele:

In partidul Național Țărănesc Maniu m'am înscris în anul 1929, datorită faptului că fiind obligat a face stagiul de avocat de 3 ani, l'am făcut la dl. avocat M. Urlici care era vice președintele organizației Național-Țărăniste de Vlașca, iar pe de o parte, fiind fiu de țăran și gândurile mele plugari și partidul N. T. fiind un partid care lupta contra capitalului și a burgheziei și preconiza reforme care să fie mai presus munca, m'am înscris în acest partid.

La ruptura Vaida Voevod, plecând fostul șef Dl. Dr. R. Ionițescu din Vlașca cu conducerea județeană de atunci, am fost ales secretar al organizației funcționând până în 1937 când partidul a fost desființat, și după care dată nu am mai depus nici un fel de activitate până la 23 Aug. 1944.

După această dată partidul având ființă legală și ținând seama că armistițiul a fost tratat și încheiat de partidele Comunist, Socialist, N. Țărănist și liberal, cum și de faptul că în marele dicționar Sovietic partidul N. Țărănesc era menționat ca partid de stânga și democratic, și cunoscând și programul său luptă pentru clasa țărănească și muncitorească pentru care se preconizau reforme sociale progresiste, am revenit în Partidul Național Ț.

Dinu

Menționez cu această ocazie că organizația de [illegible]
în intervalul de timp dela 1935 – 1937 a fost întotdea-
una de partea democrației. Când persoane din
fostele grupări Vaida și "Legionarii" maltratau
pe democrați de stânga și arestau pe străzile
orașului ziarele Adevărul și Dimineața, sin-
gurii cari interveneau, erau membrii ai par-
tidului N. Țărănesc și în aceste încăerări, eu
Legionarii și Vaidiștii mulți au fost răniți
iar unul dintre noi Radu Ilie a trebuit să
fie internat în spital. Din cauza acestei
atitudini eram numiți „Comuniști și bol-
șevici". Noi totuși am mers pe aceiaș linie cu
toate amenințările legionare.

După 23/8/1944 organizația s'a reconstituit
întrucât se destrămase, organizând-o conform
Statutului: compusă fiind din: Comitet județean,
delegație permanentă, ca organe de conducere
iar administrativ județul împărțit pe sectoare
și fiecare sector compus din mai multe comuni
fiecare comună având organizația sa. Orașul împărțit
în sectoare, sectoarele în secțiuni cărora li se
atribuiau străzile respective circumscripției de sector
cu șefii de sectoare și șefi de secție și la fiecare
secție un comitet. Tineretul era organizat pe
județ, apoi cu organizație pe sectoare, cu
un șef al Tineretului pe județ, unul la oraș
și la fiecare org. comunală, acolo unde s'a putut
organiza. Ultimele organizații au fost făcute în 1945 și
1946. Secția Militară nu are șeful. Secția femenină slab reprezentată.
Activitatea organizației până la 19 Noembrie 1946
s'a făcut prin întruniri publice pe sectoare și
unele ale comunei, iar la oraș, la clubul
partidului și în sectoare, tot public. La aceste
întruniri putea participa oricine. Iar la oraș
se observa întotdeauna lipsa de auditoriu,
datorită faptului (de alt fel) că întotdeauna
org. de [illegible] a atacat burghezia și capi-
talul. În perioada electorală incidente nu
am avut. Iar înainte de alegeri cu vreo o săp-
tămână spre a înlătura orice incidente am
închis oficial clubul partidului, nedeschizând
aceasta prin ordinul și Poliției [illegible] și nu l'am
mai deschis nici până azi. Propaganda pentru
alegeri care consta mai mult în popularizarea
[illegible] am făcut-o până cu aproximativ o lună
înainte de alegeri. Și în timpul alegerilor, nici măcar

Dinu

2.

00004

nu am votat, aceasta datorită şi unui senti-
ment personal că de unde totdeauna Conducerea
Centrală afirma prin presă că înţelege ca dea
concurs pentru reforme sociale progresiste
constatam că, pentru un motiv sau altul
Conducerea Centrală nu a voit a colabora la
o operă de guvernare cu celelalte grupări democ-
ratice - spre înfăptuirea unui program plat-
formă de reforme ce se cereau imediat
rezolvate, ceea ce era contra sentimentului
org. de Vlaşca care după cum spune preşedin-
tele organizaţiei, Al. Cartojanu vorbind în nu-
mele organizaţiei lupta împreună cu alte
org. din Vechiul Regat pentru a determina
Conducerea Centrală la o colaborare cu B.P.D.
mergând până la frângerea partidului, întru-
cât, pe cât cunosc se remarca proletariana
care avea preponderenţa în Conducerea Centrală
ce se opunea la colaborare.

După alegeri o activitate propriu zisă nu a
mai existat. Contactul cu Centrul la avut nu-
mai preşedintele organizaţiei. Întruniri nu s'a mai
ţinut nici în oraş şi nici în judeţ. Circulări
dela Partid eu personal nu cunosc, decât o singură
adresă pentru propuneri de modificarea statu-
tului Partidului. Deasemeni nici Conducerea ju-
deţeană nu a mai făcut pentru judeţ, circu-
lări de propagandă. Am trasat după înfiinţare o
şedinţă a delegaţiei o nouă schemă de
reorganizare încadrând sectoarele în Regiuni
care distincte - îmi pare făcând 8 districte şi
păstrând toate celelalte entităţi organizatorice
şi denumind pe şefii de Regiune cum şi
noi schimbări în şefii de sectoare. La execu-
tarea în fapt a acestei hotărâri nu am mai
trecut, unanimitatea delegaţiei fiind de
părere că faţă de grelele probleme ce se pun
vieţii sociale, este inutil să mai provocăm
[illegible] acţiune de partid, toată lumea tre-
buind a fi liniştită şi a se încadra în noile
cerinţi cari se cer în pe ţărani reformaţi.

Menţionez în ce mă priveşte personal că în Ziarul
Vlaşca Liberă, dinainte de alegeri am scris
articole, unul intitulat „Vai de Burghezie"
care am criticat burghezia capitalistă speculantă

(Vai Tie Burg…)

Secție militară la Vlasca nu am avut, datorită, cred, atitudinii de stânga a organizației de Vlasca, din care cauză militarii nu s'au înscris decât un plutonier major care este de fel dela țară.

Din cât știu din spusele președintelui organizației, întru cât eu personal nu am avut nici o legătură cu Conducerea Centrală, nu-i cunosc personal și nu am participat la nici o ședință de vre-un comitet, organizația de Vlasca ca și [illegible] organizatorică ca organizație nu era totuși bine privită ca atitudine, deoarece se mișca mereu spre stânga.

După cât am putut deduce din presă trag concluzia că sub influența [illegible] și a unor elemente scăpate din vechiul Regat Conducerea Centrală a Partidului, fără avizul organizațiunilor partidului, a manifestat în [illegible] un congres aprobator a centralei să facă mai mult critica operei de guvernare B.P.D. în loc de a admite ce este bine și de a critica, nu pentru a critica, ci pentru a remedia, și prin aceasta se tindea probabil la o abatere dela programul de reforme sociale enunțat înainte de alegeri și care ar fi lovit greu pe unii dintre conducătorii Partidului.

[illegible], cu orice preț, orice reformă chiar când este bună cum este cazul reformei monetare și celorlalte reforme sociale în legătură cu comerțul, [illegible], economicele, reforma agrară etc. pe care le personal le-am aprobat și aprob cu toată convingerea că sunt bune și folositoare [illegible] redresarea economiei țării, prin aceasta Conducerea Centrală se plasă pe o linie care numai este democratică.

În org. de Vlasca curentul antisemit nu a existat, după cum s'a arătat mai sus am luat totdeauna apărarea democrației. Personal am cel mai bun prieten pe avocatul Adolf Michel. Când acesta înainte de 1937 a fost provocat la un duel de un ofițer din Garnizoana Giurgiu singurul avocat care a primit să-i fie martor a fost subsemnatul.

În ce privește conduita mea democratică menționez deasemeni că începând din Septembrie 1944, am pus la dispoziția ostașilor sovietici o parte din casa în care locuiesc, restrângându-mă cu familia în mai puține și dând casa complect mobilată.

În primele zile ale lunii Septembrie 1944 a fost [illegible] Maiorul Solomon Grigore [illegible] procuror Curtea Marțială de Front. A stat o săptămână împreună cu secretarul său și a fost tratat de mulțumit [illegible] la plecare, după 2 săptămâni mi-a scris [illegible] Comandamentul Sovietic (Garnizoană) [illegible]

[illegible]

3 00005 5

vreună ocazie să vină la București ... și bela Gojei să ne vadă pe noi.

Din Septembrie până în Aprilie 1945 au fost încartiruiți ofițeri o Trupă. Ca decizie de 6 Aug 1945 a venit Maiorul Bolligneri cu 2 căpitani, 2 sublocotenenți, 1 plutonier major, locotenent, colonel și 2 soldați cu bucătărie cu tot, au stat până în Aug. 1945 când a venit Dl. Lt. Colonel Capră care a locuit la mine până la sfârșitul lui Martie 1949. Când ... soție și copii au mai ocupat 2 camere și la farmacistul N. Pantea, Capră dormind la mine.

Din Mai anul acesta am închiriat pe Dl. maior Gale Cucoates, pe care când am plecat la 25 Iulie l-am lăsat acolo.

Cât privește Conducerea Centrală a Partidului, față de Marea Aliată U.R.S.S. personal nu cunosc nici o descentrare a acestor puteri de Conducere, nici a membrilor Conducerii, deoarece nu am fost niciodată în contact cu ei și nici la vreo o ședință a lor nu am participat.

Știam, ... Partidul se mișca pe o linie de totală simpatie față de U.R.S.S. și mai accentuat dela politica încercată de către Ref. N. Titulescu. Asemenea după 23/8/1944 și semnarea încheierii Convenției, deci mi s-a putut avea această convingere. Nu am cunoscut niciodată, de fapt nuanțele de politică externă fiind o chestiune rezervată șefilor și pe de altă parte fiind foarte ocupat în profesia mea, nu am aprofundat aceste chestiuni. Am putut însă observa, în ultima vreme, din presă, că de către Conducerea Centrală a Partidului s'ar încerca o deviere dela politica de totală prietenie și orientare către Marea Putere Aliată și susținătoare U.R.S.S.

Am spus mai sus, nu cunosc personal și direct nimic din această problemă, dar se poate ca sub influența cercurilor bogate din Partid și chiar sub influența numai a cercurilor de ... în opoziție cu unele din cercurile reacționare ... au influențat Conducerea Partidului spre ... a acestei politici, ceea ce este condamnabil.

și eu dezaprob o astfel de atitudine, întrucât
este de nediscutat că în marile probleme sociale
cari s'au pus, singura țară aliată care ne-a
ajutat neprecupețit, în grelele impasuri, (din
anii trecuți) este U.R.S.S. și cred că tot cu spri-
jinul moral și poate material (nu cunosc
problema) s'a reușit a se înfăptui stabilizarea,
Reforma istorică datorită căreia toată lumea
se va putea încura de siguranța zilei de
mâine și care cu reformele anexe va
[illegible] și specula.

Cât privește acțiunea D-lui Mihalache:

Am luat cunoștință de încercarea de fugă peste
hotare, din ziare și am rămas total surprins.

Știam pe D-l Mihalache partizan al refor-
melor de stânga, cu stat țărănesc-muncitoresc,
cu primatul muncii asupra capitalului, cu
etatizarea industriei, cu reforme sociale-eco-
nomice care să aducă o soartă mai bună
muncitorilor și țăranilor.

Îmi reamintesc că la o mare ~~[illegible]~~)
întrunire în Capitală, înainte de 1937, un grup
destul de numeros, au defilat prin fața D-lui
Mihalache, cu pumnul întins, ceea ce a atras
o acțiune răsfelioasă a presei de dreapta și
centru în contra D-lui Mihalache, făcându-l
și acuzându-l de comunism.

Iar în Partid, noi cei de la Vlașca, ne legam
nădejdile de dânsul, că până la urmă, va
înfrânge ramura conservatoare din partid,
va impune reformele progresiste și va ajunge
la o colaborare cu Partidul Comunist, deci
faptul ne-a surprins enorm.

Ce l-a determinat nu pot ști. Va fi trăit
să plece pur și simplu. În Țară nu-l amenința nimic
și ar fi un act de lașitate față de Partid. (
Va fi căzut sub vreo altă influență și ar fi
obligat să acționeze din străinătate? Aceasta
este un fapt foarte grav care ar fi adus grave
prejudicii țării și Poporului.

Oricare ar fi fost scopul plecării îl deza-
prob în mod hotărât.

Cine are de spus ceva, în politică, să o
spună deschis, împreună la lumina zilei, în țară
[illegible]

ca, în mijlocul concetățenilor săi, spre a răspunde
la obiecțiunea ca și se poate face și decât partid
să colaboreze la programul țării sale.
Orice acțiune, fie ea teroristă, din țară, sau din
afară, este păgubitoare țării și poporului și la
o dezastrare ori de unde ar veni, și mă
desolidarizez total de orice persoană care
a făcut, face sau va face o asemenea
acțiune. Nu înțeleg să fiu cetățean loial
în țara mea, și după puterile mele, decât
pentru a contribui, în cadrul efortului
general la realizarea unui progres social
care se cere neîntârziat. Iar azi, mai mult
ca oricând, fiecare să muncească și să producă,
pentru prosperitatea tuturor, pentru realizarea
unei situații mai bune pentru muncitori,
țărani, în rândurile cărora am și eu frați, cum și
pentru intelectuali și meseriași, care în fond tot
muncitori sunt.

Cât privește atitudinea mea de viitor, declar
hotărât că și dizolvarea partidului mi-a
adus o ușurare neașteptată, fiind dezlegat de
a mai face parte dintr-un partid a cărui
conducere, peste cunoștința și peste aprobarea
acestui partid, și-a îngăduit acțiuni care
nu au fost nici impuse nici aprobate de
partid și de cari acțiuni rămâne răspunză-
toare conducerea centrală a partidului, cele-
alte organizații periferice neavând nici un
amestec în actele săvârșite de conducerea cen-
trală. În viitor, așa cum mi-au fost și îmi
sunt convingerile, rămân orientat la stânga
și dacă conducerea locală a unei organizații din
Bloc, excluzând org. din Tătărași, va găsi ca-
le bun să fiu de folos, voi fi alături de ea.
Cât privește dizolvarea partidului, este un act de
guvernământ care poate interveni oridecâteori
și o guvernare politică depășește limitele legei.
[illegible]

n prin activitatea sa ar periclita ordinea în Stat. Fața de motivarea dată în moțiunea votată la Cameră dizolvarea Partidului Național Țărănesc, este pe deplin justificată.

Aceasta declar, susțin și semnez propriu în București 30 August 1947

[signature]

00007

30-IX-947
Dată în fața noastră spre neschimbare și
Cons. [illegible]

Declarație.

Subsemnatul, Achim Dinu, avocat din Giurgiu str. Zaharof No 5, de profesiune avocat, de ani 45, căsătorit, am doi copii minori, condamnat nu am fost, asupra celor întrebate declar:

După semnarea convenției de armistițiu și după reconstituirea partidelor politice știu că președintele organizației ne-a comunicat că s'a dat dezlegare și dispozițiuni de Conducerea Centrală a Partidului, că se pot primi în partid, foști membrii ai mișcării legionare. La Vlașca, punându-se în discuție această dispozițiune, unii dintre membrii delegației permanente locale s'au opus și astfel s'a ajuns la situațiunea că nu s'au acceptat înscrieri în partid, oricât nici un fost legionar nu a putut intra în forurile de conducere ale organizației de Vlașca.

Instrucțiunile dela Centru se primeau de președintele organizației.

Neparticiparea deputaților N.T. la lucrările parlamentului a fost determinată de hotărârea luată de Conducerea Centrală a Partidului, așa după cum mi-a afirmat președintele organizației. Această neparticipare a deputaților la lucrările Parlamentului este un act nedemocratic. Deoarece se aleg deputați, ca aceștia, să meargă în parlament spre a se ocupa de treburile Statului, colaborând cu luminele lor după priceperea fiecăruia, la bunul mers al Statului. Faptul neparticipării deputaților la lucrările Parlamentului a situat Partidul căruia aparțin pe o linie antidemocratică, deoarece un deputat nu candidează și se alege numai spre a fi ales deputat și a i se cuveni onoruri, ci se alege în scopul de a conlucra cu ceilalți deputați la bunul mers al treburilor Statului. Critica adusă operei de guvernare, în afară de Parlament, când un partid politic are deputați aleși din membrii săi, este o critică nelojală: ea trebuie făcută dela tribuna Parlamentului, dacă este de criticat și a se aprecia în tot ce este bun, iar nu a se face prin presa de partid, critica cu orice preț.

Dinu

Gestul Dlui Maniu de a-i da mâna cu Mareșalul Antonescu, cu ocazia judecării procesului acestuia din urmă, îl socotesc ca un gest ce nu cadra cu poziția politică a Dlui Maniu față de situația în care se afla Mareșalul Antonescu, iar ca explicație nu-mi pot da decât că a putut fi un gest de solio.-

Încercarea Dlui Mihalache de a fugi din țară, o socotesc ca un act apolitic.-

Dacă D-l Mihalache căuta să fugă spre a-și apăra persoana să de rere-o eventuală răspundere, ca om politic, socotesc acest gest ca un act de lașitate față de partid.

Dacă pleca cu gândul ca de poate histeze să colporteze în contra situației politice din România și să angreneze un ajutor sau intervenție streină în treburile interne ale României, ce le-ar fi adus grave prejudicii Țării și Poporului, actul acesta este o crimă gravă; - nu aprob aceste gesturi și mă desolidarizez de acest gest, care nu ar fi putut aduce nici un bine Poporului Român.

Subsemnatul nu am avut nici o legătură cu Comitetul Central a Partidului. Nu am vorbit, nu am cunoscut niciodată personal pe Dnii Maniu și Mihalache și nici alți membrii din Comitetul Central a Partidului. O singură dată în 1946 am vorbit cu D-l N. Penescu. Iar în anul 1947 nici în București nu am fost decât în două rânduri (în luna Martie) mergând la magazinul „Aro" din Str. General Manu, după treburi familiare.

Nu am aprobat, nu aprob și mă desolidarizez de gestul de fugă al Dlui Mihalache și mă desolidarizez de toate acțiunile nedemocratice ale Comitetului Central a Partidului Național Țărănesc.

Drept care dau prezenta declarație, pe care o susțin și semnez propriu, în București la 30 August 1947.

1/x 8 00008 Văzut de noi, Comisar Şef [signature]

Declaraţie.-

Subsemnatul, Achim Dinu, avocat din Giurgiu Str. Zaharof No 5, de ani 45, căsătorit, am doi copii minori, condamnat nu am fost, asupra celor întrebate declar:

Dispozitiunea de a se primi legionari în Partid a fost dată de Dl. Iuliu Maniu - Preşedinte al Partidului Naţional Ţărănesc, primită prin Şeful Org. Al. Cartojan.-

Dispoziţiunile de felul cum trebue dusă propaganda erau date de Conducerea Partidului înţelegând prin conducere pe D-nii Iuliu Maniu, Ion Mihalache şi N. Penescu, aduse la cunoştinţa organizaţiei prin Dl. Al. Cartojan Preşedintele organizaţiei Judeţene.-

La o întrunire a Tineretului Naţional Ţărănesc, din Bucureşti, Dl. Ion Mihalache Vice-Preşedinte al Partidului N. Ţărănesc, a ţinut o cuvântare în care a discutat şi problema evreiască. Această cuvântare a fost discutată apoi de presa din ţară. Această cuvântare a Dlui Mihalache a fost luată de către tineret, ca o primă de încurajare cu directive antisemite, şi a creiat un curent antisemit care după cum am văzut relatat în ziare, a dat naştere la manifestatiuni antisemite din partea tineretului: Prin aceste fapte ocum Dl. I. Mihalache era Vice Preşedintele Partidului, acestea au imprimat partidului un caracter antisemit.

Cartelul electoral între Partidul Naţional-Ţărănesc şi Garda de Fier, în alegerile din anul 1937, ne-a fost explicat ca fiind numai un pact de neagresiune până la efectuarea alegerilor; fiecare dintre organizaţii păstrându-şi ideologia sa dar fără a se mai critica reciproc, şi aceasta pentru a putea rezista luptei ce se da de către coaliţia Liberalo-Vaidistă. După terminarea alegerilor fiecare organizaţiei şi-a reluat dreptul de critică reciprocă.

Pactul ne-a surprins întrucât Partidul N. Ţărănesc era o organizaţie de stânga iar Garda de Fier o organizaţie de extremă dreaptă.

Dinu

Cred că pactul de neagresiune a fost încheiat de Conducerea Centrală adică D-l Iuliu Maniu. Acest fapt socotesc că a folosit mult Gărzii de Fier ca organizaţie politică şi i-a consolidat poziţia în alegeri şi i-a deschis drum pentru viitor.

Personal nu cunosc atitudinea şi nici activitatea d-lui Iuliu Maniu în jurul datei de 23 August 1944;

Directivele de propagandă au fost date de Conducerea Centrală a Partidului, reprezentată prin D-nii Iuliu Maniu, Ion Mihalache şi primite de Preşedintele organizaţiei.

În ce priveşte legea pentru reforma agrară ni s'a făcut cunoscut de şeful organizaţiei locală că Conducerea Centrală a Partidului cere a se arăta că împroprietărirea, - aşa cum se proceda de organele de împroprietărire locale - nu ~~se~~ este bine aplicată şi că Partidul N. Ţărănesc preconizează că pământul expropriat să nu fie repartizat ca loturi de împroprietărire ci deocamdată să fie dat a se folosi în obştii şi numai cea mai târziu să se atribue în plină proprietate ţăranilor, că deci legea nu se aplică bine şi că împroprietărirea (adică repartizarea loturilor) nu se va respecta.

Nu am primit acest punct de critică ci s'a arătat doar că Partidul N.T. preconizează o reformă până la 30 ha şi că dacă se vor constata erori de repartizare acelea vor fi corectate.

La celelalte reforme propuse de guvern, deşi Conducerea Centrală a cerut să se critice, aşa cum ne înfăţişa aceste dispoziţiuni Preşedintele organizaţiei, noi organizaţia de Vlaşca nu am dat ascultare acelor dispoziţiuni de a face critică cu orice preţ.

În ~~ati~~ hotărârile de critică cu orice preţ în contra reformei agrare şi a legilor cu caracter economic luate de Ministerul Economiei Naţionale, Conducerea Centrală, şi aceasta o ştiu din spusele Preşedintelui organizaţiei, a fost totdeauna influenţată de latifundiarii şi capitaliştii Partidului şi de unii regăţeni ca inginerul Mihalescu, cărora reformele propuse de guvern le periclitau interesele personale.

D-nii Iuliu Maniu şi I. Mihalache s'au lăsat prea mult influenţaţi de latifundiari ca Ionel Pop şi industriaşi şi capitalişti ca Mihalescu şi au dat directive presei de partid de a critica orice reformă înfăptuită de guvern, atitudine care a făcut Partidul să alunece

Dinu

-2-

dela conducerea unui partid de stânga care apăra și interesele clasei țărănești și muncitoare, spre conduita unui partid care apăra categoric interesele ~~unei~~ unei clase exploatatoare.

Influențați cred tot de aceleași cercuri capitaliste și exploatatoare, cari vedeau în Partidul N.T. instrumentul prin care-și puteau apăra mai bine interesele și spre a da o altă nuanță decât a interesului lor personal, aceste cercuri inspirau d-lui I. Mihalache și Maniu diferite gesturi, ca de pildă discursul d-lui Mihalache la întrunirea tineretului universitar, atacând problema evreiască, prin aceasta putând distrage atenția tineretului dela preocupările de program și reforme pro-ieșite către o problemă de discuții rasiale.

Acestea au păgubit țării și poporului, și a situat Partidul N. Țărănesc dela stânga la dreapta și spre antisemitism; Iar d-nii Maniu și Mihalache și cei-lalți membrii din Conducerea Centrală sunt vinovați de aceste întâmplări și situații.

Știu că în partid era ramura Zane, Nistor Badea, Al. Cartojan, Adam Chiriță și alții, cari luptau cu tendințele aplutocratice ale ramurei ardelene și speram că până în cele din urmă ramura Zane, Badea, Cartojan vor putea determina pe d-l Mihalache să iasă de sub influența celeilalte ramuri și să redreseze partidului pe făgașul lui inițial cea clar și dus la o înțelegere forte și de colaborare cu guvernul. Nu au reușit, d-nii Maniu și Mihalache nedând ascultare doctrinelor progresiste ale acestei ramuri din partid.

Actul de fugă peste hotare al d-lui Mihalache este un act de trădare față de partid și țară; dezaprob acest act și mă desolidarizez de acest act.

Actul de dizolvare a Partidului Național Țărănesc, este pe deplin justificat, bazat pe faptul că Partidul N. Țărănesc, a fost împins de Conducerea Centrală spre antisemitism și antidemocratism și a avut unele ieșiri antisovietice cea ce desigur a dăunat foarte mult țării ~~[illegible]~~ și relațiilor noastre cu marea aliată U.R.S.S. cari în actualele grele împrejurări prin care trece țara, ne-a ajutat și ne ajută într'o măsură incomensurabilă și într'o vreme când alte state nici măcar nu voiesc a lua în considerare situația economică și agricolă din țara noastră.

Dinu

Încă una din marile greșeli ale Conducerii Partidului Maniu-Mihalache, este și faptul de a fi oprit pe deputații aleși la alegerile din 19 Noembrie 1946, de a participa la lucrările parlamentului.

Știu dela Dl. Al. Cartojan, presedintele org. de Vlasca, că nu au participat la lucrările parlamentului în urma hotărârii dată de Conducerea Centrala reprezentată prin Maniu și Mihalache.

Deasemeni partidul a mai săvârșit două mari greșeli cari au schimbat structura de partid de stânga.

Una a fost hotărârea luată de Conducerea Centrala a organizației Tineretului, de a se organiza tineretul pe nuclee în interiorul fiecărei organizații comunale sau de sector.

Știu dela Șeful Tineretului N.T. din Vlasca că primise dispozițiuni să schimbe vechiul sistem de organizare introducând nuclee pe organizații de sector și comunale cu conducători aparte de cei ai organizației comunale și de sector. Presedintele organizației s'a opus acestei cereri și nu a îngăduit la Vlasca a se proceda la o asemenea reorganizare nouă, așa încât tineretul a rămas organizat, la Vlasca, tot după vechiul sistem statutar.

O a doua greseală a Conducerii Centrala, despre care am aflat acum de când mă aflu în București, adică după 25 Iulie, este că în unele judete și la București s'ar fi dat instrucțiuni să se formeze așa numite "secțiuni militare" ceea ce reaminteste un sistem de organizare fascistă.

Șeful organizației Tineretului la Vlasca este Dl. avocat Scarlat Teodor din Giurgiu și instrucțiunile menționate mai sus, le-a primit dela Conducerea Centrala a Tineretului.

S'au primit dispozițiuni dela Conducerea Centrala a Partidului, prin secția muncitorească, de a se forma și la Giurgiu o secțiune muncitorească.

Aceste instrucțiuni s'au primit de Dl. Ilie Lupea frizer din Giurgiu - care era desemnat să reprezinte secției meseriașilor din Giurgiu.

Deoarece in Giurgiu muncitori nu sunt decât la Port, Garaje și fabrica de Zahăr Danubiana, cei dela Danubiana sunt înscriși în P.C.R., cei dela garaje cei mai mulți înscriși în P.S.D. iar restul în P.C.R. iar în Port împărțiți între aceste două partide, nu s'a putut constitui o organizație muncitorească la Giurgiu.

S'a constituit numai o organizație a meseriașilor dar încă din Septembrie-Octombrie 1946 s'a desființat, membrii secției refuzând a mai face parte din această secțiune. —

În concluzie, față de cele arătate mai sus, Conducerea Centrală a Partidului Național Țărănesc, a abătut acest partid dela făgașul său inițial de stânga cu program și tactică politică pentru reforme progresiste, la o orientare de partid de dreapta cu tendințe antisemite, fasciste și nedemocratice, transformând acest partid într'un instrument ~~de pa~~ politic care ar fi adus în mod inevitabil perturbări în viața publică a Țării noastre și ar fi împiedecat o normală dezvoltare progresistă a vieții sociale și o normală redresare a vieții economice.

Tactica de vecinică opoziție și pertractări a D-lui Iuliu Maniu și negativismul său a ținut Partidul Național Țărănesc la o parte de orice înțelegere și colaborare cu celelalte grupări politice ceea ce în mod evident a adus mare prejudiciu Țării prin totala critică, opoziție și neparticipare la reformele de progres social.

Personal am fost întotdeauna în contra acestor fel de tendințe, dorind colaborări cu alte grupări politice, și a se participa activ la reformele de progres social fiind de principiu că omenirea nu este statică ci dinamică și că omenirea evoluiază în mod continuu iar omul trebue necesarmente să caute noua reînviorare în corsetul conservatismului exploatator de până acum ci de a se acomoda vremurilor în care trăește.

Nu aprob actele și tendințele Conducerii Centrale a Partidului, nu aprob ci dimpotrivă desaprob aceste acte de cari sunt răspunzători D-nii Iuliu Maniu și Ion Mihalache și mă desolidarizez de actele Conducerii Centrale.

Pentru viitor, orientarea mea, este spre grupările de stânga și anume către acea grupare a cărei Conducere locală vrea aprecia și primi participarea mea.

Dată în București, azi 31 ~~(Septembrie)~~ August 1947, o susțin și semnez propriu

[signature]

18.9.1947 Dată în fața noastră Com. Șef [illegible]

00011

Declarație

Subsemnatul, Achimi Dinu, avocat domiciliat actualmente în Giurgiu Str. Zaharof No 5, căsătorit, de ani 45 cu doi copii, urmare declarațiilor anterioare fac următoarele preciziuni:

Conducerea Centrală a Partidului prin acțiunile și atitudinea sa, a imprimat Partidului Național Țărănesc caracterul de Partid antisemit, fascist și antidemocratic, dedus din următoarele:

1). Dispozițiunea dată de Conducerea Centrală de a se primi legionari în Partid și discursul Dlui Ion Mihalache ținut la o întrunire a tineretului universitar, adăogând la aceasta pactul Maniu-Codreanu, acte grele ale C.C. au imprimat Partidului caracterul antisemit.

2) Hotărârea Cond. Centrale și ordinul dat de a se reorganiza tineretul pe baze noi, pe sistem nuclear, cu șef responsabil și secții militare autonome de organizația propriu zisă, similare organizări după sisteme fascist, au dat organizației P.N.Ț. caracterul unei organizații fasciste. Despre circulara cu tineretul am cunoștință personal, prin șeful tineretului din Vlasca, Dl. av. Scarlat Toader, care a primit această circulară. De secția militare am aflat că s'a constituit, numai după 25 Iulie a.c., dar știam dela Dl. N. Cartojan că Conducerea Centrală a dispus org. secției militare, care însă la Vlasca s'a refuzat.

Secție muncitorească nu s'a putut constitui la Vlasca și nici nu cunosc personal care-i dispozițiunea în ce fel trebuia constituită, corespondența fiind primită de Dl. N. Cartojan.

3). Critica făcută oricăror reforme de progres social de Conducerea Centrală, cum și hotărârea de a opri pe deputați să participe la lucrările Parlamentului, precum și atitudinea de apărare a intereselor capitaliste, au dat Partidului structura unui Partid Antidemocratic.

4). Dispozițiuni circulare sau discuțiuni ale Conducerii Centrale a Partidului, cu caracter antisovietic, nu cunosc. Din presa oficială a Partidului, am putut însă observa că în mod indirect, în câte un articol sau nici în formații se vădea o atitudine antisovietică a Conducerii Centrale care desigur încuviința asemenea aluzii să se strecoare în presa oficială a Partidului.

5). Nu aprob acțiunea Dlui Ion Mihalache de a fugi din țară și mă desolidarizez de acest gest cât și de orice acțiune și activitate nedemocratică a Partidului, care desigur dăunează Țării și Poporului, fie acțiune internă, fie acțiune externă.

Mențin declarațiile date anterior, la 30 și 31 Sept 194[illegible]

Dată în București azi 18 Sept. 1947.

Declar, susțin și semnez propriu

Dinu

12 ~~11 bis~~

Declaraţie.

Subsemnatul, Achim Dinu avocat din Giurgiu Str. Zaharof No. 5 de profesie avocat de ani 45, căsătorit, cu doi copii, născut în Comuna Stramba Jud. Vlasca din părinţi ţărani.

Am fost membru al Partidului Naţional-Ţărănesc din anul 1929. Am fost secretar al organizaţiei din 1935. Am cunoscut partidul prin programul său. M'am înscris în acest partid datorită faptului că am făcut stagiul ca avocat la def. avocat Mi. Urlea. Am fost vice preşedinte al organizaţiei. Partidul nu şi-a respectat programul. Organizaţia cuprindea sectoare, fiecare sector condus din organizaţii comunale. În oraş sectoarele repartizate pe străzi. Propaganda se făcea prin întruniri publice. Nu s'au mai ţinut întruniri dinainte de alegerile din 19 Noembrie 1946. Tineretul organizat pe judeţ cu o organizaţie judeţeană, dar și organizat în legătură cu organizaţiile comunale - secretarul tineretului făcând parte din organizaţia comunală; legătura dintre organizaţie se făcea prin şefii de sectoare. Secţia militară nu a fost. Am lucrat în partid spre stânga. Am fost şi sunt pentru reformele progresiste şi favorizarea muncii prin raport la capital. Fiu de ţăran am nădăjduit mereu spre reforme structural progresiste care să împiedece spolierea muncii şi am aprobat şi aprob orice reformă în favoarea muncii. Am avut o asa comportare că până la 23 August 1944 îmi ziceau toţi că sunt comunist. Iar dela Septembrie 1944 am pus din locuinţa mea, două camere la dispoziţia ostaşilor sovietici şi am avut în continuare ocupate şi am şi azi un ofiţer şi soţia sa. Menţionez, fără nici o importanţa, spre a se

Dinu

vedea comportarea mea, că atunci când [illegible], Michel Adolf, din [illegible]; a avut un incident cu un ofițer din Garnizoană; singurul care a primit să-i fie martor, pt. duel, au fost eu.

Aceasta îmi este declarația dată azi 22 August 1947.

Dinu

12 August 1947 14
Dată cu foto vorbiă
Inspector de Poliţie
00015 [signature]

A 13

D E C L A R A T I E

Subsemnatul CONSTANTIN ADAM, domiciliat în Bucureşti str. Lt.Zlotescu nr.19, secretar general al Partidului Tărănesc Democrat, întrebat asupra legăturilor mele cu fostul Partid Naţional Tărănesc, de sub conducerea dlor.MANIU şi MIHALACHE, declar următoarele:

Sunt fiu de învăţător din comuna Dulceşti, Judeţul Roman. Am absolvit Şcoala Normală şi m'am dedicat carierii de învăţător. Ca fiu al satului mi-am dat seama încă din tinereţe de starea de inferioritate morală, materială şi culturală în care erau ţinuţi ţăranii de clasele moşiereşti, industriale, capitaliste şi burgheze, care au stăpânit politiceşte România până la Armistiţiul dela 23 August 1944. De aceia, m'am hotărât, încă de timpuriu să intru în viaţa politică şi să lupt pentru eliberarea şi ridicarea păturilor rurale la o viaţă omenească, demnă. M'am înscris în anul 1919 în Partidul Tărănesc, întemeiat de d.ION MIHALACHE şi Dr. N.LUPU care după războiul trecut apăruse la orizontul României, ca o speranţă a democraţiei naţionale, având ca prim obiectiv : înfăptuirea deziderately ţărăneşti. Am avut norocul să fiu acceptat de marele democrat Dr.N.Lupu ca unul din colaboratorii săi intimi. Timp de peste un sfert de veac, am stat neclintit lângă acest impetuos luptător al cauzei ţărăniste. Am fost directorul de Cabinet al său, când a fost primar al Sectorului IV Verde din Bucureşti, şi când a fost Ministru al Instrucţiunii şi al Muncii şi Sănătăţii, iar când Dr. Lupu n'a deţinut vreo demnitate publică, am fost secretarul său particular.

In această calitate de zilnic colaborator al doctorului Lupu, am fost martor al mai tuturor consfătuirilor, al hotărârilor importante, al vicisitudinilor din Partidul N aţional Tărănesc, după cum a fost persoana căreia Dr.N.Lupu, adesea, îşi destăinuia amarul sufletului său din cauza împotrivirilor pe care le întâmpina din partea conducerii naţional-ţărăniste, la o politică sincer democrată.

C. Adam

Fuziunea dintre naţionalii ardeleni şi Partidul Tărănesc din Vechiul Regat s'a făcut în contra şi pe deasupra opunerii d-rului N.Lupu. In interminabile şedinţe cu prilejul discutării fuziunii, Dr.Lupu a demonstrat că partizanii dlui Maniu sunt de esenţă burgheză orăşenească, a arătat că ei sunt surtucari - mari moşieri, industriaşi, bancheri, membrii în diverse consilii de administraţii, etc. - şi n'au nimic comun cu Partidul ţărănesc care e un instrument de luptă, de clasă. Dr. Lupu a demonstrat că "surtucarii" dlui.Iuliu Maniu n'au aderenţe cu năzuinţele ţărănimii sărace şi ignorante; dimpotrivă, au tot interesul ca aceasta să fie menţinută în starea minoră în care se afla, pentru ca să fie mai departe exploatată între alţii, şi de manişti. A adus ca argument şi actul politic care a precedat tratativele de unire dintre naţionali şi ţărănişti, fuziunea dlui. Maniu cu rămăşiţele takiste: mari moşieri, de tagma lui MIŞU CANTACUZINO, PAVLICA BRATAŞANU, GH.GH.MIRONESCU, POLIZU-MICŞUNEŞTI, STELIAN POPESCU, etc. Chiar dacă naţional-takiştii ar adera formal - spunea dr.Lupu - la programul ţărănesc, ei nu vor activa însă sincer, niciodată pentru înfăptuirea lui. Doctorul Lupu preconiza ca Partidul ţărănesc din Vechiul Regat să descalece în Ardeal şi să rupă mirajul mincinos al acaparării politice a ardelenilor, de către d.Iuliu Maniu. Inceputul de acţiune politică ţărănistă întreprins de dr.N.Lupu în Ardeal înainte de fuziune, a fost plină de roade şi de promisiuni. Doctorul Lupu şi prietenii săi au fost primiţi cu entuziasm; masse largi rurale şi chiar muncitori şi intelectuali democraţi dela oraşe s'au arătat dispuşi să se organizeze politiceşte în ramură ţărănistă. E foarte probabil că aceste perspective de succes ale ţărănismului să fi determinat pe d.Iuliu Maniu să dorească şi să grăbească fuziunea cu Partidul ţărănesc din Vechiul Regat, deşi d-sale îi repugna "ţărănismul". Opoziţia făcută de dr.Lupu acestei fuziuni, n'a izbutit să împiedice actul nefast. Deşi mulţi intelectuali fruntaşi ca: GR.JUNIAN, ED.MIRTO, M.RALEA, ARMAND CALINESCU, M.GHELMEGEANU, N.COSTACHESCU, şi alţii, recunoşteau justeţea argumentării drului N.Lupu, şi s'au rânduit iniţial pe poziţia acestuia, totuşi, în cele din urmă, ei au cedat dârzeniei şi insistenţelor dlui.ION MIHALACHE.

D.ION MIHALACHE şi CONST.STERE au pledat pentru fuziune. CONST.STERE, împins de o chestie personală: Unirea cu naţionalii ardeleni, ar fi însemnat o spălare de nedreapta acuzaţiunece i se aducea de "trădare" fiindcă rămăsese la Bucureşti sub ocupaţia germană din 1917/1918, şi editase ziarul "Lumina".

./.

[signature]

D.ION MIHALACHE a dorit fuziunea fiindcă el se simţea legat de chiaburimea satelor, iar nu de marea majoritate a ţăranilor de mulţimea pălmaşilor fără de pământ sau cu pământ puţin, care erau analfabeţi, reduşi de mizerie la sclavie economică, şi exploataţi de moşieri şi de înstăriţii satelor.

In dezbaterea pro sau contra fuziunii, a biruit Ion Mihalache fiindcă în acea vreme - 1923 - cămaşa scoasă de el peste iţari, era fluturată ca un simbol al mişcării ţărăniste, Dr. N.Lupu şi prietenii săi profund dezamăgiţi au intrat în fuziune, târâţi de cămaşa lui Ion Mihalache. Cu lacrimi în ochi mi-a mărturisit atunci dr.N.Lupu, că se supune hotărârii majoritare dar el îşi dă seama că fuziunea cu maniştii înseamnă înmormântarea mişcării ţărăniste, iar actul lui Ion Mihalache îl consideră o fărâmă de speranţă: Forţele ţărăniste încercate şi dinamice vor fi un altoi democratic pentru elementele ardelene.

D.Iuliu Maniu a încheiat fuziunea conştient că acest act ,archează o biruinţă burghezo-reacţionară asupra democraţiei ţărăniste. Cu concursul statornic al dlui. Ion Mihalache a promovat în forurile de conducere şi în demnităţile importante - când a fost la guvern - elementele de dreapta înlăturând sistematic, izolând sau ostracizând personalităţile cu tendinţe progresiste. A slujit astfel, la întărirea puterii reacţionarilor din România mai mult decât dacă s'ar fi aliat cu Partidul Liberal condus de IONEL BRATIANU, cu care - prin structură, condiţii sociale şi concepţie - era firesc să se contopească, In Partidul Naţional ţărănesc condus de D.Iuliu Maniu şi de aghiotantul său fidel d.Ion Mihalache, dr.N.Lupu a fost un mare ostracizat, cum ostracizaţi au fost dealtfel, mai toţi ţărăniştii de suprafaţă sau de valoare. Tot ce propunea doctorul Lupu - care între altele susţinea încă din 192o reluarea legăturilor cu U.R.S.S. şi prietenie cu aceasta - , primea vetto-ul dlui. Maniu. Fiindcă era în continuu desacord cu conducerea dlor. Maniu şi I.Mihalache, doctorul Lupu a simţit nevoia unui ziar personal - ziarul "Aurora" - prin care propovăduia politica sa de ridicare a ţărănimii, de eliberare a muncitorimii, de democratizare a statului.

Desamăgit şi sufocat de atmosfera reacţionară din partid, doctorul Lupu s'a desprins întâia oară din partidul Naţional ţărănesc în anul 1926 şi a reîntemeiat partidul ţărănesc. D.Ion Mihalache nu l-a urmat şi a rămas lângă d.Iuliu

./.

C. Adam

Maniu, ca să-l slujească pe acesta şi cauza burghezo-reacţionară întrupată de el.

La producerea crizei dinastice din 1927, - când a murit Regele Ferdinand şi moştenitorul legal al tronului era minor, - d.Iuliu Maniu a refuzat să facă parte din guvernul naţional, care avea misiunea să conducă ţara într'un ceas greu şi de mare răspundere. Iar după ce celelalte partide politice - între care şi cel ţărănesc condus de dr.N.Lupu - au dus cu bine carul Statului peste acest impas, d.Iuliu Maniu a şantajat Regenţa ca să dobândească puterea. Când s'a ivit o vacanţă în această Regenţă prin moartea lui G.Nuzdugan, d.Iuliu Maniu, pe atunci prim ministru, a introdus în Regenţă - printr'un act de autoritate ce a surprins chiar pe proprii săi partizani cari alcătuiau majoritatea parlamentară - pe un obligat şi devotat personaj pe magistratul Sărăţeanu. Cu Regenţa la dispoziţia sa, şi cu majoritatea parlamentară aservită, - fiindcă luase deputaţilor şi senatorilor demisiile în alb - d.Iuliu Maniu s'a instaurat ca un adevărat dictator al ţării, deşi aparent vorbea de democraţie şi se împăuna cu pene democratice.

A guvernat sub stare de asediu, cu cenzură, cu decrete-legi, cu jandarmi, cu beciurile Siguranţei, ale poliţiilor şi cu închisorile pline de muncitori şi luptători democraţi arestaţi. Când muncitorii au îndrăznit să manifesteze prin greve sau demonstraţii paşnice, a scos armata în faţa lor şi a ordonat să tragă (incidentele dela Lupeni şi masacrul dela Atelierele Grivi.a CFR). N'a înfăptuit nici o reformă socială sau măcar una cu caracter moral. Pilonii guvernărilor sale au fost: G.G.MIRONESCU, mare proprietar, MIŞU CANTACUZINO, latifundiar, AL.VAIDA VOEVOD, naşul legionarilor, CONST.ANGELESCU, mare bancher, STELIAN POPESCU, directorul ziarului "Universul" pe atunci, instigator la aţâţări anti-comuniste, anti-sovietice, şi anti-semite.

Ion Mihalache, ca ministru al Agriculturii, a activat în folosul ţărănimii publicând..."Epistole către săteni", prin care îi învăţa pe plugari cum să facă plugărie. Au rămas de pomină aceste epistole ale unui ministru al ţăranilor, care înloc de pământ, seminţe, unelte, maşini, vite, credite, etc. oferea sătenilor... "sfaturi". Mai mult, d.Ion Mihalache ca să se evidenţieze ca un bun emul manist, a făcut şi o lege, aceia a circulaţiei pământurilor, prin care deslega pe sătenii împroprietăriţi după războiul din 1916-1918, de restricţia de a nu-şi înstrăina loturile. Legea a fost votată de majoritatea naţional-ţărănistă cu toată opunerea vehementă pe care dr.Lupu a făcut-o în Cameră, la desbatere,

C. Adam

Grație acestei legi mulți săteni împroprietăriți după 1920, și-au vândut sau li s'au vândut silit pământurile, devenind astfel din nou proletari rurali, Legea lui Ion Mihalache săracia massa țăranilor ca să întărească clasa chiaburilor satelor cu proprietăți dela 25 ha. în sus.

Doctorul N.Lupu, tot ce-a putut înfăptui pozitiv a realizat în afara partidului Național țărănesc: ziua de lucru de 8 ore; protecția mamei și a minorilor; extinderea cooperației; conversiunea datoriilor agricole; etc. Realizările sale s'au izbit de opoziția dirijată de d.Iuliu Maniu. Dnii.Iuliu Maniu și Ion Mihalache, îndeosebi primul, care în 193o era președintele consiliului de miniștri, au avut cunoștință de complotul pentru readucerea Prințului Carol la tron și și-au dat adeziunea lor. Când Prințul Carol a revenit în țară și s'a manifestat, ca un element ce nu suportă dominația dlui.Maniu, - care voia să-l înglobeze în Regență și să nu-i redea prerogativele regale, ' d.Iuliu Maniu a intrat în luptă cu noul rege. A urmat războiul politic intern ce a dus la fărămițarea partidelor politice și la pregătirea drumului dictaturii regale.

In 1936, când dictatura regală amenința sistemul politic constituțional al țării, doctorul Lupu a reintrat în partidul național țărănesc ca să întărească for.a de rezistență în fața tiraniei. A trecut atunci peste considerente personale și peste diferențieri de crez social ca să pună o stavilă pericolului dictaturii ce se profila crescând la orizont. După împlinirea celei de a doua fuziuni, dr.Lupu s'a străduit continuu să determine pe d.Maniu să reia raporturile cu fostul rege, pentru a salva țara, căci panta pe care lunecase politica internă, ducea repede la dezastru. D.Iuliu Maniu, pe considerente strict personale, iar nu pe probleme de Stat, sacrificându-le pe acestea din urmă, a refuzat. Divizarea și slăbirea partidelor politice desorientarea opiniei publice, conrupția hitleristă cu mare risipă de bani a îngăduit desvoltarea mișcării legionare "Garda de Fier" și a pregătit ambianța pentru proclamarea dictaturii. D.Maniu - deși avertizat de dr.Lupu - nu numai că a stat pasiv la toate aceste nefaste transformări, dar prin declarații, acte și gesturi, a încurajat și a promovat mișcarea totalitară și criminală a lui Corneliu Zelea Codreanu.

In 1937, d.Iuliu Maniu a încheiat cunoscutul pact electoral cu Corneliu Codreanu, pe bază de egalitate. A ridicat

./.

D. Adam

astfel, "Garda de Fier" în rândurile formaţiunilor politice de guvernământ. A încheiat pactul numai din ambiţia de a înfrânge pe fostul rege, deşi i s'a atras atenţia şi era conştient că succesul împreună cu codreniştii însemna abolirea ultimelor rămăşiţe de constituţionalism în România şi înglobarea ţării noastre în axa Roma-Berlin. Dintr'o trufie morbidă, Iuliu Maniu svârlea ţara şi poporul român în gura molohului hitlerist. Ce-a urmat se ştie: disolvarea tuturor partidelor politice, un lanţ de crime şi asasinare în massă, dictatura regală, sfâşierea Ardealului prin Dictatul dela Viena, abdicarea lui Carol al II-lea şi preluarea tuturor puterilor în Stat de Generalul ION ANTONESCU, cu sprijinul legionarilor conduşi de teroristul Horia Sima, ocuparea ţării, la început camuflată, apoi făţişă, de către trupele germane.

Când în Septembrie 194o fostul rege Carol al II-lea a abdicat, generalul Antonescu a oferit guvernul dlui. Iuliu Maniu, rezervându-şi pentru el doar ministerul Apărării Naţionale, Dl. Iuliu Maniu, care prezida partidul pe atunci, cu cel mai mare răsunet în ţară, a refuzat puterea deşi haosul intern. la care el contribuise, în cea mai mare măsură, primejduia însă-şi existenţa Statului.

Dl. Iuliu Maniu e acela care a sugerat generalului Antonescu şi l-a îmboldit să-şi însuşească prerogativele regale şi să se înscăuneze "Conducător al Statului", decretător de legi. In tot acest timp, doctorul Lupu a atras atenţia dlui. Iuliu Maniu şi forurilor conducătoare ale partidului Naţional ţărănesc asupra greşelilor ce se comit şi a cerut ca ţara să nu fie lăsată pe mâna aventurierilor. Dl. Ion Mihalache, care cu puţin înainte de abdicarea lui Carol al II-lea, desbrăcase uniforma partidului totalitar "Frontul Renaşterii" (fusese consilier regal), n-a secondat pe dr. Lupu în acţiunea lui.

Dl. Iuliu Maniu ştia unde a târât România şi n-a voit să facă nici o sforţare pentru salvarea ei, Credea, desigur, că e bună politica alături şi la ordinele lui Hitler, era împotriva unei apropieri de Uniunea Sovietică, căci aceasta ar fi însemnat eliberarea socială a claselor ţărăneşti şi muncitoreşti din România, ceiace dlui Maniu, nepoţilor daale şi maniştilor în genere, toţi proprietari, bogătaşi şi exploatatori, nu le convenea.

D. Iuliu Maniu, refuzând oferta generalului Antonescu acesta s'a adresat lui Horia Sima. Cu sprijinul legionarilor terorişti, generalul Antonescu a instaurat dictatura, şi a oferit România plocon nemţilor. Concursul dlui. Maniu n'a lipsit generalului

Giffidan

Antonescu. Preşedintele Partidului Naţional ţărănesc a recomandat "Conducătorului Statului" o serie de "technicieni" dintre partizanii săi, pe care generalul Antonescu i-a folosit.

S'au succedat apoi, macabru : asasinarea mişelească a lui Virgil Madgearu, şi aceia a profesorului N.Iorga, masacrele legionare dela Jilava, rebeliunea legionară din Ianuarie 1941 - valuri de crime, sânge şi jafuri, - iar apoi : războiul, la ordinul Berlinului, împotriva U.R.S.S.-ului, Marei Britanii şi Statelor Unite ale Americii.

Războiul - aventură spre Răsărit a fost deslănţuit în contra voinţei poporului, fără asentimentul unui parlament. Dl.Maniu nu numai că nu s'a împotrivit acestui războiu, dar prin diverse manifestări, lăsa să se înţeleagă că îl aprobă, iar d. Ion Mihalache a cerut din propria sa voinţă să fie trimis pe front.

Când la 23 August 1944, sunase însfârşit ceasul abolirii dictaturii lui Antonescu şi al eliberării de Axa nefastă, când M.S.Regele Mihai I, secondat de forţele politice democrate şi urmat de întreaga armată şi de tot poporul, hotărâse încheierea Armistiţiului şi alcătuirea unui guvern de uniune naţională, d.Iuliu Maniu se ascunsese şi întârzia să-şi trimeată asentimentul. Din cauza lui, era să se rateze şi acest favorabil moment de salvare naţională. Dar Regele şi sfătuitorii săi au trecut peste d.Maniu şi au alcătuit guvernul Gen.Sănătescu la care, abia după încheierea Armistiţiului şi despresurarea Capitalei de oştile germane atacatoare, d.Iuliu Maniu şi-a adus adeziunea şi colaborarea. Ce a însemnat colaborarea dlui.Iuliu Maniu între 23 August 1944 - 6 Martie 1945, se ştie. O continuă şi ostentativă manevră de contracarare a măsurilor de democratizare a ţării. A primit cu manifestări publice, în rândurile naţional ţărăniste, rămăşiţele legionare, în frunte cu comandantul Horia Comaniciu. Dr.N.Lupu care a aflat acest fapt după producerea lui, a protestat violent pe lângă d.Maniu şi la forurile conducătoare ale partidului.

In guvernele de după Armistiţiu, d.Maniu dacă ar fi fost democrat şi sincer, ar fi jucat un rol central. Dar d.Maniu a suportat cu neplăcere vădită, colaborarea cu forţele politice de stânga, pe care le considera de pe un plan fals superior, Deşi în repetate rânduri, dr.Lupu i-a atras atenţia că s'a schimbat ceva în România, că s'a produs o revoluţie paşnică, că poporul (muncitori şi ţărani), eliberat, are dreptul să guverneze ală-

ss. Ciătlau

turi de reprezentanţii claselor stăpânitoare din trecut, d.Maniu, n'a înţeles sau n'a voit să înţeleagă. Pentru a sabota guvernările democratice, dsa. a delegat în diferitele Cabinete ce s'au succedat până la 6 Martie 1945, elemente de mâna a doua, insignifiante, reacţionare sau unele compromise ca: Aurel Leucuţia, Virgil Solomon, Hudiţă, Victor Pop. Mihail Răutu, N.Penescu, manifestând astfel, dispreţul pentru aceste guverne. Concomitent, toate resturile reacţionare, toate elementele de dreapta şi exponenţii capitalismului exploatator, sub toate formele, găseau adăpost şi ocrotire în rândurile partidului naţional ţărănesc. Dr.N.Lupu a protestat mereu contra acestei politici practicate de d.Maniu, politică ce se bucură de aprobarea tacită sau făţişe a dlui. Ion Mihalache.

Dr. Lupu a mai cerut, de câteva ori, dlui. Maniu să plece la Moscova şi să solicite o audienţă Generalisimului I.V.Stalin, Existau toate indiciile că audienţa ar fi agreiată şi ar putea fi generatoare de efecte bune pentru ţara şi poporul nostru. -Dl.Maniu a refuzat.

Când în 1945, s'a pus problema reformei agrare, ministrul Agriculturii d.Ion Hudiţă făcea obstrucţie. Discuţiile erau interminabile, cu fel de fel de propuneri, proecte şi studii, trimise şi retrimise diverselor comisiuni şi subcomisiuni. Reprezentantul dlui.Iuliu Maniu folosea toate tertipurile pentru întârzierea sau escamotarea reformei, aşa încât interesele moşierilor, membrii ai Partidului naţional ţărănesc să fie salvate. Dr.N.Lupu, indignat de aceste manevre, şi-a exprimat violent indignarea sa. Nu putea suporta ca interesele ţărănimii să fie sacrificate în favoarea marilor proprietari. Abia după ce naţional ţărăniştii au fost îndepărtaţi din guvern, s'a putut înfăptui reforma agrară: exproprierea moşiilor de peste 5o ha. şi împroprietărirea a mii de familii de săteni, complect lipsite de pământ.

Trecut în opoziţie, partidul naţional ţărănesc a fost îndrumat de dl.Maniu şi mai vârtos pe drumul reacţiunii şi al măsurilor retrograde. De astă da'ă, d.Maniu a reuşit să-şi acroşeze la remorcă Partidul Naţional Liberal prezidat de d.Const.I.C. Brătianu, partidul bancherilor, marilor industriaşi, moşierilor, şi marilor capitalişti. In sfârşit, o alianţă firească pentru dl.Iuliu Maniu.

In Ianuarie 1946, s'a ivit un ultim prilej de reintrare a partidului naţional ţărănesc pe drumul unei activităţi pozitive.

.//.

C. Aslan

Reprezentanţii marilor aliaţi ai Uniunii Sovietice, Statelor Unite şi Marei Britanii au venit atunci la B ucureşti şi, în conformitate cu deciziile Conferinţei dela Moscova, au obţinut lărgirea Cabinetului român prin acordarea unor ministere de Stat reprezentanţilor partidului naţional ţărănesc şi partidului naţional liberal Brătianu. Dr.N.Lupu a candidat pentru a fi delegatul partidului naţional ţărănesc în acest Cabinet lărgit. Nu din vreo ambiţie personală, doctorul Lupu bătrân şi bolnav, şi-a pus candidatura pentru acest loc. Era un ultim act de jertfire de sine al regretatului mare om politic, care voia să-şi salveze partidul, să-l readucă pe drumul cel bun al democraţiei, să-l facă folositor ţării şi poporului.

Doctorul Lupu era profund convins că numai conlucrarea sinceră dintre ţăranii organizaţi politiceşte şi muncitorii organizaţi, poate realiza marile prefaceri politice, sociale şi morale necesare. Era convins că numai relaţii loaiale de prietenie şi colaborare cu U.R.S.S. pot întări independenţa şi suveranitatea noastră naţională, pot da rodnice rezultate pentru redresarea şi progresul României.

Dnii.Iuliu Maniu şi Ion Mihalache s'au împotrivit candidaturii drului. N.Lupu, şi au răspândit versiunea mincinoasă şi plină de mişelie, că "Marii Aliaţi nu agreiazăaceastă candidatură". In schimb, au recomandat pentru ministeriat pe dnul.... Ion Mihalache, "voluntarul" de pe frontul de Est. Fireşte, d. Mihalache a fost respins de marii aliaţi cari nu puteau accepta, sfidarea aruncată astfel, Uniunii Sovietice.

Doctorul Lupu şi-a dat seama că Partidul naţional ţărănesc condus de dnii. Maniu şi Mihalache este aservit forţelor reacţionare, că el este iremediabil pierdut cauzei democraţiei, că e îndrumat pe calea pierzării. Pentru a salva ideia ţărănistă, dr.Lupu a luat în mâinile sale obosite, cu sufletul rănit, dar cu lumina speranţei în ochi, steagul ţărănismului. A reîntemeiat Partidul Ţărănesc Democrat urmat de un grup de prieteni, partizani şi democraţi. Multe din personalităţile proeminente ale Partidului naţional ţărănesc, care doreau să-l urmeze pe doctorul Lupu fiindcă simţeau că el veze şi gândeşte just. au rămas totuşi lângă dnii. Maniu şi Mihalache. Interese materiale egoiste -fiecare avea de apărat moşii, industrii, consilii de ad-ţii,privilegii de clasă, şi averi moştenite sau agonisite fără muncă - au fost cimentul ce i-a ţinut lipiţi de acest partid de strânsură reacţionară.

C Adam

" Evenimentele au confirmat că dr.N.Lupu a văzut just şi cei mai orbi îşi dau azi seama că dnii. Maniu şi Mihalache au desfăşurat o activitate negativă şi dăunătoare ţării, mergând până la gestul nesăbuit de a face apel la guverne străine ca să se amestece în politica noastră internă, spre a-i aduce la putere.

Se găsesc în rândurile fostului partid naţional ţărănesc, azi disolvat, unele elemente şi energii cultivate, cu dispoziţii democratizante. Ele au făcut şcoala lângă drul.N.Lupu - luptătorul pentru suffagiul universal, contra oricăror inechităţi sociale, contra persecuţiilor de clasă, rassă sau confesiune, pentru apărarea libertăţilor, pentru ridicarea muncitorilor şi ţăranilor, pentru democraţia reală. Au fost însă induşi în eroare de prestigiul găunos al fostului Prezident şi de cămaşa scoasă peste iţari, fluturată de d.Ion Mihalache.

Cred că aceste elemente verificate, reincadrate în partide democratice, şi reducate, pot fi de folos.ţării şi poporului, Dacă ele vor recunoaşte greşala, vor desavua public politica manisto-mihalachistă şi vor exprima ataşamentul lor la un program democrat, pot fi şi e bine să fie absolviţi.

Acestea sunt cauzele cari m'au determinat să părăsesc partidul naţional ţărănesc şi să urmez pe clarvăzătorul democrat Dr.N.Lupu.

Bucureşti
12 August 1947.

C. Jolan

19 20

A

12 August 1947
Dată în fața noastră -
Inspector de Poliție,
ss.A.Bondrescu

DECLARAȚIE

Subsemnatul CONSTANTIN ADAM,domiciliat în București str.Lt.Zlotescu nr.19,secretar general al Partidului Țărănesc Democrat,întrebat asupra legăturilor mele cu fostul Partid Național-Țărănesc,de sub conducerea dlor.MANIU și MIHALACHE, declar următoarele:

Sunt fiu de învățător din comuna Dulcești,județul Roman.Am absolvit Școala Normală și m'am dedicat carierii de învățător.Ca fiu al satului mi-am dat seama încă din tinerețe de starea de inferioritate morală,materială și culturală în care erau ținuți țăranii de clasele moșierești,industriale,capitaliste și burgheze,care au stăpânit politicește România până la Armistițiull dela 23 August 1944.De aceia,m'am hotărât,încă de timpuriu să intru în viața politică și să lupt pentru eliberarea și ridicarea păturilor rurale la o viața omenească,demnă.M'am înscris în anul 1919 în Partidul Țărănesc,întemeiat de dl.ION MIHALACHE și Dr.N. LUPU,care după războiul trecut apăruse la orizontul României,ca o speranță a democrației naționale,având ca prim obiectiv: înfăptuirea dezideratelor țărănești.Am avut norocul să fiu acceptat de marele democrat Dr.N.LUPU ca unul din colaboratorii săi intimi.Timp de peste un sfert de veac, am stat neclintit lângă acest impetuos luptator al cauzei țărăniste.Am fost directorul de cabinet al său,când a fost primar al Sectorului IV Verde din București,și când a fost ministru al Instrucțiunii și al Muncii și Sănătății,iar când Dr.LUPU n'a deținut vreo demnitate publică,am fost secretarul său particular.

In această calitate de zilnic colaborator al doctorului LUPU,am fost martor al mai tuturor consfătuirilor, al hotărârilor importante,al vicisitudinilor din Partidul Național-Țărănesc,după cum a fost persoana căreia Dr.N.LUPU, adesea,își destăinuia amarul sufletului său din cauza impo-

.//.

trivirilor pe care le întâmpina din partea conducerii național-țărăniste, la o politică sincer democrată.

Fuziunea dintre naționalii ardeleni și Partidul Țărănesc din vechiul Regat s'a făcut în contra și pe deasupra opunerii drului N.LUPU. In interminabile ședințe cu prilejul discutării fuziunii, Dr. LUPU a demonstrat că partizanii dlui.MANIU sunt de esență burgheză orășenească, a arătat că ei sunt surtucari -mari moșieri, industriași, bancheri, membrii în diverse consilii de administrații, etc.-și n'au nimic comun cu Partidul Țărănesc, care e un instrument de luptă, de clasă. Dr.LUPU a demonstrat că "surtucarii" dlui.IULIU MANIU n'au aderențe cu năzuințele țărănimii sărace și ignorante; dimpotrivă, au tot interesul ca aceasta să fie menținută în starea minoră în care se afla, pentru ca să fie mai departe exploatată între alții, și de maniști. A adus ca argument și actul politic care a precedat tratativele de unire dintre național și țărăniști, fuziunea dlui.MANIU cu rămășițele takiste: mari moșieri, de tagma lui MISU CANTACUZINO, PAVLIGA BRATASANU, GH.GH.MIRONESCU, POLIZU -MICSUNESTI, STELIAN POPESCU, etc. Chiar dacă național-takiștii ar adera formal - spunea dr.LUPU - la programul țărănesc, ei nu vor activa însă sincer, niciodată pentru înfăptuirea lui. Dr.LUPU preconiza ca Partidul Țărănesc din vechiul Regat să descalece în Ardeal și să rupă mirajul mincinos al acaparării politice a ardelenilor, de către dl.IULIU MANIU. Inceputul de acțiune politică țărănistă întreprins de dr.LUPU în Ardeal înainte de fuziune, a fost plină de roade și de promisiuni. Dr.LUPU și prietenii săi au fost primiți cu entuziasm, masse largi rurale și chiar muncitori și intelectuali democrați dela orașe s'au arătat dispuși să se organizeze politicește în ramura țărănistă. E foarte probabil că aceste perspective de succes ale țărănismului să fi determinat pe dl.IULIU MANIU să dorească și să grăbească fuziunea cu Partidul Țărănesc din vechiul Regat, deși dsale îi repugna "țărănismul". Opoziția făcută de dr.LUPU acestei fuziuni, n'a izbutit să împiedice actul nefast. Deși mulți intelectuali fruntași ca: Dr.JUNIAN, ED. MIRTO, M-RALEA, ARMAND CALINESCU, M.GHELMEGEANU, N.COSTACHESCU, și alții, recunoșteau justețea argumentării drului.N.LUPU și s'au rânduit inițial pe poziția acestuia, totuși, în cele din urmă ei au cedat dârzeniei și insistențelor dlui.ION MIHALACHE.

D.ION MIHALACHE și CONST.STERE au pledat pentru fuziune.

./.

CONST.STERE, împins de o chestie personală: Unirea cu naționalii ardeleni, ar fi însemnat o spălare de nedreapta acuzațiune ce i se aducea de "trădare", fiindcă rămăsese la București sub ocupația germană din 1917/1918, și editase ziarul "Lumina".

Dl.ION MIHALACHE a dorit fuziunea fiindcă el se simțea legat de chiaburimea satelor, iar nu de marea majoritate a țăranilor de mulțimea pălmașilor fără de pământ sau cu pământ puțin, care erau analfabeți, reduși de mizerie la sclavie economică, și exploatați de moșieri și de înstăriții satelor.

In dezbaterea pro sau contra fuziunii, a biruit ION MIHALACHE, fiindcă în acea vreme -1923- cămașa scoasă de el peste ițari, era fluturată ca un simbol al mișcării țărăniste, Dr.N.LUPU și prietenii săi profund dezamăgiți au intrat în fuziune, târâți de cămașa lui ION MIHALACHE. Cu lacrimi în ochi mi-a mărturisit atunci Dr.N.LUPU, că se supune hotărârii majoritare dar el își dă seama că fuziunea cu maniștii înseamnă înmormântarea mișcării țărăniste, iar actul lui ION MIHALACHE îl consideră o fărâmă de speranță: Forțele țărăniste încercare și dinamice vor fi un altoi democratic, pentru elementele ardelene.

Dl.IULIU MANIU a încheiat fuziunea conștient că acest act, archeează o biruință burghezo-reacționară asupra democrației țărăniste. Cu concursul statornic al dlui.ION MIHALACHE a promovat în forurile de conducere și în demnitățile importante - când a fost la guvern - elementele de dreapta înlăturând sistematic, izolând sau ostracizând personalitățile cu tendințe progresiste. A slujit astfel, la întărirea puterii reacționarilor din România mai mult decât dacă s'ar fi aliat cu partidul Liberal condus de IONEL BRATIANU, cu care -prin structură, condiții sociale și concepție - era firesc să se contopească. In Partidul Național-Țărănesc, condus de dl.IULIU MANIU și de aghiotantul său fidel dl.ION MIHALACHE, dr.N.LUPU a fost un mare ostracizat, cum ostracizați au fost dealtfel, mai toți țărăniștii de suprafață sau de valoare. Tot ce propunea doctorul LUPU- care între altele susținea încă din 1920 reluarea legăturilor cu U.R.S.S. și prietenie cu aceasta-, primea vetto-ul dlui.MANIU, fiindcă era în continuu desacord cu conducerea dlor.MANIU și I.MIHALACHE, doctorul LUPU a simțit nevoia unui ziar personal - ziarul "Aurora"- prin care propovăduia politica sa de ridicare a țărănimii, de eliberare a muncitorimii, de demo-

./.

cratizare a Statului.

Desamăgit şinsufocat de atmosfera reacţionară din partid, drul.LUPU s'a desprins întâia oară din partidul Naţional-Tărănesc în anul 1926 şi a reînfiinţat partidul Tărănesc.D.ION MIHALACHE nu l-a urmat şi a rămas lângă dl.IULIU MANIU, ca să-l slujească pe acesta şi cauza burghezo-reacţionară întrupată de el.

La producerea crizei dinastice din 1927, când a murit Regele FERDINAND şi moştenitorul legal al tronului era minor,dl. IULIU MANIU a refuzat să facă parte din guvernul naţional,care avea misiunea să conducă ţara într'un ceas greu şi de mare răspundere.Iar după ce celelalte partide politice- între care şi cel ţărănesc,condus de dr.N.LUPU - au dus cu bine carul Statului peste acest impas,dl.IULIU MANIU a şantajat Regenţa ca să dobândească puterea.Când s'a ivit o vacanţă în această Regenţă prin moartea lui G.BUZDUGAN,dl.IULIU MANIU,pe atunci prim ministru, a introdus proprii săi partizani cari alcătuiau majoritatea parlamentară- pe un obligat şi devotat personal pe magistratul SARATEANU.Cu Regenţa la dispoziţia sa,şi cu majoritatea parlamentară aservită,- fiindcă luase deputaţilor şi senatorilor demisiile în alb- dl.IULIU MANIU s'a instaurat ca un adevărat dictator al ţării,deşi aparent vorbea de democraţie şi se împăuna cu pene democratice.

A guvernat sub stare de asediu,cu cenzură,cu decrete-legi, cu jandarmi,cu beciurile Siguranţei,ale poliţiilor şi cu închisorile pline de muncitori şi luptători democraţi arestaţi. Când muncitorii au îndrăznit să manifesteze prin greve sau demonstraţii paşnice,a scos armata în faţa lor şi a ordonat să tragă (incidentele dela Lupeni şi masacrul dela Atelierele Griviţa C.F.R.) N'a înfăptuit nici o reformă socială sau măcar una cu caracter moral.Pilonii guvernărilor sale au fost: G.G.MIRONESCU,mare proprietar,MISU CANTACUZINO,latifundiar,AL.VAIDA VOEVOD,naşul legionarilor,CONST.ANGELESCU, mare bancher,STELIAN POPESCU,directorul ziarului "Universul" pe atunci,instigator la aţâţări anti-comuniste,anti-sovietice şi anti-semite.

ION MIHALACHE,ca ministru al Agriculturii,a activat în folosul ţărănimii publicând.."Epistole către săteni",prin care îi învăţa pe plugari cum să facă plugărie.Au rămas de pomină aceste epistole ale unui ministru al ţăranilor,care în loc de pământ, seminţe,unelte,maşini,vite,credite,etc.,oferea sătenilor.."sfatu

Mai mult, dl.ION MIHALACHE ca să se evidenţieze ca un bun emul manist, a făcut şi o lege, aceia a circulaţiei pământurilor, prin care deslega pe sătenii puproprietăriţi după războiul din 1916-1918, de restricţia de a nu-şi înstrăina loturile. Legea a fost votată de majoritatea naţional-ţărănistă cu toată opunerea vehementă pe care dr.LUPU a făcut-o în Cameră, la desbatere. Graţie acestei legi mulţi săteni împroprietăriţi după 1920, şi-au vândut sau li s'au vândut silit pământurile, devenind astfel din nou proletari rurali. Legea lui ION MIHALACHE sărăcia massa ţăranilor ca să întărească clasa chiaburilor satelor cu proprietăţi dela 25 ha. în sus.

Doctorul N.LUPU, tot ce-a putut înfăptui pozitiv a realizat în afara partidului Naţional-Ţărănesc: ziua de lucru de 8 ore; protecţia mamei şi a minorilor; extinderea cooperaţiei; conversiunea datoriilor agricole; etc. Realizările sale s'au izbit de opoziţi, dirijată de dl.IULIU MANIU. Dnii. IULIU MANIU şi ION MIHALACHE, îndeosebi primul, care în 1930 era preşedintele consiliului de miniştri, au avut cunoştinţă de complotul pentru readucerea Prinţului Carol la tron şi şi-au dat adeziunea lor. Când Prinţul CAROL a revenit în ţară şi s'a manifestat, ca un element ce nu suportă dominaţia dlui.MANIU, - care voia să-l înglobeze în Regenţă şi să nu-i cedea prerogativele regale, dl.IULIU MANIU a intrat în luptă cu noul rege. A urmat războiul politic intern ce a dus la fărâmiţarea partidelor politice şi la pregătirea drumului dictaturii regale.

În 1936, când dictatura regală ameninţa sistemul politic constituţional al ţării, doctorul LUPU a reintrat în partidul Naţional-Ţărănesc ca să întărească forţa de rezistenţă în faţa tiraniei. A trecut atunci peste considerente personale şi peste diferenţieri de crez social ca să pună o stavilă pericolului dictaturii ce se profila crescând la orizont. După împlinirea celei de a doua fuziuni, dr.LUPU s'a străduit continuu să determine pe dl.MANIU să reia raporturile cu fostul rege, pentru a salva ţara, căci panta pe care lunecase politica internă, ducea repede la dezastru. Dl.IULIU MANIU, pe considerente strict personale, iar nu pe probleme de Stat, sacrificându-le pe acestea din urmă, a refuzat. Divizarea şi slăbirea partidelor politice desorientarea opiniei publice, corupţia hitleristă, cu mare risipă

de bani a îngăduit desvoltarea mişcării legionare "Garda de Fier" şi a pregătit ambianţa pentru proclamarea dictaturii. D. MANIU -deşi avertizat de dr. LUPU - nu numai că a stat pasiv la toate aceste nefaste transformări, dar prin declaraţii, acte şi gesturi, a încurajat şi apromovat mişcarea totalitară şi criminală a lui CORNELIU ZELEA CODREANU.

In 1937, dl. IULIU MANIU a încheiat cunoscutul pact electoral cu CORNELIU CODREANU, pe bază de egalitate. A ridicat astfel, "Garda de Fier" în rândurile formaţiunilor politice de guvernământ. A încheiat pactul numai din ambiţia de a înfrânge pe fostul rege, deşi i s'a atras atenţia şi era conştient că succesul împreună cu codreniştii însemna abolirea ultimelor rămăşiţe de constituţionalism în România şi înglobarea ţării noastre în axa Roma-Berlin. Dintr'o trufie morbidă, IULIU MANIU svârlea ţara şi poporul român în gura molohului hitlerist. Ce-a urmat se ştie-disolvarea tuturor partidelor politice, un lanţ de crime şi asasinări în masă, dictatura regală, sfâşierea Ardealului prin Dictatul dela Viena, abdicarea lui CAROL al II-lea şi preluarea tuturor puterilor în Stat de Generalul ION ANTONESCU, cu sprijinul legionarilor conduşi de teroristul HORIA SIMA, ocuparea ţării, la început camuflat, apoi făţişă, de către trupele germane.

Când în Septembrie 1940 fostul rege CAROL al II-lea a abdicat, generalul ANTONESCU a oferit guvernul dlui. IULIU MANIU, rezervându-şi pentru el doar ministerul Apărării Naţionale. Dl. IULIU MANIU, care prezida partidul pe atunci, cu cel mai mare răsunet în ţară, a refuzat puterea deşi haosul intern, la care el contribuise, în cea mai mare măsură, primejduia însă-şi existenţa Statului.

Dl. IULIU MANIU e acela carea sugerat generalului ANTONESCU şi l-a îmboldit săşi însuşească prerogativele regale şi să se încăunese "conducător al Statului", decretător de legi. In tot acest timp, doctorul LUPU a atras atenţia dlui. IULIU MANIU şi forurilor conducătoare ale partidului Naţional-Ţărănesc asupra greşelilor ce se comit şi a cerut ca ţara să nu fie lăsată pe mâna aventurierilor. Dl. ION MIHALACHE, care cu puţin înainte de abdicarea lui CAROL al II-lea, desbrăcase uniforma partidului totalitar "Frontul Renaşterii" (fusese consilier regal), n'a secondat pe dr. LUPU în acţiunea lui.

Dl. IULIU MANIU ştia unde a târâtă România şi n'a

./.

voit să facă nici o sforţare pentru salvarea ei. Credea, desigur, că e bună politica alături şi la ordinele lui HITLER, era împotriva unei apropieri de Uniunea Sovietică, căci aceasta ar fi însemnat eliberarea socială a claselor ţărăneşti şi muncitoreşti din România, ceiace dlui. MANIU, nepoţilor d-sale şi maniştilor în genere, toţi proprietari, bogătaşi şi exploatatori, nu le convenea.

Dl. IULIU MANIU, refuzând oferta generalului ANTONESCU acesta s'a adresat lui HORIA SIMA. Cu sprijinul legionarilor terorişti, generalul ANTONESCU a instaurat dictatura şi a oferit România plocon nemţilor. Concursul dlui. MANIU n'a lipsit generalului ANTONESCU. Preşedintele Partidului Naţional-Ţărănesc a recomandat "Conducătorului Statului", o serie de "technicieni", dintre partizanii săi, pe care generalul ANTONESCU i-a folosit.

S'au succedat apoi, macabru: asasinarea mişelească a lui VIRGIL MADGEARU, şi aceia a prof. N. IORGA, masacrele legionare dela Jilava, rebeliunea legionară din Ianuarie 1941 -valuri de crime, sânge şi jafuri,- iar apoi: războiul, la ordinul Berlinului, împotriva U.R.S.S.-ului, Marei Britanii şi Statelor Unite ale Americii.

Războiul - aventură spre Răsărit a fost deslănţuit în contra voinţei poporului, fără asentimentulnunui parlament. Dl. MANIU nu numai că nu s'a împotrivit acestui războiu, dar prin diverse manifestări, lăsa să se înţeleagă că îl aprobă, iar dl. ION MIHALACHE a cerut din propria sa voinţa să fie trimis pe front.

Când la 23 August 1944, sunase însfârşit ceasul abolirii dictaturii lui ANTONESCU şi al eliberării de Axa nefastă, când M.S. Regele MIHAI I, secondat de forţele politice democrate şi urmat de întreaga armată şi de tot poporul, hotărâse încheierea Armistiţiului şi alcătuirea unui guvern de unire naţională, dl. IULIU MANIU se ascunsese şi întârzia să-şi trimeată asentimentul. Din cauza lui, era să se rateze şi acest favorabil moment de salvare naţională. Dar Regele şi sfătuitorii săi au trecut peste dl. MANIU şi au alcătuit guvernul Gen. SANATESCU la care, abia după încheierea Armistiţiului şi despresurarea Capitalei de oştile germane atacatoare, dl. IULIU MANIU şi-a adus adeziunea şi colaborarea. Ce a însemnat colaborarea dlui. IULIU MANIU între 23 August 1944-6 Martie 1945, se ştie. O continuă şi ostentativă manevră de

./.

contracarare a măsurilor de democratizare a ţării. A primit cu manifestări publice, în rândurile naţional-ţărăniste, rămăşiţele legionare, în frunte cu comandantul HORIA COMANICIU. Dr. N. LUPU care a aflat acest fatp după producerea lui, a protestat violent pe lângă dl. MANIU şi la forurile conducătoare ale partidului.

In guvernele de după Armistiţiu, dl. MANIU dacă ar fi fost democrat şi sincer, ar fi jucat un rol central. Dar d. MANIU a suprotat cu neplăcere vădită, colaborarea cu forţele politice de stânga, pe care le considera de pe un plan fals superior. Deşi în repetate rânduri, dr. LUPU i-a atras atenţia că s'a schimbat ceva în România, că s'a produs o revoluţie paşnică, că poporul (muncitorii şi ţăranii), eliberat, are dreptul să guverneze alături de reprezentanţii celor stăpânitoare din trecut, dl. MANIU, n'a înţeles sau n'a voit să înţeleagă. Pentru a sabota guvernările democratice, d-sa a delegat în diferitele cabinete ce s'au succedat până la 6 Martie 1945, elemente de mâna a doua, insignifiante, reacţionare sau unele compromise ca: AUREL LEUCUTIA, VIRGIL SOLOMON, HUDITA, VICTOR POP, MIHAIL RAUTU, N. PENESCU, manifestând astfel, dispreţul pentru aceste guverne. Concomitent, toate resturile reacţionare, toate elementele de dreapta şi exponenţii capitalismului exploatator, sub toate formele, găseau adăpost şi ocrotire în rândurile partidului Naţional-Ţărănesc, Dr. N. LUPU a protestat mereu contra acestei politici practicate de dl. MANIU, politică ce se bucură de aprobarea tacită sau făţişe a dlui. ION MIHALACHE.

Dr. LUPU, a mai cerut, de câteva ori, dlui. MANIU să plece la Moscova şi să solicite o audienţă Generalismului I.V. STALIN,. Existau toate indiciile că audienţa ar fi agreiată şi ar putea fi generatoare de efecte bune pentru ţara şi poporul nostru Dl. MANIU a refuzat.

Când în 1945, s'a pus problema reformei agrare, ministrul Agriculturii dl. ION HUDITA făcea obstrucţie. Discuţiile erau interminabile, cu fel de fel de propuneri, proecte şi studii, trimise şi retrimise diverselor comisiuni şi subcomisiuni. Reprezentatul dlui. IULIU MANIU folosea toate tertipurile pentru întârzierea sau escamotarea reformei, aşa încât interesele moşierilor, membrii ai Partidului Naţional-Ţărănesc să fie salvate. Dr. N. LUPU indignat de aceste manevre, şi-a exprimat violent indignarea sa. Nu putea suporta ca interesele ţărănimii să fie sacrificate în

./.

favoarea marilor proprietari. Abia după ce național-țărăniștii au fost îndepărtați din guvern, s'a putut înfăptui reforma agrară: exproprierea moșiilor de peste 50 ha. și împroprietărirea a mii de familii de săteni, complect lipsite de pământ.

Trecut în opoziție, partidul Național-Țărănesc a fost îndrumat de dl. MANIU și mai vârtos pe drumul reacțiunii și al măsurilor retrograde. De astă dată, dl. MANIU a reușit să-și acroșeze la remorcă Partidul Național Liberal prezidat de dl. CONST. I. C. BRATIANU, partidul bancherilor, marilor industriași, moșierilor, și marilor capitaliști. In sfârșit, o alianță firească pentru dl. IULIU MANIU.

In Ianuarie 1946, s'a ivit un ultim prilej de reintrare a partidului Național-Țărănesc pe drumul unei activități pozitive.

Reprezentanții marilor aliați ai Uniunii Sovietice, Statelor Unite și Marei Britanii au venit atunci la București și, în conformitate cu deciziile Conferinței dela Moscova, au obținut lărgirea Cabinetului român prin acordarea unor ministere de Stat, reprezentanților partidului Național-Țărănesc în acest cabinet lărgit. Nu din vreo ambiție personală, doctorul LUPU bătrân și bolnav, și-a pus candidatura pentru acest loc. Era un ultim act de jertfire de sine al regretatului mare om politic, care voia să-și salveze partidul, să-l readucă pe drumul cel bun al democrației, să-l facă folositor țării și poporului.

Dr. LUPU era profund convins că numai conlucrarea sinceră dintre țăranii organizați politicește și muncitorii organizați, poate realiza marile prefaceri politice, sociale și morale necesare. Era convins că numai relații loiale de prietenie și colaborare cu U.R.S.S. pot întări independența și suveranitatea noastră națională, pot da rodnice rezultate pentru redresarea și progresul României.

Dnii. IULIU MANIU și ION MIHALACHE s'au împotrivit candidaturii drului. N. LUPU, și au răspândit versiunea mincinoasă și plină de mișelie, că "Marii Aliați nu agreiază această candidatură." In schimb, au recomandat pentru ministeriat pe dl. ION MIHALACHE, ~~xxx~~ "voluntarul" depe frontul de Est. Firește, dl. MIHALACHE a fost respins de marii aliați cari nu putea accepta, sfidarea aruncată astfel, Uniunii Sovietice.

./.

Dr.LUPU şi-a dat seama că Partidul Naţional-Ţărănesc condus de dnii.MANIU şi MIHALACHE este aservit forţelor reacţionare, că el este iremediabil pierdut cauzei democraţiei,că e îndrumat pe calea pierzării.Pentru a salva ideia ţărănistă,Dr.LUPU a luat în mâinile sale obosite,cu sufletul rănit,dar cu lumina speranţei în ochi,steagul ţărănismului.A reîntemeiat partidul Ţărănesc-Democrat urmat de un grup de prieteni,partizani şi democraţi.Mult din personalităţile proeminente ale partidului Naţional-Ţărănesc, care doreau să-l urmeze pe drul.LUPU,fiindcă simţeau că el vede şi gândeşte just.Au rămas totuşi lângă dnii.MANIU şi MIHALACHE. Interese materiale egoiste -fiecare avea de apărat moşii,industrii,consilii de ad-ţie,privilegii deşlasă,şi averi moştenite sau agonisite fără muncă- au fost cimentul ce i-a ţinut lipiţi de acest partid de strânsă/reacţionară .

Evenimentele au confirmat că Dr.N.LUPU a văzut just şi cei mai orbi îşi dau azi seama că dnii.MANIU şi MIHALACHE au desfăşurat o activitate negativă şi dăunătoare ţării,mergând până la gestul nesăbuit de a face apel la guverne străine ca să se amestece în politica noastră internă,spre a-i aduce la putere.

Se găsesc în rândurile fostului partid Naţional-Ţărănesc, azi dizolvat,unele elemente şi energii cultivate,cu dispoziţii democratizate.Ele au făcut şcoala lângă dru.N.LUPU - luptătorul pentru sufragiul universal,contra oricăror inechităţi sociale, contra persecuţiilor de clasă,rasă sau confesiune,apentru apărarea libertăţilor,pentru ridicarea muncitorilor şi ţăranilor,pentru democraţia reală.Au fost însă induşi în eroare de prestigiul găunos al fostului prezident şi de cămaşa scoasă peste iţari,fluturată de dl.ION MIHALACHE.

Cred că aceste elemente verificate,reîncadrate în partide democratice,şi reducate,pot fi de folos,ţării şi poporului, Dacă ele vor recunoaşte greşeala,vor desavua public politica manisto-mihalachistă şi vor exprima ataşamentul lor la un program democrat,pot fi şi e bine să fie absolviţi.

Acestea sunt cauzele cari m'au determinat să părăsesc partidul Naţional-Ţărănesc şi să urmez pe clarvăzătorul democrat dr.N.LUPU.

Bucureşti,12 August 1947. ss.C.Adam.

53

B.

~~29~~ 30

30-August 1947.
Dată în fața noastră.
Comisar Șef [signature]

00031

Declarație.

Subsemnatul Colonel rez. Burtea Aritm din Iași, Aleia Ghica Vodă 4, de 53 ani, căsătorit, cu 2 copii; am fost trecut în rezervă pe data de 1.IV-1944; Asupra activității mele în org. P.N.Ț. declar următoarele:

Intru cât am fost trecut în rezervă la data de mai sus și căutând un serviciu pentru existență, am trecut pe la clubul nostru al uniunei ofițerilor de rezervă „M.S. Regele Mihai I" cu sediu în București Str. Regală, unde ~~am~~ întâlnit mai mulți ofițeri printre care și Colonel Răuț Virgil, care m'a sfătuit să trec la clubul P.N.Ț. din str. Clemenceau, unde aș putea căpăta de la membri marcanți, un serviciu, aceasta petrecându-se în August 1945, unde am cunoscut și pe Dl. Prof. universitar Gh. Zane, șeful org. județene Iași - care mi-a solicitat înscrierea în partid, fără a da vre-o adeziune scrisă în acest sens, considerându-mă ca membru în partid, totuși nu mi s'a dat nici un serviciu.

Ne având alte mijloace de existență în București, la sfârșitul lui August am mutat cu familia la Iași unde am [illegible]. Acolo în Iași ne'am dus în luna Septembrie, la liceul Aplicație ca să înscriu băeții în liceu - unde am cunoscut pe profesorii băeților Dl. Prof. Ioan ... dela liceu și anume: pe Dl. Prof. Gheorghiu Traian; Dl. Prof. Gheorghiu Octav și prof. părintele C[illegible]; prof. [illegible] și la club pe Dl. Prof. Mesrobeanu, Sotiriu [illegible]

[signature]

cari mi-au spus că sunt membri ai P.N.Ţ.-ului şi că le-ar face mare plăcere să particip la şedinţe, Duminica între orele 11-13, la club în Str. Ştefan cel Mare 8, Iaşi - mai ales că am obligaţii faţă de D-lor, deoarece băiatul meu cel mai mic este debil, şi cam slab la carte şi că-mi vor da concursul pentru promovarea clasei -

Deşi la etatea mea se putea ca'n partid să-mi se dea o funcţie mai importantă şi mai potrivită de gradul meu atinsă, totuşi m'a însărcinat cu funcţia de şef de sector printre cei 50 şefi de sectoare. Am considerat aceasta ca o umilire, totuşi am tăcut pentru a nu strica prietenia creiată şi a prejudicia viitorul băiatului meu. Afară aceasta am aflat că statutele fostului partid nu permitea nici un ~~[illegible]~~ funcţie mai importantă timp de 2 ani de la înscriere, şi în Iaşi erau 20-25 membri Prof. univ. şi de liceu, avocaţi, medici etc cu câte 20 ani în acest partid -

Anterior datei înscrierii în P.N.Ţ. n'am avut nici o activitate politică de orice natură, deoarece eram ofiţer activ.

Până la 23 August 1944 am fost evacuat ~~refugiat~~ cu familia la R-Vâlcea cu familiile tuturor ofiţerilor din Comandamentul Artileriei A.A.

Dela 23 Aug. 1944 până la 6 Martie 1945 am stat în Bucureşti fără nici o activitate politică.

Dela 6 Martie 1945 până în Septembrie 1945 am fost în Bucureşti, ultima garnizoană de ofiţer activ, fără nici o activitate politică, cu excepţia că în luna August mi-am dus

[signature]

~~30~~ 31

~~00032~~

Declarație.

Subsemnatul Col. ref. Burdea Al. din Iași, Aleia Ghica Vodă 4, născut în Botoșani la 27 Martie 1895, fost membru al P.N.Ț. din 1945 până la disolvare, declar următoarele:

Subsemnatul în scurtul timp de participare în P.N.Ț. nu am avut ocazia să cunosc în amănunt organizația județeană, fapt care mă pune în situația de a nu cunoaște directivele care să dădeau membrilor conducători din biroul partidului și șefilor de sectoare vechi.–

Mențin în totul declarațiile date anterior, ne mai având nimic de adăugat.–

Declar, susțin și semnez, astăzi 17 Septembrie 1947.–

Col. Burdea

~~31~~ 32

00033

Declarație

Subsemnatul Colonel rez. Burdea Anton, din Iași, Aleia Ghica Vodă 4; de ani 52, declar:

Am intrat în fostul P.N.Ț. în anul 1945, în dorința de a obține un serviciu, pensia era mică și familia grea, și încă pentru a-mi câștiga prieteni pe profesorii de liceu, având copii în școli.–

Funcția în partid până la alegeri 19.XI.46 a fost aceia de șef de sector printre cei 50 șefi de sectoare în jud. Iași– De această sarcină nu m'am achitat cum trebuia, deoarece sectorul era la 25 km. departe de oraș și n'aveam alt mijloc de deplasare decât pe jos.– Am fost o singură dată în sector (com. Țigănași, jud. Iași) unde n'am stat decât 2 ore de vorbă cu un învățător și am constatat că sectorul (5 sate) este situat în zona distrusă de front, unde oamenii stau în bordeie sub pământ și duc mari lipsuri din cauza secetei. Aceasta în Octombrie 1946. Altă dată n'am mai fost în sector.

La alegeri am fost delegat să asist la secția de votare a Regimentului 24 Infanterie, unde nu mi-am îndeplinit misiunea din lipsă de tact.

Altă însărcinare n'am avut.

In biroul partidului ca: președinte, vicepreședinți, secretari etc. erau alții din cei 20 sau 25 membri fruntași locali, vechi de câte 20 ani în partid. Eu n'aveam 2 ani stagiu, conform statutelor P.N.Ț. nu puteam pretinde nimic–

In Iași, până la alegeri s'au ținut adunări mici în clubul din Str. Ștefan cel Mare, numai Duminica între orele 11–13.

La puținele date cât am asistat, nu am auzit decât critici adesea membrilor locali din celelalte partide politice și se dădeau răspunsuri ale

articolelor din presa locală care atacau P.N.Ţ.
N'am auzit nici odată nici o critică
la adresa vr'uneia din naţiunile unite.
In Iaşi, în fostul P.N.Ţ. au luat fiinţă:
1) Secţia muncitorească cu Dl. Dimitriu Sfetozar
preşedinte ales de meseriaşi, cari s'au întrunit
circa 30-40. şi care a candidat pe lista de deputaţi.
2) Secţia Tineretului subt preşedinţia Dlui Prof.
Universitar Pătrăşcanu, candidat pe lista de deputaţi.
Aceste secţii încadrate în biroul partidului -
Secţia feminină şi secţia militară profesională
nu s'au înfiinţat din lipsa de membri. Secţia
militară nu s'a înfiinţat deoarece toţi cei 4-5 membri
ofiţeri au fost unanimi în împotrivirea propunerii venite
din Bucureşti prin ziarul Dreptatea, fiind o inutilitate,
o capitulare -
Organizaţia de Iaşi, n'avea nici o legătură
cu străinătatea - Totul corespundea prin
organizaţia centrală Bucureşti.
Declar că în organizaţia de Iaşi erau
printre membrii simpatizanţi ai Dlui Gh.
Zane, prof. Univ., preşedintele org. care tot
timpul a susţinut ideia colaborării cu
B.P.D. şi sprijinul guvernului -
Am auzit că în alte organizaţii judeţiane
s'a luat atitudini de intransigenţă şi
s'au creat subdiviziuni - In Iaşi atitudinea Dlui Gh. Zane a fost totdeauna
de apropiere şi colaborare. -
Menţin în totul declaraţia dată la
inspectoratul de poliţie Iaşi. -
Aceasta este declaraţia pe care o
semnez propriu azi la 22 August 1947
- Col [signature]

~~32~~

~~00034~~ 33

3' O singură dată la ~~clubul~~ P.N.Ţ. pentru a căpăta un serviciu, după cum am declarat mai sus. 00035 34

Deşi eram trecut în rezervă încă din Aprilie 1944, Comandamentul Ap. A.A. prin d-l general de div. Popescu Ilie, şef de stat major fiind Colonel Florescu D., m'au obligat pe tot timpul evacuării cu însărcinarea de a avea grija de familiile ofiţerilor ~~pe toate~~ şi de averea Comandamentului, pe tot timpul evacuării.

Din Septembrie 1945 până'n octombrie 1946 am fost o singură dată trimis în sectorul Ţigănaşi care este la 23-25 km departe de oraş unde locuesc. Fapte care m'au demoralizat ~~sunt~~ următoarele:

Cel mai îngrat sector mi s'a dat, prin aceia că în timp ce la alţii li s'au dat sectoare pe traseul C.F.R. mie mi s'a dat Ţigănaşi unde nu se poate merge decât pe jos — atunci când am fost m'am dus ocazional cu o căruţă dimineaţa, am stat de vorbă cu un învăţător 1½-2 ore şi la ora 12 am pornit 25 km pe jos acasă, mergând greu căci am avut erupţie de vase de sânge în picioare. A doua oară n'am mai fost şi am protestat —

Sector îngrat şi din al 2-lea motiv, că satele situate în zona frontului, casele distruse, oamenii trăiau în ~~(bort)~~ bordee, în timp ce membri vechi din P.N.Ţ. Iaşi, şi-au luat sectoare la sud de Iaşi cu case întregi şi situaţie mai bună.

Rămâneam deci cu mari lipsuri din cauza secetei —

[signature]

Legăturile org. Iași [Grofșelu] cu centrul, era reprezentat prin Dl. Profesorul Gh. Zane care venia la București și pres. org. Iași - erau făcute prin Dl. Prof. Prof. Traian Gheorghiu care era secretarul general al organizației; iar în lipsa sa Prof. Suceveanu, Tucaliuc și avocat Alfons Herrmann care apoi le prelucrau în biroul partidului.

La Secția tineret erau prelucrate de către Dl. Prof. Pătrășcanu, ajutat de un student infirm de picior, al cărui nume nu îl rețin -

Activitatea org. locale s'a rezumat la ședințe săptămânale, duminica între orele 11-13, când se discuta situația economică locală și alte chestiuni în legătură cu situația politică locală din Iași, la cele câteva ședințe la care am asistat și eu.

Manifeste pentru alegeri au fost aduse de la centru de către un curier, predate prof. Traian Gheorghiu secretar gl. al partidului și repartizate de către Dl. C. Bogdan vice pres. org. Iași la diverși delegați pentru difuzare.

Colaborarea cu celelalte partide de opoziție din Iași a eșuat în urma neînțelegerii dintre birourile partidelor. S'au făcut diverse donații în bani către: Dl. C. Bogdan, Dl. Alfons Herrmann, Dl. Av. State; Dl. Prof. Pătrășcanu, av. Cliper și av. Papanagani

Grofșelu

(5) Odată cu apariția ~~34~~ în ziarul Îndreptarea, la rubrica informații, prin care se cerea înființarea 00036 ~~35~~ secției militare profesionale la Iași, subsemnatul fiind membru în uniunea ofițerilor de rezervă filiala Iași (M. S. Regele Mihai I.) în comitetul de direcție al filialei și fiind cel mai mare în grad militar între ofițerii rezervă cei 5 înscriși în P.N.Ț. mi s'a propus de către Dl vice președinte P. Bogdan dacă este cazul să înființez această secție. Stând de vorbă cu Lt. Col. rz. Constantinescu, Cpt. Comandor rez. Trifu, Lt. Col. rez. Lateș Ion în unanimitate am înțeles că nu este cazul înființării acestei secții, de oare ce avem U.O.R. avem toate înlesnirile de economat, atelierele din corpurile de trupă pentru reparații efecte; suntem încadrați în legea pensiilor și în evoluție n'avem nimic de revendicat. Toți eram convinși că cineva de la centru dorește să-și creieze postamente politice viitoare în care scop urmărea înființarea acestor secții militare.

Atitudinea org. locale față de frământările grupărilor din B.P.D. din Iași, era caracterizată prin critici care se aduceau în ședințe, în deosebi răspunsuri verbale la acuzațiile presei locale condusă de Dl Prof Balmuș membru P.C.R.

Arghelu

aceasta acţiune era condusă ~~superficial~~ cu energie
de către Dl. C. Bogdan avocat. vice
preşedinte

Acţiune anti-rasială o org. locală
n'a fost întrucât în biroul politic
al partidului erau şi evrei: Polak
Solomon casier (~~secretar~~); iar membri activi
era un doctor şi un [illegible], evrei —

În org. de Iaşi o acţiune antisovietică
nu s'a dus datorită faptului că pe lângă
celelalte mari evenimente politice şi
militare, Iaşii fiind în regiune secetoasă
a primit porumbul şi grâul sovietic
care ne-a salvat de la moarte.

În ce priveşte legăturile cu America
şi Anglia, erau duse de la Centru, prin
prof. univ. Zane Gh., care trimitea în
Bucureşti, fără a se fi comunicat
org. de Iaşi decât prin scrisori personale
adresate Dlui C. Bogdan, vice preş; Alfons
Horvanu; Dr. Gheorghiu şi Prof. Tucaliuc
care discutau în şedinţe numai chestiuni
pe care le voiau ei.

Din Ianuar 1947 eu n'am mai participat
la nici o şedinţă.

Mă desolidarizez de acţiunea lui
Dl Mihalache, pentru viitor înţeleg
să mă încadrez definitiv în opera
de democratizare a ţării, în care scop
am şi oferit respectuos [illegible] cererea de înscriere
în partidul Frontul Plugarilor judeţean
Iaşi imediat după încercarea de părăsire
a ţării de către I. Mihalache.

Soţia mea este membră în partidul
Frontul Plugarilor încă din anul 1945

Aceasta-mi este declaraţia mea pe care o
susţin şi o semnez propria mea scrisă de mâna mea.

30 August 1947 Colonel [signature]

3.

35 36

00037

Declarație.

Subsemnatul Colonel pens. Bujor Ioan, din Timișoara II, Piața Aurel Vlaicu Nr. 3, în etate de 56 ani, rom. ort., căsătorit, declar următoarele:

Nu sunt și nu am fost niciodată membru în fostul partid Naț. Țărăn.

La începutul lunei Febr. a.c. am primit o invitație dela Clubul P.N.Ț. pentru a mă duce după amiază orele 17.

M'am dus către orele 12 la club, unde am găsit pe Dl. Dr. Iuga, Secret. P.N.Ț. și Dl. Lt.Col. Dumitrescu, Secret. Cerc. profesional și am aflat că s'a făcut un Cerc profesional a militarilor rez. la care am fost ales Vicepreședinte de onoare. Surprins de acest lucru, deoarece nu am cerut să fiu membru și nici n'am fost întrebat de nimeni dacă accept o funcție sau dacă vreau să activez, am mulțumit și am răspuns că nu am făcut politică și nu doresc să fac parte din acel partid, fiind de altfel angajat la Uzinele Bozsak Timișoara, la dorința Comit. de fabrică, - cunoscut de muncitori când eram Comand. Militar la acele Uzine după eșirea mea la pensie și mă știau că sunt cu sentimente de democrat loial. -

Am plecat dela Club, nu am mai fost acolo niciodată nu am luat parte la nici o ședință, nici nu am avut un contact cu cineva dela club, așa că nu știu ce activitate a fost la acel club, resp. Cercul

Colonel Bujor

profesional, sunt complet străin de tot ce este în legătura cu P.N.Ţ.-

Sunt o victimă a împrejurărilor, nu am nici cea mai mică vină.

In toată viata mea am urmat calea dreapta mi-am făcut datoria de ostaş în mod cinstit şi constiincios- am eşit din armata la pensie pentru limita de vârstă, sărac, suferind eu şi sotia mea, cu greu îmi câştig painea zilnică şi cu greu pot face fată cheltuelilor cu tratamentul meu şi a sotiei mele, aşa că nici gând nu am avânt să mă ocup de politică, pentru care nu am nici o înclinatie.-

Cele de mai sus pot fi uşor cercetate şi afirmate de organele respective din Timişoara.-

Aceasta îmi este declaratie pe care o sustin şi semnez propriu,

Colonel Aujar

19. Sept. 1947.-

1891

~~36~~ ~~00038~~ 37

B

Declarație

Subsemnatul Brija Ioan, de profesie Colonel pensionar, actualmente funcționar particular, de 56 ani, din Timișoara II, Piața Aurel Vlaicu 3, declar următoarele:

In luna febr. a.c. am fost optat ca Vicepreședinte de onoare al Partid. P.N.T. de către camarazi fără știrea și asentimentul meu.

Nu am luat parte la nici o ședință și nici nu cunosc ceva din activitatea P.N.T.

Sunt o victimă a unor împrejurări necunoscute mie.

Aceasta îmi este declarația pe care o dau și semnez.

Azi, 23. August 1947.

Colonel r. Brijar

<u>Declarație</u>

Subsemnatul Lt. Col. pensionar Bajor Ioan, din Timișoara Piața [illegible] No. 3 declar următoarele:

Il cunosc personal pe Lt. Colonel din Geniu Câmpeanu din Timișoara a cărui soție este profesoară și știu că este din cadrul disponibil.-

Pe Colonelul Tudoran nu-l cunosc dar dacă mi se amintește ceva despre dânsul voi declara ulterior.

Aceasta declar susțin și semnez

Colonel Bajor

31 Aug. 1947

49

~~38~~ 39

29.VIII 1947
Dată în faţă
noastră:
Chestor ... [illegible]

00040

Declaraţie

Subsemnatul Bujor Ioan Colonel pensionar, din Timişoara II, Piaţa Aurel Vlaicu 3, 56 ani, declar următoarele:

De când am eşit la pensie adică din anul 1944 nu am făcut nici o politică de nici un fel.

La începutul lunei Februarie a.c. am aflat că s'a făcut la Clubul P.N.Ţ. Timişoara un Cerc profesional a foştilor militari şi că eu am fost ales de unii dintre militari vicepreşedinte la acea Secţie. Aceasta fără ştirea şi fără consimţământul meu.

Peste câteva zile aflând de acest lucru m'am dus la club şi în prezenţa Dlui Dr Ingé, Secr. Gral al organiz. din Timişoara şi a Lt.Col. Dumitrescu, Secr. Cercului profesional, am spus că nu doresc să fac politică nici în acel partid şi nici în altă parte, lucru care cred, că pot afirma azi cei doi arătaţi mai sus.

După aceasta am plecat dela club şi n'am mai fost niciodată la acel club, n'am luat parte la nici o şedinţă şi niciodată nu am avut o discuţie cu cineva dintre cei cari făceau parte din acel club.-

In legătură cu activitatea membrilor clubului nu pot să dau nici o relaţie, deoarece nu am fost niciodată la nici o şedinţă a clubului şi nici nu m'am întâlnit cu cei dela club, — până la data de 25.VII. a.c. — la arestare.—

Nu am cunoscut doctrina partidului Nat. Ţăr. Maniist. şi nu ştiu ce anume scopuri urmărea acel partid.—

Aceasta îmi este declaraţia pe care o dau şi semnez propriu,

29.VIII.1947.—

Colonel Bujor

~~39~~ 40

31. VIII. 947.
Dată în fața noastră
[signature]

00041

Declarația

Subsemnatul Colonel pensionar Bujor Ioan, de 56 ani, din Timișoara II, Piața Aurel Vlaicu Nr. 3, declar următoarele:

La începutul lunei Febr. a.c. într'o după amiază, am primit o invitație scrisă, semnată de Dl. Dr. Iuga, dela fostul Partid. Nat. Țăr. Timișoara, de a veni a doua zi după masă – mi se pare către orele 17 – la clubul P.N.T.

Fiind angajat la Uzinele Bozack Timișoara, a doua zi către orele 12 am cerut voie să plec în oraș – centru – și m'am dus la clubul P.N.T. unde am găsit pe Dl. Dr. Iuga, apoi Dl. Lt. Colonel Dumitrescu și alți domni.

M'am prezentat Dlui Iuga cu invitația primită, scuzându-mi că nu pot veni după masă la ora indicată, fiind ocupat, am venit la acea ori pentru a mă scuza și afla despre ce e vorba.

Atunci am aflat că am fost optat de unii ofițeri rez. prezenți la o ședință, ca Vicepreședinte a Cercului profesional.

Am rămas oarecum surprins, din două motive: că mi s'a oferit acea funcțiune pentru care trebue o oare care pregătire, și al doilea că am fost optat fără ca cineva să mă fie întrebat în prealabil. Am răspuns că: mulțumesc pentru cinstea ce vroiau să-mi facă cei cari m'au optat, dar eu n'am făcut nici odată politică, nu vreau s'o fac și apoi nu sunt liber, ci acum angajat la Uzinele „Bozack", stând acolo alături cu muncitori, mă simt bine acolo, toți mă cunosc de când eram Comand. Militar la acea Uzină, ~~nu~~ nu pot face politică și nu pot avea nici

o activitate în Partid. P.N.Ţ.–

La aceasta au asistat şi alte vreo 2 persoane – venite între timp – nu-mi aduc aminte bine cine anume.

Atât Dl. Dr. Iuga şi Dl. Colonel Dumitrescu, luând cunoştinţă de declaraţia mea, au regretat că nu pot să fiu în Club, recunoscând totodată motivul principal al refuzului meu de participare.–

Schimbând câteva cuvinte obişnuite de politeţă m'am despărţit de ei şi am plecat înapoi la serviciu la Uzinele.–

De atunci şi până la 25.VII.a.c. când am fost deţinut de Sigur. Grăţă Timişoara, nu am mai fost niciodată la Sediul P.N.Ţ. nu m'am întâlnit cu nimeni dela Clubul acela, decât poate 1-2 ori cu Col. pens. Ijiju, pe care îl cunosc dela Corp. 7 Arm., fără a vorbi despre chestiunile politice, ci de cele care ne interesau mai mult: greutăţile traiului, etc.–

Stând departe de centrul oraşului, având o situaţie materială foarte grea, trăind numai cu pensia, nu mă duceam în centrul oraşului decât odată pe lună ca să ridic pensia dela Cerc. Terit.

De peste 2 ani nu am fost la nici o cafenea, berărie, cinema, etc. din cauza lipsei de bani.

Trăiesc de mult o viaţă modestă liniştită, ordonată împreună cu soţia mea, fără a mă interesa de chestiuni politice, cunoscându-le numai din cetitul ziarelor, în special acelor care se găsesc la Uzinele şi împrumutate dela vecinul meu imediat, Dl. Rosenfeld, care îmi dădea zilnic câte un ziar din Bucureşti pentru citit.–

Nefiind niciodată real membru al P.N.Ţ. neluând niciodată parte – direct sau indirect – la activitatea acestui fost partid şi ne discutând niciodată chestiunile politice, nu pot să ştiu ce s'a făcut, discutat etc. la Clubul P.N.Ţ. – de care nu m'am simţit legat niciodată cu nimic.–

Aceasta îmi este declaraţia pe care o semnez propriu.–

Colonel r. Anjor

31. VIII. 1947.–

~~40~~ 41

~~000042~~

44

~~41~~ 42

B

29 Aug. 1947
Dată în fața
noastră:
Comisar Șef Serviciul S.E.

00043

Declarație

Subsemnatul Colonel pensionar Biju Adrian de 54 ani domiciliat în Timișoara Str 3 August No 9, asupra celor întrebate declar următoarele:

Aproximativ acum un an am fost înscris în Partidul Nat. Țărănist la insistențele repetate ale Dlui Licaret fără voia mea. Dsa era vechi membru în P.N.Ț. Maniu organizația Timișoara.

Regret că m'am lăsat sedus să fiu înscris în acest partid.—

Nu am avut în partid nici o activitate, nu am luat parte la propaganda dusă de partid în vederea alegerilor din Noembrie 1946.

Cu ocazia unei întâlniri cu secretarul general al org. [illegible]ga mi s'a pus în vedere că voi fi numit bărbat de încredere la o secție de votare.

Nu am refuzat formal, însă nu m'am înscris pe listele electorale, așa ca la prezentarea mea la secția de vot fără certificat de alegător, am fost poftit afară de către Pres. Secției ca ne fiind în regulă. Cu aceasta activitatea mea înainte și în timpul alegerilor s'a încheiat.—

Cam prin luna febr. 1947 pensionarii militari au fost convocați la sediul org. P.N.Ț. Timișoara punându-se în vedere că începând din ziua aceea a luat ființă Cercul profesional militar.

Col. i.r. [illegible]

Vi s'a cetit o listă pe care figuram și eu în comitet ca al 2-lea sau 3-lea vicepreședinte fără să se fi făcut vreo alegere.-

La obiecțiunea mea că eu nu accept nici o funcție mi s'a spus, că acest comitet este provizoriu și mai târziu când vor fi mai mulți membri, se va face alegerea de către membri.

La ședințele Cercului Prof. mil. am luat parte la 3-4 ședințe cu ocazie s'a cetit fiecare dată noii membri înscriși iar după aceia s'a cetit programul Part. N.T. Iuliu Maniu.-

Am mai luat parte și la două conferințe făcând numai act de prezență.-

Incepând din luna Martie 1947 nu am mai fost deloc la sediul Partidului întrucât am văzut unele discuții pe tema conducerii, aveam impresia că sunt două tabere.-

Fiind nou în partid nu am avut posibilitatea a cunoaște principiile tactice de conducere a organelor dela Centru cu ocazia celor câteva ședințe la care am luat parte nu s'a discutat nimic relativ la politica internațională și atitudinea partidului față de diferite puteri.- Măsurile guvernului ca partid de opoziție le critică

Cu această ocazie țin să afirm că nu am avut nici un fel legături cu conducerea organizației Timișoara pentru faptul că eram membru nou și nedinamic care nu mă bucuram de încrederea ei.-

Dezaprob încercarea de fugă a fruntașilor P.N.T Iuliu Maniu și mă desolidarizez de politica și tactica urmată de conducerea P.N.T care a neglijat

Col. i.r. Nițu

o apropriere leală de B.P.D. şi colaborarea cu guvernul pentru a păşi la redresarea ţării. In ceace priveşte politica externă, am impresia că conducerea P.N.T. a deviat dela politica reală faţă de Uniunea sovietică cărei în primul rând îi dator am libertatea. -

Aceasta declar, o scriu şi semnez propriu nesilit de nimeni. -

29 August. 1947 Col. i.r. Bijan

~~43~~ 44

19. Sept. 1947
dată în fața noastră Comisar Șef
[signature]

~~00045~~

Declarație

Subsemnatul Colonel pensionar Biju Aurel de 53 ani domiciliat în Timișoara II Str. 3 August No 9 declar prin prezenta că mențin declarația dată în ziua de 29 August 1947 cu adăugirea că:

În partidul Naț. Țărănesc și în Cercul profesional mil al acestui partid nu am avut nici o activitate iar prezența mea printre membrii lui a fost incidentală fiind invitat de Lt Col Licaret.-

Desaprob și mă desolidarizez de orice acțiune ilegală pe care ar fi avut intenția Part. Naț. Țăr. de a o întreprinde.-

Aceasta declar susțin și semnez

București 19. Sept. 1947

Colonel [signature]

Declaraţie

Subsemnatul, Butmaricu Arcadie de ani 45 de profesie profesor domiciliat în Suceava, str. Lungei condamnat nu am fost declar următoarele:

Susţin cu tărie, că nu am fost şi nu sunt membru a P.N.Ţ. nu am avut nici un fel de legături politice decât cu partidul Social-Democrat unde sunt membru din 16 Octombrie 1945. Nu am aprobat în trecut şi cu atât mai mult în prezent politica partidului P.N.Ţ.

Declar susţin şi semnez propriu

19 August 1947 Butmaricu Arcadie

Batrariuc.

Dată în fața noastră 19 Septembrie 1947 Comisar Șef [illegible]

~~45~~ 46

00047

Declarație

Subsemnatul, Batrariuc Arcadie profesor născut în anul 1902 la 25 Martie în comuna Castane, jud. Suceava fiul lui Niculai și al Anei căsătorit cu un 1 copil domiciliat în Suceava str. Fumței declar următoarele:

Nu am făcut parte din P.N., Tatăt în trecut cât și în prezent

Dela data de 16 Octomvrie 1945 sunt membru P.S.D. organizația Suceava: având cartea de membru Nr. 334 din 16 Octomvrie 1945.

Cu această ocazie am activat intens în propaganda electorală atât în orașul cât și în județul Suceava, sub conducerea d. lui Rottopf vicepreședintele organizației și un bun prieten al meu.

Pedealtă parte am activat și conferențiat în cadrul Arlusului filiala Suceava.

Batrariuc Arcadie
profesor

II Butnaru Arcadie

împreună cu Stecuș, Otastă Alexandru, Iulia Butnaru, Dorneanu Liberio, Grigorovici Constantin și alții dintre cercul profesorilor secundari membrii ai P.S.D. Organizația Suceava. Nu cunosc activitatea depusă de P.N.T. organizația Suceava, deoarece am fost preocupat cu misiunile pe care le primeam dela P.S.D.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și semnez Butnaru

București, la 19 Septembrie 1947

Butnaru

7/ 46 47 00048

Declarație

Subsemnatul, Butnariu [illegible] de profesiune profesor de ani 45, domiciliat în Suceava, declar următoarele.

Nu am făcut parte niciodată din P.N.Ț., a cărui politică nu am aprobat-o niciodată.

Atitudinea dușmănoasă a acestuia față de popor în toate cerințele căruia pentru o viață mai bună mi-au arătat întotdeauna adversitatea lor față- Piedicile puse reformei agrare, atitudinea dușmănoasă față de Sindicatele Muncitorești precum și obstrucția față de toate eforturile de refacere economică a Țării ia indicat întotdeauna ca dușmani. Politica de îngrijire a poporului și a Naționalităților conlocuitoare precum și metodele huliganice pe care le întrebuințează în politică îi indică ca reprezentanți ai rămășițelor fasciste și protectori ai elementelor legionare.

Butnariu [illegible]

48

000049

Cercurile de intervenţii străine prin orice mijloace pentru răsturnarea Regimului s'au arătat întotdeauna ca elementele cele mai periculoase pentru Ţară şi popor, cât tentative de fugă urma să îşi corupe trădarea şi vânzarea ţării.

Înfierez cu toată energia fapta mârşavă precum şi toată politica a acestui partid şi aplaud cu entuziasm măsura justă de dizolvării partidului şi aştept aplicarea sancţiunilor justiţiei populare pentru aceşti trădători de ţară şi popor.

Dată şi semnată de mine nesilit de nimeni.

Butnariu Arcadie

Bucureşti, 27.VIII.947.

Declaratie

Subsemnatul C. Bratianu, născut în anul 1887 luna Iunie 5 în Com. Bucureşti, fiul Generalului C. Bratianu şi al Elenei, necăsătorit, de professiune agricultor, de religie ortodoxă şi nat. română, serviciu militar satisfăcut fiind maior în rezervă la Regimentul de Gardă Călare, nu a suferit nici o condamnare, cu domiciliu în Bucureşti Str. Visarion 6 — secretar General al Partidului Naţional-Liberal, declar următoarele:

1) La prima întrebare dacă am avut cunoştinţă de pregătirea plecărei grupului I. Mihalache în străinatate — declar că nu am avut absolut nici un fel de cunoştinţă despre o asemenea pregătire.

2) Dacă am fost consultat principial sau în concret asupra trimeterei unor personalităţi în străinătate care să reprezinte punctul de vedere al opoziţiei — declar că nimeni nu m'a consultat în această privinţă, şi această chestiune nu a făcut nici odată obiectul discuţiunilor noastre din partid.

3) Cum apreciez initiativa P.N.T. de a trimete delegatia cunoscuta în

străinătate - declar că necunoscând motivele reale care l-a îndemnat la aceasta îmi este foarte greu să mă pronunț fără a avea informațiunii mai ample.-

În ce privește dacă această metodă intră în vederile partidului nostru răspund că conducerea Partidului nu s'a gândit nici odată la asemenea soluțiuni.-

C. Brătianu

Secretarul General al P.N.L.

8 Aug. 1947 - București

49 50 00051

DECLARATIE

Subsemnatul C.BRATIANU,născut în anul 1887 luna Iunie în comuna Bucureşti, fiul Generalului C.Brătianu şi al Elenei necăsătorit, de profesie agricultor, de religie ortodoxă şi naţionalitate română, serviciul militar satisfăcut fiind maior în rezervă la Reg.de Gardă Călare, nu am suferit nici o condamnare, cu domiciliul în Bucureşti str Visarion Nr.6, secretar general al partidului naţional liberal, declar următoarele:

1.La prima întrebare dacă am avut cunoştiinţă de pregătirea plecărei grupului I.Mihalache în străinătate, declar că nu am avut absolut nici un fel de cunoştiinţă despre o asemenea pregătire.

2.Dacă am fost consultat principial sau în concret asupra trimiterii unor personalităţi în străinătate care să reprezinte punctul de vedere al opoziţiei - declar că nimeni nu m'a consultat în acestă priinţă, şi această chestiune nu a făcut nici o dată obiectul discuţiunilor noastre din partid.

3.Cum apreciez iniţiativa P.N.T., de a trimite delegaţia cunoscută în străinătate - declar că necunoscând motivele reale care i-au îndemnat la aceasta îmi este foarte greu să mă pronunţ fără a avea informaţiuni mai ample.

In cea ce priveşte dacă această metodă intră în vederile partidului nostru, răsound că conducerea partidului nu s'a gândit nici odată la asemenea soluţiuni.

/ss/C.BRATIANU.
Secretarul General al P.N.T.

8 August 1947 Bucureşti.

ROMANIA

MINISTERUL INFORMAȚIILOR
DIRECȚIUNEA PRESEI

4 August 1947

00052

Domniei-Sale
DOMNULUI MINISTRU OCTAV LIVEZEANU

Cu onoare vă înaintăm în copie declarațiile d-lui Const.I.C.Brătianu președintele Partidului Național-Liberal, cenzurate de noi din ziarul "Liberalul" de azi 4 August 1947.-

DIRECTORUL PRESEI,
(Vasile Dumitrescu)

Imprimeriile „Dacia Traiană"

4. VIII. 947

5. VIII. 1947.

8.8.47

F.

51

ROMÂNIA

MINISTERUL INFORMAŢIILOR
DIRECŢIUNEA PRESEI

4 August 1947

52

00053

Domniei-Sale
Domnului Secretar General
A. BUNACIU
Ministerul Afacerilor Interne

Cu onoare vă înaintăm în copie declaraţiile d-lui Const.I.C.Brătianu preşedintele Partidului National-Liberal, cenzurate de noi din ziarul "Liberalul" de azi 4 August 1947.-

DIRECTORUL PRESEI,

(Vasile Dumitrescu)

Imprimeriile „Dacia Traiană"

53

00055

D E C L A R A T I E

Subsemnatul C. R. Brătianu născut in anul 1866 la Florica jud. Muscel, domiciliat in Bucuresti 16 Calea Dorobanţilor presedinte al partidului National Liberal la intrebările puse de Dl. Inspect. de Politie Bondrescu declar următoarele :

Nu-mi amintesc textul declaratiei citită de ministru partidului nostru in guvern in 10 Ianuarie 1944 Convingerea mea am fost insă că ministrii reprezentanţi ai partidului opozitiei avea un rol de contact al notelor guvernului, iar nu de colaborare care ar angaja răspunderea partidelor noastre in opera guvernului.-

Recunosc că am adresat o scrisoare de multumire Dlui GAFENCU pentru a-i mulţumi de modul cum a expus cauza ţării noastre.-

Cu Dl. Creteanu am avut corespondenţă numai cât timp a fost ministru de externe şi după plecarea sa numai am avut legături.-

Incă inaintea de conferinţa de pace dela Paris am discutat cu Dl. IULIU MANIU necesitatea trimiteri din partea noastră a unor reprezentanţă in străinătate dar nu am mai avut putinţă să facem. Nu am discutat niciodată asupra persoanelor cari urmau să plece in acest scop.-

Cei care erau deja in străinătate ca Dnii GAFENCU, TIBO etc. erau in acord de sentimente ~~xxx~~ cu noi dar nu reprezentanţi oficiali care ar fi avut cu totul altă autoritate dacă ar fi rezultat oficial faţă de cercurile politice oficiale, pe care doream să le interesăm la intenţia din ţara noastră.-

12 August 1947.- /ss/ C Brătianu.-

12 August 1947.
Dată în faţa noastră
Inspector de poliţie
[signature]

00056 54

Declaraţie

Subsemnatul C. I. C. Brătianu născut în anul 1866 la Florica jud. Muscel domiciliat în Bucureşti 16 Calea Dorobanţi, preşedintele partidului Naţional Liberal, la întrebările puse de D-nul Inspector de Poliţie [illegible] declar următoarele:
Nu îmi amintesc textul declaraţiei citită de Miniştrii partidelor noastre în guvern în 10 Ianuarie. Convingerea mea a fost însă că miniştrii reprezentanţi ai partidelor de opoziţie aveau un rol de control al actelor guvernului, iar nu de colaborare care ar angaja răspunderea partidelor noastre în opera guvernului.—
Recunosc că am adresat o scrisoare de mulţumire D-lui Gafencu pentru a-i mulţumi de modul cum a apărat cauza ţării noastre.
Cu D-nul Cretzianu am avut corespondenţă numai cât timp a fost ministru la Ankara, iar după plecarea sa numai am avut legături.
Încă dinainte de conferinţa de Pace de la Paris am discutat cu D-nul Iuliu Maniu necesitatea trimiterii din partea noastră a unor reprezentanţi în străinătate, dar nu am avut putinţa să-i facem. Nu am discutat niciodată asupra persoanelor care ar urma să plece în acest scop.
Şi cum erau deja în străinătate ca D-nii Gafencu, Tilea etc. erau în acord de sentimente cu noi dar nu reprezentanţi oficiali ai noştri, care ar fi avut cu totul altă autoritate dacă ar fi ne ar fi reprezentat în mod oficial, faţă de cercurile politice oficiale, pe care aveam să le interesăm la situaţia ţării noastre.

C. I. C. Brătianu

Despre plecarea Dom. Ion Mihalache nu am discutat nici odată nici cu Dnul Maniu nici cu D-sa. și nu am avut nici o cunoștință de a primera plecarea mea dacă s-ar fi pus [illegible] opinie că atât frații mei cât și eu am fost întotdeauna de principiu să nu părăsim țara decât în condițiuni cu totul anumite.

Pentru care dau prezenta declarație subscrisă de mine.

C. I. Brătianu

București în 12 August 1947.

B

55

!00057

Declarație,

Subsemnatul Bogdan Dumitru de profesie advocat de ani 53 născut în comuna Stroja jud. Alba declar următoarele:

Pentru că am fost primar în Alba-Iulia în timpul guvernării Antonesciene am fost declarat necdemn din această pricină nu am mai depus nici un fel de activitate politică nici în P.N.Ț. nici într-un alt partid.

Închei și semnez azi la 23. aug. 1947

Bogdan

56

19.IX.947. dată în fața noastră ...

B.

Declarație

00058

Subsemnatul Bogdan Dumitru avocat din Alba-Iulia Str. Unirii No 20:

Susțin în totul declarațiunile din 27 și 31 August 1947 la care nu mai am nimic de adăugat întrucât nu posed nici un fel de alte cunoștinți decât cele cuprinse în susmenționatele declarații.

Menționes că în ceiace mă privește pe mine nu am desfașurat nici o activitate politică nici în organizația politică P.N.Ț. Maniu și nici în alte organizații.

Aceasta îmi este declarați pe care o susțin azi la:

19 Sept. 1947.

Bogdan

27 August 1947
Văzut spre neschimbare
Comisar ref.
[signature]

14 57 1

00059

Declarație,

Subsemnatul Bogdan Dumitru născut la 1894 Nov. 5. în comuna Stroja jud. Alba fiul lui Constantin și Helena ambii decedați căsătorit din anul 1922 cu Maria născ. Mezulean având 3 copii doctor în drept de profesiune advocat ctg 1916 gradul locotenent în rezervă la Cercul Teritorial Alba judecat, condamnat sau internat în lagăr pentru activitate politică până în prezent n'am fost. Cu domiciliul stabil în Alba-Iulia Strada Unirii Nr. 20. declar următoarele:

N'am inscris în P.N.Ț. în anul 1930 iar din anul 1936 am fost membru în delegația permanentă județeană Alba calitate pe care am deținuto până în anul 1938 când s'au disolvat partidele politice.

In anul 1941 după înlăturarea regimului legionar am fost desemnat de către comandantul Div. 20 Inf. ca primar al orașului Alba-Iulia funcțiune ce am îndeplinito până în 5 Nov. 1944 când am fost înlocuit.

Bogdan

58

2

~~000601~~

După 23 aug. 1944 n'am reluat activitatea în P.N.Ț deoarece nici ~~[illegible]~~ org. județeana nu-și începuse activitatea care a fost reluată abea prin toamna anului 1945 la aceasta situație au mai contribuit și 2 nenorociri familiare cari s'au abătut asupra noastră iar ulterior dispozițiunile legii electorale din 1946 prin care datorită funcției de primar ce am îndeplinit în timpul regimului Antonescu am fost declarat de nedemn și deci nu puteam să mai fac nici un fel de politică în favoarea nici uneia din grupările politice existente și mai ales în favoarea P.N.Ț-ului. —

În legătură cu desfășurarea evenimentelor politice interne și mai ales a activității P.N.Ț.-ului după data de 23 aug. 1944 și până la disolvarea lui produsă în Iulie 1947 am putut face următoarele constatări și deducții:

D Bogdan

1, Acceptarea printre membrii partidului a diverșilor foști legionari sau elemente reacționare care se puteau preta la orice acțiune subversivă cred că n'au fost în interesul țării partidului și poporului.-

2, Deasemenea înființarea și activitatea gărzilor Iuliu Maniu au cauzat foarte multe neajunsuri țării și partidului.

3, Din cauza concepțiilor opuse P.N.Ț.-ul n'a putut să ajungă la o colaborare sinceră cu B.P.D.-ul și în schimb a ajuns la o apropiere cu P.N.L. Brătianu cu care până mai eri era în conflict permanent, situându-se astfel în poziția de exponent al intereselor capitaliste burgheze din România.

4, În ce privește atitudinea P.N.Ț.-ului după 6 Martie 1945 față de guvernul prezidat de dl. Petru Groza nu numai că nu a colaborat sub nici o formă la acțiunea de refacere și redresare a țării întreprinsă de guvern dar prin toate mijloacele posibile a căutat să combată și să creeze dificultăți.

Astfel am văzut că printre membrii unora dintre organizațiile subversive descoperite în ultimii 2 ani

[signature]

eram și membru din P.N.Ț. -

Am cunoștință despre memoriile pe care conducerea partidului le-a adresat celor trei Mari puteri prin care guvernul era acuzat că nu respectă angajamentele luate în ce privește libertatea gândului și a scrisului mai ales la partidele din opoziție aceste cunoștințe le am din ziare și din relatări particulare. -

Cred că o colaborare acceptată de P.N.Ț. cu actualul guvern ar fi adus mult mai mare folos țării decât politica de incompatibilitate ce a dus-o până la disolvarea lui.

— Am văzut și citit în gazete că la unele dintre realizările actualului guvern ca de exempl. reforma agrară etatizarea B.N.R.-ului, participarea delegației românești la Conferința de pace. crearea oficiilor industriale etc. au fost combatute și criticate.

— Încercarea grupului Mihalache de a fugi din țară o socotesc condamnabilă și mă desolidarizez de ea considerând un act incompatibil cu demnitatea unui fruntaș de partid.

[signature]

61 5 ~~00063~~

Tot atât de condamnabilă consider și activitatea ce o întreprinde în străinătate grupul Tilea - Gafencu precum și celelalti oameni politici români cari caută să compromită și să submineze interesele țării și neamului în străinătate.

Sunt de acord ca toți vinovații de activitate contrară intereselor statului să fie sancționați.

Cazuri concrete cu privire la activitatea organizației P.N.Ț. din orașul Alba-Iulia nu pot arăta deoarece din motivele înșirate mai sus subsemnatul n'am mai activat efectiv în acest partid din anul 1938.—

Aceasta îmi este declarația pe care o dau scrisă și semnez.

31 august 1945.

Dată în fața mea
Comandant
[illegible]

00064

62

Declarație.

Subsemnatul Bogdan Dumitru născ. la 1894 în comuna Straja jud. Alba fiul lui Constantin și Helena căsătorit cu Maria născ. Munteanu doctor în drept de profesiune advocat [illegible] 1916. cu gradul de locot. [illegible] în rezervă la Cercul Teritorial Alba domiciliat în Alba-Iulia str. Unirii 20. declar următoarele:

M-am înscris în P.N.Ț. Maniu în anul 1930. În anul 1936 am fost ales membru în delegația permanentă județeană Alba calitate pe care am deținut-o până în anul 1938 când s-au dizolvat partidele politice. În anul 1941 după înlăturarea regimului legionar am fost desemnat de către dl. general Schmidt pe atunci comandantul Div. 20 Inf. ca primar al orașului Alba-Iulia funcțiune ce am îndeplinit până la 5. Nov. 1944 când am fost înlocuit și apoi am fost concentrat la Cercul Teritorial Alba Biroul Informații anti aeriene de la 9 Dec. 944 până la 15.V.945.

Bogdan

Nu mi-am reluat activitatea în P.N.Ţ. datorită faptului că în urma faptului că am deţinut funcţiunea de primar al oraşului Alba-Iulia am fost declarat nedemn electoral prin efectul legii electorale din anul 1946 şi deci oprit de la orice acţiune politică. Organizaţia judeţiană P.N.Ţ. Alba are în prezent un comitet de conducere format din următoarele persoane: preşedinte Dr. Ioan Pop, vicepreşedinţi: Dr. Ioan Cioceta adv. Sebeş, Marcu Nicolae dir. de bancă Aiud, Alexandru Baba protopop ort. în Alba-Iulia şi păr. Abel N. protopop în Abrud, secretari generali: Dr. Todoran Nicolae adv. Alba şi Dr. Kamil Atoi adv. Alba-Iulia.

Probabil că în urma instrucţiunilor primite de la centru biroul organizaţiei Alba P.N.Ţ. a dus o politică agresivă faţă de elementele din partidele B.P.D. în urma cărui fapt la 2 Aug. 1946 s-a produs o încăierare sângeroasă între membri P.N.Ţ. şi un grup de B.P.D. şi care s-a soldat cu mai mulţi răniţi iar un muncitor din B.P.D. a fost împuşcat.

64 90066 3

Prin luna Mai 1947 intalnindu-mă cu Secretarul general al organizatiei Dl. Tadran mă rugat să contribui cu ceva bani pentru cumpararea de alimente prin care să fie ajutati membrii P.N.Ţ din lagăre și inchisori. Am răspuns că situatia mea materială nu-mi permite asemenea greutăți.

In legatura cu activitatea generală politică a P.N.Ţ Maniu dela 23. Aug. 1944 și până la dizolvarea lui in 1947 am facut urmatoarele constatări:

1, Acceptarea din partea Conducerii centrale ca in partid să poată intra elemente legionare sau elemente răzvrătite si au fost in interesul țării și poporului

2, Infiintarea și activitatea gărzilor Iuliu Maniu a cauzat mari neajunsuri populatiei din Ardeal.

3, In ce priveste atitudinea P.N.Ţ-ului după 6. Martie 1945 fată de guvernul presidat de dl. Petru Groza nu numai că conducerea centrală P.N.Ţ nu a colaborat sub nici o formă la acțiunea de refacere și redresare a țării intreprinsă de guvern și prin toate mijloacele posibile a căutat să-l combată și să-i creeze dificultăți.

N. Bogdan

65

~~00~~067

Încercarea grupului Mihalache de a fugi din ţara o socotesc condamnabilă fiind un act incompatibil cu chemarea unui şef de partid.

Sunt de acord ca toţi conducatorii Centrului P.N.Ţ. vinovaţi de activitate contrară intereselor poporului să fie sancţionaţi cât mai sever.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o dau susţin şi semnez azi la 31. aug. 1947.

A. Bogdan

Declaratie

Subsemnatul Zaharia Boila, de ani 55, de profesie advocat și gazetar, dom. în Cluj, str. Băii no 1. în legătură cu activitatea P.N.Ț. defunct șefia dlui Iuliu Maniu, declar următoarele:

Din anul 1910 fiind încă student am militat în cadrele acestui partid, deoarece ca tot Românul ardelean. În anii 1919-1921 am lucrat la oficiosul part. din Transilvania („Patria") care a apărut la Sibiu și mai târziu la Cluj. Din anul 1922-1930 am profesat advocatura în Blaj și am funcționat ca secretar general al org. din jud. Târnava mică. În anul 1928 am fost numit prefect al aceluiaș județ. În anul 1930 am fost însărcinat cu conducerea ziarului „Patria" dela Cluj. În anul 1932 am fost ales deputat al circumscripției Hunedoara, păstrând și funcțiunea de director al ziarului „Patria". În 1933 am ajuns în conflict cu conducerea de partid, când am fost exclus și forțat să demisionez din funcțiunea de director al ziarului „Patria".

Situația aceasta a durat 4 ani până în 1938, când ziarul „România Nouă" pe care-l înființasem în 1933 a fost suspendat.

./.

Zaharia Boila

ca fiind mai târziu sub regimul Antonescu
internat în lagărul dela Târgul Jiu.

Am fost reprimit în partid în toamna
anului 1946, iar în primăvara anului 1946 am
preluat conducerea a ziarului „Patria". Iar din toamna
începând făceam parte şi din „delegaţia permanentă".

Am participat la următoarele şedinţe
ale delegaţiei permanente cele două din luna
Oct. 1946, din Ianuarie 1947, şi la celea din 5 şi
6 Iunie 1947. N-am participat la cea din Aprilie
1947. În şedinţele din Oct. 1946 s'au discutat
candidaturile, iar la cele din Ianuarie şi
Iunie situaţia politică generală.

După cum se ştie înainte de 23 Aug.
1944 d. Iuliu Maniu era un aderent al politicii
de apropiere şi de prietenie cu U.R.S.S.

Astăzi însă situaţia este radical
schimbată. În politică în deosebire de alte manifestări
spirituale sau acţiunii materiale contează
acţiunea, rezultatele şi nu intenţia. Toţi aşi
dela mic la mare, români şi străini, prieteni
şi duşmani, îl socot pe Iuliu Maniu un
adversar al regimului din U.R.S.S. [illegible]
acest lucru sau al perverti înseamnă a
fi neserios sau nesincer.

D. Iuliu Maniu ar fi dorit o
colaborare şi cu Sovietele şi cu partidul comunist
din România, dar n'a reuşit. ~~Dimpotrivă~~.
Raporturile dintre P.N.Ţ. şi comunişti au
devenit tot mai încordate iar guvernul
sovietic îl socoate pe Iuliu Maniu
drept un adversar şi îl tratează
ca atare.

/. [signature]

Cred, că nu divulg un secret spunând, că într-un timp unii dintre membrii partidului, printre cari amintesc din întâmplare pe Dr. Lupu, prof. [illegible], Macărescu, M. Popovici, G. Hațieganu, Badea Nestor etc. etc., mai în conversații particulare mai în ședințe l-au întrebat pe d. Maniu asupra intențiunilor sale, asupra tacticei de luptă și asupra unei apropieri de U.R.S.S. Răspunsul invariabil al dlui Maniu a fost următorul:

"– Eu urmez calea mea. Doresc și eu colaborarea, dar n-o văd posibilă, fiind eu în fruntea partidului, din mai multe motive, dintre care ajunge unul, principalul, că guvernul sovietic n-are încredere în mine. Doresc însă ca alții să încerce această politică de apropiere și ca mă voi da înlături." Este just și adevărat, că d. Maniu în repetate rânduri și-a oferit demisia în delegația permanentă.

Iar în ședința com. executiv din iunie 1946 d. Maniu a demisionat formal dela președinția partidului, recomandând ca succesor al său pe d. I. Mihalache. Demisia dlui Maniu a fost însă respinsă cu unanimitate, rămânându-se numai să-și asume răspunderea președinției.

/.

Adorian Károly

-4-

În concluzie deci, indiferent de intenţiile dlui Maniu, rezultă din toate acestea, că Dsa personal şi partidul condus de Dsa nu poate să facă o politică de apropiere faţă de U.R.S.S. chiar dacă majoritatea partidului ar hotărî-o sau ar dori-o. A susţine contrarul înseamnă nu numai a combate realitatea, ci a friza ridicolul pentru considerente lesne de înţeles. Prin urmare partidul dacă doreşte colaborarea, presupunând [illegible], că această colaborare este dorită şi acceptată şi de partea adversă interesată nu se poate înfăptui şi desăvârşi sub preşedinţia dlui I. Mihalache sau Iuliu Maniu.

În ce priveşte acţiunile din străinătate d. Maniu şi partidul înainte de 23 August 1944 avea la Londra ca emisari pe dnii Cornel Bianu şi Pavel Pavel, la Washington pe Davila, la Kairo pe Stirbey şi C. Vişoianu. Recunosc, că după 23 Aug. 1944 situaţia s'a schimbat.

Gafencu şi Tilea au intrat în acţiune şi au preluat şi conducerea. Cunosc memoriul înaintat de ei către conferinţa Păcii. Din partea mea însă nu-l aprob memoriul nici din punctul de vedere formal şi nici al fondului. La timpul său această părere am comunicat-o şefului partidului. Cu durere am constatat că atât de Maniu cât şi unii dintre membrii marcanţi ai partidului au aprobat acţiunea Gafencu-Tilea.

Ştiu, că memoriul conţinea unele exagerări şi avea tendinţe antisovietice, ceeace consider o mare greşeală politică.

./.

Zaharia Boilă

-5- 00070

Din 1 Iulie 1947 şi până la 25 Iulie când am fost arestat, găsindu-mă internat în spitalul public dela Filan, n'am avut posibilitatea să mă documentez îndeajuns asupra acţiunii grupului Mihalache, care voiau să părăsească Ţara, preluând să mă mulţumesc cu ceea ce am auzit la radio şi am citit în ziare.

Îmi aduc aminte, că înainte şi după 23 Aug. 1944 s'a discutat în convorbiri amicale şi în particular ideia plecării dlui Maniu în străinătate. Leuculia considera acest plan drept o trădare şi o idioţie. Nu am avut cunoştinţă nici direct şi nici indirect despre planul de plecare al dlui I. Mihalache şi a celorlalţi partizani şi nici nu ştiu să fi discutat în şedinţele partidului.

La şedinţele delegaţiei permanente din 5 şi 7 Iunie au participat aproape toţi membrii înafară de Ionel Pop, Aurel Dobrescu şi Ilie Lazăr. In aceste şedinţe s'a discutat situaţia generală şi s'au confruntat mai multe păreri. Cea mai intransingentă era a dlui deputat Hudiţă, iar cea mai moderată a dlui prof. Nestor Badea. Până în [illegible] tactica de luptă a rămas neschimbată [illegible]. Dar sentimentul general era, că se va lua o hotărâre de intrare în parlament a deputaţilor, lucru ce urma să se producă în şedinţa com. executive din 19 Iulie a.c. şedinţă care nu s'a ţinut.

Asupra legăturilor partidului naţional ţărănesc cu diverse cercuri străine fie misiuni militare sau persoane civile legăturile erau directe de d. Maniu şi de mulţi dintre conducătorii partidului.

ss. [illegible]

Știu, că adesea se făcea apel prin memorii la intervenția diplomatică în treburile interne ale României și că aceste demersuri nu știu în ce măsură au avut efectul scontat de cei cari le au făcut.

În privința sistemului de reorganizare a partidului d. Ion Mihalache a venit acum câteva luni de zile în comisiunea specială pentru elaborarea statutelor de sub președinția lui A. Leucuția, cu un proiect de reorganizare în care erau prevăzute diferite formațiuni și secții quasi-fasciste, din care cauză s'au ivit discuțiuni îndelungate și nu s'au rezolvat definitiv. Dar am auzit, că în unele organizații s'a început reorganizarea în vederea acestui proiect de statut,

Drept care am prezentat, am scris cu mâna și am semnat nesilit de nimeni prezenta declarație.

19 August 1947.

Zaharia Boilă

69 00071

Declarație

Subsemnatul Zaharia Boila, de etate 55 ani, fiul lui Zaharia și Berta, născut în Tămașeni, dom. în Cluj, str. Băii nr. 1. declar următoarele:

Mențin toate declarațiile făcute la Insp. Siguranței Capitalei, precum și dela Sibiu. În completare mai declar următoarele:

Cei mai intimi colaboratori ai Dlui Iuliu Maniu și ~~oamenii~~ de încredere ai Sale erau dnii Aurel Leucuția, deputat, Ghiță Pop, Ilie Lazar, dr V. Solomon, I. Hudiță și ing. Romulus Boila. Mai ales dnii Leucuția și ing. Romulus Boila puteau fi edificați asupra persoanelor, cari îl vizitau pe d. Maniu, cât și asupra acțiunilor, deoarece d. Maniu locuia, când era în București, alternativ la ei.

Trebuie totuși să adaog, că d. Aurel Leucuția a fost — după cum am arătat în declarațiile anterioare — în multe chestiuni de altă părere, opusă conducerii, spre pildă: chestia reorganizării partidului, chestiunea misiunilor din străinătate și chestiunea represiunii în partid ai foștilor demnitari, cari s'au pătat în perioada dictaturilor. Leucuția era în permanent conflict cu dnii I. Mihalache și Ștefan Mihăiescu, precum și uneori cu d. Mihai Popovici.

/.

Zaharia Boila

Lecuția dezaproba proiectul Mihalache de reorganizare a statutelor. Era împotriva lui Mihăescu, care îndeplinea funcțiunea de președinte al C.A.M.-ului sub regimul Antonescu. Era în conflict cu Mihai Popovici pentru repunerea lui Victor Jinga etc. etc. Acțiunile subversive în legătură cu misiunile din străinătate le numea: „dolitaciu". cuvânt spus chiar într'o ședință a unui comitet.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și o semnez

Zaharia Boilă

70

2/IX 947
Dată în fotocopie
Comis. ...

00072

Declaratie

Subsemnatul Zaharia Boila, ca o completare
și supliment la declarațiile mele făcute și semnate în ziua
de 30 August 1947, mai declar următoarele:

(La pag. 1. al doi). Din pură eroare de peană și quasi-
neatenție am scris, că am fost reprimit în partid în cursul
lunii Januarie 1947. Aceasta s'a întâmplat în cursul lunii
Noemvrie 1946, așa după cum reiese și din cele spuse în pag.
8-a, între următoarele împrejurări:
Am primit o scrisoare din partea conducerii
de partid, că în urma faptului, că sunt director al ziarului
„Patria" dela Cluj, sunt considerat de reprimit în partid
și pot participa la ședințele delegației permanente. În
realitate însă în luna Noemvrie 1946 nu mai eram
director al susponenitului ziar, deoarece ziarul își
încetasă apariția încă din luna Aprilie 1946.

(La pag. 2. al. 4.) Asupra legăturilor și raporturilor
dintre Iuliu Maniu și mișcarea legionară mai declar
următoarele: După pactul de neagresiune încheiat între
P.N.Ț. și Mișcarea Legionară în luna Decembrie 1937,
pact asupra căruia cred, că nu-i nevoie să mă
estind, deoarece acela a fost arhicunoscut și discutat
în presă, legăturile s'au menținut între Iuliu Maniu și
Corneliu Codreanu, deși Ion Costea, un fost legionar mi-a
comunicat, că unii dintre conducătorii mișcării
(Ion Moța senior, Ion Codreanu, Horia Sima, Constant
etc.) erau hotărât împotriva prieteniei cu Iuliu
Maniu și P.N.Ț. Cu toate acestea Codreanu ținea
la acestea legături. Codreanu Corneliu lăsasă
un fel de testament politic, al cărui conținut

./.
Zaharia Boila

71

era cam următorul:

„...In caz dacă voi muri și
mai ales dacă voi fi răpus
de regim, sfătuiesc pe membrii
Mișcării să se orienteze spre
Iuliu Maniu, singurul în stare
să mă răsbune."

Este însă just și adevărat, că după moartea
lui Corneliu Codreanu, conducătorii rămași în viață și
mai ales gruparea condusă de Horia Sima, nici n'a
vroit să audă de acest sfat. In toamna anului 1940
raporturile între Legionarii de o parte și între Iuliu
Maniu și P.N.Ț. de altă parte s'au răcit și animozi-
tățile au devenit tot mai insistente, cari au culminat
apoi în asasinatul abject săvârșit asupra lui
Virgil Madgearu, pe atunci secretar general al
P.N.Ț.-ului. Dar fie din motive de regret, fie
din alte considerente politice, imediat după
asasinarea lui V. Madgearu, preotul Boldeanu,
secretarul general adjunct al Mișcării Legionare,
a făcut să parvină dlui Maniu și Mihalache
o notă verbală, în care conducerea Mișcării
Legionare asigura conducerea P.N.Ț.-ului, că
actele de violențe și de represiuni împotriva
fruntașilor P.N.Ț.-ului (s'a pomenit chiar numele
dlor Maniu și I. Mihalache) nu vor continua.
Cu toate acestea dnii I. Maniu și Constantin
I.C. Brătianu au comunicat fostului mareșal
I. Antonescu o adresă în care se cerea
încetarea violențelor și scoaterea legionarilor
din guvern. ./. Zaharia Zoilă

După 23 Ianuarie 1941, deci după așa
zisa revoltă legionară, legionarii rămași în
țară, ascunși sau prigoniți de regimul antonescian
au căutat din nou legături cu d. Iuliu Maniu.
Au avut loc întâlniri cu unii dintre ei și cu d. Maniu.
Pe toți aceștia, cari s'au întâlnit, nu-i cunosc,
~~dar în~~ deoarece mulți dintre ei foloseau
nume fictive de conspirație, dar pe trei dintre
ei i-am cunoscut și eu, erau Ion Pădureanu,
Horațiu Comaniciu și I. Radovan. Legionarii încontinu
propuneau o acțiune comună, dar în concert
nu s'au putut înțelege. În toamna anului 1942
unii dintre conducătorii lor, a căror nume n'am
putut identifica, dar probabil erau dintre cei
trei amintiți, au făcut cunoscut dlui Maniu, că
au reușit să câștige bunăvoința partidului
nazist din Germania și că probabil vor obține
debarcarea regimului antonescian sau
cel puțin a lui Mihai Antonescu. Legionarii
au cerut binevoitorul sprijin al dlui Maniu
pentru cazul, că vor reuși. Planul a eșuat însă,
deoarece Siguranța sau Serviciul Secret a
interceptat o convorbire a lui Valer Popp, care
era desemnat șef al guvernului în locul lui
Mihai Antonescu și ca urmare guvernul
Antonescu a internat în lagărul dela Târgul
Jiu aproape toate cadrele legionare (circa 1200 de
oameni.) Legionarii rămași ascunși sau
cei eliberați în urmă au menținut legăturile
cu Iuliu Maniu și acestor legături este
a se mulțumi convenția încheiată

Schaiterbeck

între Iuliu Maniu și Comanici, în August 1944. Drept urmare
numeroși legionari au aderat la P.N.Ț. Este adevărat,
că unii dintre legionari, foarte puțini, au intrat și în alte
partide, dar grosul a trecut și a rămas în P.N.Ț. Ba se
spunea și conducerea de partid primea încontinuu asigurări,
că chiar cei cari s'au orientat în altă direcție, din
anumite motive și interese personale sau speciale, sufletește
simt tot cu P.N.Ț.-ul. Comanici și Pădureanu susțineau
legătura și după 23 August 1944 și cred că chiar
până în ziua arestării dlui Maniu.—

(La pag. 2. al. 4 spre sfârșit,) Prin fraza ultimă am
înțeles, că și democrații din alte țări vecine au rămas
consternați în urma prieteniei P.N.Ț.-ului (Iuliu Maniu)
cu legionarii. Astfel mi s'a spus (dar scrisoarea n'am
citit-o) că chiar d. Eduard Beneș ar fi făcut
reproșuri pentru această acțiune dlui Maniu.
In orice caz numărul celor din partid, cari au
detestat atunci prietenia cu legionarii era foarte
mare. Amintesc câteva nume: Prof. Augustin Popa,
Em. Socor, Dr Graur, prof. Fane, Dr Aurel Dobrescu,
Ieronim Stoichiță, Ioan Pop din Albajulia, prof. Ion
Moldoveanu dela Blaj, apoi toată aripa stângă
a partidului în frunte cu Anton Alexandrescu,
Radu Ciuculescu, Dr. Graur etc. etc.

(La pag. 3. al prim) Prin fraza aceasta am
înțeles să spun, că anumite divergențe între
Marile Puteri, cu privire la situația din România,
erau imaginare sau exagerate și că în
realitate Marile Puteri le considerau la fel.

./.

Schachter Filo

(La pag. 4. al. ultim.)

La inceput, adică în primele trei luni după semnarea armistițiului, câțiva membri ai partidului, printre cari drul Lupu, Sever Bocu, chiar și subsemnatul, etc. s'au inscris la „Arlus", alții ca spre pildă Ghilezan Emil, Ieronim Stoichiță, etc. au căutat legături sociale cu membrii armatei sovietice aflători la noi. Dar din Ianuarie 1945 începând, s'a dat cuvântul de ordine dela conducerea de partid (Maniu) ca acestea legături nu mai trebuiesc cultivate, în orice caz stabilite, ceace se esplică prin adversitatea tot mai accentuată între P.N.Ț. și guvernul U.R.S.S.-ului. Cazuri concrete, în lipsă de informații, îmi vine greu să amintesc, dar este suficient să repet respingerea deputaților (Fame etc.) adresată în ședința din 5 Iunie 1947 pentru reluarea sau inițiarea unor asemenea legături, ceace dovedește clar, că nu existau până la aceea dată.

(La pag. 6-a, al. prim.)

Sub aceasta frază am înțeles, că nu-i suficient, ca cineva să adopte sau să profeseze anumite principii, în speță cele democratice, deoarece depinde și de caracterul și de mentalitatea omului, cari le profesează, ca acelea principii să fie realizate. Dela un fost fascist, aderent al dictaturei sau antisemit, care fie că personal, fie că indirect, a săvârșit acte de violente sau le a aprobat, nu se poate aștepta o sinceră și reală practicare a principiilor democratice. Că cine erau aceștia după nume, nu importă, deoarece nici un fost legionar, care a intrat în partid după 23 August

%.

Mihaiu Vasile

începând cu Hortensia Comanici și terminând cu X nu se poate afirma, că aceștia au devenit peste noapte buni democrați și mai ales sinceri democrați. Mai cu seamă nu se poate vorbi despre așa ceva dea foștii legionari, cari lucrau la ordin și erau fanatizați și în cea mai mare parte erau în soldă germană.

Amintesc doar trei patru cazuri, mai eclatante, pentru dovedirea tezei puse de mine. Guvernul Sănătescu (Rădescu) numisă de șef al Siguranței pe Radu Ionescu și ca substitut pe directorul Rânzescu, ambii cunoscuți drept stâlpi ai regimurilor dictatoriale și prigonitori ai democraților și mai ales ai comuniștilor. Cum puteau fi aceștia considerați ca buni executanți într'o eră democratică și cu miniștrii comuniști în guvern? Se spune rusă, că aproape în toate ministerele au fost menținuți funcționari înalți ai foștilor regimuri dictatoriale, cari numai, desigur față speranță, să continue a colabora la regimul democratic. La Sibiu a fost numit prefect un domn colonel Georgescu, frate cu ministrul legionar Corneliu Georgescu, care a trebuit schimbat tocmai pentrucă opinia publică deacolo s'a revoltat. La Sibiu a fost avansat post ~~directorul~~ poliției de acolo, bra a fost avansat la rang de inspector, unul cu numele Codreanu, care a montat la timpul său marele proces împotriva comuniștilor. (Lotul Mețiu-Elias-Dan Etelka etc.) In fiecare județ și la fiecare instituție de stat găsim exemple numeroase.

(La pagina 6 al. trei)

Povestea așazișelor „gărzi Iuliu Maniu" și „regimente de voluntari Iuliu Maniu" era următoarea:

./. Zaharia Boilă

Văzut [illegible]

In primele zile, după 23 August 1944 am
aflat cu stupefacție, că Gavrilă Olteanu, fost vicepreședinte
al partidului gheorghist-liberal dela Mureș, a format
un fel de bandă teroristă și a numit-o „Garda Iuliu Maniu".
Olteanu era cunoscut ca om rabiat, șovinist, desechilibrat
și iresponsabil. Actele săvârșite de banda lui au îngrozit
lumea. El a căutat totuși să țină legături cu guvernul
și în special cu d. Maniu trimițând mereu curieri la
București, așa după cum am aflat în altă parte.
Dar la București, mi se pare, — deoarece
eu nu eram atunci în Capitală, — din inițiativa
grupului „Ardealul" (Anton Ionel Mureșanu, Const. Hagea,
Victor Bochiș, Bozga-Mălin etc.) cu aprobarea și
încurajarea prealabilă a conducerii de partid
(Iuliu Maniu, care a și asistat la plecarea unui
grup) s'a format regimentul de voluntari „Iuliu
Maniu". Mai târziu și acesta s'a numit
„Garda Maniu." Regimentul a plecat, dar n'a
fost încadrat în armata regulată și lucra
pe cont propriu. Acești „voluntari" și această
„gardă" a lăsat pretutindenea unde a trecut
impresii și urmări detestabile. Desigur, că
în excesele lor n'au atins isprăvile bandei
lui Gavrilă Olteanu, dar au devenit din ce
în ce indezirabili, exasperând pe inițiatorii
mișcării.
Acestor fapte este a se mulțumi, că
mai târziu, în luna Octombrie 1944, însuși d. Iuliu
Maniu a fost nevoit să ceară și să obțină
prin autoritățile militare și civile, disolvarea
acestori gărzi și bande.
În ce privește celelalte organizații
subversive și teroriste, adevărul, cât am putut eu

/.

Schaiesfoita

stabili era următorul: Organizaţia „T" făcută cu ştirea şi îndrumarea conducerilor de partid P.N.Ţ. (Maniu) şi P.N.L. (Brătianu) avea drept misiune difuzarea manifestelor clandestine şi scoaterea unui ziar clandestin (şapirografat) mi se pare „Flacăra" sau „Zorile". În această organizaţie lucra un distins fruntaş al tineretului P.N.Ţ. profesorul Victor Isac, dela liberali Vintilă Brătianu, apoi Tănase junior, şi alţii. Membrii condamnaţi ai acestei organizaţii au fost ajutaţi şi mai târziu.

Organizaţia „sumanelor negre" a fost iniţiată de generalul Aldea, care deşi nu era membru al P.N.Ţ.-ului totuşi a căutat legătura cu d. Iuliu Maniu, prezentându-i se şi cerând sfatul, unde ar putea să-l adăpostească la nevoie pe Regele Mihai. În această organizaţie au fost implicaţi G. Boeriu, director de bancă, advocaţii Maniu şi Cornel Pop, Ilie Lazăr membrii ai P.N.Ţ.-ului, apoi Valer Roman membru al P.N.L.-ului şi alţii. Legăturile partidului faţă de această organizaţie s'a mărginit la salvgardarea membrilor partidului implicaţi în proces.

În ce priveşte organizaţiile tinereşti, deşi nu erau subversive, totuşi ele trebuiau să constitue avantgarda partidului în luptele politice, ştiut fiind, că tinerii sunt mai belicoşi şi uşor de fanatizaţi. Asemenea organizaţii existau mai ales la Bucureşti şi în centrele mai dar nu erau încă perfectate şi desăvârşite. Dealtfel după cât ştiu eu aproape toţi conducătorii tineretului au fost arestaţi sau internaţi şi numele lor este cunoscut autorităţilor.

(La pagina 7-a.) În ce priveşte aşa numitul anteproiect Mihalache de reorganizare al partidului, acesta a fost discutat în mai multe şedinţe de către un comitet pus sub preşedinţia dlui Aurel Leucuţia. Anteproiectul – după cum am amintit – a stârnit dela început o aversiune hotărâtă şi categorică a membrilor comisiunei, din cauză, că avea tendinţe şi caractere quasi-fasciste. Conform acestui anteproiect diferitele organe şi demnitari ai partidului nu erau aleşi, ci numiţi dela centru şi puşi sub ordinele

./.

Zaharia Boilă

secretariatului general. Anteproiectul mai păcătuia şi prin divizarea şi categorisirea partidului după branşă şi profesiuni, ceace conform părerilor membrilor comisiunii de redactare a noilor statute (Lazăr [illegible]) avea un caracter antedemocratic. Dar necazul a fost, că mai multe organizaţii judeţene, n'au aşteptat ca noile statute să fie votate de comitetul executiv, ci aflând de anteproiectul Mihalache, din deferenţă faţă de persoana Dsale, au şi început lucrările de reorganizare în conformitate cu anteproiectul. Astfel au luat fiinţă, în unele judeţe şi în Capitală, spre pildă aşanumitele secţii militare, ale căror rost mulţi nu-l înţelegeau şi nici nu-l aprobau. Într'adevăr am auzit, dela terţii persoane, dar personal n'am putut ~~controla~~ informaţiile, că aceste secţii militare au şi elaborat nişte planuri fantastice pentru cazul răsturnării guvernului.

(La pagina 8-a. al. doi)

In declaraţiile iniţiale am vorbit de o circulară a biroului electoral al P.N.Ţ.-ului, care recomanda şi dispunea organizaţiilor judeţene să constitue organe speciale de apărare împotriva adversarilor politici. Am arătat, că numeroşi fruntaşi s'au declarat împotriva acestei idei, deoarece asemenea acţiuni constituiau numai un izvor permanent de agitaţii şi provocări inutile făcute tocmai de către partizanii noştri şi că noi, fiind inferiori în toate privinţele, în loc să ne apărăm trăgeam scurta, neputând nici măcar invoca scuza, că nu suntem noi provocatorii, deoarece în împrejurările date, cine iniţiază asemenea acţiuni, se socoteşte ~~eo~~ ipso drept provocator şi turburător al ordinei şi liniştei publice.

In declaraţia ~~mea~~ iniţială am şi amintit numeroase cazuri concrete pentru sprijinirea tezei mele.

(La pag. 11-a al trei) Prin această frază n'am înţeles să spun, că partidul comunist se teme sau este gelos pe propaganda, care a făcut-o sau ar fi făcut-o P.N.Ţ. în sânul muncitorimei, ci numai atât, că şi această încercare

./.

[signature]

DECLARATIILE D-LUI CONST.I.C.BRATIANU PRESEDINTELE PARTIDULUI NATIONAL - LIBERAL

In legătură cu recentele evenimente din ţara noastră, domnul Constantin I.C.Brătianu, Preşedintele Partidului Naţional Liberal, a făcut următoarele declaraţii ziarului nostru:

Am aşteptat şi aştept încă lămuriri mai depline asupra evenimentelor. Asemenea lămuriri nu mi-au ajuns până acum la cunoştiinţă. E deci prematur să mă pronunţ asupra faptelor aşa cum le-au înfăţişat ziarele.

Orice s'ar fi întâmplat însă şi orice s'ar spune de unii sau de alţii, nu se poate concepe ca o personalitate de însemnătatea d-lui Iulie Maniu, cu tot trecutul său în slujba ideii naţionale, să poată fi bănuită de a urmări scopuri potrivnice intereselor româneşti. Ajunge să ne amintim lupta sa de decenii pentru libertate şi unire, care a făcut din el simbolul rezistenţei Ardealului la asuprirea străină, opunerea sa dârză împotriva dictatului dela Viena, acţiunea democratică pe care am dus-o împreună în contra tuturor regimurilor de dictatură, pentru ca oricine judecă obiectiv să-şi dea seama că un asemenea om nu poate fi călăuzit decât de gândul de a apăra năzuinţele şi drepturile poporului nostru.

De altfel nu este admisibil, într'o ţară care îşi recapătă independenţa şi suveranitatea în virtutea tratatului de pace, ca D.Iuliu Maniu să nu ne poată lămuri el însuşi în toată libertatea, asupra tuturor chestiunilor în discuţie. In această privinţă, nu fac decât să dau espresiune unui sentiment care este al întregii opinii publice.-

==============

putea fi socotită drept o provocare inutilă sau numai de un act de ostilitate inutil la adresa partidului comunist, cu atât mai mult, că nu putea să aibă şi nici n'a avut vreo urmare practică sau politică serioasă, dimpotrivă a folosit numai partidului comunist, demascând acele elemente din muncitorime, în care nu putea avea încredere.—

(La pag. 12 al. trei.) Prin această frază am vrut să spun, că partidul comunist, care era dornic de o colaborare cu P.N.Ţ. s'a convins, că printre alte multe cauze mai este şi aceasta, un motiv serios să denunţe colaborarea sau să n-o mai continue. Partidul comunist n'a uitat cazurile dela Lupeni, Griviţa etc şi alte acte duşmănoase ale P.N.Ţ.-ului, la care s'a adaogat şi politica antimuncitorească a P.N.Ţ.-ului după 23 August 1944. Fără a avea intenţia de a face vreo comparaţie între programul, atitudinea şi realizările partidului comunist şi ale P.N.Ţ.-ului, trebuie totuşi să admitem, că partidul comunist fiind în colaborare sau în cazul ipotetic al unei colaborări cu P.N.Ţ. putea aştepta nu la o [illegible], ci la o schimbare favorabilă în atitudinea P.N.Ţ.-ului. În definitiv ştim cu toţii ce enormă deosebire este între programul partidului comunist şi P.N.Ţ. sau alt partid burghez, totuşi pentru cazul unei colaborări cu acestea partide sau cel puţin pe durata ei, comuniştii puteau aştepta o afiliere, o asimilare sau cel puţin o apropiere către programul comunist din partea acelor partide cu cari s'au învoit să colaboreze.

(La pag. 14 al. prim.) Sub cuvântul „suntem" am înţeles pe cei câţiva, cari n'au aprobat memoriul Gafencu-Tilea. Dar conducerea de partid în frunte cu dnii Maniu şi Mihalache şi majoritatea partidului l'au aprobat. Oficial partidul l'a aprobat, deşi nu s'a adus în comitet vreo hotărâre concretă.

./. Zaharia Boilă

Pentru a nu fi răstălmăcite sau pentru a [illegible] fi mai bine înțelese declarațiile mele, mai adaog următoarele:

Din 10 Februarie 1938 și până în Noembrie 1944 d. Iuliu Maniu, președintele partidului N.Ț., era sprijinit de către comitetul executiv cu depline puteri. Aceasta în urma împrejurării, că regimurile dictatoriale de atunci desființaseră toate partidele politice, organele statutare deci nu puteau funcționa. Totuși în acest timp nici d. Iuliu Maniu se consulta mereu cu principalii fruntași, dacă era la București sau cu cei din provincie dacă se deplasa din Capitală. Din timpul dintre anii 1938–1944 cei mai intimi și frecventi colaboratori erau dnii: Ion Mihalache, Dr N. Lupu (†) Mihai Popovici, Ghiță Pop, Aurel Leucuția, Ilie Lazăr, Dr V. Solomon, Hudiță, V. Serdici, Mihai Rătuțe, N. Penescu. Iar dela 23 August 1944 s-au mai adaugat acestora St. Mihăiescu, Emil Ghilezan, R. Georgescu, gen. Negrei. Ca secretari funcționau Corneliu Coposu și Tărtănin. La ziarul „Dreptatea" funcționa un comitet de presă, compus din Prof. Gh. Pop, Fane N. Badea, Hudiță. Legătura cu gazetarii străini și în oarecare măsură cu misiunile străine o făcea V. Serdici. La comitetul de ajutorare al internaților lucrau aproape toți deputații și Dna Madgearu. Dar adevărul rămâne, ce toți acești numeroși colaboratori știu cu toate sfaturile dese, că d. Iuliu Maniu făcea în cele din urmă singur ce voia și ce gândea. Numeroase acțiuni de caracter fățiș sau confidențial le inițiia singur și pentru fiecare caz își alegea colaboratori speciali. Mai ales întrevederile cu fruntașii opoziției sau ale celorlalte partide le făcea singur. La întrevederile cu misiunile străine asistau din când în când dnii Serdici și mai des R. Georgescu (ing. director la Romano Americană.) Astfel membrii partidului, în afară de Ion Mihalache și M. Popovici nu prea erau inițiați în tainele și mai ales în chestiunile confidențiale ale partidului, de multe ori chiar cei mai apropiați colaboratori aflau din ziare asupra acțiunii.

./.

[signature]

Vezi fam.

Cu chestiunile financiare se ocupau mai ales dnii ing. St. Mihăiescu
și Emil Ghilezan. Afacerile minoritare erau date pe mâna dlui
Dr V. Solomon.

In partid au existat, mai ales după 23 August 1944,
trei nuanțe, pentru ca să nu le zicem grupuri. Erau moderații
cu prof. Zane, N. Badea, Cartojan, Anghel, Spineanu etc. Erau centriștii
cu Ion Mihalache, M. Popovici, G. Hațiegan, Ionel Pop, St. Mihăiescu etc.
Erau intransingenții cu Dr O. Solomon, Aurel Dobrescu, Aurel Leucuția,
M. Răutu. Deseori între diferitele grupuri și nuanțe erau
discuții aprinse, uneori trebuia să intervină chiar d. Maniu să
aplaneze conflicte. In general toată lumea dorea o destindere și o
colaborare cu guvernul, dar în cele din urmă lucrurile ~~nu treceau~~
rămâneau baltă și nizuințele nu treceau peste hotarul dorințelor.

Tocmai din acest motiv, când am văzut și am
citit în ziare numele celor dela grupul Tămădău și a celor
arestați, aproape că nu-mi veneau să cred ochilor, cunoscând prea
bine antagonismul și permanentele frecări spre pildă între
dnii Mihalache, Penescu deoparte și între Leucuția și Ilie Lazăr
dealtăparte. Dacă nu m-aș fi convins ulterior de realitatea
faptelor aș fi fost tentat să cred într'o invențiune.

Din acestea motive și în baza acestor
împrejurări socot, că este greu pentru mine și pentru
oricine să se aventureze în aprecieri și este mai bine
să rămâne strict în cadrele relatării faptelor sigure.

Aceasta este declarația mea pe
care am scris-o, am semnat-o și o susțin

2. Sept. 1947

β 82

00084

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Alexandru Bunescu, născut în anul 1895 Iulie 11, în Com.Alexandria, jud.teleorman, fiul lui Dumitru Bunescu şi al Elenei, căsătorit cu Sonia Rotman, de profesiune inginer, de religie creştină-ortodoxă, de naţionalitate română, cu serviciul militar satisfăcut la Institutul Geografic Militar, cu gradul de căpitan; nu am suferit nicio condamnare; domiciliez în Bucureşti, Str.Arcului 26; fost membru al partidului Naţional Tărănesc; declar următoarele:

M'am înscris în partidul naţional ţărănesc în anul 1941, ocupând în cadrul partidului funcţiunea de secretar general al organizaţiei Capitalei din primăvara anului 1946 şi până la 29 iulie 1947, când partidul a fost disovat. Ca membru al partidului şi specialist am îndeplinit funcţiunea de Comisar general al Refacerii în guvernul demisionat la 6 Martie 1945.

In ceace priveşte activitatea partidului naţional ţărănesc, la care am participat direct sau indirect, cunosc următoarele:

Iniţiind încă dela 23 August 1944 o colaborare plină de rezerve şi de circumspecţii faţă de partidele muncitoreşti din blocul democratic, partidul naţional ţărănesc prin atitudinea conducerii sale se găseşte la şi după 6 Martie 1945 la o ostilitate din ce în ce mai accentuată faţă de guvernul instaurat la această dată. In acest scop mobilizează toate nemulţumirile, consecinţe ale unui război nenorocit, precum şi toate vindictele celor culpabili în trecut de activitate antidemocratică şi ură rasială, îndepărtându-se treptat dela poziţia normală de opoziţie loială (aşa cum a fost definită mai târziu prin acordul dela Moscova) transformându-se dintrun partid politic cu răspundere, intrun conglomerat amorf de tendinţe şi acţiuni periculoase

Consecinţă a acestei metamorfoze şi datorită faptului că guvernul dela 6 Martie 1945 se bucura şi de încrederea Uniunii Sovietice, partidul naţional ţărănesc ajunge astfel să încurajeze sentimente antisovietice în cuprinsul partidului.

..//..

N'am avut prilejul să cunosc legăturile conducerii partidului cu cercurile politice din Vest, aceste chestiuni fiind rezervate şefului partidului şi unor intimi ai domniei sale. Am avut însă întodeuna sentimentul că această conducere exploata în propaganda sa anumite neînţelegeri între marii aliaţi căutând un contact cât mai strâns cu cercurile reacţionare din Vest.

Spre exemplificarea poziţiei şi metodelor adoptate de către partidul naţional ţărănesc în lupta sa înpotriva regimului democratic instaurat la 6 Martie 1945, ale cărui reforme în interesul maselor largi populare de repudia, menţionez următoarele:

Cazul organizaţiei muncitoreşti pe ţară, exemplu tipic de conglomerat reacţionar cu sentimente şi metode huliganice organizaţiei iniţiată şi condusă de D-l Ilie Lazăr sub patronajul şi oblăduirea directă a D-lui preşedinte Iuliu Maniu, care, deşi dovedită de unele elemente conştiente ca dăunătoare partidului, a fost totuşi menţinută ca atare de către conducerea partidului, în urma sprijinului dat de D-l preşedinte, în scopul de a fi utilizată, ca masă de manevră, uşor de manipulat, în acţiunea de dezbinare a unitaţii muncitoreşti, şi ca sursă directă de elemente de şoc în eventuale acţiuni pe teren.

Cazul organizaţiei tineretului, în special cel universital, asupra căruia, mai ales din contactul din utimul timp căci şi din manifestaţiile tipic huliganice dela 8 Noembrie 1945, întâi şi lo Mai şi lo Noembrie 1946, am ajuns la convingerea că partidul naţional ţărănesc, nu numai că nu s'a preocupat de reeducarea şi formarea acestui tineret în sens democratic, umanist, dar l-a primit aşa cum l-a cules, dintro tradiţie de naţionalism rău înţeles, însufleţit de ură de rasă, din toleranţă de spirit tipic legionar.

Atât în organizaţia muncitorească cât şi organizaţia de tineret studenţesc, intrarea elementelor antidemocratice era nu numai liberă, dar şi căutată, servind tacticei şi metodei în care partidul alunecase.

Menţionaz deasemenea cazul organizaţiei femenine, unde am avut ocazie să constat recrudescenţe rasiale, precum şi cazul conflictelor din sectorul II Negru, unde ma remarcat aceleş caracteristice.

Nu am avut posibilitatea materială să trag singura

..//..

84

000086

consecinţă pentru mine a acestor constatări.

Actul dela 29 Iulie 1947 a rezolvat şi cazul meu de conştiinţă şi a pus capăt şi unor stări de lucru care nu puteau decât dăuna ţării noastre.

Pentru care dau prezenta declaraţie scrisă şi subscrisă de mine.

Bucureşti 7 August 1947.

(ss) Alexandru Bunescu.

B

85

00087

DECLARATIE

Subsemnatul Gheorghe Botez, de profesiune avocat, domiciliat în Dorohoi str.Gr.Ghica, de ani 42, născut în comuna Ibaneşti jud.Dorohoi, din părinţi Dumitru şi Eugenia, asupra activităţii mele în P.N.T., declar următoarele:

M'am înscris în fostul P.N.T., în anul 1928, îndemnat de faptul că la acea dată singurul cu concepţii de stânga în care se putea activa legal era P.N.T. Mi-am format concepţiile politice încă de pe băncile Universităţii din Iaşi, din Revista Viaţa Românească care la acea dată se găsea la Iaşi şi care avea o orientare de stânga, sub conducerea marilor oameni de cultură C.Stere şi mai târziu Gh.Ibrăileanu şi cu colaborarea din acel timp a Dlor L.Pătrăşcanu,Mihai Ralea şi a def.P.Andreica.

In ultimul timp deţineam în P.N.T.,calitatea de şef+de sector.

Până în anul 1945, adică după 23 August 1944 am deţinut funcţiunea de secretar general al organizaţiei P.N.T.Dorohoi, după care am fost înlocuit pentru lipsă de activitate.

Dela 23 August 1944 şi până la 6 Martie 1945, activitatea P.N.T. Dorohoi, a fost f.redusă din cauza că cea mai mare parte din membrii P.N.T.nu se întorsese din refugiu.

Subsemnatul şi vice preşedintele organizaţiei P.N.T. avocatul Gh.Iacobovici, am făcut parte până la 6 Martie 1945 din o comisiune formată din membrii tuturor partidelor ce făceau parte din guvern la acea dată, pentru arestarea foştilor legionari.

Dela 6 Martie 1945 şi până în prezent, am primit instrucţiuni de organizare dela Preşedintele organizaţiei P.N.Ţ.Dorohoi, avocatul Mihai Răutu din Bucureşti, pe care le-am ~~xxxxxxxx~~ consemnat intr'o declaraţie dată anterior.

Iar pentru organizarea tineretului instrucţiuni a primit dela centru, avocatul Alex.Huianiu, preşedintele organizaţiei tineretului din jud.Dorohoi, de care eu nu am cunoştinţă.

Nu ştiu de existenţa altor organizaţiuni în cadrul P.N.Ţ.

ss.G.Botez

./.

decât cele prevăzute în statut.

In luna Martie 1946, sub preşedinţia D-lui Mihai Răutu, preşedintele organizaţiei P.N.T.Dorohoi, a avut loc congresul statutar al P.N.Ţ.,la care au luat parte circa 200 /două sute/ persoane şi când s'au ales forurile statutare ale partidului.

In luna August 1946 s'au convocat Comitetul judeţean, în şedinţa căruia s'au fixat candidaturile pentru alegerile parlamentare.

Intreaga activitate în campania electorală din Dorohoi, a fost susţinută materialiceşte de către avocatul M.Răutu, preşedintele organizaţiei P.N.Ţ.în campania electorală a făcut o intensă propagandă în jud.Dorohoi, sub conducerea directă a preşedintelui tineretului avocat Alex.Huianu, ajutat de tinerii Isăcescu, Diaconescu, Grigorescu Paul,etc.

In luna Decembrie 1946 sau Ian.1947, mi s'a spus de către vicepreşedintele organizaţiei jud.Dorohoi,avocatul Gh.Iacobovici, că s'au primit nişte instrucţiuni pentru o nouă organizare a tineretului P.N.Ţ.,pe cercuri, eu personal nu am văzut aceste instrucţiuni însă din discuţia avută, am fost de părere să nu se facă noua organizare, întrucât din cele relatate am dedus că noua organizare nu avea un caracter prea democrat, totuşi avocatul Alex.Huianu, a început organizarea acestor cercuri, eu însă nu ştiu în ce stadiu s'au făcut şi nici caracterul lor şi instrucţiunile primite, relaţii compleete ar putea da avocatul Alex.Huianu.

Faţă de atitudinea conducerii P.N.Ţ./Maniu/ şi Mihalache/, care în ultimul timp,au întrebuinţat mijloace nedemocratice /dictatoriale/ faţă de partid,întrucât nu au convocat congresul pentru a cere aprobarea pentru politica partidului,cum şi din atitudinea conducerei faţă de marele nostru vecin din Răsărit, faţă de care n'am dus o politică de apropiere, inclusiv a creerii grupului din strainătate format din Gafencu,Tilea, Creţeanu şi alţii care au dus peste hotare o politică dăunătoare ţării,prin memoriile ce s'au prezentat la conferinţa dela Paris, cum şi din incercarea de fugă a grupului Mihalache şi Penescu, care au dezertat dela datorie, lăsând partidul şi membrii lui în voia soartei, căutând aşi salva persoana lor, fapt ce mă determină să dezavuez acţiunea dusă de conducerea

ss.Gh.Botez

87

00089

ss.Gh.Botez

P.N.Ţ. dela 23 August 1944 şi până la dizolvarea partidului, acţiune ce o consider că a fost dăunătoare ţării noastre şi regimului democrat.

Regret că mi-am pierdut cei mai frumoşi ani ai activităţii mele politice, într'o politică sterilă şi negativă, am fost indus în eroare şi au trebuit să vină evenimentele dela 14 Iulie 1947, când am deschis ochii şi am constatat că conducerea P.N.Ţ. ducea ţara noastră la prăpăstie.

Subsemnatul, înţeleg că faţă de structura şi formaţia din tinereţă să mă încadrez de azi înainte într'o organizaţie democrată din B.P.D. şi anume voi solicita înscrierea mea în organizaţia Fr.Plugarilor, dealtfel că subsemnatul nu am admis politica conducerei P.N.Ţ.este că am făcut parte din Comitetul de iniţiere a org.A.R.L.U.S.din oraşul Dorohoi, Comitet ce era format din subsemnatul, avocat Jac.Lewensohn, I.Saiovici, E.Schachter, Alex.Faliboga, etc.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţin şi semnez propriu nesilit de nimeni.

ss.Avocat Gh.Botez

Buc.17 Sept.1947

Declaratie.

Subsemnatul Gheorghe Botez, domiciliat în orașul Dorohoi, de profesiune avocat, de ani 42, declar următoarele:

Am fost până în anul 1945, secretar al organizației Dorohoi, când pentru lipsă de activitate am fost înlocuit cu avocatul Oct. Grigorescu, care în momentul de față este dispărut. Am fost numit 1945 șef de sector și membru în comitet. În această calitate primeam instrucțiuni de Președintele org. Dorohoi, av. Mihai Răutu, care domicilia în București și dela vicepreședintele organizației av. Gh. Iacobovici din Dorohoi. Instrucțiuni scrise am primit în legătură cu intensificarea campaniei electorale din Noembrie 1946, iar verbale constau ~~în două discursuri~~ în discursurile ce se țineau și întrevederile ce le aveam, din care rezulta o politică de ostilitate față de regimul din România. Se deducea aceasta și din atitudinea ziarului Dreptatea.

Față de atitudinea lui Iuliu Maniu, de a avea întrevederi numai cu misiunile engleze și americane, lucru de care am luat cunoștință din ziare, am dedus că conducerea fostului P.N.T. duce o politică unilaterală și contrară intereselor Țării.

În ceea ce privește reforma agrară, fostul P.N.T, a dus o politică de amânare, ~~pentru~~ Botez din cauza unor

Botez

membrii din conducerea partidului care bănuiesc
că aveau interes să nu se voteze această
întrucât ei înşişi erau moşieri - şi această
lege îi prejudicia.
Chemarea legionarilor în partid, făcută de Iuliu Maniu
în anul 1944, primirea lui Comaniciu în partid, precum
şi legăturile cu organizaţia sumanelor negre, pe care
la început nu le-am crezut, dar de care m-am
convins atunci când am aflat că două rude a
lui Maniu, au fost condamnate în acest proces,
m'au convins de orientarea spre fascism a
partidului şi de panta greşită pe care a pornit.
In ceiace priveşte politica externă a fostului P.N.T,
am crezut imediat după 23 August 1944, că conducerea
acestui partid va duce o politică de apropiere faţă de U.R.S.S.
Ulterior însă am luat cunoştinţă din expunerea
ministrului de externe, după întoarcerea sa dela conferinţa
dela Paris, că acolo s'a prezentat un memoriu de către
Gafencu, Tilea, Cretzeanu şi alţii, care a fost de natură
să facă mult rău Ţării, mai ales că el se prezenta
într'un moment când se punea în joc [illegible]
interesele cele mai superioare ale Statului nostru.
La început n'am crezut că acest memoriu a
fost prezentat în numele P.N.T, deoarece domnii
ce l-au prezentat nu erau membrii ai partidului
însă ulterior am aflat că el a fost făcut cu
consimţământul lui Iuliu Maniu. Această
credinţă mi-a fost întărită în ziua de 14 Iulie,
când grupul Mihalache a încercat să fugă
din ţară, şi să ducă o acţiune de răsturnare a
regimului; acţiune care urma să fie susţinută

90

de forte ostile regimului democrat din România ca
și care ar fi produs mari prejudicii Țării, atât din
punct de vedere al prestigiului Țării și a demnității
naționale. In concluzie înfierez cu ultima energie
această politică de tradare a Țarei și a poporului
și Dizolvarea o consider ca un act just și de interes
național.

00092

Prezenta declarație am dat-o și o semnez
nesilit de nimeni.

Rocart Bolizs

27 August 1947.

91

00093

D E C L A R A T I E.
****

Subscrisul GHEORGHE BOTEZ, domiciliat în orașul Dorohoiu, de profesiune avocat, de ani 42, declar următoarele :

Am fost până în anul 1945, secretar al Organizației Dorohoiu, când pentru lipsă de activitate am fost înlocuit cu avocatul Octavian Grigorescu, care în momentul de față este dispărut . Am fost numit în 1945 șef de sector și membru în Comitet . În această calitate primeam instrucțiuni de Președintele Organizației Dorohoiu, av. Mihai Răutu, care domicilia în Bucuresti și dela Vicepreședintele organizației , av. Gheorghe Iacobovici din Dorohoiu. Instrucțiuni scrise am primit în legătură cu intensificarea campaniei electorale din Noembrie 1946, iar verbale constau în discursurile ce se țineau și întrevederile ce le aveam , din care rezulta o politică de ostilitate față de regimul din România . Se deducea aceasta și din atitudinea ziarului "Dreptatea" .

Față de atitudinea lui Iuliu Maniu, de a avea întrevederi numai cu Misiunile Americane și Engleză , lucru de care am luat cunoștiință din ziare , am dedus că, conducerea fostului P. N. T. duce o politică unilaterală și contra intereselor țării .

In ceeace privește reforma agrară , fostul P. N. T., a dus o politică de amânare, din cauza unor membrii din conducerea partidului , care bănuesc că aveau interes să nu se voteze această lege , întrucât ei înșuși erau moșieri și această lege îi prejudicia .

Chemarea legionarilor în partid, făcută de Iuliu Maniu în anul 1944, primirea lui Comaniciu în partid , precum și legăturile cu Organizația "Sumanelor Negre " pe care la început nu le-am crezut, dar de care m'am convins atunci când am aflat că două rude a lui Maniu , au fost condamnate în acest proces, m'am convins de orientarea spre fascism a partidului și de panta greșită pe care a pornit.

In ceeace privește politica externă a fostului P. N. T., am crezut imediat după 23 Aug. 1944, că , conducerea acestui partid va duce o politică de apropiere față de U. R. S. S.

Ulterior însă , am luat cunoștiință din expunerea Ministrului de Externe , după întoarcerea sa dela Conferinta dela Paris" că acolo s'a prezentat un memoriu de către Gafencu, Tilea, Creteanu și alții, care au fost de natură să facă mult rău țării, mai ales că el s'a prezentat într'un moment când se punea în joc interesele cele mai superioare ale Statului nostru .

La început n'am crezut că acest memoriu a fost prezentat în numele P. N. T.-ului, deoarece d-nii ce l-au prezentat nu erau membrii ai partidu-

./.

lui ,însă ulterior am aflat că el, a fost făcut cu consimţământul lui Iuliu Maniu . Această credinţă mi-a fost întărită în ziua de 14 Iulie a.c., când Grupul Mihalache a încercat să fugă din ţară şi să ducă o acţiune de răsturnare a regimului, acţiune care urma să fie susţinută de forţe ostile regimului democrat din România şi care ar fi produs mari prejudicii ţării, atât din punct de vedere al prestigiului ţării şi al demnităţii naţionale. In conluzie, înfierez cu ultima energie această politică de trădare a ţării şi a poporului şi dizolvarea o consider ca un act just şi de interes naţional .

Prezenta declaraţie am dat-o şi o semnez nesilit de nimeni .

ss. Gh. Botez .

27 August 1947.

31 august 1947.
dată în fața [illegible]
Căpitan [illegible]
[illegible]

92

00094

1

Declarație.

Subsemnatul Gheorghe Botez, născut la 22 Aprilie 1905 în comuna Ibănești jud. Dorohoi, fiul lui Dumitru și Eugenia, căsătorit cu Ana născută Corlățeanu, serviciul militar satisfăcut în Reg. 29 Infanterie cu gradul de sergent T.R., de profesiune avocat, domiciliat în Dorohoi str. Grigore Ghica No 52, declar:

Sunt membru în P.N.T. Maniu, din anul 1928.

Am deținut demnitatea de secretar general al organizațiunii județene Dorohoi, până în anul 1945 când am fost înlocuit cu avocatul Oct. Grigorescu când am fost numit șef al sectorului Ibănești Dorohoi și membru în delegația permanentă a organizației Dorohoi.

Președinte al organizației P.N.T. Dorohoi, a fost Dl. Avocat Mihai Râutu din București, iar vicepreședinți Dnii Avocat Gh. Iacobovici, Avocat Panaite Pănăitescu, Prof. N. Ștefan și săteanul Dumitru Bortă, secretar general Avocat Oct. Grigorescu și casier Ing. Virgil Trufin.

După 23 August 1944, când P.N.T. Maniu a recăpătat ființă legală, am rămas nedumerit de schimbul de scrisori care a intervenit între Maniu și Horațiu Comaniciu

G Botez

2

conducătorul elementelor legionare din Țară care în fapt constituia un apel către elementele legionare de a veni în Partid. Acest fapt mi-a reactualizat mai înainte pactul electoral intervenit în anul 1937 între Iuliu Maniu în calitate de Președinte al P.N.Ț. și Corneliu Zelea Codreanu în calitate de șef al mișcării legionare, și în acest moment mi-am făcut convingerea că Iuliu Maniu nu merge pe linia adevăratei democrații și caută să conducă Partidul pe o pantă periculoasă.

Prin anul 1946, în organizația județeană Dorohoi s'au inscris Pr. Aurel Constantinescu din orașul Dorohoi fost membru activ în mișcarea legionară și avocatul Alex. Teodoru din Dorohoi fost membru al Partidului naț. creștin (cuzist), amblii în toate ocaziunile aveau o atitudine ostilă populației evreiești lucrând pentru determinarea unui curent antisemit.

Prin luna Ianuarie 1947, am fost informat de către șeful tineretului P.N.Ț. Dorohoi, avocatul Alex. Hniianu că dela secretariatul general al P.N.Ț. din București s'au primit instrucțiuni pentru o nouă organizare a tineretului și anume pe cercuri. Eu personal nu am citit aceste instrucțiuni, însă din relațiile obținute dela A. Hniianu, am dedus că această nouă organizație a tineretului nu are un caracter democratic și l-am sfătuit să nu pună în practică noua organizare, totuși după câte știu t

Botez.

informat în unele comune din jud. Hotinului, au luat ființă aceste cercuri.

În general instrucțiunile privitoare la organizare, erau trimise de conducerea centrală, d-lui Avocat M. Iacobovici vicepreședinte prim, iar instrucțiunile asupra liniei partidului se comunicau verbal d-lui N. Răuțu care locuia la București și care după câte sunt informat avea des contact cu conducerea Partidului.

În concluzie, socotesc că d-l Iuliu Maniu și ceilalți fruntași din conducerea centrală, nu au ținut seamă de realitățile politice actuale, au permis infiltrarea și activitatea elementelor de dreapta în partid ceiace a schimbat complect caracterul democrat al partidului, creind în partid un curent antisemit și antidemocratic.

Personal declar că mă desolidarizez de această politică și o dezaprob cu ultima energie, considerând-o dăunătoare intereselor poporului, urmând ca acei cari au imprimat acest caracter politicei P.N.Ț. să aibă toată răspunderea.

Aceasta îmi este declarația
semnez propriu-

Avant G. Bulez

95

Declarație

Subsemnatul Gh. Boțez, avocat, domiciliat în orașul Dorohoi str. Gr. Ghica № 52, de ani 42, condamnat nu am mai fost, declar următoarele:

Fac parte din fostul partid național Țărănesc, din anul 1928. Am deținut funcțiunea de secretar general a organizației din jud. Dorohoi, până în anul 1945, când am fost înlocuit pentru lipsă de activitate. Organizația P.N.T. din județul Dorohoi era formată din 10 sectoare, fiecare cu câte un șef de sector. Ca forumuri statutare avea: congresul, comitetul județean și delegația permanentă. După 23 August 1944, congresul s'a convocat o singură dată în luna Martie 1946, când a ales celelalte forumuri statutare, adică comitetul și delegația permanentă. Aceste din urmă două forumuri au fost convocate în vara anului 1946, când s'au fixat candidaturile.

În ceia ce privește acțiunea fostului P.N.T., mai ales referitor la atitudinea acestui partid față de U.R.S.S., conducerea acestui partid, cred că a avut o atitudine ostilă marelui nostru vecin dela Răsărit. Convingerea aceasta mi-am făcut-o atunci când am luat cunoștință din ziare și din declarațiile D-lui ministru de externe, când s'a întors dela conferința păcii, că la Paris un cuplu

format din Gafencu, Tilea, Creteanu și alții, au prezentat un memoriu la conferința păcei, care a fost de natură să ne facă o situație grea la conferință. La început am crezut că acest memoriu n'a fost depus în numele P.N.Ț, deoarece acești domni nu făceau parte din P.N.Ț. Ulterior însă am aflat că acest memoriu a fost depus la conferința păcei cu asentimentul lui Iuliu Maniu. Convingerea mi-a fost întărită că în adevăr fostul P.N.Ț. (conducerea lui) duce o politică ostilă U.R.S.S, în momentul când am luat cunoștință de încercarea de fugă a lui I. Mihalache ș.a. ceilalți.

Socot atât acțiunea dela Paris cât și încercarea de fugă a grupului Mihalache, ca acțiuni dăunătoare Țărei noastre, ele fiind acțiuni antipatriotice și antinaționale și deci le dezaprob cu ultima energie.

Drept care dau prezenta declarație

G. Botez

21 Aug. 1947.

96

00098

Declaratie.

Subsemnatul Pr. Băişanu Zamfir din Com. Dănic. Mori, jud. Vâlcea, născut în ziua 14 Aprilie, 1898, în Com. Băişoi, jud. Argeş, declar următoarele:

Îmi mențin în totul declarația dată în ziua de 30 Aug. 1947, ne mai având nimic de adăogat.

Menționez că dela începutul anului 1946, sunt membru al partidului Național Țărănesc al dlui Anton Alexandrescu, motivele plecării mele din P.N.T. Maniu fiind următoarele:

1). Ramura plecată cu dnul Anton Alexandrescu mi s'a părut mai apropiată vederilor mele, fiind mai progresistă.

2). Nu mi s'a părut oportună prietenia partidului P.N.T. Maniu cu partidul Național liberal Brătianu.

3). La ramura Anton Alexandrescu au aderat cei mai buni prieteni ai mei, în frunte cu actualul I.P.S. Iustinian, vicar al țării pe atunci președinte al organizației județene.

Pr. Băişanu

În calitate de fost membru al P.N.Ţ.
Maniu, desavuez acţiunea întreprinsă
de Iuliu Maniu şi conducerea P.N.Ţ. care
a fost potrivnică intereselor ţării.
Declar, susţin şi semnez propriu.

Pr. Zamfir Bârsan
Com. Ocnele Mari, Jud. Vâlcea

20 Septemvrie 1947

15

97

30.VIII.1947

Dată în fața noastră

2099

Chestor

[illegible]

Declarație.

Subsemnatul Pr. Băișan Zamfir din com. Ocnele Mari, jud. Vâlcea, căsătorit, având doi copii, în etate de 49 ani, judecat sau condamnat nu am fost, declar următoarele:

Am fost simpatizant al partidului național țărănesc din anul 1922, când eram student, pe motivul că acest partid mi se părea că are un program democrat, în opoziție cu partidul liberal și cu mișcarea legionară – antisemită –, care prin felul cum se manifesta, îmi părea odioasă. Formal m'am înscris în acest partid în anul 1927, ca simplu membru.

În anul 1932 am fost președinte al comisiei interimare a com. Ocnele-Mari, timp de 6 luni.

Cam pe la începutul anului 1946, după ce numitul partid s'a scindat în două, o parte intrând în B.P.D. cu domnul Anton Alexandrescu, m'am alăturat acesteia din urmă, unde aveam cele mai multe legături de prietenie și care mi se părea că merge pe drumul cel mai drept spre democrație.

Pr. Băișan.

Ca membru în acest partid, am căutat să dovedesc cetățenilor că lipsurile de care sufereau nu se datorau guvernului, ci erau urmarea unui război dezastros, pe care țara l-a dus, fiind târâtă fără voia ei.

In al doilea rând, când s'a ținut adunarea generală a cooperativei locale, cerându-mi-se de președintele cooperativei, care este și președintele organizației locale a P.N.Ț. Anton Alexandrescu, precum și de primarul local, care este și președintele organizației locale a P.C.R. să le dau concursul pentru a fi aleasă lista oficială, le-am dat concursul cerut – neprecupețit – alegându-se în întregime lista propusă, fără ca eu să-mi revendic vreo pretenție sau să-mi arăt dorința de vreo satisfacție.

In liniile generale consider că partidul național țărănesc maniist nu a mers pe linia intereselor superioare ale neamului și că fuga încercată la Tămădău a fost un act de lașitate și de trădare, pecetluind în felul acesta, în ochii tuturor, activitatea injustă și antinațională a acestui partid.

De altfel, chiar pentru aceste motive, am părăsit de mult acea organizație și m'am alăturat blocului guvernamental. In felul acesta mă consider desolidarizat de activitatea lor.

Aceasta declar, susțin și semnez.

Pr. I. Zărescu, Com. Vânăt. ..., Vâlcea.

100

~~00102~~

Declarație

Subsemnatul Dr. Nicolae Căliman, cu domiciliul în Brașov str. Avr[illegible] 7, în etate de 6[illegible] ani, de profesie medic [illegible]:

Sunt de 36 ani în P.N.Ț. Nu m'am considerat niciodată un om politic, deoarece am fost de 20 ani președintele Astrei culturale și al medicilor din Brașov și astfel nu-mi puteam permite o activitate politică. Deci nici n'am primit niciodată nici o însărcinare politică. La ultimele alegeri în partid am fost vicepreședinte al organizației Brașov, unul din cei trei și așteptam congresul organizației, care trebuia să se țină în Februarie 1947, ca să ies cu totul din viața politică. Partidul în județul Brașov n'a activat din 1938-1944 Aug. 23, fiind desființat. Atunci s'a activat din Septemvrie 1944 până în Februarie 1945. După această dată ne mai având sediu, n'a mai desvoltat-

[signature]

nici o activitate.

Fuga lui Mihalache și a grupului său în partid n'a fost cunoscută. Eu am cunoscut-o numai dela Radio și din Comunicatul Ministerului de interne. Nu o aprob și mă desolidarizez de ea, deoarece nu înțeleg ca un conducător să-și părăsească poporul său.

Acțiunea Tilea-Gafencu îmi este cunoscută din ziare. Dacă această acțiune s'a făcut la îndemnul conducerii partidului, o desaprob și mă desolidarizez de ea, deoarece eu văd redresarea Țării noastre numai prin puteri proprii și înțeleg că dacă Țara noastră ar avea nevoie de ajutor străin, aceasta să se ceară dela toți prietenii și aliații noștri și în primul rând dela puternica vecină a noastră Uniunea Sovietică.

Drept care dau prezenta declarație azi la 22 August 1947

[signature]

@.

M

22.8 [illegible]

Date cu fata [illegible]

00103

Declaratie.

Subsemnatul Cristian Marin născut în anul 1896
luna Septembrie ziua 27. în com. Ludești jud Dâmbovița
fiul lui Mihai + și al Stanca + căsătorit cu Maria de
profesie casnică de religie ortodoxă de naționalitate română
Serviciul militar satisfăcut la unitatea Reg. 3 Sta # 22
cu gradul Sergent T.R. bacă a suferit condamnări și pentru
ce anume nu. cu ultimul domiciliu în Bucuresti Strada
Mihai Spătaru N 18. Colentina, declar următoarele;
Nu recunosc vina care mi se aduce de a fi membru
al Partidului național Țărănesc.
N'am fost niciodată membru al acestui partid nici cel
putin simpatizant.
Nu puteam să mă regimentez intrun'n partid
cu caracter fascist și anti democratic.
Partidul Național Țărănesc la 23 Aug 1944 avea ocazia
să colaboreze cu celelalte partide cu adevărat democrate
insă nu a făcut-o, din contra sa situat în fruntea tutror
reacționarilor din țară făcând obstrucție tuturor
realizărilor democrate ale guvernului.
programul pe baza căruia sa prezentat în fața alegătorilor
u a negat
în tot seama moșierilor burghezilor capitaliști opunându-se chiar exproprierilor
și împroprietărirea
țăranilor săraci și lipsiți de ultimul petec de pământ.
Un partid care critică și calomniază fără nici un
scrupul ori ce realizări și înfaptuire în folosul maselor
largi muncitoare. pe deoparte pe de altă parte atacând
națiunile conlocuitoare nedeosebindu-se cu nimic de
guvernele legionare de după 1940. și inițiind o acțiune
antirasială nu poate să fie agreiat și simpatizat
de cetățenii de bună-credință.
de acia ținând seama de cele arătate mai sus.

M Cristian

la care pot să mai adaog că Partidul Naţional Ţărănesc a dus întotdeauna o propagandă antisovietică punând în joc chiar independenţa ţării prin aceia că în repetate rânduri a făcut cereri şi memorii adresate unor puteri din apus prin care solicita interventia în afacerile interne ale ţării, ceia ce contravine cu totul vederilor mele Politice, nu mă puteam înregimenta într-un asemenea Partid.

Totuşi ca ori ce cetăţean conştient sa pus şi pentru mine problema dacă pot să fac parte dintr-un partid politic sau nu şi cel mai apropiat de vederile mele este Partidul d-lui Gh Tatărescu.

Prin luna Decemvrie 1945 am cerut şi mi sa aprobat înscrierea în acest Partid ca membru al circ. 17. condusă de d-l. Dr. Gorunea.

Faţă cu cele arătate mai sus cred că s-a făcut o eroare cu mine considerându-mă ca membru al Partidului Naţional Ţărănesc motiv pentru care am fost ridicat şi reţinut.

Ca membru al unui partid guvernamental vă rog să mi se revizuiască situatia şi să fiu pus liber.

Drept pentru care dau prezenta de care o sustin şi semnez propriu.

[signature]
20/8/947.

22 Aug. 1947.

102

~~00104~~

Declaratie

Subsemnatul Cristian Marin Functionar la STB, cu domiciliu in Bucuresti strada Mihai Spătaru #18 Sustin cu totul declaratia anterioara cu urmatoarea completare.

Nu stiu carei imprejurari se datoreste învinuirea care mi se aduce că aşi fi activat si ca aş fi membru in P.N.T. Maniu.

Declar si sustin că nu am activat nici odata sub nici o forma si nici nu am fost inscris in P.N.T Maniu. Cred că acuzele ce mi sau adus sunt provenite probabil in urma vreunui denunt dusmanos si fără nici un temeiu.

Eu in luna Decembrie 1945 am cerut si mi sa aprobat inscrierea in Partidul P.N.L Gh Tătărescu unde figurez si activez de atunci pana in prezent.

Nu mă simt cu nimic vinovat si nu stiu să mai dau nici o relatie in cauză.

Aceasta îmi este declaratia pe care o sustin si semnez propriu.

16 Sept 1947. [signature]

103

20.IX.947.
Dată în fața noastră.
Comisar Șef
I. I. Popescu

~~90~~ 105

Declarație.

Subsemnatul Chiriac Ioan, inginer din București Str. D No. 53 Cart. CFR Steaua:

Imi mențin declarațiile date în filele de 21 și 25 August 1947 la care nu mai am nimic de adăugat.

Precizez că dela începutul anului 1947 nu am mai depus nicio activitate și m'am ocupat numai cu studiile, ca să-mi pot lua diploma de inginer.

Declar și semnez propriu

Chiriac Ioan

20 IX 947.

1014 21.8 [signature]
Date în fața noastră
[signature]
00106

Declarație –

Subsemnatul Chiriac Ioan născut în anul 1921 luna Ianuarie ziua 8 în comuna Iași Jud. Iași, fiul lui Romulus și al Octaviei căsătorit Maria Diamandescu, de profesie I.I. inginer de religie ortodoxă, de naționalitate română serviciul militar satisfăcut la unitatea „Secția de pregătire militară" a Școlii Politehnice - București cu gradul de elev - sergent, n'am fost condamnat pentru niciun fapt penal cu ultimul domiciliu Str D No 53 Cart. CFR Steaua, declar următoarele:

Am fost înscris în Partidul Național Țărănesc dela începutul anului 1946, ocupând loc în contextul Circ. 36

În cadrul P.N.Ț. mai funcționează ca organizațiuni separate cu conducere independentă organizația muncitorească și organizația tineretului. Prima organizație a fost condusă de Dr Ilie Lazăr până la dispariția lui când a fost înlocuit cu Georoceanu iar organizația tineretului cu conducere separată depindea direct de Secretariatul General al Partidului - respectiv de Niculae Penescu.

Pentru încadrarea acestor două organizațiuni conducerile respective au transmis prin șefii de sectoare dispozițiuni ca pentru toți

Chiriac Ioan

muncitori înscriși în cadrele circumscripțiilor
să se înainteze tabele la centru iar ei să fie
îndrumați la Clubul Central din Str. Clemenceau
pentru a lua contact cu conducerea respectivă
lucru ceeace s'a și făcut. Deasemenea în ceeace
privește tineretul am primit instrucțiuni
ca să-i considerăm pe toți cei până la
vârsta de 27 ani inclusiv, apoi s'a scăzut
până la vârsta de 21 ani -
În urma acestor instrucțiuni Circ. 36 PNȚ a înaintat
tabele cu circa 40 muncitori și tabele cu 20 tineri -
Acest sistem de organizare nu convenea circum-
scripțiilor pentru care motiv s'au iscat discu-
ții și nemulțumiri din partea sectoarelor
deoarece nimeni nu-și-a dat seama care
este scopul urmărit în înființarea acestor
organizațiuni, la început -
Puțin timp după aceea însă, când s'a
constatat că, conducerea organizațiunii munci-
torești din cadrul partidului au organizat
nuclee în diferitele fabrici și întreprinderi
din Capitală pe de o parte și când cu ocazia
manifestațiilor de stradă în ziua de 8 Noembrie
1945 și ulterior ne-am dat seama și noi
că conducerea centrală urmărea respectiv
spargerea unității muncitorești din fabrici
iar cu tineretul posibilitatea de a avea
o masă de manevră ușor de manipula-
în diferitele acțiuni de teren inițiate
de conducerea centrală -
Cu privire la activitatea Circ. 36 P.N.Ț. și
a mea personală în această circumscripție

Olimac R Ioan

4

pe tot timpul cât am fost membru declar că s'a mărginit la o activitate de organizare a circumscripției care împreună cu celelalte circumscripții ale partidului din sectorul rosu, prin plecarea Dlui Comarovski și prietenii săi politici, organizația P.N.Ț. din acest sector era complect desorientată. Deaceea primisem instrucțiuni dela organizația Centrală să pornim pe teren și în cel mai scurt timp să organizăm circumscripțiile respective.

După organizarea circumscripției conform dispozițiunilor primite dela șeful sectorului av. Ion Marinache am căutat în vederea alegerilor din Noembrie 1946 prin propaganda dela om la om să câștigăm câți mai mulți membri și simpatizanți pentru ca bătălia alegerilor să fie câștigată de opoziție în fruntea căreia se situa P.N.Ț.

In ziua alegerilor am luat parte ca delegat al partidului la Secția 124 unde alegerile au decurs în perfectă liniște și legalitate.

După data alegerilor, văzând că guvernul a luat o majoritate zdrobitoare eu nu am mai depus nicio activitate și ca urmare am fost exclus din P.N.Ț., excludere care a apărut chiar în ziarul Dreptatea în ziua de 1 sau 2 Martie 1947.

In timpul celui un an și ceva cât am stat în P.N.Ț. am luat parte la câteva adunări de comitete la care au participat și delegați din partea sectorului.

Chinac Ioan

La unia sau două din ele a participat și av. Ion Marinache șeful sectorului IV Roșu care în discuțiile sale pe lângă chestiuni privind organizarea Partidului a criticat violent politica guvernului, în deosebi legile economice.
Deasemenea av. Ion Marinache ca și av. Ion Ștă secretarul general al sect. IV Roșu în discuțiunile lor arătau că situația grea economică din țara noastră se datorește faptului că tot disponibilul guvernul îl dirijează spre U.R.S.S. în cadrul executării convenției de armistițiu și pentru întreținerea celor câteva sute de mii de soldați sovietici aflați în țară ca trupe de ocupație.
Tot acești delegați ai centrului mai spuneau că diferitele delegații ale guvernului care au mers la Moscova pentru încheerea convențiilor economice n'au realizat nimic însă au venit cu instrucțiuni cu privire la politica internă și măsuri contra partidelor de opoziție.
Deasemenea mai arătau că în politica internă se amestecă foarte mult evreii contribuind în mare măsură la prigoana dusă de autorități contra membrilor P.N.Ț., deși acest partid i-a ajutat foarte mult în timpul guvernărilor legionaro-antonesciene.

Drept pentru care dau prezenta scrisă și semnată propriu -

Climac Ivan

21 August 1947 -

25-8 PA

Date în fața noastră

106

Cab. 00108

Declaratie.

Subsemnatul Chiriac Ioan născut în anul 1921 luna Ianuarie ziua 8 în com. Iași Jud. Iași căsătorit cu Maria Diamandescu de profesie I.[illegible] inginer de religie ortodoxă de naționalitate română cu serviciul militar satisfăcut la Secție de pregătire militară a Politechnicei din București cu gradul de elev sergent, n'am suferit nici o condamnare cu ultimul domiciliu în Str. D No. 53 Cart. CFR Steaua în ceeace privește activitatea P.N.Ț la care am participat direct sau indirect cunosc următoarele:

Am fost înscris în P.N.Ț la începutul anului 1946 ocupând funcția de secretar al Circ. 36 - [illegible]

M'am înregimentat în P.N.Ț pentrucă fiind cu fragul terminării Politechnicei mi se promisese de către avocatul Ion Mariache șeful sectorului IV Rosu căruia i-am fost prezentat că imediat ce vine la putere îmi va da și mie un serviciu corespunzător cu pregătirea mea - Am fost repede convins pentrucă băiat sărac cășătorit și cu un copil mic promisiunea îmi surâdea - Putini după înscrierea mea căutând să mă inițiez și eu de activitatea, programul și linia pe care o urma PNT precum și perspectivele de viitor ale acestui partid mi-am dat seama că m'am păcălit pentrucă P.N.Ț nu ținea seama în politica pe care o ducea să este departe de programul sau cu care totdeauna s'a prezentat în fața alegătorilor pe de o parte iar pe de altă parte că ceva s'a schimbat în țara asta, pentrucă P.N.Ț în loc să colaboreze sincer și loial cu celelalte două partide democrate din contra cot la cot cu P.N.L împotriva lor ca apoi partid [illegible] ia poziție

Chiriac R. Ioan

~~sa ajo~~ datorită combativității elementelor care
compun acest partid cât mai ales prin abili-
tatea politica a conducerii liberale P.N.T este
impus și plasat în fruntea forțelor reacționare
din țară-
În acest scop P.N.T se plasează pe linia rezistenței
și când opoziție oricăror realizări democratice,
mergând până acolo că s'a opus și criticat ex-
propierea moșierilor burghezo-capitaliste și împroprie-
tărirea țăranilor nevoiași și lipsiți de ultimul
petic de pământ, trădând astfel masele țărănești
însăși pentru apărarea drepturilor cărora tot-
deauna a pretins că luptă și că există ca partid
Prin propaganda scrisă în presa de partid ca
și prin propaganda dusă dela om la om, condu-
cerea partidului ridică tema naționalismului
șovin la rangul de principiu în educația ma-
selor, utilizând pentru aceasta atacuri camuflate
câte odată chiar directe împotriva naționalităților
conlocuitoare și împotriva democrațiilor din țările
vecine-
Partidul Național Țărănesc luptă deschis împotriva
claselor muncitoare pentru că circumscripțiile primesc
instrucțiuni verbale dela șefii de sectoare
respectiv circumscripția mea primește instrucțiuni
dela av. Ion Marinache șeful Sect. II Roșu
care ne spunea că din ordinul d-lui Ilie
Lazăr care la rândul lui are aprobarea condu-
cerii centrale ~~care~~ la respectiv a d-lui Maniu
de a forma o secție muncitorească să înaintăm
tabele de toți muncitorii înscriși în circumscripții
pentru a fi organizați separat-
Prin această organizație muncitorească se urmărea
să se organizeze în întreprinderile mari din
Capitală, din împrejurimile Capitalei ca și din
țară nuclee țărăniste cu scopul de a sparge
unitatea muncitorească reprezentată de cele

Chirinac R. Ioan

~~107~~ 0109

două partide cu adevărat democrate cum a fost cazul dela Malaxa, ASAM, etc –
Paralel cu secție muncitorească în cadrul partidului s'a format și o secție a tineretului dependinte direct de Secretariatul General al Partidului, respectiv de dl N. Penescu.
In acest scop dl N. Penescu secretarul general așa cum ne-a comunicat într'o ședință pe Culoare de Marinache ne-a cerut să întocmim de îndată tabele de toți tinerii până la 21 de ani pe care să-i îndrumăm la Clubul Central din Str. Clemenceau pentru a fi organizați separat, formând secția tineretului –
Acest tineret în loc să fie educat în sens democratic a fost format cu o tradiție de naționalism rău înțeles însuflețit de ura de rasă, de intoleranță și de spirit tipic legionar cu scopul de a fi utilizat ca masă de manevră în acțiunile de teren așa cum au fost manifestațiile de stradă din 8 Noembrie 1945 din 10 Mai 1946 etc –
Cu ocazia unei ședințe a tuturor comitetelor de circumscripție dela Clubul Culorii din Calea Griviței 303 avocatul Ion Marinache și av. Ion Iță secretarul general al Culorii în discursurile lor pe lângă altele au arătat că P.C.R și guvernul Dr. Petru Groza caută să înfometeze populația pentru că cerealele sunt dirijate peste Prut, Rusia fiind bântuită de o secetă mai puternică decât la noi în țară, sub masca executării convenției de armistițiu pe de o parte iar pe de altă parte trebuind să întreținem în interior armata de ocupație.
Tot cu această ocazie av. Ion Marinache ne-a arătat

Chiriac R. Ioan

că diferitele delegații ministeriale care au mers la Moscova n'au realizat nimic, în schimb au venit cu instrucțiuni cu privire la politica internă a țării, instrucțiuni pe care le execută și cu concursul evreilor care se amestecă prea mult în conducerea treburilor statului, cu tendințe vădit ostile contra P.N.Ț. deși aceștia au fost foarte mult ajutați în timpul guvernărilor dictatoriale de după 1940 –

Sesizat de acest drum pe cât de greșit pe atât de periculos pentru țară am căutat cât mi-a fost în putință să influențez și să atrag atenția conducerii în nenumărate rânduri asupra greșelilor de ordin ideologic și că politica preconizată este nefastă țării arătând gravele consecințe ce eventual pot decurge din această situație –

Apelul meu pe lângă conducerea sectorului și apoi mai departe probabil datorită clicii din jurul conducerii centrale n'a avut niciun rezultat și atunci m'am hotărât să nu mai depun nicio activitate ceeace am și făcut iar în jurul datei de 1 Martie 1947 am fost și exclus din partid, după cum se poate vedea și din ziarul Dreptatea –

Drept pentru care dau prezenta declarație pe care o susțin și semnez propriu –

Chiriac R. Ioan

25 August 1947 –

Carioran Ilie

MO 00112

Declaratie

Subsemnatul Carioran Ilie, de profesiune avocat domiciliat în Caransebeș, Jud. Severin, în etate de 34 ani, divorțat cu un copil declar următoarele:

Sunt înscris în P.N.T din anul 1944 în organizația orașului Caransebeș unde în anul 1946 am fost secretarul organizației. Orașul nostru fiind la o distanță de centru județului nu am avut nici o posibilitate de informații și legături. Activitate foarte redusă fără nici un fel de directive.

După alegeri am demisionat din partid iar de atunci nu am mai avut nici un fel de activitate.

Susțin și semnez.

22 August 1947

Ilie Carioran

Ciumașu Samoilă

00113

Declarație.

Subsemnatul Ciumașu Samoilă de 54 ani, domiciliat în Orăștie, jud. Hunedoara, str. Unirii nr 31. de profesie profesor, declar următoarele:

Sunt membru al partidului Naț. Țăr. din tinerețe, întrucât noi ardelenii socoteam că, part. N.Ț. este partidul în care ni trebuie să activăm. Ocupam în partid funcțiunea de preș. de onoare după 1 Martie 1946.- In această calitate n'am avut rol de conducere activă. Am auzit de acțiunea dusă de Dr Maniu, dar din cauza multiplelor ocupațiuni și a muncii pentru susținerea familiei și a părinților bătrâni, n'am dat nici atenție și nici nu m'a angajat, neavând cunoștință de ea, decât foarte puțin.

Drept ce am dat prezenta declarație.

23 Aug. 1947

Samoilă Ciumașu

00114

Declaraţie

Subsemnatul Czimian Samoilă, de 57 ani, preot, născut în comuna (Orăştie,) Beriu jud. Hunedoara, fiul lui Ioan † şi Maria, serv. militar ca preot reg. C.R. Hunedoara, cu ultimul domiciliu în com. Orăştie, str. Luminii nr 3, condamnat nu am fost, declar următoarele:

Asupra declaraţiei date în seria de 28 Aug. 1947, nu mai am de adăugat nimic şi o menţin în totul.

De asemenea ţin să adaug şi de astă dată ~~că~~ de acţiunea partidului N.Ţ. cât şi de conducerea acestui partid, pentru actele săvârşite împotriva intereselor ţării.-

Aceasta îmi este declaraţia pe care o semnez.

Bucureşti 20. Sept. 1947

Samoilă Czimian

22 113

28.VIII.947
Dată în fața noastră
[illegible] 116

Declarație.

Subsemnatul Ciurmaciu Iacob, de 54 ani, profesor, de fel din com. Berini jud. Hunedoara, fiul lui Ioan † și [illegible] Serv. militar ca preot rez. C.R. Hunedoara, cu ultimul domiciliu în com. Orăștie, str. Unirii nr 31, condamnat nu am fost și declar următoarele:

Sunt membru al part. P.N.Ț. din fragedă copilărie, când vedeam și cunoșteam lupta conducătorilor români, ce o purtau pentru drepturile și aspirațiunile ardelenilor și a tuturor românilor. Prin P.N.Ț. credeam, că se va menținea și prospera în țara românească, o activitate de consolidare internă și externă, într-un spirit democratic, cu respectul drepturilor și a libertății tuturor cetățenilor.

Conducerea locală a organizației P.N.Ț. Orăștie o avea Dr Mircea Vlad, secretar fiind Dr Nic. Mihărțan, care nu știu ce îndrumări primeau, dar activitatea dintre era din cele mai slabe. În partid se învârtea în ultimul timp și elemente legionare, din care menționez pe numitul Bălan.

Fiindcă de atunci nu s-au ținut întruniri, decât ședinți și un congres județean, la care a vorbit Em. Ghiță Pop și Ilie Lazăr, care au vorbit despre înfrățirea [illegible] și s-a polemizat adăugându-se acuzații guvernului și în special Dr. Petru Groza.

Nu înțeleg nici clar motivele pentru care partidul n-a reușit în alegeri, dar cred că datorită actelor de guvernământ din trecut prin nerespectarea angajamentelor luate.

114

0011

Fiind activitatea partidului slabă și cum subsemnatul nu aveam timpul necesar de a mă documenta asupra atitudinii din ultimul timp al P.N.T. Maniu, m'am scârbit și am dezaprobat atât partidul cât și pe conducători, în urma acțiunii acestora prin înființarea gărzilor Maniu, tinerele negre, organizația T, [illegible] românii, precum și facerea memoriilor și acțiunea dusă de Titea, Gafencu și alții în străinătate, și care acțiune după cum a reeșit din presă tindea la aservirea țării noastre intereselor unor puteri străine. Cele de mai sus precum și acțiunea dusă de P.N.T. împreună cu d-l Maniu de solidarizare și încurajare a dictaturii antonesciene au pus partidul și conducătorii săi în poziția de [illegible], fapte de care subsemnatul m'am desolidarizat încă de mai mult timp și care m'au determinat ca să mă înscriu dela început în Arlus și mai târziu în P.N.P.

Menționez că și soția mea este înscrisă în apărarea patriotică.

Declar susțin și semnez.

București 28 Aug. 1947

[illegible]

115

Cismașu Octavian

M6

00118

Declarație

Subsemnatul Cismaș Octavian de ani 58, de profesie notar public, domiciliat în Petroșeni jud. Hunedoara, declar următoarele:

N'am fost înscris niciodată în P.N.Ţ. dar cu orice ocazie, [illegible] [illegible] în [illegible] parte din el. Nu am plătit niciodată contribuție. Activitatea partidului era legală și nu știu de nici o acțiune subversivă de a partidului. Susțin și semnez.

23. Aug. 1947.

Octav. Cismaș

Cișmaș D.

117 27.VIII.947

Declarație

Subsemnatul Dionisie Cișmaș notar public născut în anul 1888 în comuna Orași jud. Turda fiul lui Adrian și Maria, căsătorit, cetățean român; domiciliat în Petroșeni jud. Hunedoara, declar următoarele:

Am urmat studiile universitare în Cluj, la facultatea de drept, luând doctoratul în drept în anul 1912, am profesat ca avocat stagiar până în 1914 în Târnăveni. Dela această dată am fost mobilizat în armata austro-ungară, terminând războiul cu grad de căpitan și invalid. După război am fost numit prim-pretor în Iernut-Târnava Mică. Din anul 1919 m'am stabilit ca avocat în comuna Ocna-Mureș jud. Alba până în anul 1933. În calitatea mea de avocat, eram înscris în partidul național român din anul 1919 până în anul 1920 când prin fuziune a devenit part. nat. țărănesc Maniu. Președinte al org. de plasă era avocatul Dr. Ionel Ribea. În anul 1933 sub regimul național țăr. Maniu, am fost numit notar public în Târnăveni. În această calitate am funcționat aici până în anul 1946 luna Iunie. În timpul

Dion. Cișmaș

când funcţionam ca notar la Târnăveni;
m'a vizitat pres. org. ţărăniste de Târna-
va Mică Augustin Popa. Pe dl Maniu
l'am cunoscut pe timpul când eram
avocat stagiar, prin dl Romulus Boilă,
care îmi era şef în profesiune,
eu fiind secretarul său şi dânsul fiind
avocat în Târnăveni. În 1922, stabilindu-
mă ca avocat în Ocna-Mureş, am
cunoscut pe dl Ionică Grigore, care
m'a chemat şi la alegerile unde în-
tai candida în Ocna-Mureş, l'am
cunoscut şi pe dl Mihalache. In
anul 1946 am fost mutat ca notar
public la Petroşeni, funcţionând
până la data de 25 Iulie 1947, când
am fost arestat. Pe timpul alegeri-
lor din Noemvrie 1946, eram unul
din cei patru vicepreşedinţi ai judeţ-
ului Tr. Mică. În această calitate,
primeam manifeste pe care
le distribuiam în plasă. Menţionez că
dat indicaţiuni şi instrucţiuni pentru
reuşita partidului în alegeri. Activita-
tea atât înainte de 23 August 1944,
cât şi după, n'am avut în partid şi
nici activitate politică niciodată!
Intr'o discuţie cu un membru al partidului
din Deva, anume Lucaciu, în timp ce
veneam în 1946 spre Petroşeni, mi l'a
indicat ca pres. al org. P.N.Ţ. l'am
din Petroşeni pe dl Alec David, pe
care nu l'am cunoscut decât la 25
Iulie 1947 la poliţia din Petroşeni.-

Dr. [illegible]

Pe tot timpul cât am făcut parte din P.N.T. Maniu, personal am observat, că nu a avut o ideologie elaborată în amănunte deci bine cunoscută de mase. De asemenea organizarea membrilor P.N.T. Maniu nu era sistematică, în sensul, că membrii partidului nu erau prinşi în evidenţă şi nici în curent cu directivele din centru. – Masele largi nu cunoşteau în amănunte politica lui Iuliu Maniu. Personal nu am luat parte niciodată la şedinţele comitetului central al partidului şi deci nu ştiu ce se discuta acolo. Este adevărat, că în P.N.T. Maniu, puteau intra orice cetăţeni, fără anumite condiţiuni. Acest partid nu şi-a realizat programul niciodată. După câte ştiu, în programul său era mai mult îmbunătăţirea situaţiei ţărăneşti. Recunosc, că realizări pentru popor nu a făcut P.N.T. Maniu. Din ziare am citit despre încercarea de părăsire a ţării a lui Mihalache, Penescu şi alţii, eu personal am reprobat această acţiune şi cred că şi alţi membri ai partidului la fel ca mine. Nu a avut nici un rost această dezertare din ţară a fruntaşilor manişti şi poate fi considerată o trădare a intereselor româneşti.

Declar şi semnez.

27 August 1947 Ion. [illegible]

Copie

Declarație

Subsemnatul Dr. Honoriu Cișmaș, notar public, născut în anul 1888, în Com. Oroia Jud. Turda, fiul lui Adrian și Maria, căsătorit, cet. român, domiciliat în Petroșani Jud. Hunedoara, declar următoarele:

Am urmat studiile universitare în Cluj, la facultatea de drept. Luând doctoratul în drept în anul 1912, am profesat ca advocat stagiar, până în 1914, în Târnăveni. Dela această dată, am fost înrolat în armata austro-ungară, terminând războiul cu gradul de căpitan și invalid. După război am fost numit prim-pretor, în Gherm, Iernut-Tr. Mică. Din anul 1919, m'am stabilit ca avocat în Com. Ocna Mureș, Jud. Alba, până în anul 1933. În calitatea mea de avocat eram înscris în partidul național român, din anul 1919 până în anul 1920, când prin fuziune a devenit Partidul Național Țărănesc - Maniu. Președinte al organizației de plasă era avocatul Dr. Ionel Rișca. În anul 1933, sub regimul național țărănesc Maniu, am fost numit notar public în Târnăveni. În această calitate am funcționat aici, până în anul 1946 luna Iunie.

În timpul când funcționam ca notar la Târnăveni, mă vizita Pres. Org. Țărăniste, de Târnava Mică, Augustin Popa. Pe Dr. Maniu l-am cunoscut pe timpul când eram

avocat stagiar, pe lui D-l Romulus Boilă, care îmi era șef în profesiune, eu fiind secretarul său și dânsul fiind avocat în Târnăveni. În 1922 aflându-mă ca avocat în Ocna-Mureș, am cunoscut pe D-l Iunian Grigore, care m'a susținut și la alegerile unde dânsul candida în Ocna-Mureș, l-am cunoscut și pe D-l Mihalache.

În anul 1946, am fost numit ca notar public, la Petroșani; funcționând până la data de 25 Iulie 1947 când am fost arestat.

Pe timpul alegerilor din Noembrie 1946, eram unul din cei 4 vicepreședinți ai Județului Tr.-Mică. În această calitate, primeam manifeste dela centru și le distribuiam în plasă. Deasemenea am dat și îndemnuri și instrucțiuni pentru reușita partidului în alegeri. Altă activitate, atât înainte de 23 August 1944 cât și după, n'am avut în partid și nici demnități politice niciodată. Într'o discuție cu un membru al partidului din Deva, anume Lucaci, în timp ce veneam, în 1946, spre Petroșani, mi l-a indicat ca președinte al Organizației P.N.Ț. Maniu din Petroșani pe D-l Alexe David, pe care nu l-am cunoscut decât la 25 Iulie 1947, în Poliția din Petroșani.

Pe tot timpul cât am făcut parte din Partidul Național Țărănesc Maniu, personal am observat că nu a avut o ideologie elaborată în amănunte și deci bine cunoscută de masse. Deasemenea

organizarea membrilor partidului Nat. Țărănesc Maniu, nu era sistematică, în sensul, că, membrii Partidului nu erau ținuți în evidență și nici în curent cu directivele de la Centru.

Massele largi nu cunoșteau în amănunte, politica D-lui Iuliu Maniu. Personal nu am luat parte niciodată la ședințele Comitetului Central al Partidului și deci nu știu ce se discuta acolo.

Este adevărat că în partidul Nat. Țăr. Maniu, putea intra oricare cetățean, fără anumite condițiuni.

Acest partid nu și-a realizat programul niciodată.

După câte știu, în programul său era mai mult, ridicarea satelor țărănești.

Recunosc, că, realizări pentru popor nu a făcut partidul Nat. Țăr. Maniu. Din ziare am citit despre tentativa de părăsire a Țării a D-lor Mihalache, Penescu și alții și eu personal am reprobat această acțiune și cred că și alți membrii ai partidului la fel ca mine. Nu a avut nici rost această dezertare din Țară, a fruntașilor maniști și poate fi considerată și ca o trădare a intereselor românești.

Citit și semnez

ss/ Dr. Onami Cismaș

27 Aug. 1947

1 Septembrie 1950
dată în fața noastră
Com. Barcu Petrescu

121

20125

Declarație

Subsemnatul Ardeleanu [illegible] Cismaș în continuarea cercetărilor și asupra celor interogate declar următoarele:

În afară de defectele de organizarea cadrului P.N.Ț. Maniu, semnalate de mine în prima declarație, țin să remarc aici nepregătirea partidului pentru eventualitatea unei guvernări. Din experiența trecutului, vedeam și în trecutul apropiat lipsa unei preocupări pentru recrutarea [?] departamentelor și a altor servicii însemnate, persoanelor de înainte desemnate, care în vederea guvernării să se pregătească pentru postul respectiv.

În privința organizării tineretului în cadrul P.N.Ț. Maniu, se poate caracteriza ca element combatant de șoc, în viața partidului. În special în Târnăveni, unde i-am desfășurat activitatea politică, tineretul din plasă și-a organizat în partid sub conducerea avocatului Petru Maior din Târnăveni. Membrii orășeni erau în marea majoritate studenți; în țară [?], plugari. Și sub controlul meu, își avea organizarea lor specială, țineau conferințe separat, și îi utilizam ca oameni de legă-

tură cu diversele sectoare ale plăşi.

Campania electorală, care s-a desfăşurat în plasa Târnăveni mai ales prin răspândirea manifestelor, a fost mărturisită din Blaj din primul său președinte al organizației P.N.T. Maniu, Liciniu Fărcaş advocat în Blaj, care candidase pentru locul doi pe lista partidului; dânsul și personal și prin delegat ne trimitea manifestele și instrucțiunile sosite din București. In instrucțiunile trimise din București se insista pentru înscrierea alegătorilor în listele electorale, pentru ridicarea cartilor de alegător și pentru îndemnul de participare tuturora la votare. Se mai cerea formarea unor grupuri de a împiedeca chiar cu forța falsificarea votului. In privința sovinismului și a antisemitismului, aceste porniri nu erau cultivate în partid, nici nici temperate nu erau. Nu cunosc vreo încercare de a se câștiga încrederea așa zișelor minorități, pentru a se crea bazele unei colaborări sincere și rodnice.

Aceasta o declar, susțin și o semnez.

1.IX.1947. Leon. Cășunean

173

19 Sept. 1947
Dată în fața noastră.
Comisar şef
[illegible]

00125

Declarație

Subsemnatul Sorin Cismaș notar public, născut în anul 1888 în comuna Orosia-Turda, fiul lui Adrian și Maria, căsătorit, cetățean român domiciliat în Petroșeni jud. Hunedoara, declar prin prezenta, că îmi mențin întocmai declarațiile date în zilele de 27 August și 1 Sept. 1947, fără să mai am ceva de adăugat. Aceasta o declar, scriu și semnez propriu, nesilit de nimeni.

București, 17 Sept. 1947.

Sor. Cismaș

124

19. VIII-948.

Dată în fața noastră: Comisar [illegible]

00126

C.

Declarație

Subsemnatul Dr. Nicolae Călimanu, din Brașov str. Aurelescu 7 declar:

Îmi mențin declarația dată anterior la 26 august 1947, și accentuez din nou că dezaprob și mă desolidarizez de acțiunea din străinătate a lui Gafencu-Tilea și acțiunea grupului Mihalache dela Tămădău. De aceste acțiuni eu n-am știut nimica, decât din ziare, dela radio și acolo am aflat la închisoare.

A doua sau a treia zi după

Dr. Călimanu

încercarea de fugă dela Tămădue
şi am întâlnit la Braşov în familie
cu dl Mihai Popovici, fără nici
o discuţie politică. Dsa mi-a spus
că a fost chemat urgent la Bu-
cureşti, că până eram încă în casa
Dsale să-mi spună, că jos o nouă
telegramă i se comunică, că se
amână plecarea. Nu mi-a spus
pentru ce este chemat şi nici el
nu ştia. A doua zi am aflat apoi,
că a plecat la Bucureşti.

Eu cu dl Mihai Popovici,
fiind surd, nu discutam chestii
politice şi mă întâlneam cu dânsul
mai mult din cauza că soţia mea

[signature]

125

00127

este rudă cu D-na.

Activitatea mea politică din 1944 până la disolvarea partidului s'a redus la participarea la câteva ședințe ale delegației permanente, în care s'au discutat chestiuni de organizare, și care aproape totdeauna s'au soldat cu certuri.

In timpul alegerilor și mai cu seamă după alegeri n'am mai avut nici o activitate politică.

In activitatea organizației Brașov eu n'am putut constata nici un act, care să fi fost în contra Uniunei sovietice sau contra naționalităților conlocuitoare.

In organizația noastră n'au intrat elemente foste legionare.

Dintre militari, deblocați s'au înscris în organizație 5-6 ofițeri, prezentați de către dl maior Scobai. Activitate n'au avut.

[signature]

organizație muncitorească și am aflat. Iar despre o organizație a tineretului nu se poate vorbi, deoarece după 23 august a fost un grup de tineri, care tot timpul a discutat cine să le fie președinte. Nu pot preciza nici numărul și nici numele lor, afară de profesorul Mion și Vlăsceanu.

Declar cele de mai sus și le semnez.

19-VIII-1947

4 126 00128

Declaraţie

Subsemnatul Dr. Nicolae Căliman, medic-şef de laborator, în vârstă de 61 ani, fiul lui Nicolae şi Susana decedaţi, născut în Comuna Cornăţel, jud. Sibiu, cu domiciliul în Braşov, str. Agrarescu, declar următoarele:

Nu m'am înscris în partidul U.T. niciodată. Ca ardelean m'am pomenit în partidul Naţional din Ardeal şi am rămas în el. De activat am activat în el încă înainte cu 36 ani, când cu toţi studenţii români de atunci apăram drepturile Românilor din Ardeal.

După unirea din 1918 am rămas în acest partid. Dar n'am fost niciodată un exponent politic, şi am activat în tot timpul pozitiv în domeniul politic

Deoarece de 20 de ani sunt președinte Societății Astrei Culturale și Președintele medicilor și în aceste calități nu-mi puteam expune prestigiul cultural și profesional, pe care-l aveam ca un conducător cultural și profesional, criticilor, care mi s'ar fi putut aduce cu drept cuvânt, deci mi expuneam ca om politic. Din aceste cauze n'am primit niciodată nici un fel de misiune politică.

Am fost ales ca vicepreședinte al organizației în 1938 mai mult din motivul vechimei în partid, decât din cauza acțiunei politice. Altcum eram numai unul din cei 3 vicepreședinți.

Altcum acțiunea partidului N.T.,

Din 1938 [illegible] decând rămânând cu unul din cei 3 vicepreședinți, a fost format re-dusă. Între anii 1938 - 1944 partidul fiind dizolvat, n'a avut nici o activitate. Dela Sept. 1944 până Februarie 1945 s'au făcut încercări de reorganizare. Dela această dată, fiind partidul fără cadre, nu s'au putut ține decât 2-3 ședințe, și care au fost numai certuri.

Organizația partidului ținea [illegible] cu organizațiile centrale prin secretarul general al său, care ținea contact cu d.

[illegible]

Cât privește acțiunea dela Paris a lui Tilea și Gafencu eu nu o pot aproba și mă desolidarizez de ea, deoarece eu desaprob orice acțiune, care ar întreține o desbinare a statelor aliaților noștri. Și cum, după cum am citit din ziare această acțiune a fost dusă în sânul conducerii partidului N.T și în scopul de

4) 129 0013

a dezbina pe aliaţii noştri cu mai [illegible]

lideri şi de această acţiune a părţii dela.

Eu am convingerea fermă, că ţara noastră

se va putea reface numai prin prietenia,

şi bunăvoinţa şi a Rusiei sovietice.

Încercarea de fugă dela Tămădău

o consider ca o trădare a intereselor poporului.

Acţiunea de proteste în străinătate o consider ca o defăimare a ţării şi contrarie intereselor ţării, deoarece nu se făcea numai din partea unui partid şi nu a ţării întregi.

Aceasta-mi este declaraţia, pe care o susţin şi semnez

Bucureşti 26 August 1947

[illegible]

9 Sept 1947
Luată de mai
Comisar șef
(/) [signature]

130

00132

Declarație

Subsemnatul Coștescu Atanase născut în anul 1898 Iulie 23 în comuna Slănic județul Prahova fiul lui Constantin (†) și al Mariei, căsătorit cu Steliana născută N. Nae, fără copii, de profesiune maestru parchetar, de religie ortodoxă română, de naționalitate română; serviciul militar satisfăcut în Compania II Sanitară, cu gradul sergent, ctg 1920, judecat, condamnat sau internat în lagăr pentru activitate politică până în prezent, nu am fost, cu domiciliul stabil în București str. Economu Cezărescu N. 7, membru în comitetul organizației PNT-Maniu din Circ. 34 B în sectorul din str. Atanase Stoicescu în locuința dlui Niculae Vișireanu, declar următoarele:

M'am înscris prima oară în PNT în anul 1926, în scopul de a lupta contra PNL, care în calitate de exponent și susținător al clasei burghezo-capitaliste, asuprea muncitorimea, ale cărui interese PNT își luase angajamentul să le apere.

Am activat aproximativ, șase luni după care survenind disidența Dem. Dobrescu, am trecut de partea acestuia, activând aproape doi ani de zile, după care am încetat orice activitate politică odată cu desființarea acelei disidențe.

După 23 August 1944 sperând că PNT-Maniu va activa pe linia cu adevărat democratică și implicit va susține interesele clasei muncitoare din care fac parte, m'am înscris din nou în acest partid, iar din anul 1945 mi s'a atribuit calitatea de membru în comitetul organizației din Circ. 34 B, calitate ce am deținut-o până la dizolvarea partidului, - 25 Iulie 1947. -

Asupra activității PNT, prin participare directă, ca membru al partidului, sau indirectă-

[signature]

cunosc următoarele:

Chiar dela început, după 23 August 1944, am fost dezamăgit de linia pe care se trasa acti-tatea PNT-Maniu și care avea un caracter net anti-democratic.-

Am constatat astfel, că s'a dat posibilitatea la numeroși foști legionari, reacționari și elemente anti-democratice să se încadreze și să activeze sub scutul partidului, contra regimului democratic și implicit, contra intereselor superioare ale Țării și poporului.-

Chiar în organizația Circ. 34-a din care făceam parte și care număra aproximativ 300 membrii majoritatea meseriași și muncitori, erau încadrați câțiva foști legionari dintre cari citez pe numitul Mihail funcționar fiscal, Deresanu și Atanasiu funcționari la U.C.B.

Am cunoștință despre gărzile Iuliu Maniu ce au fost înființate imediat după 23 August 1944 și care prin activitatea lor huligană și de vandalism desfășurată în Ardealul de Nord contra naționalităților conlocuitoare, au cauzat foarte mult rău prestigiului și intereselor Țării.

Chiar din primele luni după 23 August 1944, am putut constata cu mâhnire, că PNT-Maniu în loc să colaboreze sincer, cu partidele democratice, a deviat dela linia democratică și din partid ce mainte avea în programul său de guvernare apărarea și susținerea intereselor clasei muncitoare și țărănești, s'a atașat de PNL-Brătianu - ce anterior îi fusese cel mai înverșunat dușman politic - și acționând după sugestiile și directivele primite dela acest partid, s'a transformat într'un partid antidemocratic susținător al intereselor burghezo-capitaliste în detrimentul claselor țărănești și muncitoare.-

Totodată, cu asentimentul tacit al conducerii partidului, elementele legionaro-reacționare încadrate în partid au încercat, prin acte de violență, să turbure ordinea și liniștea Statului și să provoace dezordini, răsmerița și anarhie, ca de

exemplu la 8 Noembrie 1945, 10 mai 1946, etc. când printre principalii instigatori și agitatori ai maselor, au fost numeroși membrii ai PNT-Maniu

După data de 6 Martie 1945 când la conducerea Statului a venit guvernul prezidat de Dl Dr. Petru Groza, PNT-Maniu în loc să colaboreze în mod sincer la opera de redresare și refacere a Țării, permanent a încercat, prin toate mijloacele posibile, să saboteze și să împiedice activitatea guvernului: daunând astfel, intereselor poporului și mai ales, ale muncitorimei și țărănimei.-

Prima manifestare elocventă în acest sens, a PNT-Maniu a fost cu ocazia punerei în aplicare a reformei agrare, când în colaborare cu PNL-Brătianu au încercat pe toate căile, ca să împiedice exproprierea moșiilor marilor latifundiari și [illegible] în favoarea clasei țărănești sărăcite și asuprite în trecut.-

Această activitate sabotoare a PNT-Maniu am remarcat-o și cu ocazia altor realizări înfăptuite de către actualul guvern pentru binele și prosperarea țării și poporului.-

Deasemenea, în domeniul politicii externe, am cunoștință despre memoriile pe care partidul prin Dl Iuliu Maniu le-a adresat Angliei și Americii în scopul de a descredita actualul guvern memorii care însă în realitate, au cauzat mult rău prestigiului țării în străinătate.-

Mai am cunoștință despre acțiunea sabotoare și de subminarea intereselor țării, pe care PNT-Maniu, în colaborare cu grupul Tilea - Gafencu au desfășurat-o în străinătate, în timpul conferinței de pace.-

In timpul campaniei și propagandei electorale din vara și toamna 1946, PNT-Maniu deasemenea a intenționat să agite și să ațâțe poporul contra guvernului pe motivul că dreptul de vot și alegerile nu ar fi libere.

In acest sens, făcea propaganda și șeful organizației Liceu ISD, Niculae Vizireanu, care este

[illegible signature]

dispărut dela Sărbătorile Paştelui 1947, cu întreaga arhivă a organizaţiei.

Cu toate că după aparenţe, PNT-Maniu era pentru o colaborare sinceră cu U.R.S.S., în fond după toate acţiunile şi orientarea politică se putea vedea că este ostil relaţiilor cu Rusia Sovietică şi înclinat spre o apropiere de anglo-americani.-

Intenţia de a fugi din ţară a grupului Mihalache ce se punea la cale cu ştiinţa şi aprobarea conducerii partidului – o consider ca o trădare faţă de Ţară şi o laşitate din partea celor cari intenţionau să fugă şi presupun că această acţiune a demascat complect, adevărata faţă a partidului în opinia publică.-

Cred că guvernul a procedat cât se poate de bine când a dizolvat PNT-Maniu.-

Personal mă desolidarizez de toate acţiunile PNT-Maniu ce au avut caracter antidemocratic şi urmăreau subminarea şi sabotarea intereselor vitale ale Ţării şi Poporului.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o dau, susţin şi semnez propriu:

[signature]

132/1

00134

19. IX. 947
Dată în fața noastră
Chestor
[signature]
Av. [illegible]

C.

Declarație

Subsemnatul Dumitru Ciucu, în etate de 41 ani, de profesiune avocat, domiciliat în comuna Horezu jud. Valcea, declar prin prezenta că nu mai am nimic de adaugat. Cele ce am relatat în declarațiunile anterioare, decat doar atât că desavuez încă odată politica partidului nat. țărănesc, [illegible] care în raport cu ultimele evenimente am constatat-o dăunatoare intereselor superioare ale țării, și care mă consider desolidarizat încă dela data de când am fost informat de refugiul de [illegible] [illegible] în parlament – și în mod formal dela data de 16 iulie 1947, când m'am înscris în organizația „Frontul Plugarilor" din Horezu Valcea.-

Această declar, susțin și semnez propriu.

Ciucu –

avocat din Horezu-Valcea

București, 19 sept. 1947.

63

133

30. VIII. 947.
Dată în fața noastră
Comisar Şef.
P. Popescu

185

Declarație

Mă numesc Dumitru Cincu, în vârstă de 41 ani, născut în comuna Slătioara jud. Vâlcea, fiul lui Florea Cincu și al Ioanei, căsătorit cu Paula născută Stoicescu, de profesiune avocat în comuna Horezu jud. Vâlcea, cu serviciul militar satisfăcut în Reg. 2 Dorobanți cu contig. 1930, cu gradul de sergent T.R. Avere nu am, nici eu și nici soția. Domiciliat în comuna Horezu jud. Vâlcea, comună rurală, dau următoarea declarație:

M-am înscris în organizația Partidului Naț. Ţr. Maniu, după câte îmi amintesc, la sfârșitul anului 1945 sau începutul anului 1946.

Am fost înscris în urma stăruințelor d-lui Radu Tintorescu avocat tot din Horezu, care la data aceea era vice-președinte al organizației județene.

Până la data înrolării în această organizație nu am avut nici-o manifestare politică și nici nu am făcut parte din vre-o organizație, nici legionar sau [illegible].

Am terminat studiile facultății de Drept din București în anul 1935 și tot timpul studiilor, deasemenea, nu mi-am manifestat vre-o atitudine politică.

În cadrul organizației jud. Vâlcea am ~~avut~~ fost numit șef al sectorului comunei Folești-Vâlcea. În această calitate însă, nu am avut niciun fel de activitate. Nu am organizat cadre, nu am întreținut propagandă și nici întruniri. Organizarea în fapt a sectorului dat mie, fiind făcută de către d-l Radu Tintorescu, avocat din Horezu, conform cu convenția inițială, întrucât am primit sectorul numai onorific, neangajându-mă să activez și în fapt. Eu personal nu am întreținut nici-o legătură cu organizațiile din acest sector și nu cunosc nici măcar șefii de organizație locală. Cu organizația județeană nu am avut legături. În tot timpul nu am primit decât o singură corespondență referitoare la abonamentul sectorului la ziar, corespondență pe care am încredințat-o tot d-lui Tintorescu, care cunoscând sectorul desigur că i-a dat vre-o urmare, însă care anume, nu știu.

La organizația județeană nu am participat decât parcă-mi-se o singură dată, nu țin minte data, unde s-a discutat în legătură cu constituirea organizațiilor comunale, care nu erau formate în toate comunele.

[signature]

În perioada până în alegeri, nu am ținut și organizat niciun fel de întruniri, nu am ținut niciun fel de cuvântări cu caracter de propagandă și nici nu am difuzat material de propagandă; materialul de propagandă când s-a primit a fost primit direct de dl. R. Tintărescu, care le da direct la comune pentru difuzare. Singura mea activitate în fapt a fost aceea că, la alegerile din 19 Noembrie 1946, am fost delegat și asistat la alegeri în comuna Slătioara, care nici nu făcea parte din sectorul meu.

Nu am primit instrucțiuni, nici scrise nici verbale, referitoare la misiunea ce o aveam la centrul unde fusesem delegat. La alegeri nu s-a înregistrat niciun incident.

După data alegerilor, nu am avut niciun fel de activitate.

Când m-am înscris în partidul Nat. Țăr. l-am socotit ca un partid democratic cu tendințe progresiste de stânga. În amănunt nu l-am cunoscut ideologia și programul.

Din cele arătate de dl. Tintărescu, rezultă că între (cele) organizațiile politice P.N.Ț.-Maniu și P.N.L.-Brătianu, nu au existat raporturi de înțelegere.

Nici dl. Tintărescu nu s-a manifestat cu atitudini antisovietice sau antisemite.

Față de refuzul P.N.Ț. de a lua parte la lucrările parlamentare, am luat o atitudine de reprobare. Atunci când am văzut atitudinea în care conducerea partidului se angajează, am dezaprobat prin totală pasivitate și absența oricărui fel de activitate.

Despre încercarea de fugă a lui Mihalache, nu am [illegible] cunoștință.

Am luat cunoștință de încercarea de fugă, din radio și presă - și socotindu-l acesta ca un act nesăbuit, în fine când am aflat de fugă, m-am înscris în organizația Frontului Plugarilor din localitatea Horezu, de sub președinția dlui avocat Gr. Popescu; nu am depus demisie formală întrucât: în fapt m-am considerat demisionat după data alegerilor, iar în practică, o demisie nici nu aveam cui să o adresez - organizația județeană fiind aproape ca însăși dizolvată - neavând nici președinte și nici secretar.

Regret profund că printr-o greșeală sau lipsă de cunoaștere a organizației și cadrelor P.N.Ț.-Maniu, am putut să apar chiar de formă ca membru într-un partid în care, după ultimele constatări și evenimente, eu personal nu aveam ce căuta. Sunt om complet sărac, nu trăiesc decât din munca de fiecare zi, iar descoperirea că în acest partid s-au infiltrat elemente străine de interesele bunei stări ale omului sărac, a fost cea mai groaznică decepție pentru mine.

Aceasta declar și semnez propriu. I. Cucu

azi 30 Aug. 1947.

ag. Horezu - Vâlcea

134

©

19. Septembrie 1947,
Dată în fața noastră,
Comisar Şef [illegible]

136

Declarație.

Subsemnatul Condrat Gheorghe, avocat, născ. 1912 Nov. 24, în comuna Rozavlea, jud. Maramureș, fiul lui Ion și Ioana, căs. cu un copil, domiciliat în Câmpulung-Mold.- Bucovina, asupra activității mele în P. N. Ț. declar:

Pela începutul lunei Martie 1946, m'am înscris în P. N. Ț. la îndemnul maestrului meu Dr. Vasile Vertan. Am fost cooptat membru în comitetul județean.

In luna Iunie 1946, am demisionat din P. N. Ț. în care scop am predat o cerere scrisă dlui secretar general Trifon Chiș, care mi-a semnat de primire pe copia cererii, pe care am înaintat-o in ziua de 26 Iulie 1947, organizației Partidului

ss/. Gh. Condrat

Gh. Condrat

Comunist Român din Câmpulung-Bu.

Dela data demisiei Iunie 1946
până la data arestării mele
25 Iulie 1947, n'am activat sub
nici o formă în spiritul ideo-
logiei P.N.Ţ.

În consecinţă nu pot şti
activitatea şi acţiunea
dusă de organizaţia P.N.Ţ.

Aceasta îmi este declaraţia
pe care o susţin şi o semnez
propriu. Gh. Condrat

Bucureşti, 19 Sept. 1947.

B/ 135

27 Aug 947
Vizată de noi
spre neschimbare
Cons. Șef
[signature]

00137

Declarație,

Subsemnatul Gheorghe Condrat, născ. în com. Rozavlea jud. Maramureș, în 1912, fiul lui Ion și Ioana, căsătorit cu un copil, de profesiune avocat, fost magistrat scutit de serviciul militar ca impropriu domiciliat în Câmpulung-Moldovenesc -Bucovina str. Piticar No. 6, declar următoarele:

Până la 1 Oct. 1945, am fost magistrat în Câmpulung-Bucovina.

La această dată am trecut în Baroul Câmpulung-Bucovina, profesând avocatura.

La îndemnul maestrului meu Dl Vasile Tertan, azi decedat, prin luna Martie 1946 m'am înscris în partidul Național Țărănesc - Maniu.

La câtva timp după această înscriere am fost cooptat membru în delegația județeana care se compunea din 30

/. Gh. Condrat

-/.

membri: În

În această calitate am participat la circa 3-4 şedinţe ale Comitetului judeţean care în acea perioadă se afla în faza organizatorică.

În niciuna din aceste şedinţe nu s-au dezbătut chestiuni programatice.

Nu am participat la acţiuni de propagandă deoarece partidul se afla în faza organizării.

În luna Iunie 1946 am demisionat din partid, ne mai având nici un contact cu P. N. Ţ. Maniu.

Motivele cari m-au determinat au fost că şi maestrul meu Dr. Vasile Vertan trecuse în partidul Naţional Popular, iar am constatat că conducerea centrală a partidului P. N. Ţ. Maniu manifestată prin oficiosul său "Dreptatea" cât şi din comentariile presei în general, se desprindea o opoziţie negativistă (deci) neconstructivă, fapt pe care

-/. Gh. Combat

136

00138

nu l-au admis și care ogi-a determinat să părăsesc partidul.
Deasemenea mi-a surprins faptul că parlamentarii partidului au refuzat să participe la lucrările Camerei deși partidul era și legalizate.
Menționez că toate aceste afirmațiuni nu le fac de circumstanță ci sunt motivele temeinice cari m'au determinat să părăsesc acest partid.
Mai târziu am constat că am avut dreptate părăsind P. N. Ț. Maniu, deoarece conducerea partidului alunecase pe o pantă care nu mai corespundea cu interesele țării, fapt care a dus la disolvare.
Declar susțin și semnez.

Gh. Condrat

137

00139

D E C L A R A T I E

Subsemnatul General de Divizie veteran I.CARLAONT, născut în anul 1885, Octombrie 19 în comuna Niculeşti jud.Mehedinţi, fiul lui Ion şi al Lucreţiei Carlaonţ ambii decedaţi, căsătorit cu Nicoliţa născută Rovinaru, de profesie pensionar şi agricultor, de religie ortodox creştin, naţionalitate română, n'am suferit nici o condamnare, domiciliez în comuna Jupâneşti jud.Gorj. Am făcut parte din partidul naţional ţărănesc din anul 1945 până la 29.VII.1947, data dizolvării partidului.

Am îndeplinit în anul 1945, câteva luni funcţia de preşedinte al organizaţiei de Gorj.

In cea ce priveşte activitatea partidului naţional-ţărănesc, decare am luat cunoştinţă, fie prin participare directă ca membru al partidului, fie ca simplu spectator declar următoarele:

Prin activitatea sa în ultimii ani şi mai ales după 6.III 1945, când prin voinţa masselor populare a fost instalat la cârma ţării cu asentimentul Suveranului, guvernul de largă concentrare Dr.Petru Groza, partidul naţional ţărănesc s'a plasat pe o linie antidemocratică, în lupta de răsturnare a regimului, atât prin metodele întrebuinţate, cât şi prin spiritul şi mentalitatea naţionalistă şovină, antirasială, care stăpânea atât propaganda scrisă (presă, manifeste, diverse apeluri sau chemării ale conducerii partidului) cât şi prin propaganda orală (diversele discursuri ţinute la întruniri sau temele de propagandă şi lozincile transmise dela om la om).

Dar cea ce este întradevăr condamnabil, acţiunea de propagandă a P.N.T. este instigarea la ură împotriva popoarelor vecine şi gelozia mărturisită în diversele manifestaţii publice, împotriva prieteniei stabilite de guvernul Petru Groza cu regimurile democratice din Polonia, Cehoslovacia, Ungaria Jugoslavia, Bulgaria şi mai ales prietenia sinceră stabilită cu guvernul Uniunii Sovietice.

Faţă de aceste constatări am înţeles să încetez orice activitate în cadrul acestui partid, astfel că un an şi jumătate în urmă, am renunţat complect la orice poziţie şi orice activitate propagandistă sau organizatorică. Astfel în timpul campaniei electorale şi alegerilor din 19.XI.1946, am

.//.

parasit chiar judetul Gorj instalandu-mă provizoriu la Bucuresti, fara a adice 1nici cel mai mic aport in aceasta campanie.-

Consider ca actul de dizolvare a acestui partid a adus deosebita satisfactie, masselor populare dapitoare de liniste conditii indispensabile pentru realizarea marilor opere de reconstructie de care atata nevoie tara noastra si de care sunt convins ca se va realiza.-

Drept care dau aceasta declaratie pe care o sustin si semenez propiu fiind de acord a fi utilizata public de catr autoritatilre in drept.-

/ss/ General de Divizie veteran
I.Carlaont

11 August 1947

139

00141

Declarație

Subsemnatul General de Divizie veteran I. Carlaonț născut în anul
1885 Octombrie 19 în Comuna Miculești Jud. Mehedinți fiul lui Ion și
al Lucreției Carlaonț ambii decedați, căsătorit cu Nicolița născută
Rovinaru, de profesie pensionar și agricultor, de religie ortodoxă creștin,
naționalitatea român, n'am suferit nicio condamnare; domiciliez
în Com. Jupânești Jud. Gorj. Am făcut parte din partidul național-
țărănesc din 1945 până la 29.VII 1947 data dizolvării partidului.
Am îndeplinit în anul 1945 câteva luni funcția de președinte al orga=
nizației de Gorj.
În ceea ce privește activitatea partidului național-țărănesc de
care am luat cunoștință, fie prin participare directă ca membru al
partidului, fie ca simplu spectator, declar următoarele:
- Prin activitatea sa în ultimii ani și mai ales după 6.III 1945
când prin voința maselor populare a fost instalat la cârma țărei
cu asentimentul suveranului, guvernul de largă concentrare
dlui Petre Groza, partidul național-țărănesc s'a plasat pe
o linie net antidemocratică în lupta de răsturnare a
regimului, atât prin metodele întrebuințate, cât și prin
spiritul și mentalitatea naționalistă șovină, antirasială,
care stăpânea atât propaganda scrisă (presă, manifeste,
diverse apeluri sau chemări ale conducerei partidului)
cât și prin propaganda orală (diversele discursuri ținute
la întruniri, sau temele de propagandă și lozincele trans=
mise de la om la om).
Dar ceea ce este întradevăr condamnabil, acțiunea de propa=
ganda a P.N.T. este instigarea la ură împotriva popoarelor vecine
și gelozia mărturisită în diversele manifestații publice, împotri=
va prieteniei stabilite de guvernul dlui P. Groza cu regimurile
democratice din Polonia, Cehoslovacia, Ungaria, Jugoslavia
Bulgaria și mai ales prietenia sinceră stabilită cu
guvernul Uniunei sovietice.
Față de aceste constatări am înțeles să încetez orice
activitate în cadrul acestui partid, astfel că un an și
jumătate în urmă, am renunțat complect la orice
poziție și orice activitate propagandistică sau

General I. Carlaonț

organizatorică. Astfel în timpul campaniei electorale și alegerilor din 19 XI 1946, am părăsit chiar județul Gorj instalându-mă provizoriu la București, fără a aduce nici cel mai mic aport în această campanie.

Consider că actul de disolvare a acestui partid a adus deosebită satisfacție maselor populare doritoare de liniște, condiție indispensabilă pentru realizarea marei opere de reconstrucție, de care are atâta nevoe Țara noastră și de care sunt convins că se va realiza.

Drept care dau această declarație, pe care o scriu și semnez propriu, fiind de acord a fi utilizată public de către autoritățile în drept.

General de Divizie veteran I. Carlaonț

București 11. VIII. 1947.

140

00142

D E C L A R A T I E

Subsemnatul General de Divizie veteran I.CARLAONT, născut în anul 1885, Octombrie 19 în comuna Niculeşti jud.Mehedinţi, fiul lui Ion şi al Lucreţiei Carlaonţ ambii decedaţi, căsătorit cu Nicoliţa născută Rovinaru, de profesie pensionar şi agricultor, de religie ortodox creştin, naţionalitate română, n'am suferit nici o condamnare, domiciliez în comuna Jupâneşti jud.Gorj. Am făcut parte din partidul naţional ţărănesc din anul 1945 până la 29.VII.1947, data dizolvării partidului.

Am îndeplinit în anul 1945, câteva luni funcţia de preşedinte al organizaţiei de Gorj.

In cea ce priveşte activitatea partidului naţional-ţărănesc, decare am luat cunoştinţă, fie prin participare directă ca membru al partidului, fie ca simplu spectator declar următoarele:

Prin activitatea sa în ultimii ani şi mai ales după 6.III 1945, când prin voinţa maselor populare a fost instalat la cârma ţării cu asentimentul Suveranului, guvernul de largă concentrare Dr.Petru Groza, partidul naţional ţărănesc s'a plasat pe o linie antidemocratică, în lupta de răsturnare a regimului, atât prin metodele întrebuinţate, cât şi prin spiritul şi mentalitatea naţionalistă şovină, antirasială, care stăpânea atât propaganda scrisă (presă, manifeste, diverse apeluri sau chemării ale conducerii partidului) cât şi prin propaganda orală (diversele discursuri ţinute la întruniri sau temele de propagandă şi lozincile transmise dela om la om).

Dar cea ce este întradevăr condamnabil, acţiunea de propagandă a P.N.T. este instigarea la ură împotriva popoarelor vecine şi gelozia mărturisită în diversele manifestaţii publice, împotriva prieteniei stabilite de guvernul Petru Groza cu regimurile democratice din Polònia, Cehoslovacia, Ungaria Jugoslavia, Bulgaria şi mai ales prietenia sinceră stabilită cu guvernul Uniunii Sovietice.

Faţă de aceste constatări am înţeles să încetez orice activitate în cadrul acestui partid, astfel că un an şi jumătate în urmă, am renunţat complect la orice poziţie şi orice activitate propagandistă sau organizatorică. Astfel în timpul campaniei electorale şi alegerilor din 19.XI.1946, am

./.

M¹ 00143

parasit chiar judetul Gorj instalandu-mă provizoriu la Bucuresti fara a adice lnici cel mai mic aport in aceasta campanie.-

Consider ca actul de dizolvare a acestui partid a adus deosebita satisfactie,maselor populare datitoare de linistie conditii indispensabile pentru realizarea marilor opere de reconstruuctie de care atata nevoie tara noastra si de care sunt convins ca se va realiza .-

Drept care dau aceasta declaratie pe care o sustin si semenez propiu fiind d acord a fi utilizata public de catre autoritatilre in drept.-

/ss/ General de Divizie veteran
I.Carlaont

11 August 1947

4 August 1947
dată în fața noastră
Comisar șef
I. [illegible]

142 144

Declaratie

Subsemnatul General de Divizie veteran I. Carlaonț din Com. Jupânești Jud. Gorj declar următoarele:

1) După documentele ce mi s'au prezentat la Direcția generală a Poliției și Siguranței Glе a Statului, mă desolidarizez complect de acțiunea partidului Național-Țărănesc.

2) Niciodată n'am fost pus în curent, nici de conducerea partidului N-T, nici de organizația de Gorj a acestui partid de drumul ce vrea să urmeze și nici I. Aristică Schileru delegatul organizației de Gorj, a ține legătura cu conducerea centrală, nu ne-a adus nicio indicație, nicio instrucțiune, fapt ce m'a nemulțumit și pe mine și pe ceilalți. Conducerea ne-a ținut departe de a cunoaște ce lucrează, socotindu-ne prea neînsemnați, fapt care m'a nemulțumit.

O serie de turburări în conducerea centrală, o serie de hărăeli, o serie de bisericuțe, o serie de frământări, m'au făcut ca aproape de 2 ani de zile să nu mai iau nicio legătură cu conducerea centrală a partidului.

3) Dl. I. Mihalache prin procedeele ce a întrebuințat față de organizația de Gorj, a patronat și chiar a întronat acolo haosul și pot zice anarhia și lipsa de disciplină fapt care m'a determinat ca aproape de un an și jumătate, să nu mai activez în această organizație, să nu mai iau parte la nicio ședință a membrilor organizației, ceea ce i-a determinat pe unii să și ceară excluderea mea din organizație. Acest lucru nu s'a făcut, decât grație autorității de care mă bucur în întreg județul Gorj și dorinței majorității membrilor de a nu mă pierde.

Dl. I. Mihalache, a plecat totdeauna urechea la linguriri, la intrigile unor oameni neserioși și în special a unor avocați, care au făcut mult rău și conducerei centrale a partidului și organi-

zației de Gorj și după atâtia ani dela reorganizarea partidului, n'a pășit la organizarea Organizației di Gorj, amânând congresul zi de zi, satisfăcând numai pe intriganți și oamenii neserioși, vârlind astfel haosul în organizație.

4) Faptul amestecului Coroanei în luptele politice, așa cum s'a făcut cu unele manifeste, îl consider ca atinge prestigiul Coroanei și este un act contra interesor Monarhiei, făcut tocmai de un partid, care are înscris în programul său ca un punct principal susținerea Monahiei.

5) Încercările de a atrage în țară intervențiile streine le consider că aceasta înseamnă a lucra contra intereselor Țărei.

6) Tentativa de fuga în străinătate a grupului condus de d. I. Mihalache, o consider ca o trădare a interesului partidului și a intereselor Țărei, tocmai în aceste momente când toți trebue să fim prezenți, pentru ca toți să punem umărul să conlucrăm pentru redresarea Țărei, care se găsește la cea mai grea răspântie a istoriei ei.

În rezumat dezavuez această activitate și o consid că nu e în interesul Țărei, și'n consecință niciun bun cetățean al Țărei nu'l poate aproba.

Aceasta îmi este declarația pe care o dau liber și nesilit de nimeni.

4.VIII 1947

General de Divizie Veteran I. Carlaonț

143

56
190 145

PROCES-VERBEL

Astăzi 3 Luna August anul 1947

Noi, Enache Ion Comisar de serviciu la Direcţiunea Generală a Poliţiei, din Ministerul Afacerilor Interne: Ultimul domiciliu com. Jupânești Gorj.

Constatăm prin prezentul proces-verbal că, percheziţionând pe Cârlăonțu Ioan de ani 61. de profesie General. originar din [illegible] Mehedinți. trimis de Sig. Craiova cu raportul Nr. 4103, găsindu-se asupra sa următoarele: 12.900.000 lei adică douăsprezece milioane nouă sute mii lei, un portmoneul de piele, cu acte personale, una lanternă, un briceag, [illegible], ochelari, [illegible], [illegible], Cravată, Curea, lingură, furculiță.

COMISAR DE SERVICIU,

[signature] Asistenţi: ______________

Deţinut General de Divizie veteran I. Cârlăonțu

DOVADA

Am primit banii şi obiectele prevăzute în procesul-verbal.-

Deţinut ______________

144

12/II.

~~9/p~~ 146

PROCES-VERBAL

Astăzi 3, luna August anul 1947

Noi, Rotaru Petre Comisar de serviciu la Direcțiunea Generală a Poliției, din Ministerul Afacerilor Interne:

Constatăm prin prezentul proces-verbal că, percheziționând pe Popescu Dan, Mehedinți de ani 38 de profesie funcționar pensionar originar din Jud. Mehedinți cu domiciliul în București Mitropolitul Filaret N: 39 trimis de Serv. Județean de Siguranță cu raportul Nr. 4109 găsindu-se asupra sa următoarele: 1784.000 lei un milion șapte sute optzeci și patru mii lei, un portvizit cu acte, stilou Parker, briceag, un creion mecanic, ochelari, cravată, curea, jartiere, ceas de mână Omega, o lanternă, și o ... cu diverse lucruri.

COMISAR DE SERVICIU,

P. Rotaru

Asistenți:

Deținut Popescu

D O V A D A

Am primit banii și obiectele prevăzute în prezentul proces-verbal.-

Deținut

4 August 1947
Dată în fața noastră
Comisar Şef
I.Negroanu,

145

~~147~~

D E C L A R A Ţ I E

Subsemnatul General de Divizie veteran I.CARLAONT, din Comuna Jupâneşti Judeţul Gorj, declar următoarele:

1.- După documentele ce mi s'au prezentat la Direcţia Generală a Poliţiei şi Siguranţei Generale a Statului, mă desolidarizez complect cu acţiunea Partidului Naţional-Ţărănesc.-

2.- Niciodată n'am fost pus în curent, nici de conducerea Partidului N.T., nici de organizaţia de Gorj a acestui partid de drumul ce vrea să urmeze şi nici I.ARISTICA SCHILERU, delegatul organizaţiei de Gorj, a ţine legătura cu conducerea centrală, nu ne-a adus nici o indicaţie, nici o instrucţiune, fapt ce m'a nemulţumit şi pe mine şi pe ceilalţi. Conducerea ne-a ţinut departe de a cunoaşte ce lucrează, socotindu-ne prea neânsemnaţi, fapt care m'a nemulţumit.

O serie de tulburări în conducerea centrală o serie de hărţeli, o serie de bisericuţe, o serie de frământări, m'au făcut ca aproape 2 ani de zile să nu mai iau nici o legătură cu conducerea centrală a partidului.-

3.- Dl.I.Mihalache, prin procedeele ce a întrebuinţat faţă de organizaţia de Gorj, a patronat şi chiar a întronat ~~acolo haosul, şi~~ ~~pot zice~~ anarhia şi lipsa de disciplină fapt care m'a determinat ca aproape de un an şi jumătate, să nu mai activez în această organizaţie, să nu mai iau parte la nici o şedinţă a membrilor organizaţiei, ceiace i-a determinat pe unii să-mi ceară excluderea mea din organizaţie.-

Acest lucru nu s'a făcut, decât graţie autorităţei de care mă bucur în întreg Judeţul Gorj şi dorinţei majorităţei membrilor de a nu mă pierde.-

Dl.I.Mihalache, a plecat totdeauna urechea la linguşiri, la intrigile unor oameni neserioşi şi

./.

în special a unor avocăţei, care au făcut mult rău conducerei centrale a partidului şi organizaţiei de Gorj şi după atâţia ani dela reorganizarea partidului, n'a păşit la organizarea organizaţiei de Gorj amânând congresul zi de zi, satifăcând numai pe intriganţi şi oameni neserioşi, asvârlind astfel banul în organizaţie.-

4.- Faptul amestecului Coroanei în luptele politice aşa cum s'a făcut cu unele manifeste, le consider că atinge prestigiul Coroanei şi este un act contra intereselor Monarhiei, făcut tocmai de un partid, care are înscris în programul său ca un punct principal susţinerea Monarhiei.-

5.- Incercările de a trage în ţară intervenţiile străine le consider că aceasta înseamnă a lucra contra intereselor ţărei.-

6.- Tentativa de fugă în străinătate a grupului condus de I. Mihalache, o consider ca o trădare a interesului partidului şi a intereselor ţării, tocmai în aceste momente când toţi trebuie să fim prezenţi, pentru ca toţi să punem umărul să conlucrăm pentru redresarea ţării, care se găseşte la cea mai grea răspântie a istoriei ei.-

In rezumat dezavurez această activitate şi o consider că nu e în interesul ţărei şi în consecinţă nici un bun cetăţean al ţării nu-l poate aproba.-

Aceasta îmi este declaraţia pe care o dau liber şi nesilit de nimeni.-

4 VIII 1947.-

General de Divizie veteran ss. I. Carlaonţ,

SERVICIUL JUDETEAN DE SIGURANTA
-C R A I O V A-
No. 4100 S.-
1947, August 2

Secret 00149

147

Catre,
DIRECTIUNEA POLITIEI DE SIGURANTA
Dl. Comisar Sef Ciutoroianu
BUCURESTI

Obiectul:

Se inainteaz detinuti politici; Gl. Ion Carlaont si Popescu Ion-Mehedinti.-

....

La ordinele Dvs. telefonice No. 6098 si 20100 S., din 1 August a.c., catre Inspectoratul Regional de Siguranta Craiova;

Avem onoare a Va inainta odata cu prezentul pe detinutii politici:

1.- General Carlaont Ion
2.- Popescu Ion-Mehedinti, profesor din Bucuresti.-

Rugam binevoiti a ne confirma primirea lor.-

SEFUL SERV. JUD. DE SIG.
I. Georgescu

Seful Biur. Inf.
S. Foculescu

148

00150

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Gheorghe Coconcea, născut în 1901, Iunie 6, în Cara Murat, judeţul Constanţa, fiul lui Coman Coconcea şi Maria C.Coconcea, domiciliat în Constanţa, Str. C.Argetoianu 44, de profesiune învăţător, am fost înscris în P.N.T. în anul 1929, asupra celor întrebate declar următoarele :

Inscriindu-mă în P.N.T. în 1929 am primit să fiu şeful organizaţiei Ferdinand (Cara Murat) jud.Constanţa, unde eram învăţător, dar numai la început, pentru că am recomandat în această calitate pe N.Neagu-Serea, din acea comună, pe care l-am recomandat să fie aprobat ca primar de centru Ferdinand I.

La 1 Septemvrie 1930 am fost numit învăţător la şcoala de aplicaţie a Scoalei Normale de învăţători din Constanţa. M'am mutat cu familia la Constanţa, dar Scoala Normală s'a desfiinţat la 15 Oct.1930 şi am rămas fără post în Constanţa, urmând să merg la altă şcoală dex aplocaţie. Atunci am cerut Onor Minister să-mi aprobe revenirea la postul din Ferdinand I şi fiindcă nu mi s'a dat concursul în această direcţie, am demisionat din partid şi m'am dus laposturile unde am fost fixat de către Onor Minister (1 Sept.1931 - 1 Sept.1932 la Focşani şi 1 Sept.1932 - 1 Sept.1933 la Oradea Mare). In acest timp n'am mai vrut să am legături cu P.N.T., nemulţumit de cele ce mi se întâmplaseră (mutat din oraş în oraş şi cu salarii neprimite pe Dec.1932, Ianuarie - Martie 1933, pe care cu greu le-am primit în bonuri de impozite mult mai târziu). La 1 Sept.1933 trebuia să merg iar la Oradea Mare, dar mi s'a înlesnit să rămân în Constanţa, numit subrevizor şcolar de cancelarie la Revizoratul Scolar Constanţa. Aceasta până la 15 Noemvrie 1933, când am fost înlocuit, venind la putere partidul liberal. Am luat parte în timpul 1933-1934 la o şedinţă profesională în cadrul P.N.T., când

./.

M.C.

dl.Gh.Tomulescu a vorbit despre "Reforma şcolară" sau aşa ceva, bine nu-mi aduc aminte subiectul şi altădată, când s'au aplanat, după cât mi-adic aminte, nişte conflicte între unii colegi directori şi inspectori.

N'am mai activat politiceşte până după armistiţiul din 23 August 1944 şi anume începând din 18 Ianuarie 1945, când serveam ca secretar ajutor al organizaţiei judeţene, înregistrând hârtiile care veneau dela organizaţii şi le trimeteam răspunsul preşedintelui şi secretarului general, totul privind organizarea partidului, adică nouile comitete nu se alegeau la sate.

Această activitate a încetat în Martie 1945, prin plecarea preşedintelui din acea localitate. Am reînceput aceeaşi activitate pela începutul lui Februarie 1946 şi am lucrat până la numirea noului secretar general Emil Vasiliu (în locul lui Ion Despina), care şi-a luat totul în primire, urmând ca ajutor, în locul subsemnatului, să-şi aducă un tânăr avocat, care să-l ajute la organizarea mai departe a partidului. De atunci am luat parte, chemat ca reprezentant al învăţătorilor, la unaeau două şedinţe ale delegaţiei permanente, când s'au aprobat procese verbale de noui comitete alese pe la sate. Odată am fost convocaţi pentru lista de candidaţi P.N.T. pentru deputaţi, când s'au ales cu voturi un număr de 8 persoane pentru alegerile din Noembrie 1946 şi altă dată am asistat la o şedinţă înbcare secretarul general Vasiliu a încercat să organizeze secţia feminină a P.N.T. Am mai asistat la o şedinţă a comitetului provizoriu al organizaţiei municipale pentru a se fixa cum să se procedeze la organizarea municipală şi fiindcă a lipsit, secretarul general Emil Vasiliu, care era şi secretarul general de judeţ, am fost pus să semnez circulara care arăta cum să se ţină adunăcile pentru alegerile nouilor comitete a celor 14 sau 12 organizaţii municipale. N'am mai vrut să mai activez în urmă şi aceasta am comunicat atât preşedintelui organizaţiei judeţene V.Lepădatu, cât şi preşedintelui organizaţiei municipale Gh.S.Popescu, fiind amândoi de faţă în acelaş timp. Mi-au reproşat că nu sunt serios, că nu sunt om de caracter, dar am încetat de a activa în P.N.T.

./.

150

~~00152~~

La această hotărâre am ajuns după ce m'am convins că locul meu nu mai era în P.N.T. şi după ce m'am înţeles şi cu soţia mea că nu mai trebue să mai fac politica acelui partid, unde eram prea sărac şi nu mai înţelegeam să mai activez. Imi pare rău că n'am ştiut din timp de mişcarea grupului Mircea Marinescu şi ceilalţi care au trecut în P.N.T. gruparea dlui Alexandrescu, fiindcă n'aş fi primit să mai reintru în P.N.T. pentru nimic în lume, după toate constatările la care ajunsesem.

Regret că am continuat în politica P.N.T. după armistiţiul din 1944, fiindcă nu voiam să fiu alături de cei care au făcut politica Goga-Ciza (D.Răzescu, care voia să fie conducător al organizaţiei municipale), sau cu cei care au fost în lagăr imediat după armistiţiu (secretar general Emil Vasiliu, care nu mi-a răspuns de ce a fost în lagăr) şi alţii pe care ştiindu-i prea bogaţi, desigur că nu mi se potriveau, aşa cum sunt eu cu singura avere personală salariul de învăţător.

Aş fi plecat din partid chiar şi mai înainte, dar mi-a fost frică şi de urmări neplăcute mai târziu, deoarece nu prevedeam că n'o să-mi mai poată face nimic acest partid.

Declar, susţin şi semnez propriu.
Dată astăzi 29 August 1947.

ss.Gheorghe Coconcea.

57

151

29 August 947
Dat în foto
muestro –
Com. oj ~~153~~

Declaraţie.

Subsemnatul Gheorghe Coconcea, născut în 1901, Iunie 6, în Carachurat, judeţul Constanţa, fiul lui Coman Coconcea şi Maria C. Coconcea, domiciliat în Constanţa, str. C. Argetoianu 44, de profesiune învăţător, am fost înscris în P.N.Ţ în anul 1929, asupra celor întrebate declar următoarele:

Inscriindu-mă în P.N.Ţ în 1929 am primit să fiu şeful organizaţiei Ferdinand (Cara-Murat), jud. Constanţa, unde eram învăţător, dar numai la început, pentrucă am recomandat în această calitate pe N. Neagu-Serea, din acea comună, pe care l-am recomandat să fie aprobat ca primar de centru Ferdinand I.

La 1 Sept 1930 am fost numit învăţător la Şcoala de Aplicaţie a Şcolii Normale de Învăţători din Constanţa. M'am mutat cu familia la Constanţa, dar Şcoala Normală s'a desfiinţat la 15 Oct 1930 şi am rămas fără post în Constanţa, urmând să merg la altă şcoală de aplicaţie. Atunci am cerut Ministerului să-mi aprobe revenirea la postul din Ferdinand I şi fiindcă nu mi s'a dat concursul în această direcţie, am demisionat din partid şi m'am dus la posturile unde am fost fixat de către Min. Ministr (1 Sept 1931 – 1 Sept 1932 la Focşani şi 1 Sept 1932 – 1 Sept 1933 la Oradea Mare). În acest timp n'am mai vrut să am legături cu P.N.Ţ., nemulţumit de cele ce mi se întâmplaseră (mutat din oraş în oraş, şi cu salarii neprimite pe Dec 1932, Ianuarie–Martie 1933, pe care cu greu le-am primit în bonuri de impozite mult mai târziu). La 1 Sept 1933 trebuia să merg iar la Oradea-Mare, dar mi s'a înlesnit să rămân în Constanţa, numit Subrevizor şcolar de cancelarie la Revizoratul Şcolar Constanţa. Aceasta până la 15 Noemvrie 1933 când am fost înlocuit, venind la putere partidul liberal. Am luat parte în timpul 1933

Coconcea

1934 la o ședință profesională în cadrul P.N.Ț., când D-l
[illegible]. Tomulescu a vorbit despre „Reforma școlară" sau așa ceva,
bine nu-mi aduc aminte subiectul și altădată, când s-au
aplanat, după câte mi-aduc aminte, niște conflicte între unii
colegi directori și inspectori.

N-am mai activat politicește până după armistițiul din
23 August 1944 și anume începând din 18 Ianuarie 1945, când
serveam ca secretar ajutor al organizației județene, înregistrând
hârtiile care veneau dela organizații și le trimiteam răspunsul
președintelui și secretarului general, toate privind organizarea
partidului, adică noile comitete ce se alegeau la sate.
Această activitate a încetat în martie 1945, prin plecarea preșe-
dintelui din acea localitate. Am reînceput aceeași activitate pela
începutul lui Februarie 1946 și am lucrat până la [illegible] noului
secretar gl. Emil Vasiliu (în locul lui Ion Despina), care și-a luat
totul în primire, rămânând ca ajutor, în locul subsemnatului, să-și
aducă un tânăr avocat, care să-l ajute la organizarea mai
eparte a partidului. De atunci am luat parte, chemat ca
reprezentant al învățătorilor, la una sau două ședințe ale de-
legației permanente, când s-au aprobat procese-verbale de noi
comitete alese pe la sate. Odată am fost convocați pentru lista
de candidați P.N.Ț. pentru deputați, când s-au ales cu voturi un
număr de opt persoane pentru alegerile din Noemvrie 1946 și altă
dată am asistat la o ședință în care secretarul gl. Emil Vasiliu
a încercat să organizeze secția femenină a P.N.Ț. Am mai asistat
la o ședință a comitetului provizoriu al org. municipale, pentru a se
fixa cum să se procedeze la organizarea municipiului și fiindcă a
lipsit, secretarul gl. Emil Vasiliu, care era și secretar gl. de județ, am
fost pus să semnez circulara care arăta cum să se țină adunările
pentru alegerea noilor comitete ale celor [illegible] secții ale organizației municipale.
N-am mai vrut să mai activez în urmă și aceasta am comunicat-
atât președintelui org. județene V. Lepădatu, cât și președintelui org. munici-
pale Gheorghe S. Popescu, fiind amândoi de față în același timp. Mi-au re-
proșat că nu sunt serios, că nu sunt om de caracter, dar am încetat de
a mai activa în P.N.Ț.

Antonescu

3) La această hotărîre am ajuns după ce m'am convins că locul meu nu mai era în P.N.Ț. și după ce m'am înțeles și cu soția mea că nu mai trebuia să mai fac politica acelui partid, unde eram prea sărac și nu mai înțelegeam să mai activez. Nu-mi pare rău că n'am știut din timp de mișcarea grupului Mircea Marinescu și alții care au trecut în P.N.Ț. gruparea lui Alexandrescu, fiindcă n'aș fi primit să mai reintru în P.N.Ț. pentru nimic în lume, după toate constatările la care ajunsesem.

Regret că am continuat în politica P.N.Ț. după armistițiu din 1944, fiindcă nu voiam să fiu alături de cei care au făcut politica Goga-Cuza (D. Rizescu, care voia să fie conducător al org. municipale) sau cu cei care au fost în lagăr imediat după armistițiu (Secretarul gl. Emil Vasiliu, care nu mi-a răspuns de ce a fost în lagăr) și alții pe care știindu-i prea bogați, de sigur că nu mi se potriveau, așa cum sunt eu cu singura avere personală salariul de învățător.

Aș fi plecat din partid chiar și mai înainte, dar mi-a fost frică și, de urmări neplăcute mai tîrziu, deoarece nu prevedeam că n'o să-mi mai poată face nimic acest partid.—

Declar, susțin și semnez propriu.—

Dată astăzi 29.VIII.1947.—

[illegible]

153

00155

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Coconea Gheorghe, domiciliat în Constanţa, Str.C.Argetoianu 44, declar prin prezenta că nu mai am nimic de adăugat la cele ce am arătat în declaraţiunile anterioare.

Mă desolidarizez de acţiunile P.N.T. şi consider că linia pe care au mers acest partid în ultimul timp este dăunătoare ţării.

Mă angajez că nu voi mai face parte din P.N.T.

Aceasta declar susţin şi semnez.

ss.Gheorghe Coconcea.

18 Septemvrie 1947.

154

18.IX.947
Dată în fața noastră
Chirter [illegible]

00156

Declarație.

Subsemnatul Cocoveica Gheorghe, domiciliat în Constanța, str. C. Argetoianu 44, declar prin prezenta că nu mai am nimic de adăogat la cele ce am relatat în declarațiunile anterioare.

Mă desolidarizez de acțiunile P.N.Ț. și consider că linia pe care a mers acest partid în ultimul timp este dăunătoare Țării. Mă angajez că nu voiu mai face parte din P.N.Ț.-

Aceasta declar, susțin și semnez.-

Cocoveica

București 18 Septemvrie 1947.

155

00157

Declarație

Subsemnatul Gheorghe Coroncea, de ani 46, de profesie învățător, domiciliat în Constanța, str. C. Argetoianu 44, condamnat n'am fost, declar următoarele:

Nu știu și nu cunosc activitatea politică a partidului decât în orașul Constanța.

Și aci activitatea mea era foarte redusă.

Regret că am făcut politică P.N.Ț., dar am fost târît de către prietenii mei.

Susțin și semnez.

21 August 1947

Coroncea

156

00158

Declarație,

Subsemnatul Diaconu Gheorghe de ani 33 de profesie avocat domiciliat în com. Ivești jud. Tecuci condamnat n'am fost, declar următoarele:

Din anul 1945 m'am înscris în P.N.Ț. (Maniu) la insistențele avocatului D. Croitoru șeful org. județene și decan al Baroului Tecuci.

De atunci și până la 19 Noembrie 1946 am activat ca șef de sector ajutor, șef de organizație comunală și membru în comitetul executiv județean.

Dela 19 Noembrie 1946 și până la 25 Iulie 1947 n'am mai activat sub nici o formă. La data de 25 Iulie 1947 în momentul când am fost arestat la Siguranța Tecuci am prezentat d-lui. șef al Siguranței o declarație de desolidarizare față acțiunea conducătorilor P.N.Ț. (Maniu), care alunecase pe o pantă greșită și am desaprobat încercarea de părăsirea a Țării de către grupul Mihalache - Penescu, fiind un act de trădare.

Tot în acea declarație am mai arătat că din acea zi mă consider am demisionat din P.N.Ț. (Maniu).

In ziua de 29 Iulie 1947, tot la serv. de Siguranță Tecuci am mai dat o declarație de desolidarizare a organizațiilor comunale Buciumeni, Ivești, Grivița, Liești și Serbănești, comune din sectorul meu și vecine, ai căror șefi de organizații, mi-au dat împuternicirea de a face orice declarații în numele lor prin șeful de

Gh. I. Diaconu

organizației Nic. Hodoroga, care a fost adus la Serv. de Sig. Tecuci după mine în ziua de 28 Iulie 1947.

Drept care dau prezenta declarație astăzi 22 August 1947, și pe care o semnez propriu.

D. liberat

157

Dată în fața noastră
cons. [illegible]

Declarație,

Subsemnatul Diaconu Gheorghe de profesiune avocat în vârstă de 33 ani domiciliat în com. Ivești Jud. Tecuci, născut în com. Bucești Jud. Tecuci fiul lui Nistor (†) și Sofia, căsătorit fără copii, serviciul militar satisfăcut la Regt. 24 Inf. cu gradul de Serg. T.R., cunoscând că n-am fost declar următoarele:

Profesez avocatura în com. Ivești și dela data de [illegible] Mai 1945 m-am înscris în P.N.Ț. (Maniu), încredințându-mi-se funcțiunea de șef de organizație al com. Ivești, șef de sector ajutor sectorul Ivești împreună cu d. înv. Husone Sava din com. Grivița Jud. Tecuci, fiind numit și membru al comitetului executiv județean.

Subsemnatul am fost îndemnat de șeful organizației județului Tecuci av. Petre Croitoru, de a mă înscrie în P.N.Ț. (Maniu), ca fiind un partid democrat și care luptă pentru apărarea intereselor clasei muncitoare dela sate și orașe.

Subsemnatul am activat în P.N.Ț. (Maniu) până la 19 Noembrie 1946, în care perioadă am activat în mod civilizat. Dela organizația județeană primind manifeste pentru alegeri.

După alegeri văzând eșecul P.N.Ț. (Maniu) adică nu are suficiente simpatii, am căutat să cunosc motivele cari au dus la acest rezultat al alegerilor și din cele relatate în presa independentă.

Gh. Diaconu

dentă am constatat că P.N.Ţ. (Maniu) nu reprezintă deziderantele masei muncitoare şi numai interesele unei anumite categorii de interesaţi din conducerea acestei grupări politice, care au încercat să facă din noi masa de manevră a intereselor lor personale.

Instrucţiuni secrete nu am primit nu am primit nici înainte şi nici după alegeri.

Din cele comunicate în ziare am văzut diferite procese ale organizaţiilor subversive ca: Org. T, org. Sumanele Negre, org. Valurile Dunării ş.a. care s'au dovedit că erau în legătură unor persoane care erau subordonate intereselor P.N.Ţ. (Maniu) şi printre aceştia chiar membri de-ai P.N.Ţ. (Maniu).

Prin aceste manevre ale P.N.Ţ. am înţeles că conducerea partidului s'a îndepărtat complect dela scopul şi initial pe care mie şi eu la rândul meu îl urmăream mereu dela intrarea mea în partid. şi că partidul urmează o cale greşită care era contrară intereselor ţării.

Astfel pe încă imediat după alegeri m'am desolidarizat prin faptul că nu am mai activat, iar din luna Mai a.c. văzând cele arătate mai sus am rupt orice legătură cu conducerea judeţeană a Partidului, adică la acea dată m'am întâlnit ultima dată cu preşed. org. judeţene care era şi decanul Baroului Teleorman, dată când n'am mai discutat nicio chestiune politică, ci numai profesionale.

După alegeri din cele relatate în ziare am constatat că P.N.Ţ. (Maniu) nu mai reprezintă interesele clasei muncitoare, ci interesele unei clici dela conducerea acestui partid care acumula cât mai multe averi pentru şi în interesul lor personal. - Această clică era aservită marilor bancheri străini şi nu claselor muncitoare dela noi.

Din notele diplomatice ce au fost publicate în ziare în luna Iunie sau începutul lui Iulie cor. la fel reiese că P.N.Ţ. (Maniu) se aservise străinilor pentru şi în interesul acestora îndepărtându-se dela interesele adevărate ale poporului român, şi contrar principiilor adevăratei democraţii.

Pe deoparte cele referitoare la cele relatate de ziare privitor la organizaţiile teroriste a căror procese au avut loc, şi pe de altă parte amestecul vădit al străinilor în treburile interne ale Statului, fapte din care reiese că se puneau greutăţi în calea guvernului român sunt fapte care m'au făcut ca dela alegeri să nu mai activez şi să mă desolidarizez de toate acţiunile conducătorilor acestui partid care a culminat cu încercarea de părăsire a Ţării de grupul Mihalache-Penescu act pe care-l condamnă şi desaprobă întreaga presă şi opinie publică.

[illegible signature]

Vizat
Consilier
260

Personal sunt convins şi din cele relatate de presă, se constată că pentru toate aceste acte şi fapte se face vinovată conducerea acestui partid, care a căutat prin actele sale să creeze o stare de nelinişte de turburare a opiniei interne şi externe. care ar fi dus la răsturnarea actualei forme de guvernământ pentru atingerea scopurilor lor personale.

Regret că trăind într-un colţ retras de ţară nu am putut descoperi mai din vreme acţiunile criminale ale dlor Maniu, Mihalache, Penescu ş.a. pentru a arăta membrilor în adevărata lor lumină pe acei cari se erijau în „adevăraţi" conducători ai membrilor şi propaganda urmărită de partidul lor anume pentru binele şi interesul democraţiei."

In concluzie mi-am dat demisia din acest partid şi formal la data de 25 Iulie cor. şi mă desolidarizez de toate faptele de Maniu, Mihalache, Penescu ş.a. şi pe care acte le consider criminale şi contra intereselor superioare ale poporului român.

Pentru care dau prezenta scrisă de mine şi semnez propriu.

L... [redacted]

159

9

25. 8. 1947
Dată în fața noastră
Comisia ...

00161

Declarație

Subsemnatul Panel Dumitrescu născut
la 25 Ianuarie 1903 București cu domiciliu
în Șoseaua Giurgiului N 159 de profesie
comerciant proprietarul imobilului de adresa
de mai sus și a unui restaurant, și servesc
militar la Arsenalul Aeronautic București,
Căsătorit cu Tincea Ionescu, patru copii,
Absolvent a 4 clase primare
declar următoarele:
Din anul 1930 am intrat în partidul Național
Țărănesc ca membru, fiind recomandat de
președintele Organizației din Șerban Vodă
anume Gogu Georgescu care atunci era
primarul Comunei. Imediat după ce am intrat
în partid am fost numit Consilier Comunal.
Această funcțiune am deținuto până în anul
1932 când au venit la putere liberalii.
Din anul 1932 până la dizolvarea partidului

Panel Dumitres

National Tarănesc am activat împreună
cu Lăpușneanu Castonului care a fost prese-
-dintele Organizației Sector Verde după
Gogu Georgescu.
După Dizolvare partidului m-am înscris
în Frontu Renașterii Național.
După dizolvarea Frontului Renașteri nu a
mai făcut nici un fel de politica
până în anul 1946. În timpul războiului
am fost concentrat 2 ani de zile la
Regimentu Geniu Aeronautic.
în anul 1946 luna Septembrie am fost afenat
de Dom J. Leon Finol recomandat de Ghiță
Glont, pentru în contact în curea 27, la
Clubul central din Clemensa
acolo Dom Leon mia propus să fiu Presedintele
Organizației P.N.T. in Com Sector Verde
Fapt pe care l-am primit. cu o oarie ocazie
Dom leon mie spus că P.N.T. va
ajunge în curând la putere motivat
acesta că avem sprijinu Angliei
și Americii.
Ponel Dunton

3

a mai spus că Blocul Partidelor Democrate duce Țara la ruinare și aceasta în primul rând pentru că Blocul este condus de Comuniști.

După aceia am organizat Comitetul P.N.T. din Serbon Voola, membru fiind: Niculaie Pumnea Vice președinte, Vasile Zondor, Ghrița Ion, Gogu Nastase, Iosif Roman, Ion Popescu, Gogu ~~Diamante~~, ~~Gogu~~ Niculaie Ivan, Serban Andrei, membru.

Președintele de culoare a fost Dom I. Leon cu care țineam legătura direct la ședințele de comitete care a avut loc la clubu Central în fie-care miercuri astfel am primit toate instrucțiunile dela Dom I Leon pe care le puneam în practica prin întrunirea și organizări în Com. mea.

În campania electorală am primit Instrucțiuni ca să opirăm urnele de Comuniști care se încărca să se alunge din localul de Vot

Paul Dumitru

2

și ne vor ataca, în caz de atac să ripostăm cu dârzenie.
In campania electorală în luna Octombrie a fost în restaurantul meu o întrunire pe care am raportat-o, prezent fiind mai mult membrii dela centru, ca, Dom Leon, Profesor Lolu secretar Culai; și alții.
La această întrunire au participat 60-70 membrii.
A luat cuvântul Președintele Culai care a spus că reacționarii vor să fie.
După aceia a spus că în curând vom avea alegerile și fiecare om trebue să-și dea seama și să facă propagandă în așa fel ca să câștige în alegeri P.N.T., că dacă va reuși partidul Comunist ne fi rău de noi și că va duce țara la mizerie, va face Colhozuri în România, va desființa Comerțul și nu va mai avea nimeni drept de proprietate susținând că B.P.D. este vândut străinătăți.
A mai luat cuvântul Prof Lolu care a vorbit în acelaș fel

Pavel Dumitru

5

161

00163

ca și Don Leon.
În Ziua Alegerilor nu am avut incidente.
După alegeri am observat că P.N.T. merge pe o cale greșită și nu cum a susținut înainte că ar fi în interesul poporului după cum a spus înainte.
astfel s-a început în partea a propagandă anti Sovietică și anti Democratică, susținând că aderații Democrați sunt Anglo Americani la sedințele din Clenenșa Don Leon și alții au spus că toate bunurile merg în Rusia și de acolo nu este mâncare
S-a mai spus că Guvernul Groza este condus de partidul Comunist care ruinează Țara și ia libertatea Oamenilor.
Știu că la tineret au fost printre multe legionari și partidul a început O propagandă de ura de rasă.
Tonel Dumitru

Tot la sedintele din Clemonso
a spus Dom Leon că tot comertu
este în mîna jidanilor.
Din Februarie 1947 au fost dizolvate
Comitetele în vederea alegerilor mai
si reinsarcinarea membrilor. De atunci
nu a mai participat la sedinte
dîndumi seama că P.N.T. a
devenit în partid de tip fascist.
Fuga conducerii P.N.T. ma convins
si mai mult că ea a lucrat
pentru interesele străine.
Aceasta îmi este declaratia
pe care o dau, sustin si
semnez propriu, ne silit de nimeni

Iosel Dumitrescu

162

22.8 Lit
Acte u fata noastra
00164

Declarații

Subsemnatul Panel Dumitrescu născut în ziua de 25 Ianuarie 1903 în Comuna Suburbană Șerban Vodă Ilfov fiul lui Grigore și Maria căsătorit cu Tinca Ivanescu, de profesiune comerciant de religie ortodoxă, de naționalitate română serviciul militar satisfăcut în Regim. Aeronautic cu gradul de soldat, condamnat n'am fost pentru nici un fapt penal. Cu ultimul domiciliul în Șos. Giurgiului Nr. 159. declar următoarele

M'am înscris în P.N.T. la primăvara anului 1916 ocupând funcțiunea de șef al Circumscr. Șerban Vodă. În partidul N.T. am mai fost înscris din anul 1920 și până în anul 1938 când toate partidele au fost desființate luând naștere un singur partid al Frontului Renașterii Naționale.

În primăvara lui 1946 am fost chemat de d-l Lixandru șeful sectorului 3 Albastru și m'a convins să mă înscriu din nou în partid că mă face președintele Cir. Șerban Vodă. Aceasta s'a întâmplat.

Mi s'a făcut această propunere pentrucă mă cunoaște ca bun gospodar și organizator mai ales că Circ. Șerban Vodă avea nevoie de un om care să se ocupe putin fiindcă era dezorganizată.

Primind șefia Circumscripției Șerban Vodă

Panel Dumitrescu

am avut foarte mult de muncă, pentru că
Dr. Lupu plecase din Cartier și cu el o
mare parte din cadrele deja formate și
de conducere.
Pentru ca Circ. să fie organizată bine au
fost împărțită în două: între mine și Costică
Marinescu tipograf din Str. Rotului.
Pornind la muncă am reușit între-să Vlae
formăm Comitetul Cr. cu ca președinte,
Dumnea vicepreședinte Ion Popescu secretar,
Nicolae Roman prof. casier, Gogu Dumitrescu,
Ivan Mihai Georgescu, Vasile Jandarmu, Andrei
Serban, Aurică Ion, Titi Petrescu etc. toți din
Serban Vodă ca membri. După formarea
Comitetului toți am pornit pe teren pentru
organizare în vederea alegerilor cari se
anunțau că vor avea loc cât de curând,
reușind în scurt timp să aduc un număr de
circa 120-150 membri înscriși, afară de
simpatizanți. Anunțându-se alegerile
am dus o propagandă de lămurire a maselor
dela om la om în vederea câștigării alegerilor
În timpul alegerilor am luat parte la secția
de votare dela fabrica Dux depe Șos. Giurgiului
ca urmare de alegerile au ieșit că lista B.N.Ț. întru-
nind un nr. de 160 de voturi.
După alegeri noi n-am mai depus o activitate
deosebită și din cauza sărbătorilor cari au venit
apoi prin ianuarie s-au dizolvat Comitetele pentru
a se face noi cadre.
De data aceasta însă am lăsat pe Secretarul
Circumscripției Ion Popescu să facă înscrieri.
Aceasta a fost toată activitatea mea cât
Pavel Dumitru

II

Partidul Național Țărănesc. 163

00165

În timpul șefiei mele la Cr. Șerban Vodă am primit instrucțiuni verbale dela [illegible] Președintele Sectorului să întocmească tabele de muncitori înscriși în partid precum și pentru tineretul până la vârsta de 27 ani la început, apoi până la 21 ani și odată cu cei înscriși să-i trimitem la Clubul Central din str. Clemenceau, însă n'am trimis nici un tabel nici pentru ~~muncitorime~~ nici pentru tineret, pentrucă în felul acesta se împărțea circumscripția în 2-3 tabele care apoi încurcau [illegible], care din ele să-și impună punctul de vedere.

Totuși în cadrul P.N.T. s'a format atât secția muncitorească pusă sub conducerea lui Ilie Lazăr, cât și secția tineretului care depindea direct de Secretariatul General al Partidului.

Formându-se secția muncitorească a început imediat organizarea de nuclee N.T. în fiecare fabrică și întreprindere mare, cu scopul probabil de a contracara acțiunea muncitorilor din cele două partide democrat comunist și social democrat și spargerea unității muncitorești provocând o serie întreagă de incidente cum știm cu toții ca s'a întâmplat la Malaxa și alte fabrici mai mari unde N.T. reușise să formeze unități destul de mari.

Porel Dumitrescu

În ceeace privește tineretul Gr.-Serban Vodă
nu s'a opus dar cei câțiva inși ce au
fost îngrijorați de Secția Tineretului; care
deasemenea am constatat că Partidul
l-a organizat după modelul legionarilor
o parte din ei fiind ei înșiși legionari
cu scopul de a-i utiliza cu ocazia dife-
ritelor manifestații și acțiuni de teren
scoțându-i în stradă cum s'a întâmplat
la 8 Nbre 1945 și ulterior provocând o
serie de incidente regretabile care
s'au soldat și cu morți.
Abia acum am văzut mai adevăratul
scop al organizațiilor comuniste și a tine-
retului precum și a tineretului Studențesc.
Deasemenea mai declar că în Gr.-Serban
Vodă mai aveam o Secție feminină condusă
de prof. Teodoru care avea intenția să preia
conducerea întregii organizații și cu
care mă făceam în permanent conflict, aceasta
fiind tendința de la centru.
Am participat în acest timp și la
câteva întruniri ale Comitetului de Gr.
Serban la care au participat d-l Lix,
Vărzaru d. Gărăiescu vice președinte și Colu[illegible]
secretar general. Acestea pe lângă dispozițiuni
de organizare (și ~~propaganda~~) mai arătam că
lipsurile din țară se datoresc Rușilor care
țin o armată de ocupație în țară și care trebue
întreținută de noi, iar cerealele: grâul și porumbul
îl trimitem peste Prut în Rusia. Deasemenea
ne se cerea să arătăm cetățenilor că condițiunile
armistițiului sunt foarte grele luându-ne totul la
[illegible] [illegible] [illegible] la [illegible] [illegible]. D-l [illegible]
[illegible] asemenea ocazie ne-a mai spus că
P.N.Ț. [illegible] și după [illegible] care se amestecă
prea mult în politica țării, deși au fost ajutați de P.N.Ț. sub
guvernarea legionară.
Pavel Dumitru

164

~~00166~~

Declarație

Subsemnatul Dumitrescu Pavel comerciant cu dom. în București Șoseaua Giurgiului 159 în completare, declar următoarele:

In luna Ianuarie 1947 la sectorul III albastru din care eu făceam parte al org. P.N.Ț. a ținut o ședință cu toate comitetele de organizații a din circumscripțiile din sector.

In calitate de șef la organizația din circ. Șerban Vodă am luat parte și eu la aceasta ședință.

Cu acea ocazie s'au ținut mai multe cuvântări între care cea mai importantă a fost a președintelui org. de sector avocat Leon Vărarea

Știu că acolo între altele s'a spus să nu desnădăjduim că n'a ieșit partidul P.N.Ț. în alegerile din toamna anului 1946 căci în curând totuși va veni la putere.

S'a mai de către vorbitori diferite acuze aduse guvernului în legătură cu armistițiul și prezența trupelor sovietice în România, făcând ațâțare directă contra U.R.S.S.

Văzând eu acest sistem de propagandă și ațâțare contra U.R.S.S. mi-am dat seama că partidul (P.~~●~~)P.N.Ț. a apucat-o pe căi greșite ilegale și atunci deceptionat am hotărât să mă las de partid, ceace am și făcut căci n'am mai mers pela partid și de conducerea circumscripției am ~~(abiz)~~ abzis și astfel am întrerupt orice activitate.

Altceva nu știu să dau relații în cauză

Aceasta mi este declarația pe care o susțin și semnez

Pavel Dumitrescu

165

21.X.1951
date cu fato luate 2

20167

D E C L A R A T I E

Subsemnatul DUMITRU RĂDULESCU, născut în anul 1896, Decembrie, 27, în Bucuresti, fiul Radu şi Eelonorei, căsătorit cu Marua, de profesiune avocat, de religie ortodox, naţionalitate română, serviciul milita satisfăcut în Reg. 9 Vânători înm gradul de Căpitan.-

Nu am suferit nici o condamnare.-

Ultimul domiciliul în B-dul Basarab Nr.78.-

Am făcut politică ţărănistă în anul 1924 până în anul 1935, şi după aceea, am revenit în anul 1944, pentru scurtă durată .-

Declar umătoarele :

In anul 1944, am fost solicitat să reintru din noi în P.N.T.- de către Dr. Lupu, am primit cu bucurie acest lucru, mai ales că se formase Blocul Democratic, cu misiunea expresă, de a reface tara din toate punctele de vedere şi a întări relaţiunile noastre cu toate ţările aliate.-

Dela început am constatat cu mult regret că s'au primit în partid elemente legionare şi fasciste, care după părerea mea făceau mult rău partidului şi ţării lucru ce s'a si adeverit ulterior.-

Iarăs am constatat că peste regulamentul de organizare al Capitalei, şi de principiile călăuzitoare, pentru bunul mers al organizaţiei, din ordinul conducerii superioare, s'au făcut organizaţii profesionale,- înauntru organizaţiei Capitalei şi anume :

S'a făcut organizaţiune muncitorească, organizaţiunea tineretului, şi organizaţiunea ardeleană.-

Contra acestui sistem care nu avea alt scop decât acela de a se aranja la posturi de comandă scontând viitorul, elemente nepregătite şi cu idei care depăseau ideologia partidului nostru, înlăturând cu totul principiile democratice, am zis contra acestui sistem a luat cel dintâi acţiune Dr. Lupu seful Org. Capitalei.-

Cu foarte multă greutate a reusit să desfiinteze organizaţia Ardeleană, opunându-se la desfiinţarea organizaţiunei muncitoresti, condusă de Ilie Lazăr, conducerea superioară a partidului, deasemeni, nu s'a putut desfiinţa organizarea tineretului, probabil tot din ordin superior.-

Din această cauză, s'a dat nastere la manifestări le cunoscute, care a situat partidul pă linia reacţionară, din care cauză mulţi dintre membri constiinţă au şi părăsit cadrele.-

Toate aceste organizaţiuni la care nu am luat parte , din informaţiunile culese, reeşea că făcea propagandă, arătând că toate lipsurile alimentare se datoresc faptului că produsele noastre pornesc în cea mai

./.

D Rădu

mare parte peste Graniță în Rusia.-

Activitatea mea politică dela 1944 până la 1945, a fost următoarea:

Am fost simplu membru în comitetul Circa 35, mi s'a propus a lua sefia acestei Circomscripții după decesul avocatului Pecec, fostul sef, însă am refuzat.-

După aceea, s'au făcut alegerile sefului de culoare.-

Sef provizoriu al acestei culori era Dr. Comorofschi.

In ajunul alegerilor, mi s'a propus de către prietenii mei politici, ca să candidez la această sefie, având aproape în unanimitatea sufragiul lor pentru mine.-

Am refuzat însă și de această dată, pentru motivele arătate mai sus, și mai ales constatând că partidul din nefericire se abate dela linia sa democratică, aducând perturbări atât în sânul partidului, cât mai ales în ordinea internă prin atitudinea sa negativă.- Deasemeni, nu am vrut să candidez și nici nu am luat parte la aceste alegeri, prin faptul că am fost impus candidat la această sefie Marinache rudă cu Mihalache, care desi nu avea nici o priză în această culoare, totuşi la alegere a fost proclamat ales, obținând mai multe voturi decât Dr. Comorofschi, gratie, promisiunilor făcute și faptului că era rudă cu d-l Mihalache.-

Dela această dată, foarte rar, am luat parte la consfătuiri maximum 1-2, încetând de aproape un an și jumătate, orice activitate politică, din care cauză după nenumărate convocări la culoare și la sediul Clubului Central, la care nu am răspuns niciodată am fost expatriculat pentru lipsă de activitate.-

Inaintea alegerilor, nu am luat parte la nici o întrunire, mai ales că din informațiunile culese se făcea la aceste întruniri probabil din ordin superior, propagandă antirasială și antisovietică.-

Am constatat acest lucru și din articolele care apăreau în ziarul "Dreptatea" și din care reesea în mod evident că toată această propagandă este organizată în mod sistematic de către organizația centrală.-

Deasemeni am constatat că, propaganda antirasială este făcută de către organizația muncitorească și organizația tineretului condusă de Ilie Lazăr, prin manifestările care au avut loc la 1 Maiu, la 10 Maiu și în alte ocaziuni, când tineretul și o parte din muncitori proveniți din vechii legionari, prin sisteme huliganice au căutat să lovească în dese rânduri pe evrei și să caute prin propaganda lor desanțată, să aducă critice actelor de guvernământ făcând mare rău țării.-

Am constatat deasemeni cu mult regret că partidul s'a abătut cu totul dela linia lui de conduită pe care o avea în trecut prin faptul că împreună cu partidul Liberal, partid reacționar contra cărora am luptat în trecut, caută să denigreze opera de refacere a guvernului, lucrând împreună pentru acest scop numai cu intențiunea de a sabota lucrările guvernului în această epocă, când era nevoie de sprijinul tuturora, pentru redresarea economică și financiară a țării.-

La întrunirile care se țineau atât la culoare cât și la centru, se țineau discursuri în care aproape în mod regulat se ataca cetățenii evrei și se făcea în mod deghizat propagandă antisovietică.-

Pentru aceste motive am refuzat să candidez și nici nu am primit să fiu delegat sau asistent la urne.-

Tin să arăt că din informațiile culese, am constatat că și cu ocazia acestor alegeri se făcea aceeas propagandă arătată mai sus.- Mai mult încă, am fost informat și am constatat că cu acest prilej s'au format echipe de șoc, sub motivul că sânt înființate pentru apărarea urnelor, să provoace scandalul în timpul alegerilor, ceea ce tot după informațiile culese s'a și întâmplat în unele localități din țară.-

./.

D Radu [signature]

166

00168

Aceste fapte, m'au determinat, să desaprob politica dusă de conducerea Partidului Naţional Ţărănesc şi să nu mai iau parte la nici una din manifestările sale, ceea ce am şi făcut încă de acum un an şi jumătate.-

Am nădăjduit că, se va reveni asupra acestor metode şi se va merge pe drumul croit de ideologia partirului, adică o democraţie sinceră în ritmul vremii de astăzi pentru refacerea şi binele ţării.-

Am constatat însă cu regret că Partidul Naţional Ţărănesc, mână în mână cu Partidul Naţional Liberat de sub conducerea d-lui Brătianu, nu fac altceva decât să întărească burghezia şi capitalismul în dauna clasei muncitoresti de toate categoriile, din care cauză ţara suferă şi se întârzie refacerea economică şi financiară a ţării, mai ales că, acest lucru, s'a văzut în ultimul timp din acţiunea lor, contra măsurilor economice, luate de guvern. prin sabotarea ce o fac atât verbal, cât şi înscris prin gazetele "Liberalul" şi "Dreptatea".-

Faţă de toate aceste argumente mă desolidarizez de acţiunea conducerii Partidului Naţional Ţărănesc, neaprobând în nici un fel sistemele întrebuinţate de propagandă şi de organizare periculoase pentru ţara noastră.-

Acesta îmi este declaraţia pe care o susţin şi semnez propiu,

Răduley

167 169

Declaratie

Subsemnatul D. Rădulescu avocat cu domiciliul în Bucureşti B-dul Basarab 78 în completare declar următoarele:

După cum am arătat anterior am făcut parte ca membru activ în P.N.T. din anul 1924 până în anul 1935 când am fost exclus de conducerea organizaţiunii Capitalei împreună cu Dum. Dobrescu fost primar general şi ceilalţi primari Al. Protopopescu, Mair, Angelescu pentru motivul că la adunarea organizaţiunii Capitalei pentru alegerea noului comitet de atunci s'a ridicat chestiunea nepotismului şi a sistemului de (continuarea) burghezie adoptat de conducere.

Am susţinut pe Dum Dobrescu cu care lucrasem efectiv la înfrumuseţarea Capitalei. Am fost excluşi fără a fi judecaţi. De atunci am întrerupt orice activitate în P.N.T. până în toamna anului 1944 când am reintrat din nou în scopul de a da concurs pentru refacerea ţării.

Am activat până în toamna anului 1945 când s'a făcut alegerea comitetului pentru organizaţia Sectorului 4 din care făceam parte. Am constatat cu această ocazie ca membru că se reînvie vechiul sistem, de a se impune la conducere persoane desemnate de către centru tot pe baze de nepotism şi protecţie, şi nu după voinţa liberă exprimată de către membrii Sectorului - Exemplu: Cazul Marinache nepotul lui Mihalache impus de centru şi ales la Sec IV ca Presedinte.

D. Răd…

Deasemenea eu m'a decepționat și [illegible] sistemul cum se recrutau și se admiteau intrarea în partid a unor elemente necontrolate, contrar regulamentului și anume: În regulament se prevede că fie-care membru nu poate fi înscris decât la organizația circumscripția unde are domiciliul și unde poate fi verificat și controlat asupra întregei activități și manifestări, și numai atunci după ce a fost găsit demn, poate fi aprobat pentru înscriere.

Din contra s'a constatat că la organizațiunile centralizate în Capitală și anume: Tineretul P.N.Ț. condus de avocatul Ițu, organizația muncitorească condusă de avocatul Ilie Lazăr și organizația ardeleană (desființată la intervenția Dlui Lupu fost șef al organizației Capitalei) au înscris membri direct fără a fi verificați, contrar regulamentului, căci numai circumscripțiile respective aveau posibilitatea să-i verifice.

Din această cauză o mulțime de elemente legionare, fasciste s'au strecurat astfel în partid și aceștia cred că au fost acei cari la diferite ocaziuni s'au dedat la turburări.

În urma acestor constatări, eu m'am retras în toamna anului 1945 și de atunci nu m'am mai interesat de activitatea partidului și nici nu mai m'am dus pe la partid niciodată — aceasta este declarația pe care o susțin și semnez.

Rădulescu

D.

169

19.8 [illegible] Data și [illegible] [illegible]

Declarație

Subsemnatul Davidescu Gheorghe, născut în 1900 luna Sept. ziua 3. în comuna Dobreni jud. Neamț fiul lui Gheorghe și al Zamfir. Căsătorit cu Maria Mucenicu de profesiune funcționar public în Minist. Sănătății, de religie ortodoxă, de naționalitate română, serviciul militar satisfăcut în Regtul 4 Vtr. cu gradul de sergent T.R. cu ultimul domiciliu în strada Oladescu n: 2

Șeful Cir. 7 Floreasca a P.N.Ț. declar asupra activității Partidului N.Ț. prin participarea mea directă ca membru al partidului sau indirectă cele următoarele.

La ședințele de Cerc mi s'a adus la cunoștință că muncitorimea din fabrici va fi organizată separat într'un sistem special pentru care a fost însărcinat Dr. Ilie Lazăr, iar toți șefii de circumscripții cari au în organizația lor muncitori cari fac parte din fabricile din jurul Capitalei să fie imediat recomandați Centrului pentru a-i organiza special. Indicat ca Șeful însărcinat cu organizarea acestor muncitori Dr. Ilie Lazăr [illegible] capul dela Uzinele Malaxa. [illegible]

În ceea ce privește organizarea tineretului, aceasta s'a făcut în cadrul unui regulament special întocmit sub directa îndrumare a lui Ion Mihalache. La Capitală a fost numit ca președinte al tineretului avocatul Popescu, iar la Sectorul de Galben în cadrul căruia activam și eu cu Cir. 7 a Floreasca a fost numit Dr. Tomescu.

Circumscripțiile au primit ordin verbal dela Centru prin președintele Cercului de a se întocmi tabele cu toți tinerii până la 21 ani. Cari s'au înaintat Secretariatului central în str. Clemenceau.

În ceea ce privește tineretul universitar, circu-

ședințele aveau [illegible] tot verbal a un
[illegible] domestica, tineretul universitar depinzând
exclusiv de ~~către~~ Secretarul general al
Partidului, d-l Nicolae Penescu.
Cu privire la instrucțiunile primite dela Centru
în legătură cu situația economică a țării pot
să afirm că verbal în ședințele pe Sector
cari aveau loc săptămânal fie la casa de
sfat a Cir. 5-a la Dr. Stăncelescu acasă, la
Cassa de sfat a Circ. 3-a sau la Șerban Ghica.
mi s'au adus la cunoștință că guvernul voește să
informeze populația prin aceea că nu dă
mălai și făină prin centrele de desfacere
deoarece cerealele sunt îndreptate peste frontieră
spre U.R.S.S. Prin aceasta se căuta să lanseze
în mase propaganda cu scopul de a se
mobiliza toate nemulțumirile contra
Guvernului și a Rusiei.
În legătură cu activitatea a circumscripțiilor
înainte de alegeri, declar că s'a făcut
mai mult propagandă dela om la om
criticându-se politica dusă de guvern pe linie
economică, politică și socială în ordinea
[illegible] Guvernului și câștigarea către
mai multor simpatizanți pentru ca bătălia
alegerilor să fie câștigată de P.N.T. în cola-
borare cu P.N.L. Dinu Brătianu și socialiști
democrați ai lui Titel Petrescu.
Deasemenea s'a luat de către șefii de circum-
scripții o activitate organizatorică, căutând o să
organizăm circumscripțiile respective deoarece
o parte din conducătorii de cuib și circum-
scripții nemulțumiți de modul de selecționare
a cadrelor și promovarea celor cari dovediseră
o activitate meritorie au plecat în frunte
cu Dr. Traian [illegible] șeful sectorului
4 verde nemulțumit de înlocuirea lui cu
avocatul Ion [illegible] omul de
[illegible]

casa al d-lui Ion Mihalache, împreună cu Alexa Protopopescu al doilea [illegible].

În timpul alegerilor în cercul meu de propagandă n'am avut nici un incident, poate și pentrucă n'am avut la toate secțiile de votare delegați: Din cinci secții de votare n'am dat delegați decât la două secții de votare: la Fild și Lemida unde am fost personal și unde am avut cele mai bune raporturi cu toți delegații partidelor din bloc.

După alegeri când P.N.Ț a văzut că a pierdut toate șansele a căutat să intensifice propaganda și ura contra guvernului și regimului democratic criticând întreaga sa activitate parlamentară și legile făcute de Guvern pentru redresarea economică a țării criticând legea oficiilor industriale etc. legea amnistierii delictelor silvice privind exclusiv țărănimea.

La ședințele cari aveau loc săptămânal pe cuiburi și la cari participau șefii de grupuri și delegații dela sectoare mi se comunica de către aceștia din urmă din partea conducerii centrale să ducem o propagandă vie pe tema lansată în sensul că evreii sunt acum cari ocupă posturi de răspundere în toate compartimentele importante și că aceștia dau dispozițiuni pe cari la rândul lor le primesc dela Moscova.

Deasemenea mi se comunica pentru a duce propaganda în rândul membrilor

[signature]

partidului și acestia apoi până în
cel mai îndepărtat colț de
mahala că diferitele delegații ale
guvernului care mergeau la Moscova
pentru încheerea diferitelor convenții
economice nu aduceau nici un rezultat
pozitiv pentru țara decât ruine
de organizare și comunizare a întregului
popor. Aceasta cum am arătat
la început cu scopul de a înlătura toate
elementele fascisto legionare care au
pătruns în partid ale căror senti-
mente erau în contra evreilor și în
general a tuturor naționalităților
conlocuitoare și chiar contra U.R.S.S.-ului.
La întrunirile și ședințe nu lua parte
delegați dela centru, ci partea jos numai
membrii sectorului.
Dela 20 ianuarie s'au dizolvat toate
organizațiile din Capitală, dată dela care
nu s'a mai întrunit Comitetul Cultural.
Pot să declar că propaganda scrisă
prin dreptatea, diferite articole, broșuri și
manifeste ca și propaganda orală luată dela
om la om după instrucțiunile date de
conducerea centrală au fost influențate
de spiritualitatea tipic burgheză reactio-
nară, inițiind atacuri contra regimului din
țara, a evreilor, împotriva Uniunii Sovietice.
Drept pentru care dau prezenta declarație
în care o susțin și semnez propriu
1947 [illegible]

-1- 171

25 August 1947
Dată în fața noastră
Comisar Șef
Ant Damus

Declarație

Subsemnatul Davidescu Gheorghe de 47 de ani, fiul lui Gheorghe și al Zamfirei, de profesiune funcționar public, la Ministerul Sănătății, născut în com. Dobreni Jud. Neamț, cu serviciul militar satisfăcut la Regimentul 4 Vânători ctg 1922, diplomat în științe economice și politice la Universitatea din București, căsătorit având 2 copii, nu am fost până în prezent, arestat sau anchetat, domiciliat în București str. Vlădescu No2 (Floreasca)-

M'am înscris în partidul Țărănesc al lui Mihalache în anul 1925. Din 1944 și până la 20 Ianuarie 1947 am fost președintele circ. 7 P.N.T. Maniu la această dată fiind dizolvate de către Dr Mihalache toate organizațiile din Capitală, scopul fiind noi alegeri care urmau să se producă până la

[signature]

data de 1 Aprilie 1947, motivul adevărat însă erau gravele divergențe produse în sânul organizației Capitalei condusă pe acea vreme de Mihalache.

Divergentele s'au iscat din cauza mai multor curente apărute în acel timp în cadrul organizației Capitalei și anume:

1. Doctorul Ilie Lazăr deși era șeful organizației de Maramureș totuși a fost însărcinat de conducerea ardeleană a partidului cu organizarea de organizații paralele în capitală, deasemenea și organizația muncitorilor din fabricile capitalei.

Față de aceasta situațiune organizațiile de cadre din sectorul I-i galben care erau conduse de Dr. Lucian Stănculescu, pe atunci și secretarul org. Capitalei au reacționat în mai multe rânduri provocând corespondență între Dr. Lupu și

[signature]

 172 00174

Dr. Ilie Lazăr.

Doctorul Lupu Protesta contra amestecului ardelenilor în Capitală cerând imediata desfiintare a organizatiilor ardelene paralele şi a organizatiilor muncitoresti din fabrici, pentru motivul că nu admitea organizatiuni de tip fascist în sânul partidului, întrucât organizatiile muncitoresti erau formate din foşti legionari, iar ardelenii nu aveau nevoie să facă regionalism creind organizatii paralele ci să se înscrie în organizatia comună.

La protestele D-lui Dr. Lupu, Dr Ilie Lazăr a raspuns că aceasta s'a facut din ordinul D-lui presedinte Maniu şi pentru rezolvarea acestei chestiuni să se adreseze Dnici-Sale.

2. Alt curent puternic care a dus la aceste divirgente a fost curentul legionar, care în urma deschiderei portilor partidului

[illegible signature]

pentru legionari, au cautat să acaparereze posturi de conducere fiind ajutati la aceasta de Dr. Ilie Zazăr, Dr Virgil Solomon (cazul inginerului Serban Ghica fost legionar, impus ca sef la cir. 3 și care a fost exclus din sector pentru atitudinea sa, iar conducerea partidului la mentinut și mai departe peste voința cadrelor din sectorul de galben)

La aceasta situatiune de neînte legeri a ajuns organizatia Capitalei în anul 1946.

Eu personal împreună cu sefii circumscripțiilor a 4 Dr Dr Ricoute mai târziu avocatul Balmez, cir 8 în frunte cu Dumitru Zeangali, a 9 cu Petre Teodorescu, a 10 cu Stefan Georgescu (trecut mai târziu din cauza neînțelegerilor la frontul Plugarilor) și Baneasa cu Stoian Dică

[signature]

am luptat din răsputeri contra tuturor formațiunilor paralele care împingeau partidul spre dreapta cum și contra legionarilor intrați în partid, care protejați de ardelenii din partid, intrați în formațiunile profesionale și muncitorești căutau să împingă partidul spre fascism. Pentru această luptă avocatul Balmez a fost dat afară din partid.

După 23 August 1944 Partidul Nationa Tărănesc a pornit la reorganizarea cadrelor, și din cauza exprimării nemulțumirilor cadrelor vechi ale partidului pentru faptul că Dr Iuliu Maniu nu s'a dus personal la Moscova ci a trimes un emisar ardelean pe Ghiță Popp nu s'a mai dat atâta importanță cadrelor vechi la această reorganizare, ci s'a căutat introducerea de cadre noi în special ardelene care în majoritatea cazurilor au fost legionari și căror.

[signature]

li s'a incredințat posturi de conducere.

Numai datorită D-lui Lupu s'au putut pastra vechile cadre cu tendințe de stânga in organizație capitalei, motiv ce a determinat conducerea partidului să organizeze organizații paralele așa cum a fost expus mai sus.

Din cauza acestor cadre noi, cu tendențe fasciste linia partidului a deviat din ce in ce spre fascism căutând să propage o propagandă contra guvernului prin aceste elemente, exploatând situație economică datorită celor 2 ani de secetă și consecințele războiului, contra democrației și Uniunii Sovietice, arătând în propaganda partidului că mizeria din țară se datorește trimiterilor de cereale in U.R.S.S. și armatei de ocupație.

[signature]

Organizatiile de sectoare, oficiale n'au fost niciodată convocate de conducerea partidului pentru a li se face vre-o dare de seamă cu privire la activitatea partidului, aceasta fiind reservată exclusiv, cercurilor muncitoreşti secţiunii militare cum şi secţiunii tineretului universitar condusă de N.N. Penescu, organizaţii de tip fascist, care lucrau independent subversiv şi conspirativ, primind directive direct dela conducerea partidului prin N.N. Penescu, Ilie Lazăr, Virgil Solomon şi alţii pe care nu-i cunosc.

Şefii de circumscripţii şi şefii de sectoare nu erau invitaţi la aceste şedinţe şi nici nu puteau participa, deoarece se facea o

[signature]

verificare strictă a participanţilor.
Aceste organizaţiuni arătate mai sus având alt tip de cărţi de membru, ca să se deosebească mai uşor.
Pe unele din ele scria organizaţie ardeleană, secţia militară, secţia universitară etc.
După mine cred că scopul organizaţiei muncitoreşti era să producă disensiuni şi sabotaj în întreprinderi.
Ştiu că organizaţia muncitorească din capitală a fost făcută de Ilie Lazăr.

Virgil Solomon critica în toate ocaziunile organizaţia capitalei învinuind-o de lipsă de combativitate, arătând că la toate manifestaţiile a fost nevoie de inter-

[signature]

venția ardelenilor, muncitorilor și a tineretului universitar;

Despre organizație militară nu aș putea spune nimic cred însă că avea scopul de a mări combativitatea partidului alături de organizațiile ardeleni muncitori și studenți:

Nu pot să spun nimic de aceste organizații deoarece erau organizate separat neavând organizații pe sectoare scopul lor însă cred că era cel arătat mai sus.

În legătură cu strângerea fondurilor știu următoarele:

În cadrul partidului exista un comitet de asistență, știu că făcea parte din acest comitet: Mihalache, Penescu, Ing. Mihaescu, D-na Magiaru

[signature]

și alții de care nu-mi amintesc

Scopul strângerii banilor era după cum ni se comunica pentru ajutorarea celor arestați însă după informațiunile căpătate pe altă cale aceste sume serveau în alte scopuri, de propagandă sau personale.

Eu personal, împreună cu cei arătați mai sus am luptat încontinuu pentru menținerea liniei democratice adevărate a partidului, desolidarizându-mă continuu și public cu organizațiunile de la centru de tip fascist care activând intens au dat partidului un colorit subversiv antidemocratic și antisovietic.

Văzând însă că protestele noastre erau zadarnice acest lucru ne-a

 176

descurajat, fapt ce se poate constata din slăbirea activității pe sectoare și circumscripții și dezbinările precum și plecările masive pe circumscripții și sectoare cum a fost cazul Dr. Comorovschi, Protopopescu Balinez și alții. Eu m'am redusmat la o complectă neactivitate fiind scârbit de modul cum conducerea partidului a înțeles să se situeze și prin conducerea sa să pună în pericol cadrele vechi și credinciase unei democrații reale.

Subsemnatul declar că sunt multumit de actualul regim care a împroprietărit țărănimea a mărit salariile functionarilor și muncitorilor, a creat economate pentru a-i scăpa de specula-

[signature]

cumi şi alte îmbunătăţiri economice şi sociale în favoarea poporului de jos.

Aceasta - mi este declaraţia pe care o dau sincer şi nesilit de nimeni şi o semnez propriu,

[signature]

177

00179

Declaraţie

Subsemnatul Davidescu Gheorghe funcţionar public în Ministerul Sănătăţii cu domiciliul în Bac. Şt. Vlădescu No 2, declar că susţin în totul cele declarate anterior şi că nu mai am nimic de adăugat căci am spus totul ce am avut cunoştinţă în cauză –

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţin şi semnez –

178

00180

Declaraţie

Subsemnatul Dr. Barga Ioan 49 ani notar public dom. în Tg. Mureş - necondamnat, declar următoarele:

Sunt membru al P.N.Ţ. din anul 1927 - Până în 1933 am fost soldat credincios a Partidului - din acel an am depus activitatea foarte redusă, iar din 1944. - nici o activitate - Nu am plecat din P.N.Ţ. - deşi în ultima vreme nu mă împăcam cu acţiunile partidului.

S'a tolerat că unele persoane să întreprindă acte în străinătate care nu erau făcute cu consimţământul tuturor aliaţilor - cazul Pilea - cu memoriul depus - deşi nu'l cunosc - nici pe Pilea, şi nici memoriul -

unele greşeli în legătură cu atitudinea în procesul Antonescu -

Actul adecă încercarea de fugă de răspundere a unor conducători ai partidului -

Lipsa de colaborare - adecă de strădunţă de colaborare cu guvernul - do ani -

Drept care dau declaraţie pe care o semnez propriu -

Ar. 21 August 1947

Dr Dargo Ioan

18 Sept 1947
Data în fața noastră. Comisia de ... [illegible]

179

00181

D.

Declarație

Subsemnatul Dr. Dorgo Ioan de 49 ani, de profesiune notar public domiciliat în Tg. Mureș Str. R. List. 2 fiul lui Anton și Amalia decedați născut în 1898 luna Sept. ziua 2, declar:

Mențin declarația dată la 29 August 1947, cu mențiunea că subsemnatul după cedarea Ardealului de Nord, notar din ma la Tg. Mureș în luna oct. 1945 dela Baia de Arieș fiind nou venit în Tg. Mureș nu am mai făcut politică activă. In județul Mureș.

Dr. Dorgo Ioan

Românesc și minoritate -
orice încercare de propagandă
pentru P.N.Ț. - sau orice alt
partid cu tendința româ-
nească nu are teren -
Aceasta o declar, susțin
și semnez -
- Dat București la 18 Septem-
-vrie - 1947 -

ss. Dorgo Ioan

30/ 180

29. Aug. 1961
Dată în fața noastră
Comisar [signature]

00182

Declarație

Subsemnatul Dr. Gargo Ioan de 49 ani, de profesiune, notar public domiciliat Tg Mureș. Str. Fr. List № 2 - fiul lui Anton și Amalia - decedați, născut în, comuna Băița jud. Mureș. în anul 1898 luna Sept ziua 20. declar următoarele:

Din anul 1927 sunt membru al fostului P. N. Ț. Până în anul 1933 - am avut funcția de șef de sector urban. In 1933 fiind numit notar public, m'am considerat de incompatibil și nu am mai activat - în partid.

Locuiam în comuna Ceaca - jud Mureș - iar în Tg Mureș - sunt numai dela 1 Oct 1945 data reintoarcerii mele de pe front și refugiu. /

Nicicând nu am ocupat vreo funcție - la Stat, comună sau județ, deci nu am fost nici primar, prefect și nici chiar candidat pe vreo listă nu am fost - și din 1933 nici membru de încredere nu am fost -

Din 1945 de când am încercat să locuiesc în Tg Mureș - nu am mai activat în P.N.Ț -

Inscris în P.N.Ț. nu am fost formal - și am rămas ca ca aparținând acestui partid până la desființare - dar nici în alt partid nu m'am inscris

Afirmația că aș fi avut funcția de vice președinte este <u>neadevărată</u> -

Partidul înainte de 1938 avea de președinte pe Dr Vescan Ioan

3 182 00184

Secretar general pe: dr Bordoș Ioan și vicepreședinți - Popa Aristou și Musca Petru - Membrii din comitet nu-i știu

Partidul din 1944 - nu s'a mai reorganizat din nou -

Președintele Ioan Vescan - și vicepreședintele Popa Aristou au decedat în 1945 -

Conducerea - o face dr Bordoș Ioan - ca președinte neales și Musca Petru ca vicepreședinte neales -

Partidul nefiind organizat din nou - în alegeri, nu a făcut propaganda - pentrucă fiind județul cu 60% locuitori minoritari - PNȚ nu putea avea șanse - și într'adevăr așa este

Partidul este aproape dezorganizat și inexistent în județ -

Președintele - șef Bordoș Ioan este absent - din Februarie 947 deci nici o dispoziție nu s'a mai dat -

şi mie nu s'a luat de către
conducerea partidului
Conducerea P.N.Ţ nu o cunosc
şi nici nu am văzut vreun
ordin dat de sus

N'am activat în partid din
următoarele motive -
1 În timpul din 1933 - 1938
am avut impresia că partidul
nu şi poate îndeplini programul
după promisiunile -
Se ventila o reformă agrară
prea radicală - sub 50 hectare
Legea încurajării agriculturii
în parte mai mult de descu-
rajare - probabilitatea fiind
în paguba nevoiaşilor

2 Mai târziu se ventila ideea
că tineretul şi femeile să
facă organizaţii separate
în partid - iar acestea le [redacted]
văzut - ca tip fascist şi contrar
democraţiei - după vederile
mele democratice -

3. Spunind informații din presa - ci dl Tilea - nemaiiind în Partid - întreprinde acte în numele partidului - deci nu'l cunosc pe Tilea și nici actele făcute - eu personal reproșez și nu pot accepta asemenea procedere - făcute de trădătorii partidului și ațâțători

4. Nu sunt mulțumit de faptul ca aleșii poporului nu s'au străduit să colaboreze cu guvernul adică cu forțele democratice ale guvernului.

Și mai ales orice fuga de răspundere - așa cum s'a încercat de unii conducători ai P.N.T. o reprob -

Un conducător trebuie să știe să răspundă pentru orice faptă -

6 183

~~00187~~

In concluzie - față de cele arătate - nu am fost și nu rămân solidar, cu nici o acțiune - care ar fi contra intereselor democratice ale Țării -

Aceasta este declarația pe care o dau și semnez -

- 29 - August 1947

Lt Gergo Ioan

55

186

30 VIII 947

Dată în fața noastră

0188

Declarațiune

Subsemnatul N. I. Dragomirescu, de profesiune Avocat în vârstă de 58 ani, domiciliat în orașul Buzău, Str. Lt. Niculescu No. 1, declar următoarele:

În anul 1929 m'am înscris în partidul țărănesc de sub președenția Drului N. Lupu, atras de personalitatea de mare luptător democrat a șefului și de programul său, care prevedea măsuri pentru ridicarea claselor muncitoare dela sate și orașe. Mi s'a încredințat conducerea organizației județului Buzău și după câțiva ani de muncă izbutisem să creez organizații comunale aproape în toate comunele. În anul 1934, făcându-se fuziunea cu partidul național-țărănesc, mi s'a încredințat conducerea sectorului I oraș, a partidului fuzionat, deși după înțelegerea făcută cu ocazia fuzionărei urma să mi se confere demnitatea de Vicepreședinte. Partidele fiind dizolvate în anul 1938, am reluat activitatea, în aceiaș calitate după 23 August 1944, promițându-mi-se de astă dată că se va crea demnitatea de Președinte al organizației orășenești similară cu cea de Vicepreședinte. Cu toate aceste promisiuni ale conducerii partidului și deși de fapt conduceam ca Președinte, de drept nu s'a propus Comitetului Județean la prima sa ședință (în 1946) crearea acestei demnități și alegerea mea, astfel că aveam un rol decorativ, întrucât efectiv nu mai aveam nici conducerea unui sector. Cum între timp, Drul Lupu se despărțise de partidul național-țărănesc și înființase partidul țărănesc-democrat, am rămas în afară de orice activitate militantă urmărind evoluția acestui nou organism politic, de care sufletește mă simțeam încă legat. Pentru aceste considerente personale, cum și pentru modul arbitrar cum era condusă organizația locală, și lipsa de hotărîre a conducerei centrale în diversele probleme ce se puneau am demisionat din cadrele partidului național-țărănesc în primăvara anului 1946, înaintând Președintelui organizației, prin Avocatul D. Mantu, Secretarul Gl. al partidului, o scrisoare motivată. Din acel moment, nu am mai luat parte,

N. I. Dragomirescu

sub nici o formă la consfătuirile sau manifestările partidului și nici în campania electorală, și nici nu m'am dus să votez pentru a arăta că nu mai am nimic cu partidul național țărănesc.

După alegerile din 1946 am rămas complet neutru, urmărind însă închegarea partidului țărănesc-democrat întrucât – ținând seama de greutățile întâmpinate în 1929 nu puteam să'mi iau răspunderea organizării lui, lucru care necesita cheltuieli și timp de care nu dispuneam.

Am luat cunoștință din ziare de încercarea de fugă din țară a Dlui Mihalache și dezaprob această acțiune, socotind-o ca un act de trădare față de partid și față de țară, întrucât s'ar fi pus în slujba unor interese străine.

Drept care dau prezenta declarație, astăzi 30 August 1947.

V. I. Dragomirescu

187

18. Sept 1947
Dată în fața noastră
anixat ff.
[signature]

00189

Declarațiune

Subsemnatul N. I. Dragomirescu, avocat, domiciliat în Buzău, str. N. Niculescu 1; în vârstă de 58 ani; căsătorit cu 3 copii, în continuare la declarația dată în ziua de 30 August 1947, adaog următoarele:

Întrucât subsemnatul am demisionat din cadrele partidului, încă din luna Mai sau Iunie 1946, iar până la acea dată nu am mai avut vreo activitate din cauza disensiunilor ce erau în partid care după 23 Aug. 1944, la Buzău era fracționat în două grupe (grupa G. Popa și grupa N. Anghel), și ne mai luând astfel parte la nici o consfătuire a cadrelor partidului și nici în campania electorală, nu am nici o cunoștință în legătură cu directivele ce primea organizația dela conducerea centrală a partidului.

După cum arătat și în declarațiile anterioare, eu am făcut parte din partidul țărănesc condus de Dr. Lupu și după despărțirea acestuia de partidul național-țărănesc (începutul anului 1946) eu nu am mai activat politicește sub nici o formă.

Aceasta declar, susțin și semnez propriu.

18 Sept 1947.

N. I. Dragomirescu

Declarațiune

Subsemnatul M. I. Dragomirescu, de ani 58, avocat din Buzău Str. Lt. Niculescu No. 1, declar următorele:

Am venit în partidul-național-țărănesc, în anul 1934, prin fuziunea partidului țărănesc de sub președenția Dr-lui Lupu, cu acest partid.

Organizația orășenească din care am făcut parte, eră împărțită în 4 sectore, după numărul secțiunilor de votare, acestea se subdivizau în circumscripții și acestea în străzi, având fiecare un șef. (Președinte de sector, circumscripție etc.)

Am fost șeful sect. I. Înainte cu 6-7 luni de alegerile din Noemvrie 1946, am demisionat din cadrele partidului național-țărănesc și de atunci n'am mai participat la nici o consfătuire sau adunare a partidului și nici n'am luat parte la alegeri, ca delegat sau sub orice altă calitate.

Motivele care m'au făcut să părăsesc cadrele partidului sunt de ordin general și altele de ordin local.

Nu eram de acord cu tactica partidului, care în marile probleme ce se puneau țării, după războiu, nu aveà o atitudine precisă și nu luă niciodată o hotarîre promptă, astfel că membrii partidului

erau complet dezorientați.

În ce privește motivele locale, am fost nemulțumit întrucât conducerea partidului nu ținea seamă de părerile sau drepturile membrilor, ci șeful și cu cei câțiva apropiați ai lui luau hotărâri și-și impuneau voința, fără să țină seamă de mulțimea celorlalți, deși aparent, în unele împrejurări, discuția era liberă.

Drept care dau prezenta declarațiune.

N. I. Dragomirescu

19 August 1947.

D.

- 1 -

189

Declarație

Subsemnatul Dr. Havrea Gabriel, născut în anul 1890 luna Septembrie ziua 5 în comuna Cetăți jud. Târnava mare fiul lui Zosim și al Mariei Bărsan - ambii decedați - căsătorit cu Viorica născ. Popa, de profesie avocat de religie gr. or. de naționalitate română. Serviciul militar satisfăcut la Reg. 2 Gr. [illegible] cu gradul de Locot. de rezervă, neavând nici o condamnare, cu ultimul domiciliu în Sighișoara str. 6 Martie No 8.

În ceeace privește activitatea a P.N.Ț., la care am participat direct, sau indirect, declar următoarele:

Mi-am început activitatea politică imediat după terminarea facultății, înscriindu-mă în P.N.Ț. în 1924, fiind însărcinat cu funcțiunile de secretar general al org. jud. Târnava mare.

Începând cu anul 1933 - data fuziunii cu Partidul Țărănist (Dr. Lupu) am fost promovat ca vice președinte al aceleiaș org. păstrând această funcțiune până în 1946, când am demisionat [illegible]

190

din cauza neînțelegerilor cu șeful org. d-l V. V. Serdici;-

M'am înscris în P.N.Ț. întrucât acest partid lupta pentru ridicarea țărănimii, iar după opoziție cu P.L., reprezentant al burgheziei românești.-

P.N.Ț. m-a decepționat în primul rând după prima guvernare din 1928, când adus la putere cu un sufragiu de 80%, și când sprijinit de aceste mase ar fi putut realiza cele mai frumoase idealuri, pentru care a luptat, n-a făcut în realitate aproape nimic.-

A doua oară am fost decepționat după guvernarea din 1932/3, când P.N.Ț. a alunecat mult spre dreapta, încurajând atât formațiunile hitleriste străine, cât și pe legionari.-

În afară de aceste trădări programatice P.N.Ț. își schimbă și tactica, căci deși își zicea fruntaș în lupta cu P.L. - partidul burgheziei românești - după guvernările naț.-țăr. partidul devine adept al concepției rotative, înțelegându-se cu P.L. să împartă puterea și exploatarea țării, apropiindu-și întocmai concepțiile acestui partid burghez.

După aceasta toată pricina acestor două partide merge mână în mână până în timpul celui de al doilea răz-

Octombrie

război mondial, când pe aceiași linie de colaborare sprijiniră, făcându-se vinovați atât Dl. Maniu cu întreaga conducere a partidului, cât și conducerea liberală de complicitate cu fostul mareșal Antonescu, ajutându-l cu tehnicieni în guvernările lui.—

La 23 Aug. 1944 P.N.Ț. avea ocazia să colaboreze cu partidele muncitorești, însă s'a făcut-o ținându-se în toate rezerve și ce în ce mai accentuate până la 6 Martie 945 când fiind adus la putere guvernul Dr. P. Groza P.N.Ț. s'a declarat adversar pe față al guvernului și al regimului instaurat la această dată.- Această atitudine a P.N.Ț., când în loc să colaboreze cu toate forțele creatoare democrate pentru redresarea financiară și economică a țării, din contra a înțeles să facă obstrucție tuturor realizărilor guvernului; — m'a decepționat încă odată.—

Pe lângă aceste decepțiuni cu caracter general, s'au adăugat și altele datorite împrejurărilor locale și anume faptului că pres. org. jud. Dl. V. Vlerdici prin metodele sale a reușit să nemulțumească pe foști

membrii

membrii vechi naț. țăr.,"

Din cauza metodelor dictatoriale ale
D-lui N. V. Serdici, pe care le întrebuința,
prin atitudinea sa a reușit să-și facă
dușmani între vechii membri naț.-
țăr. ramura ardeleană și naț. țăr.,
proveniți din partidul lupist, care căutau
să obțină locuri proeminente în orga-
nizație."=

Conflictul între noi ardeleanii și lupiști
a provenit din faptul că ing. Serdici în timpul
când a fost directorul Camerei de Agricultu-
ră din jud. Târnava-Mare a comis o serie
de nereguli descoperite de către succesorul
lui Dr. Ilie Popa, naț. țăr. din ramura ardeleană,
pe care după ce a ajuns șeful org. jud. l-a
exclus din partid. Aceste nereguli au fost
desvăluite în campaniile electorale anterioare
fuziunii și știu că pentru acest motiv D-l
Serdici a păstrat o veche ură față de toți
naț. țăr. din ramura ardeleană."=

Atitudinea D-lui Ing. N. V. Serdici și me-
todele sale întrebuințate în conducerea org.
locale cred că au fost consecința poziției

[illegible signature]

5

193

~~195~~

pe care o avea în conducerea cen-
trală, fiind membru în delegaţii
permanente şi interpret, sau omul de
legătură, între conducerea partidului
şi corespondenţii de presă anglo-ameri-
cani, întrucât posedam limba engleză;
acest lucru mi l-a confirmat
chiar D-l V.V. Serdici.-

Datorită faptului că am fost mereu
în conflict cu D-l V.V. Serdici, încă din vara anu-
lui 1946, am demisionat din funcţiunea de vice-
preşedinte al org. judeţene şi n'am mai
desfăşurat nici-o activitate politică. Alta-
dată (în 1937) am fost candidat al doilea pe lista
P.N.Ţ., în alegerile din 1946 însă, n'am candi-
dat şi nici n'am acceptat să fiu delegat,
sau asistent.- În urma acestei pasivi-
tăţi am fost informat că şeful org. voia
să mă excludă din partid.-

Pasivitatea mea se datoreşte şi
faptului că n'am împărtăşit atitu-
dinea P.N.Ţ. faţă de partidele muncitoreşti
şi de realizările guvernului, - motiv
pentru care mă desolidarizez de acţiu-

[signature]

- 6 -

196

nea P.N.Ţ.", mai ales după fuga în străinătate a conducătorilor P.N.Ţ., pe care o consider ca un act condamnabil.=

Drept pentru care dau prezenta declaraţie, pe care o susţin şi semnez propriu.-

Bucureşti la 27 August 1947

195

19 Sept 1947
dată în fața noastră
Comandant
Stoica

Declarație

Subsemnatul Octavian Dobre, născut în anul 1898, în Comuna Reteș Jud. T. Mare, fiul lui Zosim și Maria, căsătorit, de profesie avocat, domiciliat în Comuna Sighișoara, Str. 6 Martie No 8, declar prin prezenta că mențin întocmai declarația dată în ziua de 27 August 1947, cu mențiunea că nu mai am de făcut nici un fel de adăogire.

Aceasta îmi este declarația pe care o dau și o semnez propriu.

București 19 Sept 1947

[signature]

196

Declarație

17 Septembrie 1947.
Dată în fața noastră
Comisar Șef
[signature]

Subsemnatul Octavian ~~Bobe~~ 198 advocat, născ. în 5 Sept. 1898 în comuna Retișul jud. T-mare din părinți Iosim și Ana, căsătorit, cu doi copii, domiciliat în Sighișoara str. 6 Martie No. 8. asupra activității mele în P.N.Ț. declar:

M'am înscris în P.N.Ț. în 1925, după terminarea studiilor universitare, socotind că P.N.Ț. luptă pentru ridicarea țărănimii și împotriva capitalismului liberal.—

Am fost secretar-general al org. județene până în 1933, când am fost ales vice-președinte al org. jud. și am păstrat această demnitate până în vara anului 1946, când am demisionat din cauza neînțelegerilor dintre mine și șeful org. jud. Dr. V. V. Serdici.—

Neînțelegerile au fost din cauza neîncrederii reciproce. Dr. V. V. Serdici avea

Dr. Oct. Bobe

- 2 - [signature]

numai în prietenii săi vechi - foști luptători, iar mie și prietenilor mei ne obiecta mereu că nu desfășurăm nici-o activitate pe teren. D-l. I. Serdici căuta mereu să reducă rolul meu în conducerea org. jud. și să impună la conducere prietenii săi personali. -

Până la 23 Aug 1944, am activat, mai ales în mediul rural, militând pentru F.N.T., în acest timp am avut cele mai bune relațiuni cu partidele muncitorești, colaborând în special în ~~[illegible]~~ apărarea unor luptători comuniști: Kajlik Iosif, Barabás Iosif și alții din Mediaș și Ioan Timaru din comuna Agârbiciu, pe care i-am apărat gratuit în fața Tribunalului Militar. Despre acest fapt știe și D-l. Prim-ministru D-r Petru Groza, care s'a interesat

[signature]

- 5 - Octombrie 197

00199

de Dl. Olaru, — având ca misiune să organizeze tineretul și muncitorimea din fabrici în cadrele P.N.Ț.

Încă din anul 1945 Dl. V. V. Serdici mi-a comunicat că, grație cunoștințelor sale de limbă engleză, a fost rugat de către conducerea partidului să servească de interpret între P.N.Ț. și corespondenții ziarelor anglo-americane.—

Acest fapt a fost comunicat și altor prieteni din partid: Dlii A. B. Suciu și V. Pinka, T. Stoica etc. Nu cunosc ~~[illegible]~~ modul cum și-a îndeplinit Dl. V. V. Serdici această funcțiune, întrucât nu mi-a comunicat amănunte, ~~[illegible]~~ fiind raporturile de neîncredere dintre noi.—

Față de situația mea în cadrele organizației județene și față de situația politică creată prin atitudinea P.N.Ț. și în special în urma încercării de a fugi

Octombrie

-6- [signature]

în străinătate, m'am decis să mă retrag din viaţa politică şi să mă interesez în viitor numai de profesiunea mea de advocat.—

Am regretat sincer că conducerea P.N.Ţ. n'a colaborat cu partidele muncitoreşti, şi în urma acestui fapt P.N.Ţ. a ajuns într'o situaţie foarte dificilă; —pentrucă masele ţărăneşti ale partidului N.Ţ. care ~~[illegible]~~ au dorit dintr această colaborare şi au rămas dezamăgite.

Declar că în urma acţiunei duse de către conducerea ~~P.~~N.Ţ. subsemnatul m'am desolidarizat încă din vara anului 1946 când am demisionat din funcţiunea de vice-preşedinte.—

Aceasta îmi este declaraţia, pe care o susţin şi semnez propriu.

Bucureşti - la 18 sept 947.—

[signature]

198

~~00200~~

Declarație

Subsemnatul Dobre Octavian, de [illegible] de ani, de profesiune advocat din Sighișoara (str. 6 Martie No. 8) declar următoarele:

Am activat în P.N.Ț. din anul 1924 până în anul 1946, îndeplinind la început funcțiunea de secretar general al org. jud. Târnava Mare, iar în anul 1933, cu ocaziunea fuziunei am fost ales vice-președinte.–

În vara anului 1946, înainte de alegerile parlamentare, ~~în~~ în urma neînțelegerilor dintre mine și Dr. V.V. Serdici, pres. org. jud., am demisionat din funcțiunea de vice-președinte. Nu am demisionat din partid pentru a nu fi considerat oportunist.–

La alegerile parlamentare din 1946.

n'am desfășurat nici-un fel de activitate; n'am luat parte în campania electorală și nici n'am primit să fiu nici delegat, nici asistent. Din cauza lipsei de activitate, am fost informat că președintele organizației intenționează să mă excludă din partid.—

Nu am cunoștință ca P.N.Ț. să fi folosit mijloace de propagandă politică ilegale.—

Știu că Dl. V.V. Serdici președintele org. jud. Târnava Mare făcea legătura între partid și presa anglo-americană. Acest lucru îl știu chiar dela dânsul.—

Drept care dau prezenta declarație, pe care o semnez propriu.
Azi 21 Aug. 1947

[signature]

personal despre această [illegible] (I. Timariu).—

Până la 6 Martie 1945 P.N.Ț. a reorganizat cadrele sub conducerea D-lui V. V. Serdici, împreună cu prietenii săi T. Stoica, V. Nistea, I. Borzoman.—

Dela 6 Martie 1945 până la Iulie 1946, când am demisionat, activitatea mea politică a fost foarte restrânsă, iar org. jud. condusă de D-l V. Serdici a trecut la propagandă electorală prin întruniri restrânse; în orașul Timișoara și în Lugoj s'au ținut 2-3 asemenea întruniri, iar în județ, în mediul rural cel mult vre-o cinci.—

Întrucât D-l Serdici lua ordinele circulare direct dela conducerea centrală din București și date fiind raporturile mele personale cu D-sa, nu mi-a comunicat conținutul acestora și nici scopul urmărit de D-sa.—

Octavian Pobe

4. [illegible]

În ajunul alegerilor în 19 Nov. 1946 mi-a parvenit o circulară a org. jud. prin care delegații și anstuții P.N.Ț. erau instruiți asupra îndatoririlor lor și asupra drepturilor pe care le au conf. legii electorale; deasemenea li s'a pus în vedere să colaboreze cu delegații P.N.L. (Brătianu) și P.S.D. (Titel Petrescu).

Cheltuielile candidaturilor au fost suportate de către d-nii I. I. Serdeci și T. Stoica ~~și ceilalți candidați~~.

Organizații de tineret și muncitori au fost în Sighișoara și Mediaș, însă nu cunosc activitatea acestora, deoarece au fost înființate abia în timpul din urmă, când eu nu mă mai interesam de organizație. Aceste organizații erau conduse de către d-l I. Serdici ajutat la Sighișoara de către Tomuleț, iar la Mediaș

[illegible]

200

20 Sept 1947
Dată în fața noastră.
Comisar Şef
Stroiconu

00202

Declarație,

Subsemnatul profesor C. Daniciu, domiciliat în T. Severin, strada N. Cernăianu 22, declar prin prezenta că îmi mențin întocmai declarațiile date în zilele de 30 și 31 August fără a mai avea de făcut nici un fel de adăogiri.

Aceasta declar, susțin și semnez propriu.

Bucureşti, 20 Septembrie 1947.

Prof. C Daniciu

201

31 August 1947
Dată în fața noastră
Comisar șef [signature]

Declarație.

Subsemnatul Danciu Constantin, profesor de liceu, domiciliat în T. Severin, Str. Nicu Cernăianu No 22, de ani 60, căsătorit, fără copii, născut în comuna Costești, județul Mehedinți, din părinții + Gheorghe Danciu și Paraschiva, țărani, declar următoarele:

Sunt membru al partidului țărănesc din Sept. 1922. În sânul organizației am fost pe rând: secretar, vicepreședinte, iar dela 10 Martie 1946, președinte efectiv al organizației județene Mehedinți. În timpul guvernărilor partidului am fost prefectul județului Mehedinți în două rânduri (1928-1931 și 1932-1933).

În timpul cât am fost președinte, după 10 Martie 1946, în vederea alegerilor, organizația de Mehedinți nu a desfășurat o activitate deosebită limitându-se în a depune lista candidaților, desemnarea delegaților și asistenților pe lângă secțiile de votare, afișarea manifestelor trimise de organizația centrală, noi neavând presă de organizație (locală) și nici vreun manifest tipărit de organizația locală.

C Danciu

Personal am dat dispozițiuni verbale membrilor organizației ca să se abțină în timpul perioadei electorale dela orice provocațiune, neînregistrându-se deastfel nici o ciocnire în acea perioadă.

Legătura cu centrul o făceam prin poștă; n'am avut legături amicale personale cu Iuliu Maniu sau Ion Mihalache și nici cu Penescu, pe care l-am cunoscut personal cu ocazia Congresului din 10 Martie 1946. Nu am fost consultat, și nu am avut vre-o cunoștință despre hotărîrile luate de conducerea centrală, fie de politica externă, fie de raporturile interne cu celelalte partide. N'am intreprins nicio activitate politică după 19 Noembrie 1946. Pe Tilea și Gafencu, cari au dus și duc o acțiune politica în străinătate nu i-am cunoscut. Acțiunea lor dela început am socotit-o dăunătoare țării noastre, după cum am socotit dăunătoare și politica de izolare practicată de conducerea P.N.Ț. Maniu, izolare care a dus de regulă la opoziție permanentă și deci la nevalorificarea forțelor reale ale partidului. Afară de acestea, de unde partidul național țărănesc, la început promitea a fi un partid de stânga, cu caracter,

C Dancu

democratic și partid în slujba păturii țărănești muncitoare, treptat a început să devieze dela această linie, luând un caracter de partid burghez, făcând și greșala acelui pact de neagresiune cu legionarii, ceeace l-a situat și ca partid de dreapta.

Necolaborarea lui Iuliu Maniu cu actualul regim denotă clar o îndepărtare politică de U.R.S.S. a fostului partid național țărănesc, prin aceasta îngreunând munca de apropiere dusă de actualul guvern față de marea putere vecină, apropiere care singură este și va rămâne utilă pentru țara românească.

Cât privește faptul încercării de a fugi din țară al lui Mihalache, nu pot decât să-l detest deoarece a constituit o dezertare dela obligațiunile sale de vicepreședinte al partidului și o trădare față de țara noastră; această fugă ar fi îndreptățit alte puteri și în special pe Rusia Sovietică să ne considere adversarii lor, fapt pecare Mihalache l-a nesocotit complet prin gestul său.

C. Dancu

205

Faptul că deşi observasem aceste defecte ale politicii partidului, mai ales în ultimul timp, şi totuşi am rămas în partid se datoreşte, în parte, situaţii mele profesionale, care nu-mi permitea mie, creator de caractere să dau impresia de uşurinţă şi laşitate faţă de cei mulţi; dar astăzi, când partidul a fost dizolvat, deşi mă văd târît în situaţiuni extrem de neplăcute, mă simt totuşi uşurat, văzându-mă deslegat de o povară care mă apăsa demult. Aceasta mi este declaraţia pe care o scriu nesilit de nimeni şi o subscriu.

Profesor C. Dancu

1

203

30 VIII 947
Dată în fața noastră — Chestor [illegible]

205

Declarație.

Subsemnatul profesor C. Dancu, domiciliat în T. Severin, strada Nic. Cernăianu 22, de ani 60, căsătorit fără copii, declar:

Sunt membru al partidului întâi țărănesc, devenit prin fuziune național țărănesc, din Septembrie 1922. În sânul organizației am fost pe rând secretar, vicepreședinte, iar dela 10 Martie 1946 președinte efectiv, ales de congresul jud. [illegible] din acea zi până în ziua de 25 Iulie 1947, când am fost arestat. În timpul guvernărilor partidului (1928–1931 și 1932–1933) am fost prefectul județului Mehedinți.

În timpul cât am fost președinte, adică dela 10 Martie 1946 organizația de Mehedinți condusă de mine n'a desfășurat nicio activitate deosebită, participând însă la alegeri, fără a ține nicio întrunire publică politică nici în județ și nici în T. Severin. Participarea la alegeri a constat în depunerea listei de candidați și desemnarea de delegați și asistenți pelângă secțiile de votare. N'am avut presa de organizație și nici vreun manifest local, toate fiind folosite cele trimise de organizația centrală, în special manifestul program.

C. Dancu

II.

In plus ne venia regulat ziarul „Dreptatea" la circa 250 de exemplare zilnice pentru abonaţii din oraş şi judeţ. In afară de aceste manifeste şi ziar venite dela centru nici un alt mijloc de propaganda n'am avut şi n'am întrebuinţat. In plus personal am dat dispoziţiuni verbale tuturor membrilor ca să se abţină dela orice gest care ar putea constitui o provocaţiune ce ar putea avea urmări neplăcute şi am fost ascultat. In ziua de alegeri în afara de delegaţi şi asistenţi pe lângă secţiile de votare n'am depus nici un alt fel de activitate atât eu cât şi ceilalţi din organizaţie, limitându-ne la supravegherea votării. Deasemenea nici dela organizaţia centrală n'am avut dispoziţiuni de angajarea vreunei lupte electorale în mod deosebit şi chiar dacă aşi fi avut n'aş fi executat niscai dispoziţii nepotrivite legilor.

Legătura cu centru o făceam prin poşta cu secretariatul general sau când venia câte un membru de frunte al organizaţiei la Bucureşti era însărcinat să treacă pe la club şi să se informeze ce dispoziţiuni ar mai fi. Personal n'am avut legături strânse şi amicale personale, ca de obicei, nici cu Dl Maniu, nici cu Dl Mihalache şi nici cu Dl Penescu pe care l-am cunoscut numai cu ocazia congresului dela 10 Martie 1946 din T. Severin

C Dancim.

III.

Despre hotărîrile luate de conducerea centrală, fie de politică externă, fie de raporturile interne cu celelalte partide, guvernamentale sau opoziţioniste, n'am fost consultat niciodată şi nici n'am avut vre-o cunoştinţă asupra lor.

După alegerile dela 19 Noemb. 1946 şi pănă la dizolvare organizaţia de Mehedinţi, după dispoziţiunile mele, însuşite şi de biuroul întreg şi unanimitate al acestei organizaţii într'o şedinţă din luna Martie 1947 n'a mai intr[at în] nicio activitate politică şi nici indicaţiuni dela centru pentru vre-o activitate politică n'am avut. Cât priveşte pe acei cari duc propaganda peste hotare ca mandatari ai partidului, [nu] cunosc nici o persoană ca Tilea sau Gafencu şi alţii şi nici nu am vre-o cunoştinţă de legătura lor cu fostul partid naţional-ţărănesc.

Din politica partidului nu mi-au convenit două fapte: Primul, politica de izolare, şi ca atare şi urmare atâta opoziţie lungă, fără a da membrilor săi posibilitatea de a se afirma pe teren practic şi rodnic pentru ţară; Al doilea fapt, foarte neplăcut personal, a fost încitarea după alte grupări cu salutul roman şi cu drapele din 1936 încoronate de pactul de neagresiune cu legionarii în alegerile din 1937. C. Dancu

- IV -

Cât privește faptul încercării de fugă din țară a D-lui Mihalache și ceilalți nu o aprob, n'am avut nici o cunoștință de ea și ~~[illegible]~~ o detest pentru următoarele motive: întâi mi se pare că este o dezertare dela obligațiunile de șef, fiind vice președintele partidului; al doilea pentru că motivul de a informa alte puteri străine despre situația din România este de prisos și inutil, atâta vreme cât acele puteri își au reprezentanții lor diplomatici la București și [illegible] care se putea vorbi cu București, tot [illegible] de bine ca și peste hotare, ca acele țări [illegible] era atât de nefolositor acest gest, care într'adevăr [illegible] ar fi nedreptățit alte puteri și în special pe [illegible] sia Sovietică să ne socotească adversarii lor, [illegible] care pentru interesele de azi și de mâine ale poporului și Țării Românești ar fi socotit ca o trădare. Scrisă și subscrisă de mine personal, azi 30 August 1947.

Prof. C Dancu

205

20 Sept. 947
Stăm față noastră
[illegible]

00207

Declaratie

Subsemnatul Lt. Col de rezervă (clasat) Dumitrescu C Ioan cu domiciliu in Timisoara Str. Toma 2, ca urmare a declaratiilor din 29 și 31 August 1947 fac următoarele precizări.

1- M'am inscris in P.N.T in anul 1947 (vara). nu am activat sub nici o formă pe teren politic. Nu am făcut parte din nici un partid politic sau formatiune cu caracter politic până la data când m'am inscris in P.N.T (aproximativ luna August 1946)
- Nu am fost la nici o sedintă a organizatiei Timis-Torontal (Timisoara) din care făceam parte decât o singură dată.
- In luna Februarie 1947 am fost convocati la sediul Organizatiei de Timis-Torontal (Timisoara) pentru a infiinta Cercul Profesional Militar in organizatia. Mentionez că Cercul Profesional Militar a luat fiintă la 8 Februarie 1947 după ce aprobarea infiintarei a ~~aprob~~ apărut in presă și comunicat și de Secretariatul Organizatiei de Timis-Torontal (Timisoara)
- In total s'au tinut aproximativ 6-7 sedinte cari se tineau in fiecare Marte la orele 17 și dura 30'-60'. Personal am asistat la 4-5 sedinte. Comitetul de conducere al Cercului Profesional Militar a fost format de Secretariatul Organizatiei Timis-Torontal (Timisoara) in mod provizoriu si in ordinea vârstei, urmând ca la o dată când vor fi membri mai numerosi să se aleagă comitetul de conducere prin vot. Subsemnatul am fost numit secretar al C.P. Militar fiind cel mai tânăr. Mentionez că pe toti camarazi ce formau Comitetul de Conducere al C.P. Militar i-am cunoscut la sediul Organizatiei Timis-Torontal (Timisoara) pentru prima dată. Cercul Profesional Militar a durat până in luna Martie 1947 când s'a desfiintat in urma ordinului primit dela Garnizoana Timisoara (of. și subofiteri din cadru disponibil sau altă situatie deblocati nu mai pot face parte din partide politice)
- In sedintele ce s'au tinut la C.P. Militar nu s'a discutat niciodată subiecte politice. Nu s'a discutat nici odată probleme sau subiecte cari să fie la adresa U.R.S.S., a Evreilor sau

Lt Col [signature] Dumitrescu

a Guvernului. In sedintele ce s'au tinut s'a citit programul partidului N.T. cu explicatiuni date de domnul Secretar General al Organizatiei de Timis-Torontal domnul Dr Liviu Iuga. Mentionez că din organizatia Timis-Torontal (Timisoara) nu am cunoscut pe nici un membru până când a luat fiintă C.P. militar - si nu am cunoscut până la ~~data~~ data când m'am adresat pe domnul Dr. Liviu Iuga secretarul general al Organizatiei de Timis-Torontal (Timisoara). In sedinta in care domnul Dr. Liviu Iuga secretarul general al Organizatiei de Timis-Torontal ne-a explicat la cererea noastră care este scopul C.M. Profesional, a luat parte si domnul Presedintele al Organizatiei de Timis-Torontal (Sever Bocu), care a salutat pe ofiteri si subofiteri cari erau de fată, asa cum am arătat în declaratia din 31 August 1947.

- Scopul C.M. Profesional era de a initia membri proveniti din cadrele de rezervă ale armatei in viata politică. - Scop social pentru ajutorarea ofiterilor si subofiterilor pensionari cari nu aveau aranjate drepturile la pensie si initierea în programul partidului.
- Pe tot timpul cât a durat C.P. Militar in afară de citirea si explicarea programului partidului s'a tinut o singură conferintă cu subiectul „Actiunea Corpului VI armată in colaborare cu fortele sovietice contra Germanilor".
- Nu s'au făcut nici odată comentarii radiofonice.
- In ceiace priveste politica P.N.T. a mers alături de guvern si U.R.S.S. până la data când datorită formei ei negativiste guvernul a apreciat că s'a abătut dela linia urmată si a dispus dizolvarea.

Aceasta declar sustin si semnez.

Bucuresti 20 Sept 1947

Lt Col [signature]

206

00208

Declarație

Subsemnatul Lt. Col. de rezervă Dumitrescu C. Ioan clasat [illegible] declar următoarele:

1/ In anul 1946 m'am stabilit in Timișoara (Str. Toma 2) după ce am fost trecut [illegible]

2/ In vara anului 1946 am fost inscris în P.N.T.—

3/ Asupra motivelor cari m'au determinat să mă inscriu în P.N.T. [illegible]

— Aveam convingerea că lucrează legal pentru interesele [illegible] și redresarea, ți in scopul realizărei adevăratei democrații, fără să depășească cadrul legal și mai ales să nu depășească cu nimic [illegible] sinceră intronată de Guvern.

— Era un partid legal recunoscut de Guvern.

4/ — Nu cunosc nici o activitate a P.N.T. deoarece am fost [illegible] nou în partid. Nu am mai făcut politică și nici nu am [illegible] din vreo organizație politică sau cu caracter politic. [illegible] nu am avut nici pregătire politică.

5/— Scopul Cercului Militar profesional in organizația [illegible]

— De inițiere in viața politică

— De studierea problemelor profesionale in legătură [illegible] nevoile ofițerilor și a subofițerilor.

— De familiarizare cu programul și viața de [illegible]

6/— Nu am primit nici o directivă, decât mi s'a explicat [illegible] partidului.

7/— Nu am avut contact cu nici o persoană din P.N.T. sau [illegible] partide în afară de organizația din care făceam parte [illegible] Teritorial Timișoara, unde am fost de 4 sau 5 (cinci) [illegible] am cunoscut numai câțiva camarazi și pe secretarul General al organizației.

— Din Martie 1947 nu am mai făcut parte din nici un partid politic și mai nu am activat cu nimic pe teren [illegible] în conformitate cu ordinul Garnizoanei și a Comandamentului personal.

8/— De la data când pe calea presei am luat cunoștință [illegible] încercarea de fugă în străinătate a domnului Mihalache împreună cu alți membri marcanți din partidul fost N.T. mi-am dat demisia [illegible] din declarația scrisă dată colectiv. Personal m'am desolidarizat [illegible] și mă desolidarizez și condamn pe toți acei cari lucrează [illegible] intereselor Statului, folosind diferite mijloace și căi [illegible]

[illegible] a împiedica [illegible] Țării [illegible]
[illegible] democrației în țară...

Personal înțeleg să mă încadrez perfect în politica democratică pe care Guvernul a întronat-o în Țară [illegible]ându-mă pe teren politic într-un partid Guvernamental. —

Aceasta îmi este declarația pe care o semnez. —

Vlad J. [illegible]

23. August 1947 - București

[illegible] - Închisoarea Văcărești

Declarație

Subsemnatul Lt. Col. Dumitrescu I. Ioan ofițer de rezervă clasat cu domiciliul în Timișoara declar:

După înființarea cercului profesional militar în organizația de Timiș-Torontal (Timișoara) a P.N.T. La ședința în care domnul secretar general al organizației de Timiș-Torontal (Timișoara) domnul Dr. Liviu Suga a explicat scopul cercului militar profesional a fost de față și domnul Sever Bocu președintele Organizației de Timiș-Torontal. Cu această ocazie domnia sa a salutat ofițeri și subofițeri ce erau de față și și-a exprimat mulțumirea că în partidul N.Ț. fac parte ofițeri și subofițeri, cari după ce au ieșit din cadrele armatei, vor începe o viață nouă în viața politică.-

Domnia Sa a arătat că viața politică pentru ofițeri și subofițeri este tot atât de importantă ca și cea de militar, deoarece este pusă tot în slujba Țării, cu deosebirea că în viața politică fiecare membru trebuie să creieze cât mai mult pentru binele și prosperitatea Țării în cadrul programului partidului, devenind zilnic o personalitate.

Deasemenea Domnia sa a rugat ofițeri și subofițeri, ca prin purtarea lor demnă, prin educația lor să servească exemplu și pentru ceilalți membri ai partidului indiferent de clasa socială. A arătat deasemenea, că armata a aparținut întotdeauna Țării și așa cum și-a făcut datoria în toate împrejurările, trebuie să și-o facă întotdeauna, pentrucă armata reprezintă una din fortele unei Țări, chiar dacă a suferit și vor mai suferi schimbări în organizarea ei. A accentuat că între ofițeri și subofițeri sunt unii cari au de revendicat drepturile lor la pensie, iar alții cari încă sunt tineri să se încadreze în rândurile activei. Aceasta, Domnia Sa a spus, că se poate realiza numai după meritul fiecăruia și în cadrul legal, după aprecierile forurilor superioare militare cari sunt singurele competinte și cari a spus domnia sa, vor fi apreciate dela caz la caz.-

A urat apoi cercului profesional militar o muncă cinstită.

Lt. Col. I. Dumitrescu

urmând calea dreaptă și identificarea cât mai grabnică în programul partidului N.T.

Aceasta îmi este declarația pe care o semnez

Lolol J[illegible]

208

00210

Declarație

Subsemnatul Lt. Col. de rezervă Dumitrescu C. Ioan clasat domiciliat în Timișoara Str. Toma 2 declar următoarele.

Am locuit în București până în luna Iunie 1947. Am locuit în Bulevardul Take Ionescu 42 la sora mea D-na Colin.

Plecând din București sora mea și faptul că eram pensionat din luna Martie 1946, m'am stabilit în Timișoara la fratele meu. În luna August 1946 m'am dus la Clubul organizației Timiș-Torontal a P.N.T unde m'am înscris în partid. Nu am mai fost la Club dela această dată decât o singură dată. Nu am activat cu nimic pe teren politic. În luna Februarie 1947, ofițerii și subofițerii cari erau membri în P.N.T au fost anunțați de către Secretariatul Organizației Timiș-Torontal (Timișoara) că s'a primit o circulară dela Centru București pentru a se înființa Cercul Profesional militar în organizație și în acest scop ofițerii și subofițerii membri în P.N.T. în ziua de 8 Februarie 1947 s'au adunat și Cercul profesional militar a luat ființă.

Secretariatul Organizațiunei de Timiș-Torontal (Timișoara) a fixat și Comitetul de conducere al cercului profesional militar în mod provizoriu și numific urmând ca la o dată când vor fi membri mai mulți să se facă alegerea comitetului prin vot.

Membri cari formau comitetul era compus din: Lt. Col. Licăreț președinte, Col. Biju, Col. Bujor și Col. Haica Vicepreședinți, Col. Mihăilescu, Lt. Col. Dumitrescu I. (Subsemnatul) secretar gen[era]l, Lt. Col. Câmpeanu secretar, Col. Ursea casier, Căpitan Copercu ajutor casier. În afară de Lt. Col. Câmpeanu toți sunt arestați în prezent. Menționez că ordinea în comitet s'a făcut după vârstă.

Deasemenea înființarea cercurilor militare profesionale a fost anunțată și pe calea presei în afară de circulara primită de organizația Timiș-Torontal (Timișoara) secretariatul organizației).

După ce a fost constituit Comitetul, ședințele cari urmau să se țină, s'au fixat în fiecare Marți orele 17. Scopul acestui Cerc militar profesional, ne-a fost explicat de către domnul Dr. Iuga Liviu Secretarul General al Organizației Timiș-Torontal (Timișoara) și aceasta cuprindea: Intrarea în viața politică - ajutor social pentru ofițeri și subofițeri pensionați ai cercului și revendicarea și aranjarea drepturilor de pensie a of. și subofițerilor.

Lt. Col. I. Dumitrescu

- inițierea în viața de partid și cunoașterea programului partidului.

- Cercul militar a funcționat până în luna Martie 1947 și dela data când Garnizoana Timișoara a comunicat printr'o conferință că ofițerii din cadrul disponibil nu au voie să mai facă parte din partide politice, a încetat să mai funcționeze. Subsemnatul dela acea dată nu am mai făcut parte din nici un partid politic. Acest lucru a fost comunicat și secretariatului Organizației de Timiș-Torontal (Timișoara). In ședințele ce s'au ținut în număr de 6 sau 7 ~~[illegible]~~ și unde subsemnatul am luat parte la 4-5 ședințe s'au discutat numai subiecte în legătură cu cunoașterea statutului și programului P.N.T care s'a citit în 4 ședințe, iar în alte 2 Lt Col Câmpeanu a expus operațiunile C.7. Armata română în legătură cu trupele U.R.S.S. în regiunea Banatului contra armatelor germane. Fiecare ședință dura maximum 60 minute. La nici o ședință nu s'au discutat subiecte cu caracter politic deoarece nimeni dintre noi nu aveam o pregătire politică. In afară de ordinul circular ce a fost primit de secretariatul General al Organizației de Timiș-Torontal (Timișoara) în legătură cu înființarea Cercului Profesional militar, cercul militar profesional nu a primit nici o altă instrucțiune, ordine sau corespondență dela Secretariatul General al Organizației Timiș-Torontal (Timișoara), sau dela centru București. Deasemenea nu a făcut nici o corespondență cu nimeni cât a funcționat. Nu a făcut nici un fel de propagandă sau activitate politică în organizația Timiș-Torontal sau pe teren.

Fratele meu la care locuiam la Timișoara face parte dintr'un partid guvernamental. Nu a știut căci ~~[illegible]~~ am fost înscris în P.N.T decât la data când m'am retras dimisionând.

Lt Col Câmpeanu se găsește cu situația militară deblocat. Acest lucru îl știu dela domnia sa.

Aceasta îmi este declarația pe care o semnez.

[signature]

31 Aug. 1947
Data în fața noastră
Comisar [signature]

209

211

Declarație

Subsemnatul Lt. Col. de rezervă clasat Dumitrescu C. Ioan
de 44 ani necăsătorit, fiul lui Constantin și al Constantinei(†) născut
la 5 Ianuarie 1903 în Comuna București j. Ilfov, condamnat
nu am fost cu domiciliu actual în Timișoara Str. Toma 2 (din
anul 1946) declar următoarele:

— Pe domnul Colonel Bujor, l'am cunoscut în Timișoara. Am
fost la sedia Organizației o singură dată în ziua de 8 Februarie 1947
și eram de față când a cerut domnului Dr. Ioga Liviu secretarul
organizației de Timiș-Torontal (Timișoara) să fie scos din
funcția de Vice Președinte al Cercului militar profesional
de oarece domnia sa nu poate să facă parte din P.N.T. fiind
salariat la o întreprindere și în plus bătrân și suferind.
Menționez că calitatea de vice președinte îi fusese dată
provizoriu, de oarece constituirea biroului de
conducere al Cercului militar profesional se făcuse de
către organizația Timiș-Torontal provizoriu și după vârstă,
urmând ca ulterior să se facă prin alegere de către membri.
— La organizația partidului nu s'a întâlnit nici odată
nici domnul Col. Bujor decât la data arătată mai sus și în
împrejurările arătate. Nu am discutat decât că am fost
de părere că cererea făcută verbal domnului secretar
general al organizației de Timiș-Torontal este justă și
aceasta în fața domnului secretar general al Organizației
de Timiș Torontal (Timișoara) domnul Dr. Ioga Liviu.
— Nu a fost nici un ofițer din Cadrul disponibil
înscris în cercul militar profesional al P.N.T. Nu cunosc
precis dacă domnul Col. Usca care a îndeplinit funcția
de Casier era pensionar, ~~nu~~ era deblocat sau în cadrul
disponibil. Menționez că pe domnul Col. Bujor l'am cunoscut la
sedia org. Timiș-Torontal (Timișoara) la data arătată mai sus.
Aceasta îmi este declarația pe care o semnez

Lt. Col. I. Dumitrescu

31. Aug. 1947

51 1 210

29 August 1947
Dată în fața noastră
[illegible]

~~0212~~

Declarație

Subsemnatul Lt. Col. Dumitrescu C. Ioan ofiter de rezervă clasat, cu domiciliu în Timișoara Str. Toma 2, în vârstă de 44 ani, necăsătorit declar următoarele:

1/ In anul 1946 luna Mai m'am stabilit în Timișoara după ce am fost pensionat. In luna August m'am înscris în P.N.T Organizația Timiș-Torontal (Timișoara).

2/ Motivele care m'au determinat ca să mă înscriu în P.N.T sunt următoarele:

- Personal am fost convins că partidul N.T este un partid democrat de stânga la data când m'am înscris în partid că; alături de guvern va colabora la refacerea țării și la intronarea democrației sincere în țară așa cum guvernul a desăvârșit-o astăzi și că la acea dată era un partid legal.

4/ - Statutul nu l'am cunoscut decât în luna Februarie 1947 când ni s'a citit și programul partidului P.N.T. -

- Programul a fost citit în 4 sau 5 ședințe în cadrul Cercului Profesional Militar care a luat ființă în ziua de 8 Februarie 1947. -

- Scopul cercului profesional militar a fost:

- De inițiere în viața politică, ajutor social și rezolvarea drepturilor de pensie a ofițerilor și subofițerilor pensionați, cari nu și-au primit încă drepturile și explicarea programului P.N.T.

In Cercul profesional militar am fost numit la constituire de către organizația Timiș-Torontal în mod provizoriu și onorific ca cel mai tânăr secretar, urmând ca ulterior să se facă alegerea definitivă. In acest mod au fost aleși astfel: Lt. Col. Licaret președinte, Col Bujor, Col. Bijou și Lt Col Haica vice-președinte iar Col Ursea casier. Alegerea s'a făcut de către organizația de Timiș-Torontal în ordinea vârstei.

- Orientarea politică a membrilor o făcea Organizația prin cercul de studii. La cercul militar profesional nu s'a făcut nici un fel de ședințe în acest sens în afară de

Lt Col I. Dumitrescu

2 211 213

citirea programului P.N.T. şi explicarea lui, de oarece ofiţeri şi subofiţeri nu aveau o pregătire politică.

29-VIII-947 [illegible]

- Nu s'a primit de cercul militar profesional al Organizaţiei de Timiş-Torontal nici un ordin. Deasemenea subsemnatul nu am primit nici un ordin dela centru Bucureşti s'au altă parte precum şi nici un manifest s'au altă corespondenţă.
- La cercul militar profesional nu s'a ţinut nici un comentariu al posturilor de radio Londra, Washington, Ancara sau alt post. Tot la fel nu s'au făcut comentarii asupra presei.
- Legătură între organizaţia locală şi delegaţiile permanente judeţene şi centru Bucureşti le făcea organizaţia Timiş-Torontal prin secretariatul organizaţiei.
- Personal am fost convins până la data când P.N.T. a început să se abată prin greşeli de politica negativistă; că era orientat ca politică sinceră alături de Uniunea Sovietică. În ceiace priveşte evreii nici odată nu am auzit s'au avut vreo discuţie nefavorabilă la adresa lor. Personal am avut cele mai bune raporturi evreii. Menţionez că în familie am cumnat evreu pe domnul Al. Colin. În memoriul subsemnatului se poate constata cât de folositor, democrat şi filosovietic sunt.
- La cercul profesional militar nu s'a discutat nici un subiect cu caracter politic şi nici nu s'a făcut afirmaţiuni defavorabile la adresa Uniunii Sovietice sau la adresa evreilor.
- Cercul militar profesional al Organizaţiei de Timiş-Torontal a durat dela 8 februarie 1947 până în luna Martie 1947 când a fost desfiinţat, iar ofiţeri si au anunţat verbal că nu mai pot face parte din P.N.T, de oarece garnizoana Timişoara a pus în vedere acest lucru tuturor ofiţerilor şi subofiţerilor.
- Nu cunosc nimic în legătură ce a avut P.N.T cu străinătatea cu diferite grupuri cari lucrau contra intereselor statului.
- Pe calea presei in ziua de 27. Iulie 1947 am aflat că domnul Mihalache impreună cu câţiva membri marcanţi din P.N.T au încercat să fugă în străinătate în mod ilegal. Personal am desaprobat şi m'am desolidarizat de acţiunea ce a încercat-o, considerând-o ca o dezertare dela datorie şi condamn pe toţi aceia cari au încercat s'au încearcă ca pe diferite căi lăturalnice şi diferite mijloace să impiedice refacerea ţării şi impiedicarea adevăratei democraţii întronată de guvern.-

[illegible] I. Dumitrescu

242

Datorită negativităţei politice pe care P.N.T. o ducea, m'a convins că nu va putea să ajungă nici odată la Guvernare, fapt care a făcut să se depărteze de linia politică a Guvernului şi să hotărască Guvernul să-l desfiinţeze în mod legal. Din luna Martie 1947 nu am mai făcut parte din P.N.T., când am dimisionat.
– In ceiace priveşte legăturile ce existau între P.N.T., P.L. Brătianu şi P.D. Titel Petrescu nu am nici o cunoştinţă, în afară de aceia că au mers în alegeri cartelati.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţin şi o semnez propriu.

Lt.Col. J. Dumitrescu.

Declaratie.

In continuare mai declar următoarele: Legătura între Organizatia Timiş-Torontal (Timişoara) şi Centru Bucureşti se făcea prin Secretariatul general al organizatiei (Timişoara), al cărei secretar general era domnul Dr. Liviu Jiga, totodată precizez că în ceiace priveşte încercarea de fugă a domnului Mihalache şi ceilalţi membri din P.N.T. am aflat-o pe calea presei în ziua 18 sau 19 Iulie 1947, şi nu la data de 27 Iulie 1947 dată ce am trecut din eroare în prima declaratie.

Lt.Col. J. Dumitrescu.

29.VIII.947
Dată în faţa noastră
[signature]

213

00215

F 214

9 August 1947. 00216

1). Ce părere aveţi despre incidenţele intervenite la 8 Noembrie 1945 ?

- La 10 Noembrie 1945 am primit la Federăţia Uniunilor de Comunităţi Evreeşti din România, o scrisoare dela Dl. I. C. Brătianu, iar la 15 Noembrie 1945, o altă scrisoare dela Dl. Iuliu Maniu, ambii afirmând că membrii lor n'au participat la manifestaţiile antisemite din 8 Noembrie. Vă voi trimite câte o copie după aceste scrisori.-

Imi amintesc că în Martie 1946, renăscând o mişcare antisemită am trimis o scrisoare Dlui Iuliu Maniu, arătându-i că având la acea dată libertatea întrunirilor şi libertatea presei ar trebui să lămurească opinia publică.- Vă voi remite copie şi după această scrisoare.- Au urmat câteva articole şi apoi discursul Dlui Mihalache în faţa studenţilor.-

2). Ce părere aveţi din punct de vedere evreesc despre cuvântarea Dlui Mihalache ţinută în faţa tineretului universitar naţional-ţărănesc ?

- Mă aflam la Govora.- Am citit discursul şi am rămas surprins de contrazicerea flagrantă a discursului asupra problemei evreeşti. Pe de o parte declaraţia extrem de favorabilă până la a zice că antisemitismul constituie o mare primejdie pentru România, pe de alta, aceeaşi veche insinuare că au intrat în ţară elemente evreeşti destul de masive ceeace ar constitui un <u>foarte serios element</u> de îngrijorare, apoi repetând că ar constitui <u>motive de profundă</u> îngrijorare. M'a surprins mai ales uşurinţa cu care s'a adus această acuzare, căci după ce afirmă că au intrat mulţi evrei, recunoaşte că nu ştie totuşi cât anume, nici nu ştie dacă Guvernul a controlat aceste intrări.- Pentru a lămuri opinia publică am publicat un interwiew în Jurnalul de Dimineaţă din 10 August 1946, dupăcare vă voi depune o copie.

3). Cu privire la alegeri :

Am primit la Federaţie reclamaţia că naţional-ţărăniştii ar fi provocat aţâţări antisemite în Târgul Stefăneşti. Am înaintat Dlui Iuliu Maniu aceste reclamaţii arătându-i că sunt în contrazicere cu scrisoarea D-sale din 15 Noembrie 1945 dar după mai multe luni am primit un răspuns dela Dl. Secretar General N. Penescu, după care ~~am~~ cer~~u~~ Federaţiei să vă înainteze o copie.

[signature]

9 August 1947
Dat în fata noastră
Inspector de politie,
[signature]

Dr. W. Filderman

215

COPIE

PARTIDUL NATIONAL LIBERAL
Cabinetul Preşedintelui
Str.C.A.Rosetty No.37
Bucureşti
Telef : 2-27.77 -2.32.26

Bucureşti, 10 Noembrie 1945

90217

DOMNIEI SALE
DOMNULUI DR.W.FILDERMAN
Preşedintele Federaţiei Uniunii Comunităţilor
Evreeşti din România.
Loco

Mult Stimate Domnule Doctor Filderman,

In credinţa de a sluji nu numai adevărului, dar şi interesului atât de însemnat a unei bune convieţuiri a întregei populaţii a România, fără deosebire de confesiune şi de rasă, îmi fac o datorie în a vă comunica desminţirea categorică ce am opus-o, chiar a doua zi după incidentele sângeroase provocate de Guvern la 8 Noembrie, svonurilor mincinoase despre agitaţii antisemite la care ar fi luat parte membrii PARTIDULUI NATIONAL LIBERAL.

In întâmpinarea adresată dlui Ambasador al Uniunii Sovietelor la Bucureşti, ca şi din declaraţiile făcute reprezentanţilor presei străine, am arătat scopul vădit al acestor aserţiuni inexacte menite a discredita nu numai partidele democratice, dar ţara însăşi în faţa străinătăţii şi ai creia dificultăţi în afară.

Cunoaşteţi şi strădaniile pe care partidul nostru cât şi eu însumi le-am făcut în timpul prigoanei pentru a protesta împotriva măsurilor rasiste şi a le împiedica excesele. Vă amintiţi că eu sub regimul dictatorial acum în funcţiune am ridicat glasul împotriva privaţiunii de libertate la care aţi fost supus în mod atât de nedrept. Orice discriminare de rasă şi de religie inerentă regimurilor hitleriste şi fasciste, este cu desăvârşire străină concepţii politice a partidului naţional Liberal. El o consideră cu drept cuvânt ca o gravă primejduire al intereselor româneşti, atât pe planul lăuntric cât şi pe cel extern.

Tactica agitatorilor comunişti, de a prezenta populaţia evreească ca susţinătoare la lozincele lor, spre a aprovoca astfel resentimentul partidelor de ordine şi al opiniei publice, trebue demascată cu toată hotărârea, după cum trebue lămurită şi această populaţie asupra adevăratelor vederi şi sentimente ale partidelor democratice.

Cât priveşte chestiunea evreească în general, ea este astăzi examinată de forurile conducătoare ale Naţiunilor Unite, ale căror eforturi vor fi sprijinite de întreaga lume civilizată, pentru ca poporul evreu să poată aduce în deplină armonie cu celelalte popoare, contribuţia sa la noua aşezare a păcii întărită de principiile democratice. România va fi fericită de a aduce partea ei la această operă

Primiţi, vă rog, Stimate Domnule Filderman, expresiunea sentimentelor mele cele mai alese.

Preşedintele Partidului Naţional Liberal
(ss) I.C.Brătianu

COPIE

00218

216.

DOMNIEI SALE

Domnului Dr. W. Filderman

Preşedintele Federaţiei Uniunii Comunităţilor
Evreeşti din România.

L O C O

Mult Stimate Domnule Doctor Filderman,

Cenzura Guvernului oprind să se publice comunicatul dat de biroul partidului Naţional Ţărănesc în ziua de 13 Noembrie crt. prin care respinge stupida învinuire că am fi organizat aţâţări antisemite cu prilejul zilei Majestăţii Sale Regelui, şi aminteam în acelaş timp că partidul nostru "a combătut în mod energic orice tendinţă de antisemitism, chiar în vremurile cele mai critice, luând în apărare pe cei persecutaţi" ţin să vă trimit un exemplar din acest comunicat.

Partidul nostru, laolaltă cu imensa majoritate a poporului român, - care a suferit în cursul istoriei sale persecuţia străină, - nu s'ar putea nici odată transforma în asupritor ; încă la Alba Iulie noi am prevăzut cel dintâi deplina egalitate de drepturi pentru toate populaţiile conlocuitoare.

In deosebi, în ultimii ani, întreaga opinie publică românească s'a putut încredinţa că politica noastră de toleranţă şi înfrăţire serveşte intereselor superioare ale Statului nostru, s'a văzut într-adevăr că diversiunea antisemită a fost folosită pentru subjugarea ţării şi pentru orientarea ei într'o direcţie străină de aspiraţiile şi de interesele poporului român.

Conducerea partidului nostru care, potrivit ideologiei sale şi idealurilor superioare de umanitate ce-l însufleţesc, n'ar putea să profeseze în nici un chip sălbatec ura de rasă, - ştie că şi astăzi agenţi provocatori doresc să creeze, prin aţâţări în contra evreilor grave complicaţii externe ţării noastre.

Dezavuând aceste manevre interesate, - asupra cărora am atras necontenit atenţia tuturor bunilor români - pot să vă declar că vom continua cu toată hotărârea lupta în contra or căror aţâţări cu caracter rassial, pusă la cale de elemente care vor, nu numai să lovească în demnitatea, în nobleţa şi în prestigiul poporului român, dar să prejudicieze şi independenţa statului nostru, ori care guvern ar fi la cârma ţării.

Cât pentru viitor, sunt sigur că Consiliul Naţiunilor Unite va căuta şi va găsi mijloacele necesare ca toate ţările şi toate popoarele, - mici şi mari deopotrivă - să aibă deplin asigurată posibilitatea de a convieţui în prosperitate alături de celelalte popoare, iar statul român va lua parte cu toate puterile sale la această operă umanitară.

Sunt încredinţat că aceste străduinţe ale noastre vor fi înţelese, apreciate şi ajutate de populaţia evreească conlocuitoare, pe care în zadar anumite persoane interesate din tabăra comunistă, urmărind să menţină o agitaţie antisemită pentru tot felul de diversiune primejdioase, încearcă împotrivă adevărului s'o identifice cu mişcarea comunistă.

Este regretabil că din cauza cenzurii nu putem să aducem la

./.

217

00219

cunoştiinţă marelui public aceste vederi ale noastre şi suntem nevoiţi să vix le împărtăşim prin scrisori particulare.

Vă rog să fiţi încredinţat, Stimate Domnule Dr.Filderman, de sentimentele mele alese.

ss) Iuliu Maniu

Bucureşti, 15 Noembrie 1945

218

Doctor W.Filderman

Bucureşti, 18 Martie 1946

00220

Domniei-Sale

Domnului C.I.Brătianu

Preşedintele Partidului Naţional Liberal

__l o c o__

Mult Stimare Domnule Preşedinte,

Cunoaşteţi desigur multiplele şi variatele manifestări antisemite ce au avut loc nu numai incidental cu prilejul unor întruniri publice dar şi permanent în licee şi Facultăţi, unde domneşte o atmosferă aproape similară perioadei Goga-Cuza-Antonescu.

Cunoaşteţi desigur că guvernul - respectiv presa Guvernului - afirmă că şi de astă dată - ca la 8 Noembrie - aceste răbufneli ar fi datorate exclusiv aderenţilor partidelor istorice.

Intrucât aţi binevoit a-mi scrie la 10 Noembrie 1945 că incidentele dela 8 Noembrie 1945 nu s'ar datora partidului ce conduceţi - dar întrucât în scrisoarea Dvs. se află un pasagiu de o capitală importanţă socotesc de a mea datorie să vi-l reamintesc pentru a trage din el concluzia ce cder că se degajă :

"El - Partidul Naţional Liberal - o consideră cu drept "cuvânt CA O GRAVA PRIMEJDIE A INTERESELOR ROMANESTI ATAT "PE PLAN LAUNTRIC CAT SI PE CEL EXTERN".

Dacă la 10 Noembrie 1945 partidul Dvs. nebucurându-se nici de libertatea cuvântului, nici de libertatea scrisului a trebuit să recurgă la scrisori particulare pentru a-i preciza punctul de vedere, astăzi când partidul Dvs. se bucură şi de libertatea întrunirilor şi de libertatea scrisului, cred că este de cea mai mare importanţă ca nefncetat partidul Dvs. să lămurească opinia publică nu numai că nu trenue să creadă că partidul ce conduceţi stă în slujba antisemitismului, dar şi asupra faptului că aceste aţâţări sunt de natură nu numai să creeze Ţării grave complicaţii externe dar să-i şi periclitezе independenţa.

Am citit un articol în "Dr.ptatea" dar nu numai că nu accentua de loc gravitatea urmărilor pe lângă neomenia antisemitismului dar nici nu angaja partidul şi nici nu poate fi considerat ca o campanie de dezintoxicare a opiniei publice, adică de reeducare în adevăratul înţeles democratic.

Nădăjduim, Domnule Preşedinte, că veţi binevoi a aprecia sentimentele ce m'au determinat să vă scriu, vă rog să primiţi asigurarea înaltei mele consideraţiuni.

P.S.Intrucât concomitent cu scrisoarea Dvs. din 10 Noembrie am primit şi dela dl.Iuliu Maniu, Preşedintele Partidului Naţional Ţărănesc, o seri care cu conţinut similar, îmi permit a vă trimite o copie după scrisoarea ce am adresat astăzi şi Domniei-Sale.

Bucureşti, 18 Martie 1946

Doctor W.Filderman

219

00221

Domniei-Sale

Domnului Iuliu Maniu

Preşedintele Partidului Naţional Tărănesc

<u>L o c o</u>

Mult Stimate Domnule Preşedinte,

Cunoaşteţi desigur multiplele şi variatele manifestări antisemite ce au avut loc - nu numai incidental - cu prilejuş unor întruniri publice dar şi permanent - în licee şi Facultăţi unde domneşte o atmosferă aproape similară perioadei Goga-Cuza - Antonescu.

Cunoaşteţi desigur că Guvernul - respectiv presa Guvernului - afirmă că şi de astă dată - ca la 8 Noembrie - aceste răbufneli ar fi datorate exclusiv aderenţilor partidelor istorice.

Intrucât aţi binevoit a-mi scrie la 15 Noembrie 1945 asigurându-mă că incidentele antisemite nu s'ar datora partidului ce conduceţi - dar întrucât în scrisoarea Dvs. sunt unele pasagii de o capitală importanţă, socotesc de a mea datorie să vi le reamintesc pentru a trage din ele concluziile ce cred că se degajează :

"S'a văzut într'adevăr că DIVERSIUNEA ANTISEMITA A FOST
"FOLOSITA PENTRU SUBJUGAREA TARII SI pentru orientarea ei
"într'o direcţie străină de aspiraţiile şi de interesele
"poporului român".
"CONDUCEREA PARTIDULUI NOSTRU care, potrivit ideologiei sale
"şi idealurilor superioare de umanitate ce-l însufleţesc, n'ar
"putea să profeseze în nici un chip sălbateca ură de rassă,
"ştie CA SI ASTAZI AGENTI PROVOCATORI DORESC SA CREEZE PRIN
"ATATARI IN CONTRA EVREILOR GRAVE COMPLICATII EXTERNE TARII
"NOASTRE".

după care a-ţi precizat că aţâţările rassiale sunt :

"puse la cale de elemente care vor nu numai să lovească în
"demnitatea, în nobleţea şi în prestigiul poporului român, DAR SA PREJU-
"DICIEZE SI INDEPENDENTA STATULUI NOSTRU ORICARE GUVERN AR FI LA CARMA
"TARII".

Din aceste rânduri rezultă că adânca Dvs. convingere este că agitaţiile antisemite sunt de natură să provoace GRAVE COMPLICATII EXTERNE TARII NOASTRE SI MAI MULT CHIAR SA PREJUDICIEZE INDEPENDENTA TARII.

Aceasta este şi convingerea mea. De aceea cred că se cuvine ca conducerea P.N.T. să lămurească opinia publică, şi pe proprii săi membrii asupra acestor grave consecinţe ale manifestărilor antisemite, în care scop ar fi util un manifest al P.N.T. către Ţară şi membrii săi; pentru că altfel şi convingerea mea este că se ameninţă existenţa şi independenţa Ţării.

De altfel propunerea nu este propriu zis a mea ci a Domniei Voastre, căci în aceea scrisoare Domnia Voastră încheiaţi examenul prob

./.

no

00222

lemei cu cúvintele :

"Este regretabil că din cauza cenzurei nu putem "să aducem la cunoştinţa marelui public aceste "vederi ale noastre şi suntem nevoiţi să vi le "împărtăşim prin scrisori particulare".

Nădăjduim, Domnule Preşedinte, că veţi binevoi a reexamina această foarte gravă problemă, astăzi poate cea mai gravă, şi întrucât astăzi aveţi şi libertatea întrunirilor şi libertatea presei veţi binevoi a da dispoziţiuni ca sub toate formele şi permanent - în presă şi în întruniri publice - să se atragă atenţiunea asupra gravelor consecinţe pe care le-ar putea suferi Ţara din cauza manifestaţiilor antisemite.

Vă rog să binevoiţi a primi Domnule Preşedinte încredinţarea înaltei mele consideraţiuni.

P.S. Intrucât concomitent cu scrisoarea Dvs. din 15 Noembrie 1945, am primit şi dela dl.C.I.Brătianu, Preşedintele Partidului Naţional Liberal o scrisoare cu un conţinut similar scrisorii Dvs., îmi permit a vă trimite copie depe scrisoarea ce am adresat astăzi şi Domniei Sale.

221

00223

" JURNALUL DE DIMINEATA "

Nr.510 din 10 August 1946

SITUATIA NUMERICA A EVREILOR DIN ROMANIA

Cifre şi lămuriri date de d.dr.W.Filderman

Din nou este în discuţie publică chestiunea evreiască, sub aspectul ei cel mai precis : numărul evreilor din România.

In această privinţă dl.dr.W.Filderman, conducătorul evreilor de peste trei decenii, ne-a dat lămuririle şi cifrele de mai jos:

Numărul evreilor s'a schimbat după cesiunile teritoriale, după revenirea teritoriilor, după deportări şi după repatrieri.

Situaţia trebuie examinată după recensământul din 1930; după cedările de teritorii din 1940 ; apoi după recensământul general din 1941; apoi după recensământul special al evreilor din 1942; apoi după realipirea Ardealului de Nord şi în sfarşit după repatrierile deportaţilor.

a) Recensământul din 29 Decembrie 1930 a stabilit că în România se aflau 756.930 locuitori de religie mozaică, adică atât evrei pământeni cât şi evrei supuşi străini.

b) Cedările de teritorii din 1940 au redus cifra evreilor locuind în România la 392.841.

c) Recensământul din 6 Aprilie 1941 a stabilit că în urma cesiunilor teritoriale, la această dată nu se mai aflau în România 392.841, - câţi trebuiau să fie potrivit recensământului din 1930, - ci numai 315.003 adică cu 77.838 mai puţin. Această lipsă este consecinţa emigrărilor datorită împrejurărilor politice.

d) Recensământul special evreesc din 20 Mai 1942 a stabilit că nu se mai aflau în România decât 273.000.- evrei, restul fiind deportaţi din Ardealul de Sud, Bucovina de Sud şi Vechiul Regat.

e) Realipirea Ardealului de Nord în 1945 trebuia să majoreze la 423.294 numărul evreilor, dacă adăugăm la cei 275.000 evrei recenzaţi în 1942, cei 148.294 evrei cari locuiau în Ardealul de Nord în 1940.

Cum însă la 31 Ianuarie 1941 avusese loc un recensământ al evreilor în Ungaria, care a stabilit cifra evreilor din Ardealul de Nord la 151.125 urmează că totalul populaţiunii evreeşti trebuia să fie nu de 423.994.- ci de 426.125, dacă evreii din Ardealul de Nord nu ar fi fost cu toţii sau deportaţi sau trimişi la muncă în detaşamente exterioare.

./.

m

f) Deaceea ca să stabilim cifra actuală a populațiunii e-
vreești, trebuie să adăugăm la cifra de 275.000 evrei, cifra e-
vreilor repatriați și anume:

20.000 repatriați în Ardealul de Nord,
15.000 întorși dela muncă în Ardealul de Nord
18.000 repatriați din Transnistria înainte de 23 August
1944, dintre cari 2000 orfani;
21.000 repatriați din Transnistria în 1945, inclusiv o
parte originari din Bucovina de Nord.
23.000 repatriați din Transnistria în 1946, inclusiv o
parte originari din Bucovina de Nord.
97.000 în total, cari adăugați la cei 275.000 recenzați
în 1942 dau în total 372.000 de suflete.

REFUGIAȚII

- Dar evrei străini refugiați în țară nu există?

- Desigur. Sunt în țară 20.000 de evrei străini, refugiați
din Polonia, Ungaria, Cehoslovacia, etc.

De altfel cifra de 372.000 de suflete nu reprezintă cifra
evreilor băștinași, ci numărul total al locuitorilor de religie
mozaică atât supuși romani cât și supuși străini.

OPINIILE UNUI CONTROLOR HITLERIST.

- Dvs., ați pornit întregul Dvs. calcul dela 1930. Dar acest
recensământ nu a fost care contestat?

- Desigur. Am răspuns antisemiților la timpul oportun. Astăzi
însă voi pune pe evreii din România sub ocrotirea unui... hitle-
rist. Dacă fac aceasta, este că nădăjduesc că, dacă antisemiții
nu au încredere nici în Institutul Central de Statistică al Sta-
tului - deși recensământul fusese făcut de câteva zeci de mii de
studenți și alți tineri toți creștini, nici în dovezile și ar-
gumentele ce am dat la timp, - vor acorda crezare, unui german
trimis de Hitler, ca să controleze recensământul general al Ro-
mâniei din 1941.

Este vorba de Prof. Dr. F. Burgdörfer, Președintele Oficiului
Statistic al Bavariei. Și nu este vorba de o comunicare privată,
ci de un studiu publicat de acesta în Germania, care s'a publi-
cat în traducere în "Analele Institutului Statistic al României"
volumul I, pagina 323-337, în anul 1942.

In acest studiu controlorul german examinează și recensă-
mântul din 1930 despre cari iată ce scrie:

"In discuțiunile politice privitoare la politica evreească
"din trecut, s'a insistat în repetate rânduri asupra cifre-
"lor statistice, care precum se pare, au fost întrebuințate
"în mod cu totul neobiectiv. Mulți ziariști prea zeloși și-
"au închipuit cinstit că cititorii pot fi convinși de marea
"importanță a chestiunii evreești, - care există realmente
"în viața economică a țării și în ingerințele politice ale
"cercurilor din Capitală - prin exagerarea nemăsurată a pro-
"blemei evreilor. Deaceea, s'a răspândit svonul că România
"dinainte de război ar fi cuprins între două și două jumă-
"tate milioane evrei, evaluare care și-a găsit crezare și
"în literatura germană".

După ce referă diferitele cercetări ce a întreprins în ..

./.

223

00225

această direcțiune, prof.Dr.Burgdörfer, scrie:

"Aşa dar, cifra de 2 milioane pare să se întemeeze pe
"evaluări pur imaginare sau tendențioase..."

Autorul examinează apoi situația evreilor din diferite județe pentru a repeta din nou răul, pe care l'au făcut antisemiții romani, măsluind realitatea:

"Din această comparațiune, ar trebui să reiasă că de fapt,
"rezultatele date de Statistica Românească la recensământul populației din 1930 sunt cât se poate de adecvate şi
"că în tot cazul redau atât de exact starea de fapt,pe cât
"se poate aştepta de la un recensământ general. In tot cazul, aceste cifre,care nu pot fi decât cifre minimale,formează o bază mult mai sigură pentru judecarea evreimii în
"forța ei numerică,decât orice exprimare fantezistă".

RECENSAMANTUL DIN 1942.

- Probabil că,- față de aprrecierule acestui controlor că un recensământ general nu poate da o situațiune absolut exactă pentru fiecare categorie de locuitori,- s'a procedat cu un an mai târziu - 20 Mai 1942 - la un recensământ special al evreilor, care - după cum am spus, - a stabilit că la această dată, cifra evreilor a fost redusă la 275.000, restul fiind deportați.

Pentru ca să stabilim cu câtă lipsă de bună credință s'a pus de către cuziști şi legionari problema evreiască, reamintesc că Banca Națională a României publicase câteva volume cu studii asupra evoluării românilor în provinciile alipite din care rezultă că românii n'au pătruns în economia națională DECAT EXCLUSIV IN REGIUNILE IN CARE TRAIAU MASE COMPACTE DE EVREI, atunci când nici un român nu putea să pătrundă în zonele locuite de germani, cuziştii şi legionarii au atacat aceste publicații şi au cerut ca ele să fie scoase din circulație.

- Am dori să ştim, pe ce v'ați întemeiat cifrele, privitoare la repatriați şi mai cu seamă la refugiați?

- Am întemeiat aceste cifre pe participarea mea efectivă,căci atât în calitate de Preşedinte al Uniunii Evreilor Romani,cât şi în calitate de Preşedinte al Comitetului Jointului pentru Romania, am cerut şi obținut repatrierile, delegații noştri fiind prezenți la frontieră, împreună cu delegații autorităților şi,stabilind fişe INDIVIDUALE pentru repatriați.Aceştia primesc ajutorul dela Joint, ca şi refugiații.

EMIGRAREA EVREILOR

Este evident deci, că nu există nici un fel de primejdie pentru Romania, - nu numai pentru acest motiv,dar şi pentru alte două motive.

Primul: că peste 100.000 evrei romani vor să emigreze, aşa că nu este posibil ca cineva să creadă că evreii din țări vecine s'ar putea stabili în țară.

Al doilea: n'au de unde veni în țară, aşa că orice infiltrări viitoare sunt excluse.

./.

VDM

00226

In adevăr în Capitolul II şi anexele II şi III din raportul comisiei Anglo-Americane, se examinează situaţia evreilor din Europa şi se arată că în 18 ţări din Europa şi anume, în Albania, Austria, Belgia, Bulgaria, Danemarca, Finlanda, Franţa, Germania, Grecia, Olanda, Italia, Luxemburg, Norvegia, Polonia, [illegible], Cehoslovacia şi Jugoslavia, nu mai supravieţuiesc decât [illegible] 100 evrei din 6.015.700 evrei, câţi locuiau în 1939.

Scădeţi pe evreii din România şi veţi vedea câţi evrei se mai găsesc în celelalte 17 ţări, pentru ca -, oricât de fanatic antisemit ar fi cineva, - să poată exprima vre-o temere de infiltrări viitoare.

In celelalte 6 ţări din Europa mai locuiesc 4.224.500 evrei din care 2.665.000 în U.R.S.S., 350.000 în Anglia, 28.500 în Elveţia, 4.000 în Portugalia, 4.500 în Suedia şi 4.000 în Spania adică în total 3.071.500 - faţă de peste 10.000.000 din 1939.

FUNCTIUNILE ŞI DEMNITATILE PUBLICE

-Se afirmă că evreii sunt foarte numeroşi în funcţiuni sau demnităţi publice. Există date asupra acestei chestiuni?

-Există. In 1930 în volumul 5 din publicaţiunile recensământului general al populaţiei, veţi afla că totalul funcţionarilor publici era de 485.947, români, evrei, etc.

In anuarul Statistic al României pe 1937-1938, pagina 29, tabelul 22 - veţi afla că numărul salariaţilor publici a scăzut la 248.021, în anul 1934 - 1935.

In acelaş Anuar, pe anii 1939-1940, pg.30 tabelul 24 veţi afla că în anul 1939-1940 totalul funcţionarilor publici a crescut la 331.915, din cauză că se înfiinţaseră 10 ţinuturi cu noi funcţionari.

In acelaş anuar - deastădată scris în limba germană: Statistisches Taschenbuch von Rumänien 1941, pg.267, veţi constata că, - în anul 1941-1942, - totalul salariaţilor publici a fost 315.699.

In anul 1941 a avut loc însă şi un recensământ al funcţionarilor publici, al cărui rezultat nu s'a publicat încă. După informaţii căpătate dela Institutul Central de Statistică numărul funcţionarilor a fost redus la 268.201, în urma cesiunilor teritoriale.

Dacă totalul evreilor aflaţi în ţară inclusiv repatriaţii, este de 372.000 de suflete -, cum se poate vorbi de o acaparare a slujbelor publice când cifra slujbaşilor publici este aproape egală cu TOTALUL evreilor din ţară!

Atunci n'ar trebui să mai existe un evreu comerciant sau industriaş, salariat particular sau meseriaş, liber profesionist sau rentier.

Până acum, eram acuzaţi că am acaparat comerţul şi industria, funcţiile particulare şi meseriile, avocatura, medicina, ingineria, etc.

./.

225

afară numai dacă nu se va susține că fiecare evreu este în acelaș timp comerciant și funcționar public, industriaș și funcționar public, funcționar particular și funcționar public, meseriaș și funcționar public, etc.

Pentru ca, însă, să se vadă că prezența evreilor în funcțiuni publice nu este ceva nou - care deci să poată mira pe cineva - vă rog să notați că volumul 5 din publicațiile Recensământului General al populației din 1930 - se arată nu numai numărul funcționarilor publici - adică al salariaților, cari activează în funcții publice - de 485.947,- dar și numărul întregei populații, care trăește din salarii publice - adică membrii familiilor salariaților - care este de 377.625 așa că, în total, salariații cu familiile lor, totalizează 863.572.

Or, publicațiunea conține și repartiția pe NEAMURI a totalului de 863.572, - din care 673.260 sunt români, 36.383 sunt EVREI, iar restul sunt unguri, germani, ruși, bulgari, sârbi, croați, sloveni ruteni, ucraineni, greci, cehi, albanezi, armeni, turci, tătari, găgăuzi, țigani, etc.

Din nefericire, publicația nu indică și numărul salariaților, așa că nu cunoaștem cifra exactă a salariaților evrei la acea dată.

Dealtfel una din cauzele intrării evreilor în noi funcții publice și demnități politice se datorește guvernului dinainte de 23 August 1944 și funcționarilor publici și demnitarilor politici, cari la apropierea frontului au părăsit posturile ce ocupau.

După 23 August 1944, Moldova aflându-se în lipsă de personal administrativ, evreii au fost chemați să ocupe funcții publice și demnități politice.

Am fost eu însumi sesizat de evreii, cari dețineau demnități politice sau funcții publice, să intervin la Ministerul de Interne, ca să restabilească pe foștii demnitari și funcționari publici creștini.

Am fost de câteva ori în audiență și am depus memorii scrise, dar Miniștrii de Interne ne-au rugat să avem răbdare, căci NUMEROSI FUNCTIONARI SI DEMNITARI REFUZAU SA SE INAPOIEZE IN LOCALITATILE DE UNDE AU PLECAT.-

Pot să mai adaug că am depus și numeroase dovezi de mulțumire din partea populației creștine, față de purtarea funcționărilor evrei și a comunităților evreești.

- Aveți cunoștință de denunțări făcute de evrei împotriva românilor ?

Trebuie să stabilim, mai întâi, ce înseamnează a denunța căci, am avut prilejul a constata că mulți confundă a denunța cu a cere dreptate.

Astfel atunci când evreii au cerut să li se restitue proprietatea și folosința bunurilor lor, li s'a spus că aceasta înseamnă a cere "ochi pentru ochi dinte pentru dinte"; iar când evreii au reclamat pe cei ce i-au schingiuit, i-au jefuit, sau le-au asasinat părinții și copiii, li s'a spus că aceasta înseamnează a denunța".

./.

226

A cere să ni se restitue bunurile luate prin forţă, înseamnează a cere dreptate. Dreptatea este temelia aşezării sociale. Fără dreptate, este anarhie.

A cere pedepsirea hoţilor şi criminalilor nu este a denunţa, ci a cere dreptate. Dacă cineva crede altfel, trebuie să ceară desfiinţarea Codului Penal, căci toţi cari reclamă în justiţie pe hoţi, excroci, tăinuitori sau criminali, sunt denunţători, adică ei sunt criminalii, iar nu cei ce i-au jefuit, excrocat, etc.

Este ceeace înţelepciunea poporului român a ironizat în cuvintele : "hoţul de păgubaş".

V'am arătat cifre. V'am arătat cum poporul român a fost înşelat, prin cifre false, în concluzie, voi spune numai atât:

Hitler susţinea că evreii trebuesc distruşi, fiindcă altfel ei distrug popoarele în mijlocul cărora trăesc.

Or, Hitler a asasinat milioane de evrei, dar - în războiul ce a provocat - a asasinat milioane de germani, italieni, români, unguri, japonezi, etc., şi a distrus ţările aliate şi satelite, împreună cu propria sa ţară, iar ţările botezate de el "judeo-bolşevice" şi "judeo-capitaliste" au învins, - închee d.dr.W. Filderman expunerea d-sale.

Hp.

---o0o---

C

227

9 August 1947

00229

1/. Ce părere aveţi despre incidentele intervenite [illegible] Noembrie 1945 ?

- La 10 Noembrie 1945, am primit la Federaţia Unităţilor de Comunităţi Evreeşti din România, o scrisoare dela Dl I.C.Brătianu, iar la 15 Noembrie 1945, o altă scrisoare dela Dl.Iuliu Maniu, ambii afirmand că membrii lor n'au participat la manifestaţiile antisemite din 8 Noembrie. Vă voi trimite câte o copie după aceste scrisori.-
Imi amintesc că în Martie 1946, renăscând o mişcare antisemită am trimis o scrisoare Dlui Iuliu Maniu, arătându-i că având la acea dată libertatea întrunirilor şi libertatea presei ar trebui să lămurească opinia publică. Vă voi remite copie şi după această scrisoare. A urmat câteva articole şi apoi discursul Dlui Mihalache în faţa studenţilor.

2/. Ce părere aveţi din punct de vedere evreesc despre cuvântarea Dlui Mihalache ţinută în faţa tineretului universitar naţional-ţărănesc ?

- Mă aflam la Govora.- Am citit discursul şi am rămas surprins de contrazicerea flagrantă a discursului asupra problemei evreeşti. Pe de o parte declaraţia extrem de favorabilă până la a zice că antisemitismul constitue o mare primejdie pentru România, pe de altă, aceiaşi veche insinuare că au intrat în ţară elemente evreeşti destul de masive ceeace ar constitui un foarte serios element de îngrijorare, apoi repetând că ar constitui motive de profundă îngrijorare.- M'a surprins mai ales uşurinţa cu care s'a adus această acuzare, căci după ce afirmă că au intrat mulţi evrei, recunoaşte că nu ştie totuşi cât anume, nici nu ştie dacă Guvernul a controlat aceste intrări. Pentru a lămuri opinia publică am publicat un interwiew în Jurnalul de Dimineaţă din 10 August 1946, după care vă voi depune o copie.-

3/. Cu privire la alegeri :
Am primit la Federaţie reclamaţia că naţional-ţărăniştii ar fi provocat aţâţări antisemite în Târgul Stefăneşti, Am înaintat Dlui Iuliu Maniu aceste reclamaţii arătându-i că sunt în contrazicere cu scrisoare D-sale din 15 Noembrie 1945 dar după mai multe luni am primit un răspuns dela Dl ~~xxxxxxxxxx~~ Secretar General N.Penescu, după

./.

care am cerut Federației să vă înainteze o copie.-

/ss/ indescifrabil

/ss/ Dr.W.Filderman

9

228

00230

DECLARATIE

Exprim cea mai categorică şi indignată dezaprobare acţiuni trădătoare a partidului naţional - ţărănist al dommului Maniu, care a culminat în ruşinoasa fugă dela Tămădău.-

Inzelând masele cu fluturarea unui program de reformă în interesul lor, partidul manist a dus în fapt cea mai criminală acţiune împotriva poporului.-

Insuşindu-şi elementele şi metodele legionare, partidul a dat prin liber.celor mai înverşunate porniri şovine, rasiste şi antisovietice.- Abandonând orice simţ de demnitate naţională a atentat la independenţa şi suveranitatea Statului, căutând să provoace intervenţie străină pentru promovarea intereselor unei clice hrăpăreţe împotriva poporului.-

Pentru interese străine de partid, nu s'a sfiit să speculeze greutăţile economice isvorâte din consecinţele răsboiului şi a unor ani de secetă, opunându-se surd, sar din toate puterile oricăror măsuri menite să uşureze nevoile maselor.-

Partid^ul^ ţărănesc, a sabotat reforma agrară.-

Partid fii democrat, a dus cea mai violentă politică reacţionară în slujba clicilor exploatatoare din ţară şi străinătate.-

Pretinzand că urmează în politica externă linia lui Nicolae Titulescu, n'a scăpat niciun prilej să încerce a creia artificial o atmosferă de neîncredere şi de duşmănie împotriva popoarelor sovietice, în dispreţul intereselor permanente ale neamului romanesc, evitând sprijinul frăţesc pe care aceste popoare ni l'au dat în clipele noastre cele mai grele.-

Am arătat totdeauna uneltirile criminale ale conducerii maniste şi sunt bucuros să constat că demascarea ei a venit la timpul necesar pentru a împiedica consecinţele dezastruoase pe care continuarea activităţii maniste le-ar fi adus poporului romanesc.-

9 August 1947

I.B.Georgescu
avocat

42

229

Sibiu[?]

00231

Declaratie

Subsemnatul Dr. Liviu Gabor, născut la 7. Aprilie 1889, în Certeșul de sus, județul Hunedoara, fiu al lui Petru + și Vilma +, căsătorit, de profesiune medic, necondamnat nici când, domiciliat, în Timișoara str. Galați 6, de religie ort. rom, de naționalitate român, declar următoarele:

Sunt membru al Partidului Național Român încă din anii studenției mele. În mod deosebit însă nici când nu m'am ocupat mai deaproape cu politica activă. După fuzionarea acestui partid cu partidul țărănesc, prin continuitate am rămas mai departe membru în Partidul Național Țărănesc, păstrându-mi însă tot timpul atitudinea mai sus amintită de a nu mă amesteca mai deaproape în luptele și frământările politice din toate timpurile. ./.

Cum în urma profesiunei mele de medic de mai multe decenii, în orașul unde domiciliez, mă bucuram de oarecare considerațiune, mi s'au oferit din partea partidului și unele însărcinări de cinste, fiind astfel primar al Timișoarei în anii 1932-33 și din nou după 23. August 1944. Am primit aceste însărcinări, numai când m'am convins, că (întreaga) populația orașului mă vrea fără considerare la naționalitate și la pături sociale și nici în aceste demnități însă nu am făcut politică de partid, ci am căutat să servesc cu lealitate și corectitudine interesele publice ale întregii populații a municipiului. — Personal nu mă simt cu nimica vinovat. Ocupat fiind pururea, câteodată chiar peste măsură cu profesiunea mea de medic, și nepasionându-mă frământările politice de o parte, de altă parte — cultivând în mod deosebit, legături personale cu șefii mai mari și conducătorii politicei partidului, nu am fost și nu

230

2.

sunt în măsura să cunosc mai deaproape, exact, linea conduitei politice trasată de Conducerea centrală a Partidului, declar însă, că întrucât acțiunile acestei Conduceri centrale în unele privințe au trecut limitele admise de o luptă legală și loială de partid, ele deci devenind păunătoare intereselor țării și națiunei însăși, din partea mea le desaprob și mă desolidarizez de aceste acțiuni.

Tot astfel desaprob și incercarea de părăsire a țării, în mod clandestin, a Dlui Mihalache, părerea mea fiind, că unui șef politic, nu i-s permit acțiuni clandestine, ci numai o luptă legală și pe față :—

Dată și semnată de mine resilit.

Bucureşti 29. August 1947.

[signature]

6 — 231 00233

Declaratie

Subsemnatul Dr. Liviu Gabor, de profesiune medic, de 59 ani, domiciliat în Timișoara, declar următoarele:

M'am pomenit membru al P.N.Ț. încă de pe vremea când eram student, în general nu m'am ocupat de politică, dar am fost în partid ca ori ce ardelean. În 1944 imediat după 23 August am fost numit primar întrucât mă bucuram ca cetățean, de simpatia întregei populații Timișorene. Nu cunosc politica a P.N.Ț. și nici a Dui Maniu, ocupându-mă numai de medicină și de gospodăria municipiului.

Declar și semnez.

23. August 1947 Dr. Liviu Gabor

6 232 00234

Declarație

Exprim cea mai categorică și indignată dezaprobare acțiunii trădătoare a partidului național-țărănist al domnului Maniu, care a culminat în rușinoasa fugă de la Tămădău.

Înșelând masele cu fluturarea unui program de reforme în interesul lor, partidul manist a dus în fapt cea mai criminală acțiune împotriva poporului.

Însușindu-și elementele și metodele legionare, partidul a dat frâu liber celor mai înverșunate porniri șovine, rasiste și antisovietice. Abandonând orice simț de demnitate națională, a atentat la independența și suveranitatea statului, căutând să provoace intervenția străină pentru promovarea intereselor unei clice hrăpărețe împotriva poporului.

Pentru interese străine de partid, nu s-a sfiit să speculeze greutățile economice izvorâte din consecințele războiului și a unor ani de secetă, opunându-se surd, dar din toate puterile, oricăror măsuri menite să ușureze nevoile maselor.

Partid zis țărănesc, a sabotat reforma agrară.

Partid zis democrat, a dus cea mai violentă politică reacționară, în slujba clicilor exploatatoare din țară și străinătate.

Pretinzând că urmează în politica externă linia lui

Nicolae Titulescu, n'a scăpat niciun prilej să încerce a creia artificial o atmosferă de neîncredere și de dușmănie împotriva popoarelor sovietice, în disprețul intereselor permanente ale neamului românesc, uitând sprijinul frățesc pe care aceste popoare ni l'au dat în clipele noastre cele mai grele.

Am arătat totdeauna uneltirile criminale ale conducerii maniste și sunt bucuros să constat că demascarea ei, a venit la timpul necesar pentru a împiedeca consecințele dezastruoase pe care continuarea activității maniste le-ar fi adus poporului românesc.

9 Aug 947

[signature] B. Georgescu
avocat

233

~~00235~~

734

00236

D E C L A R A T I E

Exprim cea mai categorică şi indignată dezaprobare acţiun trădătoare a partidului naţional - ţărănist al domnului Maniu, care a culminat în ruşinoasa fugă dela Tămădău.-

Inzelând masele cu fluturarea unui program de reformă în interesul lor, partidul manist a dus în fapt cea mai criminală acţiune împotriva poporului.-

Insuşindu-şi elementele şi metodele legionare, partidul a dat prin liber celor mai înverşunate porniri şovine, rasiste şi antisovietice.- Abandonând orice simţ de demnitate naţională a atentat la independenţa şi suveranitatea Statului, căutând să provoace intervenţia străină pentru promovarea intereselor unei clice hrăpăreţe împotriva poporului.-

Pentru interese străine de partid, nu s'a sfiit să speculeze greutăţile economice isvorate din consecinţele răsboiului şi a unor ani de secetă, opunându-se surd, sar din toate puteril oricăror măsuri menite să uşureze nevoile maselor.-

Partid [zis] ţărănesc, a sabotat reforma agrară.-

Partid fii democrat, a dus cea mai violentă politică reacţionară în slujba clicilor exploatatoare din ţară şi străinătate.-

Pretinzând că urmează în politica externă linia lui Nicolae Titulescu, n'a scăpat niciun prilej să încerce a creia artificial o atmosferă de neîncredere şi de duşmănie împotriva popoarelor sovietice, în dispreţul intereselor permanente ale neamului romanesc, evitând sprijinul frăţesc pe care aceste popoare ni l'au dat în clipele noastre cele mai grele.-

Am arătat totdeauna uneltirile criminale ale conducerii maniste şi sunt bucuros să constat că demascarea ei a venit la timpul necesar pentru a împiedica consecinţele dezastruoase pe care continuarea activităţii maniste le-ar fi adus poporului romanesc.-

9 August 1947

I.B.Georgescu
avocat

4 235 ~~00237~~

Declaraţie

Subsemnatul Gheorghe V. Condrat, avocat, de 55 ani, domiciliat în Câmpulung-Bucovina, declar următoarele:

Subsemnatul am fost magistrat în Câmpulung-Bucovina, până în toamna anului 1945, luna Oct. când am demisionat pentru a face avocatură la îndemnul avocatului Dr. Vasile Vertean, care m'a luat asociat.

În iarna anului 1946, pe la începutul lunei Martie am fost cooptat membru în Comitetul judeţean al partidului Naţional Ţărănesc.

Întrucât subsemnatul n'am avut atunci orientarea politică necesară, am acceptat. În această calitate, am luat parte la câteva şedinţe unde s'au discutat atunci numai chestiuni organizatorice, alegerea şefilor de sectoare, înscrierea de membrii.

Mi-am dat seama în scurt timp că nu sunt un temperament politic

/. Gh. Condrat

şi în acelaş timp, nu m'am putut împăca cu ideea, de ce partidul Naţional Ţărănesc nu colaborează cu partidele din Blocul democratic motive cari m'au determinat, ca în luna Iunie 1946, deci după 3-4 luni, să-mi înaintez demisia în scris, secretarului general Ing. Chiş. Un exemplar al acestei demisii cu semnătura de primire şi sigiliu, l-am înaintat Organizaţiei Partidului Comunist Român din Câmpulung în ziua de 26 Iulie 1947.

Menţionez că dela această dată n'am avut nici un fel de contact cu membrii acestui partid, n'am desvoltat nici un fel de activitate de asemenea natură nici înainte, nici în timpul şi nici după alegeri.

Activitatea mea publică în oraşul Câmpulung-Bucovina, este bine cunoscută în această privinţă şi poate fi verificată oricând pe teren de organele în drept.

În timpul cât am fost membru în comitetul judeţean în afară de participarea la câteva şedinţe după cum am arătat mai sus, altă activitate politică în

Gh. Conrad

Coala 2/ cadrul acestui partid, n'am avut nimic ce iarăşi se poate verifica pe teren.

00238

Şi ce priveşte activitatea partidului Naţional-Ţărănesc sau mai bine zis existenţa, acestui partid în judeţul Câmpulung, a fost foarte slabă, deoarece este judeţul d-lui Ministru Bodnăraş care în mod deosebit se ocupă cu multă grijă de acest judeţ făcând o mulţime de realizări. Exemplu: Domnia sa la Bucovinei s-a adus porumb, grâu, zahăr, bumbac, etc. pentru populaţie.

Menţin declaraţia pe care am dat-o la Chestura Poliţiei Câmpulung-Bucovina în ziua de 5 aug. 1947.

Bucureşti, 20 August 1947.

Gh. Conrad
avocat

237

12 August 1947
Dată în fața noastră,
Comisar Șef

00239

√ M

DECLARATIE

Subsemnatul ALEXANDRU GHIRGIU,născut în anul 1900, luna Mai,ziua 14,în com.Slatina jud.Olt,fiulului ALEXANDRU și al Sevasta,necăsătorit,de profesie agricultor,de religie ortodox,de naționalitate român,serviciul militar satisfăcut în Regimentul II Călărași,cu gradul de locot.Nu am suferit nici o condamnare.

Ultimul domiciliu la Drăgănești-jud.Olt,Ca situație politică am fost șef de sector și ales în Comitetul Județean.

Asupra activității partidului Național-Țărănesc,prin participare directă al partidului sau indirectă cunosc următoarele: Am fost membru în partidul Național-Țărănesc încă din anul 1928.Astfel că am luat parte la întreaga activitate de partid atât cu ocazia guvernărilor național-țărăniste cât și după acea,așa că cunosc mentalitatea și apucăturile conducătorilor ai acestui partid reacționar.De exemplu: Deși cu ocazia guvernării din 1928 când național-țărăniștii au fost aduși la putere cu cea mai mare popularitate pe care a avut-o vreun partid chemat să guverneze în țara noastră și putea să realizeze susținuți de toată țara orice reformă socială care să fie în interesul claselor muncitoare și țărănești,nu numai că n'a făcut-o, dar le-a trădat,și aceasta numai datorită influenței nefastă pe care a avut-o ramura ardeleană din partid condusă de IULIU MANIU,reprezentant al burgheziei ardelene complect strein de năzuințele și reformele cu caracter social care așteptau să fie rezolvate conform cu programul cu care acest partid demagogic s'a prezentat alegătorilor solicitându-le încrederea încercând astfel prima mea dezamăgire față de gândul curat cu care m'am înscris în acest partid.

Am văzut încă de atunci că oameni politici național-țărăniști n'au căutat decât căpătuiala căutând să se plaseze ei și neamurile lor cu scopul numai de a jefui banul public.

.//.

238

00240

Stiu fiindcă ni se spunea în toate ocaziile de către elemen
tele dela centru că lupta mare a acestui partid este să doboare
partidul Naţional-Liberal, singurul partid reprezentant al bur-
gheziei româneşti din acel timp, dar şi de data aceasta am fost
dezamăgiţi noi ce din ramura ţărănistă mai ales, pentru că au că-
zut repede de acord cu conducerea partidului Liberal a căror me-
tode de guvernare au reuşit să-şi le adopte, să împartă puterea şi
să exploateze ţara.

Astfel partidul Naţional-Ţărănesc, devine un partid bur-
ghezo-capitalist, ducând prietenia şi cârdăşia cu celălalt par-
tid burghez până în vremea celui de al doilea răsboiu mondial,
când îşi mai adaugă un caracter fascisto-legionar, prin acea că
colaborează prin elementele împrumutate cu regimurile legionaro-
Antonescian, după 1940.

Stiu că în partidul Naţional-Ţărănesc şi-au găsit re-
fugiul o serie întreagă de elemente periculoase, provenite din
partidele legionaro-fasciste care repede au imprimat organiza-
ţiilor partidului combativitatea şi rezistenţa ori căror realiză-
ri democratice, mergând până acolo că s'au opus chiar la expro-
pierea moşierilor care au exploatat ani dearândul clasa ţără-
nească şi împroprietărirea acelora lipsiţi de o palmă de pă-
mânt. Această atitudine împotriva partidelor şi regimului demo-
cratic instaurat la 6 Martie 1945, este adevărat că s'a putut
constata de către orice om de bună credinţă şi cu ocazia alege-
rilor din Noembrie 1946, când au format echipe de şoc cu care să
atace secţiile de votare pentru a paraliza astfel funcţionarea
în bune condiţiuni a acesto secţii, lucru ce n'au reuşit.

Deasemenea au arătat adevăratul caracter fascist al
partidului şi prin propaganda scrisă, prin manifeste şi broşuri
cât şi prin propaganda orală dusă dela om la om influenţată de
spiritualitatea tipi burgheză reacţionară, ridicând tema naţiona-
lismului şovin la rangul de principiu.

Este adevărat deasemenea că elementele conducătoare
utilizau pentru această calomnie, aducând chiar direct naţionali-
tăţile conlocuitoare, democraţiile instaurate în ţările vecine
şi chiar Uniunea Sovietică care ne-a ajutat să putem scăpa de
ocupaţia hitleristă încurajând chiar sentimentele anti-sovieti-
ce în sânul partidului.

./.

239 ~~00241~~

Văzând toate acestea şi dându-mi seama că partidul a apucat pe drum greşit şi periculos pentru însăşi fiinţa ţării noastre, am căutat pe cât am putut să atrag atenţia organelor conducătoare însă fără nici un rezultat.

Dezamăgit complect m'am hotărât atunci să demisionez din acest partid ceace am şi făcut.

Declar susţin şi semnez.

ss. A. Ghirgiu.

12 August 1947.

240 12.8 [illegible] Data în fata noastră comisar şef [illegible]

Declaratie

Subsemnatul Alexandru Ghugiu nascut in anul 1900 luna Mai ziua 14 in Com Slatioara Jud Olt fiul lui Alexandru si al Sevastia. necasatorit. de profesie agricultor. de religie ortodox. de nationalitate roman. Serviciul militar satisfacut in Reg 2 Calarasi cu gradul de locotenent. Nu am suferit nici o condamnare.

Ultimul domiciliu la Draganesti-Jud Olt

Ca situatie Politica am fost sef de sector si ales in Comitetul Judetean.

Asupra activitati partidului Natonal taranesc prin participare directa al partidului sau indirecta cunosc urmatoarele: membru in part Nat-taranesc inca din anul 1928. Astfel eu am luat parte la intreaga activitate de partid atat cu ocazia guvernarilor Nat-Taranesti cat si dupa acea, asa că cunosc mentalitatea si apucaturile conducatorilor ai acestui partid reactionar. De exemplu: De si cu ocazia guvernari din 1928 cand Nat-taranistii au fost adusi la putere cu cea mai mare popularitate pe care a avut-o vreun partid chemat să guverneze in tara noastră si putea să realizeze sustinuti de toata tara asi ce reformă socială care să fie în interesul

A Ghergi

claselor muncitoare și țărănești, nu numai că n'a făcut-o dar le-a trădat, și aceasta numai datorită influenței nefaste pe care a avut-o ramura ardeleană din partid condusă de Iuliu Maniu reprezentant al burgheziei ardelene complect străină de nevoile și reformele cu caracter social care așteptau să fie rezolvate conform cu programul cu care acest partid demagogic s'a prezentat alegătorilor solicitându-le încrederea încercând astfel prima mea deziluzie față de gândul curat cu care m'am înscris în acest partid.

Am văzut încă de atunci că oamenii politici Nat-Țărăniști n'au căutat decât căpătuiala căutând să se plaseze ei și neamurile lor cu scopul numai de a jefui banul public Știu fiindcă ni se spunea în toate zilele de către elementele de la centru că lupta mare a acestui partid este să doboare part. Nat-Liberal singurul partid reprezentant al burgheziei Românești din acel timp; dar și de data aceasta am fost deziluzionați noi cei din ramura țărănistă mai ales, pentrucă au căzut repede de acord cu conducerea partidului Liberal a căror metode de guvernare au reușit să și le adopte, să împartă puterea și să exploateze țara.

Astfel part. Nat. țărănesc devine un partid burghezo-capitalist ducând prietenia și

S. Ghiuzi

cardășia cu celălalt partid burghez până în vremea celui de al doilea război mondial când își mai adaugă un caracter fascisto legionar prin aceea că colaborează ~~prin~~ elementele impreunătate cu regimurile legionaro-antonescu după 1940.
Știu că în part. Naț.-Țărănesc și-au găsit refugiul o serie întreagă ~~[illegible]~~ de elemente periculoase provenite din partidele legionaro fasciste care repede au imprimat organizațiilor partidului combativitatea și rezistența și caror realizări democratice, mergând până acolo ca s'au opus chiar la exproprierea moșierilor care au exploatat ani de arândul clasa țărănească și împroprietărirea acelora lipsiți de o palmă de pământ. Aceasta atitudine împotriva partidelor și regimului democratic instaurat la 6 Martie 1945 este adevărat că s'a putut constata de către ori ce om de bună credință și cu ocazia alegerilor din Noembrie 1946 când au format echipe de șoc cu care să atace secțiile de votare pentru a paraliza astfel funcționarea în bune condițiuni a acestor secții, lucru ce nau reușit.
De asemenea au arătat adevărantul caracter fascist al partidului și prin propaganda scrisă, prin manifeste și broșuri cât și prin propaganda orală dusă de la om la om influențată de spiritualitatea tipic burgheză reacționară, ridicând tema naționalismului șovin la rangul de principiu

Ghiorghi

Este adevărat de asemenea că elementele conducătoare utilizau pentru această calomnia atunci când chiar direct naționalitățile conlocuitoare democrațiile instaurate în țările vecine și chiar Uniunea Sovietică care ne-a ajutat să putem scăpa de ocupația hitleristă încurajând chiar sentimentele anti sovietice în sânul partidului

Văzând toate acestea și dându-mi seama că partidul a apucat pe drum greșit și periculos pentru însăși ființa țări noastre am căutat pe cât am putut să atrag atenția organelor conducătoare însă fără nici un rezultat.

Dezamăgit complet m'am hotărât atunci să demisionez din acest partid ceea ce am și făcut.

Declar susțin și
semnez

A. Ghirgi

12 August 1947

11 - 8- 1947

00244

D E C L A R A T I E

Subsemnatul GH.RADU născut în anul 1902,Aprilie 23, în comuna Bucuresti Jud Ilfov,fiul lui Gheorghe /mort/ si al Mariei,necăsătorit,de profesiune medic,de religie ortodoxă, nationalitate română,serv.militar satisfăcut la scoala Sanitară Ofiteri cu gradul de căpitan,nu am suferit nici o condamnare ,cu ultimul domiciliu în Str.Eminescu Nr.9 Bucuresti,

La data de 29 Iunie am fost presedintele Circa 33 Sectorul IV.Asupra activitătii mele politice cât si a partidului National-Tărănesc,atât cât cunosc fie prin participarea directă ca membru al partidului,fie indirectă declar următoarele:

Mi-am început activitatea mea politică în anul 1927, ca membru al partidului National-Tărănesc.M'am inscris în acest partid animat de gândul că în el voi găsi posibilitatea realizării ideilor progresiste în ceiace priveste clasa tărănească care în acea vreme putea fi considerată cea mai afirmată si exploatată de politica partidelor,care au guvernat în această tară si mai ales de partidul liberal care a guvernat această tară aproape o jumătate de secol.Nu mult după inscrierea mea în acest partid,am început să observ că acest partid se ~~xxxxxxxxxxxxxxxx~~ îndepărta dela programul său pentru apărarea intereselor clasei tărănesti si muncitoare deoarece a început a lupta întâetate între elementele fostului partid national din Ardeal condus de D1.IULIU MANIU reprezentat al clasei burgheze ardelene complet străin de idealul si reformele sociale si elementele cari fiintaseră partidul tărănesc din vechiul Regat.Era prima descoperire pe care o incercam fată,de elementele conducătoare a acestui partid desamăgirea care se comfirma cu o ocazie guvernului din 1928,când acest partid care a reusit să mobilizeze în jurul steagului său echipe 80% din populatia tării nu numai că nu realizase nimic în ceeace-si propuse în programul care s'a prezentat

./.

in fata alegătorilor propunerea de facturi demagocică păcălind
astfel intreaga pătură țărănească reprezentat de partidul natio
nal-țărănesc, din vechiul Regat, dar contribue in cea mai mare mă-
sură la intărirea si consolidarea burgheziei românești din spri-
jinul masiv dat tuturor băncilor si intreprinderilor particulare
burgheze, capitaliste, din intreg cuprinsul țării in deosebi insă
celor din Ardeal.

In afară de aceasta trădare partidul N.T., își schimba
și tactica de aceea deși intentional făcu-se o mobilizare de
oncoare pe țară pe tema unei lupte dusă până la distrugere con-
tra Partidului național-liberal reprezentat tipic al burgheziinei
din țara noastră de aceasta dată devine adeptul guvernului
prin rotație consimnțând cu conducerea partidului liberal ale
cărui conceptie si le apropie intre noi să impartă puterea și
apoi exploatarea țării. Această prietenie dinainte de războiul mon
dial când devine sustinători politic fostului Maresal Antonescu
punându-i-le la discretie atâtea elemente prezente tehnicieni cu
care au format guvernele legionare-antonesciene din timpul dicta
turii de după 1940. Partidele national-țărănesc care până in anul
1944, se corijase in sustinătorul intereselor maselor muncitores-
ti de după aceasta dată la aparitia reprezentantilor legitimi
exponenti ai celor două partide muncitoresti vorbeso democrați
și comunisti, atât partidul in poziție împotriva lor demască ară-
tându-și adevărata sa fată initialul prin atributiunile condu-
cerii sale a ostilității din ce in ce mai accentuată fată de guve
nul instaurat la conducerea țării la 6 Martie 1945, cu acest scop
P.N.T., nu se dă inapoi si fără nici un scrupul mobilizează toate
nemultumirile concecințe firești ale unui război nenorocit precum
și pe toti acei vinovati din trecut de o activitate antimuncito-
rească, indepărtându-se treptat, treptat dela pozitia normală
a unei opozitii locale care cum a fost devenită mai târziu și
prin acordul dela Moscova, transformându-se într'un aglomerat de
elemente cu tendințe și actiuni periculoase. Astfel partidul na-
țional-țărănesc se plasează pe linia rezistenței. și obtinerii
oricărei realizări democratice si in folosul partidelor largi
muncitoresti singurul până la opunerea categorică a exproprierii
moșierilor. reactiunii si împroprietărirea țăranilor trădând
direct astfel intreagă pătura ~~xxxxxxxx~~ muncitorească țărănească

./.

pentru ale căror drepturi conducătorii acestui partid reactionar pretindeau că luptă.

Attitudinea aceasta negativistă este dusă împotriva partidelor si regimului democratic instaurat la 6 Martie 1945, cu toată puterea prin propaganda scrisă prin ziarul partidului "Dreptatea" diverse apeluri, manifeste si brosuri precum precum si prin propagande orală dela om la om ultilizând pentru aceasta atacuri directe sau complecte negative împotriva nationalitătilor conlocuitoare. împotriva democratiilor instaurate în tările vecine cu țara noastră. Ceiace constituia încă o situatie gravă pentru indepedența țării noastre erau atacurile permanent pe cari conducătorii partidului national-tărănesc le declara contra Uniunii Sovietice pe deoparte incurajînd sentimentele antisovietice în cuprinsul partidului, iar pe dealtă parte exploatând în propaganda sa anumite neîntelegeri între marii aliați având un contact cât mai strâns cu cliccele reactionare internationale precum si din repetate cereri de interventii internă adresate unor puteri străine.

Spre [exemplificarea] .... pozitiei si metodele adresatede partidul N.T., împotriva regimului democratic instaurat în tara noastră pot să dau cazul organizatiei muncitoresti pe țară exemplu tipic conglomerant reactionar cu sentimente și metodele huliganice si legionare organizate inițiate și conduse de către ILIE LAZAR, sustinute de conducerea partidului în urma sprijinului dat de presedintele său în scopul de a fi utilizate ca mase de maneuvre ca sursă directă de recrutarea a elementelor de șoc în eventuale actiuni pe teren.

Deasemeni este si cazul organizatiei tineretului în special al tineretului universitar care din manifestatiile de stradă de tip legionar dela 8 Noembrie 1945, 10 Noembrie 1946, și 10 Mai acelaşi an m'am putut convinge că partidul national tărănesc prin conducerea sa nu numai că nu s'a preocupat xtx de conducerea și ferma acestui tineret în sens democratic dar l-a primit oarecum l-a mostenit insufletit de circa 2000 de intoleranți de spirit tipic legionar.

Sesizat de tot ce se pătrece în sânul acestui partid și de drumul gresit pe care a apucat am căutat pe cât mi-a fost în putere și altora de bună credință deziluzionați ca si mine să aducem la cunoștința conducerii si s'o influentăm pentru schimbarea atitudini politice adoptată arătându-i prin scris și oral cu ocazia diferitelor întruniri ale forurilor conducă-

./.

245

toare, eventualele consecinte grave ce ar putea să decurgă din aceasta xxx situație Partidul însă ....noastre și [illegible] butiile nóastre nu-si găsesc cele dorite m'am hotărât [illegible] re trag din viața activă a acestui partid ceiace a și făcut [illegible] care dau aceasta declaratie pe care'o susțin și o semnez.propr[illegible]

2247

Gh.Radu.

24 11. 8. 1947

Declarație

Subsemnatul Gh. Radu născut în anul 1902 Aprilie 23 în com. Buc. jud. Ilfov fiul lui Gheorghe + și al Mariei necunoscând de profesiune Medic de religie ortodoxă naționalitatea Română serviciul militar satisfăcut la Școala Sanitară Ofițeri cu gradul de Căpitan nu am suferit nici o condamnare cu ultimul domiciliu în Str. Eminescu N° 8 Buc.

La data de 12 Iunie am fost președintele Cercului 33 Sect. IV. Asupra activității mele politice cât și a partidului Național Țărănesc atât cât cunosc fie prin participare directă ca membru al partidului fie indirectă declar următoarele: Mi-am început activitatea mea politică încă din anul 1927 ca membru al partidului Național Țărănesc. M-am înscris în acest partid animat de gândul că în el voi găsi posibilitatea realizării ideilor progresiste în ceea ce privește clasa Țărănească care în acea vreme putea fi considerată cea mai oprimată și exploatată de politica partidelor, cari au guvernat în această țară și mai ales de partidul liberal care a guvernat această țară aproape o jumătate de secol. La scurt după înscrierea mea în acest partid am început să observ că acest partid se îndepărta dela programul său pentru apărarea intereselor clasei Țărănești și muncitoare deoarece a început a lupta de interese între elementele fostului partid Național din Ardeal condus de I. Iuliu Maniu reprezentant al clasei burgheze ardelene complect străin de idealul și politica reformele sociale și elementele cari formează partidul

Radu

ţărănesc din vechiul regat. Era prima dezamăgire
a mea pe care o încercam faţă de elementele conducătoare
ale acestui partid, dezamăgire care se confirmă cu
ocazia guvernării din 1928 când acest partid care a
reuşit să mobilizeze în jurul steagului său aproape 80
la sută din populaţie ţării nu numai că nu realizează
nimic din ceea ce îşi propusese în programul cu care
s-a prezentat în faţa alegătorilor programe de
făcături demagogică înşelând astfel întreaga pătură ţărănească
reprezentată de partidul Ţărănesc din vechiul regat, dar
contribue în cea mai mare măsură la întărirea şi consolidarea
burgheziei româneşti prin sprijinul masiv dat tuturor bandelor
şi [illegible] particulare burgheze. Capitaliştii din întreg
cuprinsul ţării în deosebi cea celor din Ardeal.
În afară de această trădare partidul Naţional-Ţărănesc
îşi schimbă şi tactica deoarece deşi iniţial făcuse o
mobilizare de mase pe tema unei lupte dârze până la distrugere
contra partidului Naţional-liberal reprezentant tipic al
burgheziei din ţara noastră de această dată devine adeptul
guvernării prin rotaţie înţelegându-se cu conducerea partidului
liberal ale cărui concepţii şi le apropie întrucât să împartă
puterea şi apoi exploatarea ţării. Această politică conciliatoare
reuşeşte s-o ducă peste ani până în timpul celui de al II-lea
război mondial când deşi [illegible] politica fostului
mareşal Antonescu punându-i la dispoziţie o serie elemente [illegible]
tehnicieni cu cari au format guvernul legionaro-antonescian
din timpul dictaturii de după 1940. Partidul Naţional-Ţărănesc
care până la anul 1944 se eclipsase în [illegible] intereselor
maselor muncitoreşti după această dată la apariţia reprezentanţilor
lor legitimi, exponenţii celor 2 partide muncitoreşti social-
democrate şi comuniste, acest partid ia poziţie împotriva lor
şi alături de partidul specific burghez Naţional-liberal se
demască [illegible] iniţial prin atitudinea
[illegible] o ostilitate [illegible] a mai
ocultă faţă de guvernul instalat la conducerea ţării
la 6 Martie 1945 [illegible] partidul Naţional-Ţărănesc [illegible]
nu se dă înapoi [illegible]

[illegible signature]

rezultatele acestea firești ale unui război nenorocit,
precum și pe toți acei urmași dintr-un trecut de o activitate
antimuncitorească și democratică, independente de faptul trecător
dela poziția normală a unei opoziții loiale care a
fost devenită mai târziu și prin acordul dela Moscova,
transformându-se într-un conglomerat de elemente cu
tendințe și acțiuni periculoase. Astfel Partidul Național
Țărănesc se plasează pe linia rezistenței și obstrucției oricărei
realizări democratice în folosul păturilor largi muncitoare
mergând până la opunerea categorică a exproprierii moșierilor,
reformei și împroprietăririi țăranilor trădând deci astfel
întreaga pătură muncitoare țărănească pentru ale cărei drepturi
conducătorii acestui partid reacționar pretindeau că luptă.
Atitudinea aceasta negativistă este dusă împotriva partidelor
și regimului democratic instaurat la 6 Martie 1945 cu toată
puterea prin propaganda scrisă prin ziarul partidului Dreptatea,
diverse apeluri manifeste și broșuri precum și prin propaganda
orală dela om la om utilizând pentru aceste atacuri
directe sau camuflate împotriva naționalităților conlocuitoare
împotriva democrațiilor instaurate în toate vecine cu țara
noastră. Ceace constituie însă o situație gravă pentru independența
țării noastre sunt atacurile permanente pe cari conducătorii
partidului Național Țărănesc la adresa Uniunii
Sovietice pe propagandă încurajând sentimentele antisovietice
în cadrul partidului iar pe de altă parte exploatând
în propaganda sa amestecul neînțelegeri între marii aliați
căutând un contact cât mai strâns cu cercurile reacționare
internaționale precum și prin repetatele cereri de
intervenție internă adusă unor puteri străine.
Spre exemplificarea poziției și metodelor adoptate de Partidul
Național Țărănesc împotriva regimului democratic instaurat în
țara noastră, jel să dau cazul org. muncitorești pe țară exemplu
tipic de conglomerat reacționar cu sentimente și metodele
huliganice și legionare organizație inițiată și condusă de către
Ilie Lazăr numit de conducerea partidului în urma sprijinului
dat de președintele său în scopul de a fi utilizate ca mod de
manevră ca sursă directă de recrutare a elementelor de orc.
în eventualele acțiuni pe teren

[signature]

Asemenea este și cazul organizației tineretului în special
al tineretului universitar care din manifestațiile de stradă de
tip legionar dela 8 Noembrie 1945, 10 Noembrie 1946 și 10 Mai
acelaș an s'au putut convinge că Partidul Național Țărănesc
prin conducerea sa nu numai că nu s'a preocupat de
educarea și formarea acestui tineret în spirit democratic
dar l-a format așa cum l-a moștenit împuțită de cursa
de rasă de intoleranță de spirit tipic legionar.
Dezgustat de tot ce se petrece în sânul acestui partid
și de drumul greșit pe care a apucat am căutat pe
cât mi-a fost în putință și alături câțiva de bună
credință deziluzionați ca și mine să aducem la
cunoștința conducerii și s-o influențăm pentru schimbarea
atitudinii politice adoptată actualmente prin care și
[illegible] ale organelor lor
conducătoare, eventualele carențe grave ce se puteau să
decurgă din această situație. Constatând însă că strădaniile
noastre și străduințele noastre nu-și găsesc ecoul dorit
s'am hotărît să mă retrag din viața activă a acestui
partid ceeace am și făcut. Drept care dau această
declarație pe care o susțin și o semnez propriu

[signature] Radu

4

248

11.8.947

Dată în fața noastră

Comisar Şef

00250

D E C L A R A Ţ I E

Subsemnatul Cristea Gherondache născut în anul 1885 lune Iunie 23 în Com.Crapsi Jud. Ianina fiul lui Paneit şi Vasilichia Gholondache căsătorit cu Lemonea Condojiani de profesiune comerciant de religie ortodoxă de naționalitate român serviciu militar satisfăcut în cerc de recrutare Bucureşti soldat n'am suferit nicio condamnare, cu ultimul domiciliul în Calea Griviței Nr.156, situație politică în ziua de 12 Iunie 1947, am fost înscris la partidul țărănesc democrat până la această dată, am fost şeful circonscripției 37 şi vicepreşedintele culorii de roşu, asupra activității mele politice cât şi al partidului N.T. atât cât cunosc fie prin participare directă ca membru al partidului fie indirect declar următoarele:

Mi-am început activitatea mia politică încă din anul 1927 ca membru al P.N.T. sect.IV.roşu. M'am înscris în acest partid animat de gânduri că în el voi găsi posibilitatea realizării ideilor progresiste în ceace priveşte clasa țărănească, care în acea vreme putea fi cea mai oprimată şi exploatată de politica partidelor ce au guvernat în această țară şi mai ales de partidul liberal ce a guvernat această țară aproape 1/2 de secole.

Incă dela regimentarea mea în partid am căuta să ajut pentru realizarea programului lui, însă o mărturisesc nu după mult timp am început să încerc multe decepții. Intâi am asistat înpreună cu alți membrii din acest partid diferite certuri care se iveau des aproape la fiecare organizațiune județeană şi chiar în conducerea partidului între cele două ramuri adică țărănesc din vechiul regat pe deoparte şi cei din ramura ardeleană pe de altăparte.

Cea mai mare dezamăgire însă am avuto şi cu mine toți din ramura țărănistă cu ocazia primii guverii național țărăniste din anul 1928 care pe lângă că nu realizează niciuna din reformele sociale în favoarea țărănimii din contra spijină şi întăreşte burghezia românească prn ajutorul nepreeupețit dat băncilăr şi întreprinderilor mari, particularilor burghezo-capitalişti.

Aceasta era prima trădare programatică a păturii țărăneşti, deoarece , deşii în perioada premergătoare prin

..//..

primii guvernări, reuşise partidul naţional ţărănesc să mobilizeze masele pe tema unei lupte pe care să o ducă până la doborârea şi distrugerea partidului naţional liberal reprezentantul tipic din acest timp în ţara românească.

Partidul naţional ţărănesc încearcă o schimbare de tactică devenind astfel adept al concepţiei rotative, deoarece de data asta consimte la împărţirea puterii şi exploatării cu singurul partid burghez, partidul naţional liberal ale cărui concepţii şi sisteme de guvernare reuşeşte să-şi le apropie.

Această prietenie şi cârdăşie se continuă chiar şi în vremea celui de al doilea război mondial prin complicitatea şi ajutorul pe care aceste două partide burgheze reacţionare în dau regimului dictatorial al fostului mareşal Antonescu.

Cu încheerea armistiţiului din 23 August 1944 apare însă în viaţa politică a ţării noastre adevăraţii susţinători a intereselor maselor largi., muncitoreşti exploatate până atunci: partidele social democrat şi comunist.

Partidul P.N.T.iniţiind însă, din această dată o atitudine de rezervă faţă de cele două partide muncitoreşti, prin atitudinea conducerii sale se găseşte la data de 6 Martie 1945 şi după această dată foarte ostil faţă de guvernul de largă concentrare istaurat la conducerea ţării, demascându-se şi arătându-şi adevărata faţă.

Deoarece prin atitudinea elementelor care îl compun cât mai ales prin manevrele politice foarte abile al celuilalt partid reacţionar, mă refer la P.N.L. al D-lui Dinu Brătianu, întradevăr P.N.T. se sutuiază în fruntea celorlalte forţe reacţionare în ţara românească.

In acest scop pe lângă că aduce o politică de obstrucţie contra orcărei realizări democratice ale guvernului, opunându-se chiar şi la expropierea marilor moşieri şi înpropietărirea ţăranilor trădând astfel masele ţărăneşti pentru apărarea dreptrilor carora pretindea că luptă ca singur partid reprezentant şi susţinător al maselor ţărăneşti făcând atât demagogie, mobilizând şi toate nemulţumirile consecinţe fireşti pe deoparte al unui război nenorocit pe de altă parte cei doi anii de secetă, abătute asupra ţării noastre precum şi pe toţi culpabili din trecut de activitate antidemocratică şi ură rasială îndepărtându-se astfel treptat treptat dela poziţia normală, de opoziţie loială transformându-se dintrun partid politic cu răspundere şi de guvernământ, într'o adunătură de elemente reacţionare şi faciste cu tendinţe şi acţiuni pericu-

..//..

250

00252

loase.

Ca o consecinţă acestei prefaceri şi datorită faptului că guvernul D-l Dr.Petru Groza se bucură şi de încrederea marii noastre prietene şi vecină Uniunea Sovietică, conducerea P.N.T. în frunte cu însuş Iuliu Maniu reprezentantul burgheziei ardelene complect străin de idealul şi reformele sociale ajunge să încurajeze sentimentele antisovietice în cuprinsul partidului'

Deacea propaganda scrisă prin ziarul partidului,Dreptatea,prin diverse apeluri, manife şi broşuri pe deoparte cât şi prin propaganda verbal dusă dela om la om pe de altă parte caută să se ridice tema naţionalismului şovin la rangul de principiu în toată educaţia carea caută să dea maselor.

Prin această propagandă discutată se încearcă atacuri câteodată directe sau camuflate împotriva naţionalităţiilor conlocuitoare împotriva adevăratelor democraţii din ţările vecine săuupracticând pe o scară întinsă calomnia.

Insă ceace era de natură a agrava situaţiunea ţării noa noastre ca ţară idependentă era pe deoparte atacurile iniţiate împotriva Uniunii Sovietice iar pe de altă parte desele intervenţii şi memorii adresate unor puteri străine.

Văzând toate acestea mi-am dat seama că P.N.T. a apuca pe un drum nu numai greşit, dar deadreptul periculos pentru ţara noastră şi am căuta cât mia fost putinţa atât prin intervenţie orală cu ocazia diferitelor consfătuiri cât şi prin memorii scrise să atragă atenţia conducerii arătândui şi ~~xxxxx~~ seriizdele ce consecinţe grave ar putea să decurgă după urma acestei politici, precum şi trădarea care se face şi de data a aceasta faţă de masele largi ţărăneşti.

Văzând că străduinţele mele nu au niciun rezultat m'am hotărât să mă retrag din viaţa activă de partid ceace am şi făcut.

Drept care dau această declaraţie pe care o susţin şi o semnez propiu.

(ss) Cristea Gheromdache.

Declaratie

251 | 11.8.947 Data în fața noastră Comisar Șef [signature]

Subsemnatul Cr. Ilierondache 253
născut în anul 1885 luna Iunie
23 - în comuna Crapsi Jud. Janina
Fiul lui Panait și Vasilichia Ilie-
rondache căsătorit cu Lemonea. Condiția,
de profesiunea comerciant de religia
ortodoxa de naționalitatea Română
serviciul militar satisfăcut în C.R.B.
Soldat nam suferit nici o condamnare
cu ultimul domic. în Cal. Grivița Nr. 156
situația politică în ziua de 12 Iulie
1947 am fost înscris la partidul Ța-
rănesc Democrat. Până la această dată
am fost șeful circ. 37 și Vice președinte
Culorii de Rossu, asupra activității mele
politica cât și al partidului. N. T.
atât cât cunosc fie prin participa-
rea directă ca membru al partidului
fie indirect declar următoarele.
Mi am început activitatea mea politică
încă din anul 1927 ca membru al P.N.T.
Sect. IV Rossu. ~~Unam~~ înscris în acest
partid animat de gândul că în el voi
găsi posibilitatea realizării ideeloz
progresiste. în cea ce privește clasa

C. Ilierondache

Taraneasca care in acea vreme platea
şi cea mai oprimanta şi exploatante de
politica partidelor ce au guvernat
in aceasta Ţara şi mai ales de Partidul
Liberal ce a guvernat aceasta Ţara
aproape 1/2 de secol.
In ca dela inregimentarea mea in Partid
am contat de ajud pendru realizarea
programului insa omarturisesc nu dupa
mult timp am inceput sa incerc
multe descepsie. Intai am asistat
impreuna cu alti membri din acest par
tid diferite certuri care se ivea des
aproape la fiecare organizatiune jude
teana şi chiar in conducerea partidu
lui intre cele dou ramure adica ţara
nesc din Vechiul Regat pe de o parte
şi cei din ramurea Ardeleana pe de alta
parte. Cea mai mare dezamagirea
insa am avuto şi cu mine toti din
ramurea Taranista la ocazia primii
guvernarii Natonal Taraniste din anul
1928 care pe langa ca nu realizera
nic una din reformele sociale ~~ale Ta~~
in favoarea Taranimii din contra sprijina şi
interesele burgeziei Romaneasca prin ajutorul
nepreecupetit dat Bancilor şi intreprinderilor
Cr. [illegible]

mari, particularii burgezo capitalista
Aceasta iera prima încadrare programa-
tica, a păturii Țaranești de oare ce, deși
in perioada premergatoare prin [illegible]
zeușise partidul Național Țaranesc sa mobili-
ze massele pe tema unei lupte pe care
sa o duca pana la doborirea și distrugerea
partidului Național Liberal reprezentatul
tipic din acest timp in Țara Romaneasca
partidul Național Țaranesc inceaza o schi-
mbarea de tactica devenind astfel adept
al concepție rotative, de oare ce de data
asta consimte la impartirea puterii și ex-
plotarii cu singur partid burgez, partidul
Nat. Liberal, al carii conceptia și sisteme
de guvernarii reușeste sa și le apropii.
Aceasta prietenia și cardașia sa continua
chiar și in vremea celui de al doilea raz-
boii mondial prin complicitatea și ajuto-
rul pe care aceste doua partide burge-
ze reactionare il dau regimului dicta-
torial al fostului Mareșal Antonescu.
Cu incheierea armistițului din 1944 Aug.
23 apare insa in viata politica Țarii noastre
adevarați sustinatori ai intereselor masselor
largi muncitorești exploatate pana acum
partidele Social. Democrat și Comunist.

C. [signature]

Partidul N.T. inițiind inca din aceasta data o atitudine de rezerva fata de cele doua Partide Muncitoresti, prin atitudinea Conducerea sale sa gaseste la data de 6 martie 1945 si dupe aceasta data forte ostil fata de guvern de larga Concentratea instaurat la conducerea Țarii; demascândușe si aratânduse adevarata fata. De oare ce prin atitudinea elementelor care il compun cât mai ales prin manevrele politice foarte abila a le celui alt partid reactionar, ma refer la P.N.L. al D-lui Dinu Bratianu, intr-adevar P.N.T. La situeaza in frunte celor lalte forte reactionare in Tara Romaneasca.

In acest scop pe lânga ca aduce o politica de obstructia ~~de care~~ contra or carui realizari democratice ale Guvernului, opunându se chiar si la expropierea marelor mosieri si impropietarirea Taranilor tradand astfel massele Taranesti pentru asigurarea drepturilor carora pretinde ca lupta ca singur partid reprezentant si sustinator al masselor Taranest facând atât demagogia, mobilizant si toate nemultumirile consecinta rezp. pe de o parte al unui razboi nenorocit pe de alta parte cele doi ani de seceta asupra Tarii noastre pre cum si pe toti culpabili din trecut de activitatea antidemocratica si uzu rasiala indepartandu se astfel treptat treptat de la politica normala

[illegible signature]

de opoziție locală transformându-se din trun partid politic răspunderea și de guvernământ într-o adunătură de elemente reacționare și fasciste cu tendințe și altin-ni periculoase.

00255

Că o consesință aceste prefaceri și datorită faptului că guvernul Dr. Petru Groza se bucură și de încrederea Marii noastre prietene și Vecini U. Sovietice, conducerea p.N.Ț. în frunte cu însuși Iuliu Maniu reprezentantul Burgheziei Ardelene complect străin de idealul și reformele sociale ajunge să încurajeze sentimentele antisovietice în cuprinsul partidului.

De aceea propaganda scrisă prin ziarul partidului Dreptatea prin diverse apeluri, manifeste și broșuri pe de o parte cât și prin propaganda orală dusă de la om la om pe de altă parte caută să se ridice tema naționalismului șovin la rangul de principiu în toate educația care caută să dea maselor.

Prin această propagandă desconturată se încearcă atacuri câte odată directe sau camuflate împotriva naționalităților conlocuitoare împotriva adevăratelor Democrații din Țările Vecine nouă practicând pe o scară intensă calomnia.

Cr. [illegible]

Insa cea ce iera de natura a agrava situatiunea Tarii noastre cu Tara independenta iera pe de o parte atacurile initiate impotriva U. Sovietice iar pe de alta parte dasala interventii și memorie adresate unor puterii Straine.
Vazaind toate aceste mi am dat seama că P.N.T. apucat pe un drum nu numai gresit, dar de adreptul periculos pendru Tara noastra, și am cantat cât mi á fost putinte atât prin interventie orare cu ocazia diferitelor consfatuirii cât și prin memorde scrise sa atrag atentia Conducerii asecundani și semnalaindui ce consecinte grave ar putea se decurga dupa urma acestei politic precum și tradarea care se face și de data aceasta fata de massele largi Taranesti.
Vazaind că straduintele mele nu au nic un rezultat mam hotarit sa ma retrag din Viata activa de Partid cea ce am și facut.
Drept care dau aceasta declaratia pe care o sustin și ó semnez propia
11/8/947. Cr. Gherasim

254

00256

Gherondache Cristea

255

00257

D E C L A R A T I E

Subsemnatul GORCEA ANTON, născut în anul 1895 , 3 Aprilie în comuna Parteştii de Sus Jud. Suceava, căsătorit,de profesie Inginer, Director General la Soc."Forestiera din Nadrag", din Bucureşti, de naţionalitate română, cu ultimul domiciliu în Bucureşti str. Bucovina nr.46, declar următoarele:

Am intrat în Partidul Tărănesc în anul 1921,socotind la acea vreme că era partidul cu adevărat democrat, atât după programul său cât şi după oamenii fruntaşi cari făceau parte din el ca: Dr. LUPU, STERE, IUNIAN, RALEA, GHELMEGEANU, COSTACHESCU, etc.

Am făcut parte în tot timpul cât am fost în Partid din Organizaţia Bucovinei, întrucât sunt fiu de ţăran, originar de acolo.

In anul 1927 am fost ales deputat de Suceava, în opoziţie, la Guvern fiind Generalul Averescu. După căderea Guvernului Averescu, în anul 1928, am fost ales deputat de Suceava, fiind la Guvern.

Guvernarea terminându-se în anul 1929, după câte mi-aduc aminte, am terminat şi eu cu demnităţile oficiale în partid.

Ca situaţie în sânul organizaţiei, subsemnatul aveam funcţia de vicepreşedinte, preşedinte fiind dl.NIMIGEANU PINTEA.

Odată cu căderea dela Guvern în anul 1929, subsemnatul n'am mai activat deloc în organizaţie şi n'am avut nici o funcţie până în anul 1937 cred, când am luat parte la un Congres al Organizaţiei, la care am fost ales Preşedinte.

Imediat au fost alegeri parţiale, când a candidat din partea Partidului dl.Prof. RAŞCANU dela Iaşi, având ca adversar pe Prof. CUZA, care a şi reuşit.

Abia după efectuarea acestor alegeri, conducerea Partidului nu a confirmat alegerea mea ca preşedinte însărcinându-l cu conducerea pe dl. SAUCIUC SAVEANU.

./.

După această neconfirmare subsemnatul n'a părăsit partidul, dară n'am mai activat deloc, mulţi crezând că eu nu mai fac parte din Partid.

A venit timpul când populaţia Bucovinei afară de Câmpulung, a fost aproape în întregime evacuată în diverse părţi ale ţării şi aşa au ajuns în Lugoj şi în satele din jur cca. 4000 persoane refugiate din Judeţele Rădăuţi, Suceava, şi o parte şi din Câmpulung.

Subsemnatul aflându-mă în acel timp ca Director la Soc. "Forestiera din Nadrag", care are un domeniu de 12.000 Ha. pădure lângă Lugoj, Am avut posibilitatea şi în acelaş timp plăcerea să ajut oamenii în pribegie, cu atât mai mult că erau bucovineni ca şi mine.

Prin acest ajutor constând din lucrul în pădure şi căi ferate industriale, din ajutoare în lemne de foc, gratuit sau cu reduceri simţitoare şi alimente şi bani, mi-am creiat în sânul populaţiei din Bucovina un nume bun, rezultând din recunoştiinţă.

In această situaţie am ajuns 23 August, după care populaţia revenind la casele lor, a început deja la începutul anului 1945 a se reface organizaţia Partidului şi în Bucovina, la care subsemnatul iniţial nu a contribuit cu nimic.

Fiind solicitat foarte insistent de membrii mai însemnaţi ai Partidului din Organizaţia Bucovina, ca să accept să fiu ales preşedinte, după multe ezitări, în cele din urmă am acceptat cu condiţia ca să nu activez pentrucă subsemnatul nu aveam deloc timp fiind Directorul General al Soc. "Forestiera din Nadrag" care are în funcţiune 6 fabrici de cherestea cu o exploatare de cca. 200.000 m.c. anual.

Organizaţiile s'au declaratmulţumite numai dacă le dau numele meu şi ceva ajutor bănesc pentru nevoile organizaţiei judeţene.

La propunerea şefilor de organizaţie, în prezenţa dlui. Mihalache şi Sauciuc Săveanu, am fost ales Preşedinte a celor trei judeţe respectiv al regionalei Bucovina.

Ca urmare a acestei alegeri conducerea Partidului urma să mă confirme şi să-mi dea locul cuvenit după statut, organizaţiei Bucovinei, ceeace însă nu s'a întâmplat, subsemnatul neprimind nici confirmarea alegerii şi nici locul în delegaţia permanentă.

./.

Interesândur-mă care este motivul acestui refuz de a mă confirma şi de data aceasta pentru a doua oară, în demnitatea ce am fost ales, am aflat dela Secretarul General al Partidului dl. NICOLAE PENESCU, că Dl. IULIU MANIU ar avea oarecari îndoeli asupra persoanei mele, dar să aştept că el crede că până la urmă va reveni.

Scârbit de această bătae de joc ce mi se făcea acuma pentru a doua oară, m'am hotărât cu toate insistenţele prietenilor de a nu o face, să es definitiv din Partid, ceeace am şi făcut-o înaintându-mi demisia printr'un memoriu protest, adresat dlui. IULIU MANIU, la data de 11 Octombrie 1946.

Cu toate încercările de a afla care a fost motivul că conducerea Partidului nu m'a confirmat în demnitatea în care am fost ales, şi nici nu mi-a dat locul cuvenit în Delegaţia Permanentă, totuşi n'am aflat decât doar cum am arătat mai înainte, că dl. Iuliu Maniu, are îndoeli asupra persoanei subsemnatului.

Cunoscute fiind sentimentele anti-sovietice ale dlui. Iuliu Maniu, am ajuns la părerea că motivul neconfirmării mele în demnitatea aleasă şi a îndoelii asupra persoanei subsemnatului, ar fi faptul că, subsemnatul a fost unul din aceia ce a pus bazele societăţii Sovieto-Române "Sovromlemn", în care scop am fost timp de 12 zile împreună cu o delegaţie de înalţi demnitari sovietici din Moscova în frunte cu dl. BOGDANOV şi PURICINSCHI, la cele mai importante masive păduroase din ţară.

In urma acestei vizite făcute la exploatări şi în baza celor văzute cu explicaţiile necesare la faţa locului a luat fiinţă "Sovromlemnul". Subsemnatul am fost arătat de către unii colegi de meserie, drept cioclul pădurilor ţării.

In acelaş timp am intrat în Soc. ARLUS, fiind ales şi în comitetul secţiei economice.

Socotesc că aceste două situaţii, colaborarea la Sovromlemn şi intrarea subsemnatului în ARLUS au fost considerentele pentru care dl. Iuliu Maniu a avut îndoeli asupra persoanei mele.

Socotesc că pentru aceleaşi considerente subsemnatul n'a fost invitat nici la şedinţele cari se ţineau din când în când cu membrii delegaţiei permanente şi la care erau invitaţi şi şefii de organizaţie aflători în Capitală.

In tot timpul dealtfel cât am fost în Partidul Naţional Ţărănesc, după fuziune am avut numai decepţii, nemai fiind nici omogenitatea nici înţelegerea care a domnit în Partidul Ţărănesc, înainte de a fuziona.

./.

20259

Faţă de decepţia din prima guvernare din anii 1928-1929, când Partidul avea oameni de talia Dr. Lupu, Ion Costăchescu, Petre Andrei, Ralea, Ghelmegeanu şi a regretatului Madgearu, mă gândeam cu groază care ar fi rezultatul unei eventuale guvernării, cu actualii fruntaşi ca Leucuţia, Coposu, Ghilezan, etc. care au singurul merit că sunt rudele dlui. Maniu.

Nepotismul practicat de dl. Maniu, n'a fost şi nu este un semn al democraţiei şi este mai mult un semn al dictaturii.

Acest fapt a slăbit foarte mult Partidul, întrucât mulţi membrii s'au desgustat de a mai face politică în Partidul Naţional Tărănesc, socotind că dacă astăzi în opoziţie se procedează astfel, atunci este firesc să se aştepte ca într'o eventuală guvernare, dictatura şi-ar arăta dinţii din plin.

Ambiţia dlui. Iuliu Maniu, de a guverna singur, este bine cunoscută din trecut şi aceasta s'a repetat şi în guvernul de concentrare de după 23 August când s'a văzut că Partidul Naţional Tărănesc, a pus toate piedicile unei înţelegeri în guvern, pentru realizarea reformelor urgente şi necesare ca: reforma agrară, etc. , pentruca prin aceste piedici să răstoarne guvernul şi să ajungă singur la guvernare, ambiţia dsale. de totdeauna,

Prin faptul că n'a căutat o apropiere de marea noastră vecină U.R.S.S. şi că n'a colaborat la marile reforme făcute în interesul marilor masse populare, dl. Iuliu Maniu a păcătuit faţă de acest popor, expunându-i pe mulţi oameni nevinovaţi la suferinţe rezultate în urma credulităţii lor în cuvintele goale de propagandă ale dlui. Iuliu Maniu.

Părerea subsemnatului despre conducătorii din Ardeal, este că ei nu sunt capabili pentru o guvernare fructuoasă şi că sunt numai diletanţi politici pentru opoziţie, speculând nevoile mulţimii în timpuri grele.

In ce priveşte fuga în străinătate a unor fruntaşi, la început nici nu am crezut, dar ulterior am aflat că acesta este un trist adevăr, pe care eu îl condamn căci nueste admisibil de a cere ajutoare de afară pentru a putea veni la Guvern, ci guvernarea să se facă prin ea însă-şi, voinţa majorităţii şi nu cu amestec din afară.

Guvernul de astăzi fiind ales de ţară şi lucrând în interesul superior al ei socotesc, că cererea unui ajutor din

./.

afară pentru răsturnarea ordinei actuale este o crimă la adresa ţării.

Socotesc că pentru aceasta trebuie să răspundă dl. Iuliu Maniu, cu acei ce au pus aceasta la cale, şi nu altă lume care nu are nici o cunoştinţă şi nici un amestec în această aventură.

Aceasta îmi este declaraţia ce o dau, susţin şi semnez propriu, nesilit de nimeni.

ss. Anton Gorcea

29 August 1947.

29.8.947
Dată la [illegible]
[illegible]

260

00262

Declarație

Subsemnatul Gorcea Anton născut în anul 1895 3 Aprilie în comuna Părtești de sus Jud. Suceava - căsătorit de profesie Ing. Director general la Soc. „Forestiera din Nădrag" din București de naționalitate română cu ultimul domiciliu în București Str. Bucovina No 46

declar următoarele;

Am intrat în partidul țărănesc în anul 1921. socotind la acea vreme că era partidul cu adevărat democrat atât după programul său cât și după oamenii - fruntași care făceau parte din el ca Dr Lupu - Stere - Iunian Ralea - Ghelmegeanu, Costăchescu etc. Am făcut parte în tot timpul cât am fost în partid din org. Bucovinei întrucât sunt fiu de țăran originar de acolo.

În anul 1927 am fost ales deputat de Suceava în opoziție la guvern fiind Generalul Averescu. După căderea guvernului Averescu în anul 1928 am fost ales deputat de Suceava fiind la guvern.

Ing Gorcea.

guvernarea terminându-se în anul 1929 după câte îmi aduc aminte - am terminat și eu cu demnitățile oficiale în partid.

Ca situație în rândul organizației subsemnatul avea funcția de Vice-Președinte - Președinte fiind Dr. Nicujeanu Pintea.

Odată cu căderea dela guvern în anul 1929 subsemnatul n'a mai activat deloc în org. și n'am avut nici o funcție până în anul cred 1937 când am luat parte la un congres al organizației la care am fost ales Președinte.

Imediat au fost alegeri parțiale când a candidat din partea partidului Dr. Prof. Rășcanu dela Iași având ca adversar pe Prof. Cuza care a și reușit.

Abia după efectuarea acestor alegeri Conducerea Partidului nu a confirmat alegerea mea ca Președinte înmânându-i cu conducerea pe Dl. Sancuic - Savranu.

ss Gerceș.

După aceasta neconfirmare subsem-
natul m'a părăsit Partidul dară
n'am mai activat deloc așa că
credeam că nici nu mai fac
parte din Partid.

A venit timpul când Populația
Bucovinei afară de C. Lung a
fost aproape în întregime evacuată
în diverse părți ale Țării și
așa au ajuns în Lugoj și în
satele din jur circa 4.000 persoane
refugiate din județele Rădăuți-
Suceava și o parte și din C. Lung.
Subs. aflându-mă în acel timp
ca Director la Soc. Forestiera din
Nadrag care are un domeniu
de 12.000 Ha. pădure lângă Lugoj
am avut posibilitatea și în
acelaș timp plăcerea să ajut
oamenii în pribegie cu atât mai
mult că erau Bucovineni ca și
mine.

Prin acest ajutor constând din
lucrul în pădure și c.f. și din
ajutoare în lemn de foc - gratuit
sau cu reducere simțitoare și
alimente și bani - mi-am

Ing Gorcea

creat în sânul populației din Bucovina un nume bun rezultând din recunoștință.
In această situație am ajuns 23 august după care populația revenind la casele lor a început deja la începutul anului 1945 a se reface org. Partidului și în Bucovina la care subs. însă n'a mai contribuit cu nimic. Fiind solicitat foarte insistent de membrii mai însemnați ai Partidului din org. bucovinene ca să accept să fiu ales Președinte după multe ezitări în cele din urmă am acceptat cu condiția ca să nu activez pentrucă subs. nu aveam deloc timp fiind directorul general al Soc. „Forestiera din Nădrag" care are în funcțiune 6 fabrici de cherestea cu o exploatare de circa 200.000 m.c. anual.

Ing. Gerceg

266

00264

organizațiile s'au declarat
mulțumite numai dacă le dau
numele meu și ceva ajutor
bănesc pentru cluburile org.
județene. La propunerea șefilor
de org. în prezența dlui Mihalache
și Sancimi-Savean am fost ales
Preș celor 3 județe resp. al
Regionalei Bucovina.
Ca urmare a acestei alegeri
Conducerea Partidului urma să
mă confirme și să'mi dea locul
cuvenit după statut Org. Bucovina
ceia ce până nu s'a întâmplat
subsemnatul neprimind nici
confirmarea alegerii și nici locul
în delegația Permanentă.
Interesându-mă care este motivul
acestui refuz de a mă confirma
și de data aceasta pentru a doua
oară în demnitatea ce-am fost
ales am aflat dela Secretarul
General al Partidului Dl Penescu N.
că Dl Iuliu Maniu ar avea
oarecari rezerve asupra
persoanei mele dacă săi
aflat că el crede că până
la urmă —

[illegible signature]

va povesti.

Scârbit de această bătae de joc ce mi se făcea acuma pentru a doua oară m'am hotărât cu toate insistentele Prietenilor de a nu o face - să ies definitiv din Partid ceia ce am și făcut'o înaintândumi demisia printr'un memoriu protest adresat Dlui Iuliu Maniu la data de 11 Oct 1946.

Cu toate încercările de a afla care a fost motivul că Conducerea Partidului nu m'a confirmat în demnitatea în care am fost ales și nici nu mi-a dat locul cuvenit în Delg. Permanentă totuși n'am aflat decât doar cum am arătat mai înainte că D-l Iuliu Maniu are îndoieli asupra persoanei subsemnatului. Cunoscute fiind sentimentele antisovietice ale Dlui Iuliu Maniu am ajuns la părerea că motivul neconfirmării mele în demnitatea aleasă și a îndoielii asupra persoanei subsemnatului ar fi faptul că subsemnatul a fost unul din acei ce a pus bazele Societății Sovieto-Române Sovromlemn în care scop am fost ținut de 12 zile împreună cu o delegație de înalți demnitari sovietici din Moscova în frunte cu D-l Bogdanov și Pericinschi la cele mai importante masive păduroase din țară

Ing Gercef.

In urma acestei vizite făcute la Exploatări și în baza celor văzute cu explicațiile necesare la fața locului a luat ființă Sovromlemnul. Subsemnatul am fost ales de către unii colegi de meserie ca cisdu părlunitor țării. 262

In acelaș timp am intrat în Soc. A.R.L.U.S. fiind ales și în comitetul secției economice.

Socotesc că aceste două situații - colaborarea la Sovromlemn și intrarea subsemnatului în A.R.L.U.S. au fost considerentele pentru care Dl. Iuliu Maniu a avut îndoieli asupra persoanei mele.

Socotesc că pentru acelaș considerente subsemnatul n'a fost invitat nici la ședințele care se țineau din când în când cu membrii delegației permanente și la cari erau invitați și șefii de organizații aflători în capitală; în tot timpul de altfel cât am fost în Partidul Național-Țărănesc după fuziune am avut numai dreptul ne mai fiind nici omogenitatea nici înțelegerea care a domnit în Partidul Țărănesc înainte de a fuziona.

Fața de dreapta din prima guvernare din anii 1928-1929 când Partidul avea oameni de talia Dr Lupu - Iunian - Costăchescu - Petre Andrei - Ralea - Ghelmegeanu și a regretatului Madgearu mă gândeam cu groază care ar fi rezultatul unei eventuale guvernări

Ing. Gerota

cu actualii fruntași ca Leucuția – Coposu – Ghilezan ect. cari au singurul merit că sunt rudele d-lui Maniu.
Nepotismul practicat de d-l Maniu n'a fost și nu este un semn al democrației ci este mai mult un semn al dictaturei.
Acest fapt a slăbit foarte mult Partidul întrucât mulți membrii s'au desgustat de a mai face politică în partidul Nat. Țăr. socotind că dacă astăzi în opoziție se procedează astfel atunci este firesc să se aștepte ca într'o eventuala guvernare dictatura și-ar arata dinții din plin.
Ambiția d-lui Iuliu Maniu de a guverna singur este bine cunoscută din trecut și aceasta s'a repetat și în guvernul de concentrare de după 23 august când s'a văzut că Partidul N. Ț. a pus ~~toate~~ piedicile unei înțelegeri în guvern pentru realizarea reformelor urgente și necesare ca reforma agrară ect. pentru ca prin aceste piedici să răstoarne guvernul și să ajungă singur la guvernare – ambiția sa de ~~tot~~deauna.
Prin faptul că n'a căutat o apropiere de marea noastră vecină U.R.S.S. și că n'a colaborat la marile reforme făcute în interesul maselor mari populare —

Ing. Gavaș.

Dl Iuliu Maniu a păcătuit față de acest popor expunându-i pe mulți oameni nevinovați la suferințe rezultate în urma credulității lor în cuvintele goale de propagandă ale gen. [illegible] Maniu.

Părerea subsemnatului despre conducătorii din Ardeal este că ei nu sunt capabili pentru o guvernare fructuoasă și că sunt numai diletanți politici pentru opoziție speculând nevoile mulțimii în timpuri grele.

În ce privește fuga în străinătate a unor fruntași la început nici nu am crezut dar ulterior am aflat că aceasta este un trist adevăr pe care eu îl condamn căci nu este admisibil de a cere ajutoare de afară pentru a putea veni la guvern căci guvernarea se face prin ea însăși - voința majorității și nu cu amestec din afară - Guvernul de astăzi fiind ales de țară și lucrând în interesul superior al ei socotesc că cererea unui ajutor din afară pentru răsturnarea ordinii actuale este o crimă la adresa țării - trebuie să socotesc că pentru aceasta răspunde dl Iuliu Maniu cu acei ce-au pus aceasta la cale și nu altă lume care nu are nici o cunoștință și nici un amestec ~~cu~~ cu această aventură.

Ing Gârceag

Aceasta'mi este declarația ce-o
dau - susțin și semnez propriu
nesilit de nimeni.

29 August 1947. Ing. Gerceș.

4

265

~~00267~~

Declaratie

Subsemnat Grigorescu Ioan, Colonel în rezervă și retragere, domiciliat în Tulcea str. Mihail Kogălniceanu No 3, ~~[illegible]~~ căsătorit cu Dorothea Rosman din Tulcea, născut în anul 1911 luna Februarie ziua 17, Comuna Fedelesani jud. Argeș, declar următoarele:

Sunt membru în partidul Național Țărănesc din luna octombrie 1946.

Motivele care m'au făcut să mă înscriu în partid sunt următoarele:

– In timpul guvernării legionare, – și în timpul guvernului Antonescu am avut foarte multe neplăceri din cauză că subsemnatul întrețineam legătură de dragoste cu actuala mea soție care este evreică.

In orașul Tulcea aproape toți locuitorii orașului mă desaprobau, mă criticau și mă condamnau din cauza acestei legături.

Singurii oameni care mă încurajau – care mă apreciau și fără [illegible] să vadă că totul se va schimba, au fost Georgescu Tulcea și Berbec Ștefan, avocați președintele și vice președintele organizației județului Tulcea –

In luna Februarie 1947 în urma unui anunț apărut în ziarul Dreptatea, – am fost convocat în numai de membri pentru a constitui cercul militar profesional –

Ne-am adunat 8 inși din care s'a format un comitet provizoriu, până la alegerea definitivă.

Subsemnatul am fost ales președinte provizoriu.

/.

265

4

~~00267~~

Declaratie

Subsemnat Grigorescu Ioan, Colonel in Valea in retragere, domiciliat in Tulcea str. Mihail Kogălniceanu No 3, ~~dcl~~ casatorit cu Dorothea Rosman din Tulcea, nascut in anul 1891 luna Februarie ziua 17, comuna Fedeleșoiu jud Argeș, declar următoarele:

Sunt membru in partidul National Taranesc din luna octombrie 1946.

Motivele care m'au facut să mă inscriu in partid sunt următoarele:

– In timpul guvernarii legionare, – si in timpul guvernului Antonescu am avut foarte multe neplaceri din cauză că subsemnatul intretineam legatura de dragoste cu actuala mea sotie care este evreică.

In orasul Tulcea aproape toti locuitorii orasului mă desaprobau, mă criticau și mă condamnau din cauza acestei legaturi.

Singurii oameni care mă încurajau – care mă apreciau si cărora sfaturi îmi dădeau să rabd cac totul se va schimba, au fost Georgescu Tulcea si Berbec Ştefan, avocati presedintele si vice presedintele organizatiei judetului Tulcea –

In luna Februarie 1947 in urma unui anunt aparat in ziarul Dreptatea, – am fost convocati un numar de 8 membrii pentru a constitui cercul militar profesional –

Ne-am adunat 8 insi din care s'a format un comitet provizoriu, pană la alegerea definitivă.

Subsemnatul am fost ales presedinte provizoriu.

7)

In această calitate am venit în luna Februarie în Bucureşti la sediul partidului, - secţia militară - unde am găsit un Colonel ce se intitula vice preşedinte, numele nu-l reţin -

Am întrebat care este scopul acestui cerc profesional - Mi s'a răspuns că până la acea dată nu au luat nici o hotarare încă vor da instrucţiuni precise -

Înapoindu-mă în oraşul Tulcea am comunicat Dlui Gergescu Tudor preşedintele organizaţiei impresia mea şi răspunsul dela sediu al vice-preşedintelui.

Impresia mea a fost că la acest cerc profesional se găsesc niște oameni [illegible] care nu ştiu ce vor şi care unde vor ajunge -

Dela acea dată şi până în prezent cercul militar provizoriu Tulcea nu a activat şi pot preciza că aproape că dela înfiinţare a şi fost dizolvat prin plecarea din oraş aproape a întregului comitet -

Aceasta îmi este declaraţia pe care o dau şi semnez propriu

Lt Colonel retragere [illegible]

[signature]

17 Sept 947.

Fac adaug. că începând din luna Octombrie de când sunt membru al partidului, subsemnatul nu am activat în nici un fel şi nici nu am luat parte la nici o întrunire politică -

Aceasta susţin şi semnez

Lt Col. inv. ret. [signature]

266

00268

269

D E C L A R A T I E

Subsemnatul PANTELIMON HALIPA născut la 1 August 1883, în Com. Cubolta, Judeţul Bălţi, fiul lui Nicolae şi al Paraschivei, căsătorit cu Eleonora Circău, de profesiune profesor secundar, de religie ortodoxă, de naţionalitate română, serviciul militar satisfăcut în Cohortele Miliţieneşti din Chişinău, cu gradul de soldat, n'am suferit nici-o pedeapsă, cu ultimul domiciliu în Str. Alexandru Donici Nr. 32, Bucuresti, declar următoarele :

Dela evacuarea Basarabiei din 28 Iunie, anul 1940, subsemnatul, care locuiam în Chişinău, nu m'am mai întors în provincia natală decât pentru câteva zile pentru a participa la Adunarea Eparhială, din care făceam parte, cât şi la şedinţa Comitetului de reparaţiune a Catedralei din Chişinau, incendiată în timpul operaţiunilor militare, la care şedinţă fusesem convocat ca fost ministru.

Dela evacuarea Basarabiei am locuit, cu familia în Bucuresti, afară de zilele bombardamentului mai intens asupra Capitalei.

Legături politice cu foştii membrii ai Partidului Naţional Tărănesc din Basarabia n'am mai putut întreţine, deoarece partidul fusese disolvat pe timpul dictaturii Regelui Carol II, iar în Vechiul Regat eu nu m'am înscris în vre-o organizaţie chiar şi după 23 August 1944. Prin tradiţie însă am fost convocat odată la Delegaţia Permanentă a Partidului, care s'a ţinut la Snagov, şi unde s'a discutat problema răsturnării Antonesciene, când eu am opinat că pentru această răsturnare n'ar fi inutil să se apelezze şi la forţele Partidului Liberal de sub şefia d-lui Gh. Tătărăscu. Propunerea mea însă n'a fost luată în consideraţie. Tot pe atunci, întâlnindu-l în Str. N. Bălcescu pe colegul de Universitate, prof. P. Constantinescu-Iaşi, am vrut să reiau oarecari legături de colaborare politică cu bunul meu prieten, cu care făcusem şi două campanii electorale, una în Judeţul Lăpuşna şi alta în Judeţul Mehedinţi, şi pe care-l ajutasem în procesul său dela Curtea Marţială din Chişinău. Dar prietenul P. Constantinescu-Iaşi m'a amânat, sauu poate chiar s'a ferit să stea de vorbă cu mine. Atunci, pentru întâia dată mi-am pus întrebarea, dacă nu cumva eu sunt un om inutil în acţiunile politice din ţara noastră şi aceasta pentru motivul că nu mai fructificam cele nouă organizaţiuni din judeţele basarabene, şi deci nu mai prezentam o forţă politică.

Această bănuială a mea, conjugată cu o oarecare amărăciune sufletească, s'a adeverit foarte curând. Participaţiunea mea la actul dela 23 August 1944 a fost aproape nulă. Nu mi s'a cerut nimic, nu mi s'a dat nici-o însărcinare, deşi în felul meu am fost, în trecut, un element de curaj, de jertfă, de iniţiativă în viaţa politică şi de simpatie pentru cauza democratică.

Este suficient să enumăr câteva fapte ca să se vadă lucrul acesta :

./ /.

a. In 1905 am fost exclus dela Universitatea din Dorpart (Estonia) pentru greva studențească antițaristă, și ca unul ce făceam parte din Partidul Social-Democrat.

b. In anul 1906 am colaborat intens la primul ziar moldovenesc "Basarabia" și am făcut trei închisori (la Moscova, la Kursk și la Kiev-Lukianovka) pentru participarea mea la organizația Ligii Țărănești ;

c. In anii 1907-1908 am scris la ziarul "Viața Basarabiei" și am participat la zeci de cercuri și întruniri clandestine muncitorești și țărănești din Chișinău, Bălți, Soroca și Tighina; tot atunci am scos prima carte de cetire pentru Moldoveni ;

d. In anii 1909-1912, fiind student la Iași , am participat la ședințe de cercuri intelectuale și muncitorești socialiste, întreținând legături cu Dobrogeanu Gherea , Zamfir Arbore, Racovschi, Ilie Moscovici, Doctorul Ghelerter, Axente Frunză, Gheller , Frimu și alți socialiști de pe timpuri dela București și Iași ;

e. In anii 1913-1917 , la Chișinău, am organizat, cu profesoara Caraman , Scoala Duminicală pentru muncitori și adulți, cu învățătoarea Jevleva , prima Scoală Moldovenească pentru copii și adulții din mahalalele Chișinăului și cu prietenii Nic. Alexandri, Vasile Stroescu și Simeon Murafa, revista culturală și ziarul "Cuvânt Moldovenesc" și o editură de cărți și calendare pentru popor, activitate publicistică pentru care am fost ales , în anul 1918, membru corespondent al Academiei Române ;

f. In anul 1917 am organizat Soviete și Congrese țărănești și muncitorești în Chișinău și Basarabia și am fost ales deputat în ante-parlamentul Kerenski din Petesburg, unde ca protest împotriva atitudinei nedrepte a ministrului de Domenii, V. Cernov, în chestia Fondului moșiilor mânăstirilor închinate din Basarabia, am adoptat tactica de aderare la moțiunile partidului Bolșevic de sub conducerea marelui Lenin, care a luat cunoștiință de atitudinea noastră a basarabenilor și ne-a îndemnat să lucrăm pentru reluarea întregii puteri de stat în provincia noastră , ceeace s'a și făcut prin Sfatul Țării;

g. In anul 1918 am ajutat pe doctorița Ecaterina Arbore să scape din închisorile dela București și să plece peste Nistru, unde a fost în Ucraina Ministru al Sănătății ;

h. In procesul dela Tatar-Bunar din 1924/1926 am luat pe chezășia mea pe mai mulți bănuiți de participare la rebeliune, care erau membrii ai Partidului Național Țărănesc, și astfel i-am salvat de pușcărie ;

i. La organizarea tineretului național -țărănesc am primit pe muncitorii din Organizațiile profesionale dela C.F.R. și dela întreprinderile particulare , spre a da posibilitate muncitorimii să activeze politicește în cadrele unui partid legal ;

j. Cu ocazia reprimărilor dela Grivița din 1933, am demisionat din Guvernul Vaida -Voevod , ca protest ;

k. In activitatea mea de parlamentar , am fost atacat de atâtea ori de liberali, averescani, Iorga, cuziști și legionari , ca om de stânga, ca "bolșevic", cum mă apostrofau, de câte ori mă xxxxxx urcam la tribuna Camerii , sau a Senatului ;

l. Sub liberali , am fost arestat și maltratat la Zgurița-Soroca, sub Iorga - Argetoianu , la Florești-Soroca, sub Goga la Lăpușna și Ungheni, sub legionari a trebuit să mă ascund mai multă vreme , pentru că eram amenințat cu pierderea libertății sau și ceva mai mult.

Nesocotirea mea și a propunerilor făcute de mine în legătură cu actul dela 23 August 1944, au avut darul să mă răcească față de conducerea de partid. Astfel eu am propus ca în delegația românească, ce urma să plece la Moscova

.//.

Pan Halippa

pentru încheierea armistiţiului, să meargă şefii partidelor politice care au participat la actul de răsturnare a dictaturii Antonesciene şi la ridicarea armelor împotriva Germanilor, împreună cu un stat major de oameni politici, diplomaţi şi militari. Dar preocuparea mea n'a avut niciun efect, ca şi aceia pe care o făcusem pentru formarea unui guvern de largă colaborare democratică, ceeace ar fi ajutat să se mobilizeze toate curentele politice populare, ce puteau să scape ţara cu un ceas mai de vreme de sub ocupaţia armelor germane.

Singura concluzie, pe care o puteam trage din eşecul propunerii mele era că, neavând la spate nici-o organizaţie judeţeană de partid, nu mai puteam juca niciun rol în partidul nostru.

De lucrul acesta m'am convins şi cu prilejul recomandării unui delegat al Partidului Naţional-Ţărănesc în guvernul D-lui Dr. P. Groza. Eu am propus pe Dr. N. Lupu şi am argumentat în strânsă logică cu fapte cunoscute, că dr-ul N. Lupu a fost o viaţă întreagă socotit om de stânga, prieten al muncitorilor şi de orientaţie pro sovietică. Propunerea mea a rămas ca o voce în pustiu, neîntrunind nici măcar câteva voturi. Acest fapt m'a îndepărtat şi mai mult de conducerea de partid. Ştiam acum prea bine că nu mai am nici-o trecere în sânul partidului. De multe ori nici n'am mai fost convocat la Delegaţia Partidului şi niciodată n'am participat la vre-o sedinţă a biuroului, deşi la un Comitet Central al Partidului de acum vre-o zece ani sau mai bine în urmă, am fost proclamat vicepreşedinte al partidului, alături de Mihail Popovici, Ioan Mihalache şi Dr. Nicolae Lupu şi nu-mi pot aduce aminte când şi cu ce formă statutară am decăzut în această calitate: poate că acest lucru s'o fi decis tot în legătură cu evacuarea Basarabiei.

Dar trebue să mărturisesc că situaţia aceasta a mea în conducerea partidului nu mi-a pricinuit decât pentru un scurt timp, un fel de amărăciune. Inţelegeam că dela evacuarea Basarabiei din 1940, eu numai reprezint nimic în partid şi deci m'am resemnat. Resemnarea aceasta se potrivea, dealtfel şi cu sfatul prietenesc pe care ni l-a dat nouă fruntaşilor basarabeni, dl. prim ministru P. Groza, în urma vizitei sale la Moscova, când ne-a spus că n'ar fi bine să ne amestecăm în luptele politice, pentruca nu cumva activitatea noastră să fie tălmăcită de cineva greşit. Eu m'am conformat, ca şi ceilalţi basarabeni, întocmai acestui sfat al primului ministru.

Mai era la mijloc şi o situaţie a mea materială şi boala. Pentru asigurarea existenţei familiei mele compusă din opt suflete, eu de vre-o doi ani m'am ocupat cu traduceri din ruseşte în româneşte pentru C. F. R. şi pentru pregătirea unei enciclopedii tehnice. Această îndeletnicire m'a ţinut departe de preocupările politice şi trebue să mărturisesc că adesea am rămas cu totul străin de activitatea partidului naţional-ţărănesc.

Astăzi când se aduc învinuiri grave partidului din care am făcut parte dela întemeierea, mărturisirile mele din această declaraţie poate că nu vor confirma acele învinuiri, dar ele dovedesc că, prin atitudinile sale, conducerea de partid m'a îndepărtat de forurile unde se discutau şi se soluţionau, pe vremuri, acţiunile politice ale partidului, şi de aceea eu azi sunt în necunoştiinţă de fapte şi acţiuni, şi nu-mi pot asuma vre-o răspundere pentru cele petrecute dela 23 Aug. 1944 încoace.

ss. Pantelimon Halipa

29 August 1947

Pan Halipa

269

19 IX 947

Văzut

2271

Declarație

Subsemnatul Locot. Col. r. Ilaica Ion de profesiune pensionar militar domiciliat în Timișoara str. Paul Chinezul Nr. 7, declar următoarele:

Toate cele declarate anterior cu explicațiunea că cele declarate în declarația din 29 August au avut un caracter pur particular chiar dacă am discutat și cu membrii de ai partidului. Mai adaug că oficial nu s-au pus în organizația Timiș-Torontal a partidului probleme de acest fel, ci doar s-au urmat [illegible]

Locot. Col. Genica

pe calea discuţiunii sporadice
aşa după cum este obiceiul ro-
mânilor, adică să nu fie accen-
tuate. —

Am luat parte la două şedinţe
ale cercului profesional mili-
tar, în cari, la prima s'a ales
sau mai bine zis s'a acceptat
o listă a comitetului întocmi-
tă de organizaţia partidului;
iar în a doua s'a citit proce-
sul verbal a şedinţei prece-
dente, s'a completat lista cu
nume noi şi s'a ascultat
o dare de seamă a preşedintelui
organizaţiei, [illegible] [illegible].
Tot în această şedinţă s'a
acordat un ajutor [illegible]
membrilor bolnavi şi lipsiţi
de mijloace.

Aceasta declar, susţin şi sem-
nez.

Bucureşti 19. Sept. 1947

Locot.Col. [illegible]

270

~~00272~~

Declaraţie

Subsemnatul, Locot. Col. rez. Haica Ion domiciliat în Timişoara, str. Paul Chinezul 7, declar următoarele:

După constituirea cadrului profesional militar, la circa una săptămână, dl Ioan Ghen, preşedintele organizaţiei T. Torontal a P.N.Ţ. la prima şedinţă după cea de constituire, ne-a ţinut o cuvântare, din care îmi reamintesc cam următoarele:

„Vă salut domnilor ofiţeri şi subofiţeri, în numele meu şi al organizaţiei T.-Torontal a P.N.Ţ.

Experienţa d-voastră, spiritul bun de disciplină ne-a ajutat mult organizaţiei.

Cu mintea Dv. luminată veţi avea sarcina de a studia probleme şi contribui la întocmirea planurilor de organizare şi dotare a armatei, astfel ca atunci când partidul

Lt. Col. r. [illegible]

va fi ostenit la cârma țării să practe procedee, bine pregătit la rezolvarea rapidă a tuturor problemelor ce-i incumbă.

Vă promit că voi avea o deosebită grijă, pentru ca să cunoașteți lipsurile în care vă zbateți. -

Vă urez spor la muncă. -

Subsemnatul nu am mai luat parte la altă ședință a corpului profesional militar și nici pe la Clubul partidului nu am mai dat, așa că nu știu ce s'a mai petrecut după aceasta..

În ceea ce privește conducerea partidului Gr. P. T. mi permit a remarca:

Cred că partidul a comis o mare eroare, când în 1919-20 a lăsat să eșueze tratativele de fuziune cu partidul național liberal. Dacă s'ar fi realizat aceasta s'ar fi evitat o serie de frământări politice, irosiri de forțe și s'ar fi pășit mai repede la refacerea țării după războiul cel mare.

În 1928, partidul ajuns la cârma țării a desconsiderat așteptările puse

Lt. Col. [signature]

şi el de masele poporului.
Readucerea pe tron a Regelui Carol în 1930 a fost deasemenea o greşală cu urmări nefaste pentru ţară şi partid.
Pactul de neagresiune cu legionarii din 1937 a folosit numai legionarilor, iar repercusiunile se cunosc.
Trecând peste cele petrecute de-atunci încoace socotesc o greşală fundamentală abţinerea de la lucrările parlamentului a deputaţilor N. Ţ. ieşiţi din alegerile din 19 Noembrie 1946.
Aceasta lipsă de colaborare a făcut impresia că partidul se situează pe o poziţie ostilă U. R. S. S., vecinul nostru mare de la răsărit. Şi atitudinea aceasta a deschis o serie de neajunsuri, care au culminat cu tentativa de fugă a vicepreşedintelui Ion Mihalache ş.a., cu toate urmările neplăcute ce i-au urmat şi îi urmează încă.

Aceasta declar şi semnez.

31 Aug. 1947 Lt. Col. r. [signature]

Declaraţie

Subsemnatul Locot. Col. r. Haşca Ioan domiciliat în Timişoara str. Paul Chinezul nr. 7 declar:

M'am înscris în partidul Naţional Ţărănesc în luna Iulie 1946. Motivele cari m'au determinat să mă înscriu în acest partid sunt mai mult de ordin sentimental. Eu sunt de origină Ardelean şi am trăit până la vârsta de 16 ani suferinţele românilor din Ardeal şi zanat pentru ieşirea de sub stăpânirea maghiară şi unirea cu patria mamă România. Lupta de mai sus s'a dat de noi sub steagul partidului Naţional Român din Ardeal care îngloba pe toţi românii din Ardeal, fără consideraţiunea la starea socială.

Educaţia mea naţională nu a putut fi influenţată de progresele sociale, intervenite între timp şi am

Lt Col Haşca

874

rămas așa zis conservator în ce pri-
vește naționalismul infiltrat în mine.
Deosebit de aceasta sunt fiu de țăran ro-
mân, deci partidul era potrivit mie,
adică de național și de țărănesc.
Dacă m-am înscris abia în 1946 se ex-
plică iarăși în armată.
Până la 23 Aug 1944 partidul era dizol-
vat.
Până în primăvara lui 1945 am a-
vut perioada de război
Adevărata organizare a partidelor a
luat avânt în 1946, în vederea luptei
din alegerile cari se anunțau.
Ca activitate în partid nu m-am
manifestat până în ziua alegerilor
când am acceptat să reprezint parti-
dul ca bărbat de încredere la o sec-
ție de votare din Timișoara. Bine-
înțeles nu n-am putut înde-
plini această sarcină din motivul
că nu mi-s-a eliberat cartea de alegător.
Instrucțiunile ce am primit de la
partid sunt cele obișnuite și astfel
de înfățișare, cunoscut fiind că rolul

Lt Col [illegible]

bărbatului de încredere se rezumă la supra-vegherea corectitudinii, în care trebuie să se desfășoare alegerea și a controla ca ~~opo~~ rezultatele să se dea absolut fidel. Nu este cazul să fie nevoie de instrucțiuni discrete sau secrete. De aceea nici n'am primit așa ceva.

În timpul acesta cu fost. [illegible] și nu am frecventat ședinți particulare.

În luna Februarie, pe la început am primit o invitație de la secretariatul partidului, să iau parte la o ședință pentru ziua de 7 Februarie orele 17.

M'am prezentat și am găsit adunate vreo 15 persoane, îmbrăcate militari, altele civil. Între cei prezenți am recunoscut pe Locot. Col. pens. [illegible] Nicolae, Col. Intendant Ursu Ion, Locot. Col. Păcurariu, Col. dr. Bojin Adrian, Secretarul organizației, (~~[illegible]~~ între timp numit) [illegible] comandant și ~~[illegible]~~ citit o adresă a Centrului (București) prin care organizația Timiș-Torontal era invitată să procedeze la constituirea unei [illegible] [illegible]

Lt. Col. [signature]

276

!

din foști militari activi, membri ai partidului s'au iscat discuțiuni, unii fiind pentru alții contra. În sfârșit s'a căzut de acord ca să se constitue cercul profesional, excluzând deocamdată pe ofițerii și subofițerii din cadrul disponibil.

~~278~~

Am încheiat un proces verbal de constituire, ~~alegerea~~ în ședința următoare s'a ales un comitet provizoriu de conducere, și anume cu locot. col. r. Liceanu ca președinte, col. Popa I., col. Pope Adrian și locot. col. Vaida Ion vicepreședinți, locot. col. Dumitrescu I. secretar, col. int. Ursu Ioan casier și un comitet de circa 10 membri, ofițeri și subofițeri. La această ședință eram de față circa 20-30 membri.

1947 La această ședință am fost onorați cu prezența dlui președinte al organizației județene, Tencea Ioan, care ne-a ținut o cuvântare.

Eu fiind tot suferind nu am mai putut lua parte la alte ședințe și nici pe la sediul organizației nu am mai dat, și după ce mi-am mai revenit cu sănătatea mi-am căutat de o gospodărie, pe care o am în str. Lidia 84 .

Lt. Col. Ganea

de unde am fost ridicat de organele siguranței în dimineața zilei de 25 Iulie 1947.

În timpul cât am luat parte la cele 2 ședințe ale cercului profesional, nu am avut cunoștință de nici un fel de instrucțiuni de la conducere fie scrisă, fie verbală, afară de adresa pentru constituirea amintită mai sus.

Consider că nici nu ar fi fost nevoie de instrucțiuni speciale, mai ales că la început cercul profesional avea membri puțini relativ. Poate că mai târziu, dacă efectivul s'ar fi mărit, după cum era de fapt și tendința, să se primească de la centru instrucțiuni mai ample și mai precise în privința scopul și activitatea, dar cred că nu a mai fost timp, deoarece cercul și-a încetat activitatea complet după arestarea Președintelui, Lt. Col. Licaret survenită la începutul lunii Mai. Așa am auzit cel puțin de la camarazii membri, pentrucă subsemnatul nu mai luam parte la ședințe de la începutul lunii Martie.

După părerea mea personală, scopul adevărat al acestor cercuri profesionale s'ar fi putut desprinde abia după [illegible] lui

Lt. Col. Găină

de funcționare, când s-ar fi putut cunoaște numărul membrilor, calitatea lor și în special evoluția evenimentelor.-

Deasemenea văd că singur centrul ar fi în măsură să indice scopul urmărit prin aceste cercuri profesionale, pentru inițiativa a pornit de la centru.-

Aceasta declar susțin și semnez

31.VIII.1947 Locot. Col. [illegible]

50 279

29.VIII.1947
Dată în fața noastră
Chestor [signature]

0281

Declarație

Subsemnatul Locot. Col. rezervă Haica Ion, de profesiune fost militar domiciliat în Timișoara, str. Paul Chinezul nr. 7, în etate de 54 ani căsătorit cu un copil, judecat sau condamnat n-am fost, declar următoarele:

Sunt înscris în partidul Național Țărănesc Maniu din luna Iulie 1946, unde am deținut calitatea de membru și al 3-lea vicepreședinte în cercul profesional militar din organizația Timiș-Torontal.

M-am înscris în acest partid pentru faptul că îl simpatizam de pe timpul luptelor naționale din timpul dominației ungare și pentrucă am considerat pe șeful acestui partid, d

Locot. Col. r. Haica

2

280

00282

Iuliu Maniu drept un bun general
bine demarcat și bine creat.
Remarcare că în declarații și că
ideal partidului cât și în manifesta-
țiile de opinie publică discutam
de multe ori anumite probleme
care erau considerate mai impor-
tante, ca: Problema granițelor
de răsărit, problema evacuării
și semnul că nu mai dețin capi-
talurile, și multe din funcțiile
importante din administrația
publică a statului și că condi-
țiunile armistițiului, ba chiar
ale tratatului de pace consi-
derate grele și că armata so-
vietică a ridicat pe nedrept
bunuri de la locuitorii țării. –
Totodată o altă problemă pe care
o discutam era aceea că între
cele trei mari puteri există di-
vergențe și că un război între
acestea ar fi posibil.
Aceasta declar, susțin și semnez.

București 29 VIII 1947 Locot. Col. r. [illegible]

1 · 54 281

30 august 1947 Dată în fața noastră Chestor Grumăzescu

00283

Declarație

Subscrisul Ionescu G. Gheorghe, avocat domiciliat în Ploești Str. Ulieru Nr. 2, de ani 32 căsătorit, serviciul militar satisfăcut, liber și nesilit de nimeni dau următoarea declarație:

Am fost înscris în P.N.Ț. din Oct. 1944. In luna Iunie 1945 am fost delegat șef al sectorului Vălenii de Munte, de unde am fost desărcinat în luna Oct. 1945. In această calitate de șef de sector, am fost cooptat în comitetul județean.

In partid m'am înscris pentru simpatia care am avut-o față de Dr. G. Petrescu, șeful Organizației Prahova, pe care-l cunoșteam mai de mult și care era medicul familiei mele.

Am cunoscut programul și statutul P.N.Ț. (Statul țărănesc) din anul 1944 din ziarele cari au publicat discursul lui I. Mihalache, ținut la Ara în București în luna Oct. 1944 în cadrul acelei întruniri.

In organizația Prahova nu a fost organizată secția militară deși erau înscriși ofițeri superiori în rezervă. Organizarea acestei secții însă pe întreaga țară, sau încercarea de organizare a fost o lipsă de tact care

./.

G. G. Ionescu
avocat

2/ pe bună dreptate a putut fi interpretată ca o încercare de a da partidului un caracter fascist și în consecință a justificat măsura guvernului de a desființa partidul sub motivul amenințării regimului democrat actual. –

În organizația Prahova se ținea în fiecare luni, ședința comitetului de studii (cercului de studii) în care diverși membri conferențiau, expunând programul partidului, în special atacând chestiunile muncitorești și țărănești. Nu am conferențiat niciodată și nu am luat parte decât la două ședințe. Ședințele se țineau sub președinția șefului organizației locale, sau a unuia din vicepreședinți iar conferințele erau explicate și conferențiarii prezentați de avocatul St. Corian Lămpescu, președintele organizației municipale, aceasta făcându-se după directivele centrului.

Legătura între organizația locală și conducerea centrală se făcea de Președintele organizației Dr. G. Petrescu care fiind membru în delegația permanentă centrală (București) avea contact permanent cu șefii. După întoarcerea acestuia din București se convoca biroul partidului. Foarte puține din ce se discuta în birou ajungea până la membrii, organizația fiind condusă dictatorial de cei sau membrii ai biroului. –

Una din marile greșeli a partidului a fost atitudinea adoptată față de guvern. Partidul a refuzat orice încercare de a colabora deși a avut reprezentant în guvern aproape un an. Era suficient ca guvernul să vie cu o lege pentru ca partidul

./.

G. G. Ionescu
avocat

30-VIII-947
Date în prezența Anch. Gh. Ionescu

182

10284

3/ s'o critica prin mijloacele ce le avea la îndemână fără măcar de a încerca să vadă și lucrurile bine. Este incontestabil că s'a culminat această greșală prin dispoziția dată parlamentarilor de a nu participa la lucrările Camerii, greșală fundamentală care a situat de plano partidul pe plan subversiv. Nepuțând duce lupta în interior a început lupta din afară trimițând memorii și emisari în persoana lui Niculescu Buzești, Vișoianu, cari urmau să susțină în străinătate punctul de vedere al partidului. Această tactică nenorocită a dus la situația că partidul s'a angrenat într'o acțiunea ce avea de scop să facă o diferențiere între marile națiuni, scontând pe ajutorul Anglo-American și indispunând pe buna [illegible] în felul acesta Uniunea Sovietica.

Inițiatorul acestei tactici a fost Iuliu Maniu care a căpătat la ședința comitetului executiv puteri discreționare și prin I. Mihalache primul său aghiotant.

Prin discursul ținut la clubul central în fața studenților de Ion Mihalache prin care s'a susținut că numărul evreilor în țara este prea mare, partidul s'a situat pe linia rasială, o parte fiind primiți de Statul român și o parte au venit în țara clandestin prin Bucovina din Uniunea Sovietica; discurs ținut în luna Iunie 1946 și care a redeșteptat în masele studențești spiritul antisemit.

G. C. Ionescu
avocat

30-VIII-947
Dată cu lotul [illegible]
Chita [illegible]

4/

30-VIII 948 Notiţe

Partidul la Prahova era condus astfel:
a) Biroul format din: Dr. G. Petrescu, preşedinte,
b) G.D. Dimitrescu, St. Surea şi Dem Ţiganuş vice preşedinţi.-
c) Ctin Aramescu secretar general
d) Virgil Şerbănescu casier -
şi delegaţia permanentă formată din 21 de persoane din judeţ şi oraş.

Organizaţia ducea o luptă acerbă în contra partidelor guvernamentale şi în special în contra partidului Comunist, lupta era dusă prin presă, afişe întruniri şi circulări: cari emanau dela conducerea locală care erau inspirate din circulările cari veneau din Bucureşti.

Am auzit de acţiunea Tilea - Gafencu din raportul vicepreşedintelui Consiliului de Miniştri.

Am considerat aceasta drept o dublă trădare- de oarece acţiunea era dusă pe plan extern în contra Guvernului legal constituit şi mai ales că tindea la contracararea sforţărilor reprezentanţilor noştri oficiali de a obţine cât mai bune condiţiuni pentru ţară, din ce făceau partea din partid, Tilea Gafencu erau folosiţi pentru ca să fie ascunsă acţiunea partidului faţă de unii membri şi să nu fie considerată trădătoare.-

In materie de ajutorarea regiunilor înfometate au fost ordine categorice să nu dea

1.

G. G. Ionescu
avocat

52

30-VIII 947

285

00287

concursul C.A.R.S.U. ligii Inter-naționale de Cruce roșii -

Nu știu nimic asupra mișcărilor de rezistență din țară organizate de P.N.T. dar organizarea secției militare cred că ducea la concluzia că partidul urmărea o răsturnare a regimului pe cale violentă.

Încercarea de fugă a grupului Mihalache în străinătate la 14 Iulie a.c. o consider drept un act de lașitate și trădare cu grave consecințe pentru țară și că a fost organizată de Iuliu Maniu după cum am auzit în Penitenciarul Văcărești dela frații Borcea - cari au încercat să fugă odată cu Mihalache și au spus că au căpătat informațiunea că fuga a fost pusă la cale de Iuliu Maniu cu consemnul ca grupul fugarilor să lucreze în afară iar el personal în lăuntru la răsturnarea regimului.

Personal dezavuez această întreprindere pentru considerațiunile expuse mai sus.

În urma discursului Dlui Dr. Petru Groza rostit la Giurgiu la întoarcerea dela Sofia, prin care făcea un ultim apel la elementele cinstite din P.N.T. să-și tragă consecința, am aderat la 18 Iulie 1947 la P.N.P. prezentând înscrierea mea Președ.? V. Constantinescu, Secretar general la Prahova.

Această îmi este declarația pe care o susțin și semnez propriu.

G. G. Ionescu
avocat

Y 246

C O P I E

00288

COMISARIATUL DE POLITIEI SINAIA

BIUROUL SIGURANTEI

Nr. 241 S.
1947 Mai 16

ADEVERINTA

Se adevereste de noi, că Dl; Ionescu Vasile avocat, din orașul Sinaia Bd. Regele Mihai I Nr. 10, a depus la acest oficiu petiția înreg. sub Nr. 241/1947, împreună cu copie după cererea făcută Secretariatului P.N.T. Ploești, prin care arată că a cerut demisia din P.N.T. Maniu

Drept, care i s'a eliberat prezenta .-

SEFUL COMISARIATULUI

CHESTOR,
(ss) Eugen Alexandru

SEFUL BIR; SIGURANTA

(ss) Comisar
Indescifrabil

787

00289

Declarație

Subsemnatul Ionescu Vasile, avocat, domiciliat în Sinaia Bd. Regele Mihai N. 10, ca urmare declarației date de mine în fața de 30 August 1947, adaog următoarele:

Am făcut liceul, în parte la gimnaziul din Călărași-Ialomița, și ultima clasă la liceul din Ploești. Licența în drept mi-am luat-o la București și la Strasbourg (Franța) mi-am luat doctoratul în drept. În timpul studiilor, n'am aderat la nici un partid politic, însă în Franța asistam din când în când la întruniri socialiste și comuniste așa cum am arătat în prima declarație. La una din aceste ~~întruniri~~ întruniri, am avut prilejul să ascult pe actualul secretar al partidului comunist din Franța, pe Henri Tarès. Am practicat avocatura la Călărași Ialomița, timp de 3 ani, înainte de a pleca în Franța și apoi din anul 1928 la Sinaia. În comisia interimară a orașului Sinaia mi s'a cerut să fac parte în anul 1929 fără să mă înscriu în P.N.Ț. care era la putere și ulterior, în 1930 fiind ~~numit~~ ~~președinte~~ membru în această comisiune m'am înscris în partid.

După primele guvernări ale P.N.Ț. Maniu, ~~deși~~ am rămas mai departe membru al acestui partid deși se abătuse dela programul său. Am rămas din considerațiunea că speram într'o revenire a partidului pe linia programului său. Deasemenea în acest partid erau o parte din membri cari rămâneau credincioși programului partidului, oameni cu convingeri de stânga și cari luptau să readucă partidul la vechiul său program. Socoteam că acest lucru este posibil printr'o eventuală înlocuire a celor cari îl conduceau și eram alături de ~~aceia~~ acei cari luptau în acest sens. Cunoșteam că și în partidele politice franceze erau curente diferite, unele mai moderate, altele mai de stânga, fără ca reprezentanții unui curent să părăsească partidul, în cazul când curentul opus triumfa pentru moment. Mai speram că prin trecerea timpului, evenimentele politice internaționale să învingă curentele și tendințele

2

~~[illegible]~~ cari ~~[illegible]~~ aveau influenţă asupra evoluţiei unui partid politic şi astfel partidul N.T. să revină la programul său original. Deoarece după 23 August 1944, când au fost primite în partid elemente de dreapta şi extrema dreaptă, am reacţionat, cerând la un comitet judeţean din 6 August 1946, ca aceste elemente să nu fie primite, căci le socoteam periculoase pentru aplicarea programului partidului. Am avut cu această ocazie o discuţie cu unul din membrii cari fusese vaidist (Petrescu-Mărineanu) care se simţise ofensat de cererea mea de a nu mai fi primite asemenea elemente în partid. După cât aflasem eu, primirea acestor oameni în sânul partidului, se făcea pe baza unor dispoziţiuni ale conducătorilor săi, Maniu şi Mihalache. Este deasemenea cunoscută declaraţia făcută presei, după 23 August 1944, de Iuliu Maniu, în privinţa acceptării în partid a acelor elemente de dreapta cari înţeleg să se încadreze în ordinea democratică a partidului. În ce priveşte organizaţia din Suceava, n'am primit asemenea elemente. Mai pot adăuga, pentru a arăta că sentimentele mele democratice au rămas pe linia unei conduite de stânga foarte avansată, că membrii vechi ai partidului din [illegible] de pe valea de sus a Bistriţei au rămas şi acum în relaţii de bună prietenie cu mine. Citez numai cazul fostului primar din comuna Broşteni, Gheorghe Manu, care la o întrunire cetăţenească, după 23 Aug. 1944, a vorbit despre atitudinea mea democratică constantă.

Când însă m'am convins că nu mai poate fi nici-o speranţă ca partidul să revină la programul său de stânga şi mai ales să realizeze o colaborare cu partidele dela guvern, pe cari să realizeze o colaborare cu partidele dela guvern, pe cari şi pentru o opoziţie constructivă, l'am părăsit irevocabil. În ziarele de stânga („Semnalul" în special), se vorbea adesea de o esenţială schimbare a tacticei partidului N.T. Maniu, ceeace implica [illegible] programul său

[...]ltă şi contra P.N. Maniu, ceeace însemneaza ca şi pentru acest din urmă partid, se uitase ca partidul liberal îi era duşmanul său principal. Se mai arăta în aceste instrucţiuni să se menţină de acord cu Naţional-Ţărăniştii pentru paza urnelor.

Pentru alegerile dela 19 Noembrie 1946 instrucţiunile erau date delegaţilor cari au luat parte la ultima întrunire a comitetului judeţean şi a preşedinţilor de organizaţii, care a avut loc cu puţin înainte de data alegerilor. Ni se arăta să nu angajăm [...] certuri, să nu provocăm, să căutăm cu toţi alegătorii să-şi ridice cărţile de alegător şi să căutăm să fim prezenţi la [...]ferea votărei. (Vorbesc de delegaţi şi asistenţi)

Svonurile tendenţioase nu veneau dela centru, celpuţin eu [nu] ştiu acest lucru. Ele circulau însă şi erau răspândite de oameni cari adesea nu erau membri ai partidului.

Nu am primit ordine pentru sabotarea acţiunei de redresare economică a guvernului. (Adică nu am primit la organizaţia Sibiu). Deasemenea dacă s'ar fi primit asemenea ordine nu le-aş fi pus în aplicare fiindcă le consideram dăunătoare ţării.

Pentru organizarea tineretului am primit instrucţiuni pentru organizarea ~~tineretului~~: Această organizare urma să se facă pe grupe, câte 10, în fiecare grupă. La organizaţia locală n'am avut decât 3-4 membri în organizaţia tineretului [...] fiindcă populaţia fiind compusă în cea mai mare parte din muncitori şi oameni săraci, partidele muncitoreşti erau foarte puternice. Nici n'am înţeles să organizez tineretul pe grupe (în cazul când acest lucru ar fi fost posibil) fiindcă îl consideram ca o formă de organizare de tip fascist, ceeace era din vederile mele

În afară de copiile concrete pe cari le-am arătat
Vântătorului

original, (poate chiar o adoptare a programului la condițiunile politice și sociale prin cari treceam, (ceeace ar fi fost de dorit). Acest fapt mă făcea să spun că așa se va întâmpla, Data și din această cauză am întârziat să plec mai de vreme.

În ce privește curentul antisemit, antidemocratic și antisovietic din organizație arăt că: antisemitismul era ~~[illegible]~~ ~~practicat și acceptat~~ propagat de persoanele cari veneau din partidele de dreapta, cum deasemenea și curentul antisovietic și cel antidemocratic; elemente cari prin trecutul lor nu puteau înțelege că interesele țării noastre cereau ca aceste curente să fie exterminate din suflete. Este cunoscut discursul lui Ion Mihalache, (cred că în vara anului 1946) când la o întrunire studențească, a ridicat chestiunea evreească, ~~[illegible]~~ ceeace constituia o gravă greșală, poate chiar mai mult, un pericol pentru țară. Forma în care era pusă și discutată această chestiune, făcea să ~~[illegible]~~ excite ~~[illegible]~~ sufletele tinere ale studenților și chiar în restul opiniei publice. Iar postura pe care o dădea spre a arăta ce motiv l-a determinat să o ridice, nu putea șterge în nici un caz efectele produse în opinia publică.

Neavând legături cu restul partidului, nu cunosc alte persoane cari să se fi manifestat în sensul celor de mai sus.

Dar în ce privește „antisovietismul" mai precis atmosfera aceasta antisovietică, precizez că chiar în ziarul „Dreptatea" au fost strecurate notițe sau vești din străinătate (din presa străină) cari constituiau interpretări voalate la adresa U.R.S.S.

Privitor la relațiunile partidului P.N. Maniu cu partidul liberal, nu s-a permis la organizația locală în legătură cu această colaborare. Mi-au căzut în mână niște instrucțiuni ale partidului liberal către membrii săi referitoare la colaborarea cu P.N.Ț. Maniu. Se preconiza între alte măsuri să nu se ducă

Vasile Ionescu

mai sus, nu mai cunosc altele.

Pentru a termina arăt cu toată modestia că ~~trecutul~~ meu politic este cunoscut de membrii partidelor dela guvern, mă refer în special la cei din P.C.R., P.N.P. și P.S.D. cu foarte mulți dintre aceștia am menținut relații de prietenie, relații închegate pe timpul când duceam cu toții lupta în contra partidului liberal. Știe toată lumea la Sinaia și pe valea de sus a Prahovei că am rămas pe linia unei convingeri democratice de stânga, că n'am speculat munca nimănui și că am fost un om cinstit.

Aceasta îmi este declarația, scrisă și subscrisă de mine propriu. azi 31 August 1947

[illegible signature]

56 1 290

30 August 1952
Dată în fața noastră
Cm ...

292

Declaratie

Subsemnatul Ionescu D. Vasile, avocat, domiciliat în Sinaia Bdul Regele Mihai 10, născut la data de 4 August 1898 în comuna Jegalia jud. Ialomița, fiul lui Dumitru și al Anei decedată, membru în P.N.T. din anul 1930, asupra celor întrebate, declar următoarele:

In anul 1930, am fost numit în comisiunea interimară a orașului Sinaia și cu această ocaziune m'am înregimentat în partidul N.Ţ. Am luat această hotărîre din următoarele motive:

a) Partidul nat. țărănesc ducea o luptă în contra partidului național liberal, exponentul clasei capitaliste și fiindcă trăisem și mă născusem la țară, în contact cu masele țărănești, consideram partidul Nat. Liberal ca pe dușmanul clasei țărănești și a celei muncitorești și deci responsabil de starea deplorabilă în care se găseau aceste clase producătoare Vasile Ionescu

b/ Partidul N.Ţ. afişa un program care ar fi putut duce, dacă ar fi fost aplicat, la înlăturarea din viaţa publică a partidului N. Liberal, principalul obstacol în calea ridicarei la un nivel de viaţă înalt pentru clasele producătoare.

c/ Avusesem ocaziunea să iau contact în Franţa, unde făcusem studii timp de 2 ani, cu curentele socialiste şi comuniste la întrunirile publice, unde ascultasem mai mulţi fruntaşi ai acestor curente.

Am avut prilejul să constat că chiar în prima guvernare N. Ţărănista şi în special în a doua, partidul, odată ajuns la putere, s'a îndepărtat dela programul trasat, pe care l'a ignorat. Din partid de stânga, devenise un partid care primise în rândurile sale pe reprezentanţii capitalismului şi în general al clasei dominante burgheze, fără nici un control în ce priveşte trecutul fiecărui şi a convingerilor sale democratice.

[illegible]

3

293

Din aceasta cauza partidul a avut o actiune adeca aci indreptata in contra clasei muncitoresti. (Muncitor

In organizatia partidului N.T. Maniu, am avut din anul 1935 calitatea de presedinte al organizatiei din Sinaia si in aceasta calitate actiunea mea era in special consacrata realizarilor de ordin gospodaresc.

La alegerile parlamentare am luat parte in calitate de asistent la alegeri.

Aceasta inainte de 23 August 1944. Intre anii 1938 cand au fost disfiintate toate partidele si 23 August 1944 n'am activat in sus mentionatul partid.

Dupa data de 23 August 1944, cand partidul si-a reluat activitatea politica, am putut constata ca vechile greseli de a se primi in partid oameni cari n'aveau nimic comun cu ideea democratiei si cu programul partidului, au fost repetate. De data aceasta au fost primiti in partid fosti legionari, cuzisti, vaidisti vaidisti
vaidoinesti

şi numai dintre ei li s-a încredinţat roluri în conducerea organizaţiei sau chiar ca candidaţi la alegerile parlamentare.

Aceste elemente au făcut cu partidul să se îndepărteze şi mai mult de la program şi sau şi ceea mai mult să-şi ia o orientare spre dreapta. Iată din această cauză, în partid, în mod neoficial, a început să se dezvolte un curent antisemit, care chiar dacă nu era susţinut de conducere, nu este mai puţin adevărat, că exista.

~~[illegible]~~ În ce priveşte politica externă a partidului, elementele pătrunse în modul mai sus arătat au creat o atmosferă de frământări bunelor raporturi cu marea noastră vecină de la Răsărit, U.R.S.S. Se vorbea în partid de către unii din membrii săi cu desconsiderare faţă de realizările mari din această ţară şi toate insistenţele vechilor membri cari propagau cu sinceritate o apropiere sinceră faţă de această ţară, nu erau luate în seamă vârfurile

5.

fat ca o abatere a partidului N. Ţ. Maniu dela principiile sale, o constitue şi colaborarea cu partidul Naţ. Liberal - Brătianu după 23 August 1944. Această colaborare a făcut ca partidul să se îndrepte şi mai mult spre dreapta, devenind exponentul clasei capitaliste burgheze în dauna clasălor muncitoare şi ţărăneşti.

Din această cauză partidul s-a opus la reforma agrară deşi o avea înscrisă în program, la etatizarea Băncii Naţionale care deasemenea era înscrisă în program şi în general la toate reformele sociale cari au fost realizate după 6 Martie 1945.

Toate aceste abateri şi greşeli grave mi-au determinat să iau hotărârea de a părăsi în mod
[illegible]

6

definitivă și irevocabil acest partid:
deși sperasem că până la urmă, partidul
să revină la linia democratică în
politica internă și clară în politica
externă, fie prin hotărârea conducerii
partidului, fie prin înlocuirea acestei
conduceri cum se preconiza de o
bună parte din vechii membri
rămași la convingerile lor democratice.
Și astfel la data de 26 Mai 1947
am demisionat din partidul Nat.
T. Maniu. Demisia am trimes-o
conducerii partidului din Prahova și
în acelaș timp am comunicat o
în copie Comisariatului de Poliție
Sinaia spre a deveni publică.
Poliția Sinaia mi-a eliberat o
adeverință în acest sens pe care
o anexez în copie la prezenta
declarație. [signature]

Mai menţionez că după 23 August 1944, am participat la trei şedinţe ale Comitetului judeţean din Prahova, la cari am luat cuvântul: La una, aceea dela 6 August 1946, Nicolae Penescu care a criticat acţiunea guvernului pe consideraţiunea că nu respecta libertăţile publice, iar în privinţa programului economic al Guvernului că adusese ţara într'o situaţie grea. Cerând să se ducă lupta în alegeri prin propaganda pentru a se realiza programul acestui partid N. Ţ. Maniu. Au mai luat parte la discuţii şi preşedintele organizaţiei de Prahova, dr. Gh. Petrescu care a vorbit în acelaş sens.

La celelalte două întruniri ale aceluiaş comitet judeţean, la una au fost aleşi membrii acestui comitet şi la a doua s'au dat instrucţiuni în vederea alegerilor din 19 Noembrie 1946

in privinta propagandei:
La Sinaia aceasta propaganda a fost foarte redusa. N'am facut altceva decat sa facem cunoscut semnul si aceasta intr'o foarte mica masura caci n'aveam mijloace de afisaj. In plus Sinaia este un centru muncitoresc si ceferist puternic incat orice propaganda ar fi fost inutila.

Dupa data de 19 Noembrie 1947, n'am mai activat intr'o nici o forma ~~fa~~ si dupa cum am aratat mai sus, la 26 Mai 1947 am demisionat din partid.

In privinta incercarii de fuga a lui Ion Mihalache si ceilalti pe care o defaimez si consider dupa parerea mea, un act ~~[illegible]~~ infamant ca acesta da si pune la adapost propriile lor persoane.

Atitudinea aceasta, a unor sefi ai partidului, este identica cu aceea a unui comandant de vas care se salveaza ~~[illegible]~~ vantamea

9

prizonierei de pe nava care se naufragiase

Din acest punct de vedere nu poate

fi considerat decat ca un act

lasitate fata de cei cati modesti

membri ai partidului. Cu atat

mai evident ~~a~~ ~~sta~~ apare astfel lipsa

de orice interes a acestor fosti

conducatori fata de masele populare

pe cari intelegeau sa le provoace

spre a servi interesele clasei

~~cap de afacerea~~ burgheze pe ~~atunci~~

In arestul Ministerului de Interne

unde am stat 24 de ore si unde

intamplator ~~se~~ ~~af~~ am fost

introdus in aceeas camera cu

o parte din aceia cari au incercat

sa fuga dela Tanaedau, am aflat

dela un arestat care spunea ca

se numeste, Zigmeme Popescu, ca

incercarea de fuga a fost reala

fiind organizate de el din ordinul lui Ionescu și Safencu și că consemna lui este ca lucrurile se vor schimba cu concursul Anglo. Americanilor a căror intenție era ca România să nu fie lăsată în sfera de influență a U.R.S.S.

Aceasta îmi este declarația pe care o dau azi 30 August 1947 pe care o mențin, fiind scrisă și semnată propriu de mine

Vasile Ionescu
avocat

30/0 947
Vizată azi mai
Com. 08

295

Comisariatul de Poliție Sinaia

Biroul Siguranței

~~00~~297

Nr. 241. S.

1947 Mai 26

Adeverință

Se adeverește de noi, că d-l Ionescu Vasile avocat din Sinaia Bd-ul Regele Mihai I nr. 10 a depus la acest oficiu petiția înreg. sub nr. 241/1947 împreună cu copie după cererea făcută Secretariatului partidului N.T. Ploești, prin care arată că a cerut demisia din partidul Naț. Țărănesc-Maniu drept care i s-a eliberat prezenta.

Șeful Comisariatului

Chestor, ss. Eugen Alexandrescu

Șeful Biroului Siguranței
ss. Comisar M. Tosa

296

298

Declarație

Subsemnatul Juga Liviu domiciliat în Timișoara, Bul. Carol 16 avocat, căsătorit, ortodox, născut la 22. VI. 1908, declar următoarele:

Fac parte din Partidul Naț. Țărănesc din anul 1931. Cu începere dela 1. IV. 1946 am îndeplinit funcțiunea de secretar g-l al organizației Județului Timiș Torontal, în care calitate am avut misiunea de a conduce activitatea propagandistică și organizatorică a partidului în județ.- Am avut o activitate legală.

În legătură cu organizarea tineretului dispozițiunile conducerii centrale ale partidului cari nu erau definitive, deoarece organizarea statutară a întregului partid era în curs de studiu și schimbare, au fost ca tineretul să fie organizat în două categorii: secția tineretului universitar deoparte și restul tineretului aparte, cari trebuiau să activeze după directivele unor comitete de îndrumare centrale puse sub autoritatea conducerii centrale a partidului, iar în județe să se subordoneze directivelor conducerilor respective județene.- Astfel și în județul Timiș-Torontal am avut o organizație a tineretului universitar cu un comitet de conducere format din studenți și o organizație a restului tineretului cu un comitet aleș.-

Nu am nici o cunoștință despre activitatea externă, adică de politică externă a partidului Naț. Țărănesc. Nu cunosc ce fel de activitate a desfășurat și desfășoară în străinătate grupul Tilea-Gafencu. Personal și conșecvent întregei mele activități și concepții politice nu pot aproba nici un fel de activitate politică internă sau externă din partea oricui care ar utiliza mijloace neloiale sau defăimătoare în scopul de a paraliza acțiunea guvernului țării, oricare ar fi la un moment dat acel guvern, în scopul de a zădărnici o operă de guvernământ de pe urma căreia, țara ar putea să tragă folosul.-

În ceeace privește încercarea de fugă din țară a grupului Mihalache, nu-i cunosc antecedentele și motivele. Consider această acțiune drept o greșală politică și o desaprob, - deoarece în concepția mea datoria conducătorilor și fruntașilor politici ai unei organizațiuni politice este de a rămâne în țară, în fruntea și mijlocul cadrelor de partid, pentru ca

prin mijloace legale să contribuie la organizarea organizației politice în vederea obținerii puterii și încadrării în acțiunea de guvernare în scopul realizării programului de partid în conformitate cu interesele generale ale țării și națiunii.—

Drept care dau prezenta declarație și o semnez azi 23 August 1947.

Ilie [illegible]

8 Sept 1947
Luată de noi
Comisar ref.
(:) [signature]

297

00299

Declarație

Subsemnatul Iordache M. Ioan născut în anul 1898 Martie 8 în comuna Feliza Stoenescu jud. Ialomita, fiul lui Manole și al Alica, ambii decedați, căsătorit cu Eugenia născută Vasilescu, având trei copii, de profesiune comerciant, de religie greco-orientală, de naționalitate română; serviciul militar satisfăcut în Regt 21 Infanterie, cu gradul de plutonier, clg 1909 nemăsurat, judecat, condamnat sau internat în lagăr pentru activitate politică până în prezent, nu am fost. cu domiciliul stabil în comuna Urziceni județul Ialomita, secretarul organizației Partidului Național Țărănesc. Maniu din comuna Urziceni, declar următoarele:

Am fost înscris ca membru în PNT. Maniu din anul 1926 iar din August 1945 am fost desemnat ca secretar al organizației acestui partid din comuna Urziceni. Ialomita, calitate ce am deținut-o până la 25 Iulie 1947, când partidul a fost dizolvat.—

Asupra activității PNT, prin participare directă ca membru al partidului; sau indirectă; cunosc următoarele:

După înlăturarea regimului antonescian la 23 August 1944 și formarea primului guvern compus din reprezentanții partidelor PNT, PNL, Comunist și Social-Democrat, eram convins că această colaborare va fi spre binele țării.—

Ulterior însă mi-am dat seama că PNT. Maniu nu înțelege sau nu dorește să colaboreze în mod sincer, cu partidele democratice, la acțiunea de refacere și redresare a țării.—

Mai mult chiar, prin colaborarea cu PNL-Brătianu — care până în anul 1938 a fost cel mai înverșunat adversar politic — PNT-Maniu din apărător al intereselor clasei țărănești și muncitoare cum era cunoscut până atunci, s-a situat într-un partid antidemocratic exponent al intereselor clasei burghezo-capitaliste, pe care le-a apărat permanent, împreună cu PNL-Brătianu, până la dizolvare.

Ion Iordache

După 6 martie 1945 când la conducerea Statului, a venit guvernul prezidat de Dl Dr. Petru Groza, am putut constata că PNT-maniu în loc să participe sau să ajute guvernul în acțiunea sa de realizări pentru binele Țării și Poporului; — de comun acord cu PNL-Brătianu și ghidându-se după sugestiile primite dela cercurile interesate burghezo-capitaliste și urmărind numai salvgardarea intereselor acestora, a căutat continuu, să creieze dificultăți și greutăți guvernului.

Astfel, am putut remarca opunerea dârză ce a făcut-o PNT-maniu, reformei agrare, prin aceasta urmărind salvarea intereselor marilor moșieri și latifundiari; în detrimentul clasei țărănești, în al cărui apărător, se erija în trecut, partidul. —

In toate circulările ce le primeam dela centru, se insista ca la toate adunările, în timpul propagandei electorale sau alte ocazii ce ni se vor prilejui, să se combată; să se critice și să se defavorizeze activitatea guvernului. —

Deasemenea se căuta recomanda ca la eventualele provocări guvernamentale să răspundem în acelaș fel. —

Prin luna Septembrie 1946 — în timpul campaniei electorale — în comuna Urziceni a avut loc o adunare a PNT-maniu, la care a luat cuvântul av. dr. Mușica șeful organizației PNT-maniu din județul Ialomița care a criticat aspru activitatea guvernului susținând că numai PNT-maniu va putea salva Țara.

Mai menționez, că în ziua alegerilor — 19 Noembrie 1946 — câțiva membrii PNT-maniu din comuna Gârbovi-Ialomița, au provocat scandal pe considerentul că nu li s'au dat cărțile de alegători; întrucât nu se prezentase în termenul fixat, ca să le ridice. —

Am cunoștință că PNT, prin dl Iuliu Maniu a înaintat mai multe memorii guvernelor englez și american cu scopul de a discredita actualul guvern (cărui i se aduceau diferite acuzații, pe aceasta nișa[?] făcându-se) lovindu-se în interesele Țării și poporului român.

In consecință, subsemnatul reprob aceste activități ale partidului care în loc să servească interesele statului, știrbeau din prestigiul și demnitatea lui în străinătate. —

Ion [illegible]

298

00300

Am cunoştiinţă că după 23 August 1944 în PNT.-Maniu, s'au încadrat numeroşi legionari, reacţionari şi alte elemente anti-democratice, care prin activitatea lor desfăşurată sub egida partidului au căutat să saboteze acţiunea guvernului şi totodată să compromită relaţiunile dintre U.R.S.S. şi România.

Un alt grav prejudiciu l-a cauzat intereselor superioare ale Ţării, formarea gărzilor Iuliu Maniu care au desfăşurat o intensă activitate cu caracter huliganic şi anti democratic contra naţionalităţilor conlocuitoare din Ardealul de Nord.-

Am mai auzit despre acţiunea anti-naţională pe care PNT-Maniu a desfăşurat-o în străinătate, în timpul conferinţei de pace, în colaborare cu grupul Tilea-Gafencu care se afla la Paris, în acea vreme, căutându-se să se submineze interesele şi viitorul Ţării.-

Despre intenţia de a fugi din ţară, a grupului Mihalache, o consider ca cea mai mare prostie politică săvârşită, fiind o trădare de ţară şi dând dovadă de laşitate.

Personal, dezaprob şi condamn sever această acţiune, care a avut darul să discrediteze complect partidul în faţa maselor populare.-

Aprob în totul, măsura Guvernului prin care a dizolvat PNT-Maniu care dacă ar mai fi continuat să fiinţeze şi activeze ar fi avut posibilitatea să comită şi alte acte în defavoarea şi detrimentul intereselor superioare ale Ţării şi Poporului!-

Eu m'am desolidarizat complect de toată activitatea nefastă a PNT-Maniu pe care o condamn cum se cuvine şi întrucât am înţeles să rup toate legăturile cu acel partid, m'am înscris recent, în Partidul Ţărănesc-Democrat de sub preşedenţia D-lui Dr. Lupu.-

Aceasta îmi este declaraţia pe care o dau, susţin şi semnez propriu.-

Ion [illegible]

Declarație

Subsemnatul George G. Ionescu, avocat domiciliat în Ploești str. Ubicini No 2, declar următoarele:

Am fost membru al P.N.Ţ.-Maniu din 1944, luna Octombrie. In 1945 luna Iulie am fost însărcinat cu șefia sectorului Văleni de Munte, de unde am fost desărcinat în Oct. acelaș an.

Partidul era organizat astfel. Județul era împărțit în sectoare, corespunzătoare secțiilor de votare.

Orașul era împărțit în sectoare, sectoarele în circumscripții (subunități) și acestea în străzi. Sectoarele, subunitățile aveau șefi și străzile șefi de stradă.

Organizația județeană avea o organizație a tineretului, cu ramificații în comunele din județ. Șeful organizației de tineret comunal, era secretarul organizației comunale.

In Prahova nu era înființată secția militară, conducerea după cât știu a refuzat acest lucru. ./.

Am intrat în partid, datorită faptului că aveam simpatii pentru Dr. G. Petrescu, șeful organizației Prahova care era medicul curant al familiei mele.

Neavând temperament și vocație de politician nu am fost un element militant, punând politica pe planul al doilea și al treilea al activității mele..

Luând cunoștință din ziare și dela radio de tentativă de fugă a grupului Mihalache, am înțeles să dezavuez acest fapt și la 18 Iulie 1947 am dat Protului Vasile Constantinescu secretar general al P.N.P-Prahova cererea mea de înscriere în acest organism politic, această cerere primind aprobarea din partea Protului Vlaiculescu și Avocat C. Mosși respectiv președinte și vice președinte P.N.P. urma să fie trimisă la București pentru a fi soluționată.

19 Aug. 1947

G. G. Ionescu
avocat.

af. 1

25 Plt
Date și fote
naște

af. 300

00302

Declarație

Subsemnatul I. Ionescu Cotoaciu născut în anul 1904 luna Februarie ziua 3 în comuna Buzău jud. Buzău, fiul lui Gheorghe și al Mariei de profesie comerciant de religie ortodoxă de naționalitate Română cu serviciul militar satisfăcut la Baza aeriană regională Nr. 3 cu gradul de Sergent, nu am fost condamnat pentru fapte penale.

In legătură cu activitatea mea în cadrul Partidului Național Țărănesc declar următoarele; Am fost membru în P.N.T din anul 1922 făcând parte din tineretul Partidului Țărănesc din Regat partid care avea un program avansat de stânga cu foarte multe revindecări în favoarea maselor muncitoare și țărănești.

In acea vreme în țara noastră era atât puternic Partidul Național Liberal, partid al Burghezimei și apărător al trusturilor, Băncilor și în general al celor ce exploatau fără milă clasele muncitoare dela Orașe și Sate. In anul 1926 luna Februarie am fost în serviciul militar până în toamna anului 1927 când am fost lăsat la vatră,

Intre timp s'a făcut fuziunea cu Partidul Național al Dlui Iuliu Maniu, a cărei conducere a copleșit toate elementele de valoare din Partidul Țărănesc. Cu toate că în țară se formase un curent favorabil acestui Partid, în care își pusese speranțele clasele muncitoare de-la Orașe și Sate, odată venit la putere partidul nu a realizat nimic din programul anunțat. In timpul guvernării nu am deținut nici o demnitate. Am activat însă pe tărâm profesional deținând postul de Președinte al Asociației de Funcționari Particulari până în anul 1940 când am fost dizolvați de către Guvernul Legionar. I. Ionescu Cotoaciu

Dela anul 1940 până după 23. August 1944 nu am făcut nici un fel de politică.

Odată cu venirea anului 1944, Partidul Național Țărănesc care până atunci să ingrasă în sutinanul intereselor claselor muncitoare avea ocazia să colaboreze în mod sincer și loial cu cele 2 Partide muncitorești Social-Democrat și Comunist care cu adevărat susțineau și reprezentau interesele maselor exploatate însă nu a făcut-o și alături de Partidul Național Liberal, partid specific Burghez a luat atitudinea împotriva celor 2 Partide Democrate, ca apoi prin abilitatea politică a Dlui Dinu Brătianu și ceilalți fruntași Liberali să împingă P.N.T. plasându-l în fruntea forțelor reacționare din Țară. Pe linia acestei atitudini P.N.T. datorită Dlui Iuliu Maniu burghez autentic luând atitudine contra tuturor realizărilor Democrate ale Guvernului mă dezamăgește pentru a doua oară. P.N.T. în loc să își trimeată Deputați în Parlamentul Țării dela tribuna căruia avea posibilitatea în mod legal să facă opoziție Guvernului să critice sau să colaboreze la făurirea legilor pentru redresarea economică și financiară de Țară, situație datorită unui războiu nenorocit care nu a fost al Poporului ci a unei clici reacționare, și celor 2 ani de secetă cumplită, au înțeles că este mai bine să ducă o propagandă clandestină și subterană contra Guvernului și regimului Democratic instaurat la 6 Martie 1945 în Țară

I. Ionescu Cotițiu.

Deasemenea P.N.Ţ. prin propaganda scrisă în presa de partid ca şi în propaganda dusă de-la om la om nu a făcut decât anti-rasism pentru-că fruntaşi acestui Partid nu perdeau nici o dată ocazia să arăte că Evrei se amestecă prea mult în politica Ţării declarandu-se adversari al P.N.Ţ. deşi acest partid ia protejeat în timpul dictaturelor de după 1940 pe deoparte iar pe de altă parte mobilizând toate nemulţumirile şi pe toţi Vinovaţi din trecut de activitate anti democrati-că şi una rasială P.N.Ţ devine astfel un Partid cu tendinţe şi acţiuni periculoase mai ales incurajind sentimentele anti Sovietice in sânul partidului. P.N.Ţ a utilizat de asemenea acţiuni împotriva naţiunelor conlocuitoare împotriva Democraţiilor Vecine întrebuinţând în mod fregvent calomnia.

De asemenea am avut întodeauna sentimentul că Dl Maniu şi întrega conducere a partidului explpata în propaganda sa anumite neînţelegeri intre marii aliaţi căutand să păstreze şi un contact cu Guvernele Marilor puteri din apus prin diferite memorii cerându-le să intervină în politica internă a ţării, periclitind prin aceasta chiar independenţa Ţării.

Dându-mi seama că P.N.Ţ s-ia trădat programul abdicând de-la toate principiile democratice pentru realizarea cărora fuase fintă deziluzionat în credinţa mea democratică că am căutat pe cât am putut să atrag atenţiunea celor răspunzători de drumul greşit şi periculos pe care sa angajeat Partidul insă fara nici un rezultat

I. Ionescu Cotini

de acea m-am hotarât să părăsesc acest
partid de factură legionară fascist.
Drept pentru care dau prezenta declarație
pe care o semnez propriu.

I. Ionescu Cotuniu

25/Aug. 1947

00304 302

I.

Declarație

Subsemnatul Ion Ștefan din Alexandria str. Carol I No. 383.

Declar că susțin în total declarația ce am dat la data de 25 August 1947 și că nu mai am nimic de adăugat.

Țin să precizez că m'am considerat demisionat și m'am desolidarizat de toate acțiunile partidului P.N.T. din momentul în care am văzut că nu colaborează cu R.P.R. Declar și semnez.

Ștefan Ion

18. IX. 947.

Dată în fața noastră

Comisar de S.

…Popescu

25 august 1947
Luată de mine
comisar șef
[signature]

303

00305

Declarație

Subsemnatul Ioan Ștefan, născut la 17 Martie 1895 în Alexandria județul Teleorman, fiul lui Ion și Maria, ambii decedați, căsătorit din anul 1928 cu Mitana născută Contesteanu, având un fiu Milian de 14 ani; absolvent a patru clase primare, ctg 1917 sergent, Cercul de Recrutare Teleorman, funcționar comercial angajat la restaurantul „Gh. Mircea" din Alexandria, judecat sau condamnat până în prezent, nu am fost nici odată; cu domiciliul stabil în orașul Alexandria str. Carol I Nr. 383, declar următoarele:

Până în anul 1926 am simpatizat cu Partidul Social-Democrat, fără însă a fi înscris sau activa efectiv, în acel partid.-

Din cauza prigoanei dezlănțuită de către partidele Național-Liberal și al Guvernului contra socialiștilor, ne-am hotărât ca și de altfel alți membri și simpatizanți social-democrați, să ne înscriem în Partidul Național-Țărănesc, care în acea vreme, era considerat ca un partid mai de stânga.

În anul 1926, m-am înscris în Partidul Național Țărănesc, organizația din orașul Alexandria al cărui șef era în acel timp, decedatul Mircea Andrei iar șef al organizației Național-Țărăniste din județul Teleorman era d. Eduard Mirto care ulterior a fost schimbat cu avocatul Iuliu Panait din Turnu Măgurele, care a continuat a fi șeful acelei organizații

Ștefan Ioan

până la dizolvarea recentă a partidului.-

Până la dizolvarea partidelor politice din anul 1938, am contat numai ca membru în organizația din orașul Alexandria, fără a avea alte funcțiuni sau atribuțiuni speciale.-

După 23 August 1944 când Partidul Național Țărănesc și-a reînceput activitatea politică; în urma unei consfătuiri a membrilor partidului din orașul Alexandria, a fost desemnat ca șef al organizației din acel oraș, avocatul Popescu Ion, iar eu și avocatul Brătescu Petre ca vice președinți.-

Această calitate de vicepreședinte al organizației Partidului Național-Țărănesc din orașul Alexandria, am deținut-o până înainte de alegerile electorale din Noembrie 1946, când văzând că partidul nu a intrat în B.P.D., cum se hotărâse, am încetat orice activitate politică în acel partid.-

Înainte de alegeri, primind delegație de asistent al Partidul Național Țărănesc, la o secție de votare, din orașul Alexandria, mi-am prezentat cu o zi înainte de alegeri la Poliția Alexandria, dlui comisar Chihaia și i-am făcut cunoscut că nu mai voi prezenta ca asistent, la secția de vot, înțelegând a numai activa în partid, deoarece nu se încadrase în B.P.D.-

Nu am participat la propaganda electorală și nici la alegerile generale din Noembrie 1946 sub nici o formă sau calitate, iar după acea dată și până în prezent, nu am mai depus nici o activitate în cadrele Partidului Național Țărănesc.-

Cu privire la activitatea partidului Național Țărănesc și în special, a organizației acelui partid din orașul Alexandria, fac următoarele precizări:

Chiar dela început după 23 August 1944, am putut constata din activitatea centrală a partidului precum și din ziarele oficiale ale partidului că nu se înțelege și intenționează să se facă o colaborarea sinceră, cu partidele democratice din Blocul Partidelor Democratice, în schimb căutându-se

Lupan Ioan

o apropiere cât mai strânsă de Partidul Național Liberal, care în trecut a fost adversarul cel mai mare al partidului nostru.—

304

00306

Deasemenea am mai constatat că Partidul Național Țărănesc căuta în orice împrejurări și prin toate mijloacele, să apere și susțină interesele burgheziei și celor înstăriți în detrimentul țărănimei și muncitorimei.

Exemplul cel mai elocvent despre aceasta l-a făcut împotrivirea Partidului, de a se pune în aplicare reforma agrară; întrucât prin această reformă se legau interesele marilor moșieri în favoarea țărănimei sărace.

După 6 martie 1945 când la conducerea Statului a venit guvernul democratic prezidat de Dl Dr Petru Groza, guvern care din primele zile a început acțiunea de refacere și redresare a Țării; din toate punctele de vedere, după a reclădi ceea ce distrusese în urma războiului.— Partidul Național Țărănesc în loc să accepte colaborarea ce i se oferise și implicit, să participe la opera de consolidare a Țării, a înțeles să provoace permanent, piedici și dificultăți Guvernului.—

Această ostilitate manifestată continuu contra Guvernului compus din reprezentanți partidelor democratice, mi-a întărit convingerea că Partidul Național Țărănesc a deviat dela linia democratică, situându-se în partid anti-democratic și exponent al vederilor și intereselor burghezo-capitaliste.

Prin atitudinea ostilă contra Guvernului Partidul Național Țărănesc indirect își manifestă și sentimentele dușmănoase contra Uniunei Sovietice, periclitând astfel, interesele vitale ale Țării și poporului român.—

Am luat cunoștință și am dezaprobat manifestațiile cu caracter huliganic ce au avut loc în Capitală, la 8 Noemvrie 1945, 10 Mai și 10 Noembrie 1946 întrucât sunt convins, că asemenea manifestări anarhice nu pot decât să păgubească interesele

Meșca Ioan

superioare ale țării: Nu pot preciza cu ce scop.
Partidul Național Țărănesc a pus la cale aceste manifestații, la aceasta contribuind și faptul că în orașul Alexandria nu s'au produs manifestații de acest fel.-

Vestea despre intenția de a fugi din țară a lui Ion Mihalache și a celorlalți fruntași național țărăniști, potrivit dispozițiunilor primite dela Iuliu Maniu, mi-a provocat o legitimă revoltă și dezaprobare, considerând-o ca o lașitate și trădare de Țară:--

Sunt foarte satisfăcut de hotărârea Guvernului de a dizolva Partidul Național Țărănesc care prin activitatea sa centrală desfășurată în ultimii doi ani, submina interesele și situația Țării și sunt de acord ca cei cari au desfășurat activitate subversivă și dăunătoare ordinei și siguranței Statului să fie exemplar pedepsiți.-

Cazuri concrete în ce privește organizația din orașul Alexandria nu pot menționa, întrucât acea organizație avea numai 20 membrii aproximativ, nu a desfășurat nici un fel de activitate sau propagandă cu caracter politic după 23 August 1944 și până la recenta dizolvare, nu a ținut întruniri publice și nici ședințe restrânse, nu avea legătură cu conducerea centrală a Partidului, de unde nu am cunoștință personal, să se fi primit circulări, instrucțiuni, manifeste, etc.

Personal nu am participat nici la propaganda electorală când s'a primit manifeste de propagandă, cred dela organizația județeană din Turnu Măgurele.

Adaug că până în prezent, dintre membrii organizației național țărăniste din orașul Alexandria nici unul nu a fost arestat, judecat, condamnat sau internat în lagăr, pentru activitate cu caracter politic.-

Aceasta îmi este declarația pe care o dau, susțin și semnez propriu:

[illegible signature]

305

J.

Declarațiune.

00307

Subsemnatul Ilie Gh. Ionescu Avocat din orașul Slatina, Județul Olt, la declarațiunile date anterior mai adaog cum că le mențin- și le mențin în total.

18 Septembrie 1947. Ilie Gh. Ionescu
Avocat.
Slatina - Jud. Olt.

306 Dată în fața noastră com. ref. [signature]

308

Declarațiune

Subsemnatul Ilie M. Ionescu Avocat domiciliat în orașul Slatina. Județul Olt - născut în anul 1890 Decembrie în continuarea declarațiunei date anterior mai declar următoarele:

Din examinarea actelor și faptelor efectuate de conducerea partidului național-țărănesc, în concluziune se poate distinge în principal trei momente:

a/. Partidul Național-Țărănesc prin conducătorii săi s-a situat la dreapta - într-un regim democrat de stânga cum era considerat inițial.

b/. Conducătorii partidului prin acțiunea lor luată în special în ultima etapă de examinat (6 Martie 1945 până azi) - au avut o atitudine antidemocratică, antiregală și antisovietică (anticomunistă).

c/ Scopul urmărit de acești conducători era tindea de sigur la înlăturarea actualului regim democrat și înlocuirea lui printr-un regim de dreapta, însă nu pe calea și mijloacele legale.

Pentru a arăta în ce consta exprimarea manifestărilor de dreapta ale acțiunei conducerii partidului național-țărănesc - voiu putea arăta a o încredere printr-un fapt concret.

— :

Conducerea acestui partid a trimis în străinătate emisari (oameni din partid) ca: C. Vișoianu, [illegible], [illegible] Niculescu-Buzești, Gafencu, Crețianu, etc. – plecați cu însărcinarea de a ține legătura cu America și Anglia în vederea consolidării partidului în exterior pentru eventualul sprijin a acestor țări la partidului național-țărănesc atât din punct de vedere politic cât și economic.–

Acești emisari au luat contact cu cercurile financiare din aceste țări și anume cele burghezo-capitaliste cari însoțeau inițial sprijinul politic fără cel financiar și contrariu.–

Chiar între vederile produse de aceste cercuri și cele îmbrățișate de Partidul nostru, [illegible] o marcantă deosebire, acești emisari ai partidului național-țărănesc au stăruit cu multă insistență ca orice acord cu caracter economico-financiar făcut de guvernul actual român să nu fie primite sau în tot cazul puse sub anumite condițiuni grele și în cele mai multe cazuri imposibile.

Când a fost vorba de contractarea unui împrumut în vederea redresării țării noastre sau în vederea debitorilor [illegible] Americii și Angliei, partea grupurile bancare burghezo-capitaliste, influențate [illegible] ale mai grele condițiuni.

Motivul sau mai bine zis substratul

răsturnarea rapidă în obligațiunea [illegible] a ordinii cu aspirațiunea economicului și se prezenta și anumite condițiuni politice.

Așa se explică de ce pe lângă împrumuturile solicitate și refuzate au refuzat de asemenea și cererile de cumpărare pentru grâu și porumb făcute de actualul Guvern [illegible] reprezentantul său legal: Ministrul Rohn.

Această procedură [illegible] de împotrivirea Partidului Național Țărănesc [illegible] expansiunea [illegible] a unui partid de dreapta.

Dovada făcută la această alegațiune o facem cu comentariile făcute în biroul partidului N.Ț. cât și la delegațiunea permanentă [illegible] de legătură, în cazul acesta [illegible] pe [illegible] Cărpătuneanu șeful organizației Partidului Național Țărănesc de Olt.

Pe lângă acest fapt [illegible] expres [illegible] se [illegible] conform [illegible] de dreapta a acestui partid și faptul înfiltrării în el a multor elemente legionare și a multor persoane burgheze capitaliste străine cu totul de crezul unui regim de stânga democrat.

Primii [illegible] teritoriile lor [illegible] idealismului exagerat [illegible] la [illegible] de [illegible] și la înlăturarea [illegible] de [illegible] a claselor muncitoare din țara [illegible], iar [illegible] la exploatarea

destul de îngrijorătoare a tuturor claselor muncitoare.

Un fapt curent produs în etapa 6 Martie 1945 și până azi este acțiunea grupelor teroriste anterioare 6 Martie 1945 și acțiunea organizațiilor subversive: Sumanele Negre. Volumul dosarului etc. posterioare lui 6 Martie 1945.

Și unele și altele prin acțiunea lor au manifestat o atitudine antidemocratică, antipopulară și antisovietică.

Prin manifestațiile din Mai 1946 legionarii în frunte cu peste 1000 de studenți în mare parte legionari au spart geamurile și au întrerupt [illegible] orașului din București.

In Olt diversioniștii legionari au profanat sinagoga evreiască (templul lor de cult divin).
Dovada se face cu [illegible] Tribunalului [illegible] din Slatina.

Dovezi documentare precise în stabilirea acțiunii și rolului condus de aceste grupări paramilitare se face cu ordonanțele definitive de trimitere în judecată a conducătorilor lor și documentele de condamnare ce s-au pronunțat astfel, constituind o autoritate de lucru judecat (Antonie Ilie Bojan pe deoparte și Generalul A. Aldea pe de alta).

La semnarea tratatului de pace al României la Paris, delegația guvernului în frunte cu Dl. Gh. Tătărescu, ministru de externe ~~[illegible]~~ a avut o

310

suporta o suplimentară manifestație de un anumit de autoritari comuni și [illegible] la Paris, în fruntea căreia [illegible] pe [illegible] Crețeanu și [illegible] și împuterniciți printre alții de conducerea Partidului Național-Țărănesc.

Motivul acestei manifestațiuni ostile era că D-nul Tătărescu nu a apărat cum trebuia drepturile României la conferința păcii și nu a discutat nimic în privința hotarelor de răsărit ale României.

Prin acest fapt acestea și în mod implicit reprezentanții partidului național-țărănesc la Paris îmbrăcau o atitudine intervenționistă față de Rusia, o atitudine antisovietică, conformată de conducerea Partidului.

Dovada în susținerea acestei alegațiuni o fac cu D-nul D. Cojocaru șeful organizației P.N.T. de Olt și membru al delegației permanente a partidului.

Faptul că în toate protestele făcute de conducătorii partidului național-țărănesc acestea cer au adresat și Rusiei prin reprezentantul său oficial D-na Berezovți ci numai la cei ce reprezintă America și Anglia, constituie după [illegible] o atitudine antisovietică.

Faptul că au respectat ajutorul dat de Rusia României în cereale și bumbac și anume când conducerea partidului cerea informațiuni de la

311

organizaţiunile locale – deci ţăranii cu pământ puţin [illegible] de ţărani mai ales în regiunea [illegible] ([illegible]) mai ales să-şi restituiască ţăranii întreg ajutorul excedentare din ţară pentru ca ţăranii să [illegible] o mică cantitate de grâu sau porumb, deoarece au fost ajutaţi de ei – restituirea după recoltă o încuviinţare gratuită şi deci o atitudine ~~[illegible]~~

Dorinţa ca fiecare D-nul Dr. Căpăţâneanu membru al delegaţiei permanente.

III. Scopul urmărit de conducătorii Partidului Naţional-Ţărănesc faţă de întrebuinţarea metodei şi mijloacelor specificate mai sus este acela de a înlăturarea actualului regim democrat din ţară printr-un regim de dreapta.

Căile de înlăturare se pot face pe două căi: legale şi ilegale.

Înfiinţarea formaţiunilor paramilitare organizate şi deprinse la trageri de siguranţă generală a Statului indică o cale ilegală.

Intervenţia de [illegible] în străinătate pentru a ajunge autoritatea actualului guvern şi a pune piedici în realizarea acordurilor făcute Americii şi Angliei de guvern pentru refacerea ţării [illegible] şi tentativa lui [illegible] Penescu

003213

și alți fruntași ai Partidului N.Ț. de a părăsi în mod clandestin țara cu scopul de a mări curentul antipatriotic ce stă în calea unei activități destul de grea pentru conducătorii țării, constituiesc dovezi de necontestat pentru vinovăția acestor fruntași.

Faptul că în mijloacele prevăzute și organizate de conducerea P.N.Ț. se afla și formațiuni paramilitare indică în mod clar și înlăturarea guvernului care se urmărea pe o cale pașnică și printr-o lovitură de stat.

Aceasta îmi este declarațiunea pe care o scriu și semnez propriu.

2 Sept. 1947.
București

Ilie [illegible] Ionescu
Avocat
Slatina - Jud. Olt

Dată în fața noastră
Com. [signature]

Declarațiune

Subsemnatul Ilie M. Ionescu Horoț - domiciliat în orașul Slatina, Județul Olt - ca o completare a declarațiunei dată la 31 August 1947 mai adaog următoarele:

Scopul urmărit de conducerea partidului Național Țărănesc prin introducerea elementelor legionare în partid era de a produce ura de rasă între clasele conlocuitoare - mai ales în Ardeal, a tulbura ordinea în stat și a marca în manifestările lor un naționalism exagerat.

Scopul urmărit prin Rezistența gărzilor Maniu și alte organizațiuni ca Sumanele Negre, Vulturii Dunării etc era similar celui descris mai sus și în plus se urmărea înlăturarea regimului democrat pentru un regim de dreapta.

Aceste organizațiuni paramilitare nu au avut ființă în organizațiile județului Olt și cum organizatorul acestora Ilie Lazăr, toate instrucțiunile ce eventual le-a dat în Ardeal nu-mi sunt cunoscute așa că din acest punct de vedere nu știu cine le procura armele și de unde le lua.-

Actele premergătoare și pregătitoare prin care se urmărea răsturnarea prin violență a regimului actual era:

Manifestațiunile huliganice desfășurate de organizațiile paramilitare, cari printr-un exagerat naționalism și prin teroarea și intimidarea ce o producea asupra claselor conlocuitoare și asupra

314

-2.-

clasei avuţii – producea sub deci de ea o atitudine antidemocratică şi o continuă tulburare a ordinei în stat pentru a înfăţişa străduinţele [illegible] guvernului actual.

Aceasta îmi este declaraţiunea pe care o susţin cu semnătura proprie.

31 August 1947
Bucureşti

[illegible]
Avocat
Slatina, Jud. Olt.

9316

S.H. 28 Aug 1947 -

[C]ontinuă cercetarea [s]e repune în acestui fir-

Declarațiune

Subsemnatul Ilie C. Ionescu, avocat din orașul Slatina, Județul Olt - născut în anul 1890 Decembrie 27 în Comuna Cucueți, Județul Olt - (identitatea stabilită cu Carnetul de identitate cu N: 127 din 14 Iul. 1939 - eliberat de Poliția Orașului Slatina - Olt - dau următoarea declarațiune:

Ca fiu de țăran, născut și crescut în mijlocul păturei țărănești am putut cunoaște toate privațiunile acestei clase și ca o datorie morală m-am simțit obligat a veni în ajutorul lor. Am împărtășit întotdeauna ideile mișcării de stânga, care pentru mine nu le puteam vedea ca realizabile de la 1927 încoace decât în partidul Național-Țărănesc. În partidul liberal nu puteam intra deoarece a fost și este pentru mine un instrument politic aristocrat, oligarhic, format din elemente burghezo-capitaliste care întotdeauna a exploatat prin instituțiunile lui bancare nevoile și lipsurile clasei muncitoare.—

Aceasta este explicațiunea care m-a determinat să mă înscriu în Partidul Național-Țărănesc din Județul Olt.

După 23 August 1944 - conducerea Partidului Naţional-Ţărănesc nu a grăbit paşii ceruţi de vremurile democratice ce le străbatem, datorită lipsei de hotărâre a elementelor de conducere.-

In chestiunea legii de reformă agrară, Partidul nu şi-a însuşit vederile partidului comunist şi social democrat - socotind că această lege urmează a avea fiinţă după terminarea războiului, - iar proiectul de lege discutat în comisiunea întocmită de pe lângă Ministerul de Agricultură şi Domenii, exponenţii delegaţi în comisiune de către acest partid socoteau proiectul ca incomplet din punct de vedere tecnic şi din punct de vedere economic.

Prin această atitudine Partidul Naţional Ţărănesc nu a voit să confirme o situaţiune reală - pe care cereau vremurile unei democraţii o cerea.

In acest interval de timp adică după 23 August 1944 s'au infiltrat în partid elemente străine de ideologia acestui instrument politic, situaţiune ce a contribuit la slăbirea unităţii şi autorităţii necesare şi pentru mulţi dintre noi membrii lui vedem o schimbare a directivelor acestei organizaţiuni:-

Partidul Național-Țărănesc a dat o greșită interpretare rolului său de opoziție, deoarece în loc să devină luptător pe față și de control în parlament, s-a mulțumit să împrumute o atitudine de negațiuni și expediente mijloace pe care întotdeauna le-am dezaprobat.-

Prin aceasta deci, conducerea partidului, s-a evidențiat că s-a situat în afară de cerințele unei democrații născânde și dorită ca o consecință a suferințelor desprinse din greul război ce l-am încercat.-

Pentru toate aceste considerațiuni, declar prin prezenta că mă retrag definitiv din organizația Partidului Național-Țărănesc din Județul Olt, al cărui membru sunt și înțeleg să nu mai fac nici un fel de politică de azi înainte.-

Am luat această atitudine pe considerațiunea că am dezaprobat și dezaprob metodele și mijloacele de luptă la care a recurs conducerea Partidului în ultimul timp pe de o parte, iar pe de alta, că fiind suferind, doresc ca toată activitatea mea în viitor să se rezume numai la exercitarea profesiunii de avocat, profesiune pe care cred că am onorat-o timp de 25 ani, păstrată numai încordată, demnă și cinstită ca avocat pledant.

Ilie G. Ionescu
avocat
Slatina, Județul Olt

28 August 1947.
București.-

D. Căpățîneanu Preș.

Vasile Popescu Vice

Ilie Rădulescu Secretar

Costică Rădulescu Casier

Șefi de sectoare

- Mișu Cuslam ziar
- Opresii ziar
- Marin Bozan
- Florea Cârcea
- Ion Condeescu
- Badea Rădulescu
- Grigore Copilarea
- Ghica Alexandrescu
- Florea Bucaciu.

Tineret

- Gh. St. Rădulescu stud.
- Vanghele stud.
- Ion Nicolescu stud.

Întruniri, colportaj de manifeste

Evoluție de ap. urnelor. —

Teme de propagandă:

Fapte din care să reiasă:
poziția anti-democratică [illegible] de 1945, după 23 Aug. Teme de [illegible] anti-sovietice anti-rusești.

29 August 1947 -
Dat în fața noastră
Comisar Șef [illegible]

317

00319

Declarațiune.

Subsemnatul Ilie M. Ionescu Avocat din Orașul Slatina, Județul născut în anul 1890 luna Decembrie 27 în Comuna Cucuieți-Olt, identitatea stabilită cu biletul de identitate No 127 eliberat de Primăria Orașului Slatina la 27 Mai 1939 declar următoarele:

Sunt înscris în Partidul Național-Țărănesc din anul 1927 îndeplinind funcțiunile de șef de sector și Vice Președinte.

Cauza care m-a determinat să mă înscriu în acest partid a fost faptul că fiind fiu de țăran, născut și crescut în mijlocul clasei țărănești am simțit că am o datorie morală să apăr interesele claselor muncitoare și pentru apărarea intereselor lor nu puteam găsi realizarea lor decât într-un partid cu un program de stânga, care pe acea vreme l-am găsit în acest partidul național-țărănesc. -

În timpul cât am fost ca membru al acestui partid am căutat să susțin toate nevoile țărănimei (procese) în majoritatea cazurilor gratuit.-

Am împroprietărit cu loturi de casă și islazuri foarte mulți cetățeni și comune.

Prin stăruințe mele personale (lăsând la

[illegible]

Văzut [signature]

o până orice modestie, au refăcut șosele și foarte multe poduri de fier și lemn sau construit în județ.

Aceste îmbunătățiri sau făcut în cadrul programului partidului Național-țărănesc până la anul 1939.

De la anul 1938 până la 23 August 1944 legăturile cu foști membri ai Partidului Național-Țărănesc cu centru la fosta dl Dumitru Căpățineanu fost șef organizației de Olt.

Activitatea Partidului Național-Țărănesc de la 23 August 1944 până la 6 Martie 1945 se rezuma în difuzarea și explicatiunea punctelor din program.

Ca puncte de importanță includ: exproprierea și etatizarea Băncii Naționale.

De la 6 Martie 1945 încoace Partidul Național-Țărănesc a luat o atitudine de opoziție nedreaptă [illegible] o acțiune critică asupra înfăptuirilor aduse de Blocul Partidelor democrate.

Toate manifestele de propagandă electorală sau distribuit în județ numai prin studenții ai județului Olt. Printre studenți pot indica pe frații Rădulescu, I. Petescu, M. Vanghele etc.—

Colaborarea dusă între Partidul Național-Țărănesc Liberal și Partidul Social independent Titel Petrescu dirijate de Iuliu Maniu — acționează toate ca o entitate de opoziție, căutând să ducă o luptă de critică atât cu pe față sau prin reprezentanții săi aleși în parlament și mergi-

[signature]

[illegible] la o atitudine de pasivitate și nehotărâre.

La fondare organizația de Olt avea numai ca venituri din cotizațiile membrilor ei și ceva mai [illegible] nici sediul nu l-a avut.—

Tema de propagandă dusă de Partidele de opoziție era păstrarea tezei de proprietate individuală - nu colhoz și respectul dreptului de proprietate - prin remanierea terenurilor expropriate, difuzată prin ziarele: Dreptatea, Liberalul și prin comunicări verbale.—

Tema de propagandă anti-semită - [illegible] un ecou la Olt - ne fiind cazul.—

Partidele de opoziție în frunte cu Partidul Național-Țărănesc prin Iuliu Maniu președintele lui au declarat că respectă pe marea noastră aliată Rusia dar nu aprobă regimul comunist. Această declarațiune a făcut prin ziarul Dreptatea și difuzată în județ și prin reprezentanții lor legali.

Datorită faptului că în județul Olt și mai ales în Slatina a fost cazată multă armată rusă ar fi fost posibilă o manifestare secretă contra sovieticilor - lucru ce în realitate nu s-a produs.

Toată propaganda în județ sau mai bine zis difuzarea programului partidului național-țărănesc a făcut numai prin studenții comunelor ce compun județul Olt.—

Formațiuni paramilitare în cadrul partidului nu au avut, iar pentru paza armelor aveau delegați de securitate de centru.—

[signature]

Văzut [signature]

Azi numai e un secret ci o realitate, o axiomă că între Anglia, America și Partidele de opoziție a fost o legătură, cunoscută de toată lumea prin modul cum se manifesta în repetate rânduri ambele părți: prin radio, proteste, discursuri și [illegible] în mod vădit reprezentanților acestor țări la noi în București.–

Organizația noastră de Olt nu a avut cunoștință de această legătură în alt mod decât tot prin cel arătat mai sus (ziare, radio).–

Actul D-lui I. Mihalache împreună cu alți persoane de a părăsi țara nu a fost cunoscut de organizația noastră de Olt și în tot cazul îl socotim ca pueril și socotim că membrii [illegible] ai noștri nu se solidarizează cu el.

Față de această situațiune creată, declar prin prezenta că mă retrag definitiv din Partidul Național-Țărănesc, nemai făcând de azi înainte nici un fel de politică și înțeleg să-mi rezerv toată activitatea mea în viitor numai la exercitarea profesiunei mele de avocat pe care socotesc să o am onorată timp de 25 de ani pentru numele, demnitatea și onestitatea ca avocat pledant. Drept care dau prezenta pe care o susțin și o semnez propriu.–

29 August 1947

București.–

Ilie [signature] Ionescu
Avocat
Slatina – Olt.

30.VIII.947
Dată în fața noastră.

Declarațiune.

Subsemnatul Ilie M. Ionescu, Avocat, din orașul Slatina, Județul Olt, născut în anul 1890 Decembrie 27 în Comuna [illegible], Județul Olt - dau prezenta declarațiune:

Am intrat în organizația Partidului Național-Țărănesc a Județului Olt în anul 1927 și ca funcțiuni am ocupat în el: șef de sector și Vice-Președinte al II-lea.-

Cauza care m-a determinat să mă înscriu în acest partid este următoarea:

Ca fiu de țăran născut și crescut în mijlocul păturei țărănești am avut posibilitatea de a cunoaște toate lipsurile și amărăciunile sale și dintr-o obligațiune morală am căutat să iau apărarea intereselor acestei țărănimi și pentru realizarea acestor deziderate am găsit cu cale să-mi îndrept pașii către un regim de stânga, care pe acea vreme l-am socotit întrunit în Partidul Național-Țărănesc.-

Partidul acesta prin conducerea sa a afișat un program de deziderate, pe care prin organele sale îl divulgau maselor cu scopul de a vedea dacă clasele muncitoare și-l apropie, și în timp util să poată să facă toate observațiunile lor, care apoi să fie transmise conducerii pentru a lua cunoștință de ele.-

Partidul Național-Țărănesc la 1938 ca și celelalte

partidele au fost dizolvate și numai la 23 August 1944 după zece ani iau naștere aceste partide. In acest interval de timp se știe că a fost epoca de dictatură.-

Pe noi ne interesează deci această ultimă epocă care la rândul ei prezintă două etape 23 August 1944 până la 6 Martie 1945 și cea de la 6 Martie 1945 până azi.-

In prima etapă țara românească a fost guvernată de guverne care erau formate din toate partidele politice și anume: partidul național-țărănesc condus de Iuliu Maniu, partidul liberal condus de Dinu Brătianu, partidul comunist condus de Lucrețiu Pătrășcanu și partidul socialist prin Titel Petrescu.-

De la 6 Martie 1945 încoace țara a fost guvernată de Blocul partidelor democrate, celelalte partide luând de data aceasta un rol de opozant.-

Partidul Național-Țărănesc în programul său a enunțat printre alte reforme: exproprierea și etatizarea băncii naționale care urmau să fie obținute în curând.-

Cum se făcea organizarea punctelor sau mai bine zis deziderentelor din programul partidului.

Partidul avea următoarele foruri: biuroul, delegația permanentă, comitetul central executiv.

Toate însărcinările și directivele veneau prin aceste foruri în ordinea enunțată mai sus la organizațiile județene care la rândul lor le transmiteau până la șefi de sectoare: organizațiile comunale.-

Biroul Partidului era format din Iuliu Maniu ca Președinte, Ion Mihalache, Mihai Popovici ca Vice-Președinți și Penescu ca Secretar General – pe când delegația permanentă era compusă din toți foștii Miniștri și foștii Subsecretari de stat.–

In toate cazurile toate directivele partidului și dispozițiile ce se luau de delegația permanentă se transmiteau președinților organizațiilor județene, cari la rândul lor prin formațiile statutare: șefi de sectoare le comunicau organizațiilor comunale.

La organizația județului Olt prin președintele său Dumitru Căpățineanu se transmiteau dela centru toate informațiile și directivele.

Aceste ordine transmise aveau dispozițiuni de propagandă a diferitelor legiuiri pe cari partidul voia să le înfățișeze ca reformă agrară, etatizarea Băncii Naționale, critică vie contra legiuirilor înfăptuite de guvern. In urmarea prin aceste dispozițiuni micșorarea meritelor partidelor de la guvern cari au fost în pasul evenimentelor democratice; că legile înfăptuite de guvern sunt incomplecte fără o concepție tehnico-juridică și cu urmări economice. Că legea de reformă agrară e anticonstituțională neplătindu-se prețul pentru pământul expropriat.–

Că guvernul prin legiuirile sale tinde la desființarea proprietății individuale și înlocuirea cu colhozul.–

Că aceste metode și mijloace de luptă Partidul Național-Țărănesc urmărea deprecierea marilor reforme pe cari partidele democratice le-au realizat în ciuda opoziției coalizate.–

Una din greșelile sau mai bine zis crimele Partidului Național-Țărănesc e că a îngăduit intrarea în partid a elementelor legionare și a celor

străine de ideologia partidului - elemente ce au produs în sânul partidului ura de rasă, atitudinea antidemocrată și antisovietică - fapt datorită căruia partidul din organ politic de stânga s-a situat ca partid de dreapta. Mai influențat la această situație [illegible] Partidul liberal cu care colabora și care în mare parte [e] format din elemente autocrate - burghezo-capitaliste.

Promovarea legionarismului se făcea dintr-o vină a capitolei conducerii partidului - căutând prin acest mod să se sustragă de aceste elemente perturbatoare pentru a se păstra o liniștită ordine în stat.

Toate aceste agitații erau produse de legionari - în mare parte studenți. Exemplu: manifestațiile conduse de [illegible] la București - prin care s-a căutat să se terorizeze familiile evreiești.

Gărzile Iuliu Maniu au fost formate în mare parte din elemente din Ardeal, organizate de [illegible] cu scopul de a se răzbuna pe elementele Hei Zopor [illegible] conducătoare din Ardeal (unguri, sași). Aceste grupuri urmau armata noastră, tulburând prin actelor lor de terorare ordinea în stat și depreciind noțiunea de libertate și dreptate care stau la baza democrației.-

Organizațiile T. Sumanele Negre, voluntarii Dumitrescu - au luat ființă - din informațiunile ce le am pri[mit] [cu] măsurile stabilite de generalul Aldea - dar în personal în această chestiune unele părți de relațiuni multiple necunoscute.

Prin aceste organizațiuni se urmărea de conducătorii lor tulburarea ordinei în stat, înlăturarea regimului democrat și instalarea unui regim politic de dreapta.-

Tineretul ca organizație politică în partid a luat ființă sub conducerea [illegible]. El era format în cea mai mare parte din studenți.-

şi alte elemente în mare parte repetenţi, fără o educaţie serioasă de la părinţi şi care ca instrument politic a servit pentru a distribui manifeste, a servit de agenţi de legătură între cadrele partidului şi centrul organizaţiei, şi prin manifestaţiile lor huliganice tindeau să ţină sub teroare elementele corecte.

La organizaţia de Olt conducătorul tineretului a fost Descăldi(?) azi secretar general al Primăriei Slatina, şi apoi a fost înlocuit cu studentul D. Rădulescu din Slatina.- La Olt organizaţia tineretului naţional-ţărănesc numără cel puţin 1000 de membri.

Ca persoane în Partidul Naţional-Ţărănesc din Olt cunosc pe următorii:

D. Căpăţineanu, Preot Ilie Căpăţineanu, Grigore Căpăţineanu, Vasile Popescu, Ilie Rădulescu, C. C. Rădulescu, Alexandru Dogaru, Nedelea Predescu, Stoian Predescu, Ion Ionescu, Mişu Cristescu, Florea Vieru, Florea Comea(?), Florea Ionescu, Tiberiu Popescu, Fl. Bacoş(?), Învăţătorul Ciucă, Ghiţă Alexandrescu, Ilie Manea, Preotul Jugescu(?), şi alţi.

Partidul Naţional-Ţărănesc prin conducătorii săi au stabilit legătură cu grupările reacţionare din străinătate prin elementele cunoscute: Tilea, Vişoianu, Radu Stănescu(?) Buzeşti(?), Gafencu - cari în tot timpul au păstrat legătura cu Anglia şi America scontând în viitor sprijinul necondiţionat al acestora pentru susţinerea intereselor ~~de viitor~~ ale acestui partid.-

Scopul primordial urmărit de aceste elemente după directivele date de conducerea partidului Naţional-Ţărănesc era de a pune în umbră toate eforturile depuse de actualul guvernământ în stabilirea unei vieţi noi, liniştite şi democratice în această ţară.

În privința existenței acestor legături ale Partidului Național Țărănesc cu Americanii și Anglia nu mai e o chestie de dovedit, e o realitate, o axiomă – exemplu: protestele făcute de Maniu la legațiile englezi și americani în privința alegerilor și altor chestiuni politice și comunicările prin presă și radio ale Americii și Angliei, schițând toate și modul cum de desfășurare dusă în România de guvernanții democratici în ciuda partidelor de opoziție.

Fuga lui Mihalache – Penescu și ceilalți fruntași în străinătate – nu a fost cunoscută de noi organizațiile județene și socotim că s-a plănuit într-un cerc restrâns al conducerii – fapt pe care orice român și mai ales noi membrii partidului îl socotim ca pueril și necesar de a fi condamnat. –

Cum acești fruntași care au voit să fugă în străinătate nu au respectat cele mai elementare noțiuni de drept și legalitate și cum d-nii Mihalache, Penescu, Ilie Lazăr, Carandino și ceilalți arestați de organele de cercetare sau situat în afara legilor noastre sunt arestați și de noi dezavuați.

Nici de admis pentru Ion Mihalache – care până ieri era prim-vicepreședintele partidului, într-o noapte să părăsească țara, constituind un act de o gravă abatere și de la obligațiunile de ordin moral ce incumba ca a doua persoană în partid.

Aceste fapte săvârșite de Ion Mihalache, Penescu și ceilalți se califică: <u>sustragerea fără permis în regulă</u> de la obligațiunile unui cetățean ce părăsește țara – tentativă de complot contra intereselor naționale aservită unor interese meschine personale și de partid în detrimentul intereselor superioare naționale ale Țării noastre.

Ca o completare a punctului 5 descris mai sus adăogăm:

Atât manifestul Partidului Național Țărănesc semnat de Iuliu Maniu, Brătianu și Titel Petrescu, manifest program cât și toate ordinele și dispozițiunile date de conducere organelor subalterne nu tindeau decât a pune pe tapet [?] criticile aduse intensității activității partidelor democratice între membri și o depreciere nemeritată, scoțând în relief tendințele de dreapta la care se situează partidele de opoziție și în special Partidul Național Țărănesc.-

Fuga lui I. Mihalache - Penescu și ceilalți fruntași nu a avut alt scop decât a îngroșa rândurile celorlalți de peste [?] aflați în străinătate și a pune în fața Americii și Angliei sforțările forțelor democratice din Țară care caută să stabilească o eră nouă, democrată și de real progres, punându-le cu obiectul [?] acesta cele mai ordinare [?] piedici în realizarea unor legiuiri reclamate [?] de votat [?] unui stat după un război pornit în mod nejudecat.-

Aceasta este declarațiunea mea pe care o susțin și o semnez.

31 August 1947
București.-

Ilie M. Ionescu
Avocat
Slatina - Județul Olt.

31. August 1947
Dată în fața noastră
Comisar [illegible]
P. I. [illegible]

303

Declarațiune.

Subsemnatul Ilie M. Ionescu avocat din orașul Slatina Județul Olt, născut la 1890 în Decembrie 27 în Comuna [illegible]-Olt cu domiciliul în orașul Slatina, Strada Ștefan Protopopescu No 10, declar următoarele:

Intrat în Partidul Național-Țărănesc, organizația Județului Olt în anul 1927. Scopul intrării mele în acest partid a fost că l-am considerat ca instrument politic de stânga, singurul socotit de mine la data aceia cum că ar putea realiza năzuințele gloatelor țărănești în mijlocul căruia m-am născut și crescut și care mi-a dat posibilitatea să-i cunosc frământările și toate nevoile ei.

Socotesc ca o mare greșală comisă de conducerea partidului lăsarea să se infiltreze în partid elemente legionare și persoane străine de ideologia partidului național-țărănesc, situațiune creată pe care am dezaprobat-o de la început; urmărind evoluțiunea partidului se constată că efect abaterea partidului de la ideologia sa de stânga la cea de dreapta.-

Părerea mea în privința guvernului de tristă amintire a lui Antonescu este că o dictatură după cum s-a manifestat înlătură complect ideia unui regim de stânga care presupune o democrație integrală.

Ajutorarea unor membri ai partidului național țărănesc dată guvernului lui Antonescu nu poate avea altă justificare decât teama ce o avea țara la data aceia din partea germanilor pe deoparte, iar pe de altă parte încurajată de avansul trupelor germane care înaintau în Rusia.

-2.-

Sentimentul lui Iuliu Maniu către Comuniști cred după părerea mea că este o eroare grosolană și că faptul la ce s'a urmărit altceva decât încorporarea elementelor legionare, care au intrat în partid.-

Formațiunile paramilitare ca: Gărzile Iuliu Maniu, Sumanele Negre, Glasul Sângelui, etc. după părerea mea au dat o notă comică și nu au avut alt scop decât a tulbura ordinea în stat prin învrăjbirea claselor muncitorești mai ales din Ardeal.

Iuliu Maniu prin declarațiunea sa din presă a spus că respectă pe marea aliată din răsărit Rusia, dar nu se apropie comunismul ca regim politic pentru considerațiunea că în România [illegible] Ideia de respect al proprietății individuale se poate păstra, țăranul român fiind conservator, pe când comunismul tinde la ideia de colhoz.

Membrii partidului național țărănesc cred după părerea mea că au fost impresionați în bine de gestul făcut de aliata noastră Rusia, care [illegible] dintre toate statele mari a luat legăturile comerciale și diplomatice cu noi Românii.-

După alegerile din Noembrie 1946 - partidul Național Țărănesc, Liberal și Social - Democrat - Independent Titel Petrescu s'au coalizat sub conducerea lui Iuliu Maniu luând o poziție ilegală - deoarece nu a mai dus lupta contra guvernului pe față și prin reprezentanții săi aleși în parlament și s'a mulțumit să aibă o atitudine de expectativă și negativism - metodă și nesiguranța pe care [illegible] mulți membri ai partidului [illegible] de aprobat și le dezaprobă.-

Aceasta este declarațiunea mea pe care o susțin și o semnez propriu.

31 August 1947
București

Ilie G. Ioana
Slatina - Jud. Olt.

324

~~00326~~

Fuga Liviu

305 19 IX 947

Văzut [illegible]

0327

Declarație

Subsemnatul Liviu Fuga, domiciliat în Timișoara relativ la organizarea Cercului Profesional Militar din Timișoara mai declar următoarele:

— După reîntoarcerea mea dela București am asistat la o ședință a Cercului Profesional Militar, după constituirea lui care s'a făcut în absența mea, la care ședință am ținut o cuvântare în care am arătat structura organizatorică a partidului național țărănesc precum și programul partidului. În acelaș timp le-am mulțumit pentru faptul că s'au constituit în cerc profesional militar, urmând instrucția conducerii centrale. Le-am arătat că în lipsă de instrucțiuni speciale din partea conducerii centrale atât în ceeace privește forma de organizare a cercului cât și atribuțiile lui organizarea făcută în cadrul județului Timiș Torontal rămâne provizorie, urmând ca ele să fie adaptate instrucțiilor ce se vor primi care încă nu au mai fost primite. Am arătat că cercul profesional nu este o organizație separată cu caracter politic în cadrul partidului ci numai o asociație cu caracter cultural, profesional, de educație politică, civică, asistență socială, de familiarizare cu viața de partid,

[signature]

fără să aibă sub nici o formă vre-o activitate politică care să iese din statutele și programul partidului. —

Drept care am dat această declarație pe care o susțin și semnez.

București la 19 Sept. 1947.

[illegible signature]

326

00328

Declaraţie

Subsemnatul Liviu Deja născut în 22 Iunie 1900, domiciliat în Timişoara, fost secretar general al organizaţiei PNŢ din judeţul Timiş Torontal menţine în totul declaraţiile date anterior nemai având nimic de completat.

Declar, aceasta şi semnez.

Bucureşti la 17/Sept. 1947.

Liviu Deja

28/VIII 947
Dat în fața mea
Comisar Șef
[illegible]

Declarație

Subsemnatul Iuga Liviu, născut în Tilișca (Sibiu) la
22. Iunie 1900, fiul lui Ioan și al Floftei Iuga, căsătorit,
fără copii, cetățean român, satisfăcut stagiul militar
Rg. 6 M. V., nepedepsit, de profesiune avocat domiciliat
Timișoara, Bul. Carol I. n° 16 declar următoarele:
Am studiat dreptul la facultatea de drept din București,
în anii 1919-1921. In acest interval de timp nu am făcut parte
din vre-o organizație studențească politică, însă am fost vicepreședinte
al societății studențești sportive, "Universitara" apoi, sportul studențesc
încadrându-mă în mișcarea sportivă, în calitate de secretar al comisiei
centrale de football a F.S.S.R.
Mi-am luat licența în drept în anul 1921 și am profesat
avocatura, ca stagiar, la Baronul Ifor până în toamna anului
1927. In acest răstimp nu am făcut nici un fel de politică
După anul 1927 am profesat tot avocatura în Timișoara,
până în anul 1947. In acest timp în anul 1931, aflându-
mă ca avocat în Timișoara, m'am înscris ca membru în partidul
național-țărănesc. In legislatura 1932/1933 am fost ales deputat
de Timiș-Torontal. In această calitate aveam legături politice
cu Dl Sever Bocu, președintele organizației și cu o serie de
colegi deputați ca: Cornel Lazăr, Coriolan Băran și alții.
Dela 1932 și până la 1938 am fost secretar ajutor al organizației
PNT de Timiș-Torontal. In această calitate nu aveam legă-
turi cu conducerea centrală a partidului. După câte îmi
amintesc, personal, am stat de vorbă cu Dl Maniu prin anii
1935/36 în Timișoara, când nu am discutat propriu zis
chestiuni politice pentrucă venise într'o vizită la serbarea
pentru desvelirea bustului lui Vichentie Babeș.
Nu știu dacă conducerea PNT a dat vre-un sprijin
organizațiilor din țară cu caracter legionaro-fascist. In concepția
[illegible] sprijin nu putea fi dat sub nici o formă și
sub nici o condiție.
In anul 1946 având loc congresul județean al
organizației PNT de Timiș Torontal am fost ales secretar
general al organizației. Congresul a avut loc într'un
cadru sobru în sala cinematografului Capitol, iar după
terminare, când un grup de tineri au vrut să se încolonneze
ca să conducă pe președinte în corpore dela cinematograf
la cafeneaua Palace, unde se ținea o masă comună au
oprit orice manifestație și toată lumea s'a împrăștiat în
liniște.
P.N.T. nu era un partid care să se integreze
în una din ideologiile politice clasice: socialismul, liberalismul
sau conservatorismul. Din fiecare dintre aceste ideologii, în
special dintre primele două, avea câte ceva și pe baza unei
sinteze s'a întocmit un program practic de realizat în
acțiunea de guvernare, program tipărit și difuzat.

Iuga Liviu

./.

Partidul fiind cel mai mult timp în opoziție. La guvern numai fragmentar, în 2 rânduri, timp de aproximativ 2 ½ ani, în lupte sistematice și împotriva [illegible] Regelui Carol, nu a putut să realizeze aproape nimic din obiectivele principale urmărite prin program.

Organizația partidului nu era încă pusă la punct. Statutele dinainte de 1938 nu mai corespundeau. Ele urmau să fie modificate și adaptate situației sociale și politice de după 23 Aug. 1944. Din motive necunoscute mie personal această acțiune a întârziat, partidul rămânând fără o formă de organizare definitivă și bine pusă la punct.

Alegerile din 19 Nov. 1946 au fost organizate după puterile fiecărei organizații județene. Dela conducerea centrală am primit instrucțiuni scrise în vederea organizării libertății alegerilor în comun cu Partidul Liberal și social-democrat titelist. Urmare acestor instrucțiuni am format un comitet județean de coordonare în cadrul căruia am dat instrucțiuni scrise, tipărite, cenzurate, prin care invitam membrii organizațiilor locale ca să constituie organe neînarmate care să asigure pentru toată lumea libertatea votului. Nu am avut în decursul alegerilor în cuprinsul județului nici un incident electoral mai important.

În ceeace privește organizarea tineretului conducerea centrală a dat directive pentru constituirea în județele cu universități a două organizații de tineret: una pentru studenții universitari și alta pentru restul tineretului. Normele de organizare și directivele de acțiune se comunicau direct de către conducerile centrale ale tineretului cu organizațiile de tineret județene.-

În ceeace privește acțiunea politică externă a conducerii PNȚ nu am primit nici o informație. Dacă conducerea centrală a avut o acțiune care să fie sub orice formă potrivnică unei colaborări de sinceră și loială prietenie cu URSS o condamn cu toată energia – deoarece personal am militat în cadrul întregei mele activități publice pentru colaborare.- De asemenea dacă conducerea PNȚ a avut direct sau indirect o acțiune în străinătate în legătură și cu grupul Tilea-Gafencu care se tinde la sabotarea acțiunii guvernului Groza, defăimarea în interesul superior al țării și poporului, le condamn ca unul care nu înțeleg și nu am înțeles ca o acțiune de partid să se ducă prin astfel de mijloace.

În ceeace privește fuga în străinătate a grupului Mihalache condamn acțiunea, ca fiind potrivnică intereselor partidului și nu mă pot sub nici o formă solidariza cu astfel de acțiune, deoarece [illegible] oricăror fruntași sau conducători de [illegible]

Nicolae

/.-

2/ organizației politice care au răspunderea, atât față de membrii partidului, cât și față de țară este aceia de a rămâne pe loc în fruntea și în mijlocul acestor organizații pentru ca să obțină pe căi legale și parlamentare încadrarea partidului în acțiunea de guvernare.-

Desaprob și mă desolidarizez de tactica politică imprimată Partidului Național Țărănesc de conducerea lui centrală, tactică pe care o socotesc greșită și dăunătoare, atât intereselor de partid cât și poporului în masura în care-l reprezintă partidul, deoarece socotesc că ar fi trebuit ca conducerea de partid să caute și să realizeze o înțelegere și colaborare efectivă și sinceră cu toate organizațiile politice democratice din țară, aceasta în scopul ca prin forțele unite ale tuturor să se contribuie cu un ceas mai din vreme la acțiunea de refacere a țării.-

Aceasta îmi este declarația pe care o semnez și susțin

București la 28 Aug 1947 [signature]

00330

328

30 Aug. 1947
Dată în fața noastră
Comisar C.V. Jugă

Declarație. - 329

Subsemnatul, Iuga Liviu, de ani 47, de profesie avocat, fiul lui Ioan și al Filofteiei din comuna Tilișca (Sibiu) de profesie funcționar de bancă, la Prima Casă de Păstrare din Săliște-Sibiu; clasa 6-8 de liceu le-am absolvit la liceul din Blaj, iar Universitatea în București din anul 1919; armata satisfăcută la Rg. 6 M.V. sublocotenent în rezervă; avere nu am, cu ultimul domiciliu în Timișoara, Bul. Carol 16; condamnat sau cercetat nu am mai fost, - asupra celor întrebate declar următoarele:

In București am un văr inginer la CFR cu numele de Coriolan Iuga cu domiciliul în căminul CFR-Grivița, - întrucât este directorul mișcării CFR, - nu-i cunosc apartenența politică; mai cunosc pe dl. Inginer Mihai Vasilescu din direcția-Vagoane CFR, căsătorit cu sora soției mele Ana Simionescu, cu ultimul domiciliu în Str. Eroilor 4 - bănuiesc că cumnatul meu este inscris la PSD - în comuna Tilișca am o soră cu numele Maria care locuiește cu mama, la Sibiu am un frate Petru funcționar la Banca Românească și două surori Minerva și Iurica funcționare la Casa Cercuală Sibiu; iar la Reșița un frate Ion contabil la U.D.R., nu-i cunosc apartenența politică.

Din anul 1919-1921 cât am fost student la facultatea de drept din București și secretar la clubul sportiv nu am fost inscris în nici o organizație politică și nici nu știu dacă la facultatea de drept, în acel timp, exista vre-o organizație formată a tineretului PNT. și nici legionară.

Din anul 1921-1931 am fost avocat, înscris în Baroul Ilfov până în anul 1927 și dela acea dată în baroul Timișoara până în anul 1931 când m'am înscris în P.N.T.-Maniu, rămânând mai departe avocat în Barou. In anul 1927 până la anii 1930/32 am fost membru în comitetul de conducere al grupării sportive „Chinezul" din Timișoara și președintele Ligii de Vest a F.R.F.A., - împreună cu dl. Ing. Dionisie Balazs, profesor la Politechnica din Timișoara, cu care am părăsit atunci gruparea Chinezul, în urma unor neînțelegeri.

Impreună cu Ing. Dionisie Balazs și alții am înființat apoi echipa „Ripensia" din Timișoara - unde am fost membru fondator, fiind totodată membru al PNT, - unde activam, în calitate de al doilea secretar ajutor, la câteva luni după înscrierea mea în PNT, ajutând efectiv pe secretarul general și fiind secretar adjunct al org. PNT-Timișoara.

[signature]

În anul 1931 la înscrierea mea în partid era secretar general
al organizației PNT dl Coriolan Băran, iar secretar adjunct
prim dl Dr Ion Dubitre, ambii din Timișoara, - cari m-au
inițiat în doctrina partidului național țărănesc. M-am
înscris în PNT-Maniu pentru faptul că aveam prieteni
în Baron pe dl avocat Cornel Lazăr, care era și președinte
al clubului sportiv Ripensia, - iar eu mai pe urmă am
devenit președinte al clubului sportiv „Chinezul". În cadrul
asociației sportive „Chinezul" și Ripensia nu am ținut
ședințe, segători sau conferințe cu caracter politic. - Totuși
în timpul cât am fost secretar ajutor al PNT-Maniu
președinte la clubul „Chinezul" președinte al Ligii de
Vest și membru precum și președinte al comisiei de
selecție a echipei naționale de football, cu care
ocazie am fost în străinătate cu echipele de football,
întrucât eram responsabil tehnic-sportiv. - În anii 1932/1933
am fost în Franța o singură dată, cu echipa de football Ripensia; -
din anul 1934 până în anul 1939/1940 am fost de
trei ori în Jugoslavia; 3-5 ori în Ungaria; 1-2 ori în
Austria și 2 ori în Italia. În organizațiile sportive
și federația de football pe țară am fost ales de
adunările generale sportive fără ca P.N.T. - să aibă
vre-o influență asupra alegerilor și trimiterei subsemn=
natului în străinătate. -

În timpul cât am fost plecat în diferite țări
cu echipele de football nu am dus nici un act sau
sesizare din partea PNT-ului sau altei organizații
politice unei organizații din țara unde mă duceam
cu scopul de a reprezenta sportul românesc și nici
dl Maniu nu mi-a dat nici când nici un fel de
însărcinare în acest sens. -

Am fost ales secretarul general al org. PNT-
Timiș Torontal de congresul județean al partidului
ținut în Timișoara la 17 Martie 1946, respectiv de
comitetul județean din 28 Martie 1946, dela care dată mi-am
ocupat biroul administrativ unde se găsea în permanență
un secretar-funcționar și o dactilografă cari primeau
corespondența și expediau corespondența în plicul semnat
de subsemnatul. Nu este adevărat că aș fi dat dispo=
ziții în județul Timiș Torontal ca comitetele
sătești PNT să atace în campania electorală,
înainte sau după, organizațiile politice din BPD

3/

332

sediile acestora.- Cu privire la cazul întâmplat pe Valea Jiului când sub guvernarea Vaida, emanația P.N.Ț.-ului, s'a tras cu arma de către jandarmi și polițiști în muncitori cari manifestau pentru anumite revendicări, în timp ce eu eram secretar-ajutor al II-lea al org. de Timiș care nu am dat și nici nu am primit vre-un ordin dela comitetul central al partidului ca (personal) să intervin pentru împușcarea sau arestarea muncitorilor din Timișoara unde nu s'a întâmplat nimic, iar cu privire petrecute pe Valea Jiului nu am nici o cunoștință decât ce am citit în ziare.-

În ajun de alegeri știu că o comisie specială din partea conducerii centrale a lucrat la un plan în legătură cu alegerile. Eu personal nu am luat parte la lucrările comisiei, însă am primit și difuzat mai departe instrucțiunile primite prin secretariatul general al partidului: manifeste tipărite și instrucțiuni semnate de dl. N. Penescu, secretar general al P.N.Ț.- instrucțiuni prin care ni se cerea ca să facem un comitet de colaborare cu repr. partidelor liberal Brătianu și socialist-Titel în vederea asigurării libertății alegerilor, fapt care s'a și petrecut.

Din [illegible] dintre membrii partidului cunosc mare parte dintre membrii comitetului județean și pe președinții ai organizațiilor sătești. Numele lor a fost publicat în ziarul Dreptatea odată cu constituirea comitetului și delegației permanente a județului.

Am stat de vorbă în câteva rânduri, la date diferite, mai ales după 23 August 1944, cu d-nii Maniu, Mihalache, Penescu, V. Solomon, M. Popovici, C. Coposu, cărora le aduceam la cunoștință situația sub raportul organizatoric al partidului din județul Timiș-Torontal. Secretariatului general al partidului am înaintat și câteva rapoarte în scris - a căror copii au fost predate, odată cu întreaga arhivă a organizației, siguranței din Timișoara.-

./.

Citit, [signature]

4) chestiuni de politică externă, şi de organizare pe ţară a partidului sau de tactică politică generală nu am avut cu fruntaşii partidului. Toate convorbirile se mărgineau la discutarea situaţiei şi organizaţiei noastre judeţeane - mai ales că un grup a iniţiat contestaţie conducerei centrale împotriva felului cum a fost constituit biroul şi delegaţia judeţeană. Când ceream informaţiuni asupra poziţiei partidului şi a perspectivelor de ridicare în guvernare nu ni se dădeau decât asigurări că poziţia partidului se va ameliora şi că s'ar putea să se ajungă la o schimbare de tactică pentru care militau unii dintre fruntaşi, cum erau Haţiegan, Zane şi alţii.-

Ordinele sau instrucţiunile dela dl Penescu secretarul general al partidului se primeau în regulă generală în scris şi prin poştă - numai în ajun de alegeri am întrebuinţat curieri ca să ne aducă materialul de propagandă pe care ni-l dădea conducerea centrală a partidului.-

Instrucţiunile priveau modul de organizare a partidului în judeţ - chestiuni de program, propagandă electorală, declaraţiuni ce am avea de formulat în legătură cu alegerile, şi în general tot ceeace era în legătură cu o cât mai bună organizare a cadrelor de partid şi a intensificărei acţiunii de propagandă.

În parte s'au executat directivele conducerei centrale în privinţa organizărei partidului - totuşi nu s'a ajuns decât ca în 2/3 din comunele din judeţ să avem organizaţii săteşti constituite, cu înscrieri de membri, făcute pe liste şi care totalizau circa 12.000 membri în total din o populaţie de circa 550.000 suflete.

În organizaţia de Timiş Torontal

5 nu am propovăduit și nu am admis nici un fel de activitate care ar fi putut dăuna sub orice formă prieteniei și bunelor relațiuni cu URSS, - nu s'au făcut nici când agitații șovine sau să se exacerbeze ura de rasă, dovadă că deși este un județ eterogen sub raportul populației nu s'au petrecut nicăeri, după știința mea, incidente sau manifestațiuni cu caracterul de mai sus, nici măcar în preajma sau ziua alegerilor. Despre ceeace s'a petrecut în alte județe nu am nici o cunoștință.-

Nu am cunoscut ce fel de legături a avut Dl Maniu cu Antonescu. Am auzit de diferite memorii - personal nu am citit însă nici unul. Nu cunosc exact nici rolul pe care l'a avut dl Maniu în pregătirea armistițiului și a actului dela 23 Aug. 1944 - decât ceeace s'a comunicat, ulterior, în anul 1946, în scris, prin circulară, de către conducerea partidului.-

In ceeace privește promovarea legionarismului și legăturile cu aceștia nu știu decât de cartelul electoral din 1937, când Partidul Național Țărănesc, în scopul înfrângerii liberalilor în alegeri a făcut un pact de neagresiune cu legionarii - pact de pe urma căruia este probabil ca legionarii să fi profitat și să-și fi consolidat pozițiile electorale, în ce măsură nu pot să-mi dau seama.-

Despre alte legături ale Partidului cu legionarii nu am cunoștință.

După 23 Aug. 1944, știu că s'au schimbat

[signature]

6/ niște scrisori între d-l Maniu și Romaniciu prin care d-l Maniu a aprobat înscrierea foștilor legionari în P.N.T.- Ce fel de foști legionari s'au înscris și câți nu știu.

Nu am și nu am avut nici o cunoștință despre felul cum s'au organizat și de către cine s'au organizat formațiunile: gărzile lui Maniu, Sumanele Negre, organizația T, Valurile Dunării și nici ce misiuni aveau de îndeplinit. Am auzit despre activitatea lor numai după demascare cu ocazia proceselor și condamn cu toată hotărârea nu numai activitatea acestor organizațiuni - dar a oricăror alte organizații cari ar avea misiuni sau activități similare.-

Partidul Național Țărănesc a avut organizație de tineret și înainte de anul 1938 când Regele Carol a disolvat partidele politice. Atunci era o organizație unitară fără nici o discriminare între tineretul universitar și restul tineretului. După 23 August 944 conducerea centrală a partidului a hotărât ca pentru tineretul universitar să se creieze o organizație separată de restul tineretului. Știu că acestui tineret universitar i-s'a aprobat

./. [signature]

77

un statut de organizare pe baza căruia s'a procedat și la organizarea Tineretului în Județul Timiș-Torontal. Instrucțiunile privind organizarea și activitatea se trimiteau direct de conducerea centrală a Tineretului conducerei organizațiilor de tineret județene - fără să mai treacă pe la secretarul județean - încât nu cunosc ce fel de instrucțiuni speciale și cu ce caracter au primit organizațiile de tineret.

Nu cunosc legăturile conducerei partidului cu reacționarii din străinătate (grupul Crețeanu, Tilea, Gafencu), - despre cari am auzit, citind în ziare, că au avut o acțiune dușmănoasă intereselor țării și poporului și pe cari o condamn cu ultima hotărâre.

Nu cunosc antecedentele și nici motivele cari au determinat încercarea de fugă a grupului Mihalache. - Condamn acțiunea, mă desolidarizez de ea, deoarece în concepția mea și conform cu activitatea mea, consider că datoria șefilor de organizații politice este aceia ca să rămână în țară și să lupte pe căi legale și parlamentare pentru încadrarea partidului în acțiunea de guvernare a țării

Stoica Ilie

Nu sunt de acord cu o tactică politică ca cea care repetă după prima încercare de fugă a grupului Mihalache şi nici cu aceia a sfătuitorilor sau complicilor lor, pe cari nu-i cunosc, desaprob şi mă desolidarizez deci de o asemenea tactică şi metodă politică, chiar dacă ea ar fi avut sub orice formă încuviinţarea sau aprobarea conducerii centrale a Partidului sau a D-lui Maniu.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o semnez şi susţin.

Buc. la 31 Aug. 1947.

[signature]

30 Aug. 1947
Declaraţie compusă din 8 (opt) pagini dată în faţa noastră –
Comisar C.V. [illegible]

333

Dată în fața noastră conform [signature]

Declarație

Subsemnatul Iuga Liviu, în continuare la declarația dată azi 31 August 1947, mai declar următoarele:

Organizarea tineretului s'a făcut pe baza unor instrucțiuni și directive date de conducerea centrală a partidului prin comitetele de conducere centrale ale organizațiilor de tineret și cari se comunicau direct cu organele de tineret din județe. Organizarea despre care am cunoștință se prezenta sub următoarea formă: un comitet central studențesc pe lângă fiecare centru universitar, cu secțiuni pe facultăți, cari aveau fiecare câte un comitet separat. Astfel în Timișoara știu că exista: o secțiune a facultății de medicină, una a facultății de agronomie și a treia a Politechnicei, - fiecare cu comitetul ei și cu un comitet central comun din reprezentanții tuturor facultăților.

Scopul urmărit era acela de a câștiga tineretul universitar pentru PNT în scopul de a pregăti propagandiști pentru ideile și programul partidului mai ales în perioadă de propagandă electorală. Pregătirea propagandistică în scopul de mai sus se făcea prin conferințe pregătite și susținute în cadrul cercului de studii al organizației. Intelectualii fruntași ai organizației mai vechi în organizație țineau expuneri și lămureau tineretul asupra programului partidului și scopului urmărit de acesta.-

Din instrucțiunile de creiare ale organizațiilor de tineret nu reesă că ar fi de tip fascist. Am auzit însă că în unele centre universitare, cum ar fi fost Bucureștiul și Clujul tineretul s'ar fi dedat la unele manifestațiuni, cari ~~[illegible]~~ aveau caracterul unor manifestațiuni de tip fascist, cu scandaluri, bătăi, etc. încât prin felul cum tineretul s'a comportat în fapt a putut să atragă calificarea de tip fascist.-

Când luam contact cu conducătorii partidului din Maniu, Mihalache, Popovici, Penescu, Hațiegan, Zane, etc. le arătam cum se prezinta situația sub raport organizatoric și de propagandă în județul Timiș Torontal. Dispozițiile ce primeam din partea conducerii centrale erau de a intensifica acțiunea de propagandă și de organizare a cadrelor orășenești, sectoare, comunale, mai ales în cursul anului 1946, când ne pregăteam de alegeri.

După primele arestări de membri ai PNT- știu că conducerea centrală a partidului a dispus să se organizeze prin un comitet central de asistență funcționând la București ajutorarea celor arestați. Cum se făceau

2/ colectele și prin cine la București nu știu. În organizația de Timiș Torontal am colectat dela membrii și simpatizanții partidului în câteva rânduri alimente și bani, prin intermediul organizațiilor locale, dând ajutoare în bani și alimente membrilor familiilor celor arestați pentru a le transporta și preda arestaților, membri din organizația județului Timiș Torontal.-

Scopul fățiș al intrării legionarilor în partid era cel arătat prin schimbul de scrisori intervenit între Dnii Maniu și Comanicu. Cred că pe lângă acest scop mărturisit legionarii să fi avut intenția ascunsă să se camufleze în PNȚ și sub tutela partidului să poată continua sub o formă sau alta crezul lor politic, antidemocratic.-

După cum am mai arătat despre existența și activitatea organizațiilor de tip terorist: Sumanele Negre, Vânătorii Români, Gărzile lui Maniu, etc. am aflat numai cu ocazia proceselor ce li s'a făcut. Astfel cum am putut să mă informez din relatările ziarelor scopul urmărit de ele era răsturnarea regimului și guvernului legal al țării prin acte de violență, scop cu totul criminal, pe care l'am condamnat și-l voiu condamna întotdeauna.-

Am auzit că conducerea centrală a partidului ar fi făcut și adresat - fără a fi citit eu-unul - diverse memorii în streinătate, cari ar fi avut la bază, ca și fuga grupului Mihalache, intențiunea reavoitoare de a calomnia și defăima guvernul dr P. Groza și a-i paraliza acțiunea pe care guvernul o ducea în streinătate în interesul redresării și refacerii țării.-

Alte fapte concrete, decât cele indicate prin declarațiile mele, și cari ar situa PNȚ-ul într'o poziție antidemocratică, antinațională și antisovietică nu cunosc.-

Aceasta îmi este declarația pe care o semnez și o susțin.-

București la 31 August 1947

334

Dată în fața noastră
com. şef
[signature]

0356

Declaratie

Subsemnatul Liviu Iuga în completarea declarațiilor date mai declar următoarele:

Situarea partidului național țărănesc într'o poziție antidemocratică, antievreească și antisovietică s'a mai făcut prin o serie de atitudini, gesturi, cuvântări ale conducătorilor partidului, dintre cari îmi amintesc de următoarele:

— Discursul dlui Ion Mihalache ținut în fața Senatului și prin care lăsa să se înțeleagă că România a devenit o țară în care fără nici un control se stabilesc foarte mulți evrei, cetățeni străini, - afirmațiune care a contribuit desigur la augmentarea unei atmosfere antievreești în opinia publică românească.

— Declaratiile dlui Emil Hațiegan prin care declara de inutilă continuarea operațiunii de epurare a corpului funcționarilor publici de elementele reacționare cari rămăseseră nedescoperite până la data când făcuse dsa declarațiile și că nu mai este nevoie de prelungirea termenului pentru efectuarea epurațiilor

[signature] Iuga

2/

— Gestul d-lui Iuliu Maniu de a întinde mâna la proces marelui criminal de războiu Antonescu și care a târât poporul românesc în războiu împotriva Uniunii Sovietice.

— Lipsa de colaborare a intelectualilor și conducătorilor național țărănişti cu ARLUS în scopul cimentării cât mai trainice a prieteniei între popoarele celor două țări.—

— Nereprezentarea Partidului Național Țărănesc la marile serbări naționale organizate în țară pentru aniversarea sau sărbătorirea diferitelor evenimente mari petrecute în viața popoarelor URSS;—

— Lipsa de contact cât mai strâns din partea conducerii de partid cu reprezentanții diplomatici ai URSS în scopul informării acelor reprezentanți despre atitudinea și scopurile urmărite de partid.—

— În legătură cu relațiile mele cu militarii declar:

Conducerea centrală a hotărît organizarea unor cercuri profesionale a foștilor militari pensionari, deblocați, trecuți în cadrul disponibil, etc.

Înainte de alegeri în sfârșitul lunei Octombrie sau primele zile din Noembrie 1946

[signature]

3 - au fost convocaţi la sediul clubului P.N.Ţ. 336
din Timişoara un număr de vre-o 10
foşti militari consideraţi ca simpatizanţi
ai P.N.Ţ.-ului.- Cu această ocazie s'a 00338
discutat oportunitatea constituirii
foştilor militari într'o organizaţie denumită: secţia militarilor ai P.N.Ţ. şi pentru
diferite consideraţiuni, în primul rând
chiar a denumirii organizaţiei propuse
dela centru de <u>secţie</u>, care ar fi putut
da naştere la diferite interpretări,-
s'a hotărît ca secţia propusă de
centru să nu ia fiinţă. Cu această
ocaziune am cunoscut o parte dintre foştii
militari simpatizanţi ai P.N.Ţ.-ului.

Mai târziu la începutul lunii Februarie
1947, în lipsa mea din Timişoara, a apărut
în ziarul Dreptatea un comunicat al
conducerii prin care toate organizaţiile
judeţene erau invitate ca până cel
mai târziu la 15 Februarie 1947 să
procedeze la constituirea unor „cercuri
profesionale ale foştilor militari". În
executarea acestei dispoziţiuni în
prezenţa vicepreşedinţilor Dr Venetu şi
Dr Sârbetiu şi a secretarului adjunct
Rusan, în lipsa mea, s'a procedat la
constituirea în cadrul organizaţiei
de Timiş Torontal a unui cerc pro-

[signature]

337
00339

4/ fesional. După sosirea mea la Timişoara mi-au fost comunicate actele de constituire împreună cu un tabel al membrilor cari erau considerati că fac parte din cerc, fără însă ca tuturor să li fi luat în acest scop adeziunea sau semnătura de către cei cari au procedat la constituirea cercului, încât în tabel au fost trecuti şi persoane cari nici nu aveau cunoştiinţă de cerc şi nici nu voiau să participe la el. Parte dintre acestia au fost steraşi din evidenţa cercului, unii chiar pe tabelul care mi-a fost înaintat şi mie spre centralizare.

După câte stiu nici la data constituirii cercului şi nici după aceia organizatia judeteană PNT şi nici biroul cercului nu a primit nici un fel de instrucţiuni, directive, regulamente, nici asupra modului de organizare şi nici asupra rostului şi misiunii ce ar trebui să aibă aceste cercuri profesionale.-

Tocmai din acest motiv la o sedinţă a cercului la care am asistat împreună cu preşedintele organizaţiei dl Sever Bocu, întrucât nu existau nici un fel de directive, am fost rugat de către preşedintele cercului dl col. Ferminar

[signature]

338

003340

5/ Nicolae Lăcătuș să fac membrilor adunați o expunere asupra structurei de organizare a partidului și asupra misiunii și rostului cercului așa cum o văd eu în lumina întregei structuri a partidului. - Atunci le-am arătat care este organizația partidului de sus în jos și care ar trebui să fie rostul cercurilor profesionale și juniale și cel al ofițerilor militari trebuind să aibă aceleași obiective ca și oricare alt cerc profesional - care trebuie să constituie pentru partid organe de documentare asupra tuturor problemelor speciale unei profesiuni, de educare politică a membrilor cercului în doctrina și programul PNȚ, - de familiarizare a membrilor cu viața de partid; de cunoaștere cât mai bună a membrilor între ei; de asistență și sprijin; rol educativ în sens profesional, economic, cultural, social, politic - Întrucât toate aceste cercuri profesionale deci și cel militar, în concepția mea nu puteau să constituie organizații cu activitate politică independentă, ci ele trebuiau să funcționeze ca niște subgrupuri ale cercului de studii și documentare al partidului. Rugat de membrii cercului ca să le comunic și în scris punctul meu de vedere, pentru ca să aibă ceva scris după ca să se ghideze în discuțiile lor, aceasta fiind la primirea instrucțiunilor dela centru, odată cu confirmarea constituirii

[illegible]

6/ provizorii a cercului l-am comunicat cea lipsa de orientare şi punctul de vedere al meu în ce priveşte rolul cercului – rol pe care l-am considerat la fel pentru orice fel de cerc profesional ce s-ar constitui în cadrul PNŢ.–

Din conducerea centrală a organizaţiei militare nu am cunoscut pe nimeni. Nici nu am ştiut cine sunt conducătorii – afară de generalul Vegrei, pe care însă nu l-am cunoscut personal.–

Din cercul profesional Timişoara am cunoscut, mai ales după înscriere, o serie de ofiţeri deblocaţi şi pensionari, de asemenea şi câţiva subofiţeri.–

Pe colonelul Bujor Ion, fost vicepreşedinte al cercului, fără ca el personal să fi avut cunoştinţă de aceasta, l-am cunoscut înainte de alegeri cu ocazia conferinţei la care s-a hotărât să nu se constituie aşa zisa „secţie militară" şi când l-am rugat ca măcar să figureze ca bărbat de încredere la alegeri, însă a refuzat şi acest lucru. Dela acea dată nu l-am mai văzut pe la club.–

După părerea mea întreaga activitate a cercului în lipsa oricăror directive şi instrucţiuni speciale dela centru se rezumă la câteva şedinţe publice cu toţi membrii cercului, la cari s-au discutat chestiuni programatice de partid şi

[illegible]

240

f/ de asistență socială, cotizații, înscrieri de membri; fiind de competința în cadrul cercului; după ce s-a făcut nici odată nici o preocupare/ obiectiv de activitate politică pe teren.

00342

De altfel întreaga corespondență și arhiva a cercului profesional amintit a fost predată organelor serviciului de Siguranță din Timișoara.

După 1 Maiu 1947 cercul s-a încetat și această activitate, deoarece datorită interdicției comandamentului teritorial că militarii în cadrul disponibil nu au voie să facă politică/ sau altceva, pentru că președintele cercului Lt. Col. ? Dicăreț a fost arestat și membrii nu mai mergeau la ședințe și nici nu mai treceau la club.

Drept ce dau și semnez această declarație.-

București la 1 Sept. 1947.

[signature]

341

00343

D E C L A R A T I E

Subsemnatul avocat NICU JOVIPALE din Craiova, in calitatea mea de fost membru al Partidului National Tărănesc, declar următoarele : După data de23 August 194 am reintrat in partid in nădejdia că toate greşelile trecutului vor fi deschis ochi conducerii şi că in epo de mari prefaceri sociale şi politice, va şti să se pună în slujba marilor interese populare.-

Cooperând ă la ridicarea ~~xxxxxxxxxxxxxxxxx~~ condiţiunilor ~~xxxxxx~~ de viaţă şi la desăvârşirea libertăţilor maselor ţărăniste şi muncitoare.-

Am avut însă o gravă decepţie : interesele de clică au predominat din nou şi abandonat din nou terme-nul unei lupte drepte utile ţării, am văzut partidul iarăşi angajat in intriga şi in lupta in contra partid-lor democratice ale ţării.- Abandonat de elementele de valoare şi complectat cu elemente de violenţă legionară partidul a alunecat in acţiuni ~~xxx~~ poate şi anti-demo-cratice creiând agitaţiuni şovine, rasiste şi antisovietice de natură a peridita interesele reale al poporului.-

La remorca cercurilor cele mai reactionare din ţară şi străinătate, partidul a incercat să se pui de a curmezişul interesului social sabotând reformele democratice şi folosind greutările economice, rezultat din ani de război şi secetă a incercat să împiedice ori ce măsură de salvare a ţării .

Violenţele şi acţiunile subversive, legături-le cu clicile reacţionare din străinătate, apelul la intervenţie străină, au dovedit căprisosință cât de de-parte era partidul de marile interese ale ţării.-

Aceste consultări şi tristă prespectivă creată partidului de o conducere pătimaşe şi ruptă de interesele maselor., M'au determinat ca mai inainte de Noembrie 1946, să rup legăturile mele cu acest partid.-

./.

342 ~~00344~~

Că am făcut bine mi-a confirmat-o si ultima trădare a poporului, pe care o constituie episodul dela Tămădău.- Imi exprim odată mai mult indicnarea care este a tuturor oamenilor cinstiţi şi iubitori de ţară, impotriva activităţii nepatriotice a partidului. Si s'a luat actul din 29 Iulie 1947, ca un act de mare intelepciune şi utilitate natională menită să pună capăt tuturor acţiunilor potrivnice poporului.-

/ss/ Nicu Iovipale.-

9 August 1947.-

343

~~00345~~

Declarație

Subsemnatul avocat C. Liciu, din [illegible], str. Brezoianu 75, de 47 ani, căsătorit cu un copil, declar următoarele:

Sunt membru al partidului Naț.-Țărănesc din anul 1946. Am acceptat să fiu socotit membru, fără a mă înscrie formal, în urma insistențelor a doi colegi, naț.-țărăniști vechi, cari mi-au spus că au nevoie de „fațadă" și nu-mi vor cere să activez. Nu am activat în nici un fel, nici măcar nu mi-am scos cartea de alegător. Nu m-am interesat în nici un fel de politica partidului și nu mă socot solidar cu această politică.

Susțin și semnez, astăzi 23 Aug. 1947.

adv. C. Liciu

L.

19. Septembrie 1947; Dată în fața noastră; Comisar Șef Ingheler

344

~~00346~~

Declarație

Subsemnatul Const. Ticiu, avocat, născut în 15/28 April 1901 în Bacău, din părinți Ion și Aglae, decedați, căsătorit cu un copil, domiciliat în Bacău, str. [illegible], declar următoarele asupra activității mele în P.N.Ț.:

Am acceptat să fiu socotit membru al partidului, fără să mă înscriu formal, în toamna 1945–iarna 1946, la insistențele unor colegi, președintele și secretarul organizației locale Bacău, cari-mi argumentau că au nevoie de nume, cu condiția pusă de mine că nu voiu activa, fiind absorbit de ocupațiile profesionale, asigura-mi [illegible] de existență. Știu că există o secție de tineretului, din spusele avocatului Aurel Popa care spunea că e președintele acestei secții. Nu-i cunosc activitatea,

ind. C. Ticiu

Ad. C. Tiriu

cu reocupându-mă de loc de politica organizației - din această pricină, nu cunosc nici activitatea organizației P.N.Ț. Făgăraș, nu luând parte nici la ședințele la club, nici la întruniri, ne deplasându-mă nici odată în județ (nici măcar nu mi-am scos cartea de alegător și nu am votat), deci nu pot arăta în ce fel se făcea propaganda. Îmi mențin declarația dată în ziua de 29 Aug. 1947.

Declar, susțin și semnez propriu.

București 19 Sept. 1947

Ad. C. Tiriu

60

29.8.947
Dată în fața noastră
345
Maior șef
Borcea[?]
3247

Declarație

Subsemnatul avocat Const. Licin[?], din Bacău, str. Vrerescu[?] 75, născut în Bacău, la 15/28 April 1901, căsătorit, cu un copil, declar.

Sunt înscris în Partidul Național Țărănist în jurul datei Noembrie 1945 - Ian. 19[...]. Nu pot preciza exact, întrucât nu am dat o cerere scrisă ci, la insistențele tuturor ale doi colegi avocați, președintele, secretarul organizației respective județene avocat Ion Nicolau și avocat C. Calinescu[?] am acceptat să fiu socotit membru partidului, fără obligația de a activa, așa cum am pretins eu, întrucât nu mă atrăgea lupta politică și eram și absorbit de ocupațiile profesionale. Cu un cuvânt, cel întrebuințat de președintele și de secretarul organizației,

Av. C. Licin[?]

am fost un membru de "fațadă".

Activitatea mea în partid a fost, în consecință, nulă. Nu am activat în nici un fel, nu am participat la nici o întrunire nici a cadrelor nici publică, nu m-am deplasat în județ și nici măcar nu mi-am scos cartea de alegător — deci nu am votat — în Nov. 1946.

Neactivând în nici un fel este natural să nu cunosc nici activitatea organizației. Din discuțiile avute cu conducătorii organizației locale, nu mi-am putut face convingerea că s'ar urmări scopuri antidemocratice, antisemite sau antisovietice.

În ce privește atitudinea în general a partidului, față de Uniunea Rep. Sovietice, m'a surprins felul în care era scris oficiosul partidului "Dreptatea", din cuprinsul căruia se desprindea, după

[illegible]

părerea mea, înainte de antisovietism.
Am atras atenția președintelui organizației locale și am discutat cu el aceasta. Se pare că-i displăcea, ca și mie, acest fapt.

Am fost membru în comitetul județean, ales fără să candidez, fără să știu și fără să particip măcar la ședința când s'a făcut alegerea; mi s'a comunicat de președintele organizației, ulterior, acest și la protestul meu că nu înțeleg să activez mi s'a răspuns că și atunci când mi s'a solicitat să fiu membru al organizației, că aceasta este numai de "fațadă". După alegerile din Nov. 1946, fiind întrebat de președintele organizației locale, de ce nu m-am prezentat la vot, am arătat că am impresia că sunt atras prea mult pe panta acestei politici și că displăcându-mi situația, nu înțeleg

ss. [illegible]

să mă mai consider membru al partidului. Întrucât nu am fost înscris formal, nu am socotit în acest caz să demisionez în scris. Dizolvarea partidului mi-a adus, din acest punct de vedere, o ușurare, degajându-mă de orice obligații.

În ce privește încercarea de fugă a fruntașilor naț.-țărăniști, nu am nici o știință, afară de ceia ce au publicat ziarele.

Aceasta declar, susțin și semnez astăzi 29 August 1947.

adv. C. [illegible]

12 August 1947.

347

00349

D E C L A R A T I E

Subsemnatul MANOLESCU PETRE, născut în anul 1914, luna Aprilie ziua 20, în Com. București - Jud. Ilfov, fiul lui Teodor și al Demetr căsătorit cu Elena, de profesie avocat, religia ortodoxă, de naționalitate română, cu serviciul militar satisfăcut la Reg. 1 Transmisiuni, cu gradul de sergent T.R., fără condamnări, cu ultimul domiciliu în București, Str. Gh. Angelescu 98, președinte al Circ. 32 P.N.T., declar următoarele:

Asupra activității P.N.T., fără participare directă ca membru al partidului, sau indirectă, cunosc următoarele:

Am făcut parte din P.N.T. din Ianuarie 1947, când am primit delegația de a organiza Circa 32. Cunoscând programul partidului care preconiza între alte realizări pe tărâm social și țărănesc pentru masele muncitoare și țărănești m'a făcut ca să solicit intrarea în acest partid. Nu mult după înregimentare mi-am dat seama că m'am păcălit în așteptările mele pentrucă cu toate apelurile făcute de unii membrii mai mult sau mai puțin cu suprafață în partid, de a se reveni la o politică conform programului și aspirațiunile Țării în momentul prezent, dimpotrivă am constatat că a apucat pe un drum nu numai greșit dar chiar periculos pentru existența noastră, însăși ca nație, pentrucă prin combativitatea elementelor cari le compuneau, pe de o parte, pe de alt parte, prin abilitatea politică a conducerii libere P.N.T., se situiază în fruntea forțelor reacționare din Țară. Deaceia mobilizează toate nemulțumirile consecințe firești ale unui războiu care n'a fost al poporului, precum și pe toți legionarii și toți vinovații din trecut de activitate antidemocratică și atitudine socială și ură de rasă îndepărtându-se în felul acesta dela atitudinea normală de organizație normală transformându-se dintr'un partid cu veleități de conducere într'un conglomerat amorf de elemente reacționare cu tendințe și acțiuni periculoase. Am mai constatat că datorită faptului că guvernul dela 6 Martie 1945 instaurat la conducerea țării prin voința maselor largi populare se bucură și de încrederea Uniunii Sovietice, conducerea P.N.T., în frunte cu Iuliu Maniu, reprezentant al burgheziei ardelene, străini cu totul de reformele sociale, care au stat la baza partidului țărănesc di

./.

348

Vechiul Regat ajunge să încurajeze sentimentele antisovietice în toate organizațiile partidului, inițiind atacuri împotriva U.R.S.S. pe de o parte, iar pe de altă parte proteste și diferite memorii de intervenție pe care le adresa unor puteri străine agravând în cel mai înalt grad situația noastră ca țară independentă. Imediat după înscrierea mea în P.N.T., în cercurile pe care le frecventam și la manifestațiile la care luam parte și ca asul Sectorului sau Organizației Capitalei, am avut sentimentul că conducerea centrală a partidului exploata în propaganda sa anumite neînțelegeri între aliați. Căutând un contact cât mai strâns cu cercurile reacționare, capitaliste imperialiste din Vest. Față de propaganda scrisă prin Dreptatea cu ocazia diferitelor apeluri, manifeste și broșuri, cât și prin aceia dusă dela om la om, utilizându-se în cel mai mare grad calomnii împotriva naționalităților conlocuitoare, a națiunilor democratice vecine, mi-am dat seama foarte ușor de drumul greșit pe care conducerea reacționară a P.N.T., încercă să cadizeze întreaga opinie a țării noastre, am căutat în repetate rânduri, prin intervenții, atât scrise cât și orale, cu ocazia nenumăratele consfătuiri în cadrul forurilor responsabile a partidului, să-i atrag atenția și s'o influentez dacă se poate, că a apucat pe un drum periculos, arătând gravele consecințe ce eventual ar decurge lui situație, pe de o parte, iar pe de altă parte am arătat trădarea săvârșită față de păturile țărănești în numele cărora am declarat că lupta pentru apărarea drepturilor și revendicărilor sociale, trădare culminând prin opunerea oricăror realizări cu caracter democratic, chiar opunându-se exproprierii moșierimii exploatatoare din țară și împroprietăririi țăranilor, executând astfel cea mai tipică trădare a masselor țărănești. Văzând că străduințele mele și apelurile făcute către conducere rămân fără rezultat, m-am hotărât să-mi dau demisie și să mă retrag din rândurile acestui partid, lucru pe care nu l-am întârziat să-l și fac.

Drept care dau prezenta declarație, pe care o susțin și o semnez propriu.-

(ss) P.Manolescu.

București, 12 August 1947.

349

12.8.1947
față în față noastră
comisar ref.
Calujos

355

Declaratie

Subsemnatul Manolescu Petre născut în anul 1914, luna Aprilie ziua 20 în Com. Bucuresti, Jud. Ilfov, fiul lui Teodor și al Dumitra, căsătorit cu Elena, de profesie avocat, religia ortodox, de naționalitate română, cu serv. militar satisfăcut la Reg. 1 transmisiuni, cu gradul Serg. T.R., fără condamnări, cu ultimul domiciliu în Buc. Str. Sl. Angelescu 98, presedinte al Circ. 32 P.N.T., declar următoarele:

Asupra activității P.N.T., prin participare directă ca membru al partidului, sau indirectă, cunosc următoarele:

Am făcut parte lui P.N.T. din Ianuarie 1947, când am primit delegația de a organiza Circa.

32. Cunoscând programul partidului care preconiza între alte realizări și țărănism social și țărănesc pentru masele muncitoare și țărănești. m-a făcut ca să solicit intrarea în acest partid. Cu mult după înregimentare mi-am dat seama că m-am păcălit în așteptările mele pentrucă cu toate apelurile făcute de unii membri mai mult sau mai puțin cu suprafață în Partid, de a se reveni la o politică conformă programului și aspirațiunile țării în momentul prezent, dimpotrivă am constatat că a apucat pe un drum nu numai greșit dar chiar periculos pt. existența noastră însăși ca Națiune, pentrucă prin combativitatea elementelor care îl compuneau, pe de o parte,

și de altă parte, prin abilitatea politică a conducerii (liberale) P.N.T. se situiază în fruntea forțelor reacționare din Țară. Deaceia a mobilizează toate nemulțumirile conștiente firești ale unei probleme care nu a fost al poporului, precum și pe toți legionarii și toți vinovații din trecut de activitate antidemocratică și atitudine rasială și ură de rasă îndepărtându-se în felul acesta dela atitudinea normală de opoziție normală transformându-se dintr'un partid cu veleități de conducere într'un conglomerat amorf de elemente reacționare cu tendințe și acțiuni periculoase. Am mai constatat că datorită faptului că guvernul dela 6 Martie 1945 instaurat la conducerea țării prin voința maselor largi populare se bucură și de încrederea Uniunii Sovietice conducerea P.N.T. în frunte cu Iuliu Maniu, reprezentant al burgheziei ardelene, străini cu totul de reformele sociale, care au stat la baza Partidului Țărănesc din Vechiul Regat ajunge să încurajeze sentimentele

antisovietice în toate organizațiile part-
idului, întreținând atacuri împotriva U.R.S.S.
pe de o parte, iar pe de altă parte prin ce-
rerile diferite memorii de intervenție pe care
le adresa unor puteri străine, agravând
în cel mai înalt grad situația
ca țară independentă. Imediat după
înscrierea mea în P.N.Ț. în cercurile
care le frecventam și la manifestații
la care luam parte în cadrul secției
sau Organizației Capitale, am avut
sentimentul că conducerea centrală
a Partidului a plasat în propagandă
să amintească neînțelegeri între aliați
căutând un contact cât mai strâns
cu cercurile reacționare, capitaliste
imperialiste din vest. Față de propaganda
scrisă prin Dreptatea cu ajutorul diferitelor
apeluri, manifeste și broșuri; cât
și prin aceia dusă [illegible] la noi la [illegible]
utilizându-se în cel mai mare grad [illegible]
împotriva naționalităților conlocuitoare
a națiunilor democratice vecine, mi-am
dat seama f. ușor de drumul greșit
pe care conducerea reacționară a P.N.Ț.
încerca să canalizeze întreaga opinie
a țării noastre. Am căutat în repetate

rândurile pun intervenții, atât scrise
cât și orale, în ocazia ședințelor consfă-
tuirii în cadrul formelor organizatorice
a partidului, să-i atrag atenția
și să-i influențez dacă se poate
a apucat pe un drum periculos,
arătând gravele consecințe a eventual
ar decurge din situație, pe de o parte
iar pe de altă parte am arătat,
trădarea săvârșită față de partidele
țărănești în numele cărora au declarat
că luptă pt. apărarea drepturilor și
revendicărilor sociale, trădare culminată
prin opunerea oricăror realizări cu
caracter democratic chiar opunându-se
exproprierii moșierimii exploatatoare din
țară și împroprietăririi țăranilor,
executând astfel cea mai tipică
trădare a maselor țărănești.
Văzând că străduințele mele și
apelurile făcute către conducere,
rămân fără rezultat, mi-am
hotărât să-mi dau demisia și
să mă retrag din rândurile
acestui partid, lucru pe care

nu l-am întârziat şi-l şi fac.
Drept care dau prezenta declaraţie
pe care o susţin şi semnez propriu

Phianescu

Buc. 12. VIII. 1947.

352

~~00354~~

Petra Manolescu

353

18-IX-947
Dată în fața noastră
Chioker
Alexandrescu

00355

M.

Declarație

Subsemnatul Const. Mititelu, domiciliat în orașul Craiova str. Frații Golești Nr 90, declar prin prezenta că nu mai am nimic de adăugat la cele ce am relatat în declarațiunile anterioare afară de faptul, că și astăzi mă simt foarte surprins că am fost ridicat pe ziua de 25 Iulie a.c. ca activist țărănist în partidul condus de D-l Iuliu Maniu, când în realitate fac parte din partidul țărănist, condus de D-l Anton Alexandrescu.

Desolidarizarea mea de partidul D-lui Maniu este una de dată recentă și imediat după 6 Martie 1945, când mi-am dat seama că sus-zisul partid nu mai merge pe linia superioară a intereselor Țării și că atunci am cerut de a mă înscrie în mod oficial în partidul D-lui Anton Alexandrescu, iar cererea de înscriere este publicată în ziarul „Dreptatea Nouă" la Anunțuri.

Aceasta declar, susțin și semnez.

Const. Mititelu

Craiova 18 Septembrie 1947.

43 354

30 August [illegible]
Dată în fața noastră
com oj
[signature]

0055
056

Declarație

Subsemnatul Const. Mititelu, născut în Craiova, anul 1890 luna 26 Decembrie, fiul lui Ion și al Mariei, de profesiune inspector de control în Institutul Național al Cooperației cu domiciliul în Craiova str. Frații Golești Nr 90, asupra celor întrebate declar următoarele:

Am fost înscris în partidul național-țărănesc în anul 1926 pe considerațiunea că programul întocmit în vremea aceia satisfăcea într'o foarte largă măsură toate străduințele noastre de democratizare a vieții publice românești. Conducătorii liberali au folosit toate practicele cunoscute de luptătorii pentru democrație, învinuindu-ne că suntem vânduți Moscovei și în solda evreilor, pe lângă alte unelte măsuri de constrângere aplicate în diverse împrejurări.

Cu toate acestea în anul 1928 am putut guverna, având astfel ocazia să traducem în fapt programul nostru democratic din timpul opoziției.

Cu foarte mici excepții, acest lucru, realizarea programului, nu s'a putut înfăptui din două considerațiuni:

a.) Făceau parte din partid oameni care prin interese și structură sufletească erau reacționari.

b/ Șeful partidului Dr. Iuliu Maniu nu a știut sau nu a vrut să facă o politică de realitate, ci a continuat să facă un fel de politică personală pe care o imprima partidului în diverse împrejurări, așa cum se întâmplase

Const Mititelu

cu nepartiсiparea la încoronarea regelui Ferdinand, un act cu totul dăunător intereselor generale ale țării, care avea nevoie de liniște și nu de o atmosferă de învrăjbire.-

Nici la a doua guvernare lucrurile nu s'au putut desfășura într'un ritm și mai dorit de noi și aceasta tot din cauza atitudinei negativiste ale D-lui Iuliu Maniu, care, când nu mai putea găsi o altă soluție se retrăgea la Bădăcin, unde făcea pe sfinxul.

Desgustat de aceste practici politice, am renunțat la orice fel de activitate pe teren politic, mai ales, că între timp dictatura celor câtiva conducători ne împiedecau să ne mai putem afirma ca adevărați democrați.- La aceasta atitudine m-a determinat și pactizarea D-lui Iuliu Maniu cu legionarii lucru de care nu avusesem în prealabil nici o cunoștință, hotărârea fiind luată cu de personal de șeful partidului.

In situația aceasta m-a găsit 23 August 1944 ziua pe care o așteptam ca salvatoare a țării și neamului românesc, după atâtea suferințe îndurate dela cei care conduceau fără lege și fără omenie.

Ne așteptam acum ca D-l Maniu să facă totul pentru a putea retrăi cât mai curând zilele de libertate și de o sinceră democrație.

Și acum a dat dovadă de acelaș negativism și rea credință, când a trecut la realizari -

1. In loc să plece personal la Moscova pentru a discuta condițiunile armistițiului, și-a delegat omul de casă pe Dr. Gița Pop.

2. A socotit necesar ca din guvernul de colaborare să facă parte oameni, care nu aveau un trecut de luptă pentru introducerea practicelor cu adevărat democratice și și-a delegat pur și simplu, câțiva

Constantinescu

-2-

prieteni, care fie din nepricepere fie lucrând după sugestiile d-lui Maniu, nu au putut constitui un guvern bazat pe o sinceră colaborare. Din care cauză se creiare în țară o atmosferă de nesuportat.

3. Când armata eliberatoare a sovietelor, după ce înfrântase rezistența nemților din Ardeal, ne-a chemat la reorganizare, d-l Maniu și oamenii săi, au crezut necesar să înceapă prigoana în contra ungurilor și evreilor din Ardeal, prin gărzi sub diverse denumiri, punând astfel tot guvernul într'o grea situație, ceea ce a determinat definitiv pe celelalte componente din guvern să procedeze la lămurirea situației cu atât mai mult cu cât generalul Rădescu, probabil tot la sugestia d-lui Maniu, a încercat să-năs vrăjbească țara.

Pentru toate cele arătate mai sus, după actul de la 6 Martie 1945, când s'a ajuns la un guvern de colaborare democratică, am făcut o cerere de înscriere în partidul național țărănesc de sub conducerea d-lui Anton Alexandrescu, pe când era ministru la Cooperație, și această cerere a fost publicată în ziarele „Dreptatea nouă" din Capitală, cu o notiță introductivă asupra activității mele din trecut. De aproape un an și jumătate sau mai bine, de când activez în acest partid, ca membru în delegația permanentă din județul Dolj, am lucrat activ ținând și conferințe cu privire la redresarea economică a țării, iar d-l deputat Lungu, șeful partidului N.T. Anton Alexandrescu de la Dolj, m-a elogiat pentru programul și lucru propus de mine

[signature]

357

În calitatea ce o aveam de inspector șef al jud. Dolj, am început o intensă activitate pe teren în sectorul economic așa cum era și programul de colaborare al blocului partidelor democratice înființând cooperative și lucrând sincer cu exponenții blocului: ca: Dl Învățător Ilinoiu communist actualmente inspector școlar în Craiova, Dl Mihăileanu, communist, conducătorul cooperativei „Victoria" din Craiova; Dl Director al Camerii Agricole din Craiova, cu președintele consiliului de adm. al Coop. Victoria Dl Jianu" și atâția alții, care pot da lămuriri de activitatea desfășurată de mine și realizările înfăptuite.

Cu toate acestea în ziua de 25 Iulie a.c. am fost arestat, probabil în urma diverselor intrigării a celor câțiva interesați, care nu vedeau cu ochi buni această activitate a mea fiindcă așa îmi explic eu acum de ce partizanii notorii ai lui Maniu au rămas liniștiți acasă fără ca să li se facă vr'o neplăcere:

La 25 Iulie a.c. era în arestul poliției Craiova Dl Farmacist I. Ioanovici, vice președinte al partidului N.T. de sub conducerea lui Maniu și unul dintre activiștii de marcă. După o ședere de o săptămână laolaltă cu noi, Dl Ioanovici a fost pur și simplu trimis acasă, iar eu care luptam în contra practicelor maniste, care am atacat public aceste practice, am fost trimis la penitenciarul din Craiova, și de aci la Siguranța generală și apoi la Văcărești –

La 14 August a.c. când am fost eliberat din penitenciarul Craiova se găsea printre cei 8 eliberați și Dl Avocat Argoceanu, ~~din~~ Tg. Jiu, fost candidat pe lista N.T. Maniu, conducător efectiv al maniștilor din jud. Gorj, care deasemenea a fost eliberat de Siguranța din Craiova, iar eu trimis la București deși am căutat să lămuresc lucrurile, așa cum arăt mai sus.-

Constantin[illegible]

- 3 -

356

0358

Mai departe:

Secretarul general al partidului N.T. Maniu prof. Mitu se plimbă la Craiova și nimeni nu-l supără; fiindcă poliția din Craiova a fost absolut eronat informată.

Țin să mai adaog că Dl. Turcu, comerciant din Craiova casierul partidului N.T. Maniu nu s'a jenat niciodată să nu aducă grave injurii conducătorilor guvernului de astăzi insultându-i în gura mare în auzul tuturor iar acest domn Turcu nu se poate găsi pentru a fi arestat.

Cu astfel de oameni jos adică la periferie și cu niște exponenți nesinceri, care și-au făcut din politică o meserie, chiar când țara și neamul suferă și se apropie de prăpastie, măsura guvernului de a proceda la disolvarea acestui partid era nu numai necesara dar impusă de toți cari am luptat și luptăm pentru pacea, liniștea și o democrație sinceră, iar vinovații, mai și nici unu se vor găsi să sufere consecințele faptelor lor.

Dată astăzi 30 August 1947 Scrisă de mine și semnată propriu -

Cons. I. Hutitelu

357

359

Declarație

Subsemnatul Const. Mititelu, de ani 56 născut în orașul Craiova la 26 decembrie 1890 sunt fiul lui Ioan și al Mariei, cetățean român de religie creștin ortodox, căsătorit, cu serviciul militar satisfăcut, căpitan rezervă la cercul recrutare Oravița jud. Caraș, de profesiune funcționar particular, inspector șef de control în jud. Dolj la Institutul Național al Cooperației, cu domiciliul în Craiova jud. Dolj str. Frații Golești Nr. 90. În legătură cu activitatea partidului Național Țărănesc de sub conducerea lui Iuliu Maniu, declar următoarele:

Am fost înscris în Partidul Național Țărănesc în anul 1926, pe considerațiunea că programul întocmit în opo[illegible]e în vremea aceea, satisfăcea într'o largă măsură democratizarea vieții publice românești. În partidul P.N.Ț. cu ocazia guvernării din anul 1928 am fost candidat pe lista partidului și ales deputat de Dolj.

Precizez că în timpul guvernării, nu s'a putut realiza mai nimic din programul întocmit în opoziție, deoarece cea mai mare parte dintre factorii de conducere ca: G.G. Mironescu, C. Argetoianu, Vaida Voevod, Aurel Vlad, Const. Brighelescu, Mihai Popovici, St. Cicio Pop și alții, în special din Ardeal, toți burghezi capitaliști, aveau interese absolut contrarii ridicării stării materiale și sociale a țărănimei și muncitorimei și menținerii unei preponderante, în interesul lor, și în dauna majorității poporului român.

Am încercat printr'o atitudine sinceră de a impune conducerii partidului, formată din cei arătați mai sus, constituind stânga partidului, având ca exponenți pe Dr. Virgil Potârcă, M. Ralea, Andrei, Dinu Simian

Const Mititelu

Vică Georgescu şi alţii, revenirea la program însă din cauza rezistenţei lui Iuliu Maniu pentru a menaja interesele burgheziei capitaliste, nu s'a putut ajunge la nici un rezultat iar noi, în urma acestei atitudini am rămas fiind consideraţi ca adversari ai conducerii.

Dovadă că nu se urmărea armonizarea intereselor claselor muncitoare este că şi în acel timp prin omul său de casă Dl. Ilie Lazăr, se lucra la crearea de asociaţiuni muncitoreşti în vederea distrugerii unităţii muncitoare şi pentru a desbina şi slăbi puterea lor de acţiune şi rezistenţă, cum a fost cazul Lupeni şi Griviţa, când muncitorimea nu a putut să-şi realizeze revendicările lor din cauza acestui sistem de infiltraţiune politică a conducerii partidului.

Mai târziu sistemul a fost menţinut tot prin activitatea D-lui Ilie Lazăr, după cum s'a constatat prin acţiunea de la Malaxa şi Asan.

Cu o conducere formată din elemente burgheze capitaliste, aşa cum am arătat mai sus, am constatat că înţelegerea cu celelalte elemente capitaliste din partidul liberal se stabilea foarte uşor, după cum rezultă că membrii de conducere ai partidului P.N.T. erau reprezentanţi ai consiliilor de adm. din băncile şi întreprinderile liberale ca: Mihai Popovici, era la Petroşani, G. G. Mironescu la aproximativ toate întreprinderile şi băncile cu capital liberal, C. Argetoianu la Trustul Zahărului, la Mica şi altele. C. Angelescu la banca Ilfov şi alţi exploatatori iar la conducerea centrală a băncilor populare alimentată de banca naţională, erau Negură, I. Răducanu Gârboviceanu, Pr. Oron şi alţii din ambele partide. rezultând o combinaţie din elementele de conducere P.N.T şi P.N.L.

Constantinescu

358

00360

— 2 —

Din aceste aranjamente se înțelegea și se dovedea acțiunea de speculațiune a claselor muncitoare atât celor orășenești cât și celor țărănești și care păstrau continuitatea prin succesiunea la guvern.

Față de o astfel de situațiune, fără nici o colaborare din partea mea încă din anul 193[illegible] ajuns la o conlucrare cu partidul legionar încă din anul 1938, conlucrare făcută chiar de Iuliu Maniu personal având ca scop ~~egu~~ menținerea unei politici anti democrate, care s'a continuat apoi prin susținerea dictaturii guvernului Antonescu dovedită și prin strângerea de mână făcută de Iuliu Maniu cu prilejul procesului criminalilor de război.

Sentimentele antidemocratice se dovedesc și după 23 August 1944 prin guvernele prezidate de Generalii Sănătescu și Rădescu, care sfidau sentimentele democratice ale țării și nesocoteau realizarea unui guvern sincer democrat fiind susținuți de conducerea P.N.T.

Acest lucru rezultă și din faptul că la încheerea armistițiului cu U.R.S.S. partidul P.N.T. a fost reprezentat de omul de casă a lui Maniu Ghiță Pop, în loc de a participa personal pentru a se realiza și o destindere și o dovadă că apropierea între poporul român și rus se face cu toată sinceritatea.

Mai mult încă, tot în vremea aceia, Iuliu Maniu primea în partid elemente din fostul partid legionar iar prin reprezentantul său personal la Craiova șeful partidului Național Țărănesc profesorul Ilie Ioan, căuta să răspândească și în parte a reușit, asigurarea că conducerea partidului de la centru are sprijin nelimitat din partea anglo-americanilor prin convorbiri de stradă, în dauna relațiunilor de sinceră prietenie cu U.R.S.S.

Toate cele arătate mai sus m-au determinat să urmez pe Anton Alexandrescu, printr'o petițiune de înscriere motivată, publicată în ziarul „Dreptatea Nouă", când aveam perfecta convingere că o colaborare de guvern între partidele Comunist, Social democrat, Național Liberal și Național Țărănesc era absolut imposibilă, fiind în timpul de la 23 August 1944 la 6 Martie 1945 nu se putuse realiza nimic statornic.

[signature]

Se vedea lămurit că cele două partide zise istorice nu urmăreau altceva decât sabotarea oricărei încercări de democratizare a țării -

Dovada, că se urmărea mai degrabă o desbinare de cât o apropiere între naționalitățile conlocuitoare, reese limpede din acțiunea întreprinsă în Ardeal de către conducerea P.N.T, prin înființare de gărzi sub diverse denumiri, care în spatele armatei sovietice, se dedeau la acte de teroarism mai ales în contra ungurilor și evreilor din Ardealul eliberat de trupele victorioase eliberatoare.

Ca urmare a presiunii elementelor legionare în sânul partidului P.N.T din organizația Craiova a fost, după cum pot exemplifica, turburările provocate cu ocazia transfertului de sediu a partidului P.N.T, care s'a soldat în ziua de 10 Mai 1945 cu moartea unui maior din armata sovietică, manifestație pornită de la sediul clubului P.N.T și după îndemnul șefului de organizație locală Prof. Ilie Ioan.

Tot prin organizația locală a partidului P.N.T din Craiova, se difuza de către membrii partidului, că cerealele noastre sunt ridicate și transportate în U.R.S.S. în dauna populației românești, iar mai târziu, când ni se expedia de către U.R.S.S. grâu și porumb se preciza și se acertia că nu este adevărat că și-ar fi trimise din U.R.S.S. ci este tot grâul și porumbul nostru, care a fost dus numai până la granița și apoi înapoiat în țară, lăsând să se înțeleagă ca U.R.S.S. nu ne dă nici un ajutor, ci din contră ia toate produsele noastre, urmărind prin aceasta ca poporul român să aibe o atitudine ostilă față de U.R.S.S.

Am convingerea, că astfel de știri neadevărate erau transmise de conducerea centrală a partidului P.N.T-, astfel că organizația locală P.N.T Craiova creia în populația locală o spirit antisovietic, deși realitatea era cu totul alta.

Precizez, că prin intermediul [illegible] președintelui a organizației P.N.T din Craiova, anume [illegible]

[illegible signature]

magazie și mărfuri. Dumitru, candidat pe lista P.N.T. Maniu a căutat să beneficieze de situația pe care o avea, de a aduce adepți din personalul C.F.R. Craiova, în parte pe care i-a și captat, dând loc la o desbinare a elementelor ceferiste craiovene, iar cu prilejul unei întruniri din luna Octombrie 1946 s'a produs o încăierare soldată cu unii răniți.

Faptul încercării lui I. Mihalache de a părăsi țara împreună cu Penescu, Carandino și ceilalți, constitue un adevărat act de trădare față de interesele democratice ale țării, căutând ca prin plecarea sa să difuzeze prin demagogie neadevăruri, ce ar compromite buna intenție a U.R.S.S. față de țara noastră —

Nu sunt de acord cu politica dusă de burghezimea reacționară ardeleană condusă de Iuliu Maniu, care este în contrazicere cu interesele sincer democratice ale întregei țări și ale programului stabilit al partidului P.N.T. pe care nu'l aplică.

Știu că prin legăturile ce există între conducerea P.N.T. Maniu și trusturile și monopolurile anglo americane, se urmărește nu numai o subjugare economică prin lipsa totală de producție proprie, ci și o subjugare politică în interesul capitalismului exploatator internațional —

Aceasta este declarația pe care o scriu și semnez propriu

31 August 1947 Constantin [signature]

360

31. August 1947
Dată în fața noastră:
Comis. aj.
Cîrciu Eugen

00362

Dr.

Declarație

Subsemnatul Ion Moldovan, canonic metropolitan, de 62 ani, fiul lui Ioan și Paraschiva, născut în Com. Mica-Sasa, jud. Târnava mică, văduv, cu un copil, condamnat n'am fost, declar următoarele:

Am fost membru al P.N.Ț.-Maniu dela început, purtând următoarele funcțiuni:

În anul 1930 am fost primar al orașului Blaj, dar am abzis neprimind aprobarea autorității bisericești. În anii cari au urmat până în 1946, n'am desvoltat nici o activitate.

În primăvara anului 1946, am fost optat în locul președintelui Augustin Popa, dispărut încă din anul 1944, care, am auzit că a fugit în Turcia și de acolo în Italia, luând funcția de președinte al organizației județene, în mod interimar, pe care am deținut-o până la dizolvarea partidului. I Moldovan

La alegerile din 1946 partidul Nat. Ţărănesc a mers pe liste comune cu P.N.L., aceasta hotărându-se în consfătuirea comună avută cu D-l Gh. Cipăianu, președintele org. P.N.L. din Tr.-Mică, având și aprobarea telefonică a D-lui Iuliu Maniu în acest sens.

În urma rugămintei organizației și a aprobării dela centru, am candidat în locul I. Am condiționat această candidatură, că nu voiu face propagandă în alegeri, fiindcă nu eram bucuros să aleg pe sate ca preot canonic și nici să fiu expus eventualelor batjocuri și riposte.

Reușind în alegeri, lucru ce nu s'a convenit de prefectul județului, și întrucât nu am alergat după demnități personale dând numele meu cap de listă la cererea organizației, având în vedere popularitatea de care se bucura persoana mea, am cedat mandatul de deputat, încă în aceiași zi, D-lui Liciniu Faina, care candidase în locul al II-lea.

D-l Liciniu Faina s'a prezentat la București și a primit instrucțiuni

Ioan Moldovan

să nu se prezinte la lucrări la parlamentului, deoarece, partidul socotea, că prezentându-se, nu recunoaște alegerile, deoarece aceste alegeri au fost considerate de partid că nu au fost libere.

Menționez că în județul nostru au fost destul de libere.

În ceeace privește hotărârea partidului ca deputații aleși să nu se prezinte la lucrările parlamentului, subsemnatul nu am fost de acord cu această hotărâre, considerând-o o eroare grosolană.

În ceia ce privește instrucțiunile primite dela centru în vederea alegerilor, am primit prin poștă instrucțiuni scrise în vederea organizării tineretului și a femeilor precum și a modului cum se va duce propaganda.

Tineretul nu l-am organizat, fiindcă aproape toți erau foști legionari și nu am fost de acord cu acest punct de vedere și în al doilea rând nu am înțeles să se creeze aceste secții în sânul partidului.

Ioan Moldovan

Femeile, deasemeni nu le-am organizat, tot pentru a nu face o secție separată. Am folosit totuși vre-o patru tineri, în propaganda electorală dar nu conform instrucțiunilor primite dela centru ci așa după cum înțelegeam eu că trebuește dusă o propagandă de lămurire și nu de asmuțire de ură împotriva altora.

În cursul anului 1945–1946 a venit la mine un oarecare Besu, fost elev al meu, azi avocat, care domiciliază în București, spunându-mi că vine dela centru din București cu menirea de a face o organizație pentru apărarea reciprocă, și anume: atunci când cineva este în pericol de a fi ridicat de Ruși fiecare membru din această organizație e obligat – fie ziua, fie noaptea – să înștiințeze alți 7 membri cari, să alerge imediat la fața locului, apărând prin aceasta pe cel periclitat. Întrebat dacă are pentru această organizare adeziunea partidului politic țărănesc, mi-a răspuns că ambele partide, adică și cel Liberal, sunt înțelese în privința aceasta, în scris însă, nu se ridică.

Întrebat fiind de mine, ce politică face mi-a răspuns că este național liberal.

Iosif Hofmann

atunci, l-am trimis la reprezentantul P.N.L., Siminon Ghizdaru.

Am respins această propunere, întrucât după părerea mea, erau făcute într'o formă de organizare ca a „[illegible]" nu voiam să târăsc organizaţia de partid în astfel de mişcări teroriste.

În privinţa gărzilor „Iuliu Maniu" în judeţul nostru, nu au fost organizate astfel de gărzi; ştiu însă că conducătorul acestor gărzi a fost Gavrilă Olteanu, membru al partidului Nat. Ţărănesc.

Personal, am dezaprobat acţiunea acestor gărzi, care a fost o acţiune violentă.

În ce priveşte conducerea P.N.Ţ. de colaborare cu celelalte partide de guvern, socotesc că atitudinea lui Iuliu Maniu, a fost prea puţin maleabilă şi de tot rigidă.

În ceia ce priveşte încercarea de fugă a d-lui Ion Mihalache şi a însoţitorii, nu cunosc motivele şi cauzele pentru care au vrut să fugă, dar întrucât această fugă ar fi reuşit, ar fi păgubit interesele neamului şi ale ţării, condamn această fugă nu numai a lor dar şi a

acelora care l-au îndemnat la acest act antinaţional şi antidemocratic.

Întrucât linia partidului Naţ. Ţăr. a fost mereu cea a fascizării şi al antisemitismului, împotriva intereselor poporului Român şi ale neamului românesc, anunţ că nu o aprob, dar o dezaprob şi condamn pe toţi acei care au acceptat să ducă partidul pe acest drum.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o dictez şi semnez.

Buc. 31 August 1947.

Ioan Moldovan
canonic mitrop.

38/

27 VIII 947. 363

Dată în fața noastră
Comisar-Șef
[signature]

00365

Declarație

Subsemnatul Ioan Moldovan, canonic mitropolitan de 62 ani, fiul lui Ioan și Paraschiva, născut în Com. Mica-Sasa Jud. Târnava Mică, văduv cu 1 copil, condamnat n'am fost declar următoarele:

Am fost membru al P.N.Ț. maniu dela început purtând următoarele funcții:

În anul 1930 am fost ales primar al orașului Blaj. Dar am (~~deci~~) abzis neprimind aprobarea autorității bisericești. În anii care au urmat până în 1946 n'am desvoltat nici o activitate.

În primăvara anului 1946 am fost optat în locul președintelui decedat, de președinte al organiz. județene, dar numai în mod interimar. La alegerile din Noembrie 1946 am candidat în locul 1o spre a elimina pe Dl Dr Zaharia Boilă, impus din partea centrului. Am condiționat însă acceptarea candidaturii că nu voi merge în propagandă niciodată și că voi abzice imediat în cazul când voi fi ales, cerere [?] s'a și făcut înlocuirea lui cu Emilia [?] Faina candidat în locul 2 și care prin directivele primite dela conducerea P.N.Ț. nici el nu s'a prezentat la Parlament; deoarece cred că această directivă primită nu a fost bună.

Instrucțiuni primite în vederea alegerilor au fost două una privitoare la organizarea tineretului și a femeilor. Pe cei dintâi nu i-am organizat fiindcă aproape toți erau foști legionari și nu eram în acord cu această linie de a organiza tineretul fost legionar, directivă ce venise dela centru. Dar am folosit totuși vreo 3-4 tineri în propaganda electorală dar nu cunosc instrucțiunile [illegible] primite dela centru ci așa după cum înțelegeam [illegible] trebuește dusă o propagandă de lămurire și nu de [illegible] de ură împotriva altora. Pe femei nu am putut organiza. Am mai primit o instrucțiune tot [illegible]

Ioan Moldovan

de a face propagandă dela om la om pentru a evita eventualele conflicte ce decurgeau din linia generală a partidului.

Înainte de alegeri cam prin iarna lui 1945-46 a venit un oarecare Bezu, un fost elev de al meu spunându-mi că e trimes dela centru din București, deși îl știam că face politică liberală, spunându-mi că dispozițiunile sunt de a organiza echipe de apărare reciprocă în eventualele atacuri pe care le-am primi fie dela ruși, fie dela membrii comuniști.

Am respins această propunere întrucât după părerea mea erau făcute într-o formă de organizare a „Sumanelor Negre" și nu voiam să târăsc organizația de partid în astfel de împăcări teroriste. Știindu-l că este liberal l-am trimes să ia aceste directive partidului liberal.

În ceace privește tentativa de fugă a dlui Ion Mihalache și ceilalți nu cunosc motivele și scopul pentru care a voit să fugă dar întrucât această fugă ar fi reușit și ar fi păgubit interesele neamului și ale țării (de [illegible]) condamn această fugă în numele a lor dar și acelora care l-au îndemnat la acest act anti-național și anti-democratic.

Întrucât linia P.N.Ț. ar fi mers pe drumul fascizării și pe drumul antisemitismului împotriva intereselor poporului român și ale neamului românesc în numele că nu o aprob, dar o dezaprob și condamn pe toți acei care au încercat să ducă partidul pe acest drum.

Aceasta îmi este declarația pe care o semnez și susțin.

ss. [illegible]
[illegible]

27 August 1947

364

00366

Declarație

Subsemnatul Ioan Moldovan, canonic mitropolitan în orașul de reședință Blaj, născut la 28 Ian. 188[illegible] în comuna Micăsasa - jud. Târnavei mici - declar următoarele:

1. Sunt membru al Partidului Național Țărănesc dela început. În primăvara anului 1946, - împotriva protestelor mele, - am fost ales de președinte al Organizației jud. dar numai [illegible]. La alegerile din Noemvrie 1947, am fost pus pe listă - ca să câștig candidatura lui Zaharia Boilă impus dela centru - dar condiționat: că nu voiu face nici o propagandă și că-mi voiu da dimisia îndată după alegeri: ambele condiții au fost respectate strict de mine. ~~au fost [illegible]~~ ~~Aici după alegeri~~ Ba mai mult: După alegeri, decât nu părăseam Blajul, [illegible] Blaj, [illegible] astfel am făcut când am fost la Alba Iulia (Mitrop., când a murit [illegible] Papa [illegible]).

2. Dela Centru - [illegible] nu am fost nici o singură dată - am primit instrucțiuni pentru organizarea tineretului și a femeilor. Dar nu s-a făcut nimic, fiindcă tineretul tot a fost atras prin [illegible] la legionari, iar femeile nu se [illegible].

3. Despre memoriul dela Paris, astăzi avînd cu-
noștință numai acum. Și despre a fost compus și
înaintat din partea domnului Gafencu și [illegible] 00367
am părăsit Partidul și [illegible] poate neștiind,
sunt de părere, că nu am putut vorbi în numele
Partidului N.P. [illegible] ales în chestiuni așa de grele
ca la Conferința dela Paris. [illegible]
[illegible] și le contest orice drept de a face - [illegible]
[illegible] de tot seama - astfel de memorii.

4. În ce privește încercarea de fugă a Dlui Mihala-
che și a altor, am aflat despre ea la Reghin, în ziua în care
[illegible] mai [illegible] la Cairo. Nu [illegible] convenit, [illegible]
[illegible]. Nu am primit [illegible] informații [illegible]
[illegible] am fost ridicat de la Sovata, unde făceam
[illegible]. Declar [illegible], că întrucât succesând a-
ceastă fugă - ea ar fi păgubit interesele [illegible]
[illegible], o dezaprob și condamn pentru ea, numai
pe [illegible] și soții ci și pe acei, care i-au
[illegible] la aceasta.

5. Despre alte memorii în străinătate, nu știu
[illegible] pentru politică, nu [illegible]
[illegible], „liberalii" [illegible] foarte
[illegible].

Aceasta e declarația mea, pe care o susțin
în [illegible].

[illegible] dela Văcărești la 23 Aug. 1947.

[illegible signature]
[illegible]

1) Sunt membru al P.N.Ţ. dela început. În primăvara
anului 1946 împotriva protestelor mele am fost ales
preşedintele org. jud. dar numai în mod interimar
La alegerile de 1946 am fost primul pe listă ce
să elimināra candidatura d-lui I. Boilă, impusă dela
centru, dar condiţionat: că nu voi face nici o propagandă
şi că'mi voi da demisia îndată după alegeri. Ambele
condiţii au fost respectate întocmai. Ba mai mult
după alegeri de câte ori părăseam Blajul anunţam poliţia
să mă urmărească şi să se convingă dacă fac politică. Ast-fel
a făcut când am fost la Alba Iulia cu mitropolitul, când
am mers la Sapu şi la Sovata.
2) Dela centru unde n'am fost nici odată am primit
instrucţiuni pentru organizarea tineretului şi a femeilor
dar nu s'a făcut nimic, fiindcă tineretul tot a fost
trecut prin filiera legionară iar cu femeile n'am avut
succes. 3) Despre memoriul dela Paris am avut cunoştinţă
şi după ce a fost compus de d-nii Gaf. şi Tilea cari au părăsit
PNŢ în mod foarte puţin onorabil, ~~socot~~ sunt de părere,
că ei n'au putut vorbi în numele acestui partid şi
nu li se cădea să vorbească în vremuri aşa de grele ca
la conferinţa dela Paris. Îi desaprob cu toată tăria, şi
le contest ori ce drept de a face, ei profitori de tot-
deauna) dreptul de a face memorii.
4) În ce priveşte încercarea de fugă a d-lui Mih. şi soţii, am
auzit despre ea la Rephis, în ziua în care s'a vestit la Radio.
Nu mi-a convenit şi am desaprobat-o. N'am primit alte
informaţii fiindcă în zilele proxime am fost ridicat dela Sovata unde
făceam pe preotul. Declar însă că întrucât succedând această fugă
ea ar fi păgubit interesele neamului şi ţării o desavuez şi
condamn nu numai pe d-nii Mihalache şi soţii ci şi pe
acei cari i-au sfătuit şi îndemnat la aceasta.
5) Despre alte memorii în străinătate nu ştiu fiindcă nu
am pasiune politică. Nu citesc ziare decât liberalul dar
şi aceste foarte rar.—

Părintele Moldoveanu

367 19 Sept. 1947
Dată în fața
noastră.
Comisar șef
Petrescu

~~20369~~

Declarație

Subsemnatul Ion Moldovan, canonic metropolitan, de 62 ani, fiul lui Ion și Paraschiva, născut în Comuna Micăsasa, Jud. Târnava Mică, văduv, cu un copil, condamnat n'am fost, prin prezenta declar că mențin în totul declarațiile date de mine în zilele 27 și 31 August 1947, fără să mai fac vre-o adăogire.

Aceasta declar, susțin și semnez propria mea scrisă de mine.

București 19 Sept 1947

Ioan Moldovan
Canonic Metrop.

M.

28.8.47
Dată în fața noastră
[signature]

368

4

00370

Declarație

Subsemnatul Petre Marinescu născut în anul 1898 luna Iunie ziua 29. în Comuna Amărăștii-de-jos - Jud. Romanați fiul lui Marin și al Paraschevii, ambii decedați, căsătorit cu Virginia V. Dumitrescu Militari, de religiune ortodoxă, de naționalitate român, de profesiune comerciant, cu serviciul militar satisfacut în Reg. 1 Transmisiuni cu gradul Ad. tor Socot. Rezervă, nu am fost niciodată condamnat pentru vreun fapt penal sau pentru alt fapt, declar următoarele:

Sunt acuzat pe nedrept că am fost membru al partidului Național Țaranesc.

Deasemenea nu este adevărat că am fost vreodată șeful bir. 21 a partidului N.T (Maniu). Declar deasemeni că nu am făcut niciodată niciun fel de politică: adică nici nu am fost înscris ca să fac o politică militantă și nici chiar simpatizant al vreunei grupări politice din Țara Românească.

P. Marinescu

Nu puteam să fac politica Național-Țărănista pentrucă atât ~~cât~~ în timpul cât a fost la guvern cât și în opoziție s'au dovedit a fi un partid demagogic pentrucă nu a realizat nimic din programul cu care s'a prezentat în fața alegătorilor și pe baza căruia a fost adus la putere, deși în guvernarea din 1928 sprijinit de masele alegătoare în gradul cel mai înalt, nu a realizat nimic nici pentru pătura țărănească al cărei apărători s'au erijat întotdeauna că sunt, nici pentru celelalte clase sociale.

Motivul însă, cel mai puternic pentru care eu nu puteam să fac o asemenea politică este acela că la 23 August 1944 când Partidul N. T. avea ocazia să colaboreze cu celelalte partide democratice nu a făcut-o, din contră s'a ținut într'o rezervă, și ostilitate din ce în ce mai accentuată față de guvern și regimul democratic restaurat în țara noastră. În tot acest timp până la dizolvare partidul N. T. a dus o luptă contra tuturor realizărilor democratice ale guvernului și chiar contra exproprierii rurale și împroprietărirea țăranilor lipsiți de pământ, ceeace a decepționat pe toți oamenii de bună credință

[illegible]

Apoi ceeace nu putea să împărtășească nici ~~cel~~ un cetățean loaial, a fost politica de atacuri pline de calomnii la adresa națiunilor conlocuitoare din țară, la adresa democrațiilor din țările vecine și chiar contra U.R.S.S. punând în pericol chiar independența țării prin aceea că adresă diferite memorii și cereri de intervenție adresate unor puteri din apus.

Deasemenea propaganda scrisă în ziarul partidului N.T. pe deoparte, prin propaganda orală din om în om pe de altă parte eră influențată de un spirit burghez și reacționar, lucru cu care nu m-am putut niciodată împăca, așă că am avut destule motive temeinice să nu mă înregimentez în acest partid burghez și de factură legionaro-fascist și nici chiar să simpatizez această organizație de partid. Deaceea cred ~~consider~~ că s-a făcut cu mine o nedreptate considerându-mă membru al partidului N.T. cu atât mai mult, șeful Circ. 21, drept pentru care dau prezenta declarație scrisă și subscrisă proprie.

20 August 1947

570

~~00372~~

Declaraţie

Subsemnatul Marinescu Petre, domiciliat în Bucureşti Str. Apolodor N°2, susţin cele declarate anterior cu următoarea completare:

Nu am fost înscris niciodată în P.N.Ţ (Maniu) şi nici nu am activat niciodată pentru acest partid şi nici pentru vreun alt partid.

Nu am fost niciodată la vreo şedinţă sau adunare la P.N.Ţ, sau la alt partid.

Nu ştiu prin ce împrejurări mi se impută că aş fi fost şeful organizaţiei P.N.Ţ. (Maniu) dela Circa 21a Bucureşti, atunci când eu nici măcar nu am fost niciodată înscris în acel partid.

Cred că aceasta se datoreşte unei erori de nume sau vreunui denunţ duşmănos fără temei.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţin şi semnez.

18 Sept. 1947 — P. Marinescu

ip 8 lit

Data în fața noastră

377

M.

Declarație.

Subsemnatul Ctin Mihăescu născut în anul 1903 luna august ziua 16 în Com București fiul lui Victor și Elisabeta, căsătorit cu Elena Ianceu(?) de profesie Comerciant de religie ortodoxă. de naționalitate română. Serviciul militar satisfăcut în Regtul M.A.N. Batalionul tren(?) cu gradul de Caporal, n'am suferit nici o condamnare. am fost în lagăr în timpul lui Antonescu pentru speculă. Cu ultimul domiciliu în Str. Vasile Lascăr No: 109. fost vice președinte al Cir. 5-a P.N.T. declar următoarele:

In legătură cu organizația muncitorească în cadrul P.N.T. declar că muncitorii deși acest partid avea o organizație aparte pusă sub conducerea Dr. Ilie Lazăr în acest scop organizarea centrală ne-a cerut tablou pe profesiuni deci ne-a cerut și noi am înaintat tabelu de muncitori înregimentați în P.N.T. Cir. 5-a în număr aproximativ 20-25 de persoane, aceasta probabil în vederea organizării lor cum am arătat mai sus în organizație separată distinctă(?) cu centra(?) Catinca(?) noi totdeauna am fost contra.

Alte instrucțiuni verbale sau ~~[illegible]~~ scrise n'am primit.

Deasemenea tineretul era organizat

C. Mih[illegible]

separat pe țară și pe capitală — în orga-
nizația Capitalei pe sectoare.
Ca și pentru membri - Organizațiunile la
au primit ordin dela Conducerea Centrală - să
înainteze tabele de aceste tineret, ceeace
s'a și făcut înaintându-se cu tabel
cu circa 30. membrii. Aceste două orga-
nizațiuni în cadrul Partidului aveau conduceri
separate, tineretul primind ordine dela
Secretariatul general al partidului —
În ceeace privește lipsa de pe piață a diferitelor
articole alimentare cum era făina și mălaiul
am primit instrucțiuni verbale dela Sector
să arătăm tuturor că aceste lipsuri provin
din faptul că guvernul nu se ocupă cu
aprovizionarea populației și că tot
surplusul și tot ce se colecta din județele
excedentare precum și toate ajutoarele primite
din afara granițelor erau luate și dirijate
către URSS care se afla într'o criză
economică mai mare decât a noastră.
Deasemenea zarzavaturile, cartofii
ceapa etc. ni se comunica că sunt
luate pentru aprovizionarea armatelor
de ocupație pe care guvernul român este
obligat să le întrețină, și astfel tot
ce se aducea în piețe era colectat și
expediat în acest scop.
Activitatea mea în cadrul Org. S. P.N.T
s'a mărginit la o propagandă dela om
la om să susțină partidul ca în alegerile
dela 19 Noemvrie 1946 să obțină voturi cât

574

mai muiter pentru ca Blocul Partidelor democrate să fie pus în minoritate.

Am căutat deasemenea să organizez împreună cu ceilalţi fruntaşi din circumscripţie cadrele cari se delăsaseră între timp din cauza că se creiase o serie întreagă de nemulţumiri cari o parte au şi plecat din partid, fie că au urmat pe dr. Komorowschi cu av. Paul Iliescu, fie că au trecut la dr. Lupu, astfel că se simţea neapărat nevoia unei organizări.

În timpul alegerilor n'am depus nici o activitate politică, cu două zile înainte de 19 Noembrie am fost arestat de organele Siguranţei, pentru care motiv n'am avut timp să-mi scot nici cartea de alegător aşa încât n'am putut vota.

După alegeri m'am retras şi n'am mai depus nici o activitate, iar prin luna Ianuarie a.c. Comitetul Circumscripţiei s'a dizolvat.

În şedinţele cari s'au ţinut în fiecare săptămână pe sector se dădeau pe de o parte instrucţiuni de organizare, iar pe de altă parte delegaţii Sectorului în discursurile lor ţineau [illegible] de propagandă pentru câştigarea de aderenţi. Tema principală a acestor discursuri propagandistice era una anti-semită deoarece se dădeau instrucţiuni chiar să se arate tuturor cu cari venim în contact că acei cari

[illegible]

ieste [adevăr] guvernanți în țara sunt
acei cari ocupă postur. din cele mai
importante și că aceștia au devenit foarte
îngrozneți.
Se mai arăta că populația a ajuns să
fie înfometată fiindcă toate cerealele
se îndreaptă spre U.R.S.S. care duce
o criză economică și mare pe de o parte
iar pe de alta parte trebue să întreținem
o armată numeroasă de ocupație tot pe
socoteala țării și a populației care
duce o lipsă alimentară cum nu s-a mai
întâlnit până acum în această țară.
Se cerea ca mai toate acestea
discutam să mergem în mahalale și
să explicăm populației cauza lipsurilor
pe care trebue să le îndurăm și să
căutăm astfel să mobilizăm toată
ura contra guvernului și regimului
instaurat la 6 Martie! [illegible]
Atât pentru care dau prezenta
declarație pe care o susțin și
semnez propriu
[signature]
19/8/947

373

~~00375~~

Declaraţie

Subsemnatul Mitărescu Ştii, comerciant cu dom. în Bucureşti Str. Vasile Lascăr No 109, declar că-mi susţin toate declaraţiile date anterior cu următoarea completare.—

Sunt membru vechi în partid din anul 1933-35 fiind adept al lui Dr Lupu Nicolae.—

După 23 Aug. 944 am reînceput din nou activitatea în P.N.Ţ.—

În luna Ianuarie 1946 am fost ales şi am funcţionat timp de un an ca vicepreşedinte al organizaţiei Circ. IV din Sectorul I Galben.—

Preşedintele acelei circumscr. era Dagomirescu Nicolae avocat.—

— N'am mai activat dela alegerile din toamna anului 1946 când am fost reţinut la Prefectura Poliţiei Capitalei.—

Altceva nu ştiu să declar.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţin şi semnez.—

C. Mi[illegible]

374

17-IX-947
Dată în fața noastră
Chester
[signature]
Standu

00376

Sn.

Declaratie

Subsemnatul Constantin Mihăescu
Domiciliat în Bucuresti Str. Vasile Lascăr
No 109. în continuare Declaratiile Mele
Anterioare. Mai relatez Următoarele.
Dechtez: Mergeam la club erea o amosferă
contra Uniunii Sovetice. și împotriva
Evreilor. discutau în Grupuri separate
că daca nu prin Alimente în Țară
căci pleacă în Rusia și că numai
Ovreii fac Afaceri. și numai Noi o să
scapam, țara de Rusii și de Evrei.
Mai spuneau ca numai Americani și
Englezii o să ne scape de Ei. și o să ne
dea ajutor ca să răsturnăm Guvernul
și o să venim la Putere.
Nu aș putea să precizez cu nume pe cei ce
Vorbeau astfel, deoarece ei toti vorbeau și
Discutau la fel. iar propaganda aceasta
se ducea dela om la om. pe baza instrucțiuni
care veneau dela centru.

C. Mihăescu

375

In ce priveste atitudinea Mea, declar si de data aceasta așa cum am declarat, si mai înainte ca mă desolidarizez complect de politica dusă de Partidul N. Țărănesc 20377 și găsesc că acest Partid nu a mers pe linia intereselor țări și ca le-a trădat în tot timpul. Recunosc că am fost înșelat în credința Mele. și ca actiunea mea de viitor va fi aceia de a servi interesele adevarate ale țări și a regimului democrat care ne conduce astăzi țara.

Aceasta Declar, sustin si semnez.

C. Mihaće

Bucuresti, 17. Septembrie 1947.

25 Aug 1947

Declarație

Subsemnatul. Constantin Mihăescu
Născut în 1903 luna August 16. în comuna
București Jud. Ilfov. fiul Vietaz și
al. Elisabeta căsătorit fara copii
de profesie comerciant de Băuturi
și restaurant de religie Ortodox.
de naționalitate Română. serviciu
Militar satisfacut la Bat M A.d. cu
gradul caporal. condamnari nu am
suferit. cu ultimul domiciliu în
str Vasile Lascar 109. Declar
urmatoarele:
Am deținut funcția de Vice Presedinte
al. circumscrieței 5. PNT. din anul. 1944
Octombrie și anterior am activat
în Partid PNT. până în anul. 1938
când sa desființat Partidele Politice
când am activat ca simplul Membru
din anul. 1928 cu ramura ~~Dr~~ Lupu.

C Mihu

M-am hotarat să lupt în rândurile Partidului N. Țaranesc fiincă acolo Vedeam Democrația deoarece 80379
Am fost socalist și Liberali Ne Aresta și ne împușca am crezut că acolo este locul Meu să fiu Democrat să lupt Pentru realizare Idealului socalist.
Cand sa facut Fuziunea am cresut că se face o democrație reală în schimb m-am înșelat deoarece le Dl. Maniu Pactiza cu capitalisti cand vinea liberali când Dl. Ion.
când a reeonit cu N. Țărăniști nu au realizat Nimic din promisiunile facute după 23 August 1944 când Partidele Politice aveau dreptul. iar să activeze și cand am vazut că sa format un guvern din Partide Democrate am intrat în Mod. cinstit să continui activitatea sperand ca să Lupt pentru Democrație

Am constatat că P.N.Ţ. care spunea că
Luptă Pentru interesul Maselor numai [illegible]
luptau împotrivire Lor alături de Partidul
N. Liberal. Politica Dusă de conducători
Partidului era o Politică împotriva

unei Prietenii cu Rusia Sovietică
o politică Reacţionară.
Conducerea Partidului sau opus la reforma
agrară deşi Pretindea tot deauna că
lupta pentru ţărănime
făcea o politică de Dezbinare.
În campania Electorală am Primit
Instrucţiuni să fac Propagandă
împotrivirea B.P.D. arătând cetăţenilor
că blocul nu ar fi adevăraţi Partide
democrate şi că sunt vânduţi străi-
nilor Rusiei Sovietice. în slujba cării
ia Pus. şi se făcea o Propagandă
antisovietică. Directivele date se dădea
dela clubul central Eu nu am înţeles
să fac Politică în felul acesta fiind contra
convingerile. şi în timpul campaniei
Nu am activat [illegible] de Propagandă

C. Mih

379

In legatură cu încercare de a fugi din
Tară a fruntașilor N. Țărănist v am consider
această acțiune ca unor oameni Laș[i]
Deore ce Ei au arătat din Nou
Că au fost în slujba capitalismu
și Nu al poporului așa cum știm
cât privește și toată Mea Politi
am să Lupt pentru Partidele
Adevărat democratice

Aceasta îmi este Declar
Pe care o dau singur și
Ne silit de Nimeni

C. Mih[illegible]

M.

380

17 Septembrie 1947.
Dată în fața noastră
Comisar Șef [illegible]

00382

Declarație

Subsemnatul Dr. Virgil Morariu advocat născ. în 12.III.1905 în comuna Cunta jud. Sibiu din părinții Ștefan și Virginia, căsătorit cu un copil dom. Sibiu str. Mărășești No. 3, asupra activității în P.N.Ț. declar:

M'am înscris în partid în anul 1934 pentru motivul că am nutrit sentimente democrate și era singurul partid democrat în care puteam activa.

Am avut calitatea de secretar al organizației orășenești.

Până la 6.III.945 s'a trecut la reorganizarea cadrelor partidului sub conducerea președintelui organizației d-l Dr. Ieronim Stoichița și a șefilor de sectoare: Dr. Ion Gelariu, Dr. Cornel Dragu, Dr. Ion Popa, Traian Cucuian, Ion Fulea, & Gheorghe Stroia. Aceștia erau șefi de sectoare pe plășile din județ. În orașul Sibiu au fost 4 sectoare conduse de câte un președinte de sector precum urmează: Aurel Bianu, Mancaș Vasile, Traian Cucuian, Ștefănescu Grigore. Președintele org. municipale: d Ion Sturza. Președintele tineretului: d Gheorghe Stroia advocat. Conducătorul secției muncitorești: Dr. Ion Sturza.

Activitatea dusă în ceeace privește campania electorală a fost dusă de președinte

Dr Virgil Morariu

2. Dr Virgil Morariu

I. Geronimo Stoichiţa şi şefii de secţoare.
Personal nu am luat parte la nicio întrunire publică decât ca asistent. Nu am luat cuvântul nici odată. În judeţ nu m'am deplasat niciodată.
Nu am fost candidat pe liste de deputaţi şi nu am avut nicio demnitate în urmare a calităţii mele de membru în partid.

Propaganda electorală după cât ştiu eu fiindcă nu am luat parte, a fost dusă de către conducerea org. jud. Sibiu prin preşedinte care a căutat să canalizeze masele ţărăneşti înspre programul partidului care este democrat şi că Maniu este persecutat pe nedrept.

Instrucţiuni şi circulare instruind manifeste eu personal nu am primit fiind trimise preşedintelui org. judeţene şi secretarilor organizaţiei judeţene. Secretarii org. judeţene: Dr. Ion Popa şi Dr. Cornel Radu.

Partidul P.N.Ţ. org. Sibiu în alegerile din 1946 a mers pe listă comună cu liberalii Brătianu care au avut un loc iar P.N.Ţ. 4 locuri.

A luat fiinţă secţia tineretului P.N.Ţ. care era condusă de Dr. Gheorghe Stroia adv. Sibiu, care ţineau şedinţe şi din când în când organizau serate la care luau parte şi tineret din afara P.N.Ţ. Eu personal nu am luat parte nici la şedinţe nici la serate şi ca atare nu ştiu ce s'a discutat şi nici ce instrucţiuni s'au primit.

Morariu

381

00383

Declarație.

Subsemnatul Dr Virgil Moraru adv. de 42 ani domic. Sibiu str. Mărășești No. 3 nu am fost condamnat, căsătorit cu un copil declar:

Sunt membru în partidul național țărănesc din 1934. In prezent am calitatea de secretar al organizației orașului Sibiu.

M'am înscris în acest partid pentrucă socoteam că este cel mai democrat partid din țară în care voi putea lucra pentru realizarea unei Românii democrate.

In urma ultimelor întâmplări m'am convins că buna mea credință a fost înșelată și partidul nu este pe linia adevărată a democrației.

Aceasta o consider pentrucă conducătorii partidului au încercat să fugă în străinătate și să se pună în slujba unor puteri străine. Nu a realizat nimic din programul democrat al partidului ca exproprierea, înlăturarea exploatării muncitorilor de către capitaliști, nu a luptat pentru a nu se face cedarea Ardealului de Nord, iar în decursul războiului contra U.R.S.S. nu a opus nici o rezistență.

Mă desolidarizez de toată această politică a partidului văzând că nu este pe linia adevărată democratică.

Drept pentru care dau această declarație pe care o semnez propriu azi 21.VIII.947.

ss Virgil Moraru

25/ 382

00384

Declarație

Subsemnatul Dr. Virgil Morariu adv. Sibiu de 42 ani căsătorit cu un copil dom. Sibiu str. Mărășești No. 3 condamnat nu am fost deloc.

M'am înscris în partidul național țărănesc în anul 1934. In ultimul timp am fost secretar al organizației orașului Sibiu. Am lucrat numai în cadrul funcțiunii mele fără a avea o activitate publică. Din 23 Aug. 944 încoace nu am luat parte la nicio manifestație publică a partidului și nu am luat cuvântul la nicio întrunire publică. In propaganda electorală nu am fost nici când.

Pe membrii din organizație centrală ai partidului îi cunosc numai din prilejul adunărilor publice unde luau cuvântul; N'am avut nicio legătură cu ei.

Am căpătat convingerea că conducerea partidului în ultimul timp, adecă după 23 Aug. 944 a imprimat partidului un drum dezastruos situației noastre politice de azi, prin faptul că defăima regimul iar în relațiile cu puterile străine căuta a forma o opinie în contra U.R.S.S.-ului.

Prin legăturile externe ce avea cu grupul Tilea a aprobat memoriul făcut de acest grup cu ocazia tratatului de pace care a dăunat intereselor țării. De acest fapt am luat cunoștință din declarațiile făcute de d-l. vicepreședinte Tătărăscu cu ocazia întoarcerii din Paris ce s'au publicat în ziare.

In legătură cu încercarea grupului Mihalache de a părăsi țara cu scopul de a se pune în slujba

Dr Virgil Morariu

unor puteri streine şi a unelti în contra siguranţei statului, consider aceasta ca o trădare a ţării şi a poporului. Mă desolidarizez şi condamn cu toată hotărîrea această acţiune şi arăt că în urma acestei acţiuni disolvarea partidului a fost un act, care pe noi ce am fost de bună credinţă în acest partid, ne-a pus în situaţia de a ne considera descătuşaţi de situaţia ce nu se potrivea cu dorinţa noastră ca acţiune politică.

Prezenta declaraţie am dat-o nesilit de nimeni azi 28 Aug. 1947 în Bucureşti.

Virgil Moraru

A luat ființă organizația municipală condusă de Dr. Ion Sterza care ținea ședințe la două săptămâni la care eu personal nu am luat parte și nu cunosc discuțiile.

Secție militară P.N.Ț. la Sibiu nu a existat, însă știu că erau ofițeri pensionari membrii în P.N.Ț. după cum urmează: Col. Traian Popa, Col. Stinghe, Cpt. Radu, Cpt. Vlădescu, poate și alții dar nu-i cunosc, mă amintesc de general Lipovan care a fost prefectul județului Sibiu până la 6.III.945.

Față de hotărîrea conducerii P.N.Ț. de a nu lua parte deputații la lucrările parlamentului, de unde puteau fi expuse obiectiv toate părerile P.N.Ț. cred că a fost o hotărîre greșită pe care eu nu o accept.

Deasemeni încercarea de fugă a lui Mihalache - Penescu în străinătate căutând a-și salva pielea și lăsând partidul în voia soartei îl consider ca un act urât și de trădare a poporului pe care-l condamn în modul cel mai categoric.

Față de cele de mai sus și de activitatea dusă de conducerea P.N.Ț. care s'a abătut dela linia pur democrată pe care o avea trasată în programele lor să mă desolidarizez de această acțiune și de conducerea partidului.

Sfl.-pil. Moraru

00386

ss Moraru 4.

înfierând atitudinea lor.

Înțeleg să activez în viitor în cadrul organizațiilor politice din B.C.S. unde am credința că voi putea sluji ideile adevărat democratice de care am fost călăuzit întotdeauna.

Aceasta îmi este declarația pe care o dau liber și nesilit.

București 17 Sept. 1947

ss Virgil Moraru

6/

385 16.8.947
Dată în fața noastră
Comisar Af
[signature]

00387

Declarație,

Subsemnatul, Pr. Dtru Negru născut în anul 1892 luna aprilie ziua 5 în Com. Nicorești jud. Tecuci fiul lui Gh. B. Negru și al Ruxandei B. Negru căsătorit cu Zamfira Negru de profesie învățătoare de religie ortodoxă de naționalitate română, scutit de serviciu militar ca preot, n'am suferit nici o condamnare, cu ultimul domiciliu în orașul Tecuci Str. V. Alexandri No 1, fost membru a partidului Național Țărănesc organizația Tecuci, declar următoarele: asupra activității mele politice cât și a partidului Național Țărănesc atât cât cunosc fie prin participare directă ca membru a partidului, fie indirect: mi-am început activitatea politică în anul 1927 dată când m'am înscris în partidul N. Țărănesc organizația Tecuci.

M'am înscris în acest partid cu convingerea că voi găsi posibilitatea realizării idealurilor mele progresiste în ceeace privește reformele sociale privind clasa țărănească cu însumi fiind fiul unei familii de țărani împovărată de greutăți, considerând că pătura țărănească este singura oprimată și exploatată de politicianismul veros, practicat de toate partidele în frunte cu partidul Național Liberal care s'au perindat la cârma țării.

Nu mult după intrarea mea în partid am încercat prima dezamăgire pentrucă în anul 1928 când partidul Național Țărănesc adus la cârma țării de o popularitate cum n'a văzut-o țara românească, și deși se prezentase în fața alegătorilor cu un program cu realizări, însă nu numai că nu realizează niciuna din reformele propuse în fața țărănimii dar contribuie la întărirea burghezoarea burgheziei românești prin sprijinul dat tuturor marilor bănci și întreprinderi particulare burghezo capitaliste.

În afară de această trădare, partidul Național Țărănesc care a cărei ramură ardeleană caută întâietate în sânul partidului își propune și o importantă schimbare de tactică pentrucă consimte cu partidul Național Liberal reprezentant tipic al burgheziei din România să îm-parta puterea și exploatarea deoarece d-l Iuliu Maniu

Pr. Negru

ca reprezentant al burgheziei ardelene era complect
străin de idealurile și reformele sociale care
stăteau la baza programului și doctrinei par-
tidului Țărănesc din vechiul regat.
Am constatat că această poziție, datorită siste-
mului rotativei dăinuește peste ani și se continuă
chiar în timpul celui de-al doilea război mondial
când printr-o complicitate și colaborare ajută și
sprijină guvernele legionaro-fasciste care s-au
prezentat la cârma țării dela 1940, precum și pe
fostul conducător I. Antonescu.

Deși la 23 August 1944 partidul Național Țărănesc
în aparență colaborează la guvern, în fond își
ia poziție împotriva muncitorilor și reprezentanții-
lor legitimi și alături de celălalt partid specific
burghez Național Liberal se demască arătându-și
adevărata lor față.

Inițiind încă dela această dată o colaborare plină
de rezervă față de partidele muncitorești, este adevă-
rat că d-l Iuliu Maniu împreună cu partidul al cărui
șef era se găsește la o ostilitate din ce în ce mai
accentuată față de masele largi muncitorești și
democrația instaurată în țara românească. Pentru
aceasta mobilizează aproape toate nemulțumirile
provenite ca o consecință firească a unui război
nedrept care nu a fost al poporului, precum și
pe toți vinovații din trecut de activitate antidemo-
cratică, antimuncitorească și ură rasială, eșind depe
poziția normală a unei opoziții loiale devenind
astfel o adunătură de partizani cu tendințe și
acțiuni periculoase, deoarece prin combativitatea ele-
mentelor care-l compuneau pe deoparte iar pedealtă
parte prin abilitatea politică a conducerii Liberale
partidul N. Țăr. se plasează în fruntea tuturor for-
țelor reacționare din țară..

Consecvent liniei pe care și-a ales-o partidul se
plasează pe linia rezistenței și obstrucției oricăror
realizări democratice ale guvernului, mergând
până acolo de a se opune chiar exproprierii

386

~~00388~~

moșierilor fasciști și reacționari, și împroprietărirea țăranilor lipsiți de pământ, executând astfel o trădare directă a maselor țărănești pentru ale căror drepturi au pretins că luptă ca partid țărănesc.— Pentru a exemplifica și mai mult poziția și metodele întrebuințate de partidul N. Țăr. în lupta în care s'a angajat față de forțele democrate și față de guvernul democrat instaurat la 6 Martie 1945 trebuie să menționez că partidul N. Țăr. a organizat echipe cu care să atace secțiile de votare. Deasemenea cunosc cazul organizației muncitorești pe țară, organizație formată de elemente reacționare cu sentimente și metode huliganice condusă de către omul de casă a d-lui Iuliu Maniu președintele partidului Ilie Lazăr, menținută de către conducerea partidului cu scopul vădit de a fi utilizată ca masă de manevră pentru dezbinarea unității muncitorești și ca elemente de șoc în acțiunile de teren.—

La fel despre organizația tineretului în special cel universitar care în loc să fie instruit și reeducat în senz democratic a fost primit în partid cu tradiția lui de naționalism rău înțeles însuflețit de ura de rasă de spirit legionar, așa cum s'a manifestat la 8 Noembrie 1945 și la 1 și 10 Mai 1946.—

Aceleaș influențe de factură burgheză reacționară se observă și în propaganda scrisă prin Dreptatea în manifeste și broșuri ca și în propaganda orală.— Se utilizează atacuri directe sau camuflate împotriva naționalităților conlocuitoare și împotriva democrațiilor vecine; mai mult încurajează chiar sentimente antisovietice în sânul partidului agravând situația noastră ca țară independentă prin atacurile permanente îndreptate împotriva Uniunii Sovietice.

Observând că treptat partidul se pune într'o situație grea prin memoriile și protestele adresate celorlalte națiuni aliate, am căutat să influențez ca partidul să ia o altă atitudine prin care să poată să colaboreze cu guvernul la înfăptuirile democratice necesare refacerii țării și situația de după războiu, și văzând

că conducerea partidului nu ține seamă m'am hotărât să demisionez din acest partid ceiace am și făcut. —
Drept pentru care dau prezenta pe care o susțiu și semnez.

16. August 1947.
Buc..

Pr. Alegre

17-IX-947 397
Dată în fața noastră
Chestor
[illegible]
30389

Declaratie

Subsemnatul Gh. C. Olăreanu, avocat domiciliat în Huși, str. Cuza Vodă 39, în continuarea declarațiunilor mele anterioare, mai relatez următoarele:

Mențin în totul declarațiile anterioare.

Am condamnat și condamn cu ultima energie întreprinderea de la Tămădău, care a fost și în contra intereselor Țării și împotriva intereselor de partid. A fost întreprinderea unor oameni cari au nesocotit principiile adevăratei democrații. Dacă mai era nevoie de o dovadă că conducerea de partid nu lucra în spirit democratic, este deajuns să remarc că timp de 3 ani, după 23 August 1944, domnii de la conducerea centrală n'au binevoit să convoace organele statutare, iar în birou, delegația permanentă și comitet executiv, membrii nu se alegeau, ci se cooptau în spirit de camarilă.

Declar solemn că mă desolidarizez de acțiunile fostului partid național țărănesc și dezaprob scopurile antidemocratice ce rezultau la baza acestor acțiuni.

Declar, susțin și semnez.

Olăreanu

București 17 Septembrie 1947.—

52

30 · VIII - 947
Dată în fața noastră
Chestor

[388]

Declarație

Nr. [illegible] 390

Subsemnatul Gheorghe C. Olăreanu, avocat domiciliat în Huși, str. Cuza Vodă 37, născut în 1901 Aprilie 10, în Com. B[illegible] jud. Fălciu, din părinți Constantin și Maria, condamnat nu am fost, căsătorit în 1938 cu Maria, născută Mihailescu, având un copil cu numele de Costache, elev în cl. VIII-a a Liceului Cuza Vodă din Huși, - asupra celor ce sunt întrebat declar următoarele:

M-am înscris în fostul partid Țărănesc în anul 1925, pentru următoarele considerațiuni:

1) La acea dată, partidul Țărănesc era singurul partid democratic, cu existență legală;

2) Situația materială atât a familiei mele cât și a mea personală, mă indica pentru poziția și lupta democratică de ridicare economică și morală a maselor muncitoare. În această privință, este suficient să amintesc că din cauză că părinții mei erau săraci și împovărați de 8 copii, cursul superior de liceu l-am făcut, întreținându-mă singur, iar Universitatea m-am întreținut cântând în diferite orchestre din Iași.

3) Pe băncile universității, am ajuns la convingeri democratice.

4) Defunctul Dr. Lupu, a exercitat asupra mea o iresistibilă atracție ideologică și sentimentală.

În idealismul meu, am pus mari speranțe în partidul țărănesc, deziluziile nu au întârziat însă să mă asalteze.

Prima deziluzie mi-a adus-o fuziunea

Olăreanu

2

389

cu fostul partid naţional din Ardeal. Acest partid de sub conducerea d-lui Iuliu Maniu, avea elemente conservatoare, deci reacţionare, aşa că nu se putea aştepta nimic promiţător pentru orientarea democratică al noului partid Naţional Ţărănesc. Că partidul naţional nu putea să aducă nici un aport pentru promovarea democraţiei, rezultă şi din faptul că înainte de a se duce tratative cu partidul Ţărănesc, d-l Maniu pertractase vreme îndelungată fuziunea cu partidul naţional liberal de sub conducerea defunctului ~~Iuliu Maniu~~ Ionel Brătianu, partid care reprezenta expresiunea politică a intereselor capitaliste, şi care nu numai că a căutat, prin toate mijloacele, să distrugă tânărul partid ţărănesc, dar îl tratase şi de "vântul moscovit." Şi al doilea rând, după cum am arătat mai sus, partidul naţional adăpostea în sânul său elemente conservatoare, * mai ~~conserv~~ capitaliste chiar, în unele privinţe, decât bogătaşii din partidul naţional liberal.

Aceste elemente conservatoare, mai aveau şi infirmitatea politică a îmbrăţişării lozincei: Ardealul pentru ardeleni, înţelegând prin aceasta exclusivitatea beneficiilor economice pentru ei.

Că partidul naţional şi conducătorul lui, nu erau animaţi de ~~sentiment~~ democratic, mai rezultă şi din faptul că în 1928, când partidul a venit la putere, prima grijă a d-lui Maniu a fost să ~~să~~ ia deputaţilor demisiile în alb. Cele două guvernări au fost falimentare, din vina d-lui Maniu, care, în loc să ducă lupta democratică, periodic se retrăgea la Bădăcin, d-l Mihalache se exercita în activitatea epistolară faţă de ţărani, în timp ce partidul era lăsat de istaliste pe mâna meseriaşului şi [illegible] d-lui Vaida Voevod.

[illegible]

390

care nu găsea nimic mai bun de făcut decât să protejeze concursurile de frumusețe și să ajute pe legionari, cu bani și [illegible] [illegible] de tot felul. ~~392~~

Retras la Bădăcin, d-l Maniu nu încetează însă să tragă ițele pentru a zădărnici orice activitate de guvernare. A doua guvernare a fost pătată de asasinarea muncitorilor de la Grivița, care a fost o rușine pentru partid, și oricât ar vrea d-l Maniu să se sustragă ~~acestei~~ răspunderii acestei abominabile crime, prin fugire și chiar demisionând de la șefie, totuși conducea partidul din umbră, această răspundere îi revine în mod solidar cu autorii morali și materiali ai represiunii.

În 1937, spre stupefacția adevăraților democrați din partid, d-l Maniu a făcut un cartel electoral cu legionarii lui Codreanu.

Prin acest cartel, d-l Maniu a dat girul partidului Național Țărănesc, unei bande de ucigași, unui instrument de penetrațiune imperialistă nazistă în România.

După 23 August 1944, greșelile s-au înmulțit și au devenit din ce în ce mai grave.

Care erau directivele de politică externă care se impuneau unui partid democratic?

Un om politic, nu poate fi definit ca atare dacă ignorează voit sau inconștient realitățile geo-politice. Și care erau aceste realități? Mai întâi vecinătatea cu U.R.S.S.

Un popor mic ca al nostru, nu poate să nesocotească această vecinătate, fără a suferi consecințe dăunătoare pentru existența și securitatea lui.

În al doilea rând, orice patriot cinstit și democrat, nu poate să aibă decât sentimente de recunoștință față de marea noastră

[signature]

4

Vecinii care ne-a eliberat de sub cotropirea nazistă și ne-a ajutat să realizăm Ardealul de Nord.

În al treilea rând, democrații români au de învățat mult de la realizările democratice din marea republică de la răsărit.

În fine, în al patrulea rând, U.R.S.S., prin proporțiile puterilor ei în toate domeniile, este cea mai mare chezășie a stabilirii păcii și securității în lume. În legătură cu acest capitol, nu trebuie pierdut din vedere că puterile anglo-saxone, voiesc și ele o pace, însă o pace a lor, adică un aranjament internațional care să le garanteze și să le promoveze interesele imperialismului lor monopolist.

Ce a făcut d-l Maniu, antrenând prin aceasta și partidul pe un făgaș și nedemocratic și periculos? A menținut față de U.R.S.S. aceeași poziție rezervată, binecunoscută în trecutul său politic. Manifestațiuni verbale de prietenie față de U.R.S.S., care își ascundeau porniri antisovietice. Dovada?

În timpul procesului lui Antonescu, după ce a depus ca martor, a întins mâna acuzatului din boxă. Cum poate fi interpretat acest gest decât ca o manifestație, nu numai nedemocratică, dar și antisovietică, dacă avem în vedere că acuzatul se afla în boxă pentru un război nefiresc și de agresiune imperialistă îndreptat împotriva republicii vecine.

Într-un apel adresat poporului român, cu ocazia zilei de 1 Ianuarie 1947, apărut în ziarul „Dreptatea", d-l Maniu a făcut aluziuni transparente de dușmănie față de U.R.S.S.

[signature]

În ceea ce privește situațiunea din org. jud. Fălciu.
În această organizație, până la dizolvare, eu
am îndeplinit funcțiunea de secretar general.
În această calitate, ca și în trecut, am căutat
să imprim partidului directive democratice.
Din cauza situației nenorocite economice a
țării, consecințe a unui război nefericit și cri-
minal și celor doi ani de secetă, mințile simple
și simpliste erau dispuse să atribuie dificultățile
și nevoile de ordin economic, forțelor armate
Sovietice de ocupație și acarului "Român" de
totdeauna: evreii. La aceasta concurau:
1) Manifestațiile antisovietice a d-lui Maniu.
2) Discursul ținut de d-l Mihalache la Fac.
asociației studenților național-țărăniști,
și care, dată fiind receptivitatea tineretu-
lui și a țărănimii pentru antisemitism,
nu putea fi interpretat decât ca o ațițare
rasistă și antisemită.-
Că acest antisovietism și antisemitism
găsea răsunet, citez cazul perceptorului
Cl. Radu din Hurdugi și a studentului
Răpeanu din Huși, pe cari în convorbiri pa-
rticulare am căutat să-i conving că atât
atitudinea antisovietică cât și ceea anti-
semită este de natură ce ne plasează în lagă-
rul reacțiunii antidemocratice și huliganice.
Fiindcă și unii țărani erau dispuși să vadă
situația la fel, la prima adunare publică
ce am ținut la clubul partidului, în urma
unei confidențe ce am avut cu șeful orga-
nizației, avocatul V. Avelinete din București,
am combătut atât antisovietismul cât și
antisemitismul, arătând și absurditatea
acestei poziții cât și pericolul ei pentru
țară și partid, amintind tot răul ce
ne-a făcut în trecut aceste atitudini și

[signature]

2

dând ~~tuturor~~ cuvânt de ordine tuturor membrilor partidului, ca oriunde se va ivi o astfel de tendință, să o combată cu ultima energie.

Față de atitudinea deplorabilă ce am avut-o față de Guvernul Groza se impune: de ce nu am părăsit partidul Național Țărănesc? Pentru mai multe motive:

1) Luptând într-un partid, aproape un sfert de secol, ~~și~~ și fiind de legiunile de prieteni ce am ajuns cu diferiți membri ai partidului, nu e ușor lucru, psihologicește vorbind, să te desparți de vechi tovarăși de luptă, fără a te vedea acuzat de oportunism și fripturism.

2) Speram că se va produce o reacțiune sănătoasă democratică care să reașeze partidul pe adevăratul lui făgaș. În această privință, grupul Zane-Nestor Bala, le aveam promițătoare. A fost numai o previziune.

Acest organism politic, nu a fost capabil de o astfel de reacțiune.

Recunosc că am greșit, cred însă că pot invoca circumstanțe atenuante ale infirmității moldoveanului: idealismul, sentimentalismul și iluzionismul lui funciar.

Încercarea de fugă în străinătate a d-lui I. Mihalache, am condamnat-o de la început. A însemnat renunțarea practică de pe vremuri a pretendenților la tronul Principatelor care se duceau la „Poartă" spre a fi instalați la domnie.

Am condamnat-o, fiindcă se urmărea a se activa din străinătate, grupurile capitaliste imperialiste spre a interveni în treburile noastre interne. Ori, datoria unui partid cu adevărat democratic, să

[signature]

395

să ducă lupta în interiorul țării cu toate armele legale, iar nu să recurgă la intervenția străinătății.

În loc ca partidul să accepte colaborarea la guvern, cu celelalte partide democratice și pe baza platformei program, a adoptat o atitudine de dispreț față de tovarășii noștri democrați, atitudine care a mers până acolo încât s'a refuzat invitația de a intra și a lua locul în parlament..

Pentru toate aceste motive, declar că mă desolidarizez de acțiunea partidului căruia am aparținut și condamn această acțiune.

Dată azi 30 August 1947. -

[signature]

Declarație

Subsemnatul Gheorghe P. Ilăreanu, avocat, domiciliat în Huși, str. Cuza Vodă nr. 39, asupra celor ce sunt întrebat declar: ~~următoarele~~:

M-am înscris în partidul țărănesc în anul 1925, determinat de următoarele motive:

1) Încă de pe băncile universității, am ajuns la convingeri democratice.

2) Origina mea țărănească mi-a impus, alături de considerații de ordin ideologic, imperativul luptei pentru ridicarea poporului din mijlocul căruia mă ridicasem.

3) Vajnicul luptător care a fost regretatul defunct Dr. N. Lupu, a exercitat, de timpuriu, o irezistibilă atracție sentimentală asupra mea.

4) Destinul, din punct de vedere material, a fost necruțător cu familia mea și cu mine. Cursul superior de liceu, l-am făcut întreținându-mă din preparații, iar la Universitate m-am întreținut cântând în diferite cinematografe și restaurante.

5) Partidul Țărănesc era, pe acele vremuri, singurul partid democratic care putea funcționa în mod legal.

Am intrat în politică animat de abnegație și idealism, încrederea ce am pus însă în mișcarea țărănistă mi-a fost desmințită însă de deziluzii care s'au succedat neîncetat și descurajator pentru mine.

Prima deziluzie mi-a adus-o fuziunea cu partidul național din Ardeal, care adăpostea în sânul său elemente conservatoare și reacționare, cu cuvânt hotărîtor în conducerea noului partid.

Însuși șeful partidului – Dr. Iuliu Maniu – exercitat

2)

exclusiv pe arena luptelor naționale, cu această deformare urca treptele conducerii partidelor fuzionate. Ori, după primul război mondial, idealul reîntregirii fiind realizat, latura națională trebuia să cadă pe al doilea plan, accentul trebuind să fie pus pe imperativele sociale. Cât de preocupat era Dl Maniu de ideologia țărănistă, o dovedește, printre altele, un fapt elocvent: înainte de a trata cu Dl I. Mihalache fuziunea, în acelaș scop a dus tratative cu Ionel Brătianu, șeful partidului ce reprezenta, în ordinea politică, interesele capitaliste și care a făcut tot ce i-a stat în putință spre a reuși în planul de a distruge tânăra democrație legală ce se anunța promițătoare.

Negativismul Dlui Maniu, s-a dovedit dăunător în timpul celor două guvernări cari, trebuie să recunoaștem, au fost falimentare. În timp ce Dl Mihalache, în loc să guverneze, se consacrase unei activități epistolare față de țărani, Dl Iuliu Maniu, se supăra mereu și de fiecare dată lua drumul Bădăcinului, de unde avea însă grijă să torpileze guvernul și să ruineze, inexplicabil, ideile propriului său partid. Era rolul Dlui Mihalache de a interveni energic spre a clarifica situația din partid. Nu a făcut-o din cauză că, probabil stăpânit de un complex de inferioritate, s-a lăsat absorbit de personalitatea izbitoare a Dlui Maniu, devenind în mâinile acestuia un instrument docil de manevră. Iar partidul a rămas pe mâinile unui om neserios și [illegible] ca Vaida Voevod, care a ajutat, cu toate mijloacele, garda de fier, față de membrii căreia se intitula ca părintele lor sufletesc.

Așa trebuia să ducă lupta, Dl Maniu, împotriva camarilei lui Carol II? Prin retrageri (la Bădăcin) periodice la Bădăcin, lăsând partidul de izbeliște?

Nu trebuie uitat că asasinarea muncitorilor de la Grivița, s-a făcut sub un guvern național țărănist și asasinii agenți s-au întrebuințat, ca demisia de la șefie a Dlui Maniu, dată fiind situația sa în partid, răspunderea acelor asasinate se răsfrânge

asupra sa. În orice caz, nu știu ca d-l Maniu să-și fie recunoscut în vreun fel vina de cele ce s'au întâmplat.

În 1937, tot d-l Maniu a angajat partidul său pe panta nenorocită, cu urmări sinistre și pentru partid și pentru țară: ~~cartelul~~ așa zisul cartel de apărare a libertății alegerilor, cu garda de fier. Această organizație politică, aservită lui Hitler, instrument al imperialismului german în România, făcut din crimă și trădare o doctrină. Datoria oricărui patriot adevărat era să înconjoare această criminală înjghebare nemiloasă și, cu toate puterile, să lucreze la eliminarea ei din organismul politic al țării noastre. Rezultatul acestei cârdășii nefirești? Girul d-lui Maniu, a reabilitat întrucâtva, în ochii naivilor, garda de fier. D-l Maniu însă a desconsiderat aceste urmări, preocupat exclusiv de aritmetica electorală: s'a asociat cu dracu, pentru un fantezist efect electoral.

Greșelile d-lui Maniu au continuat și după aceea.

După cedarea Ardealului, în urma dictatului de la Viena, situația regelui Carol II devenise intenabilă. După câte am aflat, în ultima clipă, Carol II a apelat și la d-l ~~As~~ Maniu. D-l Maniu a refuzat însă să stea de vorbă, și atunci regele a căzut în brațele lui Antonescu care și-a asociat la guvernare pe legionari. Comandamentul acelei clipe impunea ~~ca~~ d-lui Maniu, ~~să~~ în fața dezastrului consumat și a celui ce se putea prevedea, ~~să-și~~ să-și ia răspunderea. Nu a făcut-o, comportându-se, ca ~~totdeauna~~ totdeauna, negativist și distructiv, numai că de data aceasta abținerea nu mai privea pe adversarii politici, ci însăși țara, așa cum evenimentele ulterioare au confirmat-o. Rezultatul?

Dictatura legionaro-antonesciană; ~~cu~~ a deslegat porțile bestiilor hitleriste; țara a fost

4 supuşi unui regim de teroare, jaf şi crime; în drept încununare, am fost târâţi într-un război nefiresc care ne-a dus la catastrofă.

După 23 August 1944, în urma unui schimb de scrisori între Dl. Maniu şi legionarul Cernianu, partidul a fost invadat de legionari, ca şi cum şi fără aceştia nu aveam destui reacţionari între noi.-

O altă greşeală: s'a permis înfiinţarea de secţii militare în partid, pentru ca să se poată spune că urmărim, prin formaţiuni paramilitare, să răsturnăm regimul democratic instaurat la 6 Martie 1945.

~~Orga~~ Conducerea organizaţiei din Jud. Fălciu, sub inspiraţia mea, a refuzat înfiinţarea unei asemenea secţiuni militare, iar Col. Butoianu care pretindea că are împuterniciri de la Dl. Negrei, i s'a pus în vedere că poate să facă cerere individuală de înscriere în partid, de înfiinţarea unei secţiuni militare însă nu poate fi vorba.

Dl. Maniu s'a dovedit negativist şi faţă de oferta care i s-a făcut, ca pe baza platformei program, să participe cu partidul la opera de guvernare. Dezastrul era prea mare, aşa încât era o datorie patriotică ca să ajute. Ne-a făcut acest lucru, confundând situaţia politică ~~de~~ de acum, cu cea din alte vremuri.

Privitor la politica externă, pe ~~aceeaş~~ aceeaşi linie de greşeli politice.

Omul politic nu poate desconsidera realităţile fără a fi pedepsit. Care erau realităţile de care Dl. Maniu trebuia să ţină seama?

1) O realitate geografică: vecinătatea cu marea U.R.S.S.

2) U.R.S.S. ne-a eliberat de bandele hitleriste şi ne-a redat Ardealul, prin ~~un~~ urmare am contractat faţă de ea o datorie de recunoştinţă.

5) 297 00899

3) Chezăşia securităţii noastre şi a păcii democratice în lume este U.R.S.S.
4) În U.R.S.S., condusă de genialul Stalin s'au înfăptuit atâtea mari reforme care, mutatis mutandis, se pot transplanta şi la noi..
D-l Maniu însă a nesocotit aceste realităţi. Faţă de U.R.S.S., în diferite ocazii s'a manifestat pentru o prietenie sinceră, în realitate însă, în dosul acestor manifestaţiuni s'a putut descoperi o atitudine ~~net~~ net antisovietică. E destul să arăt o singură dovadă. La ocazia Anului Nou 1947, în cuvântul adresat ţării, a făcut aluziuni străvezii la adresa U.R.S.S., atunci când a spus că în trecut neamul românesc a avut de suferit de la atâtea mari imperii care acum sunt de domeniul istoriei.
Gazeta de partid „Dreptatea", s'a însărcinat şi desvoltarea acestei atitudini antisovietice, prin diferitele articole şi sugestive.
În privinţa memoriului depus de Tilea-Gafencu la Conferinţa păcii dela Paris, am aflat din interviewul D-lui Tătărăscu acordat presei, după întoarcerea în ţară.
Am condamnat acest memoriu pentru două motive:
1) Este inadmisibil ca în timp ce delegaţia guvernului nostru se ducea spre a semna tratatul de pace, oamenii fără răspundere să contracareze acţiunea guvernului legal, şi să denigreze ţara.
2) Demersul era şi ~~[illegible]~~ inutil, căci tratatul de pace a fost opera tuturor aliaţilor, şi nu era de conceput că se va putea schimba ceva.
În privinţa gestului D-lui Maniu de a da mâna dictatorului Antonescu, îl

6) Consider ca o manifestație antisovietică, fiindcă Antonescu era în slujba aliaților pentru un nebunesc și criminal război împotriva U.R.S.S.-ului.

Încercarea de fugă în străinătate a Dlui I. Mihalache et. comp., am condamnat-o.

Datoria unui partid democrat și patriotic este să lupte în interiorul țării pentru programul său și pentru obținerea puterii, iar nu să recurgă la intervenții străine, așa cum se proceda pe vremuri de boierii cu velițși ~~la~~ de domnie, când se duceau la Constantinopole cu desagii plini de galbeni.

În clipa de față, Fanarul e reprezentat de trusturile imperialismului monopolist anglo-american, care nu se călăuzește de considerațiuni sentimentale ci de interesele lor egoiste.

Sunt convins, fără a avea probe palpabile la îndemână, că această încercare de fugă s'a făcut cu asentimentul Dlui Maniu, dacă nu chiar sub injoncțiunea acestuia.

Nu de frică ~~a plecat d. Mihalache~~ încerca să plece în străinătate D-l Mihalache și nici ca să se plimbe. Am sentimentul certitudinii că ~~s'a dus~~ se urmărea, în străinătate, denigrarea regimului democrat al țării.

La aflarea știrii încercării de fugă a Dlui Mihalache și surprinderea lui în momentul plecării, unii membri ai partidului s'au întristat, alții au rămas indiferenți. Eu personal am condamnat gestul și m-am întristat față de cele ce mă așteptam că vor urma.

În privința organizării de partid, existau organizațiuni județene, comunale, de plasă, sectoare.

În ~~oraș~~ oraș, existau 5 sectoare, care se compuneau din secțiuni compuse din câte o stradă sau mai multe.

În timpul campaniei electorale, în jud. Fălciu s'a luptat cu mijloace legale și pe față. Ne-am bucurat tot timpul de o deplină libertate.

Drept care dau prezenta azi 22 August 1947.

2

P.

3998 21.8.947

Data ...

400

Declaratie

Subsemnatul Popescu Ion
nascut în anul 1903 luna Ianuarie
ziua 24 în comuna Stolojani judetul
Gorj. fiul lui Ion si al Ioanei. di-
vortat cu un copil de profesie contabil
de religie ortodoxa de nationalitate Româna
serviciul militar satisfacut la Reg 18 Gorj
cu gradul de sergent. nu am suferit nici
o condamnare si domiciliez în Bucu-
resti Str. Crasnaru N=104, declar:

Am fost membru al partidului
National Taranesc înscris la data de
1 Noembrie 1944, la 14 Iulie am fost
ales presedintele circumscriptiei 36 fun-
ctiune pe care am ocupat-o pana la data de
1 Martie 1947 data la care am fost susp-
endat pentru neactivitate si nereguli.

Partidul N.T org sect. 4 tot timpul
cât am facut parte din acest sector a
trecut printr-o serie intreaga de frământari
datorita schimbarii în conducerea sectorului

Verso ./.

Dl. I. Mitroloche susținea că la conducerea Sect. 4 sosi șeful Dl. I. Marinca cu care după câte se vorbea să și numi fostul șef al sectorului Dl. Komonșalo nemulțumit a părăsit partidul atrăgând după el o serie întreagă de elemente din conducerea circ. sectorului 4 roșu. Astfel că acest sect. a fost dezorganizat și descompletat în acelaș timp cu cele mai bune elemente.

În acest scop am primit instrucțiuni verbale dela sector de a forma imediat la org. circ. 38 ca să împreună cu colaboratorii mai am și front.

Lupta a fost grea pentru că și nemulțumirile erau mari și numeroase și a trebuit să treacă aproape o lună de zile până când s'a putut face notificarea șefiei Dl. Marinache pe care Dl. Lupu fostul șef al capitalei nu o accepta.

După plecarea Dl. Lupu din partid sarcina noastră a șefilor de circumscripții devenea și mai grea.

În acest timp circumscripția a primit următoarele instrucțiuni verbale de la Dl. I. Marinache și Ilie Ion secret general al sect. de a întocmi liste cu toți membrii înscriși în partid ./.

și ai în seama conducerii centrale i-a redescoperit organizarea unei secțiuni muncitorești în cadrul org. Partidului N.Ț. sub conducerea directă a d-lui Ilie Lazăr, până la dispariția lui iar după acea sub conducerea lui Giorceanu însă sub oblăduirea d-lui Iuliu Maniu șeful partidului.

In contra acestui sistem de organizare adica să i se forma sectia muncitorească și sectia tineretului aceasta direct aparținând direct de secretariatul general toti cadrele vechi cu șefii de sectoare au protestat neînțelegând această organizare. Târziu însă mi s-a comunicat că scopul acestor organizațiuni este ca prin ele după ce se înființează comitete N.Ț. prin fabrici și întreprinderi să se urmărească spargerea unității muncitorești pe de o parte iar pe de altă parte cu ocazia diferitelor aniversări naționale partidul să aibă la dispoziție o masă de manevră a tineretului universitar pe care s-o manipuleze ușor în toate acțiunile de teren cum s-a întâmplat cu ziua de 8 noemb. 1945 și în alte cazuri când Toran

contra manifestațiile de stradă inițiate de către P.N.T. au luat un caracter huliganic fascisto legionar.

În legătură cu activitatea mea din timpul alegerilor mai declar că am dus o acțiune de propagandă deși am luat cu scopul ca alegerile din 19 Noembrie să fie câștigate de opoziție în frunte căreia se afla P.N.T. În perioada premergătoare de 19 Noemb. Marinache a propus să mergem în cartel cu liberalii însă noi ne-am pronunțat în contra acestei propuneri pentru care am intrat în conflict astfel că în ziua de 19 Noembrie nu am mai participat nici ca delegat la urnă iar după această dată am întrerupt orice activitate. Pentru aceste motive am fost suspendat în toate funcțiunile ce le aveam pe ziua de 1 Martie 1947 numindu-se o comisie în frunte cu D-l Ar. Ytr care a condus cercul până la data de 18 Mar. când a fost ales președinte D-l Ghe Popescu care după informații am aflat că este căsătorit cu o nepoată a D-lui Mihalache. Această hotărâre cu suspendarea mea

și alegerea D-lui Ilie Popescu au fost
publicate de 4 ori în ziarul Dreptatea
între 2 și 9 Martie 1947
D-l Ilie Popescu locuește în strada
Vasile Gherghel Nr=2 în localul școlii
primare. In timpul cât am fost
membru al PNT. am luat parte la
o serie de ședinți ținute cu comitetul
de culoare și cu delegații dela secție care
în discursurile lor totdeauna strecu-
rau [illegible] la adresa [illegible]
din partidul Comunist Român care
spuneau că se amestecă prea mult
în politica internă a țării și nu le-au
ajutat de ce când PNT a sprijinit foarte
mult în timpul dictaturii legionaro-
Antonesciene. Deasemenea a [illegible]
armata colonelului în special [illegible] secret.
general al sectorului și Mareșalul
Uniunii Sovietice unde se risipesc
toate cerealele și disponibilul aflat
în țară. Deasemenea mai arătau
că pe lângă trimiterea cerealelor în
Rusia și altor produse ca petrol ect trebuie
să întreținem și armata de ocupație pentru
țară

care motiv trebuie să consumăm totul iar populația să sufere o serie întreagă de lipsuri alimentare.

Aceste discursuri calomnioase nu plac de loc la foarte mulți și am căutat să le atragem atențiunea arătându-le drumul greșit pe care merg, însă totul a fost în zadar.

Drept pentru care dau prezenta scrisă și subscrisă propriu

[illegible]

2[illegible].8.1947

401

31. Aug. 1948
dată în folosință
[illegible]

00409

Declarație

Subsemnatul Ion I. Popescu domiciliat în București Str. Crasnaru N=104 de ani 44 fiu al lui Ion și Ioana divorțat cu un copil serviciul militar satisfacut condamnat nu am fost nascut în comuna Stolojani Jud Gorj de profesie contabil declar urmatoarele.

Am fost membru al P.N.T înscris la data de 1 Noembrie 1944 și pana la 1 Martie 1947 când am fost suspendat.

Suspendarea mea a fost datorita faptului urmator. După plecarea D-lui N. Lupu din partid care era președintele capitalei această conducere a luat-o I. Mihalache care are un nepot prin alianta în circ. 36 anume Ilie Popescu Profesor și domiciliat în Str Vasile Eshenghel N=2 și care astazi este președintele circumscripției.

Suspendarea mea a fost motivata pentru neactivitate și neregulii după cum se poate vedea din ziarul Dreptatea din zilele de 2. 9 Martie 1947

In tot timpul cat am fost în partid am constatat urmatoarele greseli

Primirea elementelor foste ormasiste legionare în partid; cumetria cu partidul Liberal Bratianu și organizarea secției Tineretului și a organizației Muncitorești în organizatia centrala cu conducere separata de a cadrelor

Organizatia muncitoreasca a creat un birou în org centrala a capitalei lucru ce a

%

[signature]

forțat pe I. Mihalache președinte a capitalei să dizolve org. capitalei pe data de 1 Ianuarie 1947.

Tactica partidului N.T. Maniu mainte de alegeri și după alegeri era o tactică de org tip fascist și în special în timpul alegerilor când s-au dat directive de a se organiza grupe mascate la secțiile de votare.

Aceste grupe erau formate din secțiile muncitorești și tineret care primeau directive dela Ilie Lazăr Georgescu și Penescu.

In org. cir. 36 se primeau directive dela Av. I. Marinache trasmise de către I. Mihalache de a duce în permanență o propagandă printre cetățeni speculând situația economică și aruncând toată vina pe guvernul Dr Petru Groza susținând cauza acestor lipsuri se datorește faptului că armatele sovietice ne consumă toate rezervele de cereale pe care le avem în țară.

In afară de dispozițiunile și directivele pe care le primeam noi cadrele și pe care le am arătat mai sus secțiunile Muncitorești și tineret mai primeau directive dela Ilie Lazăr Georgescu și I. Mihalache să se org în grupuri și să ducă o luptă permanentă în privința org Muncitorești.

Toate directivele aveau un caracter de a compromite guvernul

Subsemnatul față de motivele arătate mai sus mă consider desolidarizat de acțiunea P.N.T. Drept pentru care dau prezenta declarație scrisă și semnată de mine

Ionescu

402

~~00404~~

Declaratie

Subsemnatul Popescu I. Ion contabil domiciliat în Bucureşti Str. Crasnaru N=104 Sustin în totul cele declarate anterior şi nu mai am nimic de adaogat.

Aceasta este declaraţia pe care o semnez.

Popescu

18 Sept 1948

403

20-XI-1A
Data în fața noastră

P.

Declarație

Subsemnatul Lt.-Col. Popescu D. născut în anul 1898 luna octombrie ziua 26. fiul lui Radu + și al Ioanei căsătorit cu Margareta de profesie casnică de religie ortodoxă, de naționalitate Rom. Serviciul militar ofițer activ în Minist. de R. Inspectoratul Infanteriei cu gradul de Lt.-Colonel.- Nu am suferit nici o condamnare, cu ultimul domiciliu în Splaiul Independenței No 255, In legătura cu orientarea mea politică declar următoarele: Nu este adevărată acuzațiunea că am făcut parte din organizațiunea P. Nat. Țărănist. până la data de 15. Aprilie 1946. am fost ofițer activ - La aceasta se punea și pt. mine problema dacă să mă înscriu într'un partid politic. In nici un caz nu mă puteam înscrie în Partidul Nat. Țărănist, deoarece dacă până la anul 1944 nu am cunoscut prea

Lt.-Col. Popescu

105

mult din activitatea acestui partid
nici la guvern și nici în opoziție, după
aceasta dată, când trebuia să colaboreze
în mod loial cu celelalte partide
democrate p= vindecarea rănilor/
războiul ce-a fost pe care ~~[illegible]~~ l-am
dus contra vecinilor noștri de la
Răsărit, am văzut că s'a ținut într'o
rezervă și dușmănie contra partidelor
democrate și contra regimului instaurat
la 6. Martie 1945. De asemenea am mai
putea arăta și activa în cadrul partid.
nat. țărănesc, care am văzut că duce o
politică pătimașă pe de o parte, pe de altă
parte, făcând obstrucție tuturor reali-
zărilor Guv. Dr. Petru Groza, mergând
până acolo că s'a opus exproprierii moșieri-
mei din țara noastră și împroprietăririi
țăranilor 1945 cu ultimul petec de pământ
considerând aceasta ca o trădare crasă
a țărănimei, în numele căreia a pretins
că luptă. Partid. Nat. Țărănesc, prin atacu-
rile sale pline de calomnii la adresa nați-
onalităților conlocuitoare, precum și a
democrațiilor din țările vecine și chiar

Lt-Col. [illegible]

404 2/

000406

contra Rusiei, să situa pe linia fascisto-legionară, ceiace am reprobat totdeauna.–

Astfel nu puteam să fiu membru al acestui partid, dar că totuşi aşa cum am arătat mai sus, la trecerea mea în C. D. se punea şi pt. mine problema de a face politica unui partid, am crezut că mai apropiat de vederile mele este politica Partid. Dlui Gh. Tătărăscu şi deaceea la data de 10-15. Maiu 1946 m'am înscris în. Partid. Nat. Liberal al cărui presedinte este. Dl. Gh. Tatarascu, organizaţie ~~Lasă~~

34.– Eroarea care s'a făcut cu mine considerându-mă membru al Part. N. Ţărănist cred că provine din faptul că subsemnatul am fost ales presedinte activ al Asociaţiei sportive şi culturale „Grozăveşti" În Comitetul de conducere erau din toate culorile politice adică: comunişti 3 social dem. 2 tătarăscieni 3 ţărănişti – şi 5 naţionali auzind, lumea din cartier, văzând şi că sunt majoritatea membrilor ţărănişti, au crezut că şi eu fac parte din majoritate, cu toate că la acea dată eram încă ofiţer activ şi un

Lt. Col. Dăscălescu

eram înscris în nici un partid politic.
Totuși Dumnealor, au reclamat cazul
Circ. 34. Poliție, că comitetul de
conducere este țărănist, cu toate că
Președinte de onoare era. Dl. Primar
al Sect. IV. Adreescu Rigo.-
Asociația a dat câteva serbări la
care la una de el am luat parte.
In acea seară s'a anunțat Circ. 34
Poliție, că se ține balul țărăniștilor
- Pe la a 12 seara a venit un Comisar
cu 3. ag. de la Sig. general - Dl. Comisar
a cerut autorizația de ținere serbări.
Pe această chestiune s'a deschis o dis-
cuție mai violentă și rezultatul
că mi-au reproșat că aci se face
propagandă țărănistă - Am ripostat
cu tărie și a voit a mă aresta, și
răspuns, că nu poate - La urmă am
fost amenințat, cu următorele cuvinte:
Te voi aranja eu. și cred de aci
provine semnalarea mea ca membru
în. Partid. N. Țărănesc.
Drept. pe care dau prezenta
declarație pe care am scris-o și o
semnez. propriu.-
20. VIII. 947 Lt. Col. Bogescu
Buc.

405

~~00407~~

Declaraţie.

Subsemnatul Lt. Col. rez. Popescu R. Dumitru din Splaiul Independenţei No 255 Bucureşti, declar că susţin în totul cele arătate în declaraţia anterioară cu următoarea completare:

Nu am fost înscris şi nici nu am activat niciodată în Partid. N.T. —

Sunt înscris membru în P. N. L. Tătărescu de la dat de 15 Maiu 1946, unde figurez şi în prezent.

Cred că învinuirile ce mi se impută că aşi fi fost în P. N. T. provine de la incidentul ce l'am avut cu D-l Comisar Ajutor Mardare de la Cir. 34. Poliţie când a venit la control la o serbare ţinută de Asoc. Sportivă „Grozăveşti" în primăvara anului 1946, al cărui preşedinte activ eram, şi care după incident m'a ameninţat spunând: „te voi aranja eu". De atunci drept consecinţă mi s'a făcut în lipsă, o percheziţie domiciliară în luna Noembrie 1946, ridicându-mi o armă de salon pe care apoi am reprimit-o.—

Aceasta îmi este declaraţia pe care o semnez propriu.— Lt. Col. D. Popescu

406

~~00408~~

P.

407

18.IX.947.

Dată în fața noastră.
Comisar Șef.
Popescu

00409

Declarație

Subsemnatul Popescu I. Vasile din orașul Slatina str. Gării 6 în continuarea celor declarate, adaog:

Dela 6 Sept. 1944, când s'a reconstituit organizația de Olt a partidului, nici organizația și în special eu nu am avut nicio activitate politică.

Înainte de alegerile generale a fost convocat comitetul județean pentru fixarea candidaturilor, dar care nu s'a putut ține, iar șeful organizației cu membrii biroului au întocmit lista, la lucrările căreia nu am participat.

Nu am fost delegat la secțiile de votare și n'am avut nicio misiune.

După alegeri nu s'a mai înregistrat niciun fel de activitate.

În ceia ce privește afirmația ce am făcut în declarația anterioară, că d-l Maniu s'ar fi abătut dela linia partidului precizez că aceasta am dedus-o din presa opoziționistă, din care am tras concluzia că nu grăbește înfăptuirea marilor reforme: exproprierea, împroprietărirea și etatizarea Băncii naționale.

V. Popescu

fapt ce a produs nemulțumiri
în rândul membrilor din organizația
noastră.
Organizație a tineretului nu există
la Olt, deși în toamna anului
1944 câțiva tineri în frunte cu un
profesor Florea s'ar fi întrunit
undeva pentru a se organiza, totuși
nu s'a făcut nimic deoarece acest
profesor s'a înscris la Frontul
plugarilor și a plecat din Slatina.
Nu pot preciza cine a fost acolo, întru
cât nu-i cunosc și nu am fost
la adunarea lor.
Adaog că organizația dela Olt nu
are nici militari pensionari
sau deblocați și nici foști
legionari.
Nu cunosc nimic din activitatea
și acțiunile conducerii P.N.Ț.
afară de încercarea de fugă a
dlui I. Mihalache pe care o dezaprob.
Nu mai am nimic de adăogat
deoarece altă cunoștință nu
mai am.
Date azi 18 Sept 1944.
V. Popescu

1

408

25. August 1947
[?] în fața noastră
Comisar-Şef:
[signature]

00410

Declarație

Subsemnatul Vasile I Popescu născut în com. Șerbăneștii-de-jos jud Olt domiciliat în orașul Slatina str. Gării 6 fiu al decedaților Ion și Rada Popescu de ani 59 născut în 1888 Februar 24, căsătorit cu 2 copii, serviciul militar satisfăcut, condamnat nu am fost, declar următoarele:

Sunt membru al partidului țărănesc din 1922 și dela fuziunea cu partidul național, membru până la dizolvarea partidului.

Sunt al II lea vice președinte, post pe care am declarat că nu-l primesc și în care am fost ales pentru a împăca pe cei care solicitau acest post.

Dela Sept. 1944 când a avut loc prima adunare a partidului pentru reconstituire, partidul la Olt n'a mai avut nicio adunare.

Personal nu am mai activat atât pentru motivul că vârsta nu-mi mai permitea, cât și pentru motivul că în familie am membri bolnavi de boală incurabilă, care de 1½ ani m'a ținut în casă, și n'am mai avut o stare sufletească care să mă dispună la politică. N'am fost în acest timp în nicio parte afară din oraș, n'am luat parte la alegeri și la nicio adunare politică.

De toate acestea poliția, baroul și comitetul B.P.D poate să dea toate

lămuririle, din care va rezulta
veracitatea celor afirmate de mine
Din presă am luat cunoștință că
D-l Maniu s'ar fi abătut dela linia
politică a vechiului partid, eu
însă nu știu ca la județul nostru
să se spună nici chiar partizanilor
apropriați despre aceasta. Din contra
întreaga organizație dela Olt a fost
contra primirii elementelor ce au
activat în garda de fier, și contra
unei colaborări cu partidul liberal.
Personal am fost pentru sovietici tot
timpul guvernării lui Antonescu, fapt ce
poate să confirme D-l Decanul Baroului
Olt, Gh. Georgescu avocat și S. Barat primii
doi comuniști și cel de al III-lea socialist
democrat. D-l Gh. Georgescu care este
comunist și a fost membru marcant
al partidului țărănesc poate confirma
că cel puțin la Olt partidul nu a
făcut nici politică anti sovietică,
nici antisemită, nici de ură contra
naționalităților conlocuitoare.
Chiar dacă politica internă și
externă ar fi fost schimbată de
D-l Maniu noi nu am știut
și ceeace mă privește nu aș
fi aprobat-o și aș fi demisionat.
Pentru care dau prezenta decla-
rație semnată de mine propriu.

Vasile Popescu

409

18 Sept 1947

Dată în fața noastră:
Comisar-șef Stoicescu

~~00411~~

Declarație

Subsemnatul Dr Iosif Puscariu advocat domiciliat în Dej, județul Someș căsătorit, având 2 copii cu serviciul militar satisfăcut în etate de 48 ani, [illegible];

Am activat în politică începând din anul 1929 în Partidul Poporului apoi despărțindu-se Goga Octavian de acest partid l'am urmat în politică pe el, până la moartea lui și apoi cu fracțiunea lui în P.N.C. unde nici n'am prea activat fiind mai mult concentrat.

Dr I Puscariu

Apoi din anul 1939 n-am mai făcut nici un fel de politică trăind cu totul retras de viața politică.

Ne făcând parte nici o dată din Partidul Național-Țărănesc în toată viața mea, nu cunosc nici organizarea nici ordinele date și nici activitatea acestui partid.

Aceasta este declarația pe care o susțin întocmai și o semnez.

18 Septembrie 1947

[illegible]
advocat

214/ 410

29. August 1947

Dată în fața noastră
Comisar [signature]

~~413~~

Declarație

Subsemnatul Dr. Iosif Hușcanu avocat domiciliat în Dej jud. Someș născut la 25 Ianuarie 1900 în comuna Silivaș județul Someș în etate de 48 ani, căsătorit, cu 2 copii cu serviciul militar satisfăcut având gradul de căpitan rez. asupra politicii ce am făcut și a activității mele politice declar:

Până la etatea de 29 ani n'am făcut nici un fel de politică și n'am fost încadrat în nici un partid.

La această etate, în anul 1929 căsătorindu-mă cu fiica decanului Baroului de atunci, Dr. Iosif Boca, la insistențele acestuia am acceptat, să fac parte din Partidul Poporului (Averescu) al cărui membru era. După despărțirea lui Goga de Averescu l'am urmat pe

/

Dr Hușcanu

Goga făcând parte din organizaţia lui până la moartea lui. Fracţiunea lui Goga a acceptat să facă parte din F. R. N. şi deci şi eu, sas aici n'am mai activat fiind concentrat. Dela 1938-39 n'am mai făcut nici un fel de politică nici până azi.

Din partidul Naţional Ţărănesc n'am făcut parte nici odată în viaţa mea n'am fost înscris la ei şi n'am conlucrat nici cu acest partid şi nici cu vreo altă organizaţie care să fi avut cu ei vreo legătură.

Din anul 1939 n'am avut nici o activitate publică politică trăind cu totul retras de viaţa politică, şi deci nu ştiu pentru care motiv am fost ridicat şi cred că aceasta s'a făcut din greşală.

Ca român conştient sunt pentru o cât mai mare apropiere faţă de Rusia Sovietică, care ne a redat Ardealul de Nord şi care ne poate

Athanasiu

00412

fi de mare ajutor şi pentru viitor. Ca ţară mică avem nevoe de prietenia unui vecin puternic.

In ce priveşte încercarea de fugă peste frontieră a lui Mihalache, o desaprob pentru că a încercat să plece lăsându-şi organizaţia în loc să fi conlucrat în interesul ţării aici.

In ce priveşte dizolvarea organizaţiei sumanelor negre, o ştiu din gazete şi consecinţele trebuie să le suporte aceia cari le-au organizat.

N'am fost solidar şi nu sunt solidar cu politica naţional-ţărănistă întrucât după vederile mele, dacă s'a căutat o apropiere faţă de Rusia Sovietică, a făcut o greşală din motivele ce am arătat mai sus.

Asupra celor arătate de mine în ce priveşte activitatea mea politică

[illegible signature]

pot produce oricând do-
vezi și se poate verifica
și la fața locului.

Aceasta-mi este declara-
ția pe care o susțin și
semnez.

29 August 1947

W. J. Lișcaru

412

00114

Declaraţie

Subsemnatul Dr. Iosif Bucaciu advocat domiciliat în Dej jud. Someş în etate de 48 ani, declar cele ce urmează:

Până la etatea de 29 ani n'am făcut nici un fel de politică. Căsătorindu-mă în 1929 cu fiica lui Dr. Iosif Boca fost decan al Baroului Advocaţilor din Dej la insistenţele lui, am acceptat să fiu membru în comitetul Poporului din care făcea şi el parte. Separându-se Goga de Gral. Averescu, l'am urmat pe Goga, în guvernarea căruia am fost prefect de judeţ.

Din partidul Naţional-Ţărănesc sau de nici o altă organizaţie care ar fi colaborat cu ei,

n'am făcut parte niciodată în viața mea și nici n'am colaborat cu ei.

Din 1938 de când au început comunicările la frontiera de vest și până azi n'am făcut nici un fel de politică. Toate acestea le pot să probez.

Drept care dau prezenta declarație pe care o susțin și semnez.

23 August 1947

[signature]

413

00415

D E C L A R A T I E

Subsemnatul I.V.POPESCU MEHEDINTI, născut în anul 1910, luna Martie, ziua 14 în comuna Bălăcita, Jud. Mehedinți, fiul lui Vasile și al Mariei, de profesiune funcționar particular și directorul revistei "Țărănismul" de religie ortodoxă, de naționalitate română, cu serviciul militar satisfăcut la Reg.95 Inf. cu gradul de Sublt.-Administrație de rezervă, - nu am suferit nici o condamnare; ultimul domiciliul în București Str. Mitr. Filaret 33, membru al partidului național-țărănesc - org. Mehedinți - declar următoarele:

Sunt membru al Partidului Național-Țărănesc din anul 1929, când m'am înscris în Tineretul Național Țărănesc - având între timp următoarele funcțiuni: bibliotecar al organizației tineretului de Mehedinți Universitatea București; secretar al D-lui I.MIHALACHE, între anii 1932-1937; membru al comitetului județean al Org. Mehedinți, Vicepreședinte al acestei organizațiuni; director al revistei "Țărănismul" și cu această calitate membru în Comitetul Central Executiv al P.N.Ț., administrator al Soc. "Dreptatea" S.A.R. - până în Aprilie 1947, când m'am retras prin demisie.

Asupra activității politice a Partidului Național-Țărănesc din ultimii ani, la care am participat direct sau indirect - cunosc următoarele:

23 August 1944, aduce în viața politică ~~munăţţinuă~~ a României condițiuni deosebite de cele anterioare. Astfel avem: a/. izgonirea trupelor hitleriste prin concursul trupelor române și sovietice - aceasta dă o satisfacție unanimă, Țara noastră intrând pe făgașul normal al prieteniilor și relațiilor sale internaționale.

b/. Apariția pe scena politică a vechilor partide de masă naționale - Țărănesc și Național-Liberal și

c/. Apariția partidelor muncitorești social democrat și Comunist.

./.

414

00416

In ceiace privește poziția P.N.Ț., în politica internă inițial, conducerea partidului prin Dl. IULIU MANIU, care încă din 1937, se bucura dealtfel de depline puteri din partea ultimului Comitet Cl. Ex. înainte de dizolvarea, adoptă o atitudine de rezervă neangajîndu-se în formarea unui guvern sub prepondenția sa ci recomandând un guvern de militari sub prretextul necesității restabilirei și organizărei ordinei - Se ajunge astfel la formarea primul guvern Sănătescu din militari, cu girul celor patru partide din Blocul Democratic. In ce privește poziția față de partidele muncitorești care au format după 6 Martie pivotul regimului democratic instaurat atunci, conducerea P.N.Ț., prin Dl. IULIU MANIU, afișând credința unei totale superiorități față de aceste partide, consimte la o anumite colaborare cu ele, considerând-o ca necesară față de situația de armistițiu în care se găsea țara până la încheerea păcii. D-sa interzice în acelaș timp angajarea oricărui controverse ideologice și programatice cu aceste partide până la terminarea războiului încheerea păcii.- Această acțiune de bază pe credința D-lui IULIU MANIU, că dată fiind conjuctura politică a momentului de atunci și firește până la încheerea păcii partidele muncitorești care într'o situație privilegiată față de P.N.Ț., și P.N.L., aceasta le-ar fi dat posibilitatea realizărei unor reforme radicale pe linia lor ideologică și programatică în folosul maselor care le susțineau.- Se urmărea prin aceasta ca punerea în discuție a oricăror chestiuni în acest fel, indiferent din inițiativa cui ar fi fost luate, să fie amânate până la terminarea războiului și încheerea păcii, când presupunea probabil D-sa, că această situație, privilegiată pentru partidele socialiste muncitorești ar fi încetat prin schimbarea condițiilor. In fapt susținerea sa se baza pe argumentul că realizarea acestor reforme pretidea o epocă de liniște, condiție care nu ar fi îndeplinită în timp de războ. Scopul său era deci, în fapt menținerea, statutului quo ante-bellum, urmărindu-se realizarea formulei de "menținerea ordinei și disciplinei în muncă" formulă capabilă să opună orice frământări sociale iviite firesc odată cu apariția partidelor muncitorești în viața politică românească. Spre exemplificare menționăm atitudinea luată față

./.

415

90417

împroprietărirea țăranilor, susținându-se ca această împroprietărire să fie făcută după terminarea războiului și lăsarea la vatră a mobilizaților.

În ceeace privește poziția adoptată pe plan extern nu am fost în situația de a cunoaște în detaliu poziția adoptată și legăturile stabilite. Cred însă că în poziția adoptată pe plan intern P.N.Ț., se bizuia pe grupul națiunilor aliate din Vest. Fapt sigur deasemeni că toate asociațiile sau grupurile cu caracter progresist au luat naștere în România după 23 August 1944, a fost combătute și bagatelizate de către P.N.Ț., această atitudine fiind adoptată chiar față de o asociație ca apărarea Patriotică.

Dacă până la 6 Martie P.N.Ț., privește partidele muncitorești cu oarecare suspiciune, după 6 Martie când aceste partide reușesc să facă mobilizarea de mase cunoscută și care reușește realizarea Guvernului de Largă Concentrare Democratică atitudinea aceasta de suspiciune se transformă într'o acțiune directă de luptă pentru răsturnarea acestui guvern mobilizând în jurul său și pe toți acei care se simțeau vizați fie prin reformele sociale preconizate de Guvernul Dr. PETRU GROZA fie de sancțiunile pe care urmau să le primească de pe urma colaborării lor cu trecutele regimuri, vorbind de colaborarea [illegible] ționistă vinovate de dezastrul țării sau criminalii de războiu.

Dealtfel părerea D-lui MANIU judecarea și pedepsirea criminalilor de război și de dezastru țării era ca aceasta să se aplice numai după terminarea războiului și încheerea păcii pentru ca această operațiune să se exercite în deplinătatea exercitării libertăților cetățenești.

Dela această dată 6 Martie 1945, apare în Capitală organizația muncitorească deși formal ea exista de mai multă vreme condusă de Dl. ILIE LAZĂR, îndrumată direct de Dl. IULIU MANIU, fără a fi subordonată nici unui alt for Statutar. Remarcăm deasemeni grija deosebită acordată organizației tineretului studențiar, alocându-se studenților săraci din partid sume lunare pentru plata de cantină și locuință. Se inițiază deasemenea o propagandă deosebită de îngrijită în rândul militarilor pregătindu-se astfel terenul pentru captarea elementelor ce urmau să fie scoase din cadrul activ. Conform acordurilor internaționale. Motivele acestor preocupări erau: Organizația muncitorească

./.

416

fiind priviți ca instrument de acțiune în rândul maselor muncitorești pentru contractarea ~~xxxxxxx~~ orientărei propagandiste a muncitorimei, tineretul studențesc prin educația sa /naționalist-șovină constituia o bună masă de manevră servind scopurilor P.N.T. In ce privește militarii aceștia formau un corp selecționat omogen caracterizând prin combativitatea și posibilitățile de a procura mijloacele de luptă. In ceeace privește mentalitatea și ideile propagate atât prin propaganda scrisă, presă, manifeste, broșuri etc., cât și orală -discursuri la întrunirile ținute și în sediu sau dela om la om acestea se caracterizau prin spirit de existență în fața ideilor propagandiste spirit naționalist, șovin și prin poziția externă alături de națiunile din Vest antisovietice. In frunte acestei propagande se găsea ziarul "Dreptatea" oficiosul conducerea efectivă a presei partidului a avut-o Dl. N. CARANDINO îndrumat personal de Dl. Președinte IULIU MANIU. Aceasta situație exista și pe timpul când era director al gazetei Dl. NESTOR BADEA - motiv pentru care a și demisionat din această funcție-

In fața acestor constatări am luat adesea atitudini de critică atât împotriva metodelor cât și a spiritului ce anima activitatea propagandistică și pe care l-am relevat mai sus. Incercările mele nu au avut scopul scontat și atuncea am luat hotărârea de a mă retrage din astfel de activitatea partidului renunțând treptat la funcțiunile ce îndeplineam. Astfel în luna Aprilie 1947, am demisionat din funcțiunea de administrator al S.A.R. "Dreptatea" și cu toate insistentele depuse nu am revenit asupra hotărârii mele.

Drept care dau prezenta declarație pe care o susțin și semnez propriu.

ss/Popescu Mehedinți

București 11 August 1947

Comisia de Anchetă
Inspector de Poliție
S. Arsenescu
12 August 1947.

117 Inregistrat D.G.P.
Arhiva Sig.
Nr. 21.735 / 12. Aug. 1947

304119

Si

13. VIII. 1947.
Dl Chestor Jianu va veni pentru relații.

Referat.

Intrucât din cercetarea reținutului I. V. Popescu-Neheriuți rezultă elemente pozitive că poate fi utilizat ca martor al acuzării, desolidarizându-se și condamnând activitatea fostului partid național-țărănesc, propun punerea sa în libertate.

Inspector de Poliție
S. Arsenescu

Rez.
13/VIII 947
Sunt ~~folosit~~ de părere să fie folosit ca martor al acuzării.
Înainte de a fi pus în libertate să se discute din nou pentru angajamente concrete.
N.

418

00420

419 București 12 August 1947

0042

D E C L A R A Ț I E

Subsemnatul preot Anastase Popescu, născut în anul 1885
Iunie 16 în comuna Bestepe Jud.Tulcea, fiul decedatului preot
Dumitru Popescu și al decedatei Maria Popescu, preot deservent
al bisericii Sf.Gheorghe din Constanța, am făcut serviciul mi-
litar la reg.23 infanterie cu grad de soldat, nu am suferit de
nicio condamnare, domiciliez în Constanța Str.Romană Nr.6.

La 29 Iulie 1947 eram membru în delegația permanentă a
fostului partid Național Țărănesc, organizația Constanța.

Asupra activității mele politice, cât și a partidului
Național Țărănesc, atât cât cunosc fie prin participare direc-
tă, ca membru al partidului, fie indirect, declar următoarele:

Mi-am început activitatea politică, ca student în teolo-
gie la București, în mișcarea socialistă a vremei.

La înființarea partidului Țărănesc care întrunea pe acea
vreme ideologia progresistă în țara noastră, m'am înregimentat
în acest partid cu gândul că în el voi găsi posibilitatea rea-
lizării idealurilor socialiste în ce privește clasa țărănească
cea mai apreciată și exploatată din țara noastră, atât de poli-
cianismul conservator, cât și cel liberal.

Prima dezamăgire am avut-o după fuziunea acestui partid
cu partidul Național din Ardeal condus de D-l Iuliu Maniu, re-
prezentantul burgheziei ardelene complect streine de idealul
și reformele sociale, care fundamentaseră partidul Țărănesc
din vechiul regat, și care aduce în plus și elementele conser-
vatoare ale fostului partid al lui Tache Ionescu, elemente ce
nu numai erau streine idealului nostru țărănesc ci direct ost-
tile.

Dezamăgirea aceasta, se confirmă cu ocazia primei guver-
nări a partidului Național Țărănesc care nu numai că nu rea-
lizează nici uneia din reformele în favoarea țărănimi, contro-
lului la întărirea burghezimei românești prin sprijinul dat
băncilor și marilor întreprinderi particulare.

In afară de această trădare programatică, are loc și o
importanță schimbare de tactică, căci deși inițial mobilizar[ea]
maselor fusese făcută pe tema unei lupte până la distrugere[a]

..//..

împotriva partidului reprezentant tipic al burgheziei, vorbesc de partidul Național Liberal, dela această dată partidul Național Țărănesc devine adaptat concepției rotative, consimțind la împărțirea puterei și exploatării, cu partidul frate de data aceasta "ațional Liberal, ale cărui concepții apropiindu-le cuprindu-le întocmai:

Pritenia și cârdășie aceasta se continuă, și în vremea celui de al doilea război mondial, prin complicitatea fariseică dată fostului mareșal conducător.

23 August 1944, hotărește apariția în viață politică a țării noastre a celor două partide muncitorești, Social Democrat și Comunist, cari reprezentau și susțineau interesele maselor exploatate până atunci.

Partidul Național Țărănesc, care cel puțin formal se erijase până atunci, în susținătorul intereselor acestor mase, la apariția reprezentanților lor legitimi, se demască, arătându-și adevărata față, luân o poziție împotriva lor și alături de partidul specific burghez, Național Liberal. Mai mult prin comlectivitatea elementelor cari îl compuneau, cât mai ales însă prin abilitatea politică, a conducerii liberale, partidul N.T. se plasează în fruntea forțelor reacționare.

In acest scop, dintru început, partidul N.T. se plasează pe linia rezistenței și obstrucției, aricăror realizări democratice culminând prin opunerea lor la împroprietărirea țăranilor trădare directă a maselor țărăniste însăși, pentru apărarea exporturilor cărora pretindeau că luptă și că există ca partid. Această atitudine, odată luată este dusă până la ultima consecință în sensul că lupta angajată împotriva partidelor și regimului democratic, este îndreptat și împotriva prietenilor acestora. Astfel propaganda scrisă prin dreptatea, diverse apeluri manifeste broșuri cât și propaganda orală, întruniri, sau dela om la om sun influențate de o spiritualitate tipic burgheză reacționară, inducând tema naționalismului șovin la rang de principiu împodnăsația dată maselor.

Se utilizează pentru acesta atacuri directe sau camuflat împotriva naționalităților din țările vecine, utilizându-se cel mai fregvent calomnia dar ceace era de natură a agrava în cel mai înalt grad situația noastră ca țară independentă erau atacurile permanente, împotriva Uniunii Sovietice pe deoparte, iar pe de alta repetatele cereri

..//..

P

UM

00428

Declaratie

Subsemnatul Pitpinic Gheorghe de ani 22, de profesie contabil (student) cu domiciliul în orașul Bârlad, str. Mihai Viteazu 31, condamnat n'am fost, declar următoarele:

N'am înscris în Partidul national-țărănesc în toamna anului 1945, ducându-mă la diferite ședințe în București la Centrul de studii și documentare, președinte fiind D-l Prof. Univ. G. Tașcă, care era și președintele organizației jud. Tutova, unde domiciliam.

Acesta m'a atras spunându-mi că partidul N. Ț. are un program asemănător cu al partidelor socialiste și că în curând va colabora la guvern cu partidele muncitorești și democrate. Apoi m'a rugat să mă duc în jud. Tutova și să organizez tineretul în calitate de secretar.

La Bârlad am reușit să închegez o organizatie de tineret destul de puternică sub conducerea efectivă a d-lui Av. Petru Nechifor. Ședintele aveau loc în biroul d-sale. Acesta era un om foarte cinstit și iubit de toată lumea, fiind un om cinstit și democrat.

Mai târziu, după ce a demisionat d-rul N. Lupu din partid prin luna Ianu-

2/ arie 1946, organizaţia centrală a P.N.Ţ. a impus la conducerea organizaţiei Tutova ca vice-preşedinte alături de dl. Nechifor pe dl. Av. V. Georgescu-Bârlad, care fusese exclus de mai mulţi ani din partid.

De îndată ce a intrat dl. Georgescu-Bârlad în partid, s'a luat la ceartă cu Dl. Nechifor, pe care l-a înlăturat încetul cu încetul, până când acesta din urmă, a demisionat din funcţiunea de vice-preşedinte.

Atunci tineretul s'a destrămat şi majoritatea tinerilor (circa 80) s'au împrăştiat, fiecare după treburile şi interesele lui, văzând atitudinea dictatorială şi de clică a d-lui Georgescu-Bârlad, cunoscut ca mare afacerist şi politicianist meschin, care nu făcea politica decât în casa lui, în jurul unui pahar de vin, cu prietenii d-sale nefiindu-i îngăduit nimănui să-l contrazică.

Subsemnatul, personal am avut numeroase conflicte cu Georgescu-Bârlad, fiindcă mă socotea mai mult ca un servitor şi nu mă primea la şedinţele pe care le organiza în casa d-sale.

In jurul meu nu mai rămăsese decât câţiva prieteni, care ~~până la aleg~~ (şters de mine G.P.) după alegerile generale şi-au luat servicii la stat şi s'au astâmpărat, deace am făcut dealtfel şi eu după alegeri, ne mai întreprinzând nicio activitate politică.

Subsemnatul nu organizasem de fapt, până la venirea d-lui Georgescu-Bârlad în

3 partid, decât grupul de tineri din orașul Barlad, pe care l-am specificat mai sus.

Acești tineri erau organizați în mod democratic, fiindcă d.l. ~~Georg~~ (șters de mine G.P.) Av. Nechifor, după cum am mai spus era un democrat convins. Deci au fost înființate org. de sectoare în oraș, prin alegerea unui secretar în fiecare sector. Fiecare tânăr era instruit de dl. Nechifor în privința programului și a reformelor sociale, pentruca aceștia la rândul lor să le transmită mai departe altor prieteni.

Aceasta s'a întâmplat până la venirea d-lui Georgescu-Barlad, care imediat a reluat vechile sale procedee demagogice. In primul rând mi-a schimbat din tineretul din oraș, spunând că nu trebue mulți, ci puțini și buni. După aceea a pus șefi de tineret la sate, pe fiii diverșilor politicieni care-l urmaseră în toate partidele, fără ca cel puțin să-mi fi adus la cunoștință aceste numiri, iar procesele-verbale de organizare le înmâna spre evidență d-lui I. Ionescu, secretarul dumisale personal și al org. județene a cadrelor mature. Instrucțiunile de activitate la sate le dădea el personal tinerilor țărani, pe care-i chema în casă pe câte unul la ușă și-i ținea cu căciula în mână ca pe niște argați. Nu permitea să fie nimeni de față la acele instrucțiuni.

Totuși, după câte aflam și eu, erau instrucțiuni de formare de echipe pentru paza urnelor la alegeri, să șteargă semnele

electorale ale celorlalte partide, să spună țăranilor că el prin Crucea Roșie le va da ajutoare, pluguri, etc., în sfârșit proceda în mod demagogic.

Eu personal nu mai eram decât cu numele secretar, încolo nu-mi dădea nicio consideratie, spunând: că „ce un copil are să-mi dea mie sfaturi și să facă politică".

La 7 Aprilie 1946, la congresul organizației județene și-a invitat numai oamenii d-sale, pe ai d-lui Nechifor neglijându-i. De altfel, lista delegației permanente fusese alcătuită acasă la el de cu seară, și a doua zi delegații satelor au semnat-o numai de acasă fără discuții.

Pe noi tinerii, n'a vrut să ne primească în sala clubului, spunându-ne să stăm afară de poartă să nu vină comuniștii.

Noi am refuzat acest lucru și am părăsit curtea sediului și bine am făcut căci imediat după aceea s'au încăierat cu niște manifestanți ai guvernului care veneau dela țară pentru titlurile de împroprietărire.

În activitatea dinaintea alegerilor generale, dl. Georgescu-Bârlad, trimetea pe alții în propagandă la sate, dar lui îi era frică să iasă din casă, de frica țăranilor împroprietăriți de B.P.D.

În ziua alegerilor a stat în casă împreună cu prof. Nec. Nestian, președintele

5

org. liberale, pretinzând că acolo e cartierul general al opoziției! Mie personal îmi trimisese o delegație să mă prezint ca delegat la secția de votare C.F.R. în cartierul unde locuiam eu. Fiind prieten cu muncitorii c.f.r.-iști dela secția de votare, aceștia m'au sfătuit că e în binele meu să votez numai; să părăsesc apoi secția de votare, ceeace am și făcut. M'am dus apoi la Dl. Georgescu-Bârlad și i-am spus că dacă are curaj să se ducă măcar să voteze, nu să stea în casă și să dea ordine că în modul acesta nu va obține nici 10% din voturi, ceea ce s'a și întâmplat.!

În privința legăturilor d-lui Georgescu Bârlad cu misiunile străine știu că era vizitat de diferiți ofiteri ai armatei americane la intervale destul de dese.

La aceste vizite nu asista nimeni altcineva, decât d-sa, spunând prietenilor săi că sunt în legătură cu lămurirea situației politice dela noi și informarea asupra stării de spirit și politice a populației, precum și asupra foametei din Moldova și ajutoarelor care se împart prin Crucea Roșie, soția d-lui Georgescu-Bârlad fiind președinta filialei Crucii Roșii din jud. Tutova.

Astfel, la 7 Aprilie 1946, la congresul org. județene, d-l. Georgescu-B

6 lad, a chemat telefonic dela Bucureşti, pe ziaristul Markham, dar în locul său a venit un oarecare Hamilton împreună cu un ofiţer englez.

Cu o săptămână înainte de alegeri, l-a vizitat un colonel american cu numele de Lowel sau Lebel, nu-i reţin numele exact. Acest colonel l-a mai vizitat apoi în cursul iernii trecute şi alte vizite de ne care nu ştiu amănunte, fiindcă mă duceam din ce în ce mai rar în casa d-sale până când, la începutul lunii Aprilie 1947, am avut un conflict violent cu d-l. Georgescu-Bârlad, la poarta casei d-sale, fiindcă i-am reproşat scandaloasa afacere pe care o face cu diversele ajutoare ce trebuia să le împartă Crucea Roşie, aceste ajutoare fiind venite din diverse state sau chiar direct dela Geneva.

Astfel Dl. Georgescu-Bârlad, a cărui soţie era preşedinta Crucii Roşii din Bârlad, se amesteca direct în împărţirea acestor ajutoare şi chiar dirija operaţiunile de împărţire. Sistemul contabil şi de înmagazinare a acestor ajutoare (haine, cămăşi, ciorapi, ghete, untură de peşte, colete cu alimente, etc) era foarte primitiv, permiţându-i să sustragă cea mai mare parte din ele şi să le comercializeze.

Cel mai mare profit l-a tras din ajutorul american (colete cu alimente), din

7 care a reținut în magaziile dumisale un număr de câteva mii, după plecarea delegaților Crucii Roșii străine și Române, pretextând că le va împărți în oraș oamenilor săraci, dar pe care le-a comercializat în cea mai mare parte.

Sistemul de evidență era inexistent, se trecea nume fictive pe foi volante, fără ca măcar să se semneze de primire.

Chiar eu personal, am fost trecut într'un proces-verbal de împărțire a trei colete la 15 studenți săraci, fără ca să-mi primesc partea mea, care a fost oprită de „conu" Vasile Georgescu-Bârlad, care rontăia la masă numai biscuiți și ciocolată.

In plus am mai surprins o tentativă de sustragere a 10 (zece) colete într'o seară de către un om al lui Georgescu-Bârlad, pentru care a făcut apoi reclamație de furt la poliție.

Datorită apoi intervenției mele și-a retras-o spunând că este o „greșală", dar de atunci n'am mai călcat în casa d-sale.

In plus, mai era aprovizionat cu alimente românești (carne și mălai) dela Cantina Crucii Roșii, iar oamenii nenorociți mâncau zeama goală.

Intr'un cuvânt d.l. Georgescu-Bârlad făcea o politică de clică personală, oamenii săraci și cinstiți erau desconsiderați de dânsul.

8 efectiv, eu mă consideram de mult plecat din partid, dar ambiția personală m'a făcut să țin sub tăcere această situație, căci ar fi râs de mine prietenii mei care îmi dăduseră sfaturi înțelepte mai înainte vreme.

Asupra intervențiilor în străinătate, a P.N.T. știu numai atâta că un oarecare grup de politicieni români în frunte cu Tilea și Gafencu au înaintat un memoriu defavorabil statului democrat român la conferința de pace dela Paris.

In ultimul timp, fiind bolnav și neavând nici mijloace de întreținere, am stat retras în casă, citindu-mi cursurile, astfel că de fuga fruntașilor P.N.T., în frunte cu Ion Mihalache și N. Penescu, n'am aflat decât din ziare. Această încercare o înfierez constituind un act de trădare a intereselor poporului român.

Drept care dau prezenta declarație, astăzi 21 August 1947, pentru care semnez propriu.

Gh. Pitpinic

25. August 1947.

Data în fața noastră:
Comisar Şef
[illegible] inform.

00427

Declarație.

Subsemnatul Pitpiric P. Gheorghe, născut în orașul Bârlad jud. Tutova, la 17 Ianuarie 1947, din părinți Pavel și Olimpia, student anul III la Academia Comercială și contabil la Federala Tutova, de religie ortodoxă, naționalitate română, serviciul militar satisfăcut la Școala de Ofițeri Rezervă din Câmpulung, condamnat n'am fost, domiciliat în orașul Bârlad, str. Mihai Viteazu nr. 31, cu privire la atitudinea și acțiunile Partidului național țărănesc (Maniu) după 23 August 1944, declar următoarele:

In anul 1945, luna Octombrie m'am înscris în Partidul național-țărănesc (Maniu) organizația jud. Tutova, președinte al organizației fiind d. prof. univ. Gh. Tașcă, vice-președinte și conducător efectiv av. Georgescu-Bârlad; președinte al regionalei Vechiului Regat era Ion Mihalache. In luna Decembrie 1945 am fost numit secretar al tineretului acestui partid, organizația Tutova, și apoi ales de cadrele tineretului.

Gh. Pitpiric

2/ Privitor la acțiunea partidului național țărănesc țin să declar că am constatat dela început că partidul se abătea dela linia sa programatică, apucând pe căi primejdioase, care nu puteau servi țării și intereselor poporului român, întrevăzându-se astfel falimentul total al partidului.

Aceste abateri dela principiile democratice se concretizau pe două planuri: intern și extern.

Pe planul intern, P.N.T. prin conducerea sa d-nii Maniu, Mihalache și Penescu a propăvăduit prin cuvinte abil meșteșugite, astfel că nu se puteau citi decât printre rânduri, ura de rasă și calomnia împotriva partidelor democrate.

Astfel, în cursul lunii Iulie 1946, vice-președintele P.N.T., Ion Mihalache a ținut un discurs în fața studenților, atacând problema evreiască. Natural că aceste atacuri nu erau fățișe, dar însuși faptul deschiderii acestei discuții, forma un primejdios focar antisemit. În plus, P.N.T. mai avea o atitudine de continui atacuri la adresa partidelor democrate, atribuindu-le acestora intenții pe care nu le aveau.

Mi-amintesc că d. Mihalache cerea în discursul său să se oprească întoarcerea în țară a evreilor deportați de naziști.

Înainte de alegerile generale dela 19 Noembrie 1946, d. av. Georgescu-Bârlad a primit din partea conducerii centrale a P.N.T., copia unui discurs ținut de d. Iuliu Maniu la Comitetul Executiv Central care a avut loc la București, în luna Iulie 1946, în care adresa atacuri insinuante la adresa

Gh. Petrinic

3 Uniunii Sovietice, și anume că s'ar amesteca în afacerile interne ale țării noastre. Conform instrucțiunilor primite dela Conducerea Centrală a P.N.Ț., circulara cu discursul d-lui Maniu a fost difuzată membrilor organizației.

Știu că dela centru veneau la d. Georgescu-Bârlad instrucțiuni pe care acesta le difuza mai departe, de a ataca reformele guvernului democrat, de ex. reforma agrară despre care spunea că a adus foametea în țară și că se tinde la înființarea colhozurilor, etc.

In urma instrucțiunilor primite dela partid, difuza lozinca „numerus valachicus" de natură șovină.

Privitor la fuga lui Ion Mihalache, cred că acest gest constitue un act de trădare a intereselor poporului român, pe care voia să-l dea pe mâna cercurilor reacționaro-imperialiste.

Aceasta îmi este declarația pe care o susțin și o semnez propriu.

Gh. Petrescu

București, 25 August 1947.

427

00429

Declaratie.

Subsemnatul Pitpiric Gheorghe, de ani 22 de profesie contabil (student) cu domiciliul în orașul Bârlad, str. Mihai Viteazu 31, condamnat n'am fost, declar următoarele:

M'am înscris în Partidul național-țărănesc în toamna anului 1945, ducându-mă la diferite ședințe în București la Centrul de studii și documentare, președinte fiind D-l Prof. Univ. Gh. Tașcă, care era și președintele organizației jud. Tutova, unde domiciliam.

Acesta m'a atras spunându-mi că partidul nat.-țărănesc are un program asemănător cu al partidelor socialiste și că în curând va colabora la guvern cu partidele muncitorești și democrate. Apoi m'a rugat să mă duc în jud. Tutova și să organizez tineretul în calitate de secretar județean.

La Bârlad am reușit să închegez o organizație de tineret destul de puternică sub conducerea efectivă a d-lui Av. Petru Nechifor. Ședințele aveau loc în biroul d-sale. Acesta era un om foarte cinstit și iubit de toată lumea, fiind un om onest și democrat.

Mai târziu, după ce a demisionat d-nul N. Lupu din partid prin luna Ianuarie 1946, organizația centrală a P.N.Ț a impus la conducerea organizației Tutova ca vice-pre-

2/ ședinte alături de d.l. Nechifor pe d-l. Av. V. Georgescu-Bârlad, care fusese exclus de mai mulți ani din partid, fiindcă s'a alăturat grupului Vaida.

De îndată ce a intrat d-l. Georgescu-Bârlad în partid, s'a luat la ceartă cu d-l. Nechifor, pe care l-a înlăturat încetul cu încetul, până când acesta din urmă a demisionat din funcțiunea de vice-președinte.

Atunci tineretul s'a destrămat și majoritatea tinerilor (circa 80) s'au împrăștiat, fiecare după treburile și interesele lui, văzând atitudinea dictatorială și de clică a d-lui Georgescu-Bârlad, cunoscut ca mare afacerist și politicianist meschin, care nu făcea politica decât în casa lui, în jurul unui pahar de vin cu prietenii săi, nefiindu-i nimănui îngăduit să-l contrazică.

Subsemnatul, personal am avut numeroase conflicte cu d. Georgescu-Bârlad, fiindcă mă socotea mai mult ca un servitor și nu mă primea la ședințele pe care le organiza în casa d-sale.

În jurul meu nu mai rămăsese decât câțiva prieteni, cari după alegerile generale și-au luat servicii la stat și s'au astâmpărat, ceeace am făcut dealtfel și eu după alegeri, ne mai întreprinzând nicio ~~activitate~~ (șters de mine G.P.) activitate politică.

Subsemnatul nu organizasem de fapt, până la venirea d-lui Georgescu-Bârlad în partid, decât grupul de tineri din orașul Bârlad, pe care l-am specificat mai sus.

Acești tineri erau organizați în mod democratic fiindcă d.l. Av. Nechifor, după cum am mai spus era un democrat convins. Deci, au fost înteme-

3 iate organizații de sectoare în oraș, prin alegerea unui secretar în fiecare sector. Fiecare tânăr era instruit de d-l. Av. P. Nechifor, în privința programului și a reformelor sociale, pentrucă aceștia la rândul lor să le transmită mai departe altor prieteni.

Aceasta s'a întâmplat până la venirea d-lui Georgescu-Bârlad, care imediat a reluat vechile sale procedee demagogice. În primul rând mi-a schimbat din tineretul din oraș, spunând că nu trebue mulți, ci puțini și buni. După acea, a numit șefi de tineret la sate, pe fiii diversilor politicieni, care-l urmaseră în toate partidele, fără ca cel puțin să-mi fi adus la cunoștință aceste numiri, iar procesele-verbale de organizare le înmâna spre evidență d-lui J. Ionescu secretarul dumisale personal și al organizației județene a cadrelor mature. Instrucțiunile de activitate la sate le dădea d-sa personal tinerilor țărani, pe care-i chema în casă pe câte unul la ușă și-i ținea cu căciula în mână ca pe niște argați. Nu permitea să fie nimeni de față la acele instrucțiuni.

Totuși, după câte aflam și eu, erau instrucțiuni de formare de echipe pentru paza urnelor la alegeri, să șteargă semnele electorale ale celorlalte partide, să spună țăranilor că el prin Crucea Roșie le va da ajutoare, pluguri, etc., în sfârșit proceda în mod demagogic.

Eu personal nu mai eram decât cu numele secretar, încolo nu-mi dădea nicio considerație, spunând că „Ce? Un copil are să-mi dea mie sfaturi și să facă politică".

La 7 Aprilie 1946, la congresul organizației

4. județene și-a invitat numai oamenii d-sale, pe ai d-lui Nechifor neglijându-i. De altfel, lista delegației permanente fusese alcătuită acasă la el de cu seară, și a doua zi delegații satelor au semnat-o numai, de acasă fără discuții.

Pe noi tinerii, n'a vrut să ne primească în sala clubului, spunându-ne să stăm afară de pază să nu vină comuniștii.

Eu am refuzat acest lucru și am părăsit curtea sediului P.N.Ț. și bine am făcut căci imediat după aceea s'a încăerat cu un grup de manifestanți ai guvernului, care veneau dela țară pentru titlurile de împroprietărire.

În activitatea dinaintea alegerilor generale, d-l. Georgescu-Bârlad, trimitea pe alții în propagandă la sate, dar lui îi era frică să iasă din casă, de frica țăranilor împroprietăriți de B.P.D.

În ziua alegerilor a stat în casă împreună cu Prof. Nec. Neștianu, președintele org. liberale, pretinzând că acolo e cartierul general al opoziției! Mie personal îmi trimisese o delegație să mă prezint ca delegat la secția de votare C.F.R. în cartierul unde locuiam eu. Împreună cu mine trebuiau să meargă la secția de votare ca delegați și asistenți din partea P.N.Ț. încă trei persoane din org. maturilor. Aceștia, de frică s'au întors acasă lăsându-mă numai pe mine să mă prezint la secția de votare. După ce am votat, scandalizat de lipsa de curaj a „bătrânilor" m'am prezentat la d-l. Georgescu-Bârlad acasă și i-am spus cu indignare că stând în casă, nu va obține nici 10% din

5. voturi - ceeace dealtfel s'a și întâmplat - și că dă un prost exemplu oamenilor pe care îi are în partid. De aici reiese clar lipsa de curaj a conducătorilor P.N.Ț. din cauza impopularității lor, și intenția ce au avut-o de a arăta că alegerile n'au fost libere, prin faptul că ei nici n'au votat, fiind împiedicați de a merge la urne.

În privința legăturilor d-lui V. Georgescu-Bârlad cu misiunile străine știu că era vizitat de diferiți ofițeri ai armatei americane la intervale destul de dese.

La aceste vizite nu asista nimeni altcineva decât d-sa, spunând prietenilor săi, că sunt în legătură cu tatonarea situației politice dela noi, și informarea asupra stării de spirit și politice a populației, precum și asupra foametei din Moldova și ajutoarelor care se împart prin Crucea Roșie, soția d-lui Georgescu-Bârlad fiind președinta filialei Crucii Roșii din jud. Tutova.

Astfel, la 7 Aprilie 1946, la congresul org. județene, d-l. Georgescu-Bârlad, a chemat telefonic dela București, pe ziaristul Markham dar în locul acestuia a venit un oarecare Hamilton împreună cu un ofițer englez.

Cu o săptămână înainte de alegeri, l-a vizitat un colonel american cu numele de Lavel sau Lebell, nu-i rețin numele exact. Acest colonel l-a mai vizitat apoi în cursul iernii trecute și alte vizite despre care nu cunosc amănunte, fiindcă mă duceam din ce în ce mai rar în casa d-sale, până când, la începutul

6 — lunii Aprilie 1947, am avut un conflict violent cu d-l. Georgescu-Bârlad, la poarta casei d-sale, fiind că i-am reproşat scandaloasa afacere pe care o face cu diversele ajutoare ce trebuia să le împartă Crucea Roşie, aceste ajutoare fiind venite din diverse state sau chiar direct dela Geneva.

Astfel, d-l. Georgescu-Bârlad a cărui soţie era preşedinta Crucii Roşii din Bârlad, se amesteca direct în împărţirea acestor ajutoare şi chiar dirija operaţiunile de împărţire. Sistemul contabil şi de înmagazinare a acestor ajutoare (haine, cămăşi, ciorapi, ghete, untură de peşte, colete cu alimente, etc.) era foarte primitiv, permiţându-i să sustragă cea mai mare parte din ele şi să le comercializeze.

Cel mai mare profit l-a tras din ajutorul american (colete cu alimente 10-1), din care a reţinut în magaziile d-sale un număr de câteva mii, după plecarea delegaţilor Crucii Roşii străine şi Române, pretextând că le va împărţi în mas[ă] oamenilor săraci, dar pe care le-a comercializat în cea mai mare parte.

Sistemul de evidenţă era inexistent, se trecea nume fictive pe foi volante, fără ca măcar să se semneze de primire.

Chiar eu personal am fost trecut într'un proces-verbal de împărţire a trei colete la 15 studenţi săraci, fără ca să-mi primesc partea mea, care a fost oprită de „conu' Vasile Georgescu-Bârlad, care ronţăia la masă numai biscuiţi şi socolată.

In plus am mai surprins o tentativă de sustragere a 10 (zece) colete într'o seară de

7. către un om al d-lui Georgescu-Bârlad, pentru care a făcut apoi reclamație de furt la poliție.

Datorită apoi intervenției mele și-a retras-o spunând că este o „greșeală", dar de atunci n'am mai călcat în casa d-sale.

În plus mai era aprovizionat cu alimente românești (carne și mălai) dela cantina Crucii Roșii iar oamenii nenorociți mâncau zeamă goală.

Într'un cuvânt d-l. Georgescu-Bârlad, făcea o politică de clică personală, oamenii săraci și cinstiți erau desconsiderați de dânsul.

Efectiv, eu mă consideram de mult plecat din partid, dar ambiția personală m'a făcut să țin sub tăcere această situație, căci ar fi râs de mine prietenii mei care îmi dăduseră sfaturi înțelepte mai înainte vreme.

Asupra intervențiilor în străinătate, a P.N.Ț. știu numai atâta că un oarecare grup de politicieni români în frunte cu Tilea și Gafencu au înaintat un memoriu defavorabil statului democrat român la conferința de pace dela Paris.

În ultimul timp, fiind bolnav și neavând nici mijloace de întreținere, am stat retras în casă, citindu-mi cursurile, astfel că de fuga fruntașilor P.N.Ț., în frunte cu Ion Mihalache și N. Penescu, n'am aflat decât din ziare. Această încercare de fugă o înfierez constituind un act de trădare a intereselor poporului român.

Drept care dau prezenta declarație, astăzi 21 August 1947, pentru care semnez propriu.

Gh. Pitpirmc

950

00452

431

90432

Declarațiune

Subsemnatul, Dr. Ionel Pop, advocat, domiciliat în Cluj Str. Avram Iancu 24, născut în Gherla (Jud. Someș) la 27 Nov. 1889, la chestionarul pus mie de Dl Anchetator, răspund următoarele.

In general: In urma temperamentului meu, apoi a bolii de care sufăr, niciodată nu am fost un pasionat și nu prea activ participant în viața politică și de partid. Voi răspunde deci în cadrul cunoștințelor mele, dar cu toată sinceritatea, urmând ordinea întrebărilor din chestionar.

Ad 1. Imediat după 23 Aug. 1944, după izgonirea trupelor hitleriste, (în conformitate și cu acordul încheiat cu celelalte 3 partide înainte de 23 Aug.) conducerea P.N.Ț. după cea mai sinceră convingere a mea, intenționa în politica internă o guvernare liniștită în perfectă armonie, de colaborare cu celelalte 3 partide democratice.

Ad 2 Totodată, în politica externă conducerea P.N.Ț. nu avea altă linie de gândire, decât ceea pe care a dus-o la izbăvire colaborând cu fermitate la actul din 23 Aug. 1944: desăvârșita colaborare cu cele 3 mari puteri, U.R.S.S., U.S.A. și Anglia, împotriva cărora, atât de criminal se dusese de regimurile dictatoriale o politică dușmănoasă.

Ad 3. Prin această atitudine P.N.Ț. credea, că a ~~[illegible]~~ urmărit readucerea țării la politica externă cinstită și sinceră salvatoare a intereselor țării și la un program democratic al țării, după regimurile dictatoriale Carol II și Antonescu.

Ad 4. Partidul N.Ț., ca și celelalte partide sprijinitoare

ale guvernelor Sănătescu și Rădescu, prin miniștri fără portofoliu trimiși în aceste guverne, girau din punct de vedere politic guvernul format din militari. Nu știu, ca P.N.Ț. să fi avut alt rol, decât celelalte 3 partide (P.C.R; P.S.D; P.N.L.)

Ad 5. P.N.Ț. totdeauna a fost pentru desăvârșita și corecta îndeplinire a condițiunilor de armistițiu; de asemenea pentru libera dezvoltare a forțelor politice democratice. Nu cunosc nici un fapt, care ar desminți această linie de conduită, sau ~~act~~ care ar putea fi cât de puțin considerat ca un act de sabotare a ~~acelor~~ îndatoririlor angajate prin convenția de armistițiu sau dezvoltarea în libertate a forțelor democratice.

Ad 6. Dl Gl. Rădescu nu era membru al P.N.Ț. Nu cunosc nici un fapt, care ar denota, că conducerea P.N.Ț. ar fi avut vre-un rol în incidentele dela 24.II.945.

Ad 7. P.N.Ț. după formarea guvernului prezidat de Dl Dr Petru Groza a luat atitudinea unui partid de opoziție, activând strict în cadre legale.

Ad 8. Nu cunosc nici un fapt al conducerii P.N.Ț. în legătură cu „conflictul constituțional" din preajma lui 23 Aug. 1945.

Ad 9. Nu ~~s'a~~ a schimbat conducerea P.N.Ț. forma de organizare a partidului, în epoca dela 6.III.945 — I.1946. a rămas aceiaș, ca și mai înainte.

Ad 10. Conducerea P.N.Ț. a pus în aplicare obișnuitele ~~...~~ și legalele mijloace de opoziție, care i-au stat la îndemână: presă, câteva întruniri publice, — în lipsa unei activități de opoziție parlamentară (nefiind parlament.)

Ad 11 Prin trimiterea unui reprezentant în guvern, P.N.Ț. s'a supus hotărârii celor 3 mari puteri, dela Moscova, și a sperat o destindere politică și o normalizare a raporturilor politice între partidele democratice.

(3)

432

Ad 12. Conducerea P.N.Ț. nu a căutat niciodată să „imprime" spiritul de rezistență, spiritul șovin, rasial, anti-democratic și antisovietic. Conducerea P.N.Ț. – după toate cele ce le cunosc eu – și potrivit diferitelor instrucțiuni pe care le-a dat, a promovat totdeauna ideea de colaborare, spiritul de toleranță față de alte neamuri și religiuni, progresul democrației și mai ales necesitatea unui spirit de desăvârșită sinceritate și atașament față de U.R.S.S. – Aceste tendințe corespund și cu cele mai intime convingeri și cu toate actele mele personale.

00154

Ad 13. După cele răspunse la No 12, nu am ce să răspund la această întrebare.

Ad 14. De fapt neluând parte la conducerea partidului, și mai ales neinteresându-mă de chestiunile de organizare, nu pot răspunde decât că „nu știu".

Ad 15. Conducerea P.N.Ț. a cerut totdeauna alegeri cu desăvârșire libere. După cum în general se știe, P.N.Ț. nu a socotit ca libere alegerile din Nov. 1946. (De altfel eu nu am luat parte în nici un fel la aceste alegeri, nici în pregătirea lor, nici nu am candidat, nu am participat la campania electorală etc. După cum am mai declarat, începând din 1946 Aug. nu am mai avut nici o activitate politică.)

Ad 16 In nici un fel nu am luat parte la lupta electorală. După câte știu activitatea de propagandă țărănistă a fost cu mult mai redusă decât cu ocaziunea altor alegeri. (Foarte puține întruniri, manifeste etc.)

<u>Ad 17-18</u>. Nu cunosc niciun memoriu sau protest trimis de conducerea P.N.Ț. misiunilor străine. Am auzit, știu, că în răstimpuri au fost trimise memorii celor 3 misiuni (U.R.S.S., S.U.A. și Anglia) din România, fără însă a fi citit vreunul sau a-i cunoaște conținutul.

<u>Ad 19</u>. Necunoscând conținutul, nu pot răspunde.

<u>Ad 20</u>. Știu tot [illegible] din auzite, că unele au fost înaintate în colaborare cu P.N.L. și P.S.D.-Titel Petrescu.

<u>Ad 21</u>. Neavând cunoștință, nu pot răspunde

<u>Ad 22</u>. Unii foști conducători ai P.N.Ț. au avut, după câte știu, repetate întrevederi cu membrii misiunilor străine.

<u>Ad 23</u>. Știu că se află în străinătate dintre membrii marcanți ai P.N.Ț. dnii Niculescu-Buzești fost ministru și dl Augustin Popa. (dl Const. Vișoianu nu știu dacă e membru al P.N.Ț.)

<u>Ad 24</u>. Stâlpul de temelie al politicii externe a P.N.Ț. a fost cea mai sinceră amiciție și cele mai strânse legături de colaborare cu U.R.S.S. Am această hotărâtă convingere, și nu am niciun fapt, care să mi-o fi alterat.

<u>Ad 25</u>. Conducătorii P.N.Ț. au căutat să creeze legături personale strânse cu reprezentanții din țară a U.R.S.S. Am impresia, că nu au fost încurajați în această tendință. Situația din străinătate nu o cunosc.

<u>Ad 26</u>. Cred, că conducătorii P.N.Ț. au luat parte la manifestațiunile de prietenie între U.R.S.S. și România, întrucât au fost invitați. Personal nu am cunoștințe în această privință.

<u>Ad 27</u>. Recunosc și am arătat gratitudinea pentru ajutorul dat României de U.R.S.S. în vremurile grele prin care a trecut țara noastră. (Sprijin politic la Conf. de pace etc., sprijin economic etc.)

5)

Ad 28. Nu știu dacă e întemeiată presupunerea, că presa P.N.Ț. nu s'a comportat cum se cuvenea cu acest ajutor. Fără să pot preciza în lipsa colecțiilor de ziare, îmi amintesc că acest ajutor nu a fost trecut sub tăcere. (De altfel nu am, în general, cea mai bună părere despre presa P.N.Ț., și în special despre felul în care a fost redactată „Dreptatea").

Ad 29. Dintre foștii membri ai P.N.Ț., ieșiți de mulți ani din partid, știu că se află în străinătate dnii V.V. Tilea și Gr. Gafencu.

Ad 30. Știu despre activitatea din străinătate a unor actuali și unor foști membri ai P.N.Ț., cât s'a scris în ziare, s'a vorbit la radio; deci din publicitate.

Ad 31. Nu știu despre ținerea unor asemenea legături, și – dacă au fost – nu știu prin cine au fost întreținute.

Ad 32. Vezi răspunsul dela 30. Țin să menționez, că această activitate din străinătate, la o conferință de pace, nefiind congruentă și paralelă cu cea a delegației oficiale și a guvernului, și în conțelegere cu acesta, — o consider dăunătoare și inadmisibilă. Deci am condamnat-o și o condamn.

Ad 33. Nu am cunoștință.

Ad 34. Nu am cunoștință.

Ad 35-36. Nu știu nimic despre o asemenea propunere.

Ad 37. Nu știu să fi discutat vre-un for al P.N.Ț. o asemenea propunere. De altfel eu în ultimul an, n

am luat parte decât la 2-3 ședințe ale delegației permanente, (după 1 Mai 1947 la nici una). In acestea nu a fost vorba de o propunere Maniu sau ceva asemănător. (6)

Ad 38. Acum aud prima dată despre existența unui „Partid Social Creștin Român".

Ad 39–45 Nu am nici o cunoștință

Ad 46. Nu știu despre o asemenea hotărâre. De altfel eu, începând cu 15 Mai 1947 am trăit complect rupt de orice contingență sau personalități politice.

Ad 47 Nu pot răspunde, în urma celor de la p. 46. neavând nici o cunoștință.

Ad. 48–54 Fiind cu totul străin de condamnabila încercare de fugă din Țară, și neavând nici un fel de cunoștințe cu privire la pregătirea, scopul, mijloacele ei, – nu pot da nici un răspuns.

Ca încheiere vreau să menționez și de data aceasta, că legăturile mele cu dl Iuliu Maniu sunt foarte intime ca legături de familie, – ca legături politice n'au avut caracterul acesta, eu fiind puțin având pasiune și pricepere politică. In materie de chestiuni familiare și personale am fost în cea mai mare intimitate cu Dl Iuliu Maniu (unchiul meu), în materie politică niciodată nu i-am fost confident. De altfel, cum am declarat și în celelalte declarațiuni, m'am retras din politică de mai bine de un an, în urma stării sănătății mele și a unor decepțiuni pe care le-am avut.

București la 29. sept 1947

[illegible]

Ad. 54 Nu cunosc, nu știu cine e comandantul Gorun. –

[illegible]

434

~~00436~~

P

435

20.IX.947.
Dată în fața noastră
Comisar Șef
C. Popescu

1

Declarație

Subsemnatul Popescu Gh. Constantin, student la conservator domiciliat în București pe Șoseaua Giurgiului Nr. 33 bis;

Îmi susțin în totul declarația ce am dat-o în ziua de 30 August 1947, și la care nu mai am nimic de adăugat.

Menționez și de această dată că în scurtul timp cât am fost înscris la P.N.T. nu am depus nicio activitate. Faptul pentru care am fost arestat nu poate fi interpretat ca fiind de natură politică și arestarea mea este o confuzie.

Declar și semnez

Popescu

437

47

436 30 August 1947 -
dată în fața noastră
Comisar Șef Gușeleu

Declarație,

Subsemnatul Popescu Constantin Gh. Constantin student la Conservator, de ani douăzeci domiciliat în Șos. Giurgiului 33, asupra activității mele în P.N.Ț. declar următoarele:

00438

Susnumitul am fost înscris în P.N.Ț. pe data de 20 Iunie 1946, recomandat de o cunoștință de-al meu și îndemnat de el ca să mă înscriu în partid pe acesta l-am cunoscut aici în București el era din Constanța. La data de 15 Septembrie nu știu dată precis dar în cursul lunei Septembrie am plecat din acest partid și mi-am dat demisia cu încă patruzeci de inși dintre care erau Bivolaru Avocatul Ș...escu, Ionescu și alții. Aceasta se poate constata din ziarul Scânteia în care au fost dat publicității la fel am anunțat și în Dreptatea demisia mea. La care au dat și ei un comunicat că nu am ocupat niciun post important în partid și că am fost simplu membru.

N-am avut niciun fel de funcție în partid nu am activat sub nicio formă și am rămas numai cu adeziunea dată. La data de 1 Mai 1947 am fost arestat pentru următorul motiv: În timp ce mă plimbam pe Calea Victoriei am văzut coloana de manifestanți

2-

mi'am oprit și eu în loc ca sei asist la manifestație

după ce am asistat mi'am plimbat pe bul. Elisabeta

care după două ore mi'a oprit un agent și m'a arestat

pentrucă glumiam cu unele fete care mai fostau și

am aruncat un bilet scris cu creionul cu următoarea

Lozincă Trăiască M.S. Regele Mihai, pentru motivul acesta

m'a arestat. Dar pe urmă mi'am dat și eu seama

că nu am făcut bine deoarece eu sunt un băiat

sărac întrețin familia iar acum am rămas și fără tată

mia murit și nu trebuia sei mă arăt în elanul

tineretului dar am făcut'o fiind tânăr și fără sămi dau

seama. Iar acum voi fi alături de Țară și de Guvern

pentrucă sunt un băiat muncitor și sărac. După

arestare am fost trimis, la Prefectura Poliției Capitalei

după aceia la Penitenciarul Craiova care am stat patru

luni de zile. (aproape) Iar pe ziua de 15 August am

fost adus la Ministerul de Interne de unde am fost

trimis la Închisoarea Văcărești rămânând până în prezent

arestat. Întrucât la Conservator Astra depe Izvor eram

majoritatea săraci și muncitori nu s'a dus niciun fel de

propagandă Anti-Guvernamentală, Anti-Rasială, sau Anti-

Sovietică în tot timpul cât am urmat. În intervalul de

timp dela 1. Mai și până în prezent mi'am putut da seama, că

că P.N.Ț. a căutat să folosească tineretul de astăzi ca o simplă ma

[signature]

masă de manevră pentru a-şi ajunge scopurile lor egoiste care nu au nimic cu interesele unui popor muncitor şi cu sărăcimea din care fac şi eu parte.

Dezavuez pentru a doua oară această manevră a Part. N. Ţ.-ului de a specula elanul meu tineresc. Prima dată în Septembrie când am dat dimisia împreună cu grupul amintit, completat de intervalul de timp cât am stat în Penitenciarul Craiova, m'am convins pe deplin de această manevră dusă contra Regimului Democratic de astăzi. Iar acum înţeleg să mă înrolez şi să activez în Partidul Comunist cu tot sufletul pentrucă aşa trebue să fie într-o ţară cu Guvern Democrat care vrea binele muncitorimii şi a studenţilor săraci şi să lupt contra uneltelor reacţionare Maniste care vrau să facă din noi tineretul uneltele de apărare a moşiilor lor. Voi duce o luptă neîncetată contra acestora lui Maniu şi Mihalache care vrau ca pe noi tinerii să ne arunce în prăpastie şi să reacţionăm contra unui regim democrat ca acel de azi. De mine se pot cere relaţii chiar şi la închisoarea Craiova cum m'am comportat şi le va da că eram contra Maniştilor deacolo care cântau în fiecare zi în celulele respective cântece cu caracter naţional.

13

căutând prin propagandă să menţină trează ideologia P.N.Ţ.-ului la care eu împreună cu studenţii Miron, Marinea şi muncitorii Popp, şi Ene Marin, am făcut cunoscut această direcţiei înţelesuri înaintând şi două memorii.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o dau şi o susţin fără a fi silit de nimeni

30 August 1947

Popescu Constantin

6

438

00140

D E C L A R A T I E .

Subsemnatul ALEXANDRU PROTOPOPESCU, născut în Comuna Țăndărei Jud. Ialomița, în anul 1877 luna Decembrie 24, fiul lui Radu și al Eufrosinei, căsătorit cu Beatrice, de profesie avocat, religia creștină ortodoxă, serviciul militar satisfăcut în Regimentul 9 Infanterie cu gradul de căpitan, nu am suferit condamnări, cu ultimul domiciliu în București Str. Popa Soare Nr.13, declar următoarele:

Am reintrat în Partidul Național Țărănesc depe îndemnul și stăruința D-lui Maniu, în anul 1942, fiind decis în acel timp să nu mai face politica, primind asigurări formale că Partidul se va îndrepta pe linia ideologică democrată a Programului.

Însă am fost înșelat în așteptările mele și mi-am dat seama imediat ce m'am înregimentat. Partidul s'a îndepărtat cu totul de program. D'asupra conducerii s'a instalat o clică interesată de afaceriști, fără profesie, așa zise doctori în jure și în medicină, dar cari n'au pledat niciodată la bara Justiției, nici n'au profesat medicina, dar cari trăiesc pe picior de miliardari, făcând tot felul de afaceri veroase, fără ca conducerea să se întrebe de proveniența acestor venituri.

Această clică având asentimentul conducerii au introdus în partid și în cadrele lui o seamă de cunoscuți legionari, cărora li s'au încredințat demnități în partid împingând partidului - directive de extrema dreaptă, reacționară cu manifestații vădite de antisemitism și antisovietism, fără a ține seama că s'a schimbat mult în omenire după un războiu nenorocit în care țara a intrat fără voia ei, precum se știe, de un dictator vanitos și că la ordinea zilei se pun în discuție probleme de ordin politic și social de importanță capitală, care vor schimba fața omenirii.

Am atras atențiunea conducerii în nenumărate rânduri asupra greșelilor de ordin ideologic și că politica preconizată este nefastă țărei.

Am început înăuntru partidului o acțiune de clarificare, denumită paralelă acțiune tacit recunoscută care a devenit așa de puternică în Capitală, în cât conducerea n'a îndrăsnit a ne sancționa disciplinar.

Am arătat că partidul se pune pe linia morală luând această atitudine. Conducerea sub influența clicei n'a dat urmare demersurilor făcute de noi.

Intre timp un important grup din care făceau parte ne-am prezentat în delegație D-lui Maniu cerându-i insistent să clarifice situația s'a creiată partidului prin atitudinea luată și prin svonul care circula în acel moment, cum că și-ar fi dat demisia delegației

partidului. La aceasta ni s'a r.spuns că într'adevăr şi-a dat demisia şi că se găseşte înaintată birului pentru soluţionare, care nici până azi n'a fost rezolvată birul fiind format din clica D-sale.

In cele din urmă consultându-mă cu prietenii din grupare ca ca ri ducea lupta înăuntru Partidului pentru democratizarea lui, am hotărât să ne retragem constituind o grupare denumită Acţiunea Naţional Agrară arătând pe larg printr'un manifest semnat de fruntaşii grupării motivele care ne-au determinat a părăsi partidul, cu inima strânsă de durere, fiind că nu este uşor să te desparţi de nişte tovarăşi după aproape 3 decenii de muncă şi luptă cu sacrificii, despărţire nu din vina noastră, arătând că P. face o politică reacţionară, antisemită şi antisovietică dunătoare intereselor ţării, care dacă din nenorocire s'ar realiza ar da concurs provocatorilor de războiu, care ar fi catastrofal pentru noi şi omenire.

- Voiam ca libertatea tuturor cetăţenilor conlocuitori indiferent de rasă şi religie să fie asigurate şi libertatea omului respectată;

- Clasele sociale producătoare ţărăneşti, muncitoreşti să fie ridicate la un nivel de traiu cât mai bun;

- Acaparatorii de privilegii şi speculanţii păturilor muncitoare să fie sancţionaţi.

- In politica externă să urmăm linia trasată de Nic. Titulescu ţinându-se seama de adevărurile istorice: raporturi de sinceră prietenie cu marea şi puternica noastră vecină dela Est, o colaborare care să fie caldă şi fără gând de răstălmăcire, numai în acest fel România mână în mână cu U. R. S. S. poate contribui la organizarea paşnică a lui.

Conducerea clicei - n'a ţinut seama de aceste realităţi geografice şi istorice nici de recomandările date acum de cei 3 mari la diferite conferinţe cari lucrări pentru pace aducând partidul în situaţia de a fi dizolvat, întrucât s'a dovedit că a lucrat contra intereselor ţări, şi a ordinei sociale prin organizaţii clandestine.

Protopopescu

1

439

Declarații

Subsemnatul Vasile Popescu, de profesiune avocat, domiciliat în orașul Slatina str. Gării 6, fiu al decedatului Ion și Raghela Popescu de ani 59, care n'am suferit nicio condamnare declar următoarele:

Sunt membru al partidului țărănesc din 1922, iar dela fuziunea cu partidul național, membru al partidului național-țărănesc, organizația jud. Olt, în care din 1945 sunt al II-lea vicepreședinte.

M'am înscris în acest partid ca fiu de țăran și fiindcă atunci era singurul partid democrat.

Deși după fuziune, partidul a fost asaltat de elementele conservatoare și reacționare, totuși față de programul anunțat de Mihalache la Câmpul Lung, prin care cerea întoarcerea la programul țărănesc, socoteam că partidul își va reveni la programul său, care era atunci un program avansat de stânga.

Nu am fost satisfăcut de cele două scurte guvernări ale partidului, deoarece prin ele nu s'a realizat nimic din ceea ce se anunțase. V. Popescu

Cred însă că despre activitatea P.N.Ţ înainte de 1944 nu mai poate fi vorba, ci numai de activitatea sa după 23 August.
Deşi după această dată, partidul nu a avut o atitudine certă în ceeace priveşte un program de guvernământ, totuşi ~~cred~~ cred că cea mai mare parte a partizanilor, care nu se ocupă efectiv cu cele politice, au crezut că datorită elementelor tinere şi de stânga din partid vor putea determina chiar pe Mihalache a se orienta cât mai mult spre stânga şi spre o colaborare.
Personal, din cauze specifice mie (am boala [redacted] în casă) nu am mai activat cu nimic în politică, şi nu am mai urmărit nici evenimentele interne nici externe. Dacă este adevărat că partidul a trimes memoriu la conferinţa dela Paris prin care ar fi denigrat reprezentanţii oficiali ai ţării, nici eu, şi cred că nimeni român nu poate aproba. In scurt, felul cum a condus în acest timp partidul d-l I. Maniu il dezaprob.
Cred că Mihalache a sovăit în politică şi a greşit când nu s-a raliat la gruparea

V. Oprescu

3

440

partizanilor care au opinat pentru
participarea la lucrările parlamentului
și o colaborare în
interesele țării
In ceia ce privește intenția de a
fugi din țară, o socotesc ca
o rea inspirație și o desaprob cu energie, atât ca
membru al partidului
cât și ca român
Drept pentru care dau prezenta
declarație azi 19 August 1947
semnată de mine propriu:
V. Popescu

C.N.S.A.S.

441

00443

D e c l a r a ţ i e

Subsemnatul, Avocat Consilier ADONIS POPOV ,fost deputat de Cluj,membru în delegaţia permanentă a Uniunii Naţionale Muncă şi Refacere, de sub preşidenţia d-lui C.Argetoianu , preşedinte al secţiei de conjunctură economică a cercului de studii al acestei Uniuni şi preşedinte al organizaţiei judeţene de Someş , născut la 1 Iunie 1892 în Bucureşti, domiciliat în Bucureşti,str . Cântăreţul Macarie No.6 , la întrebările ce mi se pun : 1) dece am părăsit partidul naţional-ţărănesc şi 2) cum văd situaţia politică de azi , în urma disolvării acestui partid, declar cele ce urmează :

Nu doresc să dau copita măgarului , leului din plasă,nici nu cred că pot judeca în mod definitiv - mai ales ,în plină actualitate - catastrofa partidului naţional-ţărănesc .Nici Istoria însăşi nu-şi spune ultimul cuvânt -decât odată cu sfârştitul lumii . Cele de mai jos au fost vorbite ,în adunările partidului ţărănesc-democrat ,al cărui vicepreşedinte am fost până după moartea Doctorului Lupu , şi au fost scrise în manifestele mele şi ale partidului ,precum şi în articolele mele din "Aurora". Interpretarea evenimentelor este pur personală ; ea răspunde la întrebările puse .

Regret că ,în bună parte, am prevăzut această catastrofă.

Şi nădăjduiesc că ea nu va antrena în vârtejul ei întreaga noastră burghezie muncitoare ,pentru că nu toată săvârşeşte greşelile pe care le-a săvârşit acea din partidul disolvat .

+

Ziua de 23 August 1944,m'a găsit într'un sat de lângă Avrig, în "dispersare." O aşteptam.Înfrângerea noastră era ,pentru mine, o certitudine,încă din Ianuarie 1941 . Totuşi,ziua aceasta m'a pătruns de o mare îngrijorare.Îmi dam seama că ,pentru noi, începe un nou şi greu capitol al istoriei. Am scrutat viitorul ţării sub prizma a două determinante -atât de mult repetate de postul de Radio Londra şi confirmate şi de postul dela Moscova .Prima, că

a. Pop.

"după capitulare, în România nu se va sta de vorbă decât cu dl. Maniu " ; şi a doua , că " pentru a fi salvaţi , Românii trebuie să se înţeleagă cu Sovietele ". Prin urmare , două întrebări capitale : " fi-va d.Maniu la înălţimea misiunii ce i se destina ?" şi , a doua , "din ce avea să constea această înţelegere ?" - aveau să ne ierte Sovietele participarea noastră la războiul tâlharilor de hitlerişti şi atitudinea noastră ,faţă de ele , până la război? Cu ce preţ ?

Cunoşteam gândirea burgheză -naţionalistă ,capitalistă şi filantropică - a clasei noastre dirigente .Cunoşteam ,deasemenea,întrucâtva, şi leninismul . Ştiam că partidul comunist (b) este fundamentul însuşi al Statului şi că acest partid nu împarte puterea cu nimenea. Prevedeam conflictul şi îmi dădeam seama că poziţia burgheziei noastre - în special , a ţărănimii ,în slujba căreea eram - depindea numai de înţelepciunea ,elasticitatea ,prevederea şi loaialitatea conducătorilor partidului naţional-ţărănesc.

Unul mai înţelept decât cellalt , d-nii : Maniu ,Mihalache,Mihai Popovici şi ,mai ales, Dr.Lupu - cu care intrasem în acest partid prin fuziunea dela 1934 - aveau să găsească formula unei colaborări posibile, fără de lichidarea claselor sociale ; aveau să aibă suficienta elasticitate şi prevedere pentru a fixa burgheziei noastre o atitudine conciliantă ,care să înlesnească progresul accelerat al evoluţiei noastre,cu evitarea revoluţiei obligatorii - formulă tranzacţională şi locală ,care să menţină clasa ţărănească în rolul de clasă politică ,activă,la guvern .*)

Mă temeam ,totuşi,ca colaborarea obligatorie dintre partidul nostru şi partidul naţional-liberal,din timpul regimului lui Antonescu , să nu fi legat prea strâns partidul nostru de cel liberal,astfel încât acesta să-l utilizeze pe al nostru ca un scut şi pe d.Maniu ca pe un paratrăsnet ,barând iar drumul partidului nostru.

M'am temut ca acesta să nu urmărească revanşa sa pentru trecut faţă de vechiul său adversar ,d. G.Tătărescu, a cărei propunere de

g. Dnar.

---

*) Cea mai solidă colaborare cu clasa muncitoare ar fi fost aceea a ţărănimii iar momentul era potrivit pentru repararea greşelilor din trecut .Colaborarea era indicată şi de doctrina proletară. Indefinitiv,burghezia noastră era ,mai puţin plutocraţia,pe cât ţărănimea .Şi aceasta trebuia ferită de lichidare .

g. Dnar.

constituire a unei "Sacre Uniuni " fusese respinsă de d-sa .

M'am temut de revenirea în vieaţa politică a/ politicianismului, care pierduse şleahta poloneză .

M'am temut că nu se va putea evita intrarea ţării pe calea revoulţiei-sociale,economice şi politice .

De ce m'am temut , nu am scăpat : premiza întâi a căzut ; premiza a doua rămâne - cu puterea unui postulat .

+

Trebuie să recunosc că prima grijă a noii guvernări era curăţirea ţării de trupele hitleriste şi integrarea noastră în operaţiile de război alăturea de armata roşie. Din locul cel mai înalt s'a recunoscut că această sarcină a fost îndeplinită strălucit. Era primul pas spre dobândirea iertării. Am dobândit-o. Atât în operaţiile din ţară cât şi în acelea din afara ţării,până la Praga, întreaga naţiune a fost unanimă ,loaială, pătrunsă de simţul răspunderii şi pe drumul reparării greşelilor din trecut .

Pe teren politic,însă, mi s'a părut,din prima clipă, că se desemnează un sens invers .

"Singurul om cu care se va sta de vorbă " se efasa , în rolul de simplu gerant, de co-gerant,fără de portofoliu, al guvernului militar , cu excluderea d-lui Gh.Tătărescu . Pentru restaurarea drepturilor cetăţeneşti, se recurgea la compromisul uluitor al repunerii în vigoare a două constituţii, deodată : a celei "liberale",atât de aprig combătută de partidul naţional-ţărănesc, şi a celei ..abrogate de constituţia liberală ! (Era formula de compromis, care asigura loaiala colaborare în viitor dintre cele două mari partide burgheze .)

Regimul răsturnat nu a fost pus imediat sub acuzare ; comisiile de anchetare a guvernului răsturnat nu s'au instituit.Avusesem onoarea să colaborez cu d.Maniu la celebrul memoriu adresat Mareşalului Antonescu,memoriu prin care se denunţa ,documentat, acapararea economiei româneşti de către hitlerişti. De pe atunci , fusesem încredinţat că,odată cu răsturnarea Mareşalului, întreaga sa guvernare va fi pusă sub anchetă şi că se va lua măsurile imediate de restituire a întreprinderilor acaparate de ei .

După ce luptele din jurul Sibiului s'au terminat, m'am dus la oraş să văd pe d-nii : Ionel Pop şi Zaharia Boila ,al căror rol era determinant în directiva partidului nostru . Acolo,am fost întâmpinat de ziarul "Universul", care publica scrisoarea d-lui Maniu către d. Horaţiu Comaniciu . Oricât eram deprins cu uluitoarele prevederi ale d-lui Maniu ; totuşi, am rămas,atunci,îngrijorat de

a. Mar.

444

această reabilitare ,care ne crea un punct vulnerabil dela început. Iarăşi avea să înceapă competiţiunea pentru legionari ? Mi s'a dat explicaţii, că aceasta nu însemna decât o lichidare a trecutului , o netezire a drumului spre normalizare a vieţii noastre public şi o lichidare a Legiunii , a ultimelor ei rămăşiţe . N'am prea rămas convins .La vre-o două luni, am fost rugat să avertizez pe Doctorul Lupu asupra certificatelor ce i se dădeau spre semnare, în calitate de Preşedinte al Organizaţiei Capitalei,privitoare la încetarea activităţii legionare înainte de 23 August 1944 a noilor noştri partizani .

Acţiunea de cucerire a puterii a început ,din partea proletarilor,prin cererile de sporire de salarii şi prin instituirea controlului asupra întreprinderilor . iar ,la ţară,prin organizarea acţiunii premergătoare noilor reforme agrare . Erau de prevăzut. Guvernul ,însă,nu prevenea ,nu găsea soluţii intermediare şi legale pentru a preîntâmpina dorinţa ineluctabilă a poporului . Tactica lui Cunctator , temporizarea , mi s'a părut că trebuia să fie ,nu simpla reprimare , ci prezentarea unor forme de compromis . Dela început, astfel, paşnica şi posibila colaborare mi s'a părut compromisă. Mai ales că comandanţii militari din uzine, aparţinători de Ministrul Inzestrării Armatei,unul din cei mai dubioşi -ca unul ce fusese secretarul general al d-lui General Dobre - ori reprimau ,ori şedeau pasivi . Conflictul se desemna,astfel,inevitabil şi acut. O chestie de timp -pentru înjghebarea masselor .

In Ardeal, începu răzbunarea anilor de asuprire hortistă ,dar nu pornită din sânul populaţiei locale,ci adusă dela Bucureşti , de bandele d-lui Anton Ionel Mureşeanu şi ale altora ca d-sa . Echipa guvernamentală destinată Ardealului de Nord se întorcea dela fosta frontieră iar prefectul judeţului meu, [redacted], trebuia s'o şteargă din Cluj, după câteva ceasuri .

La Preşidenţia Consiliului, bietul d. Corneliu Coposu nu mai prididea de telefoanele din provincie ale postulanţilor :-"Da, s'a făcut .Vino imediat .Iai creiţari ."

Despre judecarea criminalilor de războiu şi a responsabililor de dezastrul ţării,nici vorbă . Discuţiile se purtau asupra legalităţii judecării-legile existente se dovedeau ineficace . Consiliul de Miniştri se transformă într'un seminar de drept constituţional: d.Niculescu-Buzău filozofa ,cazuistica,temporiza . Pe sub ferestre, manifestaţiile începeau deja să ceară schimbarea guvernului .

Când văzui că ,în fruntea comisiei pentru încheierea armistiţiului, care pleca la Moscova, nu se afla d. Maniu - sau,cel puţin,

00146

a. Mar.

443

~~cel puţin~~ Dr.Lupu , - mi-am dat seama că premiza întâia se nimiceşte . Oricât de ocupat cu guvernarea militară ,pe care o gira, totuşi d.Maniu ,credeam eu , va merge la Stalin,care îl aştepta încă din timpul războiului . Trebuia să se încheie acolo , nu numai un armistiţiu militar, ci şi unul politic ,care să facă iertat trecutul şi să deschidă zorile [redacted] viitorului . D. Lucreţiu Patraşcanu a luat conducerea misiunii şi,prin aceasta, partidul comunist devenea preeminent . D-sa a fost,apoi, înlocuit ,pe când se găsea în misiune, dela ministerul d-sale, ~~de pe vremuri , Şeful Marelui Stat Major , d.Gen.Sichitiu.~~ Dacă aceasta era o faptă menită să aducă încredere în d.Maniu şi în partidul naţional-ţărănesc ,putea judeca oricine .

00447

Inschimb, partidul se ocupa ,cu toată perseverenţa, să conjure primejdia camarilei fostului Rege Carol II-a(!),să împiedice reîntoarcerea Lui(!)şi să pună sub acuzare , de dezastrul ţării, pe d. Gh.Tătărescu . Intre timp, se preocupa şi de căpătuiala partizanilor .In genere, se devota pentru capitalismul naţional-liberal .

Totul era de cel mai rău augur. Păşeam cu piciorul stâng, dar păşeam...spre dreapta .

Văzurăm şi noutatea unor manifestaţii contra guvernului,conduse de...membri ai guvernului . Guvernul militar îşi încheia veleatul .In noul guvern politic, partidul naţional-ţărănesc desemna miniştri de mâna a doua şi a treea : d.N.Penescu,la Interne, d. Aurel Leucuţia la Economia Naţională (era specialist în football) , d. I.Hudiţă la Agricultură (era specialist în Istoria Diplomaţiei), d. Emil Ghilezan la Finanţe (era specialist în Banca Ardeleană,care finanţase golirea Transnistriei de maşini, cu ajutorul d-lor Niculae Ilieşu şi Adalbert Periş). Unul mai ales decât cellalt . D. Penescu se instalează şi ,din cabinet, face declaraţii unor ziarişti americani : -"Deacum , ne punem cu burta pe comunişti şi pe Evrei "! D. Aurel Leucuţia naufragia în importurile din Turcia . D.Hudiţă era cam gonit de Corpul Agronomilor ,pentru că voia să [redacted] ...reducă prea mult marea proprietate . Iar d.Emil Ghilezan ,la o vânătoare cu alţi ziarişti americani,care îi vorbeau de necesitatea [redacted]maşinizării agriculturii , îşi apăra ţaranii,ai cărui ministru era ,arătându-le că aceasta maşinizare este imposibilă în România, deoarece ţaranii noştri "sunt nişte boi ,care trebuie duşi din urmă cu biciul ". Ministrul democrat se întreba :-" Ce vreţi să facă dacă isprăvesc muncile câmpului în câteva săptămâni"?Şi, tot d-sa ,monden, răspundea : "- Să critice guvernul ori să joace bridge?! "

a. Ma.

Peste câteva zile, strada striga : "Jos Penescu,criminalul !" Partidul naţional-ţărănesc pierdea ministerele :Agriculturii , Economiei, ~~şi Agriculturii~~ şi internele . In câteva zile . Pierdea şansa de a mai guverna; se destina din nou opoziţiei nimicitoare.

Judecarea criminalilor de războiu şi a celor vinovaţi de dezastrul ţării nu progresa delcc . Victimele cereau satisfacţie ,cu vehemenţă mereu crescândă . Guvernul cazuistica .

Trecând peste legăturile mele de prietenie şi peste obligaţiile de partid, am scris un articol ,"Cum se sinucide o burghezie" şi l-am dat la "Semnalul ",prin prietenul Ştefan Tita.

" Dificultatea şi întârzierea acestei "drepte răzbunări "- scriam - " împotriva lui Antonescu şi a cetnicilor lui provine din vasta complicitatea cu el a burgheziei române ; din imunitatea pe care criminalul a ştiut să şi-o asigure din timpul perpetrării crimei ,faţă de eventualii săi urmăritori.Acesta-i adevărul: printre complici ,sunt,vai! şi mulţi "de-ai noştri".

"Dar,pentru aceşti puţini "de-ai noştri ", se sinucide o întreagă burghezie". Să înţeleagă burghezia română ,care s'a oferit să salveze ţara de consecinţele propriilor ei greşeli , că egoismul şi duplicitatea ei îi sapă mormântul . Să înţeleagă burghezia română că,astăzi, este supremul ceas pentru sinceritate şi abnegaţie .Că bulgărele de zăpadă a început să cadă din vârful muntelui şi că nu se mai opreşte ; că ,dacă nu se dessolidarizează imediat de "ai noştri" ,care au participat la crima lui Antonescu,naţiunea,care se trezeşte şi se organizează şi care nu vrea să fie toată confundată cu ea, o va elimina , cu mijloacele ei ,sumare şi originale , într'un suprem efort de au- toconservare .

..."Fineţurile constituţionale,dacă se prelungesc prea mult, pot fi un început,vai! de prohod."

Articolul n'a apărut .Dl.Tita mi l-a dat înapoi.Probabil că era prost scris .

Prevederile mele,însă, s'au împlinit. In 1946 ,procesul Antonescu le-a confirmat .

La 9 Noembrie 1944, îi scrisei preşedintelui organizaţiei Ardelenilor din Capitală, d. Ilie Lazăr, că ne despărţim :

" In partidul nostru - îi spuneam - s'a instituit dictatura,Camarila . Partidul nostru ,sub inspiraţia naşului şi în alianţă cu liberalii, a ajuns să se situieze în capul reacţiunii. Această reacţiune este prea riscată : ea pune în dubiu însăşi restituirea Ardealului . Aşa că n'am ce să mai caut în organizaţia Ardelenilor din Bucureşti, când Bucureştenii din Ardeal ne pun

în imposibilitatea de a mai fi de folos Ardealului nostru."

Aceasta era demisia mea din Partidul Naţional Ţărănesc.

Dela deportarea dlui Emil Haţieganu, consătenii mei Ardeleni din Cluj, al cărui deputat lupist fusesem, rămăseseră fără nici un ajutor, fără nici un îndrumător. Ştiam încrederea oarbă ce o aveau în dl. Maniu. Ştiam că asuprirea hortistă fusese prea mare pentru ca pieptul lor să nu le fie plin de răzbunare. Dar, ştiam că deslănţuirea răzbunării ar fi o catastrofă - şi pentru ei şi pentru ţară. Ardeam de dorinţa de a ajunge la ei.

Şi am ajuns. Datorită dlor Mihai Ralea şi Mihai Ghelmegeanu, eram la Cluj în ziua de 13 Martie 1945, venit odată cu Majestatea Sa Regele, cu Guvernul şi cu autorităţile române, care preluau administraţia Ardealului din mâinile dlui Vâşinschi.

M'am întâlnit cu vechii mei prieteni, le-am vorbit, ne-am sfătuit şi am hotărât fuzionarea cu Frontul Plugarilor. (Eram vice preşedintele organizaţiei clujene.) Hotărârea noastră este publicată în ziarul "Plugarii" din Cluj, cu data de 21 Martie 1946. Am fost ascultat : peste un an, în Martie 1946, când m'am dus să reconstitui Partidul Lupist, Frontul număra peste 12.000 de membri, dintre cari cei mai mulţi prietenii mei cei mai devotaţi şi comunele mele cele mai devotate. Le făcusem un bine : îi abătusem dela calea greşită a răzbunării şi a inadaptabilităţii; îi pusesem sub protecţia a însuşi Preşedintelui Consiliului de Miniştri. Imi făcusem datoria, căci dl. Groza trebuia să aibă succes.

Oarecari amărăciuni nouă, provocate de nepriceperea localnicilor, m'au făcut să mă retrag.

Partidul Naţional Ţărănesc continua pe drumul apucat. La "Aro", dl. Ion Mihalache executa încă odată - tot magistral, dar cu totul în contra-timp - uvertura "La Statul Ţărănesc" - interpretându-l ca un Stat "muncitoresc", - iar dl. Maniu anunţa oficial "logodna" cu Partidul Liberal. M'am dus la dr. Lupu. L-am găsit mai hotărât. Făcuse greşala de a nu primi vicepreşedinţia guvernului Groza. (Câţiva credincioşi, prea dornici de măriri, îl împinseseră la acest refuz : aţâţându-i ambiţia, îl făceau să ceară preşedinţia guvernului.) Frământat de evoluţia destrămării şi de pericolele ce se aglomerau, Doctorul îşi revizuia fidelitatea în care se încăpăţânase până atunci. Aştepta să plece împreună cu dl. Mihalache. Dar, aceasta nu se producea.

a. Ma.

Pentru a para eventualitatea plecării amândurora din partid, D. Maniu, cu prilejul participării P.N.T. în guvernul Dr. Groza îl propune pe dl. Mihalache. Zadarnic încearcă Doctorul să-i arate greşeala. După discursul dela "Aro," nu dl. Mihalache era cel indicat să asigure colaborarea cu guvernul; ci dsa. Dl. Maniu ştia prea bine că intrarea Doctorului în guvern ar fi însemnat schimbarea politicii partidului. Ştia dela început că dl. Mihalache nu va fi acceptat; dar îi dădea o satisfacţie, şi-l solidariza ~~mai~~ alăturea strâns, adâncind totodată rivalitatea artificială dintre dsa şi dr. Lupu; în cele din urmă, ştia dsa că şansele au să fie pentru dl. Emil Haţieganu, reprezentantul autentic al Ardealului.

La 5 Ianuarie 1946, sfătuit insistent, mai ales de dnii I.Vlădescu şi D.R. Ioaniţescu, Doctorul denunţa fuziunea din 1934 - chemându-şi prietenii înapoi. In mod firesc, am răspuns imediat la chemarea lui. Am primit însărcinarea de secretar-general al organizaţiilor din Ardeal şi, apoi, în urma unei crize de conducere, pe acea de vicepreşedinte al partidului împreună cu dl. C.Spânişteanu.

Intre 6 şi 12 Iunie, anul trecut, am scris în "Aurora" (Nrele 101, 103, 105 şi 107) o serie de articole, în care descriam tribulaţiile partidului naţional ţărănesc şi tragedia ţărănismului. Temele criticilor mele, aduse manifestului electoral al P.N.T., au fost, în acelaş timp, parafrazate de ziarul "Naţiunea", citate de ziarul "Scânteia" şi difuzate la radio, la cronica presei.

Arătam că partidul nu a reuşit să creeze din ţărănime o clasă politică şi că, astăzi, "statul ţărănesc", pe care-l visa dl. Mihalache, era o utopie - compromisă de mult de neţărănismul conducerii, încă de pe vremea când aceasta nu consimţea la tendinţele mihalachiste dela Câmpulung, aceea de a infiltra ţărănimii spiritul revoluţionar de clasă, care nu era pe placul liberalilor.

Cum manifestul se rezuma în două lozinci, dintre care una foarte războinică : "trageţi cu voturile voastre drept la ţintă ca soldaţii cu mitraliera pe font" (!), preveneam partidul de greşeala ce o făcea : "ecoul acestei lozinci" - scriam - "se va face auzit în ziua alegerilor". Şi s'a făcut...

Imi exprimam, atunci, regretul că dl. Mihalache persevereză a rămâne în partid, în loc să-l urmeze pe dr. Lupu, prizonier al camarilei "băeţilor dlui Maniu", în rolul de trâmbiţaş şi de mitralierist al lor.

A. Mar.

" O clasă întreagă "-scriam- "redusă la rolul de pihotă a partidului liberal ", "trebuie salvată de invinuirea de reacţionarism şi trebuie reintrodusă în vieaţa politică a Statului.Dar, nu în colaborare cu burghezia liberală ,ci în colaborare cu muncitorimea ,care a cuprins deja puterea în Stat ".

Prin 1934-1935 , când d. Mihalache încerca să scoată partidul din marasmul său mic-burghez şi îi da "programul dela Câmpulung", eram, la Cluj, secretar-general-ajutor al organizaţiei regionale a Ardealului şi Banatului . O seamă de tineri intelectuali intraseră în partid cu spirit înoitor . Printre aceştia, d-nii : Buçur Şchiopu, Camil Suciu, Drd.Eduard Mezincescu, Axente Sever Bancin, Dr.N.Lazăr . Cu ajutorul moral şi bănesc al d-lui Mihalache ,constituiseră organizaţia tineretului în jurul revistei "Ţara de mâine ", condusă de d. Victor Jinga,profesor la Academia Comercială . In calitatea mea de scretar-general trebuia să oscilez între mihalachism şi blajism . Urmăream , cu ei, înfiltrarea spiritului de clasă în ţărănime şi în tineretul universitar . Ţinută mereu în opoziţie,timp de un sfert de secol, şi utilizată ca suport al chestiunilor personale şi al unui obstrucţionism consituţional , ţărănimea română nu s'a putut constitui intr' o clasă politică . Ea a trăit din filantropia moşierimii şi a plutocraţiei . Pentru a nu fi exclus şi mai mult din vieaţa politică ,partidul a trebuit să sacrifice mihalachismul ,pentru a linişti pe liberalii,solidarişti şi speriaţi de lupta de clasă . Aceasta a fost ruina ţărănismului . D.Mihalache a fost totodeauna un sacrificat .

Deaceea, scriam :" O clasă întreagă trebuie salvată.Exprim regretul pentru lipsa d-sale "(a d-lui Mihalache) "dintre noi. Prejudecăţi de mic burghez îl mai menţin pe linia afecţiunii pentru un om ,cu sacrificiul unei clase întregi - aceea din care face parte d-sa ."..."D.Mihalache rămâne în partidul manist în rolul de trâmbiţaş şi de mitralierist"...

Cum se vede, în luptă,cad şi trâmbiţaşii .Mai ales când comandantul îi dă direcţia: drept înainte...în groapa de lup!..

~~Odată cu d.Mihalache este înfrânt şi ţărănismul.~~ Pentru a doua oară sacrificat , de alianţa cu liberalii, d-sa ispăşeşte încrederea nemărginită şi ezitările ce le-a avut la timpul potrivit. Dar, odată cu d. Mihalache, este frânt şi ţărănismul.

Deacum înainte, o altă clasă socială va purta grija clasei ţărăneşti; dar nu în ideologia naţional-ţărănistă .

+

Cei ce s'au efasat ,tactic, în dosul partidului naţional-

A. Mar.

450

ţărănesc, liberalii, prin scoaterea din luptă a ţărăniştilor ,vin acum în linia întâi . Dar,vin fără de oaste, cu pihota împrăştiată...

Ceea ce trebuia să se întâmple, s'a întâmplat.Regret c'am prevăzut-o . Regret că mulţi prieteni ,scoşi din vieaţă , ~~ţşixxxxispă-~~ ispăşesc acum înloc să fie prezenţi la reclădirea ţării . Si,printre ei, sunt oameni de înaltă ţinută morală şi de înaltă intelectualitate .

Dar ,cea mai gravă consecinţă este că avatarul p.n.ţ. riscă să compromită şi a doua premiză a refacerii şi a păcii :înţelegerea cu U.R.S.S., încrederea ce aceasta trebuie s'o aibă în noi. Intrega burghezie -rurală şi urbană - riscă să fie tratată ca ostilă acestui comandament ,ineluctabil şi indispensabil,- şi azi şi în viitor-, ca o clasă irealistă,închistată şi inadaptabilă la noi forme de progres.

Concluzia ar fi cu totul inexactă şi ostracizarea, ce i-ar urma, cu totul nedreaptă - chiar pentru mulţi din cei ce acuma ispăşesc.

Judec şi azi aşa cum judecam şi în 23 August : că ,dacă prima premiză s'a eclipsat ; acea de-a doua,însă, rămâne-ca un postulat- un postulat al logicei şi-al bunului--simţ .

Colaborarea celorlalte partide la refacerea ţării ,pe baza unui program de compromis -care se dovedeşte,totuşi,posibil - şi rezerva de înţelepciune a preşedintelui meu, d. C.Argetoianu,care , ~~pentru~~ mie , îmi asigură continuitatea propriei mele atitudini şi gândiri, sincerele adesiuni ,din-ce-în-ce mai numeroase şi cu totul lipsite de politicianism , la Uniunea Naţională Muncă şi Refacere, îmi dau nădejdea că soarta p.n.ţ. şi catastrofa lui nu vor antrena totala lichidare a burgheziei noastre muncitoare .

Un nou prilej de reabilitare i se oferă azi. Nădăjduiesc că ea nu-l va lăsa să treacă şi,mai ales,nădăjduiesc că nu e prea târziu.

Bucureşti, 23 August 1947 Adonis Popov :

a. Pop.

26/

451 25 VIII 947 Dată cu fața noastră [signature]

Declarație

Subsemnatul Pamfil Manea zis Comănescu cu domiciliu în București, sos. Grozovești No. 14. Născut în com. Constantinești jud. Olt în anul 1896. 23 Iunie fiul lui Comanu și al Mariei, de religie ortodoxă de naționalitate Român, de profesiune comerciant cu serviciu militar satisfăcut la Reg. I Pontonieri Brăila cu gradul de Sergent, nu am fost condamnat pentru nici un fapt penal, în legătură cu activitatea mea în cadrul Partidului Național Țărănesc.

00153

Declar următoarele

Am fost inscris în partidul Național Țărănesc din anul 1926, făcând parte din ramura Țărănistă a Dlui Dr. N. Lupu, am fost Președinte al circonscripției 34. din anul 1937, până la 20 Iunie 1946, când am dimisionat din calitatea de președinte de circ. din cauză de boală, fiind ales în locul meu avocatul Vizireanu Nicolae.

M-am inscris în Partidul Țărănesc fuzionat cu cel național din ardeal condus de Dl. Iuliu Maniu, al cărui program promitea înfăptuirea unor reforme de ordin social, în avantajul muncitorimei și Țărănimei, deasemeni ducând o luptă contra Partidului Liberal, reprezentant tipic al burgheziei Române.

In anul 1927 Partidul Național Țărănesc, venit la guvern cu toate că în programul său erau reforme cu caracter democrat pentru ridicarea muncitorimei și Țărănimei, nu a înfăptuit nimic din programul său, cu toate că fusese cerut la guvern de toată suflarea romanească, aceasta din cauza fracțiunei ardelene condusă de Dl. Iuliu Maniu reprezentant tipic al burgheziei ardelene, ba ceva mai mult lucrând pentru a întări puterea burgheziei din țara Romanească.

[signature] Comănescu

pànà în anul 1938. Partidul Naţional Ţărănesc a făcut numai demagogie inducând poporul în eroare, spunând că nu au putut înfăptui programul din cauza partidului Liberal.
Odată Ardealul cedat Ungariei, ardelenii au năvălit cu toţii în Regat au fost scoşi de la conducere majoritatea şefilor din judeţe precum şi din capitală, şi înlocuiţi cu ardelenii, atunci au început a învăţa mare fricţiune între Romanii ardeleni şi cea condusă de Al. Mihalache şi I. Lupu din Regat, căutând să-şi impună interesele lor burgheze capitaliste.
Dupà 23 August 1944 fiind preşedinte de cisco cu o deosebită bucurie am luat cunoştinţă că P.N.T. participă la guvern cu celelalte partide politice democrate, în scurta guvernare în colaborare cu celelalte partide au fost numai în divergenţă de vederi, spre surprinderea mea am văzut la un moment dat că P.N.T. se retrage de la guvern ne admiţând să participe la o guvernare care a înfăptuit multe lucruri bune pentru muncitorime, şi în special exproprierea agrară în folosul ţărănimei, care expropriere a fost criticată de P.N.T.
Eşind din guvern P.N.T. care în trecutul lui a dus o luptă pe viaţă şi pe moarte contra partidului Liberal, care reprezenta burghezia Românească, a renunţat la această luptă, unindu-se cu el pentru a duce campanie contra blocului partidelor democrate din guvern, criticându-le activitatea.
Datorită compatibilităţii elementelor N.T. pe de o parte abilităţii politice, a conducerii liberale pe de altă parte, part. N.T. este împins şi plasat în fruntea partidelor reacţionare din ţară, în acest scop P.N.T. caută să facă tot felul de greutăţi guvernului criticând regimul instaurat la 6 Martie 1945, şi înfăptuirile democratice ale lui, Conducerea P.N.T. deasemenea
Ganvonsr. face o propagandă anti-sovietică de care ca prin manifestaţiile de :

stradă de tip huligane, să strige lozinci contra
[illegible] de orice s'ar amesteca prea mult în
treburile interne, apoi duce şi-a propaganda
anti-Sovietică prin faptul că se critică şi calom-
niază realizările din Uniunea Sovietică.
Pe de oparte, iar pe de altă parte prin cererile
şi memoriile adresate guvernelor din apus, de
a se amesteca în politica internă, P.N.Ţ. pune
în joc însaş fiinţa naţiunei.
Dezamagirea pe care am încercat, pentru că
nu am găsit în P.N.Ţ. ceia ce am crezut, deve-
nind un partid burghero-capitalist, pe de a
parte, înfiinţind secţii cu caracter facisto-legionar,
Lucrând împotriva claselor muncitoare, pe de altă
parte am încercat să atrag atenţiunea asupra drum-
ului greşit pe care s'a angajat P.N.Ţ. şi even-
tualele consecinţe ce ar decurge din această
atitudine, însă fără rezultat, de aceia m'am
hotărât să părăsesc partidul, ceia ce am şi
făcut.
Drept pe care dau prezenta pe care o sus-
ţin şi semnez propriu.

Camănescu

25/VIII 947

453

13 August 1947
Dată în fața noastră
Comisar Sef,

00455

D E C L A R A T I E

Subsemnata ALEXANDRU PLOSCEANU, născută în anul 1916, luna Septembrie, ziua 16, în București jud. Ilfov, fiica lui D. PLOSCEANU și al NICULINA PLOSCEANU necăsătorită, de profesie casnică, de religie ortodoxă, de naționalitate română, nu au suferit nici un fel de condamnare, situația politibă membră.

In ceace privește activitatea P.N.T. la care am participat, direct sau indirect, cunosc următoarele:

Am fost membră în P.N.T. din luna Martie 1946, activând în cadrul organizației Circ. 32, motivul pentru care m'am înregimentat în acest partid este că am fost informată că este un partid democratic care luptă pentru revindecarea și realizarea diferitelor deziderate ale păturii muncitoare, iar eu care până acum nu am făcut nici un fel de politică am fost repede convinsă și mi-am dat adeziunea. Participând la câteva ședințe de comitet pe Circumscripție, pe culoare și al Organizației Capitalei nu mi-a fost greu să-mi dau seama de drumul greșit pe care a apucat acest partid. Deasemenea mi-am dat seama că prin atitudinea conducerii sale se găsește într'o poziție cu totul ostilă față de guvernul democratic, restaurat la 6 Martie, prin voința unanimă a claselor muncitoare și democrației din țara noastră, mai mult am constatat că partidul Național-Țărănesc condus de dl. IULIU MANIU, reprezentant al burgheziei ardelene se opune și fac abstracție oricăror realizări democratice, fiind contra chiar al expropierii moșierilor exploatatori și împroprietărirea țăranilor lipsită de ultima bucată de pământ ceace însemnă o trădare directă a masselor țărănești însăși, pentru apărarea drepturilor cărora pretinde că luptă.

Aceste constatări au însemnat pentru mine tot atâtea dezamăgiri pentru că eu m'am înscris în Partidul Național-Țărănesc

.//.

454

cu gândul curat că în el voi găsi posibilitatea realizărilor mele socialiste în ceace priveşte atât clasa ţărănească, pe care am considerat-o cea mai oprimată şi exploatată din ţara noastră, de către toate guvernele care s'au perindat la cârma ţării, începând cu partidul conservator, Naţional-Ţărănesc şi Liberal.

Partidul Naţional-Ţărănesc după manifestările şi atitudinea conducerii se situiază pe linia rezistenţei oricăror legături de bună vecinătate cu tinerile democraţii din ţările vecine şi chiar cu Rusia.

00456

Astfel propaganda dusă prin ziarul de partid "Dreptatea", diverse apeluri manifeste şi broşuri, propagandă orală dusă dela om la om, toate sunt influenţăte de spiritualitatea burgheză reacţionară şi fascistă, ridicând tema naţionalismului şovin la rangul de principiu în educaţia care a încercat să-o facă massele.

Pentru exemplificarea poziţiei şi metodelor de factură legionară pot să afirm că partidul Naţional-Ţărănesc îşi organizase echipe de şoc, formate din tineri cu tradiţie de naţionalism rău înţeles, însufleţit de ura de rasă de intoleranţă şi de spirit tipic legionar, pentru acest tineret în loc să fie reeducat şi format în sens democratic la primit aşa cum le cules în scopul de a fi utilizat ca masă de manevră, uşor de manipulat în acţiunea de desbinare a acţiunii muncitoreşti cât şi manifestaţiile tipic huliganice cum au fost cele dela 8 Noembrie 1945, 10 Noembrie 1946, etc.

Constatând toate acestea mi-am dat seama de drumul greşit şi periculos pe care a apucat acest partid, pentru însăşi fiinţa ţării noastre şi am căutat pe cât am putut să influenţez conducerea atât xxx prin scris, cât şi oral, atrăgându-i atenţia că din această atitudine ar putea să decurgă consecinţe foarte grave, chiar pentru x independenţa ţării, însă toate apelurile mele au rămas zadarnice, deaceea m'am hotărât să mă re - trag din viaţa acestui partid, lucru pe care de altfel l-am şi făcut.

Declar şi susţin propriu.

13.8.1947 ss. Al. Ploşceanu.

13 August 1951
Dată în fața noastră
Comisia
Al. Ploșca

455

Declarație

Subsemnata Alex. Ploșceanu născută în anul 1916 luna Sept. ziua 16 în București jud. Ilfov- fiica lui D. Ploșceanu și al Niculina Ploșceanu necăsătorită de profesie economică de religie ortodoxă de naționalitate română nu am suferit nici un fel de condamnare, Știința politică 00457 membră.

În ceea ce privește activitatea P.N.T. la care am participat direct sau indirect cunosc următoarele:

Am fost membră în P.N.T. din luna Martie 1946 activând în cadrul Organizației Circ. 32. Motivul pentru care m'am înregimentat în acest partid este că am fost informată că este un partid democratic care luptă pentru revendicarea și realizarea dezideratelor ale pături muncitoare iar eu care până acum nu am făcut nici un fel de politică am fost repede convinsă și mi-am dat adeziunea. Participând la câteva ședințe de comitet pe Circumscripție pe Culoare și al Organizației Capitalei, pe mine mi-a fost greu să-mi dau seama

A. Ploșceanu

de dumnealui găsit pe, care a apucat acest
partid. Deasemenea mi-am dat seama că
prin atitudinea conducerii sale se găsește
pusă în poziție cu totul ostilă față
de guvernul ~~regimul~~ Democratic restaurat
la 6 Martie prin voința majorită-
a claselor muncitoare și democratice
din țara noastră. Mai mult am
constatat că P.N.Ț. condus de
domnul Iuliu Maniu reprezentantul
burgheziei asemenea se opune și
fost obstructive oricăror realizări
democratice fiind contra [illegible]
a exproprierii moșiilor exploatatoare
și împroprietăririi țăranilor lipsiți
de ultima bucată de pământ ceea
ce însemna o trădare directă a masselor
țărănești învoiți, pentru apărarea
drepturilor cărora pretinde că luptă.
Aceste constatări au însemnat pentru
mine tot atâtea dezamăgiri pentru
că eu m'am înscris în P.N.Ț. cu
gândul curat că în el voi găsi

ș. [illegible]

posibilitatea realizărilor [...] sociale socialiste în ceace priveşte atât clasa ţărănească - pe care am considerato era mai oprimată şi exploatată din ţara noastră de către toate guvernele care s-au perindat la cârma ţării începând cu partidul conservator, naţional ţărănesc, liberal,

00458

P. N. Ţ după manifestările şi atitudinea conducerii se situiază pe linia rezistenţei oricărer legături de bună vecinătate cu tinerele democratii din ţările vecine şi chiar cu rusia.

Astfel propaganda dusă prin ziarul de partid Dreptatea diverse apeluri manifeste şi broşuri propaganda orală dusă dela om la om toate sunt influenţate de spiritualitatea burgheză reacţionară şi fascistă ridicând tema.

al. Cerna

naționalismului șovin la rangul de principiu în educația care a încercat s-o facă maselor..

Pentru exemplificarea poziției și metodelor de factură legionară pot să afirm că partidul N.T. își organizase echipe de șoc formate din tineri cu tradiție de naționalism rău înțeles, insuflat de ură de rasă, de intoleranță și de spirit tipic legionar pentru că acest tineret în loc să fie reeducat și format în sens democratic l-a primit așa cum l-a cules în scopul de a fi utilizat ca masă de manevră ușor de manipulat în acțiunea de desbinare a acțiunii muncitorești cât și manifestațiile tipic huliganice cum au fost cele dela 8 Noembrie 1945, 10 Noembrie 1946 etc..

Constatând toate acestea mi-am dat seama de drumul greșit și periculos pe care a apucat acest partid pentru ~~pusă~~ însăși ființa țării noastre și am căutat pe cât am putut să influențez conducerea atât prin scris cât și verbal atrăgându-i atenția că din această atitudine ar putea să decurgă consecințe foarte grave atât pentru independența țării, însă toate apelurile mele au rămas zadarnice deoarece nu am hotărât să mă retrag din viața acestui partid lucru pe care de altfel l-am și făcut.

Declar și susțin propriu

Al. Pescaru

13.8.47.

457

00459

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Constantin Titel Petrescu născut în anul 1888 luna Februarie 2 la Craiova/ Dolj/ fiul lui Constantin Petrescu decedat si al Aniţa-Florica Petrescu decedată, căsătorit cu Sofia C Petrescu născută Fănică.- de profesiune avocat de religie ortodoxă şi naţionalitate română,cu serviciul militar satisfăcut in prezent cu gradul de sergent eşit din cadrele armatei.-

Nu am suferit nici-o condamnare ,cu domiciliul in Bucuresti str. Brezoianu nr. 29.-

Situaţia politică : Preşedinte al Partidului Social Democrat Independent din România, declar următoarele :

Intre partidul S.D.I. şi P.N.T. exista in preajma alegerilor legislative dela 19 Noembrie 1946 un proect de apărare a urnelor,- fără cartel electoral.-

Pactul s'a materializat in următoarele acte :

Un apel către cetăţeni in care relevam defectuozitatea legei electorale, un apel către naţiunile unite şi un apel separat către cei trei mari, in acelaş sens.-

După alegeri, am inaintat un memoriu guvernului in care ne plângeam de faptul in care au decurs alegerile

In afară de cele mai sus nu-mi reamintesc să mai fi dresat comun.-

Cu privire la relaţiile internaţionale, in afară de cercurile amintite, nu am avut vre-o actiune comună cu cele două partide din opoziţie.-

In numele P.S.D.I. am intreţinut corespondentă cu partidele socialiste din Europa, respectiv: Partidul socialist francez, ~~xxixg~~ englez,bulgar, italian si german / căruia i-am răspuns la o invitaţie pentru Congresul de la Nüremberg din 29 Iulie 1947.-

Corespondenta se referea la recunoaşterea internaţionalei socialiste,singura in măsură- socot- de a

./.

459

00461

rezolva problemele economice internationale şi a organiză rei păcii in spirit democratic ca şi socialist.-

In acest scop am scris Partidului Labursit P. socialisit francenz şi personal lui LEON BLUM şi partidului socialist italian şi personal lui GIUSEPPE SORAGOT.

Despre activitatea grupului Titel-Gafencu şi Creţeanu etc. nu am avut nici o cunoştinţă şi ~~cum xau~~ nu am intreţinut ~~ixxxxxxix~~ vre'o legătură intrucât problemele economice şi le făcea, cred că nu pot fi rezolvate decât de partidele socialiste şi in spiritul care le animă.

Iniţiativa unei ~~xxxxxx~~ actiunio oarecare a partidelor agrarienilor din Sud- estul european nu m'a interesat niciodată, deşi aflasem de o asemenea injghebar deupă plecarea premierului Nagy in America.-

Nu recunosc a fi semnat vre'o dată vre'o scrisoare către Gr. GAFENCU nici singur nici impreună cu alţi

Nu am avut niciodată cunoştinţă despre hotărârea condusă paritudlui P.N.T. la trimiterea personalităţilor politice in străinătate., astfel că stirea plecărei Dlui I Mihalache m'a surprins si nu i-am dat crezare socotind că locul Dsale de prim conducător era lângă partidul al cărui vice. Presedinte este.-

Pentru care dau prezenta declaratie si semnez propriu.-

/ss/ Const. Titel Petrescu.-

Bucuresti 8 August 1947.-

460

00462

Declarație.

Subsemnatul Const.-Titel Petrescu născut în anul 1888 luna Februarie 2. la Craiova (Dolj) fiul lui Constantin Petrescu decedat și al Anița-Florica Petrescu decedată, căsătorit cu Sofia C. Petrescu născută Ganică, —

de profesiune avocat de religie ortodoxă și naționalitate română, cu serviciul militar satisfăcut în prezent cu gradul de sergent ieșit din cadrele armatei; nu am suferit nici o condamnare, cu domiciliul în București str. Gregorian 29.

Situație politică: Președinte al Partidului Social-Democrat Independent din România, declar următoarele:

C. Titel Petrescu

Între partidul S.D.I. și P.N.Ț. a existat în preajma alegerilor legislative de la 19 Noembrie 1946 un pact de apărare a urnelor, - fără cartel electoral.

Pactul s'a materializat în următoarele acte:

un apel către cetățeni în care relevam defectuozitatea legii electorale, un apel către Națiunile Unite și un apel separat către cei 3 Mari, în acelaș sens.

După alegeri, am înaintat un memoriu guvernului în care ne plângeam de felul în care au decurs alegerile.

În afară de cele de mai sus nu-mi reamintesc să mai fi dresat ceva.

Cu privire la relațiile internaționale, în afară de memoriile amintite, nu am avut vre-o acțiune

C. Titel Petrescu

2/ 461

comună cu cele două partide din opoziție.

În numele P.S.D.I. am întreținut o corespondență cu partidele socialiste din Europa, respectiv cu partidele socialist francez, englez, belgian, italian și german (cărora le-am răspuns la o invitație pentru Congresul de la Nürnberg din 29 Iunie 1947).

Corespondența se referea la reconstituirea Internaționalei Socialiste, singura în măsură – socot – de a rezolva problemele economice internaționale și a organizării păcii în spirit democratic și socialist. În acest scop am scris Partidului Labourist, P. Socialist francez și personal lui Leon Blum și partidului socialist italian și personal

C. Ti. Pet[illegible]

lui Giuseppe Saragat. —

Despre activitatea grupului Tilea – Gafencu – Cretzianu etc., nu am avut nici o cunoștință și nu am întreținut vreo legătură, întrucât problemele economice și de pace, cred că nu pot fi rezolvate decât de partidele socialiste și de spiritul care le animă.

Inițiativa unei acțiuni comune a partidelor agrariene din Sud-Estul european nu m'a interesat niciodată, deși aflasem de o asemenea înjghebare după plecarea Premierului Nagy în America.

Nu recunosc a fi semnat vreodată vreo scrisoare către Gr. Gafencu nici singur nici împreună cu alții.

C. Titel Petrescu

462

3/. Nu am avut nici o dată cunoștință despre hotărârea conducerii partidului N.T. de a trimete o personalitate politică în străinătate, astfel că știrea plecării d-lui I. Mihalache m'a surprins și nu i-am dat crezare socotind că locul d-sale de prim conducător era în partidul al cărui vice-Președinte este.

Pentru care dau prezenta declarație și subscriu "propriu".

[illegible]

București 8. August 1947.

00467

463 25.VIII.57
Toate nu sunt adevărate
Nagy

Declarație

Subsemnatul, Tiberiu Popescu, născut în anul 1912, luna Noembrie ziua 4, în Comuna Bărcănești Jud. Olt, fiul lui Pr. Marin Popescu și al Joiței Pr. M. Popescu, căsătorit cu Elisabeta Dalea, de profesie avocat, de religie ortodoxă, de naționalitate română, serviciul militar satisfăcut la Școala Ofițeri Rezervă Artilerie, actualmente Cercul Teritorial Olt, cu gradul de locotenent, condamnat n'am suferit, ultimul domiciliu, Drăgănești-Olt.

In ceiace privește activitatea Partidului Național-Țărănesc la care am participat direct sau indirect, cunosc și declar următoarele:

Sînt înscris în Partidul Național-Țărănesc din anul 1938 ocupând funcțiunea de șef al sectorului Bărcănești și organizației locale Drăgănești din organizația de Olt, cu începere din anul 1944.

M'am înscris în acest partid cu gândul că voi avea posibilitatea să mă manifest pe linia credințelor mele politice progresiste în ceiace privește clasa țărănească, eu însumi fiind din familie de țărani, pe care o consideram cea mai oprimată și exploatată de partidele politice care s'au perindat la conducere.

Este adevărat că în anul 1928, când Partidul Național-Țărănesc adus la putere de o popularitate cum nu se văzuse, deși avea posibilitatea, - sprijinit de masele țărănești - să realizeze o serie de reforme sociale în favoarea acestei pături, nu și'a făcut-o. Din contră, datorită oamenilor ardeleni în frunte cu Iuliu Maniu, reprezentant al burgheziei ardelene, au ajutat sprijinind burghezia, băncile și întreprinderile burghezo-capitaliste, în special pe cele de dincolo de Carpați.

Am crezut că fiind la prima guvernare, deci fără experiență, a doua oară nu va mai cădea în aceiași greșeală, dar, m'am înșelat. Partidul Național-Țărănesc luând ființă în lupta cu Partidul N-Liberal, partid burghez, în loc să continue lupta, au colaborat de o manieră, înfăptuind rotativa pentru a împărți puterea și exploatarea acestei țări.

Colaborarea a devenit atât de intimă, încât Partidul N-Țărănesc a ajuns să copieze întocmai concepțiile de guvernare al celuilalt partid burghez N-Liberal.

La 23 August 1944, Partidul N-Țărănesc, avea ocazia să colaboreze în mod sincer și loial cu celelalte două partide democratice Social-democrat și Comunist, însă, alăturat de Partidul Național-Liberal s'a poziționat în contra claselor muncitoare

ss. Tiberiu Popescu

ca apoi datorită abilităţii politice a partidului liberal, P. N. Ţărănesc să fie impins şi situat în fruntea forţelor reacţionare.

De aceia, dintr'un început, P. N. Ţărănesc, se plasează pe linia rezistenţei şi obstrucţiei tuturor realizărilor democratice ale guvernului, mergând cu trădarea clasei ţărăneşti în numele căreia s'a erijat că luptă, opunându-se exproprierii moşierilor capitalişti şi împroprietărirea ţăranilor nevoiaşi.

Deasemenea Part. N. Ţărănesc, a primit în sânul lui o serie de legionari, împingând partidul spre extrema dreaptă. Şi pentru a exemplifica poziţia sa în lupta regimului democratic instaurat la 6 Martie 1945, ale cărui reforme sociale în interesul maselor populare le repudia, aşa [illegible], menţionez, capul organizaţiei muncitoreşti înfiinţată în cadrul partidului sub conducerea lui Stelian Lupaş, care reuşise să înjghebe diferite nuclee P. N. Ţ. în fabricile şi întreprinderile din regiune şi în ţară, cu scopul de a sparge unitatea muncitorească, reprezentată prin organizaţiile Partid. Social-Democrat şi Comunist. – (capul Malaxa, Astra).

Acelaş scop l-a urmărit prin organizaţia tineretului pe care l-a utilizat ca masă de manevră cu ocazia diferitelor manifestaţiuni de stradă, iniţiate de conducerea acestui partid.

Sesizat de drumul greşit pe care se angajase Part. N. Ţărănesc, am cerut organizaţiei judeţene să atragă atenţiunea conducerii superioare de eventualele consecinţe care decurg din această situaţie, mai ales că eram informat că se duce şi o propagandă antirusială, însă, toate intervenţiile au rămas fără rezultat, deaceia m'am hotărît, să părăsesc acest partid, de factură burghezo-fascistă, ceiace am şi făcut.

Drept care dau prezenta, pe care o semnez propriu.

25 August 1947. Tiberiu Papescu

30-VIII-947
Dați în fața noastră
Chito Gheorghescu

464

00466

Declarație

Subsemnatul, Tiberiu Popescu, de profesiune avocat, domiciliat în Drăgănești Olt, declar:

1. Subsemnatul, n'am fost înscris formal în Partidul Național Țărănesc (cu cerere) însă, am figurat ca membru al lui din Martie 1938.

Motivul, care mă determina să ader la acest partid era pe deoparte programul, adică în acel timp era partidul care cuprindea aspirațiile pătrimii țărănești căreia îi aparțineam și eu - era vorba chiar de o expropriere, - iar pe plan extern, în acel timp se ducea lupta de răsturnare a regimului Goga care se instaurase, și se tindea la refacerea legăturilor cu Uniunea Sovietică, prin Nicolae Titulescu (care chiar se alesese deputat de Olt pe listele acestui partid.

Am luat parte la Congresul Partidului din Septembrie 1945 ținut la Slatina, unde au vorbit dnii Ilie Lăzărescu profesor, și Dumitru Căpităneanu președintele organizației.

Primul, a avut discuțiune în contradictoriu pe chestiunea orientării partidului cu Dl Marin Hinca care se găsea în sală, iar al doilea, a vorbit despre linia politică a partidului în general, ca mai apoi să spună că în curând va fi bine pentru țară. Se referea la faptul că se tindea prin apeluri la anumiți factori externi și anume Anglo-Americani, ca să fie lărgită formula guvernamentală, pentru a contracara influența Sovietică asupra conducerii din guvernul instaurat la 6 Martie 1945.

Am luat cunoștință din presa guvernamentală, despre atitudinea unor elemente de ale partidului (Gafencu, Crețeanu, Vișoianu și Niculescu Buzești) că duc o luptă

îs. Tiberiu Popescu.

465

pe plan extern împotriva regimului democratic din țara noastră și că această atitudine este ostilă Uniunii Sovietice.

Și în partid se observa o atitudine antirusială și antisovietică, care cred că era înfiripată de elementele legionare ce fuseseră primite în sânul partidului și care erau tolerate de conducere, care nu și-a desavuat.

Despre fuga grupului Mihalache, am luat cunoștință din presă, și cred că operația se petrecea cu știrea șefului partidului Iuliu Maniu, iar scopul în care voiau să plece cred că era același, adică o luptă contra actualului regim din țară.

Nu știu despre organizația militară a partidului sau feminină, întrucât subsemnatul eram la țară.

Aceasta este declarația mea pe care o susțin și semnez propriu.

Tiberiu Popescu
avocat.

30-VIII-947
Dată în fața noastră
[signature]

00467

Văzut şi vizat de noi
COMISAR ŞEF
Ionescu I.

466

00468

D E C L A R A T I E

Subsemnatul IOAN. I. POPESCU, domiciliat în Bucureşti, Str.Crăsnaru Nr. 104, de ani 44, fiu al lui Ioan şi Ioana, căsătorit cu un copil, serviciul militar satisfăcut condamnat nu am mai fost, născut în Comuna Stolojan Jud. Gorj, de profesiune contabil particular, declar următoarele:

Am fost membru al partidului naţional-ţărănesc-Maniu, din anul 1944, luna Noembrie, până în anul 1947, luna Martie, când am fost suspendat decătre centru pentru lipsă de activitate.

In tot decursul activităţii mele în partidul naţional-ţărănesc am avut şi unele conflicte pe chestiuni de tactică care până la urmă le rezolvam, fie că unele directive le respingeam, fie că le aprobam cu unele modificări.

Tactica partidului naţional-ţărănesc-Maniu înainte de alegeri şi după alegeri era o tactică de organizare de tip fascist şi în special în timpul alegerilor unde sau dat directive de a se organiza grupe înarmate în secţiile de vot. Aceste grupe primeau directive dela Ilie Lazăr şi Georocianu iar la tineret dela N. Penescu secretarul general al P.N.T-ului. După plecarea dr. Nicolae Lupu, conducerea organizaţiei Capitale şi a tineretului a fost preluată de I. Mihalache şi care dădea directive în special tineretului să se organizeze în grupe teroriste şi să atace sediile organizaţiilor democratice, să creeze discordii în rândul populaţiei asmuţind toată ura lor împotriva armatelor sovietice şi organizând demonstraţii cu caracter anti-democratic anti-guvernamental, anti-sovietic.

In organizaţia circa. 36, unde erau erem [illegible]te am primit directive din partea şefului culorii av[illegible] I. Marinache, transmise decătre I. Mihalache de a duce în permanenţă o propagandă printre cetăţeni speculând situaţia economică aruncând toată vina pe guvernul Dr. Petru Groza, [illegible]nând cauza acestor lipsuri se datoreşte faptului că [illegible]le sovietice ne consumă toată rezerva de cereale [illegible] avem şi că trimite o mare parte din această rezervă [illegible] în ţară. Tot prin şeful culorii avocat. I. Marinache [illegible]misă decătre I. Mihalache am primit directive să duc[illegible] propagandă prin rândurile membrilor P.N.T. ca să nu [illegible] nici o grijă că ei conducerea în frunte cu Iuliu [illegible] au legături cu ce[atomi]le străine din afara ţării şi [illegible]mentul oportun vor declanşa o acţiune în stil mare [illegible] răsturnarea guvernului şi aducerea la cârma ţării [illegible] vern naţional-ţărănesc în frunte cu Maniu.

In afară de dispoziţiunile şi directivele [illegible] le primeam noi, cadrele şi pe care le-am arătat mai sus [illegible]tiile muncitoreşti şi tineret mai primeau directive [illegible] Ilie Lazăr, Georocianu şi Mihalache de a ataca Conf[illegible] G-rală a Muncii, organizaţiile sindicale (cazul dela [illegible]rie) şi de a duce o luptă permanentă împotriva co[illegible]lor C.G.M. şi a conducătorilor sindicatelor.

Toate directivele primite aveau un carac[illegible] compromite guvernul şi de a asmuţi ura împotriva [illegible] sovietice cu scopul de a ţine într'o permanentă stare de alarmă populaţia ţării.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o sus[illegible] semnez propriu.

/ ss/ I. Popescu

de noi Căpitan Șef
Ionescu

467

00469

Declarație

Subsemnatul Ion I. Popescu domiciliat în București Str. Crasnaia Nr. 104 de ani 44 fiul al lui Ion și Ioana căsătorit cu 1 copil serviciul militar satisfăcut cond. nu am mai fost născut în comuna Stolojani jud. Gorj de profesie contabil particular declar următoarele:

Am fost membru al partidului Național Țărănesc Maniu din anul 1946 luna noembrie până în anul 1947 luna Martie când am fost suspendat de către centru pentru spor de activitate.

În tot decursul activității mele în partidul N.T. am avut și unele conflicte pe chestiuni de atelier

Toma

3 care până la urmă a reuşit
cu unele directive le răspundeam pe
că le aprobam cu unele modificări.
Tactica Partidului N.T. înainte de
alegeri şi după alegeri era o tactică de
organizare de lupte fasciste şi în special
în timpul alegerilor unde s-au dat
directive de a se organiza grupe înar-
mati în secţiile de vot. Aceste grupe
primeau directive de la Ilie Lazăr
şi Mironescu iar la ţinut de la
N. Penescu secretarul general al
P.N.T. După plecarea Dl. N. Lupu
conducerea org. capitalei şi a ţinutului
a fost preluată de I. Mihalache
şi care a dat directive în special ţi-
nutului să se organizeze în bande
teroriste şi să atace sediile org-
anizaţiilor democratice să creeze
discordii în rândul populaţiei asmuţind
toată ura lor împotriva armatelor
Sovietice şi organizând demonstraţii
cu caracter anti democratic anti guvern-
amental, anti sovietic ./. Torja

[illegible] circa 36 membri au
[illegible] au primit directi-
ve din partea șefului cuibului Av. G.
Marinache transmise de către G.
Mihalache de a duce în permanent
propagandă printre cetățeni
speculând situația economică
aruncând toată vina pe guvernul
G. Petru Groza spunând cauza aceste
lipsuri se datorește faptului că armatele
sovietice ne consumă toate rezer-
va de cereale pe care o avem și că
trimete o mare parte din această
rezervă și la ei în țară. Tot prin
șeful cuibului Av. G. Marinache transmise
către G. Mihalache au primit
directive să ducem o propagandă
prin rândurile membrilor P.N.Ț.
să nu aibă nici o grijă că a con-
ducerea în frunte cu Iuliu Maniu au
legătură cu cercurile străine din afară țări
și că la momentul oportun vor decla-
nșa o acțiune în stil mare pentru
Țara ./.

(vasturnarea guvernului ...
lor carma tării a unui ...
paruti cu Maniu

In afara de dispozitiunile și dire-
ctivele pe care le primeau noi cadrele
și pe care le-am arătat mai sus
sectiile muncitorești și tineret
mai primeau directive dela Ilie Lazăr
Georgeceanu și Mihalache de a ataca
confederatia generală a Muncii org.
sindicale după dela 8 noembrie și de a
duce o luptă permanentă în potriva
conducătorilor conf. generale a Muncii și
a conducătorilor sindicatelor

Toate directivele primite aveau un car-
acter de a compromite Guvernul și de
asmuti-mor în potriva armatelor (roșii)
sovietice cu scopul de a tine intro
permanentă stare de alarmă populati-
tării.

Aceasta mea declaratie pe care
o sustin și o semnez propriu

[signature]

25 Aug. 1947

Cerasnar H-104

00471

469

D E C L A R A T I E

Su semnatul N.T. POPESCU ZORICA ... 1882, luna ianuarie, ziua 23, în Com. Bu... Buzău, fiul lui Toma (+) și al Stana (+), c... Calipso, născută Mihăilescu, de profesi... de religie creștin ortodox, de naționalit... cu serviciul militar satisfăcut la Reg. 8... cu gradul de Locot. Col. în retragere, ... ferit nici-o condamnare, cu ultimul dom... resti, Str. Dr. N. Staicovici Nr. 21, ... declar următoarele:

Partidul Național Țărănesc e... se conduce potrivit normelor cupri... votat de Comitetul Executiv Central ... cuprinde ca unități principale: Org... lă, Organizațiile Județene și Organi...

Pe lângă Organizația Centrală ... ca organe auxiliare cu ramificație ... ră: Organizații Tinerești, Organiza... Cercuri profesionale - toate depinzând ... ducerea centrală a Partidului, care n... catorii respectivi și fixează program...

Până în anul 1938, când Partidul ... ființat exista în cadrul cercurilor ... Organizație muncitorească și Tineret ... care se conducea după normele Statuta... obiect exclusiv interesele profesion...

După 23 Aug. 1944, s'a înființ... citorească cu caracter politic, o se... tară deasemeni cu caracter politic și ... resti o secție a celuilalt tineret, toat... nizațiuni regulamentare aparte, depinzând ... de Secretariatul General al Partidului.

Cunosc că, Organizația Muncitorească a ... înființată la început sub conducerea d-lui Ilie... apoi a trecut sub conducerea d-lui Romulus Gh... ceanu și avea misiunea de a înființa comitete ... fabrici, întreprinderi și instituțiuni, cu caracte... politic.

Nu cunosc în amănunt modul de organizare, dar faptul că aceste organizațiuni muncitorești împreună cu tineretul luau parte la diversele manifestații cu caracter național și politic mă îndreptățește să cred, că și această misiune era una din atribuțiunile sale, fiindcă manifestațiuni de asemenea natură nu se produc de obiceiu instantaneu, ci numai când sunt hotărîte de partidul căruia aparțin membrii respectivi.

In cadrul Organizației Centrale funcționează ca organ diriguitor al acțiunei politice a partidului, Comitetul Central Executiv care n'a mai fost convocat din 1935 până în 1945, în care timp șeful partidului a avut depline puteri în conducerea politică a partidului.

N.T. Popescu Zorica
20.VIII.947

prilejul întrunirii acestui organ în primăvara anu-
ecum şi în adunările Delegaţiei permanente ,întru-
e putea ,cu preşedinţi de organizaţii judeţene ,
Bucuresti, dl. Preşedinte al Partidului ca şi Se-
al şi-au exprimat nedumerirea că evreii se mani-
activ şi se angajează prea mult în politica ţării,
s s'au arătat nemulţumiţi că ei ,cari au fost atât
utaţi de Partidul Naţional Ţărănesc sub cele trei
(Carlistă, legionară şi Antonesciană), stânjenesc şi
ltăţi activităţii politice a acestui partid.
eleaş prilejuri, cei doi fruntaşi ai Partidului au
că situaţiunea grea alimentară a ţării se datoreşte
ului că U.R.S.S. execută prea drastic condiţiunile
tatul de Armistiţiu , ceeace ar putea duce la sărăci-
înfometarea populaţiei ; mai adăugând că nu cunosc ca
zale pentrucanse pare că ,conducătorii U.R.S.S. sunt
a Partidului Naţional Ţărănesc.
În ce priveşte Organizaţiile Judeţene de cari am vor-
eputul prezentei declaraţii, şi laactivitatea lor ,
eri numai la Organizaţia Ilfov , al cărei preşedinte
anul 1942, şi arăt că în tot acest interval de
pat exclusiv de încadrarea organizaţiei de cadre,
constatat că la Organizaţiile rurale nu este
ghebarea organizaţiilor tinereşti sau femenine sau
r profesionale, din cauza distanţelor prea mari de
lipsei totale a mijloacelor de locomoţie.
timpul din urmă , dela Septembrie 1946, am avut o
foarte redusă datorită faptului , că din cauza unor
personale am fost silit să-mi dau demisiunea din pre-
cestei organizaţiuni şi de atunci până astăzi o con-
itate de preşedinte interimar , până când se va pu-
i Congresul Judeţean, care să desemneze preşedintele

aceea în perioada premergătoare alegerilor mi-am
ivitatea în a îndemna pe conducătorii de unităţi
din judeţ să aibă grije ca toţi alegătorii să fie
listele electorale , lăsând sarcina propagandei po-
ocmirii manifestelor şi răspândirii lor, precum şi
secţiilor de vot , unui Comitet electoral pus sub
ţia d-lui Dr. Scurtopol ,prim vice preşedinte al Orga-
iei.

După sfatul meu, dl. dr. Scurtopol a evitat întrunirile Judeţ , pentru a nu se produce ciocniri ,inerente dealtfel n perioada electorală ,iar la cele două ,trei întruniri ,cari au avut loc , subsemnatul n'am participat pentru motivele arătate mai sus.

Deasemenea , în timpul alegerilor nu m'am deplasat absolut deloc pe teren , tot pentru aceleaş motive, şi am rămas în Bucuresti, la domiciliul meu, ţinând legătură permanentă telefonică cu Biuroul electoral Judeţean căruia trebue să-i mulţumesc că a rezolvat favorabil şi cu toată rapiditatea toate incidentele aduse la cunoştiinţa acestui biurou.

După alegeri, n'am mai avut niciun fel de activitate şi nici n'am mai luat contact cu conducătorii partidului ,deasemenea din cauzele arătate mai sus.

Dată în Bucuresti, astăzi, 20 August 1947.

N. T. Popescu-Forica
20 August 1947

470

00472

D E C L A R A T I E

Subsemnatul GH.POPP, in continuare declar următoarele:

INTREBARE: Stiați Dvs., că AL.ISTRATE, MOCANU GH., era urmăriți de Siguranță ?

RASPUNS: Da.

INTREBARE: Recunoasteți că i-ați trimis pe Istrate Al.Mocanu Gh.și Rusu Gavrilă în munții Piacra-Craiului /Zărnesti/.?

RASPUNS: Da .

INTREBARE: Recunoasteți că le-ați trimis bani, scrisori, ajutoare și buletine informative.?

RASPUNS: Da.

Susțin si semnez propriu.

ss/Gh.Popp

Bucuresti 29 Sept.1947.

Stersăturile sunt făvute de mine.

ss/Gh.Popp.

471

20179

<u>Declarațiune</u>

Subsemnatul Gh. Popp în continuare declar următoarele:

<u>Întrebare</u>: Știați Dv. că Al. Istrate, Mocanu Gheorghe ~~(și Rusu Gavrilă)~~ erau urmăriți de Siguranță?

<u>Răspuns</u>: Da. ~~(...)~~

<u>Întrebare</u>: Recunoașteți că i-ați trimes pe Istrate Alex., Mocanu Gh. și Rusu Gavrilă în munții Piatra Craiului (Zărnești)?

<u>Răspuns</u>: Da

<u>Întrebare</u>: Recunoașteți că le-ați trimes bani, scrisori ~~...~~, ajutoare și buletine informative?

<u>Răspuns</u>: Da

Susțin și semnez propriu.

București 29 Sept. 1947

Gh. Popp

Ștersăturile sînt făcute de mine

Gh. Popp

00475

472

Mai poate fi întrebat:

Cine mai știa despre trimiterea în munții P. Craiului (Zărnești)? (Știe și A. I. Murășanu)

Ponoran Ilie

473

19 IX 947
Văzut

Declarație

Subsemnatul Ponoran Ilie în continuarea declarației dela 28 August 1947 susțin în întregime cele menționate atunci și mai fac următoarele completări. Dela intrarea subsemnatului în P.N.T. în orașul Caransebeș nu s'a întâmplat nici un incident de natură a strica bunele raporturi între P.N.T. și celelalte partide din Bloc. În timpul alegerilor operațiunile electorale au decurs în liniște și ordine în orașul Caransebeș. Organizația P.N.T. din Caransebeș nu era împărțită pe secții profesionale. N'am avut nici un militar în cadrul acestor membri înscriși.

Raporturile noastre cu organizația județeană din Lugoj erau reci prin faptul că între președinții acestor două organizații s'au iscat unele deosebiri de vederi politice în sensul că Lugojanul susținea reprimirea în partid a unor elemente care dovediseră [illegible] politică în timpul dictaturii lui Antonescu. Din această cauză instrucțiuni cu caracter politic nu am primit. În timpul alegerilor am primit doar câteva vignete cu semnul partidului care au fost afișate.

Despre celelalte acțiuni ale P.N.T. nu am nici un fel de cunoștință.

Atât și semnez.

19. Sept. 1947.

Ilie Ponoran

35

474

Date în fața noastră
com. șef

00476

Declarație

Subsemnatul Corcoran Ilie, de profesiune avocat, de fel din comuna Feneș jud. Severin, fiul lui Ion și al Anei în ultimul domiciliu în Caransebeș str. C. D. Loga No 5, divorțat cu un copil, serviciul militar satisfăcut cu gradul de sublocotenent clasat Doua interioară la Div. 2 Munte, necondamnat, declar următoarele:

Sunt membru în P.N.Ț. din anul 1944 după armistițiu și din anul 1946 am fost secretarul organizației din Caransebeș. M'am înscris în partid prin faptul că eram prieten cu președintele organizației din Caransebeș Dr. Nic. Ștefăniga și faptul că atunci partidul făcea parte din B.N.D.

Fiind un centru mic, fără importanță și în care numărul simpatizanților era deasemenea restrâns nu aveam registre de membrii și nici cotizații nu se făceau, cred că acesta este și motivul pentru care conducerea partidului nu ne-a trimis directive sau instrucțiuni și numai înainte de alegeri am primit de la Lugoj prin președintele Nic. Ștefăniga niște buline unice cu semnul partidului. In Caransebeș nu a existat o organizație a tineretului sau țărănească. In schimb din ziarul Ardealul am citit că un batalion cu numele Iuliu Maniu a defilat în București odată cu batalioanele din divizia Tudor Vladimirescu. Nu știu nimic de atrocitățile săvârșite de gărzile Iuliu Maniu în Ardealul de Nord.

Distanțele enorme care despărțeau Caransebeșul de celelalte puncte m'au oprit de a participa sau a duce o activitate propriu zisă. Nu am fost decât la o întrunire ținută la Lugoj când a fost

ales președintele și a fost singurul care a vorbit câteva cuvinte de mulțumire.

Atât despre memoriu cât și despre organizații amănunte am citit comentariile făcute în ziarele independente și asemenea acte nu le-am aprobat deoarece nu erau conforme cu concepția mea despre politică.

De asemenea privitor la încercarea de fugă a grupului Mihalache Penescu o reprob și nu admit ca un păstor să-și lase turma părăsită.

Alte amănunte nu pot să dau deoarece nu am știut nimic despre atitudinea antisovietică a D-lui Maniu din ultimul timp.

Declar, susțin și semnez.

28 August 1947.

[illegible signature]

475

P.

00477

Declarație,

Subsemnatul Pop Antoniu, născut la 11 Noiembrie 1904, de profesiune director la Creditul Național Agricol Sucursala Zălau, domiciliat în Zălau, str. Stolui No. 32, declar următoarele:

Subsemnatul îmi mențin în totul declarațiile date anterior, nemai având nici o completare de făcut, întrucât nu am avut nici un fel de activitate dela delegarea mea prin Martie 1947, ca președinte a organizației locale a orașului Zălau.

Acest fapt se datorează și divergențelor ce au existat între președintele organizației dl. L. Pop Simeon și marea parte din comitet inclusiv subsemnatul.

În județul Sălaj n'a existat secție militară și a tineretului. Referitor la cadrul P.N.Ț. exista un președinte a tineretului, iar militari n'a avut partidul nicăieri nici ca membri.

Declar acestea și semnez.

18/IX.1947

Pop Antoniu

476

17.IX-1947
Dată în fața noastră
Chestor
[signature]

~~00477~~ 00478

Declarație

Subsemnatul Pop Antoniu, domiciliat în Zălau, Str. Stalin No 32, de profesiune funcționar director de bancă, în continuarea declarațiilor mele anterioare, declar următoarele:

Luând cunoștință din presă și dela foști membri ai partidului Național Țărănesc, despre încercarea de fugă a grupului Ion Mihalache - Penescu în străinătate, consideră a cerela în carcere că contra intereselor țării, o condamn și mă desolidarizez de ea.

Asemenea acțiunea Tilea - Gafencu, după relatările din presă, - la conferința păcii dela Paris, o condamn și mă desolidarizez de ea, considerând-o contra intereselor țării.

În concluzie, în urma acestor acțiuni precum și a altora pe cari le-am declarat anterior, găsesc că P.N.Ț. s'a abătut dela linia lui de conduită ceeace era în detrimentul democrației și a intereselor țării.

Aceasta declar, ~~susțin~~ și semnez.

Bac. 17 Septembrie 1947. Pop Antoniu

Declarație

Subsemnatul Pap Antoniu de 43 ani de profesie funcționar de bancă, domiciliat în Zălau, Str. Stolii No 32, declar următoarele:

Sunt membru al partidului din anul 1934, am deținut din Martie 1947 demnitatea de președinte a organizației locale Zălau. Am luat cunoștință de acțiunile [illegible] ~~unor foști~~ membri ai partidului din țară, dar nu le-am considerat ca fiind acțiuni ale partidului nostru, nu le-am aprobat și mă desolidarizez de ele. Luând cunoștință din ziare despre fuga Dlui Mihalache și alții și întrucât prin fuga lor ar fi dăunat intereselor țării, condamn această acțiune și mă desolidarizez de ea.

Aceasta îmi este declarația ce semnez.

22 August 1947

Pap Antoniu

28 August 1947
Lăsat spre neschimbare
Comisar şef
[signature]

478

90/180

Declaraţie.

Subsemnatul Pop Antoniu, născut la 11 Noembrie 1904, în comuna Băseşti-jud. Sălaj, fiul lui + Vasile şi al Mariei: recăsătorit în luna 22 Iunie 1947 cu Mara născ. Maxim, fără copii; Licenţiat al Academiei Comerciale, de profesiune director al Creditului Naţional Agricol Suc. Zălau, contingentul 1928, [illegible] Cercul de Recrutare Sălaj, judecat, condamnat sau internat în lagăr pentru activitate politică până în prezent n'am fost, cu domiciliul stabil în Zălau Str. Italiei No 32, declar următoarele:

Sunt membru al Partidului Naţional Ţărănesc din anul 1934 şi am avut înainte de 1938 calitatea de membru în consiliul judeţean din Sălaj, iar după 23 August 1944, nu am avut nici o funcţiune afară de calitatea de membru vechi. Numai în Toamna anului 1946, când am fost cooptat membru în Comitetul judeţean Sălaj:

[signature]

Calitate ce am deținut-o până în luna Februarie sau Martie 1947 când am fost delegat ca președinte al organizației P.N.Ț. din orașul Zalău, în locul devenit vacant prin demisia fostului președinte D. Traian Sorca, calitate ce am deținut-o până la disolvarea partidului din luna Iulie 1947.

După actul dela 23 August 1944, cunoscând activitatea din trecut a P.N.Ț. ce a avut un caracter de stânga și a militat pentru adâncirea legăturilor cu U.R.S.S. am avut credința că va colabora în mod sincer și neprecupețit cu celelalte partide din Blocul Democrat la opera de refacere și redresare de pe urma războiului.

Am fost surprins și constitue un mister pentru mine faptul că P.N.Ț. n-a putut ajunge la o înțelegere cu B.P.D. pentru a participa efectiv la guvernare.

După 6 Martie 1945 când la cârma țării a venit guvernul prezidat de Dl. Dr. Petru Groza, în loc să-i ofere colaborarea sinceră la opera de desfascizare și democratizare a țării și tot odată la cea de refacere și consolidare a țării a adoptat o atitudine de ostilitate și de combativitate

Stati

în care scop s'a aliat cu P.N.L. Brătianu care după cum este știut a fost cel mai aprig adversar al partidului nostru.

Prin această alianță P.N.Ț. împreună cu P.N.L. s'au erijat indirect în susținători și apărători ai clasei burgheso-capitaliste în detrimentul clasei țărănești precum și a aspirațiilor democratice din țară.

O dovadă elocventă în acest sens o constituie atașarea P.N.Ț. la acțiunea P.N.L. Brătianu de a se tărăgăna cât mai mult posibil înfăptuirea reformei agrare care lovea direct interesele marilor latifundiari.

În timpul Conferinței de pace dela Paris, am luat cunoștință din ziare despre acțiunea întreprinsă de grupul Tilea-Gafencu, către Delegației Române la aceia Conferință ce s'ar fi dus cu asentimentul P.N.Ț., acțiune ce n'a avut aprobarea organizației noastre de județ și deci mă desolidarizez de ea.

Am cunoștință despre memoriile pe care conducerea centrală a P.N.Ț. prin Dl. Iuliu Maniu le-a adresat Marilor Puteri în special Angliei și Americei în scopul de a discredita actualul guvern acuzându-l că nu-și respectă angajamentele luate și nu acordă libertățile hotărâte partidelor de opoziție, vreau să adaug că aceste memorii-

nu s'au întâmplat cu asentimentul organizaţiei Sălaj şi în ce mă priveşte personal mă desolidarizez de ele întrucât au dăunat intereselor şi au descreditat ţara în faţa străinătăţii.

În ultimul timp am putut observa că orientarea conducătorilor P.N.Ţ. erau mai pronunţate faţă de Anglia şi America şi neglijau într'o oarecare măsură cele faţă de U.R.S.S. ceea ce ar fi putut să aibă repercusiuni nefavorabile pentru interesele superioare ale ţării.-

O eroare grosolană a făcut P.N.Ţ. că după 23 August 1944, au primit ca membri numeroase elemente foste legionare cu sentimente antidemocratice fără a le verifica trecutul lor şi cari prin acţiunea dusă în cadrul partidului au căutat să submineze interesele ţării făcând implicit un mare rău partidului.

Am desaprobat deasemenea modul de comportare faţă de naţionalităţile conlocuitoare ale gărzilor Iuliu Maniu ce au avut drept rezultat întârzierea pentru mai multă vreme realipirea Ardealului de Nord la patria mumă.

Îmi reamintesc că tot datorită tacticei greşite a orientării acţiunii politice din ultima vreme, Dl. A. Pop Simeon preşedintele organizaţiei judeţene Sălaj, s'a dat demisia din această calitate, desolidarizându-se astfel de activitatea şi scopurile urmărite de partid.

[signature]

482

00484

Adaug că dintre membrii P.N.Ţ. din Sălaj au fost arestaţi şi cercetaţi numiţii: Sever Filip din comuna Săuţău fost candidat de deputat la alegerile din 1946 şi învăţătorul Iordache din plasa Buciumi.-

Indiferent de scopul urmărit prin intenţia de a fugi din ţară a grupului în frunte cu Dr. Mihalache, dezaprob această acţiune şi mă desolidarizez de ea considerând-o fie laşitate în caz de desertare din fruntea partidului sau ca o trădare în cazul când se duceau în străinătate spre a activa contra intereselor ţării. Despre această fugă am luat cunoştinţă numai din ziare posterior.-

Hotărârea guvernului de a dizolva partidul N.Ţ. o găsesc foarte binevenită şi cred că este în interesul ţării şi poate era mai eficace dacă se producea mai înainte, deoarece se ajungea la o destindere în viaţa politică internă ceea ce este de dorit pentru reuşita operei de refacere şi redresare în toate domeniile ale ţării de pe urma războiului şi celor 2 ani de secetă.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o dau singur şi semnez propriu.

28/VIII-1947.

Pop Antoniu

1 Septembrie 947
Dată în fața noastră
Com. Sava Petrescu

483

00485

Declarație,

Subsemnatul Pop Antoniu născut la 11 Noembrie 1904 în comuna Bozeș jud. Sălaj, fiul lui Iosif mort și al Mariei, recăsătorit la 22 Iunie 1947 cu Maria născută Mălin, fără copii, licențiat al Academiei Comerciale, de profesiune director la Creditul Național Agricol Sucursala Zălau, ctg. 1928 caporal la Cercul de Recrutare Sălaj, judecat condamnat sau internat în lagăr pentru activitate politică până în prezent nu am fost, cu domiciliul stabil în Zălau, Str. Stelei No 32, declar următoarele.

Sunt membru al P.N.Ț. din anul 1934 și am avut înainte de 1938, calitatea de membru în Comitetul Județean din Sălaj, iar după 23 August 1944, nu am avut nici o funcțiune, afară de calitatea de membru vechiu până în toamna anului 1946, când am fost cooptat membru în Comitetul Județean Sălaj.

Calitatea de membru în Comitetul Județean am deținut-o până în luna Februarie sau Martie 1947, când am fost delegat ca președinte al organizației P.N.Ț. din orașul Zălau în locul devenit vacant prin demisia fostului președinte Dr. Traian Sarca, calitate ce am deținut-o până la disolvarea partidului din luna Iulie 1947.

La anul 1934, m-am înregimentat în P.N.Ț. care întrupa pe acea vreme ideologia progresistă în țara noastră, cu gândul că în el voi găsi posibilitatea realizării idealurilor socialiste, în ce privește clasa țărănească cea mai oprimată și exploatată din țara noastră atât de politicianismul conservator cât și cel liberal. —

Nu mult după înregimentarea mea în partid s-a observat o schimbare în tactica partidului care l-a îndepărtat dela guvernare și deci nu și-a putut realiza programul pe care și-l propusese. —

[signature]

./.

Deși inițial se făcuse mobilizarea maselor pe tema unei lupte până la distrugerea partidului reprezentativ tipic al burgheziei, - vorbesc de P.N.L., - dela această dată P.N.Ț. devine adept al concepției rotative, renunțând la împărțirea puterei și exploatării cu partidul frate, de data aceasta P.N.L., ale cărui concepții și le apropie copiindu-le întocmai.

Prietenia și cârdășia cu acest partid se continuă și în vremea celui de al doilea războiu mondial prin complicitatea fariseică dată forțelor Mareșalului Conducător.

Partidul Național Țărănesc care cel puțin formal se erijase până atunci în susținătorul intereselor ocrotitoare, la apariția reprezentanților lor legitimi, se demască arătându-și adevărata față luând poziție împotriva lor și alături de partidul specific burghez Național Liberal.

Mai mult prin combativitatea elementelor cari îl compuneau, cât și mai ales ușă prin abilitatea politică a conducerii liberale, P.N.Ț. se plasează în fruntea forțelor reacționare.

După actul dela 23 August 1944, cunoscând activitatea din trecut a P.N.Ț. ce a avut un caracter de stânga și a insistat pentru adâncirea legăturilor cu U.R.S.S. am avut credința că va colabora în mod sincer și nepreocupat cu celelalte partide din blocul democratic, la opera de refacere și redresare a țării pe urma războiului.

Am fost surprins și constituie un mister pentru mine faptul că P.N.Ț. nu a putut ajunge la o înțelegere cu B.P.D. pentru a participa efectiv la guvernare.

După 6 Martie 1945, când la cârma țării a venit guvernul prezidat de Dl. Dr. Petru Groza, în loc să-și ofere colaborarea sinceră la opera de desfascizare și democratizare a țării și totodată la opera de refacere și consolidare a țării a adoptat o atitudine de ostilitate și combativitate în care scop s-a aliat cu P.N.L. Brătianu care după cum este știut a fost cel mai aprig adversar al partidului nostru.—

Prin aceasta alianță P.N.Ţ. împreună cu P.N.L. s'au erijat indirect în susținători și apărători clasei burgheso-capitaliste în detrimentul clasei țărănești precum și a aspirațiilor democratice din țară.

O dovadă elocventă în acest caz o constitue atașarea P.N.Ţ. la acțiunea P.N.L. Brătianu care căuta să tărăgăna cât mai mult înfăptuirea reformei agrare, care lovea direct interesele marilor latifundiari, deși P.N.Ţ. avea în programul său reforma agrară ca punct principal și cât mai largă.

În timpul conferinței de pace dela Paris, am luat cunoștință din ziare despre acțiunea întreprinsă de grupul Pilea-Gafencu, contra delegației Române la aceea conferință ce s'ar fi dat cu asentimentul P.N.Ţ. acțiune ce nu a avut aprobarea organizației noastre județene și deci mă desolidarizez de ea.

Am cunoștință din presă despre memoriile pe cari conducerea centrală a P.N.Ţ. prin D-l Iuliu Maniu, le-a adresat Marilor Puteri și în special Angliei și Americei cu scopul de a discredita actualul guvern, acuzându-l că nu și respectă angajamentele luate și nu acordă libertățile hotărâte partidelor de opoziție, însă adaug că aceste memorii nefiind întocmite cu asentimentul organizației Sălaj și în ce mă privește personal n'am avut cunoștință de ele cu anticipație, mă desolidarizez de ele, întrucât au dăunat intereselor și au discreditat țara în fața străinătății.

În ultimul timp am putut observa că orientarea simpatiilor P.N.Ţ. erau manifestate mai mult față de Anglia și America și neglijate într'o oarecare măsură cele față de U.R.S.S., ceea ce ar fi putut să aibă repercusiuni nefavorabile pentru interesele superioare ale țării.

Consider o mare greșeală a partidului, că după 23 August 1944, a primit membri în partid fără o verificare serioasă din care cauză s'au strecurat în partid elemente fasciste și legionare cu sentimente anti-democratice, fără a le verifica trecutul lor și cari prin acțiunea

Pleu

./.

dusă în cadrul partidului au căutat subminarea intereselor țării făcând implicit un mare rău partidului.

Am dezaprobat deasemenea modul de comportare față de naționalitățile conlocuitoare ale gărzilor Iuliu Maniu, ce au avut drept rezultat întârzierea pentru mai multă vreme realipirea Ardealului de Nord la Patria Mamă.-

Țin să menționez că tot datorită tacticei greșite și orientării politice din ultima vreme, Dl. Dr. Pop Simion, președintele organizației Județene Sălaj, și-a dat demisia din această calitate, desolidarizându-se de activitatea și scopurile urmărite de partid.

Dintre membrii P.N.Ț. din Sălaj, au fost arestați și cercetați numiții ~~[illegible]~~ Sever Filip din com. Santău, fost candidat de deputat la alegerile din 1946 și învățătorul Iordache din plasa Buciumi.—

Am observat în ultimul timp că P.N.Ț. prin conducerea sa centrală a avut o atitudine antidemocratică și anume:

Abținerea parlamentarilor de a intra în parlament și de a contribui la opera de consolidare și refacere a țării, ceea ce a cauzat foarte mare rău partidului și în special foarte multe neplăceri membrilor.

Conducerea partidului a tolerat ca pretinși membrii ai partidului să facă parte din organizații ca „Sarmisegetuza" și „Sumanele Negre" cari fiind descoperite sau dovedit a fi organizații subversive teroriste, ~~precum~~

Din presă am luat cunoștință că la București au fost manifestații studențești cu caracter antidemocratic și antisemit pe cari le detest și condamn.-

Tot din presă am luat cunoștință despre încercarea de fugă din țară a dlui Ion Mihalache, vice președintele P.N.Ț. însoțit de Dl. Penescu, secretarul general al P.N.Ț. și Dl. Carandino și alții în ziua de 14 Iulie 1947.-

[signature]

de pe aeroportul Tămădău cu 2 avioane.—

N'am avut cunoştinţă de această întreprindere nici organizaţia Sălaj şi nici eu personal.

In cazul că fuga era organizată pentru a[şi] afară interesele sale personale, o consider ca o desertare dela datorie prin care a cauzat mult rău partidului şi membrilor săi.

In cazul că a voit, după cum relatează ziarele, să fugă din ţară pentru a duce o acţiune în străinătate contra intereselor ţării, condamn asemenea acţiuni şi mă desolidarizez de ele, chiar dacă au fost cu aprobarea Conducerei centrale, deoarece n'a avut asentimentul nici a organizaţiei Sălaj şi nici a meu personal.

Dela prieteni am auzit că s'ar fi trimis din partea organizaţiei Sălaj, alimente celor 2 membrii ai P.N.Ţ. fosti în lagărul din Gherla şi anume: Sever Filip şi Iordache.—

De încheere declar că mă desolidarizez de P.N.Ţ. şi de politica dusă de acesta.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o dau, susţin şi semnez propriu.—

1 Septembrie 1947

Pop Antoniu

486

00488

8

487

30489

Subsemnatul Dr Nicolae Pop advocat dom. în Năsăud, jud. Năsăud, în etate de 52 ani declar următoarele:

Nu am fost niciodată înscris ca membru în nici un partid politic și n'am activat pe teren politic. În vara a. 1946 din prietenie față de președintele P.N.Ț. din jud. Năsăud, care era coleg de școală și tovarăș de vânătoare cu mine am luat parte la o consfătuire a P.N.Ț. în care s'a hotărît ținerea unei adunări în Bistrița capitala județului, pentru organizarea și alegerea conducerii partidului.- Adunarea a fost fixată, eu nu am luat parte la ea, - însă am aflat că înainte de a se începe desbaterile, a fost împiedecată și oamenii s'au împrăștiat. După aceea nu s'a mai ținut nici un fel de adunare și organizația nu s'a constituit.- Eu nici nu am înaintat cererea, ca să fiu primit ca membru și nici n'am activat nici într'un fel în partid.-

Drept care dau prezenta declarație, pe care o semnez cu mâna proprie.

B. 23/VIII.1947

Dr Nicolae Pop

18.9.947
Dată în fața noastră:
[signature]

488

00490

Declarație.

Subsemnatul Dr Nicolae Pop advocat în Năsăud, jud. Năsăud, ca urmare a declarațiunilor anterioare, declar că le mențin întocmai, cu adaosul, că nefiind membru înscris și neactivând în sinul Partidului Național Țărănesc I. Maniu, nu știu ce urmărea partidul prin politica sa de pasivitate, - neavând nici o informație afară de știrile din presă. -

Această declarație o susțin și semnez:-

București 18/IX. 1947.

Dr Nicolae Pop

28. august 1947.
Dată în fața noastră
Comandantul
Gdolofeeș

20491

Declarație.

Subsemnatul Dr. Nicolae Pop născut la 25 Martie 1895 în comuna Feleșca jud. Someș, din părinții Nicolae și Maria, de rel. gr. cat., naționalitate română, avocat, cu serviciul militar satisfăcut la Cercul de recrutare Bistrița, domiciliat în orașul Năsăud, str. Domnească Nr. 3. declar următoarele:

În anul 1946 din prietenie și camaraderie de vânător față de dl Leonida Pop președintele Partidului Național Țărănesc Iuliu Maniu organizația jud. Năsăud, am avut intenția să mă înscriu ca membru în acest partid și în această situație am luat parte la o ședință ținută în Năsăud, în luna

Nicolae Pop

2\. Mai sau Iunie 1946. – 490 Ulterior am renunţat să mă înscriu în partid, din motivul, că temperamentul meu nu este combativ, ci mai mult contemplativ, şi mi-am dat seama că ţinuta P.N.Ţ. exclusivistă şi rigidă este o piedecă în redresarea ţării după suferinţele ce le-a îndurat din cauza războiului antonescian, şi anume pentru ajungerea acestui scop, ar fi fost nevoe de un spirit de înţelegere şi colaborare unitară cu celelalte partide ceeace Conducerea Partidului Naţional Ţărănesc nu a înţeles şi nu a mers pe linia adevăratei democraţii. – Aceasta îmi este declaraţia, pe care o susţin şi o semnez propriu.

Buc. 28/VIII. 1947

Dr Nicolae Pop

491

00493

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Pop Sigismund Dr., de profesiune medic născut în 25 August 1892 în orașul Sighet Maramureș cu ultimul domiciliu Sighet str.Vasile Alexandri Nr.9.

Sunt membru în P.N.T. din anul 1919 în ultimul timp având funcțiunea de membru în comitetul județean al județului.

Deoarece în urma unui conflict cu Dl.Dr.Ilie Lazăr conducerea organizației avea rezerve asupra mea întrucât nu am fost de altă părere cu privire înlocuirii șefului Anderco prin persoana actualului președinte Dr.Ilie Lazăr.

In urma acestui fapt numai foarte puțini prin activitatea P.N.T. pot afirma însă următoarele :

In privința propagandei electorale s'a primit instrucțiuni dela centru în care au fost puse în practică de către secretarul general al organizației de avocatul Bunescu Teofil și de Vasile Sasu.

Astfel în ziua alegerilor s'a repartizat pe lângă fiecare sediu de votare grupe formate de câte 8-10 membrii devotați ai P.N.T. fiecare având asupra sa bastoane și care avea o însărcinare de apărarea urnelor.

Propaganda electorală în județ au fost duse în majoritate de preoți întrucât acestea spuneau țăranilor în caz de formarea unui guvern B.P.D. biserica va fi desființată.

Văzând linia greșită a partidului în organizația locală am discutat plecarea în masse din partid, urmanea acestei discuțiuni nu știu întrucât am fost arestat.

Față de acțiunea ce a dus-o P.N.T. până la disolvare eu personal dezabuiez și mă desolidarizez de întreaga acțiune dusă de P.N.T. cât și conducerea în frunte cu Iuliu Maniu.

Declar și susțin, semnez propriu.-

18 Sept.1947.-

ss.Dr.Pop Sigismund.

Declarație

Subsemnatul C. P. [illegible] de profesiune [illegible] născut 25 aug. 1892 în orașul Sighet jud. Maramureș și domiciliat în comuna Sighet str. Vasile Alecsandri nr. 9. — Sunt membru al P.N.Ț. din anul 1919, și [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]:

Deoarece am avut [illegible] conflict cu dl Dr. Ilie Lazăr, conducerea organizației [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] șefului [illegible] [illegible] [illegible] președinte Dr. Ilie Lazăr.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] P.N.Ț. [illegible] următoarele:

[illegible] propaganda electorală [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] secretarul general al organizației de [illegible] [illegible]

/.

și de Vasile Sava.-

Astfel și zona alegerilor s-a repartizat pe lângă fiecare secție de votare grupe formate din câte 8-10 membri devotați ai P.N.Ț. fiecare având [illegible] să [illegible] [illegible] [illegible] și [illegible] de [illegible] urnele.

Propaganda electorală, și [illegible] au fost [illegible] organizate de [illegible] încât aceștia [illegible] [illegible] și [illegible] [illegible] B.P.D. [illegible] să fie [illegible].-

Văzând lipsa [illegible] a [illegible] și organizației locale am dictat plecarea mea din partid, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] încât am fost arestat.-

Față de ordinul [illegible] P.N.Ț. [illegible] la [illegible] în prezent [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] de P.N.Ț. [illegible] [illegible] conducere am [illegible] la [illegible] [illegible].-

Declar [illegible] [illegible] [illegible] propriu

18. Sept. 1947

493

15 Sept. 947
Văzută de mine
Comisar Șef
[illegible]

00495

Declarație

Subsemnatul K. Pz. Sigismund medic născut în orașul Sighet Marm. în anul 1892 fiul lui Iosif și Dora, căsătorit având 3 copii, domiciliat în orașul Sighet str. Vasile Alexandri N. 9. declar următoarele:

Sunt membru în P.N.Ț. Maramureș din anul 1919. având în ultimul timp calitatea de membru în comitetul județean Maramureș compus din 39 membrii.—

Nu am candidat pe listele electorale și nici nu am fost delegat la o secție de votare.

Din activitatea organizației P.N.Ț. al jud. Maramureș nu cunosc de cât în preajma alegerilor s-au format echipe de șoc de către Vasile Ioan fratele lui Ilie Ioan avocat ca aceasta echipă care era compusă de câte 8 - 10 oameni și înarmată cu bastoane care era repartizată la diferite secții de votare, cred că ordinele au fost primite din ordinul centrului de la București.—

De asemenea mai știu că tot din ordinul conducerea centrală a Partidului s-a inițiat și o acțiune de ajutorare a membrilor Partidului aflați la închisoare.—

Dr. Pz. Sigism[illegible]

Astfel dl. Dr. Marcu Ilie Ioan a venit
dela Bucureşti şi a adus diferite ajutoare
şi bani şi alimente lui Buzea Teofil
secr. general al organizaţiei judeţene, lui [illegible]
Nicolae [illegible], lui [illegible] Vasile preşedintele
Tineretului; Rednic Ion membru şi delegat
permanent al judeţului şi d. Dan Ion preşe-
dintele de onoare al organizaţiei. Toţi aflaţi
în închisoarea Gherla de asemenea şi alimente
locale de [illegible] [illegible] de [illegible] sau au
fost duse şi de alte vicepreşedinte ale organizaţiei
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] care au colectat şi transportat diferite
alimente în închisoarea Gherla. –
Personal nu eram informat de instrucţiunile
[illegible] dela centru deoarece eram în [illegible]
cu preşedintele organizaţiei d. Ilie Ioan
pentru că nu-am [illegible] la [illegible] fostului
preşedinte [illegible] [illegible] şi [illegible]
lui dl Ilie Ioan. Declar [illegible] şi semnez

1. Sept. 1947

[illegible signature]

4
494
00496

Declarație

Subsemnatul [illegible] născut la data 5.5 [illegible] din [illegible] și [illegible] anul 189[illegible] [illegible] [illegible] și [illegible] 9. [illegible]: sunt membru din 1919 până la 1934-35 al P.N.Ț. [illegible] din anul 1935 până la anul 1945 nu am activat, în anul 1945 am activat din nou în P.N.Ț. — Începând din anul 1945 am fost membru în comitetul județean al organizației [illegible] am [illegible] fiind [illegible] [illegible] a [illegible] nu [illegible] nu am fost [illegible] de [illegible]

Organizația județeană [illegible] a fost condusă de [illegible] [illegible] fiind președinte [illegible] [illegible] [illegible] general [illegible] fost [illegible] [illegible] — Fiind [illegible] plecat

2-

495

organizației P.N.Ț. Maniu personal nu pot confirma de preotul Vădeleanu Iuliu. –

Fiind un om popular P.N.Ț. [illegible] asupra Dlui Maniu partidul [illegible] de [illegible] la [illegible] un [illegible] poate [illegible] în Iunie 1945. –

00197

Propaganda electorală era condusă de Dl Av. Vasile [illegible] și de secr. general Barca Felix după alegeri P.N.Ț. [illegible] șefi Dlui Iuliu Maniu nu a [illegible] [illegible]

Organizația lucra cu centrul prin avocatul Barca [illegible] din Dragomirești [illegible] nu pot preciza. –

Nu știu ce [illegible] primea dela centrală. Partidul P.N.Ț. Iuliu Maniu [illegible] legionari [illegible] de [illegible] devenit [illegible] democrat. –

Prezenta declarație [illegible] și [illegible] semnez. –

29. aug. 1947

[signature]

496

00498

Declarație

Subsemnatul Dr. P. [illegible] declar [illegible] din anul 1934 nu am făcut nici o politică.

Nu cunosc nimic de activitatea [illegible] de care sunt complet străin.

Drept care am dat declarația pe care o semnez.

[illegible] 21 [illegible] 1947

Dr. P. [illegible]

Sicoi Parmena (margin note)

497

~~00499~~

Declaratie

Eu Subsemnatul Sicoi Paramena

Nascut 1914 Luna XI 29 Petroşani Jud Hunedoara

Am intrat în partidul N.T.M. In 1946 Februarie

şi am demisionat în luna Decemrie 4, 1946

nesilit de nimeni, de atunci eu nu am

făcut nici o politică mi-am văzut de lucru

meu de meseria de Pantoforie, şi am fost

un meseriaş Cinstit şi sărac care nu am

nici casa nici măcar o bucată de pământ

Eu am intrat în P.N.T. fiindca mi-am dat unii

oameni informatie şi o broşuro unde era

Programul de împroprietărire acelor săraci

şi eu care am trăit sărac şi simţind mizeria

am socotit că au venit timpul să gatăm cu

moşierii şi cu acei ce exploatează pe acei ce muncesc

Dar sunt mulţumit că s-au făcut de Blocul

Partidelor Democrate, aşa că eu din anul trecut

mi-am dat dimisia din org. Comunei Lupeni

Am fost membru al C.A.R.S. din Partea Sindicatului

Meseriaşilor Patroni din Lupeni şi am intervenit

la Conducerea P.C.R. ca să fiu Primit ca membru

şi mi-au dat răspuns că să mai astept să vadă

cum mă port, purtarea mea au fost ca la

o fată mare, şi mi-au promis unii Conducatori

că mor primi în partidul Comunist Român.

Eu mă desolaridez de acțiunea P.N.Ţ. Maniu
Mă desolaridez de fuga lui Mihalache
şi o condamn cu atât mai mult cu cât
că eu mam desolidarizer căci eu nu
mai sunt Membru al P.N.Ţ.
Şi astazi îmi Pare Bine căci guvernul au Realizat
Pentru noi muncitori de toate categoria un trai
mai bun, şi cu atât mai mai mult cu cât
au facut şi stabilizarea Leului ca să ştie
muncitorii şi toţi acei ce trăesc din Munca căci
nu au fost zadarnica lupta clasei muncitore
şi eu vreau să fiu un cetatean şi să iau
Parte la refacerea ţării şi a Romaniei Democrate
Aceasta îmi este declaraţia ce am scris
nesilit de nimeni.
23 August 1947
Liciu Parmena, Pantofar
St. Vulcanului No 5
Lupeni.

49

27 August 1947
Dată în fața noastră.
Comisar şef

00500

Declaraţie

Eu Subsemnatul Sicoi Parmena de 33 ani
domiciliat în Comuna Lupeni jud Hunedoara
Căsătorit cu un Copil. de Meserie Pantofar
Stagiul Militar lam facut în reg 93 Inf. Arad.
Eliberat în anul 1937 cu gradul de soldat
Stabilit după liberare în com. Lupeni Hunedoara
asupra cunoştinţelor şi legăturilor care
leam avut cu partidul N. T. Maniu
declar următoarele..
In anul 1946 luna Februarie au venit
în Com Lupeni, un Şofer de care în
prezent nu-mi aduc aminte aminte cum
îl cheamă şi care lucra la societatea
Petroşani şi împreună cu vechi N. Ţărănişti
neau adunat în localul Bogdan Vilmos
pe vreo 20. persoane, spunândune că
sau primit instrucţiuni ca să se formeze
şi în com. Lupeni o organizaţie a P.N.T. Maniu
Eu până la acea dată nu am făcut nici
un fel de Politică, şi îmi vedeam de meseria
mea fiind un om sărac şi cu familie
grea.
După ce neau spus că acum neau
venit şi rândul nostru acelor ce am
suferit şi muncit şi am fost Batjocoriţi
de Moşieri Liberali să ni se împartă şi
noa acelor ce muncim pământul
să nu mai fim batjocoriţi.

Sicoi Parmena

In aceasta Consfătuire m'au pomenit.
ales Vice presedinte al organizatiei P.N.T. Maniu
din com. Lupeni împreuna cu tractoristul
Crisan Alexandru deși nici unul din noi
nu eram membri al acelui partid.
Nepricepându-mă în politică eu nu am
activat în această calitate conducerea
avându-o de fapt Batrânii N. Tărăniști din
comună și care nu m'au pus nici
odată în curent cu politica ce o făceau
ei, cu timpul, mi-am dat seama că
P.N.T. Maniu nu este un partid al clasei
muncitoare din care fac eu parte.
Nu am simtit nici odată că partidul să se
fi interesat de soarta și necazurile noastre
și atunci mi-am dat seama că fruntași
partidului N.T. Maniu se interesează numai
de binele lor și că pe mine probabil
au vrut să mă întrebuințeze ca o unealtă
a intereselor lor. deci
Deoarece eu chiar nu am luat parte
la propaganda Electorala din Noembrie 1946,
nu am votat iar în luna decembrie 1946
ziua 4 mi-am dat dimisia din P.N.T. Maniu
Mai ales că eu din luna Iulie 1946
nu mai platisem Cotizatiile și nu
mai participasem la nici o consfatuire
politică,
Imi pare rău pentru cele câteva luni
câtă am fost membru în P.N.T. Maniu
și mă bucur că mi-am dat seama
de greșala ce o făcusem.
Aceasta îmi este declaratia pe care
o susțin și semnez propriu
Sicoi Parmeo

499 19 Sept 1947
Dată în fața noastră
Comisar Şef Stoicescu [illegible]

00501

Declarație

Subsemnatul Licoi Parmena de 33 ani domiciliat în com. Lupeni jud. Hunedoara.

Declar că mențin întocmai declarația dată de mine în ziua de 27 Aug. 1947 cu mențiunea că nu mai am nimic de adăugat. Aceasta îmi este declarația care o dau nesilit de nimeni.

București 19 Sep. 1947

Licoi Parmena

Bir. cercetări

P.

00502

Declarație.

Subsemnatul Profesor Ilie s. Rădulescu, cu locuința în Slatina, Str. C. Dissescu Nr. 45, declar prin prezenta că, în calitate de membru al partidului național-țărănesc, în prezent dizolvat, n'am participat la acțiuni de denigrare sau de subminare a guvernului și a actualului regim democratic din România, iar din Toamna anului 1946 n'am mai desfășurat nici o activitate politică și n'am mai plătit cotizații.

Mă desolidarizez de gestul domnului Iuliu Maniu și al Conducerii P.N.Ț. de a trimite emisari în străinătate și socotesc aceastǎ hotărîre, luată fără asentimentul partidului - drept antidemocratică și dăunătoare intereselor poporului român.

Înțeleg ca pe viitor să contribui prin activitatea mea la consolidarea democrației în țara noastră.

Prezenta declarație doresc să fie publicată în presă.

1 August 1947. Profesor Ilie Rădulescu

P.S. Mentionez că sunt membru al Sind. Prof. Sec. Slatina unde și activez. Aceasta o pot dovedi cu Cartea de Membru Nr 9/947. Asemenea sunt și membru la A R L U S. Slatina.

Domnului Ministru de Interne

București

Declaraţie

Subsemnatul Gen. I. D. Rădulescu, fost membru al partidului naţional ţărănesc, reprezentând organizaţia judeţului Olt; privind retrospectiv activitatea acestui partid, în prezent disolvat, socotesc că s'au făcut următoarele greşeli grave.

1) După 23 August 1944 nu a căutat să se încadreze în mod sincer în acţiunea de democratizare şi de refacere a ţării; refuzând să colaboreze cu partidele muncitoreşti care au dus lupta de rezistenţă împotriva hitlerismului. Atacurile pătimaşe date prin presă şi prin întruniri împotriva acestor partide a dus la starea de surexcitare a opiniei publice care a întârziat refacerea ţării, creind acea atmosferă de rezistenţă faţă de înoirile necesare cerute de vremurile noi.

2) Primind în cadrele sale o parte din foşti militanţi extremişti de dreapta, a lunecat către un naţionalism rău înţeles, intolerant faţă de popoarele conlocuitoare. Gărzile Maniu alcătuite în 1944 din elemente iresponsabile au pus în primejdie însăşi reîntregirea ţării şi a fost nevoie de înţelegerea plină de bunăvoinţă a Uniunii Sovietice pentruca această acţiune nepregetată să nu aibe consecinţe nereparabile.

3) A făcut greşeli de neîngăduit în atitudinea faţă de Uniunea Sovietică. Trecând peste faptul evident că marea noastră vecină dela Răsărit a dus sarcina cea mai grea în lupta de eliberare a popoarelor de sub jugul nazist, P.N.Ţ. nu a căutat cu toată sinceritatea prietenia acestei ţări şi a creat o atmosferă de neîncredere ostilă faţă de ea.

4) A greşit deasemenea prin atitudinea din timpul conferinţei pentru pace, ţinută la Paris, când a căutat, prin unii emisari din străinătate, să slobească

autoritatea delegației țării noastre. Agresat, înfierșat, în
ultima acțiune când o parte din fruntașii săi au căutat să
părăsească pe [illegible] pentru a duce din străinătate
o luptă împotriva intereselor sale.

Privind activitatea înăuntrul organizației de Olt, în faza
de pregătire a alegerilor, îmi dau seama că, deși ea s'a desfășurat
în proporții reduse, a avut ca efect întărirea unui spirit ne-
sănătos de suspiciune și rezistență la acțiunile întreprinse de
Guvern în interesul poporului. Nerăspunderea la colectări și pre-
cum și alte manifestări ilegale își pot găsi explicația în
această atmosferă de vrăjmășie față de regimul democratic
din România.

Nu cunosc atitudinile și activitatea membrilor acestui partid
în cursul lunilor Iulie și August a.c. deoarece am fost
lipsă din Slatina, fiind nevoit să plec pentru a-mi îngriji
sănătatea.

Personal - după cum se poate dovedi prin cercetări la
fața locului - n'am împărtășit punctele de vedere greșite
ale conducerii partidului și în cadrul meu de activitate
politică și socială am militat pentru înțelegere, împăcare
și colaborare cu forțele muncitorești. Am sperat mereu că
cei din conducerea partidului vor găsi până la sfârșit drumul
cel bun și dezamăgit de activitatea greșită desfășurată
în ultimul timp, n'am mai activat din toamna anului
1946.

Drept care dau prezenta.

M. I. Rădulescu

București 26 August 1947.

R

502

00504

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Rusu S. Vasile de profesiune avocat stagiar din orașul Tulcea Strada Elizeu Nr. 4, fiul lui Simion Rusu și al Domnica Rusu, asupra celor întrebate declar următoarele:

In anul 1936 ca fiu de muncitor sărac neavând posibilitatea să-mi urmez studiile liciale și universitare am fost nevoit să-mi găsesc un serviciu pentru a avea posibilitatea să viu în ajutorul părinților și să-mi continui studiile. Din această cauză am intrat ca funcționar în biroul de avocatură a Domnului M. Georgescu Tulcea care era șeful organizației P.N.T. și primeam un salariu lunar din fondurile personale ale D-sale. In anul 1938 am satisfăcut serviciul militar și apoi în continuare începând din anul 1939 am fost permanent concentrat și mobilizat până în anul 1945 când m'am înapoiat depe frontul antihitlerist. După terminarea războiului în toamna anului 1945 luându-mi licența m'am înscris în Barou ca avocat stagiar ca secretar în biroul de avocatură a Domnului M. Georgescu Tulcea așa cum cerea legea avocaților noui înscriși.

In această calitate eram obligat să lucrez în biroul de avocatură a șefului P.N.T. Tulcea și în plus mai ajutam și la lucrările de cancelarie a partidului când mi se cerea ca ajutor la secretariatul organizației județene în special când lipsea secretarul organizației care era Domnul Nicolae Iosub, fost prefect al județului.

Dela venirea mea depe front, în anul 1945 am lucrat în afară de lucrările de avocatură ale maestrului meu și la unele lucrări de partid ca: circulări de organizare a partidului în județ și la expedierea ziarului organizației "Țăranul Dobrogean" la abonații din județ. Am participat la două ședințe ce s'au ținut înainte de alegerile din 1946 cu șefii organizațiilor sătești în care s'au dat instrucțiuni în vederea alegerilor și sau dat și manifeste primite dela București pentru propagandă trecute prin cenzură. Verbal s'a explicat șefilor de organizație sătești de către Domnul M. Georgescu Tulcea, Constantin Berbec și N. Iosub care au luat cuvântul la aceste ședințe să-și facă propagandă împotriva guvernului pe tema proprietății individuale, pe tema deblocării cerealelor și a celorlalte mărfuri și produse raționalizate de guvern, că vor fi libere în comerț în caz de reușită a P.N.T. în alegeri.

S'a insistat în special asupra întăririi proprietății individuale și a se inspira în sufletul țăranilor teama de kolhoz pe care ar intenționa actualul guvern să-l creieze prin programul său colectivist fără însă a se pomeni situațiunea din U.R.S.S. sau să se critice sistemul de organizare de acolo. Aceste au fost singurele ședințe mai largi cu participarea șefilor de organizații sătești și singurul contact cu județul căci nimeni dintre fruntașii județeni nu au fost în județ în propagandă din lipsă de

./.

fonduri şi locomoţiune. In cursul anului 1946 se ţineau şedinţe publice Duminicale la clubul partidului în prezenţa unui delegat al Poliţiei Locale, şedinţă la care luau cuvântul Dl. Avocat C. Berbec preşedintele organizaţiei oraşului de reşedinţă în care se citeau programul cu statutul partidului în contradictoriu cu cei ce doreau să li se explice anumite punte nelămurite sau se citeau articole din ziarul "Dreptatea". Activitatea mea personală se reducea la ajutorul ce dădeam la expedierea circulărilor în judeţ în legătură cu organizarea statutară şi contribuţia bănească a fiecăruei oraganizaţii săteşti pentru formarea unui fond care de fapt nu s'a realizat niciodată. Nu cunosc ce cuprindeau circulările venite dela centrul partidului dar din ziare aflam activitatea conducerii centrale care o dezaprobam pentru faptul că nu se încadra în mersul vremurilor şi a situaţiunii precare în care se găsea ţara şi mai ales pentru faptul că conducerea centrală nu cerea avizul organizaţiilor din provincie în lucrările sale. După alegerile din 1946 nu s'a mai activat deloc, pe teren, ci numai o circulară sau două, au fost expediate organizaţiilor săteşti în Martie 1947 pentru refacerea comitetelor statutare în vederea congresului Judeţean care nu a mai avut loc deşi era proectat în luna Mai 1947 pentru alegerea forurilor judeţene.

In ceeace mă priveşte pe mine ca avocat nou înscris îmi căutam de profesiunea mea şi de a câştiga existenţa familiei fiind complet sărac şi lipsit de orice avere ca fiu de muncitor şi dintr'o familie numai de muncitori, fraţii mei şi soţia mea fiind muncitori manuali. Aşa că activitatea mea politică era redusă la zero mai ales în cadrul P.N.T. de care nu eram legat prin nimic decât că îmi câştigam existenţa lucrând în biroul de avocatură a preşedintelui P.N.T. şi numai indirect eram cotat ca membru în P.N.T. fiind funcţionar şi stagiar în biroul de avocatură unde îmi câştigam existenţa. Nu aprob acţiunile centrului în privinţa sistemului nedemocratic în care lucra cu uşile închise şi prin acţiuni ascunse şi laturalnice în ţară şi străinătate după cum aflam din ziare. Mă desolidarizez de toate aceste acţiuni care au culminat prin încercarea de fugă a Domnului Ioan Mihalache pe care o calific ca o dezertare şi o uneltire în contra ordinei şi siguranţei publice. De mai bine de câteva luni de zile am solicitat public înscrierea în Partidul Social Democrat din B.P.D. unde am mulţi prieteni şi unde cred că voi activa intens pentru ridicarea maselor muncitoare din care fac şi eu parte dela origina mea împreună cu întreaga mea familie de muncitori săraci şi cinstiţi. Sunt un simpatizant al mişcărilor muncitoreşti şi xx m'au preocupat probleme muncitoreşti ca să ridic la nivelul cuvenit pe fraţii şi părinţii mei muncitori ce trudesc pentru binele poporului. Deasemenea am o deosebită admiraţie pentru realizările sociale din U.R.S.S. pe care le cunosc din literatură şi din contactul frăţesc ceel am avut cu ostaşii sovietici ca unul ce cunosc foarte bine limba rusă.- Inţeleg să mă încadrez în ordinea democrată a actualului regim pe care îl voi sprijini cu toată vigoarea.

Aceasta îmi este declaraţiunea pe care o scriu şi subscriu în mod complet liber, astăzi 29 August 1947.-

ss. Vasile Rusu.-

Declarațiune

Subsemnatul Russu S. Vasile născut în anul 1912, luna Aprilie, ziua 5, în comuna Sarichioi jud. Tulcea, fiul lui Simion și al Dominica Russu, căsătorit cu Maria Omeniuc, de profesiune avocat stagiar; de religie cr. ortodoxă, naționalitate română, serv. militar satisfăcut în Reg. 33 Dorob. cu gradul de locot. rez., nu am suferit nicio condamnare, cu ultimul domiciliu în orașul Tulcea, str. Elizeu nr. 4, declar următoarele:

Am fost înscris în P.N.Ț. din anul 1936, când am intrat în serviciul d-lui N. Georgescu-Tulcea ca secretar în biroul de avocatură, d-sa fiind președintele organizației județene a P.N.Ț. Tulcea.-

N'am avut nicio funcțiune proeminentă în erarhia partidului, totuși am unele cunoștințe în ceace privește politica dusă de acest partid fiind întrebuințat pe lângă chestiunele de avocatură și în lucrările de partid, astfel că am avut ocaziunea de a participa la anumite ședințe ale diferitelor comitete ce aveau loc la club și la locuința d-lui N. Georgescu-Tulcea.-

Am avut deasemenea ocaziunea de a vedea și lucra la corespondența dela centrul partidului.- Cu această ocaziune am putut cunoaște atitudinea P.N.Ț. în diferite etape.

Dela 23 Aug. 1944 P.N.Ț. a inițiat numeroase rezerve de colaborare față de partidele muncitorești din Blocul Democratic, atitudine ce o are și la 6 Martie 1945, când se dedă la o ostilitate mai accentuată față de guvernul instaurat la acea dată.

Astfel organizațiile județene primesc dispozițiuni de a mobiliza toate nemulțumirile țiunii războiu nenorocit, precum și toate greșelile celor vinovați din trecut de activitate antidemocratică și ură rasială; astfel partidul îndepărtându-se treptat, dela poziția de opoziție loială așa cum se stabilise prin

Vasile Russu

2/ acordul dela Moscova, astfel că partidul se
transforma într'un partid de acțiuni periculoase și subterane. Datorită faptului că guvernul instaurat la 6 Martie 945 se bucura de încrederea și sprijinul poporului, precum și încrederea ce i-o acorda U.R.S.S., Partidul N.T. ajunge să încurajeze elementele antisovietice din interiorul său, precum și celor din afară de partid..

Având ca puncte de plecare și de conduită în urma instrucțiunilor primite dela centru, d-nii N. Georgescu-Tulcea, președintele organizației, Nicolai Iorob, secretar general al org. județene, C. Barbec șeful org. orașului Tulcea, Preotul Anghel, învăț. Dumitru Ion casierul organizației, țineau nenumărate ședințe în care nu făceau numai critica loială de partid de opoziție, ci căutau ca să pună în mișcare o acțiune violentă de răsturnare a guvernului. Dovadă că partidul avea această tendință au fost acțiunile huliganice de tip legionaro-fascist de la 8 Noembrie 1945, 10 Mai 1946 și alte ocaziuni date la care partidul se transforma din partid de opoziție loială în partid de acțiuni subversive.

În diversele ședințe a organizației de Tulcea se critica sistemul de economie dirijată, vorbitorii arătând că se intenționează pauperizarea populației, tinzându-se la o comunizare și desființare totală a comerțului, pe deoparte și pe de alta, urmărindu-se desființarea proprietății individuale, spre a se ajunge la sistemul Kolhozurilor, criticându-se în acelaș timp și sistemul colectivizat din Rusia Sovietică și realizările partidului Comunist-bolșevic. Această temă propagandistică desvoltată în ședințe publice a fost difuzată în tot județul prin șefii organizațiilor sătești care au primit dispozițiuni dela șeful organizației.-

„Partidul Național-Țărănesc a fost un partid antimuncitoresc, pentrucă în guvernările sale a lucrat împotriva intereselor clasei muncitoare, dovedindu-se a fi ostil tuturor doleanțelor juste ale muncitorimii, luând măsuri de intimidare

Vasile Russu

3) și chiar de distrugere împotriva tuturor organizațiunilor muncitorești prin împușcare și întemnițare a conducătorilor lor. - Deasemenea P.N.T. a lucrat și împotriva înființării sindicatelor muncitorești pe care le socoteau ca adversare împotriva capitaliștilor înregimentați în partid, cari nu vedeau cu ochi buni opoziția clasei muncitoare împotriva exploatării pe care ei o făceau pe spinarea țării.-

00596

Deasemenea P.N.Ț. era și un partid antidemocratic, întrucât se opunea la toate reformele democratice și progresiste ale guvernului, cerute de țara întreagă, criticând sever democrația instaurată de guvern și aplicată în folosul tuturor categoriilor sociale, preconizând ideia unei democrații asemănătoare statelor capitaliste din apus, care ar fi mai superioară democrației aplicate de guvernul D-lui Dr. P. Groza, în țara noastră, inspirată de sistemul democrației rusești.- Aceste preconizări și definițiuni asupra ideiei de democrație nu erau decât dovezi, în plus, că P.N.T. se punea în slujba trusturilor și capitalurilor străine, care nu urmăresc decât satisfacerea intereselor lor de a exploata bogățiile țării noastre, în detrimentul poporului român.

Am constatat, deasemenea, că P.N.Ț. deși se numea țărănesc și se intitula și democrat, totuși în cuprinsul conducerii centrale și județene, avea ca membri marcanți pe toți reprezentanții capitalului și un foarte mare număr de moșieri, cari se opuneau la reformele agrare, săvârșite de guvern, în folosul țărănimii. În timpul guvernării sale P.N.Ț. nu a satisfăcut cu nimic interesele vitale ale țărănimii noastre, cu toate că însuși Ion Mihalache a fost mai mult timp Ministrul agriculturii și în care țărănimea noastră și-a pus nădejdea, dar, a fost înșelată și abandonată. Ca o dovadă în plus, că P.N.Ț. nu a fost un partid democratic, este și faptul că a preconizat idei antisemite, și îndemnând la uri rasiale între popoarele conlocuitoare.

Vasile Ruoru

4) Astfel chiar d-l Ion Mihalache într'o cuvântare ținută în fața tineretului a atins problema urei de rasă și îndemnu la antisemitism, fapt care a făcut ca în toate organizațiunile să se propage aceste idei de natură fascistă. Tineretul încurajat de cele preconizate de Ion Mihalache în discursul său s'a dedat la acte și manifestațiuni de tip legionar împotriva evreilor și a celorlalte naționalități. Din această cauză și în organizația noastră creendu-se această stare de spirit ostilă naționalităților străine, evreii și rușii (lipovenii) care erau înregimentați în partid au fost nevoiți să se retragă din partid cum a fost cazul lor Margulis, I. Goldstein și L. Rozman cari erau chiar membri în Comitetul Județean și în Comitetul orășenesc, iar d-l I. Grünberg care făcea parte din tineretul organizației și membru în Comitetul de conducere a fost aproape izgonit de tineret din sânul său.

Asemenea atitudinea antirasială a partidului se putea vedea și din diferite articole publicate în presa de partid, ceeace denotă că însuși Conducerea Centrală care dirija presa partidului, îndruma și imprima o notă fascistă și huliganică în ideologia sa.

Astfel P.N.Ț. se face vinovat, prin conducătorii săi, Iuliu Maniu, Ion Mihalache, N. Penescu și alții pentru propagarea urei de rasă și transformarea partidului într'o formațiune de tip fascist și huliganic, împotriva democrației instaurate la noi de actualul guvern și împotriva prevederilor cuprinse în convenția de armistițiu și a tratatului de pace. De altfel, în diferite ocaziuni și-a manifestat împotrivirea la executarea condițiunilor armistițiului, clasificându-le ca fiind prea aspre, îndemnând la sabotarea și neexecutarea lor, împiedicând astfel la normalizarea situațiunei din interiorul țării, acuzând guvernul că se inspiră după directivele Uniunei Sovietice, dând dovadă de ostilitate față de armata roșie care ne-a eliberat și în special a trupelor ce staționează în țară conform

Vasile Kuma

5/ clauzelor prevăzute în convențiunea de armistițiu, dând dovadă de ostilitate față de Rusia Sovietică, cu tot ajutorul ce ni l-a dat și ni l dă dela 23 August 1944 și până în prezent, ajutându-ne la o refacere grabnică mult așteptată de întregul popor. — În schimb, când trupele germane ocupau țara, P.N.T. n'a întreprins nici o acțiune împotriva lor, ba din contra a susținut și încurajat dictatura lui Antonescu pentru ducerea războiului împotriva prietenilor țării noastre Uniunea Sovietică și ca alți aliați ce doreau binele țării noastre.

Acest lucru s'a văzut din atitudinea lui Iuliu Maniu ce a avut-o la procesul criminalilor de război și a celor vinovați de dezastrul țării, apărându-i și prin înregimentarea în mod voluntar a lui Ion Mihalache într'o formațiune militară ce lupta împotriva Rusiei Sovietice.

Atitudinea antisovietică a P.N.T. a fost dovedită și în timpul discuțiunilor și conferințelor diplomatice cu ocazia tratatelor de pace, când a întreprins în străinătate o acțiune împotriva susținerilor juste ale delegației Sovietice privitoarele la hotarele țării și la clauzele economice susținute de delegația sovietică și delegația guvernului român. Această acțiune de denigrare a P.N.T. prin interpușii săi aflați în străinătate a adus la rezultatul că țării noastre să i se impună clauze economice grele după dorința trusturilor și reacțiunii internaționale care au urmărit subjugarea țării noastre la interesele lor capitaliste de exploatare.

În organizația județeană Tulcea, nu a existat un cerc profesional muncitoresc, din cauză că avea prea puțini membri din rândurile muncitorilor și de altfel în județ numărul muncitorilor este restrâns prin lipsa unei industrii locale, iar cei cari sunt, aceștia sunt încadrați în partidele muncitorești deși înainte făceau parte din P.N.T., dar l-au părăsit dându-și seama că acest partid activează împotriva intereselor lor. —

Secția tineretului național-țărănesc era condusă de studentul medicinist Vasile Rusu

6/ Radu Georgescu-Tulcea, fiul președintelui organizației județene, și a activat la propagarea programului și ideilor preconizate de conducerea Centrală. Cu ocazia alegerilor tineretul a ajutat la lipirea afișelor, și popularizarea semnului partidului, iar prin echipele sale acționa în zonele de votare pentru intimidare și paza urnelor.

Această organizație era formată dintr'un număr restrâns de studenți, iar restul era constituită din eleve și elevi de liceu.

Șeful organizației tineretului primea directive direct dela Centru adică dela V. Penescu secretarul general al partidului care dirija mișcarea tineretului, despre modul de organizare și luptă, după sistem legionaro-fascist. Organizația tineretului era compusă din echipe de propagandă și echipe de luptă conform instrucțiunilor primite dela Centru, după sistemul echipelor de șoc legionare, ceeace a atras pe foarte mulți foști legionari să se înregimenteze în organizațiile tineretului, dându-le o notă net fascistă și antirasială.

In ceeace privește organizarea sectorului profesional militar, ea s'a format în mod provizoriu după instrucțiunile venite dela Centru în cursul lunei Februarie 1947 și nu s'a putut înfăptui conform directivelor centrului din cauză că erau prea puțini militari ca membri ai partidului.

Totuși s'a format un Comitet sub președinția Lt. Col. Grigorescu Ion, cu Colonelul Cofocaru Ștefan ca președinte de onoare, iar ca membri Cpt. Mogza, Cpt. pensionar Georgescu, maior pensionar T. Anastasiu, Slt. Stoianov și unul sau doi subofițeri ale căror nume îmi scapă, cari și-au luat obligațiunea de a recruta alte elemente din armată din cuprinsul județului, pentru a se constitui conform instrucțiunilor date dela Centru prin secția militară respectivă, care cerea executarea grabnică a tuturor directivelor trimise organizației.

Vasile Rusu

7/ În concluzie, pot spune că deşi n'am fost iniţiat în toate tainele acestui partid, totuşi mi-am dat seama că P.N.Ţ. prin conducerea sa centrală compusă din Maniu, Mihalache, Penescu şi alţi reprezentanţi ai claselor sociale întărite şi îmbogăţite din munca poporului s'a făcut vinovat de trădare în contra intereselor poporului român, a dezamăgit clasele muncitoare şi ţărăneşti care şi-au pus nădejdile în el, prin abandonarea treptată a liniei sale programatice şi trecerea sa în slujba cercurilor reacţionaro-capitaliste internaţionale, culminând prin actul dela 14 Iulie 1947, când prin încercarea de fugă în străinătate a conducătorilor săi Mihalache, Penescu şi alţii, a comis ultimul act de laşitate faţă de ţară şi popor şi socotesc că orice bun român nu poate decât cu indignare să reprobe activitatea nefastă a acestui partid.-

Personal, declar că mă desolidarizez de totul de întreaga activitate a acestui partid, înţelegând să mă încadrez cu toată sinceritatea ~~alături de~~ partidelor democratice din guvern, pentru a ajuta la refacerea ţării şi realizarea tuturor doleanţelor claselor muncitoare şi ţărăneşti, din care şi eu fac parte chiar dela origine, fiind fiu de muncitor sărac.- Drept care dau prezenta declaraţiune, pe care o susţin şi o semnez, astăzi 31 August 1947.-

[signature]

46

507

29 August 947
Dată în fața mea
con. oj. [illegible]

00509

Declarațiune

Subsemnatul, Russu I. Vasile, de profesiune avocat stagiar din orașul Tulcea, strada Elizeu No 4, fiul lui Simion Russu și al Domnica Russu, asupra celor întrebate, declar următoarele:

În anul 1936, ca fiu de muncitor sărac, neavând posibilitatea să-mi urmez studiile liceale și universitare am fost nevoit să-mi găsesc un serviciu pentru a avea posibilitatea să vin în ajutorul părinților și să-mi continui studiile. Din această cauză am intrat ca funcționar în biroul de avocatură a lui N. Sergescu-Tulcea care era șeful organizației P.N.T. și primeam un salariu lunar din fondurile personale ale domniei sale. În anul 1938 am satisfăcut serviciul militar și apoi în continuare, începând din anul 1939 am fost permanent concentrat și mobilizat până în anul 1945 când m-am înapoiat de pe frontul antihitlerist. După terminarea războiului, în toamna anului 1945, luându-mi licența, m-am înscris în Barou ca avocat stagiar ca secretar în biroul de avocatură a lui N. Sergescu Tulcea, așa cum cere legea avocaților noui înscriși.

În această calitate eram obligat să lucrez în biroul de avocatură a șefului P.N.T. Tulcea și în plus, mai ajutam și la lucrările de cancelarie a partidului, când mi se cerea ca ajutor la secretariatul organizației județene, în special când lipsea secretarul organizației care era d-l Nicolai Iosub, fost prefect al județului.

Dela venirea mea de pe front în anul 1945, am lucrat, în afară de lucrările de avocatură, ale maestrului meu și la unele

lucrări de partid ca circulări de organizare a partidului în județ și la expedierea ziarului organizației „Țăranul Dobrogean" la abonații din județ. — Am participat la două ședințe ce s'au ținut înainte de alegerile din Noembrie 1946, cu șefii organizațiilor sătești, în care s'au dat instrucțiuni în vederea alegerilor și s'au dat și manifeste primite dela București pentru propagandă, trecute prin cenzură. — Verbal s'a explicat șefilor de organizații sătești de către d-nii V. Georgescu-Falcea, Const. Berbec și V. Zamb[?] cari au luat cuvântul la aceste ședințe, să se facă propagandă împotriva guvernului pe tema proprietății individuale, pe tema deblocării cerealelor și a celorlalte mărfuri și produse raționalizate de guvern, ca vor fi libere în comerț în caz de reușită a P.N.Ț. în alegeri.

S'a insistat în special asupra întăririi proprietății individuale, și a se inspira în sufletul țăranilor teama de Kolhoz, pe care ar intenționa actualul guvern să-l creeze prin programul său colectivist, fără însă, a se pomeni situațiunea din U.R.S.S. sau să se critice sistemul de organizare de acolo. — Aceste au fost singurile ședințe mai largi, cu participarea șefilor de organizații sătești, și singurul contact cu județul, căci nimeni dintre fruntașii județeni nu au fost în județ în propagandă, din lipsă de fonduri și locomoțiune. — În cursul anului 1946 se țineau ședințe publice Duminicale, la clubul partidului, în prezența unui delegat al Poliției locale, ședința la care lua cuvântul d-l Avocat Const. Berbec, preș. org. orașului de reședință

în care se citeau programul și statutul parti-
dului, în contradictoriu cu cei ce doreau să
li se explice anumite puncte nelămurite, sau
se citeau articole din ziarul „Dreptatea".
Activitatea mea personală se rezuma
la ajutorul ce-l dădeam la expedierea
circularilor în județ, în legătură cu organizarea
statutară și contribuția bănească a fiecărei
organizații sătești pentru formarea unui fond,
care de fapt nu s'a realizat niciodată.
Nu cunosc ce cuprindeau circularile
venite dela Centru partidului, dar din ziare
aflam activitatea conducerii centrale care
o dezaprobam, pentru faptul că nu se
încadra în mersul vremurilor și a situa-
țiunii precare, în care se găsea țara și mai
ales pentru faptul că conducerea centrală
nu cerea avizul organizațiilor din provincie
în lucrările sale.- După alegerile din 1946
nu s'a mai activat deloc, pe teren, ci numai
o circulară, sau două, au fost expediate orga-
nizațiilor sătești, în Martie 1947, pentru
refacerea comitetelor statutare, în vederea
congresului județean, care nu a mai avut
loc, deși era proectat în luna Mai 1947,
pentru alegerea forurilor județene.
In ceace mă privește pe mine, ca avocat
nou inscris, îmi căutam de profesiunea
mea și de a câștiga existența familiei, fiind
complect sărac, și lipsit de orice avere, ca
fiu de muncitor și dintr'o familie numai
de muncitori, frații mei și soția mea
fiind muncitori manuali.- Așa că
activitatea mea politică era redusă la
zero, mai ales în cadrul P.N.T. de care
nu eram legat prin nimic, decât

4/ că îmi câștigam existența, lucrând în
biroul de avocatură a președintelui P.N.Ț.
și numai indirect eram cotat ca membru
în P.N.Ț. fiind funcționar și stagiar în
biroul de avocatură, unde îmi câștigam
existența.— Nu aprob acțiunile centrului
în privința sistemului nedemocratic în
care lucra, cu ușile închise și prin acțiuni
ascunse și lăturalnice în țară și străină-
tate, după cum aflam din ziare.— Mă deso-
lidarizez de toate aceste acțiuni care au
culminat prin încercarea de fugă a lui
Mihalache, pe care o calific ca o dezertare
și o uneltire în contra ordinei și siguranței
publice.— De mai bine de câteva luni de
zile am solicitat public, înscrierea mea
în partidul Social Democrat din B.P.Ș. unde
am mulți prieteni și unde cred că voi
activa intens pentru ridicarea maselor
muncitoare, din care fac și eu parte, de la
origina mea, împreună cu întreaga mea
familie, de muncitori săraci și cinstiți.
Sunt un simpatizant al mișcărilor munci-
torești și m-au preocupat problemele munci-
torești, ca să ridic la nivelul cuvenit pe
frații și părinții mei, muncitori ce trudesc
pentru binele poporului.— Deasemenea
am o deosebită admirație pentru realiză-
rile sociale din U.R.S.S. pe care le cunosc
din literatură și din contactul frățesc
ce l-am avut cu ostașii sovietici, ca unul
ce cunosc foarte bine limba rusă.
Înțeleg să mă încadrez în ordinea
democratică a actualului regim, pe care-l
voi sprijini cu toată vigoarea.— Aceasta îmi este declarațiunea pe care
o scriu și subsemnez, în mod complect liber, astăzi
29 August 1947. Vasile Rusu

509

31.8 fost
Date w/ fata anchetei
[illegible]

005[illegible]

Declarațiune

Subsemnatul Russu S. Vasile, născut în anul 1912, luna Aprilie, ziua 5, în Comuna Sarichioi jud. Tulcea, fiul lui Simion și al Domnica Russu, căsătorit cu Maria Russu, fostă Omenescu, de profesiune avocat stagiar, de religie cr. ortodoxă, naționalitate română, serv. militar satisfăcut la Reg. 33 Inf. cu gradul de Locot. rez., nu am suferit nici o condamnare, cu ultimul domiciliu în orașul Tulcea, str. Elizeu N.o 7, declar următoarele:

Am fost inscris în P.N.Ț. în toamna anului 1945. Aș putea să mă consider ca membru încă din anul 1936 când am intrat în serviciul lui I. Georgescu-Tulcea ca secretar în biroul de avocatură, d-sa fiind presed. org. P.N.Ț. Tulcea.—

N'am avut nici o funcțiune proeminentă în erarhia partidului, și din această cauză nu pot cunoaște în adâncime politica dusă de acest partid, eu fiind secretarul biroului său particular de avocatură.— Totuși, în calitatea de secretar, am fost întrebuințat câteodată și la lucrările de partid. Și cu aceste ocaziuni am putut participa la diferitele ședințe ale comitetului județean, care aveau loc la el și la locuința sa.

La aceste ședințe D-l Georgescu-Tulcea presed. organizației, N. Iorab secretarul general al org. județene, D-l C. Bertea.

Vasile Russu

2 șeful org. orașului Tulcea, fratele Anghel
înv. Dumitru Ioan, etc., făceau o aspră
critică guvernului asupra sistemului de
economie dirijată, prin care arătau acești
vorbitori, se intenționează să se pauperizeze
întreaga populație, țintând la comu-
nizarea și desființarea totală a comer-
țului, pe deoparte, iar pe de altă parte
urmărindu-se desființarea proprietății
individuale spre a se ajunge la sistemul
kolhozurilor, prin aceasta criticându-se
sistemul colectivizat din Rusia și
realizările partidului Comunist-bolșe-
vic. Această temă propagandistică
desvoltată în ședință publică, a fost
difuzată în tot județul, prin șefii orga-
nizațiunilor sătești, care au primit
dispozițiuni dela șeful organizației.
Partidul Național-Țărănesc a fost un
partid antimuncitoresc și antiguvernamen-
tal, pentrucă, cu ocazia ședințelor de
comitet județean, șeful org. cât și ceilalți
conducători locali, deoarece din partea
conducerii centrale n'a participat nici
un delegat, aduceau critici severe de-
mocrației înțeleasă și aplicată de guvern,
preconizând ideea unei democrații
asemănătoare democrațiilor apusene
care este cu mult superior democrației
aplicată de Guvernul lui Dr. Petre Groza
în țara noastră, inspirată de demo-
crația rusească.
La aceste ședințe se afirmau și
unele insinuări rasiale, dar numai
în ceea ce privește lipovenii și evreii
făcându-se personalități însă nu se cap...
numele, fiind greu de reținut, care
prin diferitele funcțiuni ce ocupau, erau
considerați ca oportuniști.
Vasile Russu

In ceea ce privește sistemul de guvernare, aplicat de Guvern, voluntarii criticau, pentru faptul, spuneau ei, că se inspiră în toate actele sale de guvernământ după sistemul de guvernare și organizare a Rusiei;

Sus numiții mai arătau că condițiunile convenției de armistițiu erau foarte grele și că trebuiau să fie mai ușoare față de contribuția poporului nostru pentru câștigarea războiului antihitlerist.

Organizația județeană avea o secție feminină și organizația femeilor, iar în cursul lunii Februarie, sau Martie 1947, conform anunțurilor din ziarul „Deșteptarea" s'a încercat formarea unui cerc profesional militar, care nu a mai reușit din cauză că organizația nu avea membri militari proveniți din cadrul disponibil, sau pensionari, fiind în total 5-6 foști ofițeri din care cauză acest cerc profesional nu a avut niciun fel de activitate. Un cerc profesional muncitoresc nu exista în organizația județeană, din cauză că prea puțini muncitori erau membri partidului și de altfel, orașul și județul Tulcea, neavând aici un fel de industrie, numărul muncitorilor este foarte restrâns și aceștia sunt încadrați în partidele muncitorești.-

Organizația femeilor era numai în oraș, formată din soțiile membrilor și nu a avut nici o activitate.

Secția tineretului V.T. era condusă de studentul medicinist Radu Dezeocu-Tulcea, fiul președintelui organizației județene și a activat mai mult pe tărâm cultural dând câteva șezători în oraș și județ cu care ocazie se făcea propagandă pentru partid. Cu ocazia alegerilor org. tineretului a ajutat la lipirea afișelor și popularizarea semnului partidului. Această organizație era formată dintr'un număr restrâns de studenți, iar restul era constituită din

Vasile Russu

elevi și elevi de liceu.- Președintele organiza-
ției tineretului - primea directive direct
dela centru partidului, despre modul de
organizare și luptă fiind mai tot timpul
la București, ca student și făcea parte
chiar din organizația centrală a tineretu-
lui universitar, astfel că primea
directive direct dela secretarul gene-
ral Dr. N. Penescu.
În ceea ce privește organizarea cercului
profesional militar, trebue să mai adaug
că în primăvara lui a fost însărcinat
Lt. Colonel Grigorescu Ioan, care a reușit,
în mod provizoriu, să închege un comitet
de constituire, cu Colonelul Cpoaam Ștefan,
pensionar ca președinte de onoare, iar ca
membri Cpt. [illegible] Sezescu, Cpt. Moga, maior
Anastasiu, Sblt. Stoianov și un subofițer
sau doi, ale căror nume îmi scapă,
obligându-se să recruteze alte elemente
dintre ofițeri și subofițeri din cuprinsul
județului, pentru a se putea, apoi,
constitui comitetul definitiv.
Deși am fost inițiat în toate tainele
acestui partid, totuși îmi dau seama
că acest partid prin conducerea sa
centrală a desamăgit clasele muncitoare
și țărănești, care și-au pus năzuințele
în el, prin abdicarea treptată a
liniei sale programatice, culminând
prin actul dela 14 Iulie 1947, când
prin încercarea de fugă a conducătorilor
săi în străinătate, a comis un act
de trădare și lașitate față de țară
și popor, acte și conduită pe care eu perso-
nal le dezavuez, cu toată vigoarea,
considerându-le nedemocratice și nepatrio-
tice, considerându-le ca acte de trădare
față macabră partidului care au fost
de bună credință năzuind la refacerea
țării drept care dau prezenta pe care
o susțin și semnez propriu, astăzi 31 Aug.
1947.-
Vasile Rusu

511

La dosar
Date au fost noi

00513

Declarațiune

Subsemnatul, Vasile Russu, avocat stagiar din orașul Tulcea, str. Elizeu No. 4, declar următoarele:

Din primăvara anului 1945, prin prezența mea ca secretar al biroului de avocatură a lui N. Georgescu-Tulcea și prin întrebuințarea mea în unele cazuri și la lucrările de partid, am putut asista la ședințele P.N.Ț., deși neconvocat totuși participam, și asupra căror ședințe pot da următoarele lămuriri:

Cu ocazia acestor ședințe se făcea critica guvernului, asupra sistemului economic dirijat, care tinde la comunizare și desființarea totală a comerțului și apoi chiar al proprietății individuale, ajungându-se la sistemul colhozurilor din U.R.S.S., și care ar aduce la pauperizarea totală a țării și a poporului. — Toate acestea erau explicate în ședințe publice și difuzate și în județ prin șefii organizațiilor sătești de către Dnii N. Georgescu-Tulcea, președintele organizației județene, N. Iacob, secretarul general al organizației județene, C. Bezbec, șeful organizației orașului Tulcea și alții, în mai mică măsură, ca: preotul Anghel și învăță

…ul Dumitru Toi.

La aceste ședințe se făcea o aspră critică democrației pe care o aplică guvernul și se preconiza ideea de a se aplica și la noi sistemul democrației apusene, care este mult superior actualului sistem aplicat de guvernul d-lui Dr. Petru Groza, inspirat de democrația răsăriteană.

La aceste ședințe se afirmau, în subînțeles, unele insinuări rasiale, dar numai în ce privește lipovenii și mai puțin evreii, și numai asupra unui număr restrâns de persoane care erau considerați ca speculanți și profitori, făcându-se personalități, prin diferitele atribuțiuni și servicii ce le aveau.–

În privința guvernului se aduceau critice pentru faptul că se inspira în toate actele sale după sistemul de organizare și guvernare al U.R.S.S., ce are nu se potrivește cu structura socială a țării noastre, considerându-se ca un sistem importat.–

În privința condițiunilor armistițiului se spunea că ar avea condițiuni grele și ar fi putut fi mai ușoare față de contribuția poporului nostru la câștigarea războiului antihitlerist.–

Nu se dădeau directive a se dădea la acțiuni de sabotaj împotriva măsurilor luate de guvern ci se dădeau indicațiuni și sfaturi pentru liniște și păstrarea ordinei pe toată durata armistițiului, relevându-se și gesturile de ajutorare pe care ni le făcea vecina noastră din răsărit, ca binevenite, în situația grea în care ne găsim.–

Organizația județeana avea o secție feminină și organizația tineretului; iar în cursul lunei Februarie sau Martie 1947, conform anunțurilor din ziarul „Dreptatea" s'a încercat formarea unui cerc profesional militar, care nu a reușit din cauză că organizația nu avea membri militari proveniți din cadrul disponibil sau pensionari, fiind în total 5-6 foști ofițeri, din care cauză acest cerc profesional nu a avut nici un fel de activitate.–

Un cerc profesional muncitoresc nu exista în organizație, din cauză că prea puțini muncitori erau membri partidului și de altfel, orașul și județul Tulcea, neavând nici un fel de industrii, numărul muncitorilor este foarte restrâns și aceștia sunt încadrați în partidele muncitorești.–

Organizația feminină era numai în oraș, formată din soțiile membrilor și nu a avut nici o activitate proprie zisă pe teren.–

Secția tineretului N.T. era condusă de studentul medicinist Radu Georgescu Tulcea, fiul președintelui organizației județene și a activat mai mult pe tărâm cultural, dând câteva șezători în oraș și județ cu care ocazie se făcea propagandă pentru partid.

Cu ocazia alegerilor organizația tineretului a ajutat la lipirea afișelor și popularizarea semnului partidului.– Această organizație era formată dintr'un număr restrâns de studenți, iar restul era constituită din elevi de liceu și eleve.– Președintele organizației tineretului primea directive direct de la Centrul partidului, despre modul de organizare și luptă, fiind mai tot timpul la București, ca student și făcea parte, nici

4/

vre, chiar din organizația centrală a tineretului universitar. –

In privința Cercului profesional militar adaog că cu formarea lui a fost însărcinat Lt. Col. Grigorescu Ion, care a înjghebat în mod provizoriu, un comitet de constituire, din care făcea parte Lt. Col. Cojocaru Ștefan pensionar, ca președinte de onoare, iar ca membri Cpt. pensionar Georgescu, Cpt. Moga, maior Anastasiu, Slt. Stoianov și un subofițer al cărui nume nu-l știu, cari și-au luat obligațiunea să recruteze alți ofițeri și subofițeri pentru a se constitui comitetul definitiv, fapt care nu a reușit nici până în prezent. Din această cauză acest cerc nu a avut nici o activitate.

Aceasta îmi este declarația pe care o dau și semnez, astăzi 31 August 1947. –

Vasile Rusu

R

513

00515

Declarație

Subsemnatul Rusu S. Vasile, de profesiune avocat stagiar, din orașul Tulcea, Str. Elizeu No 4, condamnat nu am fost, asupra celor întrebate, declar următoarele:

Am fost membru al P.N.Ț. din anul 1930, de când ca elev de liceu, fiind sărac, dând examenele în particular, am intrat ca secretar în biroul de avocatură a Dlui Avocat N. Georgescu Tulcea, care îmi plătea un salariu dela Dsa și nu din fondurile partidului. În anul 1939 am fost concentrat și mobilizat până în anul 1945 când m'am înapoiat depe frontul antihitlerist.–

În ce privește mijloacele de propagandă, în [illegible], ea se făcea pe tema întăririi dreptului de proprietate individuală, deblocarea cerealelor și a celorlalte mărfuri, care sunt blocate de guvern, pentru a fi distribuite numai anumitor persoane, care fac apoi speculă.– La venirea la cârma țării a P.N.Ț. toate cerealele și mărfurile vor fi deblocate și vor fi din abundență pentru toți. Acesta era principalul [illegible] de propagandă și se insista asupra acestor puncte, de câte ori se făcea adunarea șefilor de sectoare și a șefilor de organizații comunale.– Se insista asupra fricii de Kolhoz, ce trebuia infiltrată în sufletul țăranilor, pentru a nu ~~[illegible]~~ simpatiza cu actualul guvern. Cred că aceste indicațiuni veneau dela centru.

Alt ceva nu știu.– Sunt complet sărac.

Drept care dau prezenta declarațiune, astăzi 21 August 1947.–

Vasile Rusu

R

514

00516

Declaratie.

Subsemnatul Petre Rozeanu - pensionar fost învățător, domiciliat în R. Vâlcea - Str. Avram Iancu Nr. 11 - declar următoarele:

1) M'am înscris în partidul național-țărănesc ca fiu de țăran, în anul 1945.

2) Am fost ales Casier al organizației fără salar, făcând numai înregistrarea sumelor încasate de Președinte, Secretar, Casierul organizației orașului sau alte persoane din partid.

3) Nu cunosc activitatea P.N.T. Știu că era un partid legal. Aceasta îmi este declarația pe care o semnez.

Petre Rozeanu

22 August 1947

R

515

00517

Declaratie

Subsemnatul Petre Rozeanu - pensionar - fost învățător - casatorit - în varsta de 64 ani - domiciliat în R. Valcea Str. Avram Iancu. Nr. 17 - declar următoarele:

Asupra declaratiei date în ziua de 30 August 1947 - nu mai am nimic de adaugat - și o mentin în totul.

Declar și sustin și mentin - si semnez propriu -

Petre Rozeanu

20. Sept. 1947

59

516

30. VIII. [illegible]
[illegible] în fața [illegible]
Comisar Șef
[illegible]

00518

Declaratie

Subsemnatul, Petre Rozeanu pensionar, fost învățător, în vârstă de 64 ani, căsătorit, domiciliat în R. Valcea - Str. Avram Iancu Nr. 11 - declar următoarele:

1) M'am înscris în partidul Național Țărănesc - în 1945 -
2) Am fost ales Casier al organizației - fără plată.
3) Activitatea mea politică constă în singurul fapt că am înregistrat în registrul chitanțier - sumele strânse de Președinte - Secretar - Casierul orașului R. Valcea - sau trimise prin poștă. Nu am fost niciodată în propagandă și n'am luat parte la nicio întrunire politică publică. Am socotit partidul Național - Țărănesc ca un Partid legal și n'am comis absolut nicio faptă care să prejudicieze nu interesele Țării dar nici ale celui mai umil cetățean. -
4) Până la data înscrierii n'am mai făcut parte din nicio organizație politică.
5) M'am înscris în partidul Național - Țărănesc - ca fiu de țăran - și având acei unii colegi - prieteni -
6) Mi se propusese de unii prieteni - ca Preotul Marina - să fiu Casierul unei Cooperative - Înfrățirea - post ce-am refuzat; iar la începerea activității politice a partidelor - după 23 Aug. 1944 - m'a propus Casier al Organizației partidului Național Țărănesc - Valcea. - Petre Rozeanu

5

Acest post a fost redat fostului Casier.
După ce s'a făcut ruptura partidului – cu D-l Anton Alexandrescu, subsemnatul rămânând la ramura Maniu – am fost ales casier.

7) La sedintele de Comitet nu participam decât rar. pentru a da socoteala Casei.

8) Până la alegeri nu s'a făcut o propagandă intensă, iar după ce s'a anunțat data alegerilor – s'au deplasat în județ – Presedintele – Secretarul sau alți membrii mai de seamă ai partidului – în persoana D-lor Alex. D-trescu ~~[illegible]~~ Radu Livezeanu – Pr. Tomescu –

9) In orașul R. Valcea – s'a făcut propagandă – tot în vederea alegerilor de D-l Sef al organizației orașului D-l Gărdoiu.

10) Materialul de propagandă se difuza prin Secretariat

11) In registrul chitanțier – s'au trecut conform dispozitiei dată de Presedinte – în loc de numele complet al Donatorului numai initiale sau litere ca x sau y. – Banii ca contributii benevole – date în forma aceasta se încasau direct de către D-l Presedinte sau Secretar și erau persoane pe care eu nu le cunosc, motivând că sunt persoane al căror nume nu vor să figureze în scripte. și atunci se făcea mențiunea în chitanțier cu litera indicată de dânsii fără să-mi spună – Nu se dădeau sume mari, ci sume aproape derizorii – In total s'au încasat în tot timpul circa 33 milioane socoteala făcută la 12 Iunie 1947.

12) Nu am nicio cunoștință că vreunul din membrii partidului să aibă vreo atitudine antisemită sau anti Sovietică.
Aceasta îmi este declarația mea

Petre Rozeanu

30 Aug. 1947

517

00519

R

Declarație 5/8

Subsemnatul Roman Iosif de profesie avocat de 40 ani domiciliat în Deva str. Cuza Vodă No 1 jud. Hunedoara, declar următoarele:

00520

Subsemnatul Roman Iosif, sunt membru al partidului din anul 1926 intrând ca simpatizant fiind student. Până în anul 1945 n'am avut nici o atribuțiune sau rol în partid. În tot timpul am făcut parte din extrema stângă a partidului. Aveam legături de prietenie cu foștii activiști din partidul comunist local pe cari în timpul prigoanei i-am ajutat prin contribuții bănești cotizații permanente. (Carol Gombos și Ienad din Deva)

În timpul dictaturilor eram în apropiatul anturaj al dlui Dr. Petru Groza care-mi punea la dispoziție literatura subversivă de atunci, fiind apreciat de Dsa.

După 23 Aug. 1944 am fost în fruntea acțiunei de a nu fi primiți legionarii în partid.

Am fost pentru colaborarea cu partidele democratice în special cu cele muncitorești.

La alegeri am fost contra pactului cu partidul liberal.

În anul 1945 cu ocazia vizitei făcute de Dna Ana Pauker la Deva, Dl Groza mi-a înlesnit o

Roman

întrevedere cu D-sa. Scopul a fost ruperea partidului. Am arătat atunci că acțiunea nu mi-ar fi reușit.

După alegeri, văzând că partidul se menține și pe mai departe pe linia de izolare și că parlamentarii nu vor lua parte la lucrările parlamentului, m'am decis a părăsi partidul. S'a pus din nou chestiunea ruperii. Tratativele le-am dus cu P.C.R. din Deva printr'un emisar în persoana dlui farmacist Weisz Samuilă din Deva. Urma să am întrevedere cu dl. Tericeanu pentru a pune la punct chestiunea. - Motive familiare au întârziat acțiunea și între timp s'a produs actul de trădare a conducerii partidului prin Ion Mihalache.-

Dela Organizația Centrală n'am primit nici un fel de instrucțiuni ~~pentru~~ speciale pentru organizarea tineretului sau a secției militare. Singurele adrese au fost cu schimbarea statutului, adresă ce am arătat-o atunci imediat organelor de siguranță, care le-a și copiat.-

În organizație eram privit cu oarecare neîncredere din cauza căsătoriei mele, nevasta fiindu-mi evreică, cu care m'am căsătorit numai 1945 din cauza legilor rasiale.-

Drept pentru care dau prezenta declarație proprie.-

23 August 1947 Roman Ion

519

Declarație.

Subsemnatul Roman Iosif de profesie avocat domiciliat în Deva str. Cuza Vodă N-1, declar următoarele:

00521

După alegeri n'am mai activat în cadrele partidului, ne fiind de acord cu tactica conducerii.-

Acțiunea Nicholache o desaprob, mă desolidarizez de ea și o condamn.-

Drept pentru care dau prezenta declarație proprie, astăzi 23 August 1947.

Roman Iosif

19.IX.947
Dată în fața noastră
Gruiz. șef
Lăzeanu Ion (?)

R.

520

00522

Declarație

Subsemnatul Roman Iosif de profesie avocat de 40 ani fiul lui Iosif și Ana căsătorit fără copii domiciliat în Deva str. Cuza Vodă No. 1, prin prezenta fac următoarea declarație:

Mențin în totul declarațiile date în zilele de 27, 31 August și 2 Sept. 1947 fără nici un fel de adaugiri. –

Această declar, susțin și semnez propriu. –

București, 19 Septembrie 1947

Roman Iosif

21/ 311

27. VIII. 1947
dată în fața noastră
Comisar [signature]

Declarație

Subsemnatul Roman Iosif, de profesiune avocat de 40 ani, fiul lui Iosif și Ana domiciliat în Deva str. Cuza Vodă No. 1 căsătorit fără copii, născut în Deva jud. Hunedoara, prin prezenta declar următoarele:

00523

În partidul Național-Țărănesc am intrat în anul 1926 ca simpatizant fiind student. Până în anul 1945 n'am deținut nici o funcție în partid fiind simplu membru. În 1945 am fost ales secretar-județean al jud. Hunedoara.-

Activitatea desfășurată până la instaurarea dictaturilor s'a rezumat la participare în diversele campanii electorale.- În timpul dictaturii activitate propriu zisă de partid n'am avut.-

După 23 August 1944, cu reînceperea activității și organizării partidului, am fost exponentul mișcării ca să nu se primească legionari în partid.- În general punctul meu de vedere a fost acceptat cu excepția plaselor Brad și Orăștie, unde cred că s'au făcut infiltrațiuni legionare. Deduc aceasta din felul cum se manifestau acele plăși, având mereu conflicte cu organizațiile din Blocul-Democratic (având cel mai mare număr de aceștia)

Am militat pentru colaborare cu partidele muncitorești.- Acest deziderat al meu n'a avut nici un efect întrucât Conducerea Centrală a partidului s'a izolat și a refuzat colaborarea cu Blocul-Democratic.

Roman Iosif

Am fost de părere ca membrii partidului să nu folosească invective la adresa conducătorilor din partidele adverse.-

Am fost de părere ca membrii partidului să combată ura de rasă și să propovăduiască ideia unei vieți pașnice cu popoarele conlocuitoare și în special cu Ungurii cari sunt mai numeroși în regiunile noastre.- Aici trebuie să menționez că am observat că în opinia publică datorită elementelor fasciste ura de rassă a luat un avânt îngrijorător.- De acest resentiment au fost și sunt molipsiți o mare parte ~~din~~ și din foștii membri ai partidului național-țărănesc disolvat. Este adevărat că partidul prin conducătorii lui în public combătea ura de rassă și ura contra contra popoarelor conlocuitoare, dar nu cred să nu fi avut cunoștință - că totuși mulți din membrii partidului nutreau această ură, fără ca totuși să ia măsuri oficiale pentru combaterea dealtfel o răceală și o oarecare neîncredere am observat manifestându-se față de mine în organizația județeană pentru faptul că în 1945 m'am căsătorit cu o evreică căreia i-am făcut curte încă din anii de dictatură, neputându-mă căsători atunci din cauza legilor rasiale.- De multe ori mi-a fost dat să aud aprecierile că: „e băiat bun, dar păcat de el că s'a căsătorit cu o jidancă"!

Cu prilejul alegerilor parlamentare, partidul-

Rosenzweig

a făcut o greşală căutând să încheie pact cu partidul Liberal. - Nu se poate admite ca după o luptă de viaţă şi moarte timp de peste 20 ani, să dai mâna, atunci când ai trâmbiţat peste tot deosebirea de concepţiuni ideologice între cele două organizaţiuni.-

După alegeri, deputaţii trebuiau să intre în ~~partid~~ parlament şi să desvolte o activitate de opoziţie constructivă.- Dacă partidul nu voia să colaboreze cu Blocul-Democratic la guvernare, acum ar fi avut prilejul să arate la tribuna parlamentului deosebirile de vederi şi soluţiunile ce aveau de propus în diferitele probleme unei ţari s'au pus. Dacă ar fi făcut aceasta, opinia publică putea fi orientată în mod clar despre adevărata politică a partidului.- Dar se vede că Conducerea a crezut de bine să continue politica de izolare şi tăcere, preferind politica de culise celei deschise.

În parlament partidul faţă de legile ~~propuse de~~ guvern şi cari aveau caracter de îmbunătăţire al păturilor largi populare şi producătoare, trebuia să ia o atitudine sinceră. ~~De~~ Din această atitudine opinia publică se putea orienta şi trage adevărata concluzie despre politica ce o duce partidul.- Se vede că chiar de aceasta s'a ferit Conducerea.-

Este de remarcat că ~~nici~~ într'o problemă Conducerea n'a consultat organizaţiile judeţene pentru a-şi spune părerea. Totul se aranja de către biroul partidului, măsură care nu este în adevărat democratică. Ori, tocmai prin acest procedeu, s'a abătut şi îndepărtat dela principiile adevăratei democraţii, deşi susţinea că este un partid democrat.— [illegible]

O dovadă evidentă că partidul nu ducea o politică deschisă și fățișă este și încercarea de fugă a grupului Mihalache.. Se vede că Conducerea Centrală a partidului ne ~~nu~~ putând duce o politică deschisă în interesul maselor largi populare, a recurs la mijloacele ce au văzut că a făcut gruparea Mihalache.- Acest act îl consider ca o trădare față de popor pe care-l îl desaprob și îl condamn.-

Politica dusă de Conducerea partidului și mai ales dela alegeri încoace, am considerat-o în contradicție cu vederile mele, fapt ce m'a determinat să întreprind o acțiune de ~~ieșire~~ părăsire a partidului cu un grup însemnat din delegația permanentă, acțiune care ~~~~ a fost întârziată de evenimente familiare cari m'au reținut câteva luni dela orice activitate publică.-

Deatfel mă desolidarizez de întreaga activitate a fostului partid național-țărănesc, înțelegând să contribui cu modestele mele puteri la consolidarea definitivă a adevăratei democrații populare.-

Drept pentru care dau prezenta declarație, astăzi 28 August 1947-

[signature]

31. August 1947

Dată în fața noastră
P. I. Mănescu

00527

Declarație

Subsemnatul Roman Iosif de profesie avocat născut în anul 1907 luna Martie ziua 22 în Deva jud. Hunedoara, fiul lui Iosif și al Anei serviciul militar satisfăcut la Reg. 92 Inf. cu gradul de Serg. T.R. căsătorit fără copii, domiciliat în Deva str. Casa Albă No. 1. Declar următoarele:

Refuzul parlamentarilor național-țărăniști de a intra în parlament m-a determinat să părăsesc partidul, întrucât în concepția mea acești parlamentari cari au fost aleși de popor trebuiau să intre și ca partid de opoziție să ia parte la lucrări exprimând dela tribună punctul de vedere al partidului în marile probleme de refacere prezentate de guvern. Astfel opinia publică s-ar fi putut lămuri din faptele și atitudinea ce o avea conducerea de partid și nu numai din vorbe goale.- Ne făcând aceasta consider că a fugit de răspundere.

Acțiunea dela Paris a lui Tilea - Gafencu o consider ca antinațional și contra intereselor poporului, întrucât ei nu aveau calitatea să vorbească în numele poporului. România la conferințele internaționale este reprezentată de către guvernul ei legal așa cum a fost și la Paris. Dacă partidul a susținut + aceasta este vinovat.-

Atitudinea dușmănoasă ce o arăta partidul național-țărănesc în mod permanent guvernului, eu am considerat-o nu numai ca o greșală de tactică dar ca o sabotare a redresării țării - de care aveam nevoie după acest crâncen răsboi și cei doi ani de secetă; deci în concluzie ca o țintă antinațională.- Eu înțeleg ca un partid să facă opoziție guvernului, dar această opoziție să fie constructivă și nu destructivă.-

Nu mi s-a prezentat în calitate de curier sau în altă calitate nici o persoană care să-mi fi propus sau discutat despre înființarea vreunei organizațiuni clandestine sau subversive.-

Roman Iosif

Ura de rasă și antisemitismul în rândul partizanilor și a membrilor din partidul național-țărănesc într'adevăr exista în mod îngrijorător.

Aceasta-mi este declarația pe care o susțin și semnez.

31. August 1947

[illegible]

526

Declarație.

Subsemnatul Roman Iosif de profesiune avocat, fiul lui Iosif și Ana, de 40 ani, căsătorit fără copii, cu domiciliul în Deva str. Cuza Vodă No 1, județul Hunedoara, prin prezenta declar următoarele: 00528

Motivul ce m'a determinat să mă înscriu în partidul național-țărănesc, a fost lupta ce o ducea contra partidului liberal, popularitatea pe care o avea și programul democratic ce-l afișa și publica.—

Conducătorii și fruntașii partidului din județul Hunedoara au fost: Dr. Aurel Dobrescu [?] avocat domiciliat în comuna Baia de Criș președ. de onoare; Dr. Mihai Tirea, avocat, domiciliat în comuna Brad [?] vice-președ. Valeriu Paveloniu canonic gr. catolic domiciliat în Orăștie vice președ. Leontin Păcurar [?] avocat domiciliat în București vice președ. Dr. Iosif [?] Moldovan avocat domiciliat în Brad, Bănuțiu [?] Cornel, avocat în Deva, Bala [?] Gheorghe avocat în Deva Titus Lucaci domiciliat în Deva, Ing. agr. Mircea Vlad domiciliat în Orăștie, Stan Ion avocat domiciliat în Ilia, Victor Saon [?] avocat domiciliat în Hațeg, Albu Ioan avocat domiciliat în Hunedoara, David Alexiu [?] ing. domiciliat în Petroșeni; Ciurmaș Samoilă prof. domiciliat în Orăștie.

În partid am avut din anul 1945 funcția de secretar județean.

Ordinele dela Conducerea Centrală sosleau sub formă de circulări scrise la mașină expediate fie cu poșta fie prin curier. Circulări mai importante de cari mi-aduc aminte au fost cele privitor la organizarea la început și altele în timpul alegerilor. Aceste circulări erau semnate de Nicolae Penescu.- S'au mai expediat vre-o 2-3 circulări și dela Organizația Regională a Ardealului, care funcționa tot în București tot în legătură cu organizarea de partid și în timpul alegerilor. Aceste circulări mi se pare că erau semnate de Mihai Popovici și Ilie Lazăr și cred și de Constantin Hagea.-

Roman Iosif

-2-

527

Instrucţiunile privitor la organizarea partidului cuprindeau îndemnuri de a face organizaţiuni în fiecare comună conform prevederilor statutare.- Se stăruia mult pentru înfiinţarea secţiei muncitoreşti, secţiei feminine şi a tineretului.- Din acestea s'au înfăptuit în parte organizarea cadrelor pe sate. S'a început organizarea secţiei feminine, dar fără să reuşească. Deasemenea s'a început şi organizarea tineretului după acelaş plan ca şi organizaţia de cadre.- Secţia muncitorească nu s'a făcut.- Deşi în aparenţă scopul organizaţiei tineretului era educarea lui în cele prevăzute de statutul de organizare, totuşi părerea mea este că s'a deviat întrucât am observat că tineretul avea o predilecţie spre şovinism şi ură de rasă.-

Instrucţiunile privitoare la campania electorală cuprindeau extrase din legea electorală despre modul cum să se întocmească lucrările pregătitoare pentru depunerea candidaturilor, şi întocmirea listelor cu membrii de încredere la secţiile de votare.- Se anticipa că eventual guvernul ar intenţiona să falsifice voturile.- Pentru preîntâmpinarea acestui fapt s'au dat dispoziţii să se formeze fie gărzi de pază a urnelor, sau unde nu se poate, să se îndemne alegătorii să nu părăsească localitatea unde se votă până la depunerea scrutinului.- S'au mai dat dispoziţii să se întocmească un fel de cazier despre magistraţii cari vor prezida secţiile de votare, arătându-se cari s'au pretat la furturi de urne şi cari nu.- Aceste dispoziţii nu au fost executate, incidente după ştirea mea nici n'au fost deloc.-

După părerea mea legăturile lui Iuliu Maniu cu Antonescu erau se datorau faptului că din când în când înainta câte un memoriu.-

Romanțov

Am auzit dela Iuliu Maniu cu ocazia unui expozeu făcut la clubul Central, cuvinte de laudă aduse mareşalului Antonescu, spunând că a fost un bun român.- Deasemenea a adus cuvinte de recunoştinţă pentru faptul că ar fi salvat viaţa unui grup Ricu Georgescu cari afirmative urmau să fie condamnaţi la moarte şi cari au fost salvaţi datorită intervenţiei lui Iuliu Maniu făcută la Antonescu.-

Despre legăturile partidului făcute de Maniu cu legionarii o ştiu din următoarele fapte:

1.) Pactul electoral din 1937

2.) Intrarea în partid a grupului Gurănici în urma unor schimburi de scrisori între Maniu şi Gurănici.- Despre aceasta am luat cunoştinţă din ziare.- Despre primirea acelui grup de legionari în partid, Iuliu Maniu o justifica tot cu ocazia acelui expozeu, prin aceia că aceştia şi-au dat seama de greşala făcută şi că fiind buni români trebuiau ocrotiţi.-

Despre ura de rassă, atitudinea antidemocratică şi antisovietică cred următoarele:

Această propagandă a fost începută încă în timpul dictaturilor.- După 23 August 1944 când toate naţionalităţile şi-au recâştigat drepturi egale şi au pornit la reconstrucţia ţării, elementele reacţionare şi fasciste din rândul P.N.Ţ. au reuşit prin propagandă ascunsă să aţâţe populaţia, spunând că străinii au pus mâna pe conducerea ţării.- Această credinţă s-a răspândit şi în rândurile membrilor partidului în special la oraşe şi aceste elemente orăşeneşti în contact cu ţăranii au răspândit-o şi în lumea satelor.-

Despre gazetele Maniu, organizaţia T. Sumanele Românești +

Negreşte nu am avut nici o cunoştinţă directă şi prealabilă decât din relatările făcute de ziare cu ocazia proceselor respective.

Despre legăturile partidului sau a conducătorilor cu reacţionarii din străinătate nu am nici o cunoştinţă.-

Despre fuga lui Mihalache-Penescu am aflat din comunicările oficiale date.

Acest fapt îl calific ca o trădare faţă de popor.

Vinovaţi sunt acei cari l'au plănuit, pregătit şi încercat să-l săvârşească.-

Despre organizarea tineretului mi-aduc aminte că ar fi venit o circulară tipărită în care se prevedea dacă nu mă înşel organizarea în unităţi denumite Cercuri.- Amănunte nu ştiu întrucât nu m'am ocupat de ele.- În orice caz în judeţul Hunedoara nu s'au făcut astfel de organizări.-

Atitudini sau expresiuni contra evreilor din partea prietenilor politici în faţa mea n'am auzit întrucât se fereau să facă aceasta din jenă pentru motivul că soţia mea este evreică.

Pe Ilie Lazar l'am auzit odată zicând că cu Ungurii va trebui să ne răfuim.-

Aceasta este declaraţiunea mea pe care o susţin şi semnez.

31. August 1947

Roman Ion

530

Declarație.

00532

Subsemnatul Roman Iosif avocat domiciliat în Ilia jud. Hunedoara ca o completare a declarației date în ziua de astăzi [illegible] August 1947, mai adaug următoarele:

Scopul urmărit de conducerea partidului național-țărănesc prin introducerea legionarilor în partid a fost de a-i da un caracter mai pronunțat de dreapta și de a promova ura de rasă și învrăjbirea conviețuirii popoarelor conlocuitoare.

Scopul creării și participarea membrilor P.N.Ț. la organizațiile clandestine și subversive era alimentarea urei de rasă și în special ura contra populației maghiare. Numai așa se explică că aceste organizații au activat mai ales în Ardealul de Nord și că membrii P.N.Ț. condamnați din aceste organizații aparțineau județelor din Nord, cazul fraților Pop [illegible] nepoți a lui Iuliu Maniu din jud. Sălaj.

Acțiunea separatistă peste granițe de către grupul Tilea-Gafencu știu din ziare și radio că avea asentimentul și sprijinul P.N.Ț.-lui prin directivele date de Iuliu Maniu.

Știu personal că ura contra ungurilor a propovăduit-o la conferința Ilie Lăzar a comitetului județean P.N.Ț. în toamna anului 1947 la Ilia.

Conducerea P.N.Ț. prin introducerea

Roman Iosif

elementelor legionare, organizarea Tineretului și a Organizațiilor clandestine și subversive urmărea la moment oportun răsturnarea regimului democratic instaurat la 23 Aug.

Încurajarea răspândirii urei de rasă printre membrii P.N.Ț. a înlesnit-o chiar Ilie Lazăr care a avut ieșiri contra evreilor fiindcă majoritatea lor s-au înscris în partidul comunist și că atacă pe Iuliu Maniu.

Aceasta-mi este declarația pe care o susțin și semnez

31 August 1947

Romanescu

2.IX.947.
Dată în fața noastră
com. ...
[signature]

532

- Câmpeanu -

0053

Declarație

Subsemnatul Roman Iosif, avocat domiciliat în Deva, în continuarea declarației date la 31 August 1947, prin prezenta mai declar următoarele:

Ilie Lazăr de problema popoarelor conlocuitoare și în special de unguri s'a mai ocupat în luna Martie 1946 la Orăștie cu ocazia Congresului P.N.Ț. din județul Hunedoara, cu care ocazie a ținut un expozeu politic. Acest expozeu după cum a și declarat dela început a fost o polemică – sau așa cum zicea d-sa o răfuială cu bunul său prieten dl. Dr. Petru Groza –. În această expunere a făcut o incursiune în trecutele ori când prietenia ce o avea cu dl Groza, ajungând la concluzia că dl Groza fiind din familie de preoți venerabili prin atitudinea de acum a făcut o mare greșală deviind dela adevărata linie tradițională a neamului. Această ținută a dlui Groza dsa nu o poate admite și ierta și că nici neamul românesc nu-i permis să uite și să ierte aceasta. – A declarat că regretă dar trebuie să rupă prietenia întrucât între neam și dl Groza el alege neamul. – Criticând politica dlui Groza a atins și problema ungurească susținând că ce a făcut dl Groza este o mare greșală fiindcă problema aceasta, „[illegible]" nu poate fi rezolvată printr'o simplă îmbrățișare și întindere de mână. Susținea că ungurii sunt șoviniști și nesinceri, și urmărind doar să-și consolideze situația lor în Ardealul de Nord în detrimentul elementului românesc, dorind a menține stăpânirea și pe mai departe.

Roman Iosif

Aşa că retragerea autorităţilor româneşti s'a făcut în urma manevrelor făcute de unguri şi că dl Groza s'a pretat la acest joc. Acuzaţiunile aduse armatelor gărzi de voluntari au fost numai pretexte de a se putea lua măsurile de evacuare. – A mai arătat suferinţele ce a trebuit să îndure populaţia românească din Ardeal sub ocupaţiunea ungurească după dictatul dela Viena. Din felul cum s'a făcut expunerea, tonul şi gesticulaţiile cari sunt caracteristice lui Ilie Lazar, participanţii în cea mai mare parte ţărani, au fost impresionaţi, aplaudând unele [illegible] şi vociferau cu strigăte de jos cu ungurii.

Iuliu Maniu susţinea că situaţia actuală urmează să se schimbe în scurt timp în spre mai bine. Spunea că în privinţa aceasta avem asigurări precise şi categorice dela Anglo-Americani, cari au declarat că interesele României nu vor fi neglijate fiindcă ei au interese mari în această parte a Europei. Mai susţinea [illegible] imediat după ratificarea tratatelor de pace, situaţia juridică a României se schimbă prin încetarea [illegible] atribuţiunilor Comisiei Aliate de Control, care de fapt acum se rezumă numai la reprezentantului U.R.S.S.-ului.

Aceste declaraţii le-am aflat dela ing. agr. Mircea Vlad din Orăştie membru al P.N.Ţ care fiind în primăvară la Bucureşti [illegible]

Romanescu

avut întrevedere cu Iuliu Maniu. — Mircea Vlad are domiciliu în Orăștie, de prezent în lagăr la Gherla și mi se pare internat în spitalul din Brașov.

Părerea mea este că aceste întruniri erau făcute pentru noi membrii partidului din provincie cu scopul de a susține moralul cadrelor. - Dedus aceasta din felul cum mi-a relatat-o ing. Vlad. -

De alte comunicări verbale scrise sau instrucțiuni nu am nici o cunoștință nici directă și nici indirectă. -

Cu persoane din conducerea "centrală" sau din anturajul lor n'am avut contact.

Aceasta-mi este declarația pe care o dau, susțin și semnez.

2. Septembrie 1947

Raman Ionuț

17 August 1947.

R

537

~~005~~37

D E C L A R A T I E

Subsemnatul MIHAI RAUTU, născut la 28 Octombrie 1888, în Comuna Locoviţa-Bucovina, fiul lui Alexandru şi Profira decedaţi, căsătorit, de profesie avocat, de religie creştină-ortodoxă, de naţionalitate română, cu serviciul militar satisfăcut, fost Maior activ în justiţia militară, cu ultimul domiciliu în Bucureşti, Str. Gogu Cantacuzino No. 59, fost Preşedinte al organizaţiei naţional-ţărăniste din Jud. Dorohoi şi membru în comitetul central executiv.

Asupra activităţii fostului partid naţional-ţărănesc declar următoarele:

Sunt un vechi membru al partidului naţional-ţărănesc şi prin trecutul meu pot dovedi că am fost întotdeauna un democrat convins, călăuzit de concepţia de viaţă democratică.-

Condiţiile în care s'a desfăşurat în ultimul an activitatea partidului naţional-ţărănesc, m'au făcut să nu particip la această activitate, neluând parte la nici o şedinţă, a forurilor de conducere. Printre aceste condiţiuni remarc următoarele aspecte ce m'au reţinut în activitatea mea politică. Partidul dizolvat în 1938, îşi reia activitatea după 23 August 1944 - fără să se convoace comitetul central executiv al partidului, care conform statutelor se procedează la alegerea forurilor de conducere, ci resemnarea persoanelor ce au făcut parte din acele foruri - până la 29 Iulie 1947 - s'a făcut în mod arbitrar de către conducerea partidului - ceia ce după părerea mea - dase un aspect complect nedemocratic atât procedurei cât şi acţiunei acestor foruri.

De aci începe origina greşelilor săvârşite de conducere, ce nu avea în forurile statutare. Delegaţia permanentă şi biroul - elemente de critică care să imprime direcţiei o atitudine democratică. Astfel presa partidului era îndrumată în spiritul unei mentalităţi subiective, neaducând critici obiective actelor guvernului ce servesc în a educa şi orienta opinia publică, ci din contra toată propaganda dusă prin acest instrument a căutat în mod tendenţios să speculeze situaţia grea şi suferinţele, consecinţe ale unui războiu nenorocit şi a doi ani de secetă - ca

./.

536

urmări ale guvernării actualului regim.Astfel se relatau cu detalii lipsurile pe care ţara trebue să le sufere,fără însă a arăta motivele justificative şi explicaţiile cauzelor ce au provocat aceste lipsuri, se trecea complect subt tăcere ajutorul şi actele de prietenie din partea U.R.S.S.-

In opera de educaţie şi propaganda a maselor,atât ce priveşte muncitorimea se continua cu mentalitatea sovină,asemănător sistemului nefast al legionarilor.

Pot conchide fără a putea fi contrazis că conducerea centrală era animată de principii reacţionare şi de spiritul retrograd al privilegiilor - concepţie ce a avut ca rezultat oprirea partidului de a lua parte la marea luptă de emancipare a muncitorimei dela oraşe şi sate,cari după decenii de oprimare îşi aveau dreptul la o viaţă mai prosperă.Actul din 14 Iulie 1947 - tentativa de părăsire a ţării de către Dl.MIHALACHE şi ceilalţi - caracterul şi consecinţa fiecăruia a politicei dusă de conducerea partidului după 23 August 1944,ne probează în mod neîndoielnic, că conducerea partidului ,voind să transpire acţiunea noastră internă de partid,pe plan de luptă internaţional,a înfrânt principiul ce a călăuzit partidul în trecut,în materie de politică internă "De a urmări prin toate mijloacele înfăptuirea unei prietenii cât mai strânse şi mai sincere cu U.R.S.S.".Transformându-le prin acţiunea concepută,într'un element de provocaţiune şi inamiciţie faţă de marea noastră prietenă dela Răsărit, care a dat ţării cu totul neprecupeţit ajutorul ei moral şi material - realităţile care orice bun român,nu le poate neglija nici uita.
Ca o consecinţă logică a celor relatate,constatând că conducerea centrală prin atitudinile şi actele sale, s'a îndepărtat de la ideologia democratică a partidului,mă simt obligat să o dezaprob şi să mă desolidarizez de ea.-

Incontestabil că prestigiul şi autoritatea conducătorilor partidului,au făcut ca această mentalitate naţionalist-şovină şi anti-sovietică să cuprindă şi parte din cadrele şi membrii partidului,fără a jigni cu aceasta elementele conştiente rămase statornice pe linia democraţiei,astfel că actul de dizolvare apare ca o măsură firească a greşelilor săvârşite de conducerea şi a drumului greşit pe care în mod conştient a împins partidul.

Drept care dau prezenta declaraţie,

(ss) Mihai Răuţu

Bucureşti,17 August 1947.-

25. VIII. 947
Fata in fata noastra
Comisar [signature]

00539

Declarație

Subsemnatul O. Rădulescu avocat născut în București în anul 1886 decembrie 27 fiul lui Radu și al Elenorei căsătorit cu Maria serviciul militar satisfăcut în Reg 9 Vtori căpitan. cu ultimul domiciliu în București B-dul Basarab No 78 dau următoarea declarație:

Am făcut parte din partidul țărănesc încă din anul 1924 și după acea în urma fuziunii cu partidul național - din partidul național țărănesc - Am activat în organizație capitalei de sub președinția lui Virgil Madgearu - în calitate de Vice Președinte al culorii de Verde - condusă de Pompiliu Ionitescu -

Am fost Primar al Sec IV Verde în anul 1933 când Primar general era Dem. Dobrescu - când am realizat multe lucruri frumoase din punct de vedere edilitar și social -

La 1935 am fost exclus din partid împreună cu Dem Dobrescu, Alecu Protopopescu, Marin Angelescu, Vasile Sesreanu și alții - adică tocmai foștii edili care aduse partidului prin realizările ce le făcuse în capitala un mare aport, atât din punct de vedere edilitar cât

O Rădul[signature]

şi din punct de vedere social prin străzi
pavaje, parcuri şi înfiinţarea de cantine
muncitoreşti - ajutor dat şomerilor - biblioteci
înfiinţare de atenee populare etc -

La alegerile din 1935 pentru şefia Capitalei
şi a comitetelor de culoare - s'au iscat
mari discuţiuni - în care Dum. Dobrescu împreu-
nă cu mine şi ceilalţi am acuzat partizanii
de burghezism şi nepotism şi că vor să
întrebuinţeze aceleaşi metode ca şi în timpul
guvernării - de a căuta să ocupe locurile
de conducere toţi afaceriştii - În urma
acestor incidente care s'au terminat şi
cu bruscalade între cetăţenii cari erau
de partea noastră, în mare majoritate.
şi conducerea Capitalei, am fost excluşi
din partid -

Am format comitetele cetăţeneşti sub
conducerea lui Dum Dobrescu nu cu scop
politicianist, ci numai pentru a aduce o îmbună-
tăţire în gospodărie - prin eftinirea vieţei
şi demascarea speculanţilor - formând
apoi partidul Ţărănesc - Radical de sub
conducerea lui Grigore Iunian, unde am
activat până la desfiinţarea lui - de
către Carol II lea.

De la 1937 nu am mai făcut
nici o politică şi nu am mai luat contact
cu niciun membru al partidului naţional-
ţărănesc - până 1944 - După evenimentele
fericite pentru ţara noastră de la 23 August
1944 am fost solicitat ca mai bătrân
de către cunoscuţii mei să mă reînscriu

D Rădulescu

3)

în partid – am primit cu bucurie când am văzut că toate forțele democratice au format un bloc – M'am așteptat ca aceste forțe unite să refacă țara și reorganizeze toată viața economică și să vindece rănile unui războiu nefast și criminal dus contra voinței poporului român –

M'am înscris în circ 35 condusă atunci de răposatul avocat Vasile Pecek și după aceea de Const. Titi Dimitriu – Nu am fost de cât simplu soldat și circumscripția ca un omagiu, m'a ales președinte de onoare. Nu am primit și nici nu a fost ratificată de culoare această alegere –

Organizația capitalei se conduce de un președinte și o delegație permanentă compusă din președinte, șefii de culori – 3 vice președinți, secretar, secretar adjunct și casier – Culoarea se compune din membrii înscriși – la curent cu cotizațiile cari își aleg un comitet – de 10–15 membri cu un președinte, un vice președinte pentru la 3 – un secretar – un casier –

Circumscripția primește directive numai de la organizația capitalei – Fie care culoare este obligată să aibă o casă ~~de~~ sfat centrală și secțiunile care de sfat proprii – lucru ce nu s'a cam realizat în toate părțile

Am constatat cu surprindere ~~[illegible]~~ însă că în afară de aceste organizațiuni statutare – s'au mai format organizațiuni independente pe Capitală și anume:

DRăd..G

4/

540

organizatia ardeleană, muncitorească și tineretul –

Contra acestor organizatiuni s'au ridicat majoritatea din culori și circumscriptiuni care cu multă greutate a reușit să desființeze organizatia ardeleană –

D-r Nic. Lupu care era șeful organizatiunii Capitalei cu tot protestul verbal și rugăciunile nu a reușit să desființeze organizatia condusă de Ilie Lazăr (org. muncitorească) nici organizatia tineretului condusă de ~~d-l~~ avocatul Ilia – Poate una din cauzele care l'au determinat pe D-r Lupu să părăsească partidul a fost și aceasta –

Aceste organizatiuni cari n'au dat nici pe departe vre-un randament – nu erau de cât bisericuțe cu o conducere aparte cu scopul de a impune în viitor elemente cari nu aveau nici pregătire nici un trecut politic –

Mai mult încă s'a constatat că aceste organizatiuni ~~din~~ erau în mâna lui Ilie Lazăr o masă de manevră – Aceste informatiuni le am de la unii din membrii acestor organizatiuni –

Am fost decepționat și nu am mai activat încă din anul 1945 și pentru consideratiunea că s'a abătut de la ideologia partidului – primindu-se în partid elemente legionare și fasciste – care imprimau o notă de reactionarism evident și cari prin actiunea lor încercau să saboteze ori-ce operă de refacere și redresare pe care Guvernul democrat – se străduia să o facă

J. Drăgan

5)

541

pentru binele și fericirea țării.
În adevăr cu sufletul și avântul tineretului
meu din 1924 când am intrat în partid
am luptat ca element de stânga - contra
oligarhiei și metodelor de guvernare ale
partidelor ce s'au perindat la cârma țării
după războiul trecut și mai ales contra
partidului liberal capitalist-burghez, cu
logica ca cât mai mult bine pentru muncitorii
de la sate și orașe.

00543

În 1945 am văzut tremai această
coaliție stranie între aceste două partide
cu ideologii cu totul diferite.
Așa fel că am tras concluzia că nu
este pentru mine la 62 ani să asist la
acest spectacol trist, de combinații cari
nu mai bine nu puteau să aducă țării -
mai ales la plecarea [illegible] Lupu am
constatat că partidul merge spre desagregare și
că drumul croit de ramura ardeleană
depărtează cu totul partidul de la ideologia
lui - transformându-l din partid
democrat, în partid burghez reacționar.
Că este așa începuse deja cearta
după câte sunt informat între ramura
ardeleană condusă de I. Maniu și
ramura regățeană condusă de I. Mihalache.
Nu am luat parte la comitetele
centrale din care nu făceam parte - însă
am fost informat că nu s'au înțeles niciodată

D Radu

asupra programului și metodelor de activa.

Pe mine mă surprinde că Dl. I. Mihalache nu a denunțat la timp transformarea partidului din partid democrat, în partid reacționar cu metode de luptă fasciste.

Din această cauză de doi ani nu am răspuns la nici o invitație a comitetului de secție sau de culoare din care făceam parte, nu am luat parte la nici o ședință socotind că fac o faptă bună și pentru familia mea și în mic și pentru țară dacă nu dau concursul meu cât de modest pentru această politică nefastă.

Nu era posibil să întorc din drum decât din puținii rătăciți, întru cât instrucțiunile pentru această acțiune le primeam de la organizația centrală care era condusă după plecarea Dl. Lupu de Ion Mihalache cu delegația permanentă.

Pentru faptul că partidul era condus de elemente care l-au condus din partid democrat de stânga în partid reacționar, pentru faptul că în partid au fost primite elemente legionare și fasciste, pentru că s'au format "bisericuțe" cu tendințe bine definite

./.

543

7/

de a reforma elementele de șoc conduse aparte de organizația Capitalei, gata să compromită ori când această organizație cum s'a și dovedit prin agitațiunile ce au avut loc la diferite epoci în acest interval de timp – (1 Mai, 10 Mai etc) m'am desolidarizat de actuala conducere a partidului în cursul ~~1945~~ anul 1945, desolidarizare pe care o menționez și astă-zi fiind convins că nu mai am ce căuta vre-o dată pe acest drum – care poate să ducă țara la pieire –

Aceasta este declarația pe care o scriu și semnez propriu

S. Rădulescu

544

5.

Declarație

Subsemnatul prof. Savin Gr. Victor, născut în 1905, Sept. 23, în Com. Leca-Bibirești - Jud. Bacău, căsătorit cu Eufrosina Savin, născută Dobrovici, fără copii, fără nici condamnare, domiciliat în Piatra Neamț, Str. Petru Rareș 27, declar următoarele:

Sunt membru al partidului Național Țărănesc din anul 1933, luna decembrie, având funcția de al treilea vice președinte al org. Piatra până în 1946.

Activitatea organizației de Neamț, în ultimii doi ani a fost restrânsă încât președintele, Dl. Gică Macovescu, locuind în București, nu venea în localitate decât de 2-3 ori pe an și pentru foarte puține zile. —

În 1946, clubul org. a fost

Prof. Vict. Savin

luat de disidenta Anton Alexandrescu, încât nu s'au făcut neînțelegeri locale.

Propaganda în alegeri nu s'a făcut decât prin răspândirea de către șefii de organizații comunale a manifestelor primite dela București prin poștă.–

Mențin în totul declarațiile date anterior.

Drept care dau și semnez prezenta declarație, azi 17 Sept. 1946

Prof. Victor Savin

62

545

30. VIII. 950.
Dată în fața noastră.
Comisar Şef.
[illegible]

Declarație

Subsemnatul Savin Gr. Victor, de ani 42, născut în com. Lecca-Bibirești, jud. Bacău, fiul lui Grigore și al Mariei, căsătorit cu Eufrosina născută Dobrovici, fără copii, licențiat în litere și filosofie, profesor la liceul Petru Rareș din Piatra Neamț, specialitatea limba Română, serviciul militar satisfăcut la Regt. 81 Inf. Dej, cîtg. 1927, cu gradul Sot. T.R., până în prezent fără nici o condamnare, cu domiciliul în Piatra Neamț, Str. Petru Rareș 27, dau următoarea declarație:

Am simpatizat partidul Național Țărănesc încă din 1926, anul II de studenție, sub imboldul profesorilor mei universitari: Iorga Iordan, Petre Andrei, Mihail Ralea, etc, fiind fiu de țărani, ca reacțiune împotriva spiritului huliganic ce cuprinsese studențimea la acea dată, socotind în același că era cel mai democratic partid legal.

Efectiv m'am înscris în partid în 1933, în luna Decembrie. In 1935, fiind transferat dela Cernăuți la Piatra, am aparținut acestei organizații, în care din Martie 1946 am fost ales ca al treilea vice președinte.–

Am activat neîntrerupt, mai ales prin scris la ziarele Dimineața, din Buc., Opinia și Lumea din Iași, Semnalul din Buc., și gazete locale din Piatra N. ca Flacăra, pe linie net democratică, antirasistă, și filosofică.–

Până la 23 Aug. 1944, am fost simplu membru al partidului și activitatea mea s'a desfășurat mai ales în alegerile din 1937.

Din presa partidului din acel an ~~[illegible]~~ și din discuțiile dela Clubul, am aflat de pactul

Prof. Victor Savin

2/

de neagresiune electorală încheiat între conducerea centrală a partidului Național Țărănesc și Gruparea lui Corneliu Codreanu. Organizația noastră l-a primit cu indiferență, iar personal cu indignare, dat fiind că nu am avut nici un fel de simpatie față de această mișcare ce-și făcuse din asasinat o armă de luptă politică și din ura de rasă o dogmă.

În războiul din 1941, am fost mobilizat dela 22 Iunie – 13 Octombrie ca Slt. T.R. serviciul auxiliar, la furier la Compania de comandă a Rgt. 16 Dorobanți. N'am luat parte la luptă fiind serviciul auxiliar, și din pricina de boală am fost vărsat la C.S. la 13 Oct., când unitatea se afla la Marienburg, lângă Odesa.

După demobilizare, am fost mobilizat pentru lucru, ca director al liceului comercial din Piatra N.

Până la 23 Aug. 1944, n'am avut activitate politică permanentă, afară de participarea la o consfătuire a organizației P.N.Ț. Piatra N. ~~[illegible]~~ în prezența d-lui Ghiță Pop, secretarul general al Partidului, în 1942.

Dela 23 Aug. 1944 – 6 Martie 1945, ~~[illegible]~~ am activat în cadrul org. din Neamț, fiind refugiat cu liceul comercial la Blaj, de unde totuși în Noemvrie 1944 am publicat în ziarul Semnalul din Buc., articole net democratice ca: Libertate și epurație, Biserica și Cultura etc.

Întors în Piatra N. în primele zile ale lunii Martie 1945, subsemnatul am lucrat la fel în Arlus, al cărui vice președinte am fost, în care calitate am organizat expoziția cărții ruse, mitinguri și festivaluri pentru cultivarea prieteniei româno-sovietice.

Prof. [illegible]

văzut.
s. Ambruș Ștef.
Șt. Ștefan

Am activat și în Apărarea Patriotică, am luat cuvântul la diferite manifestări ale acesteia.

La reluarea activității mele în organizația de Neamț, în Aug. 1945, aceasta era pe cale refacere. Secretarul general al org., d-l Ion Radu, numise șefii de organizație în județ.

În Martie 1945, se deschisese doar clubul din inițiativa unui grup restrâns. Altceva n'aș putea preciza, întrucât nu am luat parte la nicio consfătuire a acestui grup.

Nu mi-am reluat activitatea chiar din Martie 1945, adică dela întoarcerea mea din refugiu, pentru două motive: a) eram absorbit de grija pentru redeschiderea școlii în condiții normale de funcționare, și b) pentru că nu agream grupul ce redeschisese clubul, deci activitatea organizației. Am așteptat întoarcerea șefului organizației, d-l Gh. Mărcescu, pentru clarificarea unor situații interne ale org.

Inițiatorul reorganizării cadrelor a fost secretarul general, Ion Radu, cu care am reluat legătura în Aug. 1945. Până la alegerea mea ca al treilea vicepreședinte, în primăvara 1946, nu am avut activitate politică.

Alegerea s'a făcut în congresul județean la propunerea șefului organizației, d-l Gh. Mărcescu. Din Iulie 1946, data îmbolnăvirii și plecării din localitate a secretarului general, subsemnatul i-am ținut locul până după alegeri.

Până în preajma alegerilor din 19 Nov. 1946, activitatea a fost redusă, mărginindu-se doar la șezători de club în Piatra N., șezători la care au ținut conferințe diverși membri ai organizației, printre care: d-l Gh. Mărcescu, Victor Savin, prof. Nic. Pelivănescu, avocat Vl. Grigoriu, avocat Ionel Timofte, Dr. Bălăceanu, Ion Radu etc.

Prof. Victor Savin

Subiectele tratate priveau programul partidului N.T. în (ale) raport cu programul celorlalte partide politice: Muncitorii și P.N.T., Țăranii și P.N.T. etc.

Locțiitorul președintelui organizației era d-l avocat V. Grigoriu, primul vice-președinte.

La ședințele de club se făcea și analiza situației actuale politice de către diverși membri intelectuali ai organizației, în deosebi de către d-l avocat V. Grigoriu, prof. Virgil Dobrescu și prof. Victor Sava. Expunerea și discuția se purta în ton academic. La ședinți participau membri din oraș, al căror număr varia între 15-40 persoane. Discuții în contradictoriu, în genere, nu se făceau.

Nu s'a făcut în sânul organizației de nuanță politică anti-democratică, anti-sovietică sau antisemită.

Directivele de la centru vorbeau în același sens. Ele au fost mai numeroase numai în vederea alegerilor din 19 Nov. 1946.

Materialul de propagandă ni se trimetea prin poștă sau prin diverși cetățeni ce veneau din Buc. la Piatra N. El se răspândea la țară prin șefii de organizație.—

Instrucțiunile de la centru se transmiteau și la organizațiile comunale. Alte instrucțiuni din partea organizației județene nu s'au trimis.

Secția tineretului nu a activat. Era s-a ales un comitet, al cărui președinte era țăranul Popovici Florin, dar de la ședința de constituire acest comitet nu s'a mai întrunit niciodată.—

Puținii studenți care au aderat inițial au părăsit organizația, intrând în F.D.U.

Prof. Victor Sava

văzut.
Comisar Șef. V. Popescu

547

Când am reînceput frecventarea clubului partidului, în Aug. 1945, am găsit și elevi-înscriși de către grupul de inițiativă pentru reorganizarea partidului. Dela început am cerut și s'a aprobat excluderea elevilor din organizație, înțelegând - ca profesor - că (elevii) datoria lor era munca de pregătire în școală.-

00549

Gazetă de partid locală n'am avut.

Cu partidul liberal d-lui Brătianu noi n'am avut legături. În ședințele noastre dela Club, am atacat și doctrina acestui partid, care pentru noi rămânea același adversar înverșunat din trecut.-

Numai pe timpul alegerilor din 1946, în urma instrucțiunilor primite dela centru, s'a încheiat un acord de neagresiune electorală.- În acest scop s'a redactat atunci un proces verbal semnat din partea P.N.T. de d-l Avocat V. Grigorie și subsemnatul, ca locțiitor de secretar gl.-

În privința mijloacelor de întreținere ale organizației precizez: în foarte reduse momente se alimentau din cotizațiile membrilor; iar greul îl ducea șeful organizației, d-l Gl. V. Mociorescu. De altminteri nu s'au făcut cheltuieli prea mari decât pentru alegeri, când mi s'a pus la dispoziție pentru plata buletinelor de vot la Biroul Electoral Județean suma de lei cinci milioane de către d-l Gl. V. Mociorescu.

Membrii organizației cotizau câte 2000 lei lunar.-

După alegerile din 19 Nov. 1946, nu am mai activat, decât doar că s'a transmis organizațiilor comunale prin poștă conținutul unei circulare dela centru prin care grupul

Prof. V. Hortopan

era îndemnul la ordine, supunere față de autorități și cumințenie.

Fapt fiind încordarea raporturilor dintre opoziție și blocul guvernamental după alegeri, socot ~~fo~~ că nepartciparea parlamentarilor N.Ț. la lucrările parlamentului a fost un rău. Participarea ar fi dus desigur la o destindere.

După desființarea partidului Național-Țărănesc, mă socot liber a-mi revizui convingerile politice și declar că voi activa (pentru) într'o organizație politică realmente democrată, care să lupte pentru dreptate socială, demnitatea și libertatea omului-muncitor, pentru independența țării și bunăstarea poporului.—

Drept care dau prezenta declarație astăzi 30 August 1946 (1947).

Prof. Vict. [illegible]

548

30 VIII 947
Văzut şi scris de noi – com. of. [illegible]

Declarație

Subsemnatul Savin Gr. Victor, de ani 42, născut în Comuna Lecca-Bibirești, Jud. Bacău, fiul lui Grigore și al Mariei, căsătorit cu Eufrosina născută Dobrovici, fără copii, licențiat în litere și filozofie, profesor la liceul Petru Rareș din Piatra Neamț, specialitatea Limba Română, serviciul militar satisfăcut la Regt. 81 Infanterie Dej, ctg. 1927, cu gradul de fruntaș T.R., până în prezent fără nici o condamnare, cu domiciliul în Piatra Neamț, Str. Petru Rareș 27, dau următoarea declarație:

Sunt membru al partidului Național-Țărănesc Maniu din Decembrie 1933,

00550

Am deținut următoarele funcții în partidul Național-Țărănesc: [illegible] reprezentante al organizației de Neamț din Martie 1946.

De multe ori nu am fost de acord cu instrucțiunile trimise dela centru, întrucât aveau un caracter anti-democratic și erau contra intereselor poporului.

Anume: 1. Cartelul electoral din 1937 cu legionarii l-am reprobat ca fiind de natură să ducă la fascizarea țării.

2. În vara anului 1946, printr'o circulară trimisă venită dela centrul din București ni s'a dat directive de organizarea tineretului pe cercuri. ~~[illegible]~~

Deoarece din schema de organizare am constatat că se urmărea organizarea tineretului pe baze fasciste care reaminteau cuiburile legionare, ~~(am refuz)~~ organizația Neamț a refuzat realizarea ei.—

De asemenea și organizarea secției militare, care prezenta același caracter fascist, am refuzat s'o realizăm la Neamț.—

În același ordine de idei, declar că nu am fost de acord cu primirea legionarilor în partid, acțiune începută de centru și București în 1944.

Prof. Victor Savin

De asemenea știu că d-l Gicu Mircescu, președintele organizației și membru în delegația permanentă a Partidului, primea dela centru dispoziții pe care nu le executa. Nu cunosc conținutul unor asemenea dispoziții, deoarece d-sa le primea direct dela Centru, personal, dat fiind că d-sa locuește în București.

Acțiunea de neparticipare a deputaților la lucrările parlamentului (plenul) a fost un rău, întrucât participarea ar fi dus desigur la o destindere politică cu urmări sigur mai bune pentru țară.

Opoziția partidului, dusă cu asemenea metode, nu a folosit țării și o consider anti-democratică.

Încercarea de fugă a grupului Mihalache o consider ca un act de lașitate și trădare, întrucât ar fi vrut să provoace o intervenție străină în treburile lăuntrice ale țării, tocmai în momentul în care aceasta avea nevoie de liniște pentru reconstrucție.

Întrucât în ultimul timp - cum am arătat mai sus - politica partidului Național-Țărănesc alunecase pe o pantă anti-democratică și fascistă, o dezaprob și mă desolidarizez de dânsa.

Declar că sunt hotărât a avea în viitor o altă orientare politică, încadrându-mă într'o organizație care ar lupta pentru dreptate socială, buna starea poporului și independența țării.

Aceasta îmi este declarația pe care o semnez propriu și o susțin

Prof Victor Savin

30 Aug. 1947.

549

Declarație

Subsemnatul Savin Victor, de 42 ani, de profesiune profesor secundar, domiciliat în Piatra Neamț, Str. Petru Rareș 27, fără nici o condamnare, declar următoarele:

- Am simpatizat partidul Național Țărănesc din timpul studenției, din 1926, iar din 1933 am devenit membru al acestui partid. 00551

În ultima vreme, din 1946, am fost ales ca al treilea vicepreședinte al organizației de Neamț.

În ceea ce privește activitatea partidului, instrucțiunile le primeam dela centru.

În a doua jumătate a anului 1946, mi s'au trimis instrucțiuni pentru organizarea tineretului și secției militare.

În ce privește secția militară, instrucțiunile nu s'au executat pentru că nu am avut membri militari. — Din acelaș motiv, nici nu le-am dat importanță.

În ce privește secția tineretului, instrucțiunile prevedeau organizarea pe [illegible] care, după părerea noastră aminteau cuiburile legionare. Cum în județul nostru legionarismul fusese puternic, mai ales printre tineret, ne-am temut ca organizația să nu fie târâtă pe această pantă; de aceea organizarea tineretului nu s'a făcut. —

Nu știu nimic despre vreun memoriu al partidului Național-Țărănesc, la congresul

păcii. Memoriul înaintat de d-nii Tilea și Gafencu, despre care am luat cunoștință din comentariile ziarelor, nu l-am socotit ca aparținând partidului, dat fiind că autorii nu mai făceau parte din el.

În propaganda făcută în județ, noi nu am defăimat Uniunea Sovietică, întrucât am activat în mod sincer și cu mult înainte pentru prietenie loială cu această țară.-

În ce privește calomniile împotriva guvernului, cum că grâul trimis de Uniunea Sovietică ar intra pe piață în stocuri de speculanți și s-ar reîntoarce prin alta, noi nu le-am folosit și le-am considerat dăunătoare intereselor țării și celor flămânzi din Moldova, pentru care se trimetea acest grâu cu atâta generozitate.-

Încercarea d-lui Ion Mihalache și a grupului care-l întovărășea, de a părăsi ~~[illegible]~~ țara o consider ca un gest nepolitic și defavorabil țării, întrucât ar putea fi interpretat ca neamical față de Uniunea Sovietică, de aceea îl dezavuez și mă declar delimitat de el.

Drept care dau prezenta declarație, astăzi 28 August 1947

Prof. Victor [illegible]

luat o

550

~~00552~~

558

Ștefăniță N.

Declarație

Subsemnatul avocat Nicolae Ștefăniță, domiciliat în orașul Caransebeș Str. Roșie Nr. 3, căsătorit, declar că-mi mențin în totul declarațiile, date anterior, neavând nimic de adăugat.

Declar și susțin și semnez propriu.

18 Septembrie 1947

ss. Nicolae Ștefăniță

1 Sept. 947
Văzută de mine
Cond. Şef
[illegible]

55

Declaraţie

Subsemnatul Nicolae Ştefaniga născut la 26 februarie 1910, în comuna Glimboca jud. Severin Banat fiul lui Vergiliu şi Paulina, ortodox, reformat de serviciu militar, căsătorit, de profesie avocat domiciliat în orașul Caransebeş Str. Loga No 3 declar următoarele:

Sunt membru în P. N. T. (Maniu) din anul 1935 iar după 23 August 1944 am fost ales preşedintele organizaţiei locale. Sediul judeţean al organizaţiei se afla în orașul Lugoj. Am fost primar al orașului Caransebeş dela 15 Octombrie 1944 până la 25 Martie 1945.

Personal am înfiinţat secţia A.R.L.U.S. în orașul Caransebeş, al cărei preşedinte de onoare sunt azi.

Imediat după 23 August 1944 când s-a procedat la reorganizarea organizaţiei judeţene din Severin am contestat, ca o serie întreagă de elemente compromise voiau să pătrundă în organizaţie, am luat poziţie contra acestei situaţii, din care cauză a luat naştere un conflict acut între mine şi delegaţia permanentă a judeţului, care se compunea din următorii:

Dr. V. Borlea, Dr. Antal, Grigore Popescu, Filaret Barbu - Alex. Ducu, Ing. Vernichescu, avocat Tăvăiu, Teodorescu Făget, avocat, Costescu, avocat Goiţa, avocat Dr. Stoian, Panga.

Ştefaniga

Acest conflict a luat o formă violentă
când delegația permanentă a județului a
primit adeziunile industriașului Grigore
Popescu fost secretar General la Ministerul
Economiei Naționale sub Antonescu și colo-
nel Udrea fost prefect al județului de
asemenea sub Antonescu, și totalmente
deplasat. Acești doi tovarăși au fost
primiți în partid, iar explicația dată
de către delegația permanentă prin cei mai
arătați, că fiind componenți acești de-
legație permanentă, era ca în ordinul dlor
Mihai Popovici și Sever Bocu ca să fie
primiți în partid.
Când însă s-a făcut propunerea ca indu-
striașul Grigore Popescu să fie desemnat
ca președinte al organizației județene
au demisionat, am demisionat și eu în
Martie 1946 de când nu mai am nici
o legătură cu partidul.
Nesolidaritatea mea față de
partid se datorește și faptului
că din anul 1945 conducerea centrală
a partidului a săvârșit o serie
de acțiuni, care se cunosc public
și care l-au îndepărtat de pe linia
democrată prevăzută de statut.
Declar și susțin și o semnez.

9 Septembrie 1947. Ss. Nicolae Ștefanugă
avocat

29. august 1947.
Dată în fața mea
[illegible]

Declarație

Subsemnatul avocat Nicolae Ștefaniga născut la 26 Februarie 1910 în com. Slumbrava jud. Severin, din părinții Virgiliu și Paulina, căsătorit cu Lucia Ionescu de religie ortodox, naționalitatea română, reformat de serviciul militar, de profesie avocat, domiciliat în orașul Caransebeș Str. Lugoj Nr. 7 declar următoarele

Am fost președintele org. locale Caransebeș, dependentă de org. jud. Lugoj – al partidului: N.Ț. Maniu.

Președintele org. Județene Lugoj era Dl. 0554 Emil Ghilezan – domiciliat în București.

Subsemnatul asumă politicește după ce conducerea partidului N.T. (Maniu) erau următoarele: Conducerea partidului, a greșit prin faptul că nu a colaborat cu grupul partidelor din blocul democratic – ne luând parte la marile reforme de interes general ce se impuneau în țara noastră – ca reforma agrară și cele lalte reforme – făcute și realizate de guvern în interesul țării, cât și prin faptul că nu a participat la lucrările parlamentului prin deputații aleși.

Convingerea mea este că s-a mai greșit și prin aceea că s-a permis infiltrarea în partid a unor elemente provenite din formațiunile gardiste și altele cari nu aveau nimic comun cu principiile democratice programate de partid, și din care cauză cred că s-a deviat dela adevăratul scop urmărit la început de partid.

În consecință s-a comis o mare greșeală și în aceea, timp s-a făcut un pact și servicii partidului – fuga grupului Mihalache – fapt auzit din relatările publicate în gazete.

ss. Nicolae Ștefaniga

Din acest punct de vedere, cred că s-a comis o mare greşeală de conducerea partidului şi politica dusă în ţară.

S-a mai comis de asemenea greşeala de a nu se fi apropiat partidul de U.R.S.S., ţara de care aveam cel mai mare interes să fim aproape şi în bune relaţii, aceasta datorită următoarelor fapte. U.R.S.S. ne-a dat posibilitatea de a ne reveni Ardealul înapoi – ne-a susţinut interesele la conferinţa păcii din Paris – şi care ne-a tot şi ne dă ajutor economic.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o semnez şi o recunosc proprie.

29. August 1947.

Şt. Ştefaniţă Nicolae

555

~~00556~~

Ştifiunga Nic

556

Declaraţie

Subsemnatul avocat Dr. Nicolae Ştifiunga domiciliat în oraşul Caransebeş născut în Com. Slimbora la 26 februarie 1910 jud. Severin declar următoarele:

dezaprob politica dusă de dl Iuliu Maniu cât şi de însuşi partid — deoarece subsemnatul am militat pentru o politică de armonie şi prietenie cu U.R.S.S. în care scop am şi înfiinţat asociaţia A.R.L.U.S. (Arlus) a cărei preşedinte de onoare sunt şi azi.

De asemenea dezaprob acţiunea dlui Mihalache şi acelora care au încercat să saboteze acţiunea guvernului Dr. Petru Groza.

Menţionez că-mi am demisionat şi din partid încă la 25 Noiembrie 1946 înţelegând să mă pun pe linia democratică — a actualului guvern în care scop am şi cerut înscrierea în partidul Ţărănesc-democrat. Am militat şi militez pentru prietenie şi legături strânse cu U.R.S.S.

Declar şi semnez cele de mai sus.

23 August 1947

Dr Nicolae Ştifiunga

00557

D E C L A R A T I E

Subsemnatul SAUCIUC-SĂVEANU TEOFIL, născut în anul 1884, luna Octombrie, ziua 21, în Comuna Bosancea, Judeţul Suceava, fiul lui Teofil şi Maria, văduv, de profesie Profesor Universitar de religie ortodoxă orientală, de naţionalitate română, cu serviciul militar satisfăcut la Cercul Recrutare Cernăuţi, cu gradul de soldat, n'am suferit nici-o condamnare, cu ultimul domiciliu în Sos. Bonaparte Nr. 10, declar următoarele:

Deşi încă nu avem perspectiva necesară în timp, totuşi încercăm să ne dăm seama de poziţia fostului partid naţional-ţărănesc în conglomeratul destul de variat al vieţii politice din România, între cele două războaie mondiale. Este o vreme frământată de neajunsurile şi lipsurile unei epoci de trecere la un regim nou cu principii şi norme schimbate în sectorul economic-social şi politic.

P.N.T., ivit din contopirea partidului naţional din Ardeal cu cel ţărănesc din vechiul regat, are, din cauza componenţei, sale o situaţie grea. Ramura naţională din Ardeal, încărcată cu fracţiuni ale partidului conservator din vechiul Regat, fuzionează cu curentul puternic din ţară care cere înfăptuirea unei reforme radicale pentru satisfacerea intereselor ţărănimii şi ale mulţimei mari de muncitori care au adus jertfe în cursul războiului sângeros din 1916-18.

Din cauza elementelor cu interese uneori direct opuse, contopirea nu a putut să se facă fără ca să se trădeze lipsa de omogenitate şi unitate în executarea programului de reforme, într'o vreme de transformări sociale-economice. Totuşi, P.N.T. a reuşit să se situeze, prin programul său iniţial, foarte aproape de extrema stângă a conceptiilor ideologice dela noi din ţară. Dovadă este caracterizarea ce i se face în literatura enciclopedică sovietică din 1937.

Atunci, când prin măsuri samavolnice cercurile muncitoreşti erau lovite în interesele lor vitale de guvern şi administraţie, P.N.T. a oferit tuturor celor oropsiţi refugiu şi scut în rândurile sale. In alegerile pentru Camerele agricole în 1925, P.N.T. îşi alege ca semn electoral "secera şi coasa" imitând astfel, în virtutea unei sincere apropieri şi simpatii, "secera şi ciocanul", iar în alegerile generale din Decembrie 1928, P.N.T. s'a bucurat de sprijinul electoral al membrilor P.C.R. Preconizând o serie de reforme radicale cu caracter social-economic, P.N.T. s'a lovit dela început, şi încă într'o vreme grea de inflaţie cu repercursiuni extraordinare în toate direcţiile, de rezistenţa citadelelor bancare, ajutate de o camarilă aşezată la loc de mare adăpost. Dacă P.N.T. reuşeşte, cu 80 %, să ajungă la putere, accesul lui la putere îi devine fatal. Guvernările, cu intermitenţă, din 1928-1933 sunt prilejuri de uzare a partidului şi compromitere prin concesiuni făcute lent şi involuntar, mentalităţi bancare, concesiuni care viseazā până chiar o alternar-

.//.

la putere cu partidul care era duşmanul său nr. 1. In opera sa de guvernare şi de realizare a reformelor sale P.N.T. n'a fost suficient de vigilent în faţa manevrelor celor cari au continuat să controleze, ca şi mai înainte, nederanjaţi, arterele vitale ale Statului, aparatul funcţionăresc, armata şi finanţele. O serie de ani de guvernare au permis unei clici bancare să-şi asigure posibilităţile de control al tuturor sectoarelor de activitate statală şi chiar din opoziţie.

Băncile şi Ministerele, şcoala şi biserica, industria şi comerţul, armata şi palatul, toate erau împănate cu pioni inamovibil ai clicii, astfel că în Ianuarie 1933, un cabinet naţional ţărănesc a putut să fie răsturnat de Prefectul Poliţiei Capitalei, iar toate cabinetele naţional-ţărăniste să accepte un secretar g-ral la Preşedenţia Consiliului de Ministri, străin de partid. Erau concesiuni momentane cari s'au răzbunat: erau greşeli de tactică. P.N.T. înarmat, în Decembrie 1928, cu mandatul sufragiului popular, trebuia să procedeze radical fără niciun compromis, tacit, în sensul instaurării unei democraţii populare, prin colaborare cu partidele muncitoreşti, prin realizarea sindicatelor muncitoreşti şi prin instaurarea primatului muncii productive atât în sectorul agricol cât şi'n cel industrial. Pierzând momentul politic iniţial, cu toate bunele intenţii, P.N.T. a intrat, la guvern fiind, în faza de uzură, după ce şi-a pierdut forţa de combativitate printr'o serie de abdicări dela programul său iniţial, cât şi prin unele disensiuni interne. La putere fiind P.N.T., adeseori nu poate stăpâni situaţia, iar diferite sectoare ale activităţii de Stat continuă să meargă chiar împotriva principiilor partidului a cărui conducere părea dela început lipsită de centralizarea, coordonarea şi controlarea măsurilor preconizate. Astfel P.N.T. ajunge în situaţii regretabile şi străine de concepţiile sale cum sunt întâmplările dela Griviţa şi Lupeni. In împrejurările în care au guvernat naţional-ţărăniştii, mai e de mirare că au putut să se facă înfăptuirile cu caracter socialist-progresist cum este pe plan intern naţionalizarea bogăţiilor subsolului, opera regretatului V. Madgearu, ale cărui reforme au rămas în parte valabile încă şi azi, iar pe plan extern, prin personalitatea lui N. Titulescu, reluarea legăturilor diplomatice cu U.R.S.S. care trebuia să treacă la adâncirea unour raporturi mai strânse decât de bună vecinătate cu marele nostru vecin la Est. In Noembrie 1933, P.N.T., trebue să se retragă dela putere slăbit şi uzat şi să-şi revizuiască programul, căci devierele ideologice erau bătătoare la ochi, oricât de mult am voi să le explicăm prin presiunea factorului constituţional suprem şi prin amestecul lui în amănuntele de guvernare.

Intre vreme se ivesc la noi în ţară tendinţe dictatoriale, ca o repercursiune a fascismului şi hitlerismului. P.N.T. este în poziţie de luptă împotriva cuzismului şi legionarismului, dar, în alegerile generale din 1937, conducerea partidului încheie pactul de neagresiune şi de apărare a libertăţilor alegerilor cu partidul "Totul pentru ţară", exponentul politic al mişcării legionare. Deşi "Totul pentru ţară" avea existenţă legală pe atunci şi deşi pactul era valabil numai pentru apărarea libertăţii alegerilor şi un astfel de pact se încheiase şi cu partidul d-lui C. Argetoianu, totuşi din punct de vedere ideologic actul reprezintă o greşeală de tactică, căci el consacră mişcarea legionară ca factor politic legal. P.N.T. a trecut de dragul electoratului dincolo de linia sa ideologică.

In vremea după 23 Aug. 1944 nu am activat politiceşte ca să-mi pot da seama de detalii în desfăşurarea evenimentelor interne. Dar scrisoarea conducerii P.N.T. către fostul legionar Comaniciu a dat ocazie masselor P.N.T. să o interpreteze ca preluarea succesiunii lui C. Codreanu. Nici co-

./.

laborarea cu reprezentanţii clicei bancare nu erau de folos P.N.T.-ului.

După 23 Aug. 1944, conducerea P.N.T.-ului trebuia să trimită în guvernul ~~de coaliţie~~ cei mai bine pregătiţi pentru departamentele respective şi reprezentanţi dinamici ai diferitelor profesiuni pentrucă prin eforturi comune să trecem mai repede peste vremea grea de tranziţie dela războiu la pace. Şi este o tragedie ca P.N.T., care, după 1918, a iniţiat viaţa de politică democratică şi progresistă dela noi, să ajungă prin polarizarea necontrolabilă a simpatiilor elementelor nemulţumite, să fie socotit drept reacţionat, antisemit şi ceeace este mai grav, de antisovietic.

Este regretabil că nu s'a găsit dela început platforma de colaborare în interesul tinerei democraţii româneşti şi al reconstrucţiei postbelice a ţării la care suntem datori cu toţii să contribuim prin munca şi prin năzuinţele noastre.

Teofil Sauciuc-Săveanu

24.8.947.

5

589

00560

Declaratie

Subsemnatul Stanciu B. Ioan avocat dom. Beius str. Horia Nr 1 jud. Bihor de 39 ani, serviciul militar satisfăcut de religie gr. cat. neperdepsit declar următoarele:

Din anul 1934 am făcut parte activă din P.N.T. în acest timp am obținut în erarhia partidului funcțiunea de membru în comitetul județean și al Delegației permanente.

Nu cunosc activitatea partidului întrucât nu m'am ocupat de politica internă a partidului* nici de cea externă fiind într'un oraș mic de provincie nu aveam posibilitatea să ne informăm.

Aceasta-mi este declarația pe care o dau și o semnez.

23 August 1947.

Ioan Stanciu

S. 20/

560

28 Aug 92
Se vizează domn[illegible] spre neschimbare
Canal[illegible]
[illegible]

00561

Declarație

Subsemnatul Stanciu B. Ioan născut în comuna Petrani jud. Bihor în anul 1909 fiul lui Vasile și Eva necăsătorit, serviciul militar satisfăcut în Div. 5 Vânători Munte de profesiune avocat dom. Beiuș str. Horia 26 declar următoarele:

Sunt membru al P.N.Ț. Maniu din anul 1926.

În organizația orașului Beiuș eram numai [illegible] simplu membru până la începutul lunii Mai 1946 am fost membru în deleg. județene a jud. Bihor din care calitate am demisionat pentru faptul că Partidul Național Țărănesc Maniu a refuzat colaborarea cu partidele ce au format guvernul dela 6 Martie 1945 și nici după numirea unui delegat în guvern în persoana d-lui Dr Emil Hațiegan nu s'a putut ajunge la o colaborare serioasă și numai formală.

Subsemnatul reprezentam în partid latura de stânga și necolaborarea cu partidele ce au format guvernul la 6 Martie 1945, după părerea

./.

Ioan Stanciu

mea nu slugeste respectiv face imposibilă realizarea programului îndepărtându-se pentru multă vreme dela guvernare singur.

Eu n'am primit niciodata instrucțiuni verbale sau scrise dela conducerea Org. Bihor din cari să trag concluzia că s'ar fi produs modificări sau schimbări la programul sau linia partidului.

Declar susțin și semnez
București 28 August 1947.

Ionuț Stanciu

561

19. IX. 947

Dată în fața noastră
Comisar șef
Sârbu(?) C.

~~00562~~

Declarație,

Subsemnatul Stanciu B. Ioan născ. în com. Petrani jud. Bihor în anul 1909 fiul lui Vasile și Eva necăsătorit serviciul militar satisfăcut în Div. 5 T. Mte de profesiune avocat dom. în București str. Horia 26 declar prin prezenta că mențin întocmai declarația dată în ziua de 28 August 1947 cu mențiunea că n'am de făcut nici o adăugire.

Această declarație o susțin și o semnez propriu

București 19 Septemvrie 1947.

Ion B. Stanciu

5 ~~4~~ 562

Declaratie

Subsemnatul Spiru Vasilie avocat din Roman str. N. Costin 34, casatorit, în etate de 48 ani, nu am mai fost condamnat dau urmatoarea declaratie: 00563

M'am inscris în P.N.T. în anul 1932, care am activat pana 1937, cand a fost desfiintat. In 1945 înfiintându-se partidul am fost ales casier în anul 1946 luna Sep. care avand discutiuni cu seful organizatiei, am demisionat după o luna.
Nu am mânuit nici un fond.
In tot acest timp după 1944, activitatea mea în partid a fost f. slaba, deoarece fiind ocupat cu casina sindicatului baroului, si fiind membru în consiliul baroului nu ma puteam ocupa cu politica.
Inainte de alegeri si după alegeri, nu am mai activat de loc în partid pâna azi.
Nu am fost în propaganda la tara, nu am fost la alegeri si nici nu am votat de loc nu am voit sa sustin nici o contestatie de ale partidului, eu degajându-mă

Complect de politica partidului N.T.
Mă desolidarizez cu acţiunea de fugă a
D-lui Mihalache, găsind că ar fi un act de
laşitate faţă de ţara.
Condamn acţiunea de făimare, a grupului
de Tilea, făcută contra ţării -
Mă desolidarizez în totul cu toate acţiunile
P.N.T. de sub conducerea D-lui Iuliu Maniu
Când m-am înscris în partid, N.T şeful
organizaţiei în 1932 era D-l Const Hoişescu
iar în anul 1946, a fost ales şeful organi
zaţiei D-l Ioret Cozlovschi;
Luptă care dau prezenta declaraţie
sinceră

avocat
S. Vasiliu

22/VIII/1947

3. 563

09564

Declaratie

Subsemnatul Spiru Vasiliu avocat nascut la 23 Martie 1902 in orasul Galati jud. Covurlui, din parinti Ioan și Despina, casatorit, fara copii, domiciliat in orasul Roman str. Miron Costin 34, asupra activitati mele in P.N.T. declar:

M'am inscris in partidul N.T. in anul 1932, determinat fiind, ca era singurul partid de stânga, care ducea lupta contra liberalilor.

Pana in anul 1946 luna Septembrie, am fost membru, dupa care am fost ales casierul partidului in Sept 1946 care dupa 1 luna am demisionat fiind ocupat, cu procesele și ca membru in consiliul baroului.

Intrucat subsemnatul fiind membru in consiliul baroului și casierul central al sindicatului, nu am avut timpul necesar, de a mă ocupa și activa

S. Vasiliu

și cadrele partidului P.N.Ț. pentru care motiv, mi s'a refuzat de președintele de organizație, ca nu activez intens, la care i-am răspuns, că conducerea centrală a partidului, reprezentată prin D-l I. Maniu & I. Mihalache, s'a departat dela linia de conducere adevărată democratică, ca dezaprob acțiunea acestui partid, după cum am și menționat și în declarația dată la 29 August 1947, pentru care o mențin și în prezent.

Aceasta, mi este declarația mea sinceră și nesilit de nimeni

avrent

S. Vasile

Buc. 19/IX 1947.

58

564

29 August 1947
Dată în fața noastră
com ...

005565

Declarație

Subsemnatul Spiru Vasiliu avocat din Roman str. M. Costin 34, căsătorit, fiu al d-lui Ion Vasiliu și Despina Vasiliu, înscris în partidul N.T. în anul 1932, fac următoarea declarație:

M'am înscris în partidul N.T. în anul 1932, ca singurul partid de stânga ce se găsea pe acea vreme și ducea luptă contra liberalilor și era singurul partid democrat, din acel timp.

Am activat în acest partid până în 1938, când a fost dizolvat, iar activitatea mai intensă a fost în preajma alegerilor din 1937, care m'au ținut pe adevărata linie a democrației, fiind un filosemit, neducând nici o ură de rasă.

Dela 23 August 1944, și până la 19 Sept 1946 - cât și până azi, nu a mai dus nici o activitate în acest partid, nu am luat parte la alegeri, nu am fost în propaganda la țară, nu am fost la secția de votare și nici nu am votat.

Odată cu înființarea partidului, în toamna anului 1945, s'a ținut o ședință, la care am luat parte, și s'a discutat formarea cadrelor partidului și a șefilor de sectoare.

Înainte de alegeri în anul 1946 a fost o ședință, la care nu am luat parte,

când s'au fixat candidaturile pentru alegeri-
Din cauza unor discuţii cu şeful organizaţiei,
în luna Sept 1946, nu am mai luat parte la nici
o şedinţa, şi nici nu am mai activat în partid până
acum - eu părăsind complect politica partidului
N.T.
Nu cunosc, ca până la plecarea mea din partid,
să fi făcut partidul vreo propagandă antisemită
sau contra U.R.S.S.
Ceace am aflat din ziarul Dreptatea, era ca Dl
Ion Mihalache a ţinut un discurs, cu caracter
antisemit, aceasta într'o foaie din luna August 1946.
Tot din ziarul Dreptatea, oficiosul P.N.T. au
fost scrise vreo 2 articole, de unde se putea
înainte, oarecari tendinţe contra U.R.S.S. şi contra
guvernului Ţării.
Acţiunea de propaganda ~~partidului~~, înainte de alegeri în timpul
alegerilor, s'au făcut de către şefii de sectoare
comunale, cu afişele primite dela centru, în care
afişe, se desprindea, diferite puncte, ca libertatea
constituţiei, a cultului şi dreptului de proprietate
individuală, şi această activitate a partidului
a condus'o preşedintele organizaţiei Orest Coflschi şi
secretarul ei Nec Stanciu, care se duceau regu
lat în propaganda în judeţ.
Aflând din ziare, acţiunea de fugă a Dlui Mihalache,
am calificat-o ca o acţiune a politicii, şi ca un
gest de laşitate faţă de ţară, eu desolidarizându-
mă în totul de această acţiune, condamnând-o -

să disolidarizez cu totul de toate acțiunile de
până acum a partidului N.T. de sub conducerea
Dlui Maniu, ca fiind dăunătoare țării, și poporului
Român, aceasta pe considerentul, că nu a dorit
să colucreze, cu actualul guvern, de sub
președenția Dlui Petru Groza și în acest timp par
tidul s'a depărtat de adevărata democrație,
care sprijinea, păturile muncitoare și țărănești.
Mai menționez, că la cele 2 ședințe de fruntași 366
codrelor, la care am luat parte, numai la
una, a luat cuvantul președintele organizației
Dr Orest Cozlovschi, Th. Gruia și Nic Stancu, dis-
cutând, fapte de șefii de sectoare comunale, modul
de propagandă la țară, pentru răsturnarea guver-
nului, criticând legea de expropriere, morală;
arătând ca fiind dăunătoare țăranului și anti
constituțională — nu au fost manifestate antisemit și anti sovietice.
[illegible] de U.R.S.S.
Dizolvându-se partidul, noua orientare politică
a mea, va fi a mă înscrie în partidul Frontul
Plugarilor, de sub președenția Dlui Petru Groza, —
ca singurul partid ce sprijină, ~~pentru~~ întărirea
și înălțarea păturei țărănești, a muncitorilor
și întregului popor român.

Dau această declarație, azi 29 August, 1947
scrisă și semnată propriu

Avocat
S. Vasil[illegible]

Declarație

Subsemnatul Ștefan Ion de ani 52 de profesie funcționar comercial domiciliat în Alexandria str. Carol I № 383 condamnat nu am fost. declar următoarele:

Nu sunt membru activ al partidului Național Țărănesc. Fiind toată ziua ocupat cu munca profesională nu participam la ședințele organizației. Cu ocazia alegerilor mi s-a dat sarcina de asistent la vot dar am refuzat declarând acest lucru și d-lui comisar șef Chihaia. Nu cunosc acțiunile partidului P.N.T. și despre fuga în străinătate a fruntașilor partidului am aflat din gazete și cred că nu a făcut bine și locul meu nu mai este de azi înainte în partidul N.T.

Drept care dau prezenta declarație azi 20 august 1947 ne silit de nimeni și subscrisă de mine

Ștefan Ion

5627

Declarație

Subsemnatul Petre Teodorescu, născut în ziua de 29 Sept 1893 în Buzău, fiul lui Niță și Floarea, căsătorit cu Alexandrina Mărinescu, de profesiune tapițer, de religie ortodoxă, de naționalitate română, serviciul militar satisfăcut în Regtul 9 Infanterie cu gradul de soldat. Condamnat n'am fost. Cu ultimul domiciliu în str. Războieni intrarea III-a No 2. declar următoarele:

Partidul N.T. a avut organizație muncitorească aparte condusă de dr Ilie Lazăr.

În acest scop dela conducerea centrală prin sector am primit instrucțiuni verbale să întocmim imediat tabele de muncitori înscriși în organizația noastră pe circumscripții.

Aceste dispozițiuni s'au comunicat șefilor de circumscripții prin șefilor de sectoare cari au convocat pe toți șefii de circumscripții. Noi ne-am adunat la dr. Stănciulescu pe acasă și am căzut de acord să nu înaintăm până ce nu vom discuta cu dr. Lupu șeful Capitalei.

Dr. Lupu a făcut după câte știu o adresă către dr Ilie Lazăr prin care îi aducea la cunoștință că nu este bine să se formeze

Petre Teodorescu

o organizație muncitorească aparte
la care a primit un răspuns că această
organizație trebuie să ia ființă deoarece
este aprobată de Conducerea Centrală
adică de d-l Iuliu Maniu și această
dispoziție trebuie înfăptuită. Legătura între
Dr. Lupu și Ilie Lazăr a fost făcută
prin Davidescu. Se pare că un motiv în plus
care a dus la conflictul între Dr. Lupu și
Conducerea partidului după care a urmat
plecarea din partid a primului a fost și
această chestiune.

După plecarea Dr. N. Lupu a preluat conducerea
org. Capitalei d-l Cr. Anbalacu care a reușit
numai să legăm organizația ardeleană care
funcționa în cadrul organizației P.N.T. a Capitalei,
însă n-a putut să rezolve org. muncitorească
care a rămas să fie condusă de Ilie Lazăr
mai departe.

Numai în urmă mi-am dat seama însă care
a fost scopul înființării acestei organizații
și pe care le vom arăta mai jos.

După 23 August 1944 am primit instrucțiuni
verbale dela d-l Dr. Stănescu, că trebue
să pescuim în cadrul tineretului pe toți cei
cari au până la 27 ani. La câtva timp însă
am primit ordin tot dela șeful meu fiindcă
cu Conducerea centrală cu care aveam contact,
să considerăm tineri numai pe acei
membri până la 21 ani și pe cari să-i
trimitem la Centru pentrucă și aceștia ca
și muncitorii trebuiau să fie organizați.

Petre Teodorescu

II

separat cu organe de conducere separate.
Știu că se numise ca șef al tineretului pe av. Popescu, iar la noi la culoare Dr. Tomescu.

Nici aceste organizații separate de cele celelalte ale partidului nu conveneau însă aceste două organizații: muncitorească și a tineretului mai ales a tineretului universitar avea ca scop să lupte pentru spargerea unității muncitorești reprezentat prin cele două partide democrate pe de o parte pe de altă parte acestea formau masă de manevră pe care (~~organizațiile~~) conducerea centrală le-a scos în stradă - citez cazul manifestațiilor cu caracter legionar dela 8 Nov. 1945 de ziua Regelui; și 10 mai 1946 și 8 Nov. 1946 când acest tineret în loc să fie educat în spirit democratic și umanitar au fost scoși în stradă manifestând contra rușilor și contra guvernului și regimului democratic instaurat în țară la 6 martie 1945. Numai atunci noi cei vechi ne-am dat seama deci nu s-a ținut cont de intervențiile și propunerile noastre pentru noi nu am înțeles să luptăm contra guvernului cu mijloace subversive legionaro-fasciste ci să luptăm pe față.

Înainte de alegerile parlamentare s-a ținut

Petre Teodorescu

00569

o întrunire în Casa de Stat lui str. Sânziene
Nr. 33. a comitetelor Cartierului de partid sub pre-
ședinția Dr. Stanculescu. În momentul întrunirii
a apărut un grup de 50 de persoane
care strigau „Trăiască N.T. Alexandrescu" și au
voit să pătrundă în sală. Cu atunci am evacuat
sala lăsând astfel o busculadă între cei
50 membri ai lui Anton Alexandru și noi care ne
adunasem acolo. Am mai depus o activitate
propagandistică la fel ca la ... în vederea
lămuririi populației pentru alegerile care se
apropiau și în vederea cărora aveam instrucțiuni
să depunem o activitate cât mai mare.
Venind ziua alegerilor am luat parte ca
delegat la secția de votare Moara ... [illegible]
unde s-au votat "în liniște" "această secție
a fost vizitată și de ziariști străini care au
fost satisfăcuți de cum guvernul a manifestat
votarea, nepetrecându-se acolo nici un incident."
După alegeri n-am mai depus nici o activitate
politică după câteva luni s-au dizolvat toate
comitetele precedente și-au dat demisiile și urma
să se facă noi alegeri de comitet.
În ședințele de cartier care aveau loc
aproape săptămânal între adevărați delegații secto-
relor atacau guvernul pe chestiunea
alimentației spunând că guvernul nu se ocupă
de aprovizionarea populației pe de o parte iar
pe de altă parte [illegible] faptul că totul
merge în URSS și pentru întreținerea arma-
telor de ocupație care consumă tot disponi-
bilul. Acești vorbitori atacau politica eco-
nomică dusă de Guvern ca nerespectând legile
votate de parlament. Este drept că printre
noi se ridicau și spuneau ca deputații N.T. [illegible] ar
trebui să intre în parlament unde au ocazie să
lupte pe față iar nu subteran.
Drept pentru care am semnat prezenta declarație.
20 Aug. [illegible] Petre T[illegible]

1

569

~~00570~~

Declarație

Subsemnatul Teodorescu Petre, cu dom. în București Str. Războieni intrarea IIIa No 2, în completare declar următoarele:

Eu am fost șeful organizației politice dela dela circumscripția a 9 P.N.Ț. București cu sediul în Str. Sânziene No 33.—

Această circumscripție politică avea în ultimul timp cam 200 membri.—

Cotizațiile erau la început de 20 până la 100 lei iar în anul 1947 au ajuns la 2000 lei lunar pentru un membru—

Conducătorul sectorului I galben P.N.Ț. era șef al org. P.N.Ț. Dr Lucian Stăuculescu.

Conducerea organizațiilor P.N.Ț. din Capitală o avea Dr Lupu Nicolae iar după retragerea acestuia a fost încredințat Ion Mihalache—

Circumscripția adică organizația circ. 9 pe care am condus-o eu a funcționat numai până la 10 Ian. 947 când s'au disolvat toate comitetele de conducere dela din Capitală și în întreaga țară—

Urma să se facă noui alegeri. La circa 9 nu s'au făcut alegeri— După cât știu eu în luna Martie și Aprilie 1947 s'au făcut în Capitală alegeri noui la un număr de 8 organizații de circumscripții.

La celelalte n'a ajuns rândul, căci se făcea cam o singură alegere într'o Duminecă—

Petre Teodorescu

570

După disolvarea comitetelor eu n'am mai activat deloc şi n'am mai ţinut nici o şedinţă cu membrii organizaţiei mele—

Organizaţia circumscripţiei 9 avea cam 100 membri.

După disolvarea comitetului vechiu ni s'a cerut să să'naintăm tabele nominale de toţi membrii înscrişi care să fi făcut de către mine, urmând să ni-se facă o nouă alegere, dar aceasta nu s'a făcut căci n'a mai ajuns la rând—

După disolvarea comitetelor de conducere, şeful org. P.N.Ţ. pe sectorul I galben Dr. Lucian Stănculescu ne-a convocat la dânsul la org. Sectorului din Str. Gen. Tell No 16 unde ne-a citit o circulară care conţinea, dispoziţia disolvării comitetelor de conducere, apoi reînscrieri de membrii verificaţi şi plata cotizaţiilor la zi—

Se mai arăta în acea circulară să căutăm să revedem membrii, să ţinem legătura cu ei, să-şi plătească cotizaţiile şi activăm în acest sens pe teren vizitându-i chiar şi la domiciliu şi o propagandă de strângerea legăturilor dela om la om în vederea convocării adunării generale şi alegerea de noi comitete şi preşedinte—

Se mai prevedea să mărim numărul membrilor şi să-l facem să treacă de cel puţin 300 la o circumscripţie, şi să nu înscriem decât persoane cari sunt cunoscute şi să nu fie persoane cu trecut dubios—

Menţionez că organizaţiile noastre dela sectorul I galben erau împotriva felului de recrutare de membrii în organizaţia muncitorească (ardelească) şi cea militară unde se înscriau direct membrii fără a fi verificate de către organizaţiile de circumscripţii locale unde aveau domiciliu unde puteau fi verificaţi despre activitatea lor din trecut—

Petre Teodorescu

571

3

Astfel s'a ajuns că elemente străine de programul P.N.Ţ. ca legionari şi fascişti ~~au~~ au fost strecurate în partid şi cari în anumite împrejurări şi-au manifestat pe faţă lozincile fasciste şi huliganice fără nici o răspundere -

00572

Observându-se anumite acte de această natură şi protestele noastre dela circumscripţiile politice în luna Decembrie 1946 şi Ianuarie 1947 s'a dat dispoziţiuni de către Ion Mihalache pentru reînscrierea tuturor membrilor din organizaţiile muncitoreşti, militare şi ardelene la circumscripţiile politice unde locuiesc. Acest lucru s'a început să ~~se~~ ~~(executare)~~ execute dar nu s'a făcut decât foarte puţin căci membrii nu se prezentau la circumscripţii: La circ. 9 s'au prezentat 2 membri cari au fost respinşi -

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţin şi semnez -

Petre Teodorescu

573

25 Aug 945.
Văzută de noi
spre neschimbare
Comr. Şef
[signature]

00573

Declaraţie:

Subsemnatul Teodorescu Petre, născut în 1893 la Bucureşti, fiul lui Niţă şi Floarea, căsătorit cu trei copii; serviciul militar satisfăcut în Reg. 21 Inf. Contij. 1915, condamnat nu am fost, de profesiune tapiţer, domiciliat în Str. Războieni Intr. III-a No 2, declar următoarele:

Sunt membru al P. N. Ţ. - Maniu din anul 1920. –

Am candidat o singură dată, la alegerile comunale, din anul 1933 pe lista dezidentă, a d-lui Gr. Iunian şi Dem. Dobrescu. –

Sunt Preşedinte la Circ. IX Electorală din Str. Sânzieni N.o 33, dela 23 Aug. 944. –

Acest mandat mi-a fost dat de către D-l Dr. Stănculescu preşedintele Sect. I. Galben, cu asentimentul D-lui Dr. Lupu şi Iuliu Maniu. –

După plecarea D-lui Dr. Lupu din partid, eu şi întreaga circumscripţie electorală, am rămas cu D-l I. Maniu.

In calitatea mea de preşedinte al Circ. IX-a Electorală, aveam

Petre Teodorescu

contact săptămânal, cu Dl. Stăniciulescu, la el acasă, unde se țineau ședințe cu toți președinții Circumscripții Electorale din Sect. II. Galben, dela I-a până la XI-a care era și suburbana Rahova.—

Dintre cei cari participau îmi amintesc de următorii:

Circ. I-a Mândroiu
" II-a Ing. Ionulescu
" III-a Șerban Ghica
" IV- Avocat Kalmez
" V-a Mihăilescu C-tin
" VI-a Ionescu Alecu
VII- Gh. Davidescu
VIII, Georgoli
IX-a Teodorescu Petre
X. Un anume Fănică Georgescu, înainte de alegeri
XI-a Stoian - din Rahova.

Casa Dl. Stănciulescu se afla Str. Frumoasă No 3. —

De prin luna Iulie 1946, aceste ședințe s'au ținut în Str. Cristian Tell No 16 —

In aceste ședințe se discutau chestiuni de organizare a partidului și instrucțiuni de propagandă în preajma alegerilor —

Petre Teodorescu

005174

În materialul de propagandă primit dela Dl Stăinculescu, atât în timpul alegerilor, cât şi după alegeri, nu am primit nimic care să constitue o acţiune în contra U.R.S.S. ori a partidelor muncitoreşti, sau contra naţionalităţilor conlocuitoare.

Am constatat însă în acest scris că anumite elemente, noui intrate în partid, duceau o acţiune de deviere a partidului dela vechea lui linie.—

Astfel numiţii Vodă şi Gudurean au încercat să iniţieze o asemenea acţiune în circumscripţia mea, prin crearea unei secţiuni a tineretului, la care m'am opus..

Deasemenea cu ocaziunea unor şedinţe avute la sediul sectorului din Sf. Cristian Tel 16 cu Dl Stăinculescu, Dl Şerban Ghica a ridicat chestiuni în legătură cu propaganda antisovietică şi contra partidelor muncitoreşti, într'o formă violentă; lucru ce delegaţia permanentă a sectorului, pe care o reprezentam noi, nu l-a admis, din care cauză

Petre Teodorescu

a fost exclus de la şedinţe.

Menţionez că, Dl Şerban Ghica, era preşedinte la Circa III-a electorală şi intim al Dlui Iuliu Maniu, cu care umbla regulat cu maşina.

După ce a fost exclus din comitetul sectorului, Dl Şerban Ghica, a continuat a fi preşedinte la Circ. III-a Electorală, ceeace ne-a surprins şi ne-a făcut să credem că, este în asentimentul conducerei partidului şi susţinut în acţiunea sa.

Deasemenea menţionez că, ne voind a primi în circumscripţia mea elemente dubioase, dintre cari mulţi foşti legionari, s'a creiat încă o circumscripţie a XI-a zisă la început „Ardeleana" iar în ultimul timp, denumită „Muncitorească", care cuprindea numai suspecţi politici, ca Guduvan şi Vodă, care au dus o asemenea activitate încât au fost arestaţi de poliţie şi cercetaţi.

Declar, susţin şi semnez.

Petre Teodorescu

20 Sept. 1947
Dată în fața noastră.
Comisar Șef
Șerbănescu

574

00575

Declarație

Subsemnatul Tibre Radu de profesiune funcționar la Bca Timișoarei suc. Lugoj, cu domiciliul în Lugoj, str. Imp. Traian Nr. 15, fiul lui Vasile și Elena, de naționalitate română, religie gr. catolică, născut în anul 1921, luna Iulie, ziua 29, neanchetat sau condamnat pentru vreun fapt penal, declar prin prezenta că mențin întocmai declarația din 28 August a.c. cu mențiunea că în ziua de 25 Iulie a.c. am demisionat din partidul N.Ț. printr'un act spontan al întregii organizații de Severin, fapt care a fost adus la cunoștința Siguranței Lugoj, deci înainte de desființarea partidului în mod oficial.

Aceasta este declarația pe care o ~~susțin~~ dau o susțin și o semnez propriu.

Buc. 20 Sept. 1947

Tibre

2

28. VIII aus

00576

Declarație.

Subsemnatul Tibrea Radu funcționar la B-ca Timișoarei din Lugoj, domiciliat în Lugoj, Str. Emp. Traian Nr. 15, român, fiul lui Vasile și Elena, născut în 29 Iulie 1921 în Lugoj, licențiat al Ac. Com. din București, necăsătorit, fără nici un fel de avere personală, stg. 1943 dependinte de C.T. Severin gradul soldat, neanchetat sau condamnat pentru vreun fapt penal până în prezent, declar următoarele:

M'am înscris în partidul Național Țărănesc - Iuliu Maniu în anul 1945 în timpul când partidul făcea parte din coaliția guvernamentală. Motivele care m'au făcut să mă înscriu în acest partid, au fost că anturajul de prieteni în care mă găseam erau membri ai acestui partid.

Până în 1945 nu am făcut nici-o politică pentrucă eram ocupat cu studiile și nici vârsta nu-mi permitea.

Activitatea pe care am depus-o în partid a fost limitată și temperată.

In alegeri nu am făcut nici-o propagandă gălăgioasă, ci numai în ziua alegerilor am fost om de încredere la ușa din secțiile de votare. Nu am vorbit niciodată în fața vreunui public făcând astfel propagandă gălăgioasă.

Am fost ales în comitetul județean ca membru, unde au mai fost aleși și alți vreo 150 membri.

[signature]

Legături politice am avut doar cu membri organizației de Severin din care făceam parte și anumse cu vice-președinții membri din delegația și comitetul Județean, ca de pildă Dl. Prof. Bârlea, Dl. Antal, Dl. Florian etc.

Cu Dl. Emil Ghilezan președintele organizației nu am avut legături și nu l-am văzut decât de 3 (trei) ori când a prezidat ședințele în vederea alegerilor și când s'au distribuit manifeste electorale cenzurate.

In ceeace privește raporturile dintre P.N.T. și celelalte partide democratice părerea mea personală este că trebuia să colaboreze cu ele contribuind astfel la redresarea economică a țării și ca negativismul a adus la neînțelegerile care au îngreunat redresarea economică a țării.

Este adevărat că partidul N.T. trebuia să ajungă la o înțelegere cu celelalte partide democratice - muncitorești și astfel printr'o colaborare frățească să ne reclădim ce a fost distrus de un războiu pe care noi nu l-am dorit.

In ceeace privește încercarea de fugă a grupului Mihalache - Penescu, despre care nu am avut nici-o cunoștință personală și doar în urma celor comunicate de Ministerul de Interne și relatările presei, desaprob acest gest și consider acțiunea ca infidelă față de membri partidului și contra intereselor naționale.

Intr'adevăr am citit în presa momentului (adică notele diplomatice ale St.-Unite și Angliei,) adresate guvernului român și

Fitrei

cred că ele au fost rezultatul unor memorii, care nu au ajutat cu nimic poporului român, și care au îngreunat fixarea noastră ~~pe~~ pe plan extern și prin ele nu am putut obține condițiuni optime la conferința de pace dela Paris.

Memoriile care s'au făcut după conferința dela Paris le desaprob și le găsesc neavenite tocmai în momentul când trebue să ne ocupăm locul pe care avem dreptul să-l ocupăm în rândul națiunilor iubitoare de pace.

Aceasta este declarația pe care o dau nesilit de nimeni, o semnez și o susțin.

28 August 1947

[signature]

Ef. Vig. aux.
Văzut
[signature]

577

00578

Declaratie

Subsemnatul Tibre Radu de profesiune funcționar de bancă, domiciliat în Lugoj, str. Imp. Traian No 15, declar următoarele:

M'am înscris în P.N.Ț.-Maniu în anul 1945 și am fost secretar Onorific al org. Lugoj.

Presedinte al org. Severin era D. Emil Ghilezan iar secretari generali erau doi din care urma să se aleagă unul de către comitetul Județean. Cei care girau secretariatul g-ral erau Dnii Av. Târziu Ion și Inv. Fotir.

D. Ghilezan împreună cu Târziu, Fotir și alți membri din delegația permanentă erau acea care conduceau efectiv organizația și convocau ședințele și făceau comunicările.

La ședințele la care am luat parte se făceau comunicări în vederea campaniei electorale. Nu am asistat la nici o ședință în care nu s'ar fi comunicat altceva de cât chestiuni de organizare internă.

În ceeace privește acțiunea Mihalache-Penescu mă desolidarizez și desaprob acest lucru pe motivul că au dat dovadă de infidelitate față de membrii partidului și față de imperativele vremurilor noastre, și fuga lor cred că ar fi fost dăunătoare poporului și țării.

Acțiunea Tilea-Gafencu, fa cu ocazia conferinței dela Paris o desaprob și cred că în acele ceasuri grele când se hotără soarta țării, trebuia ca toți să fim uniți pentru a obține condițiuni optime și nu înțeleg ca susnumiții bar-

Tibre

care au deschis drumul dictaturii, ca noi să fie
reprezentanții aspirațiilor noastre.

Aceasta este declarația pe care o dau nesilit
o pustiu și o semnez.

Buc. 19 Aug. 1945

[signature]
2

19 Sept 1947
Dată în fața noas-
tră Comisar șef
Stoicescu

578

00579

Declarație

Subsemnatul Silviu Ungur avo-
cat, de 51 ani, domiciliat în Oradea,
prin prezenta declar că mențin în-
tocmai declarația dată la 26 august. cur.
cu adăugirea.

Împrejurările relatate în de-
clarația de mai sus le cunosc nu-
mai din ziare, fără a avea cu-
noștință personală asupra acestora.

Reprob orice acțiune care
tinde la defăimarea țării, dela ori-
cine ar veni aceste acțiuni.—

Aceasta declar, susțin și
semnez propriu.

București la 19 Sept. 1947.

Ungur

579

~~00580~~

Declarație

Subsemnatul Dr. Ungur Silviu de 51 ani, de profesiune avocat, domiciliat în Brașov, necondamnat, fost membru în delegația permanentă județeană a fostului P.N.Ț. organizația Brașov, declar următoarele:

Din 1944 luna Oct. ziua 24 și până în Iulie 1946, am fost ajutor de primar al Municipiului Brașov înțelegând să colaborez, cu eforturile pe care le făcea guvernul pentru îmbunătățirea situației economice. Activitate politică în cadrul fostului P.N.Ț. nu am mai avut, deoarece în lăuntrul partidului aveau divergențe și certuri și deoarece am înțeles, ca ajutor de primar care lucram împreună cu elementele guvernamentale, să acționez, pe linia impusă de partid, care era dușmănoasă și căuta să genereze piedici guvernului.

Nu sunt de acord nici cu deschiderea porților ~~partidului~~ —

/.

Ungur Silviu

580

pentru elementele legionare
și huliganice care căutau să
imprime partidului metode străine
de firea și conștiința noastră
00581
Nici am înțeles nici acțiunea
de obstrucție făcută față de re-
forma agrară precum și față
de acordarea drepturilor sindi-
catelor muncitorești.—

Am reprobat și reprob
acțiunile de intervenție pe
lângă puterile străine, de care
am luat cunoștință din ziare,
ca unele care lezează demni-
tatea națională și care produc
prejudiciu țării și întregului
popor.—

Acțiunea încercată la Păun-
rătău, precum și intenția vădită
ce reiese din aceasta, o dezaprob
în modul cel mai hotărât și ca-
tegoric, ca pe o acțiune trădătoa-
re față de interesele țării.

Față de cele de mai sus, acțiu-
nea de dizolvare a partidului, o
consider salutară și pe linia ...

/. [illegible]

581

[illegible] naționale —

Prezenta declarație am dat-o ne-
silită de nimeni și o susțin în total.

Dată astăzi 26 august 1947.

~~00582~~

[illegible signature]

582

00583

Declarație

Subsemnatul Ungur Silviu ce și am domiciliat în Oradea, Calea Victoriei 13 de profesie avocat, condamnat n-am fost declar următoarele:

Am fost ajutor de primar numit la 27 Oct 1944, până la 1 iulie 1946.

Din această pricină am părăsit grupa și nu cunosc activitatea partidului.

De activitatea din străinătate a diferitelor persoane din partid nu știu nimic, decât din ziare, deci de fuga fruntașilor partidului nostru nu știu decât tot din ziare. Asemenea acțiuni le condamn ca trădare de țară și le dezaprob.

Drept pentru care dau prezenta declarație astăzi 23 August 1947 pe care o semnez propriu

Ungur Silviu

583

~~00584~~

W

Declarație

Subsemnatul, Aureliu Weiss, de profesiune avocat, cu ultimul domiciliu în București, Str. Șerban Cantacuzino N 39, născut la 26 Septembrie 1893 în București, din părinții Leon și Fany, nu am suferit nici o condamnare, declar următoarele:

Atras de punctele progresiste ale programului partidului Național-Țărănesc, m'am înscris în anul 1928 în acest partid. După război, în anul 1945 și începutul anului 1946, am îndeplinit funcțiunea de vice-președinte al organizației Capitalei. Am părăsit partidul acum un an și jumătate, rupând orice relațiuni, atât cu conducerea, cât și cu cadrele lui.

Motivele părăsirii, cari s'au succedat în timp, au fost următoarele:

Spre finele anului 1947 a apărut în ziare schimbul de scrisori între legionarul notoriu Comarnicu și dl Iuliu Maniu, președintele Partidului Național-Țărănesc. Aceste scrisori au produs în cercurile ce le frecventam o reacțiune puternică, deoarece apăreau, nu numai ca menajarea unor elemente legionare, dar și ca o tratare a lor pe picior de egalitate cu forurile conducătoare ale partidului.

Efectele scrisorii dlui Maniu au fost cu atât mai penibile, cu cât grupul în numele căruia vorbea Comanăciu, nu retractase în scrisoare nimic din acțiunea și mentalitatea trecutului, pe care le acoperea printr'o formulă transparentă, lăsând istoria să le judece.

Am protestat în repetate rânduri, în conversațiile pe cari le-am avut cu președintele partidului și cu alți conducători, în contra acestui procedeu, arătându-le gravitatea lui, dar am putut constata în cele din urmă, că nu fuseseră urmate de vreun act de revenire.

Rezerva pe care mi-a produs-o această atitudine, a putut fi atenuată de speranța mea, că efectele intruziunii legionare în partid, vor fi stăvilite de însăși massele partidului, cari se putuseră convinge, prin dezastrele suferite de Țară, de caracterul funest al acțiunii legionare.

Am putut constata în urmă, cu îngrijorare, că antisemitismul creștea în massele partidului. Poziția mea și a coreligionarilor mei devenea tot mai dificilă în partid.

Am cerut o acțiune energică de frânare din partea conducerii. Am obținut aprobări și promisiuni; dar declarațiile formale făcute de dnii Maniu și Mihalache nu concordau cu spiritul care se răspândea tot mai mult în partid. dl Ilie Lazăr continua să facă prin

manifeste propaganda cu accent antisemit. ~~Un~~ discurs ţinut la Maramureş, unde aproape 95% din populaţia evreească fusese distrusă de sălbătecia Horthystă, enunţa intenţionat nume evreeşti, cari nu puteau avea alt rost, decât acela de a aţâţa populaţia locală contra micului număr de evrei locali rămaşi în ~~viaţă~~

Faţă de această situaţie, am cerut sancţiuni efective contra aţâţătorilor, fie că s'ar afla la conducere, fie în masele partidului. Afară de declaraţii de principii, nu s'a luat nici o măsură de ordin practic. Devenea vizibil că lipsa de sancţiune din partea conducerii, avea efectele unei încurajări tacite.

Discursul ţinut de dl Mihalache studenţilor la clubul partidului din Capitală, prin sfaturile date evreilor, ţinând seamă de mentalitatea ~~celor~~ auditorilor, nu putea avea ca urmare decât o întărire a curentului antisemit din partid.

Cum legăturile mele cu partidul suferiseră o răceală progresivă, am crezut de datoria mea să trag consecinţa firească din situaţia creată astfel şi am părăsit partidul.

Aceasta este declaraţia mea, pe care o subscriu.

Aurel Weiss

Bucureşti, 6 August 1947

585

00586

D E C L R A T I E

Subsemnatul Aureliu Weiss, de profesiune avocat, cu ultimul domiciliu în Bucureşti, Str.Gogu Cantacuzino Nr.39, născut la 26 Septembrie 1893 în Bucureşti, din părinţii Leon şi Fany, nu am suferit nicio condamnare, declar următoarele:

Atras de punctele progresiste ale programului partidului naţional ţărănesc, m'am înscris în anul 1928 în acest partid. După război în anul 1945 şi începutul anului 1946, am îndeplinit funcţiunea de vicepreşedinte al organizaţiei Capitalei. Am părăsit partidul acum un an şi jumătate, rupând orce relaţiuni atât cu conducerea, cât şi cu cadrele lui.

Motivele părăsiri, care s'au succedat în timp, au fost următoarele:

Spre finele anului 1944 a apărut în ziare schimbul de scrisori între legionarul notoriu Comaniciu şi D-l Iuliu Maniu, preşedintele partidului naţional ţărănesc. Aceste scrisori a produs în cercurile ce le frevectam o reacţiune puternică, deoarece apăreau, nu numai că amenajarea unor elemente legionare, dar şi ca o tratare a lor pe picior de egalitate cu forurile conducătoare ale partidului.

Efectele scrisorii D-lui Maniu au fost cu atât mai penibile cu cât grupul în numele căruia vorbea Comaniciu, nu retractase în scrisoare nimic din acţiunea şi metalitatea trecutului, pe care le acoperea printro formulă transparentă, lăsând istoria să le judece.

Am protesta în repetate rânduri în conversaţiile pe care le-am avut cu preşedintele partidului şi cu alţi conducători, în contra acestui procedeu, arătându-le gravitatea lui, dar am putut constata în cele din urmă că nu fuseseră urmate de vreun act de revenire.

Rezerva pe care mea produs-o această atitudine, a putut fi atenuată de speranţa mea, că efectele intruziuni legionare în partid, vor fi stabilite de însăşi masele partidului, care se putuseră convinge, prin dezastrele suferite de ţară, de caracterul funest al acţiunei legionare.

Am putut constata în urmă, cu îngrijorare, că antisemitismul creştea în masele partidului. Poziţia mea şi a corelegionarelor mei devenea tot mai deficilă în partid.

..//..

586

Am cerut o acţiune energică defăimare din parteaaconducerii. Am obţinut oprobări şi promisiuni, dar declaraţiile formale făcute de D-nii Maniu şi Mihalache nu concordau cu spiritul care se răspândea tot mai mult în partid.

00587

Domnul Ilie Lazăr continua să facă prin manifeste propagandă cu accent antisemit. In discurs ţinut la Maramureş, unde aproape 95% din populaţia evreească fusese dostrusă de sălbătecia hortistă, enunţa intenţionat nume evreeşti, care nu puteau avea alt rost decât acela de a aţâţa populaţia locală contra micului număr de evrei locali rămaşi în viaţă.

Faţă de această situaţie, am cerut sancţiuni efective contra aţâţătorilor, fie că s'ar afla la conducere fie în masele partidului. Afară de declaraţii de principii, nu s'a luat nicio măsură de ordin practic. Devenea vizibil că lipsa de sancţiune din partea conducerii, avea efectele unei încurajări tacite.

Discursul ţinut de D-l Mihalache studenţilor la clubul partidului din Capitală, prin sfaturile date evreilor, ţinând seama de mentalitatea auditorilor nu putea avea ca urmare decât o întărire a curentului antisemist din partid.

Cum legăturile mele cu partidul suferiseră o răceală progresivă, am crezut de datoria mea să trag consecinţa firească din situaţia creată astfel şi am părăsit partidul.

Aceasta este declaraţia mea pe care o subscriu.

Bucureşti 6 August 1947.

(ss) Aureliu Weiss.
Avocat

587

00588

W

Declaraţie

Subsemnatul, Aureliu Weiss, născut în anul 1893 Septembrie 26, în Bucureşti, fiul lui Leon şi Fany-ei, de profesiune avocat, religie mozaică, serviciul militar satisfăcut la Compania II sanitară, cu gradul de plutonier T.R., nu am suferit nici o condamnare, cu ultimul domiciliu în Bucureşti, Str. Gogu Cantacuzino Nr 39, fost vice-preşedinte al organizaţiei naţional-ţărăniste a Capitalei, declar următoarele:

Am intrat în partidul naţional-ţărănesc în anul 1928, atras de tendinţele progresiste ale programului partidului şi am rămas în organizaţia Capitalei până acum un an şi jumătate, când m'am retras din partid şi din viaţa politică, nemaiavând nici un contact cu conducerea şi cu membrii lui.

Motivele determinante ale retragerii mele au fost următoarele:

Convingerile mele real democratice au fost profund jignite în anul 1944, când preşedintele partidului a scris cunoscuta scrisoare către legionarul Cumarnicu. Aceste raporturi cu elemente legionare, şi posibilitatea ce li se deschidea, fie şi după anumite verificări, de a intra în partidul naţional-ţărănesc mi-a cauzat o profundă turburare, pe care am exprimat-o categoric şi repetat conducerii partidului.

Am primit explicații, pe care nu le-am putut admite, față de efectele unei asemenea atitudini, pe care le-am considerat funeste.

Am continuat totuși, să sper că, față de dezastrul Germaniei, de unde venea inspirația și tăria legionară, legionarii nu vor putea găsi răsunet în partid și că mentalitatea lor va ridica opunerea masselor partidului național-țărănesc.

Am putut însă observa cu o îngrijorare crescândă, că mentalitatea rasială făcea progrese în cadrele partidului, astfel că suferințele îndurate de populația evreească sub regimul rasial, puteau reveni într'un regim democratic. Am cerut deci, cu toată tăria, să se ia măsuri pentru a stăvili progresele antisemitismului. E drept că atât d-nii Maniu și Mihalache cât și d-nul Lupu, președintele organizației Capitalei, au făcut unele declarațiuni, condamnând antisemitismul, dar nu s'a luat nici o măsură efectivă pentru a-l stăvili.

Am cerut atunci sancțiuni contra acelora cari, din conducere sau masse, s'ar face vinovați de ațâțare sau jigniri cu caracter rasial. Am arătat că România, ca țară mică, nu poate întemeia drepturile ei la viață decât pe echitate și justiție, condamnând efectiv și sancționator orice devieri de ordin rasial, cari nu constitue decât un simptom al unei organizații și mentalități maladive.

Trebuie să recunosc, cu regret, că afară de simple și rare declarații nu s'a făcut nimic efectiv.

Această situație a creat o răceală progresivă în relațiile dintre mine și partid. Critica mea, fără menajări, pornită din cinstea mea morală și curajul de a spune adevărul, mi-a creat suspiciuni din partea conducerii.

Perseverarea mea în partid îmi apărea tot mai mult ca un non-senz și ca o acțiune desfășurată într'un cadru devenit rece și de o ostilitate politică dar semnificativă.

00589

Discursul d-lui Mihalache din prima jumătate a anului 1946, în care afirmațiunile huiduitoare la populația orcească dovedeau o stare de spirit, care confirma definitiv rezervele mele, m'a determinat să mă retrag din partidul național-țărănesc, încheind astfel o colaborare care se întemeiase pe speranțe, cu o dezamăgire determinată de realități concrete.

Aceasta e declarația mea, pe care o susțin și semnez propriu

București, 6 August 1947

[signature]

589

~~00590~~

D E C L A R A Ț I E

Subsemnatul, AURELIU WEISS, născut în anul 1893 Septembrie 26, în București, fiul lui Leon și Fanyei, de profesiune avocat, religie mozaică, serviciul militar satisfăcut la Compania II-a Sanitară, cu gradul de Plutonier T.R., nu am suferit nici o condamnare, cu ultimul domiciliu în București, Str. Gogu Cantacuzino Nr.39, fost vice președinte al organizației Național-Țărăniste a Capitalei, declar următoarele:

Am intrat în Partidul Național-Țărănesc în anul 1928, atras de tendințele programului partidului și am rămas în organizația Capitalei până acum un an și jumătate, când m'am retras din partid și din viața politică, nemai având nici un contact cu conducerea și cu membrii lui.-

Motivele determinante ale retragerii mele au fost următoarele:

Convigerile mele real democratice au fost profund jignite în anul 1944, când președintele partidului a scris cunoscuta scrisoare către legionarul COMARNICIU. Aceste raporturi cu elemente legionare și posibilitatea ce li se deschidea, fie și după anumite verificări, de a intra în partidul național-țărănesc mi-a cauzat o profundă turburare, pe care am exprimat-o categoric și repetat conducerii partidului.-

Am primit explicații, pe care nu le-am putut admite, față de efectele unei asemenea atitudini, pe care le-am considerat funeste.-

Am continuat totuși, să sper că, față de dezastrul Germaniei, de unde venea inspirația și tăria legionară, legionarii nu vor putea găsi răsunet în partid și că mentalitatea lor va ridica opunerea masselor partidului național-țărănesc.-

Am putut însă observa cu o îngrijorare ~~crescândă~~ că mentalitatea rasială făcea progrese în cadrele partidului, astfel că suferințele îndurate de populația evreească sub regimul rasial, putem reveni

./.

590

într'un regim democratic.Am cerut deci,cu toată tăria, să se i-a măsuri pentru a stăvili progresele antisemitismului.E drept că atât D-nii Maniu şi Mihalache cât şi Dr.Lupu,Preşedintele Organizaţiei Capitalei,au făcut unele declaraţiuni,condamnând antisemitismul,dar nu s'a luat nici o măsură efectivă pentru a-l stăvili.-

00591

Am cerut atunci sancţiuni contra acelora cari din conducere sau masse s'ar face vinovaţi de aţâţare sau jigniri cu caracter rasial.Am arătat că Romania,ca ţară mică,nu poate întemeia drepturile ei la viaţă decât pe echitate şi justiţie,condamnând efectiv şi sancţionând orice devieri de ordin rasial,care nu constitue decât un simptom al unei organizaţii şi mentalităţi maladive.-

Trebuie să recunosc,cu regret,că afară de simple şi care declaraţii nu s'a făcut nimic efectiv,-

Această situaţie a creat o răceală progresivă în relaţiile dintre mine şi partid.Critica mea,fără menajări,pornită din cinstea mea morală şi curajul de a spune adevărul ,mi-a creat suspiciuni din partea conducerii.

Perseverarea mea în partid îmi apărea tot mai mult ca un nou -senz şi ca o acţiune desfăşurată într'un cadru devenit rece şi de o ostilitate politicoasă,dar semnificativă .-

Discursul D-lui Mihalache din prima jumătate a anului 1946,în care afirmaţiunile privitoare la populaţia evreească dovedeau o stare de spirit,care confirmau definitiv rezervele mele,m'a determinat să mă retrag din partidul naţional-ţărănesc,încheind astfel o colaborare care se întemeiase pe speranţe,cu o dezamăgire determinată de realităţi concrete.-

Aceasta e declaraţia mea,pe care o susţin şi semnez propriu.-

Bucureşti,6 August 1947,

ss.A.Weiss,

591

00592

D E C L A R A Ţ I E

Subsemnatul, AURELIU WEISS, născut în anul 1893 Septembrie 26, în Bucureşti, fiul lui Leon şi Fanyei, de profesiune avocat, religie mozaică, serviciul militar satisfăcut la Compania II-a Sanitară, cu gradul de Plutonier T.R., nu am suferit nici o condamnare, cu ultimul domiciliu în Bucureşti, Str. Gogu Cantacuzino Nr.39, fost vice preşedinte al organizaţiei Naţional-Ţărăniste a Capitalei, declar următoarele:

Am intrat în Partidul Naţional-Ţărănesc în anul 1928, atras de tendinţele programului partidului şi am rămas în organizaţia Capitalei până acum un an şi jumătate, când m'am retras din partid şi din viaţa politică, neamai având nici un contact cu conducerea şi cu membrii lui.-

Motivele determinante ale retragerii mele au fost următoarele:

Convigerile mele real democratice au fost profund jignite în anul 1944, când preşedintele partidului a scris cunoscuta scrisoare către legionarul COMARNICIU. Aceste raporturi cu elemente legionare şi posibilitatea ce li se deschidea, fie şi după anumite verificări, de a intra în partidul naţional-ţărănesc mi-a cauzat o profundă turburare, pe care am exprimat-o categoric şi repetat conducerii partidului.-

Am primit explicaţii, pe care nu le-am putut admite, faţă de efectele unei asemenea atitudini, pe care le-am considerat funeste.-

Am continuat totuşi, să sper că, faţă de dezastrul Germaniei, de unde venea inspiraţia şi tăria legionară, legionarii nu vor putea găsi răsunet în partid şi că mentalitatea lor va ridica opunerea masselor partidului naţional-ţărănesc.-

Am putut însă observa cu o îngrijorare crescândă că mentalitatea rasială făcea progrese în cadrele partidului, astfel că suferinţele îndurate de populaţia evreească sub regimul rasial, putem reveni

./.

într'un regim democratic.Am cerut deci,cu toată tăria, să se i-a măsuri pentru a stăvili progresele antisemitismului.E drept că atât D-nii Maniu şi Mihalache cât şi Dr.Lupu,Preşedintele Organizaţiei Capitalei,au făcut unele declaraţiuni,condamnând antisemitismul,dar nu s'a luat nici o măsură efectivă pentru a-l stăvili.

Am cerut atunci sancţiuni contra acelora cari, din conducere sau masse s'ar face vinovaţi de aţâţare sau jigniri cu caracter rasial.Am arătat că România, ca ţară mică,nu poate întemeia drepturile ei la viaţă decât pe echitate şi justiţie,condamnând efectiv şi sancţionând orice devieri de ordin rasial,care nu constitue decât un simptom al unei organizaţii şi mentalităţi maladive.-

Trebuie să recunosc,cu regret,că afară de simple şi care declaraţii nu s'a făcut nimic efectiv,-

Această situaţie a creat o răceală progresivă în relaţiile dintre mine şi partid.Critica mea,fără menajări,pornită din cinstea mea morală şi curajul de a spune adevărul ,mi-a creat suspiciuni din partea conducerii.

Perseverarea mea în partid îmi apărea tot mai mult ca un nou -senz şi ca o acţiune desfăşurată într'un cadru devenit rece şi de o ostilitate politicoasă,dar semnificativă .-

Discursul D-lui Mihalache din prima jumătate a anului 1946,în care afirmaţiunile privitoare la populaţia evreească dovedeau o stare de spirit,care confirmau definitiv rezervele mele,m'a determinat să mă retrag din partidul naţional-ţărănesc,încheind astfel o colaborare care se întemeiase pe speranţe,cu o dezamăgire determinată de realităţi concrete.-

Aceasta e declaraţia mea,pe care o susţin şi semnez propriu.-

Bucureşti,6 August 1947,

ss.A.Weiss,

libert ✓.

593

Declaratie.

Subsemnatul Petre Vărtosu avocat din Galați str. Brăilei 151, cu serviciul militar satisfacut: asupra celor ce mă întrebați răspund următoarele:

00594

Sunt în partidul N.T. din anul 1936. venit în acest partid ca lupist. (partidul țărănesc Dr. N. Lupu). prin fuziunea pe care partidul lupist a făcut-o cu partidul N.T. în 1936.

Am fost în partidul N.T. vice președinte.

Dupăce - după guvernarea partidului N.T. din 1928. când mă găseam în opoziție ca lupist - din acest partid N.T s'au desprins o serie de grupări (gruparea Iunian - Stere - gruparea Vaida și alte grupări de mai mică însemnătate.) am rămas cu impresia că acest partid N.T. s'a purificat îndeajuns ca să accept și eu, pe calea fuziunii partidului din care făceam parte (lupist). să intru în acest partid.

Perioada care a urmat până în primăvara anului 1938 a fost o perioadă de opoziție pentru partid - și nu am putut deci verifica dacă această impresie este justă sau nu, deabea este uşor să amintesc cele două atitudini publice ale P.N.T. anume aceia împotriva

P. Vărtosu

2/ ideologiei vaidiste - care era o atitudine împotriva antisemitismului vaidist. precum și atitudinea împotriva regimului personal al regelui Carol. care m'au întărit, în acea epocă în impresia că într'adevăr P.N.T. urmărea o politică democratică.

Lucrurile au încremenit în această stare prin dizolvarea partidelor, dizolvare care a avut loc în primavara 1938.

De atunci până după 23 Aug. 1944. nu am avut nici-o manifestare politică de nici-o natură, mai ales că o bună bucată de timp am fost concentrat.

Am luat din nou contact cu politica abia prin Oct. 1944. când m'am întors în orașul meu, Galați - din concentrare.

Gândeam că această perioadă - 1938. 1944. - a reprezentat pentru conducerea ~~înaltă~~ centrală a partidului N.T. un timp suficient în care, după experiența evenimentelor ce avuseseră loc între timp. această conducere să poată să-și impună o unitate de ideologie care trebuia să fie o ideologie de democrație înaintată. În același timp această perioadă ar fi trebuit să reprezinte pentru conducerea N.T. o epocă de pregătire a unor măsuri concrete de guvernare - potrivit cu cerințele noilor vremuri.

Încet încet însă am constatat că acest proces nu s'a desfășurat așa cum îl prevăzusem și punctul dela care îndoielile mele au prins oarecare consistență a fost chestiunea reformei agrare.

P. [signature]

3/ Felul în care s-a desfășurat firesc atitudinii partidului N.T. în legătură cu această reformă. mi-a lăsat impresia că nimic serios nu se pregătise dinainte în această direcție - ca P.N.T. fusese surprins de necesitatea acestei reforme și că în grabă a închegat un proect de reformă agrară chiar ceva mai avansat decât cel al majorității guvernului de atunci, dar că acest proect era menit mai ales să facă față unor necesități propagandistice decât unor necesități sociale.

Păstrez impresia - în legătură cu această reformă agrară - că redactarea proectului de reformă agrara N.T. este opera în special a ramurei Tărăniste și că în elaborarea lui a avut adversitatea ramurei ardelenești un curs care a fost în această împrejurare atitudinea personală a d-lui I. Maniu.

Atitudinea dușmănoasă

În desfășurarea atitudinii partidului față de politica externă, constat că, deși în mod public se manifesta o egală dragoste și gratitudine față de toate cele trei mari puteri victorioase, totuși, în fapt, o vădită preferință pentru grupul de puteri anglo-saxone (Anglia - America - în principal). era marcată. N'aș putea preciza cu exactitate care era explicația acestui fapt. poate rutina, poate tradiția ultimilor decenii de politică externă, destul că se pare ca P.N.T. nu dădea toată însemnătatea că în jocul puterilor lumii intervenise, prin victoria armelor și prin politica ce o dusese - U.R.S.S. și că această mare putere victorioasă este geograficește vecina noastră -

P. Litu

4.

Lucrul şi constatarea aceasta m'a făcut să am o atitudine foarte rezervată, şi în cercurile de cunoscuţi chiar să critic această atitudine, sperând totuşi ca realitatile vor imprima şi P.N.T. atitudinea exactă în politica externă cât de curând.

Evident toate aceste impresii şi păreri nu le puteam sprijini întotdeauna cu fapte concrete - întrucât organizaţia noastră, şi cred ca şi celelalte, nu erau ţinute în curent cu discuţiile ce aveau loc din când în când în forurile statutare şi care după multe amânări şi ezitări sfârşeau cu un comunicat destul de vag, de care luam cunoştinţa prin presă.

Spre surpriza mea, în ultimul timp se produce acţiunea dela Tămădău, care se pare că dă concretizarea necesară atitudinei de vădită preferinţa pentru puterile anglo-saxone, întrucât - din ştirile presei - deplasarea grupului Mihalache urma să se facă în direcţia acestor puteri şi probabil acolo să se desfăşoare vre-o acţiune politică în cadrul intereselor acestor puteri. Deci lipsesc preciziuni - căci nu le cunosc nici pe toate acelea ce le-a publicat presa, datorita situaţiei mele - este cred limpede ca conducerea centrală P.N.T. abandona tot mai mult în fapt apropierea de U.R.S.S. şi urmărea o apropiere cât mai strânsă de puterile Anglo-Saxone.

[illegible]

5/ Această situație - pe măsură ce devenia clară - mă obliga - potrivit părerilor mele - să o dezaprob. și să mă desolidarizez de ea. N'am ezitat a spune aceasta iar astăzi, când îmi par că țelurile acestei acțiuni dela Tămădău au fost limpezite să afirm public - dezaprobarea și desolidarizarea mea.

Ceeace s'a întâmplat deci anterior, ca spre ex. manifestările dela 8 Nov. 1945 și altele de acelaș fel cari le-a înregistrat ultimii ani - apar ca consecințe ale acestei atitudini care pentru mine s'a limpezit definitiv în ultimele săptămâni - după Tămădău și în lumina lor se poate interpreta că și legăturile cu cercurile străine anglo-americane - din București și din străinătate nu puteau avea altă înfățișare decât tot ca o apropiere cât mai strânsă și mai unilaterală.

O concepție politică și orientare externă care nu ținea seamă de cea mai importantă faptă a istoriei recente - anume intrarea în scena politicii mondiale, cu rol activ, a U.R.S.S. scotea P.N.T. din rândul forțelor politice interne cu rol folositor și astfel dizolvarea lui apare ca un act politic logic și necesar.

Drept care dau prezenta declarație nesilit de nimeni azi douăzeci și șase Aug. 1947.

Declaratie

Subsemnatul Petre Vârtosu avocat din Galați str. Brăilei 151 la cele ce mă întrebați răspund următoarele:

1. In legatură cu fuga grupului Mihalache declar că am luat cunoștință de ea din ziare și că o dezaprob socotind-o ca o dezertare dela rolul lui de conducator.

2. In legătură cu acțiunea în străinătate a partidului N.T. declar că nu am absolut nici-o cunoștință nici despre conținutul ei nici despre persoanele cari o conduceau.

3. Propaganda politică a partidului în Covurlui a fost foarte redusă și s'a rezumat în special la discuțiuni particulare, nefăcându-se întruniri. (discuțiuni dela om la om).

4. In alegerile din 19 Nov. 1946. la Galați nu a fost nici un observator străin de care să am cunoștință.

5. In ultimile zile ale conferinței de pace din toamna anului 1946. dela Paris din ziare publice am aflat că D-nii Tilea și Gafencu ar fi înmânat un memoriu conferinței. Nu am cunoștință despre ce conținea acest memoriu. și cred că acei ce l-au făcut nu mai erau membrii ai partidului. Despre o aprobare a conducerii partidului dată acestui memoriu nu am

P. Vârtosu

nici-o ştiinţă.

6. Conducerea partidului dela centru nu ne-a ţinut nici-o dată în curent cu acţiunile ce le proecta sau întreprindea decât atât cât se reproducea în gazeta partidului „Dreptatea"

7. În privinţa calomniei ce se aducea U.R.S.S. în legătură cu trimiterea de cereale pentru ţara noastră, la Galaţi a fost socotită ca o glumă căci Galaţii fiind punct de legătură cu U.R.S.S. controlul era foarte uşor şi economic. Toţi lucrătorii cari descărcau aceste cereale confirmau că aceste cereale vin într'adevăr din U.R.S.S. în vagoane sovietice şi pe linie largă. aşa că acest zvon nu a fost nici o dată crezut la Galaţi ci dimpotrivă. datorită situaţiei lui geografice.

În această privinţă partidul nu a contribuit cu nimic să-l răspândească fiindcă ar fi urmat să lupte împotriva evidenţei.

8. Acţiunea partidului se poate în general taxa ca o acţiune sterilă. Sterilitate imprimată de direcţia centrală căci nici-o soluţie ~~nu~~ a propriei nu a fost elabolată şi pusă în discuţie, ci totul s'a mărginit la o critică obişnuită a actelor guvernului.

Din această pricină domnea o surdă nemulţumire în rândurile partizanilor. nemulţumire care însă nu s'a manifestat nici o dată concret.

Drept care am dat prezenta declaraţie scrisă şi subscrisă de mine astăzi douăzeci Aug. 1947.

P. Liton

599

V.

18 Septembrie 1947. Dată în fața noastră
Comisar Șef [signature]

00600

Declarație

Subsemnatul Ilie Vișan, profesor, născut în 1896, 2 sept., în com. Burla, jud. Rădăuți, din părinții Ilie și Zenovia, căsătorit, cu doi copii, asupra activității mele în P.N.Ț. declar următoarele:

M'am înscris în P.N.Ț. prin anul 1925, socotind acest partid un instrument politic ce ar putea realiza mai multă dreptate socială. Dela această dată și până în 1937 am fost membru în comitet și, un timp, și vicepreședinte.

În timpul guvernării partidului, am fost prefect de județ.

Din 1939 până în Mai 1945 n'am fost cu domiciliul în jud. Rădăuți și nici n'am activat sub nici o formă în partidul P.N.Ț.

Am continuat și după întoarcerea la Rădăuți, în Mai 1945, să nu activez deloc în partidul N.Ț., totuși - în absența mea și împotriva voinței mele - am fost ales

I. Vișan

numit vicepreședinte al org. jud. prin luna februarie 1946. Îndată ce am aflat acest lucru, am comunicat pres. org. jud., dlui P. Chiriță, avocat, și secretarului gen., dlui Leon Gutman, avocat, demisia mea formală din calitatea de vicepreședinte și de membru al organizației. Ambii mi-au certificat pe câte o copie a scrisorii primirea originalului. Aceste copii le-am depus în ziua de 25 Iulie 1947 la Poliția Rădăuți, comisarului șef Popadiuc dela Siguranță, pentru care mi-a eliberat dovadă anexată în copie la prezenta declarație.

În Oct. 1946, am prezentat cerere de înscriere în P.N.Ț., org. jud. Rădăuți și, fiind primit cu unanimitate de voturi, am activat mai mult în sectorul cultural. Chiar la 3 August 1947 urma să țin o conferință despre libertatea națională în concepția lui Lenin, în cadrul de conferințe al partidului P.N.Ț. Adeziunea mea la P.N.Ț. a fost comunicată în județ și în actuala mea natală în timpul alegerilor parlamentare cari au urmat o lună mai târziu, în 1946, Noemvrie, lucru ce a fost în folosul electoral al partidelor din bloc, întrucât atitudinea mea a determinat o parte dintre alegători să-și schimbe orientarea la alegerile parlamentare în acelaș senz, după credința mea.

Dacă în 1947 n'am hotărît să nu mai activez în P.N.Ț. din cauza unor situații locale și situații personale, în Martie 1948 am demisionat și în

600

00601

D O V A D A

****

S'au reţinut la Oficiul Serviciului de Siguranţă următoarele acte personale ale d-lui Dr. VIŞAN ILIE din Rădăuţi :

1.- Copiile depe adresele adresate de dl. Dir. Vişan Ilie din 18 Martie 1946, adresate preşedintelui P.N.T.-Maniu, Pintea Chirilă şi secretarului general Butnaru Leon, prin care susnumitul îşi dă demisia din funcţia ce i s'a dat în acest partid, fără voinţa sa.

2.- Adresa Nr. 89 din 10 Maiu 1947 a P.N.P. adresată d-lui Dir. Vişan Ilie, prin care i se face cunoscut că este primit în acest partid în unanimitate de către Comitetul Judeţean al P.N.P.

25 Iulie 1947

Cercetat de noi
ss. Gh. Popadiuc

Comisar şef,
ss. Popadiuc

p. conformitate

16/

601

00602

Declarație:

Subsemnatul Ilie Ursan, născut în 1896, în Com. Putna, jud. Rădăuți, din părinții Ilie și Zenovia, de religie ortodoxă, de naționalitate română, serviciul militar satisfăcut cu gradul de sublocotenent de rezervă, profesor la Liceul de Băieți din Rădăuți, domiciliat în orașul Rădăuți, str. Col. Gheor. Grim No. 5, cu privire la situația mea în partidul național țărănesc declar următoarele:

1) Am fost membru al partidului național țărănesc Maniu de prin anul 1925 și am activat în acest partid până în anul 1937, având și funcțiunea de prefect al județului.

2) Prin luna februarie 1946, am fost solicitat să primesc un loc în Comitetul județean al partidului național țărănesc. Am refuzat cu toată hotărârea. Cu toate acestea și în lipsa mea, am fost desemnat vicepreședinte în congresul jud. Îndată ce am aflat despre acest lucru, am demisionat formal.

Motivele pentru cari am demisionat au fost că, față de programul partidului

I. Ursan

conducerea partidului, prin dnii Iuliu Maniu
şi I. Mihalache, se îndepărta de acesta, impri-
mându-i o linie antisovietică, antidemocratică
şi şovină, fapte pe cari le reprobam, întrucât
primejduiau interesele superioare ale ţării şi
erau în contradicţie cu convingerile mele proprii.

Am aflat că, în timpul alegerilor parlamen-
tare, şeful organizaţiei judeţene a part. naţ. ţăr.
Maniu, dl Pantelimon Chiriac a avut o ciocnire
violentă la o secţie de votare din comuna Ro-
danti, incidentul fiind provocat de acesta.

Aceasta-mi este declaraţia pe care o susţin
şi o semnez. [signature]

Bucureşti, 27 August 1947.

602

0602

D. Urșan

mod formal, ne mai văzând putința unei colaborări și înțelegeri cu celelalte partide democratice din Țară. Impresia aceasta am dobândit-o pe urma acuzațiunilor din presă ce s'au adus conducerii partidului N.T. (Dlor I. Maniu și I. Mihalache) că, față de programul partidului, imprimă partidului o atitudine antisovietică, antidemocratică și șovină.

Între 1937 și până în Martie 1946 ne mai activând în nici o formă în P.N.T., iar din 1939-1945 fiind chiar plecat din județ, cu domiciliul în altă parte, și la urmă demisionat, având în prezent aproape un an de când sunt membru în P.N.P., org. jud. Rădăuți, n'am putut cunoaște instrucțiunile, dispozițiunile sau directivele pe cari organizația jud. P.N.T. Rădăuți le-a primit dela conducerea centrală sau le-a difuzat unităților în subordine.

După câte știu, org. jud. P.N.T. Rădăuți nu a avut și nu s'a manifestat cu formațiuni speciale de tineret, muncitori sau militari și nu a propagat idei potrivnice U.R.S.S. sau anti[illegible] în timpul alegerilor parlamentare din Noe. 1946, au folosit – după câte mi s'au spus – mai ales tema menținerii proprietății individuale.

Din zvon public am aflat că, în ziua alegerilor, seara, s'a iscat – la o secție de votare din orașul Rădăuți – un incident violent datorit prezenței în localul de vot a dlui P. Chirilă, președintele org. P.N.T. Rădăuți și candidat pe lista acestui partid. Nu am putut reține amănuntele concrete cum a luat naștere conflictul și nici împrejurările cum s'a desfășurat.

Aceasta-mi este declarația pe care o semnez propriu, nesilit fiind de nimeni.

București, 18 Sept. 1947.

D. Urșan

Declarație.

Subsemnatul Ilie Visan, 51 ani, de profesie profesor la Liceul din Rădăuți, domiciliat în în Str. Col. Gheorghiu No: 5, n'am fost condamnat, declar următoarele:

1) Am făcut parte din partidul național-țărănesc din 1925. Am încetat a fi membru activ din anul 1937, când n'am mai participat la alegerile județene.

2) În 1946, am fost solicitat să accept un loc în Comitetul județean. Am refuzat cu toată hotărîrea. Totuși, în congresul din Martie 1946 - cred -, am fost ales vicepreședinte. Aflând acest lucru, am comunicat în scris demisia mea. Copiile scrisorilor au fost depuse la Poliția Rădăuți în ziua de 25 Iulie 1947.

În Oct. 1946, am prezentat cererea de înscriere în partidul național-popular. În Ian. 1947, mi s'a comunicat primirea. Adeverința de primire în partid a fost depusă la Poliția Rădăuți în ziua de 25 Iulie 1947.

3.) În timpul cât am activat în partid, am socotit că programul partidului este corespunzător nevoilor poporului. Între 1939-1945, n'am fost în Rădăuți și nu am luat cunoștință directă de activitatea organizației. Față de programul partidului, realizările din cele două guvernări național-țărăniste nu mi-au împlinit așteptările și nădejdile în privința realizărilor sociale.

4.) În calitate de membru al partidului

naţional popular, am împărtăşit şi împărtăşesc ideile şi atitudinea acestui partid, aşa cum este formulată de conducătorii lui, în privinţa tuturor chestiunilor de interes pentru organizarea democratică şi refacerea Ţării. Sunt încredinţat că numai colaborarea tuturor fiilor buni ai neamului pe linia trasată de guvernul Ţării poate duce la salvarea Patriei şi că aceasta este prima datorie a oricărui cetăţean.

Deaceea, orice fapte sau acţiuni ale oricui, fie în Ţară sau în străinătate, cari nu ţin seama de acest comandament, le reprob şi le socotesc periculoase pentru Ţară.

Drept care dau prezenta declaraţie, azi, 21 August 1947 şi semnez

[illegible signature]

V.

604

19 Sept 1947
Dată în fața noas-
tră
Comisar Şef
[illegible]

00605

Declarație,

Subsemnatul Vlad A. Ioan de profesiune avocat în Oradea Str. Lalelor Nr. 2, născut la 6 Dec. 1913 în com. Tăgad jud. Bihor, declar următoarele:

M'am înscris în partidul Național Țărănesc în toamna anului 1945 (luna Oct.-Nov.) după ce m'am înapoiat de pe front. In primăvara anului 1946 (Martie) am fost co-optat ca membru în comitetul județean, pe lângă alți aproape 300 membri, cari au deținut această funcțiune.

Activitatea mea în partid se rezumă la participarea la congresul pe județ, care a avut loc la Ştrandul comunal din Oradea, în luna Martie 1946 și la încă 2 adunări publice organizate de partid.

Am mai luat parte la diverse discuțiuni la sediul partidului de vreo 5 ori. In afară de aceste date nu am mai trecut pe la sediul partidului, deoarece fiind – pe acele timpuri – și avocatul Intreprinderii comunale Oradea, nu am voit a mă expune și a-mi periclita situația de avocat public, cât și pentru faptul că nu aveam timp.

Dealtfel din luna Mai sau Iunie 1946 nici nu m'a interesat situația politică, n'am fost niciodată pe la sediul partidului și nici la alegerile parlamentare nu am avut nici o însărcinare, fiind doar simplu membru figurant în partid.

Despre felul în care se duce politica internă sau externă a partidului, subsemnatul cunosc numai cele cuprinse în programul partidului sumar și cele relatate în ziare și publicațiuni.

Știu că partidul național țărănesc a avut în program o chestiune a reformei agrare, pentru care, se preciza, că are întocmit un proiect al său, oarecum diferit de acela al guvernului, pe care îl ataca în publicațiile sale.

Ioan Vlad

Pe chestiunea sindicală, criticele aduse de publicațiile partidului – care parveneau organizațiunilor locale – se refereau la chestiuni personale, atacuri contra diverșilor conducători și nu în contra ideii care stă la baza organizării sindicale.

Este adevărat că publicațiunile partidului foloseau diversele greutăți financiare și economice prin care trecea țara, pentru a ataca guvernul și a critica diversele măsuri luate de acesta.

În ce privește acțiunea dusă de P.N.Ț. peste hotare, subsemnatul nu sunt și nu am fost informat despre această acțiune, care se hotăra la Centru, fără consultarea organizațiilor locale. Dacă o asemenea acțiune este în vre-o legătură cu încercarea de fugă a grupului Mihalache – Penescu dela Tămădău, și s'ar fi încercat o acțiune externă privind schimbarea formei de guvernământ sau altă imixtiune externă în afacerile țării, subsemnatul reprob o asemenea acțiune, declar că nu am avut cunoștință de ea și nici informațiuni și mă desolidarizez de orice asemenea acte sau comploturi.

Ca orice cetățean loial, nu pot aproba decât o politică de înfrățire, fără aspect de clandestinitate, în perfectă legalitate și loialitate.

Reprob deci și orice amestec sau legătură ar fi avut P.N.Ț. cu vre-o organizație subversivă, cum ar fi: Sumanele negre, organizația „T" etc. ele fiind acte comise fără asentimentul meu, sau al organizațiilor provinciale, rămân pe răspunderea celor ce le-au înfăptuit sau tutelat și pentru care merită să-și primească pedeapsa cuvenită.

Aceasta este declarația pe care o dau și o semnez cu mâna proprie, nesilit de nimeni. —

București la 19 Septemvrie 1947

— Ioan Vlad

605

~~00606~~

15

606

00607

Declarație,

Subsemnatul Vlad A-Ioan de profesiune avocat dom. în Oradea Str. Lahuer Nr. 2, născut la 6 Dec. 1913 în com. Tăsad jud. Bihor, declar următoarele:

M'am înscris în partidul Național-Țărănesc în toamna anului 1945 (luna Oct - Nov.), după ce m'am înapoiat de pe front.

În primăvara anului 1946 (Martie) am fost cooptat membru în comitetul județean, pe lângă alții aproape 300 membri, cari au deținut această funcțiune.

Activitatea mea în partid, se rezumă la participarea la Congresul pe județ, care a avut loc la Standul Comunal din Oradea, în luna Martie 1946 și la vreo 2 adunări publice organizate de partid.

Am mai luat parte la diverse discuțiuni la sediul partidului, de vre-o 5 ori. În afară de aceste date nu am mai trecut pe la sediul partidului, deoarece fiind - pe acele timpuri - și avocatul Întreprinderilor Comunale Oradea nu am vrut a mă expune și a-mi periclita situația de avocat public, cât și pt. faptul că nu aveam timp.

Dealtfel, din luna Mai sau Iunie 1946 nici nu m'a interesat situația politică și nu am fost nici odată pe la sediul partidului.

Despre felul în care s'a dus politica internă sau externă a partidului, subsemnatul cunosc

- Ioan Vlad

numai cele cuprinse în programul partidului sumar şi cele relatate în ziare şi publicaţiuni.

Ştiu că partidul naţional-ţărănesc a avut în program o chestiune a reformei agrare, pentru care se preciza, că are întocmit un proiect al său, oarecum diferit de acela al guvernului, pe care îl ataca în publicaţiile sale.

Pe chestiunea sindicală, criticile aduse de publicaţiunile partidului – care proveneau organizaţiunilor locale – se refereau la chestiuni personale atacuri contra diverşilor conducători şi nu în contra ideii care stă la baza organizării sindicale.

Este adevărat că publicaţiunile partidului foloseau diversele greutăţi financiare şi economice prin care trecea ţara, pentru a ataca guvernul şi a critica diversele măsuri luate de acesta.

În ce priveşte acţiunea dusă de P.N.T. peste hotare, subsemnatul nu ştiu şi nu am fost informat despre această acţiune, care se hotăra la centru, fără consultarea organizaţiunilor locale.

Dacă o asemenea acţiune este în vreo legătură cu actul, respectiv încercarea de fugă a grupului Mihalache-Penescu dela Tămădău şi par şi încercat o acţiune externă privind schimbarea formei de guvernământ sau altă imixtiune externă în afacerile ţării, subsemnatul reprob o asemenea acţiune, declar că nu am avut nici cunoştinţă de la şi nici informaţiuni şi mă desolidarizez de orice asemenea acte sau comploturi.

Ca orice cetăţean loial, nu pot aproba decât o politică de suprafaţă, fără aspecte de

Ioan Vlad

clandestinitate, în perfectă legalitate și loialitate.

Reprob și orice amestec sau legătură ar fi avut P.N.Ț. cu vre-o organizație subversivă, cum ar fi: Sumanele negre, organizația „T" etc. ele fiind acte comise fără asentimentul meu sau al organizațiilor provinciale, făcute pe răspunderea celor ce le-au înfăptuit sau tutelat și pentru care vinovații să-și primească pedeapsa cuvenită.

Aceasta este declarația pe care o dau și o semnez cu mâna proprie, nesilit de nimeni.—

28 August 1947

— Ioan Vlad

609

00610

D E C L A R A T I E

Subsemnatul VASILESCU NOTTARA ION, născut la 3 Ianuarie 1885 în Bucureşti Judeţul Ilfov, fiul lui Colonel MIHAIL VASILESCU NOTTARA şi al ALEXANDRINEI, de profesie avocat, căsătorit, scutit de serviciul militar, neavând nici o condamnare, domiciliat în str. Ştirbei Vodă nr.78, membru în Comitetul de conducere al Partidului Naţional Tărănesc, de sub conducerea Dlui.AL.ALEXANDRESCU, declar următoarele:

Situaţia de astăzi a Partidului Naţional Tărănesc de sub conducerea dlui. IULIU MANIU, a fost prevăzută de mine încă de mult şi nu este decât o consecinţă logică a atitudinei politice a conducătorilor săi.

In adevăr Partidul Tărănesc născut în 1919 din voinţa ţăranilor din vechiul regat, de a avea reprezentanţii lor şi un partid al clasei ţărăneşti, şi-a alcătuit în 1921 un program în mare parte sub influenţa lui CONSTANTIN STERE, un program democratic şi specific clasei ţărăneşti.

Cu acest program întemeietorii lui au câştigat massele ţărăneşti şi chiar muncitoare dela oraşe şi în 8 ani de opoziţie se formase un curent irezistibil pentru acest partid, care a ajuns la putere în 1928 şi după prima guvernare a fost o decepţie atât pentru marea massă ţărănească cât şi pentru intelectualii care aveau ideologia ţărănească. Această dezamăgire a masselor se poate vedea din diferenţa de cifre dela alegerile din 1928 şi alegerile din 1932, când fiind tot la Guvern, la prima alegere Partidul a obţinut 78% iar la celelalte abia 40%.

Care a fost cauza că Partidul nu a realizat promisiunea sa?

Răspunsul este simplu.

Fuziunea cu Partidul Naţional din Ardeal.

Vasilescu Nottara .//.

Acest Partid condus de dl.IULIU MANIU nu era un partid al clasei ţărăneşti din Ardeal. El era un conglomerat din toate clasele sociale, unite prin ideia de luptă naţională contra ungurilor, unde predominau în conducere elementele burgheze şi reacţionare.

La Partidul Naţional se ataşaseră din vechiul regat, rămăşiţele Partidului lui TACHE IONESCU, care nu aveau nici o legătură cu ţărănimea şi reprezentau clasa burgheză dezidentă, Partidul Liberal fiind reprezentantul tipic al acestei clase.

Dl.IULIU MANIU, luând şefia Partidului Naţional Ţărănesc fuzionat, a căutat să înlăture elementele democratice ale Partidului, deşi erau întemeetorii lui şi jucaseră un rol important în creerea lui, fie îndepărtându-i complet (vezi STERE, LUPU şi alţii), fie ţinându-i departe de conducere sau dându-le un rol cu totul secundar. In schimb la primele posturi de conducere erau elementele cele mai reacţionare, reprezentând tocmai clasele asupritoare ale ţărănimii. (Vezi VAIDA, MIRONESCU, etc.).

Guvernarea Partidului Naţional Ţărănesc, în astfel de condiţii, nu numai că nu putea să facă ceva pentru clasa ţărănească, dar se baza pe o imoralitate, căci trădase clasa care îl adusese la putere şi care îi dăduse toată încrederea.

Culmea acestei trădări a fost ajunsă după 23 August 1944, când Partidele din Frontul Naţional Democratic publicând "Platforma de Guvernare", în care se prevedea exproprierea agrară, el, Partidul Naţional Ţărănesc, care se pretindea reprezentantul clasei ţărăneşti, s'a pronunţat contra acestei exproprieri, în adevăr prin amânare, deşi se ştia că dorinţa de totdeauna al ţăranului român a fost" "Pământul".

O astfel de politică dusă de câţiva conducători în interesul burghezimei capitaliste sută în sută şi având ca substrat înşelarea marei masse ţărăneşti, nu putea să ducă decât la actele reprobabile de care s'au făcut vinovaţi.

Situaţiunea de astăzi, nu este însă decât consecinţa politicei conducerii Partidului, începută în 1927, data fuziunii, şi continuată şi desvoltată incontinuu în dauna ţărănimii şi claselor muncitoreşti.

Bucureşti 8 August 1947

Vasilescu Nottara

Vlad Ioan

611

00612

Declarație

Subsemnatul Ioan Vlad avocat dom. in Oradea Str. Rahovei N: 2, declar următoarele:

Sunt membru în Partidul Național Țărănesc din toamna anului 1945 când – venit de pe front – am fost consiliat de prietenii mei, membri ai partidului, să mă înscriu în acest partid.

In primăvara anului 1946 am fost cooptat membru in comitetul județean. Am participat la 2-3 adunări ținute în oraș. Nu am avut nici o însărcinare pentru alegeri.

Partidul avea, în județ, o delegație permanentă sub președinția președintelui de județ, care îndruma activitatea; delegație permanentă din care făceau parte șefi de sectoare și de plase.

Exista o organizație orășenească, care era condusă de un președinte și lucra tot după ordinele primite dela delegația permanentă.

Un alt for de conducere era comitetul județean compus din circa 300 membri, șefi de sectoare, șefi ai comunelor și diferiți alți membri cooptați. Din acest comitet am făcut parte și subsemnatul.

Acest comitet județean s'a întrunit o singură dată, când s'a ales delegația permanentă.

In comunele rurale existau deasemenea organizații comunale, cu președinți respectivi.

Drept care dau prezenta declarație azi 21 August 1947.

Ioan Vlad

DIRECTIUNEA SIGURANTEI STATULUI
Serviciul I - Biroul 1

612

Nr.25538-S
12 SEP. 1947

CONFIDENTIAL
00613

Domnului Consilier LEPADATESCU

Cu onoare vă trimitem alăturat, în original, memoriul numitului VASCAN EFTIMIE din Tecuci, pentru a lua cunoştinţă şi a fi propus ca martor al acuzării.

DIRECTOR

SEFUL SERVICIULUI

613

Memoriu.

Subsemnatul Vascan Eftimie avocat domiciliat în orașul Tecuci str. Dr. Copeschi No 7 expun următoarele: Sunt în vârstă de 52 ani, născut în Com. Nicorești jud. Tecuci din părinți: Nastase și Elisabeta Eftimie. —

La vârsta de 11 ani - după absolvirea cursului primar am plecat de acasă la București la o mătușă de a mea și m'am înscris la liceul Sf. Sava unde am urmat cursul inferior de liceu. După absolvire părinții nu au putut să mă întrețină mai departe în școală din cauză că aveau copii mulți: 5 fete și 5 băeți, și a trebuit să încep să-mi câștig singur existența dela vârsta de 15 ani, intrând în școala de telegrafie P.T.T. din București, îndeplinind funcția de telegrafist în oficiul Telegrafic central București în care timp am dat și examene particulare de clasa 5a, 6a și a 7a de liceu.

In anul 1914 începând primul răsboiu mondial și eu având la bază acum 7 clase de liceu am putut să intru ca elev în școala Militară de ofiteri activi de Infanterie din București unde după 2 ani, adică în 1916 am eșit ofiter.

A urmat apoi răsboiul - am luptat contra ungurilor și nemților până la sfârșitul lunei Noembrie 1916 când am căzut prizonier în mâinile Nemților și dus în lagărele de represalii germane: Schwarmstädt și Breesen unde am stat timp de 18 luni - după care am fost adus în

./.

în țară în cursul lunei Iunie 1918. Împreună cu mine în aceste lagăre de represiune a fost și Dl. Gh. Vlădescu-Răcoasa - pe atunci bun prieten cu mine - iar acum președintele partidului Național-Popular.-

Ajungând în armată până la gradul de Capitan și terminându-se războiul - la sfârșitul anului 1921, am demisionat din armată luându-mi o slujbă civilă de ajutor de Plasă sau Pretor cum se spune acum, funcție în care am stat timp de 6 ani din anul 1922 până în 1928 în care timp mi-am continuat și studiile, dând Bacalaureatul și examenile de licență la Fac. juridică din București și luându-mi Licența în Drept în anul 1927.-

In anul 1928 am părăsit și slujba activă ce avusesem și m'am inscris ca simplu avocat în Baroul Tecuci în care profesie funcționez până astăzi.-

Am fost căsătorit de 2 ori de la prima Căsătorie am un copil care astăzi este inginer mecanic - iar cu actuala soție cu care trăiesc de 17 ani nu am copii.-

Odată cu inscrierea mea ca avocat în Barou - în anul 1928, m'am inscris și ca membru în partidul Național-Țărănesc, care în acel timp reprezenta ideologia cea mai democrată admisă de lege.-

Cât timp partidul a fost la putere nu am avut nici o demnitate mai importantă decât acea de membru în Consiliu Județian sau membru în Consiliu Comunal. Am rămas ca membru în acest Partid până în anul acesta 1947 când a fost desființat, înșelat fiind de faptul că acest partid a fost recunoscut ca partid democrat de toți marii Aliați - și în special de marea noastră vecină dela Răsărit: U.R.S.S. prin acordul de la Moscova de la începutul anului 1946.- Acum, când situația s'a schimbat și Conducerea

614

Centrală a Partidului - compusă din Maniu, Mihalache, Penescu și alții
s'a abătut dela linia dreaptă de conducere - căutând să fugă în străinătate și să lucreze contra intereselor țării, a răsturnării guvernului și a ordinei democrate prin mijloace ascunse și condamnabile, iar ca consecință Partidul a fost dizolvat și scos în afară de lege.

Subsemnatul nu mai am nici un rost să rămân în acest Partid căci ar însemna să lucrez în contra guvernului și a ordinei democratice în mod ascuns, ceia ce eu, ca om bătrân disciplinat deprins să lucrez în limitele legii și după conștiința și după profesia ce am, nu pot să admit. - Am fost democrat și am susținut politica lui Titulescu de apropiere față de U.R.S.S. încă cu mult înainte de răsboi atunci când alții ne ofidau, ne suspectau, ne adresau epitete de bolșevici și comuniști. -

00615

In anul 1945 imediat după înapoierea mea din refugiu m'am înscris ca membru în A.R.L.U.S. -

Inainte de alegeri - în timpul alegerilor din 19 Noembrie 946 și după aceste alegeri - am încetat cu desăvârșire de a mai face propagandă pentru Partidul Nat. Țărănesc deși eram membru al acestui Partid. -

Cu ocazia alegerilor parlamentare din 19 Noemb. 946 fiind delegat din partea P.N.Ț. la secția de votare din gara Tecuci - secție prezidată de Dl. Constantinescu Șeful Stației - și având ca delegați din partea B.P.D.-ului pe Dnii Ing. Caraculacu, Blănaru, Belu - și alții - am condus aceste alegeri în cea mai perfectă armonie până la sfârșit - dovadă persoanele de mai sus plus Dnii Peretz - Alexandrescu, și alții care au vizitat secția. -

După cum se poate constata din partea dela început a acestui memoriu, eu am muncit încă din fragedă copilărie ca să-mi câștig existența - fie ca funcționar, militar sau liber profesionist. -

Eu nu am nici un fel de avere personal - soția mea are o casă moștenire dela părinții săi - în care ne adăpostim. -

Neavând nici un soi de avere - în afară de munca mea, - neavând nici moșii nici cocoșei nici Dolari - și nici neam cu capitaliști americani nu sunt - nu am nici un motiv - ca determinat oarecum

./.

de lăcomie, avariție, egoism, sau de perspectiva unui trai leneș și gheftuit - să mă mențin în politica reacționară și subterană de sabotare a acțiunei și înfăptuirilor guvernului.

Nici vârsta mea, nici starea mea fizică cu boala de inimă pe care o am - nu-mi îngădue asemenea acțiuni riscante care ar putea să-mi aducă sfârșitul vieței.

Sunt și eu un muncitor - ca toți ceilalți, care până la această vârstă au trăit numai din muncă și vreau să trăesc mai departe tot din muncă cinstită în cadrul legilor în vigoare și în evoluția progresului, căutând să mă încadrez în ritmul vremei, și să mă adaptez timpurilor noui ce au survenit.-

Deaceia - fac declarația solemnă în acest memoriu - că mă consider deslegat de a mai face parte din partidul naț.-Țărănesc - că desaprob și mă desolidarizez de toate actele și faptele Conducerii acestui Partid - făcute în detrimentul țării și pentru răsturnarea guvernului și a ordinei Democrate.

Dacă Siguranța statului va găsi cu cale că trebue să activez într'unul din Partidele din B.P.D. - o voiu face bucuros - dând dovadă prin fapte că mă încadrez în ordinea nouă de progres - și în ritmul timpurilor noui.-

V. Eftimiu

avocat.

Tecuci -

str. Dr. Copeschi N° 7. -

1947 August 25.-

615

~~00616~~

D E C L A R A T I E .

Subsemnatul Ioan N.Vlădescu, de profesiune avocat, domiciliat în Bucureşti, Calea Şerban Vodă 41, declar următoarele cu privire la întrebările cari ni s'au pus:

Am părăsit rândurile fostului partid Naţional Ţărănesc de sub conducerea D-lor Iuliu Maniu şi Ion Mihalache încă dela 4 Ianuarie 1946, odată cu plecarea din partid şi a D-lui Nicolae Lupu.

Consideraţiunile cari m'au călăuzit să iau această atitudine au fost multiple.

Partidul Naţional Ţărănesc,- socotit cu ani în urmă, drept un organism politic revoluţionar, prin natura masselor cari îi alcătuiau în trecut - structura, s'a situat dupe 23 August 1944 la dreapta politicii româneşti, datorită, greşelilor conducerii sale.

In desfăşurarea de viaţă a poporului român, trebuia să fie şi să rămână un partid de stânga, fiindcă raţiunea lui de a fiinţa stă în primul rând în lupta contra plutocraţiei.

Greşelile conducerii însă l'au angrenat după 23 August 1944 la remorca partidului bancar Naţional Liberar de sub conducerea D-lui Dinu Brătianu.

In orice caz: în frământarea politică dinpperioada de ti timp de după armistiţiu, fostul partid de sub conducerea D-lor Maniu şi Mihalache, s'a situat într'o ciudată şi intolerabilă situaţie, cel puţin pentru aripa de stânga al partidului, alcătuită din vechii ţărănişti intraţi în rânduri, după fuziunea de acum aproximativ 12 ani, făcută de Dr.Nicolae Lupu, şeful de atunci al partidului ţărănesc,fără asentimentul a multora din prieteni săi politici printreccare mă număram şi eu.

Cu alte cuvinte vreu să spun:

Că atât conducerea, cât şi parte din cadre, alături de camarila D-lui Iuliu Maniu, au socotit necesar să menţină acest organist politic într'o poziţie nefirească, faţă cu rolul ce trebiua să înplinească în viaţa poporului român.

Partudul s'a închistat într'o rigidă poziţie statică-protestatară şi de obstrucţie faţă de marele probleme ale timpului, fiindcă aşa au vrut atât D-l Iuliu Maniu cât şi D-l Ion

./.

616

Mihalache.

O asemenea atitudine a creiat, încă din 1944 şi mai ales de atunci încoace, nedumeriri, atât pe plan politic intern cât şi extern.

00617

Am socotit, când am părăsit partidul că, în planul politic intern D-nii Maniu şi Mihalache au greşit, când s'a opus realizării imediate a reformei agrare, piatră de încercare pentru democraţie şi pentru realizările de viitor care se impuneau şi se impun şi astăzi.

Deasemenea, au greşit când au crezut necesar să nu controleze trecutul personal şi politic al noilor înscrişi, în majoritatea lor legionari şi când au însărcinat în conducerea diferitelor organizaţiuni de partid, unele persoane a căror activitate notorie în trecut a fost în sprijinul dictaturii.

S'au verificat şi greşelile făcute de D-niile lor, în plan politic extern cu referire la rezervele impuse, faţă de unii dintre aliaţii noştri.

Doctorul Nicolae Lupu şi chiar unii dintre noi, cei din aripa stângă a partidului, am atras atenţiunea D-lor Mihalache şi Maniu, asupra procedurii ce era de urmat, pentru a da posibilitate partidului să iasă din impasul în care se găsea şi pentru ca ţara să-şi ia locul meritat alături de marii săi aliaţi într'o colaborare sinceră şi consecventă, în vederea stabilei şi consolidării păcii generale.

În asemenea înprejurări, împreună cu Dr. Lupu şi cu alţi prieteni, am cerut clarificarea situaţiunei în partid.

D-nul Maniu a refuzat clarificarea cerută de noi.

D-nu Mihalache, a rămas într'o voită şi inexplicabilă pasivitate.

Aşa fiind, era natural ca vechi lupişti ţărănişti cari alcătuiau aripa de stânga a partidului, să eşim din rânduri.

Această dxclaraţiune am dato astăzi 11 August 1947.

(ss) I. N. Vlădescu

Avocat.

617

~~00~~618

Declarație

Subsemnatul Ioan N. Vlădescu, de profesiune avocat – domiciliat în București; Calea Șerban Vodă 41, declar următoarele cu privire la întrebările cari mi s'au pus:

Am părăsit rândurile fostului partid Național Țărănesc de sub conducerea D-lor Iuliu Maniu și Ion Mihalache încă dela 4 Ianuarie 1946 odată cu plecarea din partid și a D-lui Nicolae Lupu.

Considerațiunile cari m'au călăuzit să iau această atitudine au fost multiple.

Partidul Național Țărănesc, – socotit cu ani în urmă, drept un organism politic revoluționar, prin natura masselor cari îi alcătuiau în trecut – structura, – s'a situat după 23 August 1944 la dreapta politicii românești, datorită greșelilor conducerii sale.

În desfășurarea de viață a poporului român, trebuia să fie și să rămână un partid de stânga, fiindcă rațiunea lui de a ființa – sta în prim rând, în lupta contra plutocrației.

Greșelile conducerii însă, l'au angrenat – după 23 August 944 – la remorca partidului bancar național liberal de sub conducerea D-lui Dinu Brătianu.

În orice caz: în frământarea politică din perioada de timp de după armistițiu, – fostul partid de sub conducerea D-lor Maniu și Mihalache, – s'a situat într'o ciudată și intolerabilă situație – cel puțin pentru aripa de stânga a partidului, alcătuită din vechii țărăniști intrați în rânduri, după fuziunea de acum aproximativ 12 ani, făcută de D-rul N. Lupu, șeful de atunci al partidului țărănesc, – fără asentimentul a multora din prietenii săi politici printre cari mă număram și eu.

Cu alte cuvinte, vreau să spun:

Că atât conducerea, cât și parte din cadre, alături de camarila D-lui Iuliu Maniu, au socotit necesar să mențină acest

Urmează I. N. Vlădescu

organism politic într'o poziție nefirească, față cu rolul ce trebuia să-l îndeplinească în viața poporului român.

Partidul s'a închistat într'o rigidă poziție statică-protestatară și de obstrucție față de marile probleme ale timpului, fiindcă așa au vrut atât Dnul Iuliu Maniu cât și Dnul Ion Mihalache.

O asemenea atitudine a creiat - încă din 1944 și mai ales de atunci încoace, - nedumeriri, atât pe plan politic intern cât și extern.

Am socotit, când am părăsit partidul, că - în planul politic intern Dnii Maniu și Mihalache au greșit, când s'au opus realizării imediate a reformei agrare - piatră de încercare pentru democrație și pentru realizările de viitor cari se impuneau și se impun și astăzi.—

De asemenea - au greșit când au crezut necesar să nu controleze trecutul personal și politic al noilor înscriși, în majoritatea lor legionari și când au însărcinat în conducerea diferitelor organizațiuni de partid, unele persoane a căror activitate notorie în trecut a fost în sprijinul dictaturii.

S'au verificat și greșelile făcute de Dnii lor, în plan politic extern cu referire la rezervele impuse, față de unii dintre aliații noștri.

Doctorul N. Lupu și chiar unii dintre noi, cei din aripa stângă a partidului, am atras atențiunea Dlor Mihalache, și Maniu, asupra procedurii ce era de urmat, pentru a da posibilitate partidului să iasă din impasul în care se găsea și pentru ca țara să-și ia locul meritat, alături de marii săi aliați - într'o colaborare sinceră și consecventă, în vederea stabilirei și consolidării păcii generale. —

În asemenea împrejurări - împreună cu Dnul Lupu și cu alți prieteni, am cerut clarificarea situațiunii în partid.

Dnul Maniu, a refuzat clarificarea cerută de noi.

Dnul Mihalache, a rămas într'o vădită și inexplicabilă pasivitate.

Așa fiind, era natural ca vechii lupiști țărăniști - cari alcătuiau aripa de stânga a partidului, să eșim din rânduri. —

Această declarațiune am dat-o astăzi 11 August 1947

I. N. Vlădescu
avocat

618

14.8.1951
Data în faţa noastră
Comisar Şef
[signature]

00619

Declaraţie.

Subsemnatul Vasile Aldea[?], născut în anul 1907 August 4. în comuna Arpaşul de jos, jud. Făgăraş, fiul lui Aurel şi Ana, căsătorit cu Ana Cahărzan, de profesie ~~funcţionar~~ avocat, de religie greco-cat., de naţionalitate română, serviciul militar satisfăcut la Bat. 3 Inf. Uşoară, gradul de sublocotenent în rezervă, cu ultimul domiciliu în Făgăraş Str. Lucaci No. 4, membru în delegaţia permanentă a fostului partid Naţ.-Ţărănesc, organizaţia de Făgăraş.

Asupra activităţei mele politice cât şi a Partidului Naţ. Ţărănesc atât cât cunosc fie prin participare directă ca membru al partidului, fie indirect, pot declara următoarele:

Mi-am început activitatea politică în anul 1934, imediat după înscrierea mea în Baroul Făgăraş ca membru în Partidul Ţărănesc Dr. Lupu. Am activat în cadrul organizaţiei „Lupistă" de Făgăraş până în anul 1936 – data fuziunei Partidului Ţărănesc Dr. N. Lupu cu Part. Naţ. Ţărănesc. După data fuziunei şi prin alegerile statutare subsemnatul am fost ales ca membru în delegaţia permanentă a organizaţiei de Făgăraş. Am secundat pe Dr. N. Lupu şi după fuziune.

ss. Vasile Aldea[?]

cu Nat. Țărăniști – cu gândul că în el voi găsi
în deosebi în ramura țărănistă Mihalache întărită
din nou cu elementele lupiste posibilitatea realizării
idealurilor socialiste în ceace privește reformele
sociale necesare pentru a îmbunătăți situația cla-
sei țărănești cea mai oprimată și exploatată pănă
acum în țara noastră atât de politicianismul conser-
vator cât și cel liberal.

Imediat după fuziune am încercat prima deza-
măgire pentrucă clica manistă reprezentată la Făgăraș
prin dr. Axelescu omul dlui Maniu, acesta reprezentant
al burgheziei ardelene străin de reformele sociale
cari au stat la temelia partidului țărănesc – prin
manevre de culise au făcut să nu pot intra în bi-
roul politic al organizației de Făgăraș și astfel
să nu mai pot lupta cu eficacitate contra elementelor
din ramura manistă străine de programul nostru
țărănist și din contră direct ostilă.

Am rămas dezamăgit și în ce privesc realizările
pe plan politic a le P.N.Ț. ~~pentru~~.

Partidul Național Țărănesc în guvernările lui
nu realizează nici una din reformele principale
în favoarea țărănimei, din contră contribuie la
întărirea burgheziei prin sprijinul dat băncilor
și marilor întreprinderi burghezo-capitaliste.
Pe lângă această trădare a clasei țărănești, progra-
matică pentrucă are loc și o importantă schimbare
de tactică căci dacă în guvernarea dela 1928 mobili-
zarea maselor fusese făcută pe tema unei lupte contra

619

partidului liberal, reprezentant tipic al burgheziei, după această dată. P.N.T. devine adeptul concepției rotative, deoarece consimte la împărțirea puterii cu partidul nat. liberal al cărui program și concepție de guvernare și le apropie.

00620

Această cârdășie se continuă și în vremea celui de al doilea război mondial - dovadă elocventă în pumnul de felicitări care l-au dat regimului dictatorial Antonescu.

Sosind la 23 August 1944, în viața noastră politică se hotărăște apariția celor două partide politice Social Democrat și Comunist care reprezentau și susțineau de data aceasta interesele maselor muncitorești exploatate până la această dată. P.N.T. care până acum se erijase în susținătorul intereselor acestor mase, la apariția reprezentanților lor legitimi iau poziție împotriva lor alături de partidul așa cum am arătat mai sus, specific burghez - nat. liberal, demascându-se și arătându-și adevărata față.

Atât prin combativitatea elementelor cari îl conduceau cât mai ales prin abilitatea politică a conducerii liberale P.N.T. se plasează în frontul partidelor reacționare, mobilizând toate resentimentele consecințe ale unui război pierdut precum și reculpabilitatea din trecut de activitate antonescian-citorească și ură rasială, îndepărtându-se treptat de la poziția normală de opoziție loială, transformându-se din partid de răspundere într-un partid de tendințe și acțiuni periculoase.

-/. [signature]

De aceia P.N.T, dela început se plasează pe linia rezistenței și obstrucției realizărilor democratice culminând prin opunerea la legea reformei agrare și împroprietărirea țăranilor, trădare directă a maselor țărănești pentru a le căror drepturi pretindea că luptă ca partid țărănesc.

Această atitudine inițiată încă dela 23 August 1944, plină de rezerve și circumspecții față de partidele muncitorești, prin atitudinea conducerii sale se găsește la data de 6 Martie 1945 și după această dată la o ostilitate din ce în ce mai accentuată față de guvernul democrat instaurat la această dată. Această atitudine odată luată este dusă până la ultima consecință în sensul că P.N.T luptă împotriva partidelor democratice și datorită faptului că guvernul dela 6 Martie 1945 se bucură și de încrederea U.R.S.S elementele conducătoare ale acestui partid ajung să creieze neîncredere față de U.R.S.S. Astfel propaganda prin gazeta Dreptatea este influențată de spiritualitatea tipic burgheză-reacționară-ridicând tema naționalismului-șovin la rangul de principiu în educația dată maselor.

N-am avut prilejul să cunosc legăturile conducerii partidului cu cercurile politice din Vest, aceste chestiuni fiind rezervate conducerii partidului și poate câtorva intimi însă am avut întotdeauna sentimentul că conducerea exploata în directiva sa raporturile dintre marii aliați.

Sezizat de acest drum greșit pentru țară am căutat personal să influențez conducerea arătând eventualele consecințe ce pot decurge din această situație. Străduințele mele rămânând zadarnice, m-am hotărât să mă retrag din viața activă a acestui partid. Drept pentru care dau prezenta

11 Aug. 1947 - București. ss/ [illegible]

D E C L A R A T I E

Subsemnatul VASILE A. VASU, născut în anul 1907, August 4, în comuna Arpașul de Jos, Jud. Făgăraș, fiul lui Aurel și Ana, căsătorit cu Ana Cobârzan, de profesie avocat, de religie greco-catolică de naționalitate română, serviciul militar satisfăcut la Bat. 3 Inf. Secoară, cu gradul de sublocotenent în rezervă, cu ultimul domiciliu în Făgăraș, Str. Mică No. 4, membru în delegația permanentă a fostului partid național-țărănesc organizația de Făgăraș.

Asupra activității mele politice cât și a Partidului național-țărănesc atât cât cunosc fie prin participare directă ca membru al partidului, fie indirect, pot declara următoarele:

Mi-am început activitatea politică în anul 1934, imediat după înscrierea mea în Baroul Făgăraș, ca membru în partidul național țărănesc Dr. Lupu. Am activat în cadrul organizației "Lupistă" de Făgăraș până în anul 1938, odată fuziunei partidului Țărănesc Dr. N. Lupu, cu partidul național-țărănesc. După data fuziunii și prin alegerile statutare subsemnatul am fost ales ca membru în delegația permanentă a organizației de Făgăraș.

Am secundat pe Dr. N-lae Lupu și după fuziunea cu național-țărăniștii cu gândul că în el voiu găsi în deosebi în ramura țărănistă Mihalache întărită din nou cu elemente "Lupiste" posibilitatea realizării idealurilor socialiste în ceeace privește reformele sociale necesare pentru a îmbunătăți situația clasei țărănești cea mai oprimată și exploatată până acum în țara noastră atât de politicianismul conservator cât și cel liberal.

Imediat după fuziune am încercat prima dezamăgire pentrucă clica manistă reprezentată la Făgăraș prin Dr. A. Dobrescu omul D-lui Maniu, acesta reprezentant al burgheziei ardelene neștiind de refomele sociale cari au stat la temelia partidului țărănesc - prin manevre de culise au făcut să nu pot intra în biroul politic al organizației de Făgăraș și astfel să nu mai pot lupta cu eficacitate contra elementelor din ramura manistă străine de programul nostru țărănist și din contră direct ostilă.

Am rămas dezamăgit și în ce privesc realizările pe plan politic ale P.N.T.-

. / .

624

00622

Partidul Național-Țărănesc în guvernările lui nu realizează nici una din reformele principale în ~~xxxxx~~ favoarea țărănimei, din contră contribue la întărirea burgheziei prin sprijinul ă dat băncilor și marilor întreprinderi burghezo-capitaliste.

Pe lângă această teroare a clasei țărănești, programatică, pentrucă are ~~x~~ loc și o importantă schimbare de tactică căci deși în guvernarea dela 1928 mobilizarea maselor fusese făcută pe ~~xxxxxx~~ tema unei lupte contra partidului liberal, reprezentant tipic al burgheziei după această dată P.N.T. devine adeptul concepției relative, deoarece consimte la împărțirea puterei cu partidul național-liberal al cărui program și concepție de guvernare și le apropie.

Această cârdășie se continuă și în vremea celui de al doilea războiu mondial - dovadă elocventă împrumutul de technicieni care l-au dat regimului ~~de~~ dictatorial Antonescu.

Sosind la 23 August 1944, în viața noastră politică se hotărește apariția celor două partide politice Social-Democrat și Comunist care reprezentau și susțineau de data aceasta interesele muncitorești până la această dată. P.N.T. care până acum se erijase în susținătorul intereselor acestor mase, la apariția reprezentanților lor legitimi iau poziție împotriva lor alături de partidul așa cum am arătat mai sus, specific burghez Național-Liberal, demascându-se și arătându-și adevărata față.

Atât prin combativitatea elementelor care îl conduceau, cât mai ales prin abilitatea politică a conducerii liberale P.N.T. se plasează în fruntea forțelor reacționare, mobilizând toate nemulțumirile consecințe ale unui războiu nedorit, precum și pe culpabilii din trecut de activitate antimuncitorească și ură rasială, îndepărtându-se treptat dela poziția normală de opoziție loială transformându-se din partid de răspundere într'un partid de tendințe și acțiuni periculoase.

De aceia P.N.T., dela început se plasează pe linia rezistenței și obstrucției realizărilor democratice culminând prin opunerea la legea reformei agrare și împroprietăririi țăranilor, trădare directă a maselor țărănești pentru ale căror drepturi pretindea că luptă ca partid țărănesc.-

Această atitudine inițiată încă dela 23 August 1944, plină de rezerve și circumspecții față de partidele muncitorești, prin atitudinea conducerei sale dela 6 Martie 1945 și după această dat la o ostilitate din ce în ce mai accentuată față de guvernul democrat instaurat la această dată. Această atitudine odată luată este

./.

622

ducă până la ultima consecinţă în sensul că P.N.T. luptă împotriva partidelor democratice şi datorită faptului că guvernul dela 6 Martie 1945 se bucură de încrederea U.R.S.S., elementele conducătoare ale acestui partid ajung să creieze neîncredere faţă de U.R.S.S.. Astfel propaganda prin gazeta "Dreptatea" este influenţată de spiritualitatea tipic burgheză-reacţionară ridicând tema naţionalismului-şovin la rangul de principii în educaţie dată maselor.

00623

N'am avut prilejul să cunosc legăturile conducerii partidului cu cercurile politice din Vest, aceste chestiuni fiind rezervate conducerii partidului şi peste câtorva intimi însă am avut întotdeauna sentimentul că conducerea exploata în directiva sa raporturile dintre marii aliaţi.

Sesizat de acest drum greşit pentru ţară am căutat personal să influenţez conducerea arătând eventualele consecinţe ce pot decurge din această situaţie.

Străduinţelenele rămânând zadarnice m'am hotărât să mă retrag din viaţa activă a acestui partid. Drept pentru care dau prezenta.-

(ss) Vasile A.Vasu

11 August 1947, Bucureşti,.

623

00624

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Lt.Col.rez.Ion Vâlceanu din Botoşani str. Regina Maria Nr.26,fost membru al partidului Naţional Ţărănesc declar următoarele :

Am demisionat din armată în anul 1921 ocupându-mă de atunci cu administratia averei soţiei, in ramura Comerţ şi Industrie.In anul 1929 am fost numit Presedinte al Camerei de Comerţ Botoşani.M-am inscris in acest partid fiind fiu de ţărani,cu credinţa că voi putea ajuta şi eu la ridicarea acelora din mijlocul cărora am eşit.

Politica dusă in tot timpul la Camera de Comerţ a fost aceea a breslei,chestiuni de impozite,oboare,inscrieri din de firme,etc.

După înapoierea din evacuare,solicitat de Dl.Avocat D.Ionescu,preşedintele partidului N.T. m'am inscris din nou. In comitet eram unul din cei cinci vicepreşedinţi şi Preşedintele organizaţiei orăşeneşti.

N'am făcut nici o propagandă,n'am luat cuvântul nici odată.Nici nu puteam face acest lucru in oraşul Botoşani,unde acei pe care îi reprezentasem la Camera de Comerţ şi a căror stimă mă bucuram şi mă bucur,nu mai erau înscrişi in acest partid.Eu care am fost căsătorit cu o evreică,cu fiu căruia i s'au confiscat bunurile rurale,care am fost de atâtea ori atacat pe nedrept in ziarele antisemite /Porunca vremii şi altele/ şi care am avut şi am vederi largi despre o adevărată democraţie nu puteam activa în aceste condiţiuni.

Deci,afară de 2-3 ori când am lua parte la şedinţele Comitetului,n'am activa sub altă formă. Am rămas totuşi in Partid,socotindu-l un partid legal,cu reprezentanţi in Guvern.

După alegeri,văzând că reprezentanţii aleşi se abţin de la şedinţele Camerei,m'am retras definitiv,ne mai luând parte la nici o intrunire a Comitetului.Mă socoteam deci ca şi demisionat.

La intrebările ce mi s'au mai pus de către Dl.Insp.Anchetator,declar că în Botoşani nu exista o organizaţie profesională militară cu toate că se cerea printr'o circulară din ziarul Dreptatea.

In privinţa faptelor ce se pun in sarcina conducătorilor Partidului Grupul-Mihalache-Penescu etc.socotesc că xxx am comis o mare greşală faţă de ţară şi Partid.Ii socotesc după regulele militare ca dezertori.

In ceea ce priveşte manifestaţia unui grup de Români la Paris cu ocazia semnătirii tratatului de Pace,am luat cunoştinţă din ziare ;am dezaprobat şi o dezaprob,ne având nici un rost, mai ales faţă de condiţiile foarte avantajoase şi retrocedarea teritoriilor din Ardeal.

Drept care dau prezenta declaraţie din proprie convingere şi nesilit.-

23 August 1947.   ss.Lt.Col.Vâlceanu

Declarație

Subsemnatul Lt. Col rez. Ion Vâlceanu din Botoșani, Str. Regina Maria Nr. 26, fost membru al partidului Național Țărănesc, declar următoarele:

Am demisionat din armată în anul 1921, ocupându-mă de atunci cu administrarea averii soției, în ramura Comerț și Industrie. In anul 1929 am fost numit Presed. al Camerei de Comerț Botoșani. M-am înscris în acest partid fiind fiu de țărani, cu credința că voi putea ajuta și eu la ridicarea acelora din mijlocul cărora am eșit.-

Politica dusă în tot timpul la Camera de Comerț a fost aceea a breslei: chestiuni de impozite, oboare, înscrieri de firme, etc. -

După înapoierea din evacuare, solicitat de Dl. Avocat D. Ionescu, președintele partidului N.T. m'am înscris din nou. In Comitet eram unul din cei cinci Vicepreședinți și Președintele organizației orășenești.-

N'am făcut nici o propagandă, n'am luat cuvântul nici odată. Nici nu puteam face acest lucru în orașul Botoșani, unde,

aci pe care îi reprezentasem la Camera de Comerț, și de a căror stimă mă bucuram și mă bucur, nu mai erau evrei în acest partid. — Eu, care am fost căsătorit cu o evreică, cu fiu evreu și s'au confiscat bunurile rurale, care am fost de atâtea ori atacat pe nedrept în ziarele antisemite (Porunca Vremii și altele) și care am avut și am vederi largi despre o adevărată democrație, nu puteam activa în aceste condițiuni. —

Deci, afară de 2-3 ori când am luat parte la ședințele Comitetului, n'am activat sub altă formă. — Am rămas totuși în Partid, socotindu-l un partid legal, cu reprezentanți în Guvern. —

După alegeri, văzând că reprezentanții aleși se abțin de la ședințele Camerei, m'am retras definitiv, ne mai luând parte la nici o întrunire a Comitetului. — Mă socoteam deci ca și demisionat.

La întrebările ce mi s'au mai pus de către Dl. Insp. anchetator, declar că în Botoșani nu exista o organizație profesională militară, cu toate că se cerea printr'o circulară din Ziarul Dreptatea. —

In privința faptelor ce se pun în sarcina conducătorilor Partidului - Grupul Mihalache - Penescu - etc. socotesc că au comis o mare greșală față de Țară și Partid. — Îi socotesc după regulele militare ca dezertori. —

In ceea ce privește manifestația unui grup de Români la Paris cu ocazia semnării Tratatului de Pace, am luat cunoștință din ziare; am dezaprobat-o

625

și o dezaprob, ne având nici un rost, și mai ales față de condițiile foarte avantajoase și retrocedarea teritoriilor din Ardeal.-

~~00626~~

Drept care dau prezenta declarație din propria convingere și nesilit.-

Lt.Col.: I. Vălceanu

23 August 1947.

626

~~00627~~

D E C L A R A T I E

Subsemnatul Lt.Col.rez.Ion Vâlceanu,domiciliat in Botoşani, str.Regina Maria Nr.26,născut in anul 1888 in com. Cojmăneşti-Mehedinţi,fiul lui Dumitri şi Maria-ambii decedaţi-declar următoarele :

Sunt membru al Partidului N.T. Maniu din anul 1929 din acest an şi până în prezent am ocupat următoarele functiuni politice : Preşedinte al Camerei de Comerţ,şi Ind.Botoşani 1929-1934 iar în partid erau unul dintre cei 5 vicepreşedinţi şi preşedinte al organizaţiei orăşeneşti Botoşani in funcţie pe care am deţinut-o până în prezent.

In ce priveşte activitatea mea ca om politic inante de alegerile din 1946 nu am activat in sectorul meu /oraşul Botoşani/personal iar după alegeri nici n'am mai călcat pe la club,considerându-mă demisionat,deoarece nu mai aveam popularitatea dinainte,vechii mei alegători ne mai făcând parte din partid.Deoarece partidul P.N.T. Maniu nu mai era un partid democrat deoarece prin introducerea elementelor şi metodelor legionare in partid-devenise antidemocrat şi cu tendinţa antirasiale,cultivând ura de rase.

Relaţiile mele politice in partid erau cu Dl.Avocat D.Ionescu preşedinte,avocat Andreescu cu Dl.Polizu fost ajutor de primar iar din Bucureşti cu Dl. N.Polizu Micşuneşti-preşedinte de onoare.Toate dispoziţiunile şi instrucţiunile dela Centru ce primeam prin Dl. D.Ionescu-preşedintele organizaţiei locale.D.Ionescu şi Dl.Polizu Micşuneşti făceau parte din organizaţia Centrală a partidului şi primeau instrucţiuni prin Secretariat.

Aceste instrucţiuni se refereau la pregătirea alegerilor la modul cum urma să se activeze pe teren,cum să se ţină intruniri.

Incriminez acţiunea care se ducea de P.N.T. prin ziarul "Dreptatea" de oarece prin criticii tendenţioase şi ne la locul lor se speculau greutăţile avute in urma răsboiului şi celor doi ani de secetă in scop de aţâţare a spiritului şi a învrăjbirii populaţiei.

Intreaga populaţie din regiunea Botoşanilor îşi dădea seama de campania mincinoasă dusă contra Guvernului,când vedea rezultatele reale / sosiri de cereale,ajutoare,cantine, etc/.Din campania dusă de P.N.Tü rezultă o atitudine antisovietică in dauna ~~partidului~~ poporului românesc,deoarece interesele sale superioare,situaţia locală şi atitudinea atât de binevoitare a U.R.S.S. faţă de ţara noastră ne indică că trebuie să trăim in cele mai bune raporturi cu marea noastră vecină aliată,fapt ~~xxxx~~ ce nu se constată a fi urmărit de PNT

Personal,nici prin alte persoane,n'am avut legături cu conducătorii partidului P.N.T.

Prezenta declaraţie o dau nesilit de nimeni şi o susţin in totul.

Bucuresti 27 August 1947

ss.Lt.Col.I.Vâlceanu

Declarație

Subsemnatul Lt. Col. rez. Ion Vâlceanu, domiciliat în Botoșani, Str. Regina Maria N° 26, născut în anul 1888 în Com. Cojmănești-Mehedinți, fiul lui Dumitru și Maria – ambii decedați –, declar următoarele:

Sunt membru al Partidului N.Ț. Maniu din anul 1929. Din acest an și până în prezent am ocupat următoarele funcțiuni politice: Președinte al Camerei de Comerț și Ind. Botoșani – 1929-1934. Iar în partid eram unul dintre cei 5 vicepreședinți și președinte al organizației orașului Botoșani, funcție pe care am deținut-o până în prezent.

În ce privește activitatea mea ca om politic înainte de alegerile din 1946 nu am activat în sectorul meu (orașul Botoșani) personal – iar după alegeri nici n'am mai călcat pe la club, considerându-mă demisionat –, de oarece nu mai aveam popularitatea dinainte, vechii mei alegători nu mai făcând parte din partid. De oarece partidul P.N.Ț. Maniu nu mai era un partid democrat de oarece prin introducerea elementelor și metodelor legionare în partid – devenise antidemocrat și cu tendințe antirasiale, cultivând ura de rasă.

Relațiile mele politice în partid eram cu Dl. avocat D. Ionescu – președinte, avocat Andreescu – casier, – fost ajutor de primar iar din București cu Dl. N. Politzu Micșunești – președinte de onoare. Toate dispozițiunile și instrucțiunile de la Centru se primeau prin Dl. avocat D. Ionescu – președintele organizației locale.

Lt. I. Vâlceanu

D. Ionescu și Dr. Polizu Micșunești făceau

./.

628

D. Ionescu și Dl. Poliza Miczunești făceau parte din organizația centrală a partidului și primeau instrucțiuni prin Secretariat.—

Aceste instrucțiuni se refereau la pregătirea alegerilor, la modul cum să se activeze pe teren, cum să se țină întruniri.—

629

Incriminez acțiunea care se ducea de P.N.T. prin ziarul „Dreptatea" de oarece prin critici tendențioase și cu la liberul lor se speculau greutățile ivite în urma războiului și celor doi ani de secetă în scop de ațîțare a spiritelor și a învrăjbi populația. Întreaga populație din regiunea Botoșani își dădea seama de campania mincinoasă dusă contra guvernului, când vedea rezultatele reale (semințe de cereale, ajutoare, cantine, etc.).— Din campania dusă de P.N.Ț. rezulta o atitudinea antisovietică în dauna poporului românesc, deoarece interesele sale superioare, situația locală și atitudinea atât de binevoitoare a U.R.S.S. față de țara noastră ne indică că trebuie să trăim în cele mai bune raporturi cu marea noastră vecină aliată.— fapt ce nu se constata a fi urmărit de P.N.Ț.—

Personal, nici prin alte persoane, n'am avut legături cu conducătorii partidului P.N.Ț.—

Prezenta declarație o dau nesilit de nimeni și o susțin în total.—

București 27 August 1947.

Ctl. I. Vălceanu

629

00630

Declaraţiune

Subsemnatul Vasile Voştinariu, avocat, domiciliat in comuna Ineu, jud. Arad, in calitate de fost membru al P.N.T. de sub şefia dlui Juliu Maniu, declar următoarele :

Intrând in vieaţa politică, m'am incadrat in P.N.T., de bunăcredinţă că doctrina acestui partid are la temelia ei principiile democratice, iar ca sop ridicarea nivelului social, cultural şi material al ţăranului şi muncitorului şi asigurarea pentru ţara noastră a unui loc de cinste în concernul popoarelor lumii.

Aproape dela inceput m'a cuprins ingrijorarea şi mai apoi desnădejdea, văzându-mi spulberate aspiraţiunile ideale pe care le legasem de aceasta ideologie politică şi de P.N.T. Cauza eficientă a acestei îngrijorări şi descurajări rezidă în atitudinea, tactica şi arbitrariul preşedintelui dl Juliu Maniu.

In adevăr, realizarea unei ideologii politice este in funcţiune de metode şi practici pozitive, de ideea de colaborare sinceră şi de o previziune clară. Ori, dl Juliu Maniu prin acţiunea sa permanent negativistă, prin refuzul său de colaborare, prin acţiunile sale de sabotare şi denigrare a actelor altui regim decât cel condus de domnia sa, a produs numai disensiuni şi obstrucţionism, provocate şi de egoismul său exclusivist şi specific, a creat o stare de incordare intre partid şi celelalte organizaţiuni politice şi a provocat şi o stare de neincredere a altor state in demnitatea şi cinstea acestui neam şi acestei ţări.

Dacă greşelile trecutului şi-ar putea găsi vreo justificare, situaţiunea creată prin actul dela 23 August 1944 impune cu necesitate o schimbare de atitudine. Situaţiuneacreată prin războiul trecut atât sub raport economic cât şi social, impune renunţarea la prejudecăţi şi cunoaşterea realităţilor in aprofunzimea lor. Astfel, greşelile ce se comit dela aceasta dată incoace nu se pot ierta.

P.N.T.-ul dela 23 August 1944 incoace a mers din erori in erori. Este inadmisibil anume a refuza azi colaborarea cu organizaţiunile plotitice, este o crimă a sabota acţiunile regimului de guvernare care tind la refacerea economică, financiară şi morală a ţării şi este o trădare orice tentativă sau faptă proprie de a primejdui pacea şi bunele raporturi de vecinătate cu ţările democreatice şi in special cu U.R.S.S. Cine cunoaşte psihologia muncitorului şi ţăranului nostru, ştie că aceştia vreau pacea, nu războiul, vreau raporturi

de prietenie sinceră cu U.R.S.S. şi că ei sunt pătrunşi de sentimentul de gratitudine faţă de U.R.S.S., atât pentru că ne-a desrobit de sub jugul hitlerist, redându-ne libertatea şi independenţa naţională, cât şi ajutorul preţios in opera de redresare economică şi financiară. Aceasta stare psihologică generală nu se poate nesocoti fără a aduce o atingere inseşi intereslor superioare ale ţării.

Acţiunea atât in domeniul politicii interne cât şi in al celei externe, intreprinsă de dl Juliu Maniu şi adjutanţii săi, reprezentân un pericol pentru suveranitatea şi integritatea ţării şi o primejduirexxx mejduire a păcii, trebuia să ducă in mod inevitabil la disolvarea partidului. Aceasta disolvare era o necesitate naţională care nu se poate satisface prin hotărîrea paradoxală a unor me[mb]ri de a consimţi să a oferi o colaborare prin manifestarea unor deputaţi P.N.T.-işti ~~de-a~~ la lucrările Parlamentului.

Văzând că negativismul proverbial al dlui Juliu Maniu, refuzul său de a contribui cu regimul actual la opera de redresare a ţării acţiunile intreprinse in străinătate atât impotriva regimului actual cât şi a U.R.S.S., abţinerea de a sabota in viitor interesele superioare de Stat, respingerea ofertei frecvent făcută de U.R.S.S. de a ne ajuta sub raport economic şi financiar, crearea unei atmosfere de duşmănie faţă de vecina noastră numită mai sus, o atmosferă din care respiră şi aier de războiu; nu pot decât să periciliteze in mod grav interesele superioare ale ţării, declar că m'am desolidarizat deja şi mă desolidarizez şi acum de toată acţiunea din trecut şi până azi a P.N.T. şi a dlui Juliu Maniu şi infierez orişi ce acţiune care ar putea tinde sau ar tinde chiar la violarea suveranităţii naţionale, independenţii şi integrităţii ţării, la primejduirea păcii şi a raporurilor de bunăvecinătate cu ţările democratice şi in special cu U.R.S.S., derivând aceasta acţiune dela orişicine.

Consimt ca cele de mai sus să se şi publice in ziarele noastre

Aceasta imi este declaraţiunea, in care stărui şi o semnez.

Bucureşti la 7 Aug. 1947

630

~~00631~~

D E C L A R A Ţ I U N E

Subsemnatul VASILE VOSTINARIU, avocat, domiciliat în Comuna Indeu Jud. Arad, în calitate de fost membru al P.N.T. de sub şefia D-lui Iuliu Maniu, declar următoarele:

Intrând în viaţa politică, m'am încadrat în P.N.T. de bună credinţă că doctrina acestui partid are la temelie ei principiile democratice, iar ca scop ridicarea nivelului social, cultural şi material al ţăranului şi muncitorului şi asigurarea pentru ţara noastră a unui loc de cinste în concernul popoarelor lumii.-

Aproape dela început m'a cuprins îngrijorarea şi mai apoi deznădejdea, văzându-mi spulberate aspiraţiunile ideale pe care le legasem de această ideologie politică. Cauza eficientă a acestei descurajări şi îngrijorări rezidă în atitudinea, tactica şi arbitrariul preşedintelui Dl. Iuliu Maniu.-

In adevăr realizarea unei ideologii politice este în funcţiune de metode şi practici pozitive, de ideea de colaborare sinceră şi de o previziune clară. Ori Dl. Iuliu Maniu, prin acţiunea sa permanent negativistă, prin refuzul său de colaborare, prin acţiunile sale de sabotare şi denigrare a actelor altui regim decât cel condus de domnia sa, a produs numai disensiuni şi obstrucţionism, provocate şi de egoismul său exclusivist şi specific, a creat o stare de încordare între partid şi celelalte organizaţiuni politice şi a provocat şi o stare de neîncredere a altor state în demnitatea şi cinstea acestui neam şi acestei stări.-

Dacă greşelile trecutului şi-ar putea găsi vreo justificare, situaţiunea creată prin actul dela 23 August 1944 impune cu necesitate o schimbare de atitudine. Situaţiunea creată prin războiul trecut atât sub raport economic cât şi social, impune renunţarea la prejudecăţi şi cunoaşterea realităţilor în aprofunzimea lor. Astfel, greşelile ce se comit dela această dată încoace nu se pot ierta.-

P.N.T.-ul dela 23 August 1944 încoace, a mers din erori în erori. Este inadmisibil anume a refuza azi cola-

borarea cu organizaţiunile politice, este o crimă a sabota acţiunile regimului de guvernare care tind la refacerea economică, financiară şi morală a ţării şi este o trădare orice tentativă sau faptă proprie de a primejdui pacea şi bunele raporturi de vecinătate cu ţările democratice şi în special cu U.R.S.S. Cine cunoaşte psihologia muncitorului şi ţăranului nostru, ştie că aceştia vreau pacea, nu războiul, vreau raporturi de prietenie sinceră cu U.R.S.S. şi că sunt pătrunşi de sentimentul de gratitudine faţă de U.R.S.S., atât pentru că ne-a desrobit de sub jugul hitlerist, redându-ne libertatea şi independenţa naţională cât şi ajutorul preţios în opera de redresare economică şi financiară. Această stare psihologică generală nu se poate nesocoti fără a aduce o atingere înseşi intereselor superioare ale ţării.-

Acţiunea atât în domeniul politicii interne cât şi în al celei externe, întreprinsă de Dl. Iuliu Maniu şi adjutanţii săi, reprezentând un pericol pentru suveranitatea şi integritatea ţării ţării şi o primejduire a păcii trebuia să ducă în mod inevitabil la disolvarea partidului. Această disolvare era o necesitate naţională care nu se poate satisface prin hotărârea paradoxală a unor membri de a consimţi şi a oferi o colaborare prin manifestarea unor deputaţi P.N.T.-işti dela lucrările Parlamentului.-

Văzând că negativismul proverbial al D-lui Iuliu Maniu, refuzul său de a contribui cu regimul actual la opera de redresare a ţării acţiunile întreprinse în străinătate atât împotriva regimului actual cât şi a U.R.S.S., abţinerea de a sabota în viitor interesele superioare de Stat, respingerea ofertei frecvent făcută de U.R.S.S. de a ne ajuta sub raport economic şi financiar, crearea unei atmosfere de duşmănie faţă de vecina noastră numită mai sus, o atmosferă din care respiră şi aer de războiu, nu pot decât să primejduiască în mod grav interesele superioare ale ţării, declar că m'am desolidarizat şi acum de toată acţiunea din trecut şi până azi a P.N.T-şi a D-lui Iuliu Maniu şi înfierez orice acţiune care ar putea tinde sau ar tinde chiar la violarea suveranităţii naţionale, independenţii şi integrităţii ţării, la primejduirea păcii şi a raporturilor de bună vecinătate cu ţările democratice şi în special cu U.R.S.S., derivând această acţiune dela orişicine

Consimt ca cele de mai sus să se şi publice în ziarele noastre.- Buc. 7. August 1947.- ss. V. Voştinariu,

00632

632

00633

D E C L A R A T I U N E

Subsemnatul VASILE VOSTINARIU, avocat, domiciliat în Comuna Indeu Jud. Arad, în calitate de fost membru al P.N.T. de sub şefia D-lui Iuliu Maniu, declar următoarele:

Intrând în viaţa politică, m'am încadrat în P.N.T- de bună credinţă că doctrina acestui partid are la temelia ei principiile democratice, iar ca scop ridicarea nivelului social, cultural şi material al ţăranului şi muncitorului şi asigurarea pentru ţara noastră a unui loc de cinste în concernul popoarelor lumii.-

Aproape dela început m'a cuprins îngrijorarea şi mai apoi desnădejdea, văzându-mi spulberate aspiraţiunile ideale pe care le legasem de această ideologie politică. Cauza eficientă a acestei descurajări şi îngrijorări rezidă în atitudinea, tactică şi arbitrariul preşedintelui Dl. Iuliu Maniu.-

In adevăr realizarea unei ideologii politice este în funcţiune de metode şi practică pozitive, de ideea de colaborare sinceră şi de o previziune clară, Ori Dl. Iuliu Maniu, prin acţiunea sa permanent negativistă, prin refuzul său de colaborare, prin acţiunile sale de sabotare şi denigrare a actelor altui regim decât cel condus de domnia sa, a produs numai disensiuni şi obstrucţionism, provocate şi de egoismul său excluzivist şi specific, a creat o stare de încordare între partid şi celelalte organizaţiuni politice şi a provocat şi o stare de neîncredere a altor state în demnitatea şi cinstea acestui neam şi acestei stări.-

Dacă greşelile trecutului şi-ar putea găsi vreo justificare, situaţiunea creată prin actul dela 23 August 1944 impune cu necesitate o schimbare de atitudine. Situaţiunea creată prin războiul trecut atât sub raport economic cât şi social, impune renunţarea la prejudecăţi şi cunoaşterea realităţilor în aprofunzimea lor. Astfel, greşelile ce se comit dela această dată încoace nu se pot ierta.-

P.N.T.-ul dela 23 August 1944 încoace a mers din erori în erori. Este inadmisibil anume a refuza azi colaborarea

./.

borarea cu organizaţiunile politice,este o crimă a sabota acţiunile regimului de guvernare care tind la refacerea economică,financiară şi morală a ţării şi este o trădare orice tentativă sau faptă proprie de a primejdui pacea şi bunele raporturi de vecinătate cu ţările democratice şi în special cu U.R.S.S.Cine cunoaşte psihologia muncitorulu şi ţăranului nostru,ştie că aceştia vreau pacea,nu războiul,vreau raporturi de prietenie sinceră cu U.R.S.S.şi că ei sunt pătrunşi de sentimentul de gratitudine faţă de U.R.S.S.,atât pentru că ne-a desrobit de sub jugul hitlerist,redându-ne libertatea şi independenţa naţională cât şi ajutorul preţios în opera de redresare economică şi financiară.Această stare psihologică generală nu se poate nesocoti fără a aduce o atingere înseşi intereselor superioare ale ţării.-

Acţiunea atât în domeniul politicii interne cât şi în al celei externe,întreprinsă de Dl.Iuliu Maniu şi adjutanţii săi,reprezentând un pericolpentru suveranitatatea şi integritatea ţării ţării şi o primejduire a păcii trebuia să ducă înx mod inevitabil la disolvarea partidului.Această disolvare era o necesitate naţională care nu se poate satisface prin hotărârea paradoxală a unor membri de a consimţi şi a oferi o colaborare prin manifestarea unor deputaţi P.N.T.-işti dela lucrările Parlamentului.-

Văzând că negativismul proverbial al D-lui Iuliu Maniu,refuzul său de a contribui cu regimulx actual la opera de redresare a ţării acţiunile întreprinse în străinătate atât împotriva regimului actual cât şi a U.R.S.S. abţinea de a sabota în viitor interesele superioare de Stat,respingerea ofertei frecvent făcută de U.R.S.S.de a ne ajuta sub raport economic şi finan iar,crearea unei atmosfere de duşmănie faţă de vecina noastră numită mai sus, o atmosferă din care respiră şi aer de războiu,nu pot decât să periclitezе în mod grav interesele superioare ale ţării,declar că m'am desolodarizat şi acum de toată acţiunea din trecut şi până azi a P.N.T-şi a D-lui Iuliu Maniu şi înfierez orice acţiune care ar putea tinde sau ar tinde chiar la violarea suveranităţii naţionale,independenţii şi integrităţii ţării,la primejduirea păcii şi a raporturilor de bună vecinătate cu ţările democratice şi în special cu U.R.S.S.,derivând această acţiune dela orişicine

Consimt ca cele de mai sus să se şi publice în ziarele noastre.- Buc.7.August 1947.- ss.V.Voştinariu,

63

00634

634

de intervenţie adresate unor puteri streine.

Sezizat de acest haus, nu numai greşit dar şi periculos pentru ţara noastră, am căutat prin intervenţii orale şi scrise să influenţez conducerea, arătându-i gravele consecinţe ce decurg precum şi trădarea care se face faţă de masele ţărăniste. Străduinţele mele au rămas fără rezultat şi atunci m'am hotărât să mă retrag din viaţa activă de partid ceace de astfel am si făcut. Drept care dau prezenta declaraţie pe care o susţin şi semnez propiu.

00635

(ss)An.Popescu.
Preot.

635

27.VIII.947.

elibrat

00636

Viuțiu Ion
Medic

Declarație

Subsemnatul Dr. Ion Oprițiu de [fiul lui Ion și Tecfila] profesiune advocat, dom. în Sebeș, jud. Alba, str. Mihai Viteazul Nr. 32. născut în Sebeș, la 23 apr. 1893, căsătorit, am 2 copii, unul student inginer la Politechnica București cu numele Ion, și o fiică studentă la medicina umană în Cluj, cu numele Lucia, proprietar a unei case în Sebeș, și cca 15 jug. pământ arabil, nu am fost arestat și nici condamnat pentru vre-un fapt penal până în present, armata am făcut-o în Ug. 1914 fiind [illegible] în rez. la Reg. 36 art., declar următoarele:

După terminarea primului războiu mondial, mi-am stabilit ca advocat în orașul meu natal Sebeș. Doctoratul în drept l-am luat în 1917 la universitatea din Budapesta, unde am urmat [illegible] facultatea /

Chiar în 1920, odată cu începerea activității mele de advocat am intrat și activez în cadrul Partidului Național [illegible]

Dr. Ion Oprițiu

28 VIII [illegible] văzut Ursuța

a cărui activitate o urmăream de altfel, de când eram student.

Am ajuns șeful politic al plasei Sebeș și în anul 1922, am fost candidat de deputat pentru circumscripția electorală Sebeș.-

În 1928 am fost ales deputat al județului Alba;

Până în aprilie 1931 am fost deputat, după care dată nu am mai fost niciodată candidat în vreo altă alegere pentru Parlament.

Mi-am continuat ca șef de plasă activitatea mea politică până în anul 1938, când au încetat orice activitate politică, odată cu desfiinţarea partidelor politice de către fostul Rege Carol II.

În această perioadă a mea de activitate politică, am avut legături mai mult strânse cu oamenii politici ai partidului [illegible] a Dl. Iuliu Maniu, cap de listă la Alba Dl. Ioan Pop, șeful organizației la Alba, Dl. Nicolae Todoran, deputatul ales al județului în 1946 și alții mai puțin importanți.

Pot să menționez faptul, că încă din 1937 Partidul Naț. Țărănesc avea simpatii partidelor de dreapta, simpatie care au mers până acolo, că la alegerile din toamna 1937 a încheiat un pact de neagresiune cu Codreanu.

D. Ion Nițu

27.VIII.947

Deşi îmi displăceau aceste orientări, nu am plecat din Partid, fiindcă eram încă din tinereţe prea tare legat de acest partid.

Din 1939–1945 am fost foarte mult timp concentrat şi mobilizat, luând parte activă la războiul contra Germaniei.

00638

Din 1945 am rămas şef de plasă Sebeş, dar am încetat întreaga mea activitate, din cauza vârstei şi a obligaţiilor pe care le aveam faţă de copiii mei, rămaşi studenţi.

În perioada premergătoare alegerilor nu m-am angajat şi nu am ţinut nici un discurs, activitatea mea reducându-se numai la distribuirea de la oameni de conducere a plasei a manifestelor, gazetelor, ale fruntaşilor şi eventualele instrucţiuni ce le primeam de la centrul judeţean al Partidului.

După 23 august 1944, am constatat greşeli de organizare a Partidului şi de control al membrilor săi şi simţeam o înstrăinare a Partidului de marea aliată de la răsărit U.R.S.S. şi o simpatie a Partidului prea semnificativă faţă de Anglia şi America şi în special faţă de cercurile reacţionare de acolo.

Ss. Ion [illegible]

Deasemenea am urmărit în oficiosul partidului, ziarul „Dreptatea" că vicepreşedintele partidului Dl. Ion Mihalache, stimula elementele de dreapta, fapt ce s-a manifestat de către domnia sa, într-o cuvântare, ţinută studenţimei ţărăniste din Bucureşti.

Privită sub această prismă activitatea fostului P.N.Ţ.: nu am surprins tentativa de fugă a grupului Mihalache din luna Iulie 1947, şi desaprob în totul această acţiune a sa.— [illegible] că a-şi afară de graniţele Ţării, să activeze cineva contra intereselor Ţării şi a conducătorilor ei, o astfel acţiune, fiind egală cu trădarea Ţării.—

Termin cu o desolidarizare a mea de fostul P.N.Ţ. din care nu mai fac şi nu mai doresc a face parte.

Declar şi semnez de bună voie, nesilit de nimeni.

Bucureşti la 27 august 1947

[illegible] Ion [illegible]

639

00640

Declaraţie

Subsemnatul Dr. Ion Militiu, de profesie avocat, de ani 54. dom. în comuna Sebeş jud. Alba, declar următoarele.

Sunt membru în P.N.Ţ. din anul 1920. având calitatea de şef de plasă.

Despre activitatea Miliolan[?] a grupului Român del Paris, precum şi a celorlalţi din streinătate nu ştiu decât din ziare, şi le-am desaprobat din primul moment.

Credeam că la un moment dat partidul va face o cotitură şi se va încadra într'o politică de relaţii prieteneşti cu U.R.S.S.

Susţin şi semnez.

23. aug. 1947

Dr. Ion Militiu

18.IX.947.

640

Dată în fața noastră.
Anchetator Lt. Jr.
… Popescu

Declarație,

006411

Zamfirescu Gheorghe. avocat.

Subsemnatul Zamfirescu Gheorghe, Avocat, cu domiciliu în Com. Prundu jud. Argeș născut în anul 1904, declar următoarele:

Fiind înscris în P.N.T. Maniu org. Argeș, am fost numit în Noembrie 1945, ca ajutor de șef de sector Prundu și aceasta în lipsa mea. Nu am activat nici mai înainte și nici după ce mi s'a încredințat funcțiunea mai sus arătată.

În ziua de 2 Febr. 1946, s'a ținut la Argeș congresul ge. județean la care au participat peste 500-600 persoane fiind și eu printre ele. Cu câteva zile mai înainte de această dată și cu câteva zile după această adunare, am avut oarecare discuții cu câțiva membrii ai organizației, lucru ce m'a determinat a nu mai activa până la dizolvarea partidului.

Gh. Zamfirescu

Discuţiunile ce le-am avut erau de ordin personal (probleme profesionale) şi ca atare nu mai putem lucra cu ei.

În ceeace priveşte afirmaţia ce am făcut în declaraţia precedentă privitor la masa de manevră a celor mărunţi precizez următoarele:

Cei interesaţi din organizaţie şi anume: Vice-Preşedinţi M. Pitigoş şi U. Ctinescu, căutau să-şi facă o platformă politică şi profesională ei fiind tot avocaţi precum şi Al. Retevoescu ce era în Biroul Politic al organizaţiei.

Prin masa de manevră înţeleg pe toţi cei ce nu deţin funcţii importante în organizaţie şi anume: ajutor de şef de sector, şefi org. comunale etc.

Fondurile şi directivele de la centru le primeau de vice-preşedinţi şi casierul organizaţiei. Aceste directive constau în organizarea cadrelor şi aceasta o ştiu din auzite. Personal n-am luat cunoştinţă de asemenea directive.

Gh. Zamfirescu

7.

641

00642

și nici nu știu ce fonduri se primeau.

În ceeace privește, în afirmația ce am făcut-o, că conducerea P.N.T. nu-și mai respectă obligațiunile luate față de muncitori și țărani, această concluzie am tras-o din presă ziarele independente, că P.N.T. n'a efectuat reforma agrară și a tărăgănat-o.

Acest lucru m'a determinat să cred că existența statului ar fi periclitată, deoarece 80% din populația țării este pătura țărănească.

Alte cunoștințe n'am, în legătură cu activitatea organizației de Argeș a P.N.T.-Maniu.

Din afirmațiile ce am făcut în declarația precedentă privitor la cunoștințele ce am și aceste cunoștințe numai din presă adică ziare independente, rămân la punctul de vedere așa cum l'am arătat adică a nu aproba tactica P.N.T.-Maniu.

Gh. [illegible]

Militari deblocați și legionari la org. de Argeș n'au existat a fi înscriși după câte pot știi. Alte cunoștințe nu pot avea, întrucât aveam un rol redus în organizație.

Dată azi 18 Sept. Buc.

Ph. Zambrescu

15/

25 aug. 1947
Dată în fața noastră
Comisar [illegible]

642

00643

Declarație,

Subsemnatul Zamfirescu Gheorghe Avocat-Pitești, cu domiciliu în comuna Priundu Jud. Argeș, născut în anul 1904, luna Februarie ziua 27, fiul lui Ilie + și al Constantinei serviciul militar satisfăcut. Reg. 6 Art. având gradul de Caporal. Sunt necăsătorit.

Despre înscrierea subsemnatului în P.N.Ț. Maniu și despre concepțiile ce am avut asupra acestui partid declar următoarele:

M'am înscris în acest partid în anul 1944, în organizația de Argeș unde colegii mei Teo Simionescu și C. Chirac erau Vice-Președinți ai organizației. Aceștia aveau sentimente de stânga, așa cum le aveam și eu. Dealtfel ~~membrii~~ și alți membrii ce nutreau sentimente comuniste încă de mult timp, erau înscriși în P.N.Ț. Maniu (de ex. + Brestoiu, Siposetc. Era singurul partid ce avea înscriși ca membrii ~~[illegible]~~ pe acei ce vedeau și credeau în victoria armatelor ruseşti, adică pe mulți comuniști din comunele

./.

Eu ca fiu de modest slujbaș la C.F.R., născut și crescut în masa țărănească, am gândit, că singurul partid unde trebue să mă înscriu este P.N.T., celelalte organizații democrate, în acel timp, la Argeș nu aveau un sediu sau un șef, unde să te poți înscrie.

Doi colegi mei Teo Simionescu și C. Chiriac au trecut la P.N.T. Alexandrescu, însă pe mine nu m'au anunțat la timp despre această trecere a lor.

În organizație mi s'a dat singura atribuție ca, a pitar de șef de sector, ce am rămas eu ca până în anul 1946, când n'am mai activat, pentru faptul că am constatat noi aceștia membrii eram numai o masă de manevră, în mâinile celor câțiva interesați, care primeau fonduri și directive dela Conducerea partidului.

Din fricțiunile ce existau între cele două tabere, din organizația județeană precum și din comentariile presei independente, am căpătat convingerea, că Conducerea partidului nu-și mai respectă obligațiile luate

Gh. Zamfirescu

644

1.

față de țărani și muncitori și că din contră, conducerea partidului a trecut la acțiuni care erau contrarii intereselor țări și care acțiuni periclitau [illegible] existența și independența statului român.

00645

Deasemenea intervențiile directe și indirecte făcute de conducerea centrală a partidului care cu ajutorul unor politicieni ratați ca Tilea, Creteanu ș.a. precum și încercarea de fugă peste graniță a grupului Mihalache, mi-au format convingerea, că acțiunea dusă în continuare de către d-l Iuliu Maniu, este numai pentru atingerea scopurilor personale, ale sale și a unui grup restrâns de interesați ai partidului, care spera că având concursul unui grup fascist interesat, din străinătate ar putea creia turburări interne și răsturnarea actualei forme de guvernământ.

Gh. Tempfirescu

%

645

Făcând legătură între cele arătate mai sus și comentariile făcute în ziarele independente, asupra intervențiilor făcute de către d-l Maniu și clica sa, precum și asupra organizațiilor clandestine

000646

ca sumanele negre, valurile Dunării ș.a. care s'au dovedit a fi creația conducerei P.N.Ț.-Maniu mi-au format deasemenea convingerea că conducătorii partidului și-au uitat angajamentele luate, față de masele muncitorești și țărănești și că actuala atitudine a conducerii partidului, este criminală și duce la destrămarea statului Român și deslănțuirea popoarelor conlocuitoare

Pentru care dau prezenta și semnez propriu –

Ph. Zamfirescu

646

00647

Declaratie,

Subsemnatul Zamfirescu Gh.
Arocst-Pitesti, domiciliat si născut în
Com. Priznolu Jud. Argeș, în anul
1904 ziua 27 luna Februarie, declar
următoarele:

Sunt membru al P.N.T. din anul
1944, determinat fiind de prietenii
și colegii mei C. Chiriac și I. Simionescu
ce se bucuram enorm în ultimii ani
de înfrângerea armatelor nemțești,
iar armatele rusești de aproape
de țara noastră. Toți trei simțeam
și ne bucuram la fel, de victoria
armatelor aliate și singuri puteam
ne manifestam în public bărbăt
această bucurie.

In cele din urmă adică în anul
1945 la formarea guvernului Dr.
P. Groza, ei au trecut la P.N.T.
Alexandrescu, împreună cu un
mare proprietar ce nu eram în
raporturi și nu au m'au anunțat
la timp despre acest lucru;

In organizatia P.N.T. Maniu un mi s'a dat nici-o funcție, deoarece eram nou înscris, iar din 2 Febr. 1946 n'am mai luat parte la nici-o consfătuire, cu caracter politic și aceasta a fost ținută de față circa 400-500 toți simpli ~~membri~~ membrii (majoritatea) De atunci și până în prezent n'am mai activat, deoarece nici starea de spirit și de neînțelegere ce exista în organizație precum și starea sănătății mele m'au oprit.

Susțin și semnez

Gh. Zamfirescu

Buc. 19 Aug. 1947

Prezentul dos. conține 647. file. 19.03.1955 (Șase sute patruzeci și șapte)

Lt. [illegible]

[illegible]

Prezentul dosar conține
un număr de 646 file + fila 78 bis
Total 647 file
Verificat azi 22.04.2003
Tomov Teodor